

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

γυναικῶν προφήτης²⁹· Ἰωάννου* τοῦ Βαπτιστοῦ³⁰ οὐδεὶς ἐστίν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μέζων αὐτοῦ ἐστίν.³¹ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ 29 οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου*. οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ 30 τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. εἶπε δὲ ὁ Κύριος³¹, “Τίνι οὖν 31 ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ 32 καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν³², Ὑψήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐβρηνήσαμεν ὑμῖν†, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ 33 Ἰωάννης* ὁ Βαπτιστὴς μῆτε ἄρτον ἐσθίων³³ μῆτε οἶνον πίνων³⁴, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν 34 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων³⁵ καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος³⁶ καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν 35 τέκνων αὐτῆς πάντων³⁷.”

Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγη 36 μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν³⁸ τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλήθη³⁹. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις 37 ἦν⁴⁰ ἁμαρτωλός, ⁴¹ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται⁴² ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ 38 σταῖσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω⁴³ κλαίονσα, ἥρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι⁴⁴, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἥλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν 39 δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, “Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.”

²⁹ — προφήτης L[Tr]. * Ἰωάννου Tr. ³⁰ — τοῦ Βαπτιστοῦ TTr.
³¹ — εἶπε δὲ ὁ Κύριος LTr. ³² λέγοντες TTr. † — ὑμῖν Tr.
* Ἰωάννης Tr. ³³ ἐσθων ἄρτον LTr. ³⁴ πίνων οἶνον LTr.
³⁵ ἐσθων T. ³⁶ φίλος τελωνῶν LTr. ³⁷ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς LTr. ³⁸ τὸν οἶκον LTr. ³⁹ κατεκλήθη LTr. ⁴⁰ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει L (non marg.) Tr. ⁴¹ + καὶ LTr. ⁴² κατάκειται LTr. ⁴³ ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ LTr. ⁴⁴ τοῖς δάκρυσι ἀναψέροντι LTr ἐν locum ante ἥρξατο.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, “Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.” Ὁ δέ φησι, “Διδάσκαλε, 41 εἰπέ⁴⁵.” “Δύο χρεωφειλέται⁴⁶ ἦσαν δανιστῇ⁴⁷ τινι· ὁ εἰς ὥφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ⁴⁸ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ⁴⁹, πλείον αὐτὸν ἀγαπήσει⁵⁰;” Ἀποκριθεὶς δὲ⁵¹ ὁ Σίμων εἶπεν, “Ὑπολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλείον ἐχαρίσατο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 44 “Ὅρθῶς ἔκρινας.” Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, “Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου⁵² οὐκ ἔδωκας. αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς⁵³ αὐτῆς 45 ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ’ ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας⁵⁴. 46 ἐλαῖω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρω 47 ἤλειψέ μου τοὺς πόδας⁵⁵. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς⁵⁶ αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· 48 ὃ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.” Εἶπε δὲ αὐτῇ, 49 “Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.” Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, “Τίς οὗτος ἐστιν⁵⁷ 50 ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν;” Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, “Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.” 8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδενε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη 3 Μαγδαληνῇ, ἀφ’ ἧς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα ἡ γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ¹ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

⁴⁵ Διδάσκαλε εἰπέ, φησὶν TTr. ⁴⁶ χρεωφειλέται LTr. ⁴⁷ δανιστῇ T. ⁴⁸ — δὲ TTr[L]. ⁴⁹ — εἰπέ LTr. ⁵⁰ ἀγαπήσει αὐτόν LTr. ⁵¹ — δὲ TTr[L]. * [ὁ] Tr. ⁵² μοι ἐπὶ πόδας TTr. ⁵³ — τῆς κεφαλῆς LTr. ⁵⁴ τοὺς πόδας μου L. ⁵⁵ τοὺς πόδας μου LTr. ⁵⁶ αἱ ἁμαρτίαι L. ⁵⁷ ἐστιν οὗτος L. † Ἰωάννα Tr. ¹ αὐτοῦ. ² ἐκ LTr.

Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς,
“Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· 5
καὶ ἐν τῇ στείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
έφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν⁴ ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ 6
φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα. καὶ ἕτερον 7
ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφνεῖσαι αἱ
ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ⁵ τὴν 8
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
πλασίονα.” Ταῦτα λέγων ἐφώνει, “Ὁ ἔχων ὅτα
ἀκούειν ἀκουέτω.” Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ 9
αὐτοῦ, λέγοντες⁶, “Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;” Ὁ δὲ 10
εἶπεν, “Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα
βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος 11
τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες*, 12
εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ 13
ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς
καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίσταν-
ται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ 14
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ
ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι ἠσυχάζονται, καὶ οὐ
τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν 15
οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

“Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, 16
ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ’† ἐπὶ λυχνίας ἐπιτί-
θησιν⁸, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. οὐ 17
γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ
ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται⁹ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

³ αὐτοῦ T. ⁴ κατέπεσεν TT. ⁵ εἰς LTT. ⁶ — λέγοντες LTT. ^{*} ἀκού-
σαντες T. [†] συν T. [‡] ἀλλὰ T. ⁸ τίθησιν LTT. ⁹ μὴ γνωσθῇ LTT.

12 βλέπετε ὡν πῶς ἀκούετε· ὅς γάρ ἂν¹⁰ ἔχη, δοξάζεται αὐτῷ καὶ ὅς ἂν¹¹ μὴ ἔχη, καὶ ὁ ὕκει ἔχει, ἀρτίζεσται ἀπ' αὐτοῦ."

19 Παραγένοντο* δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ᾔδυναντο συνιτιχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλη¹² αὐτῷ, λεγόντων¹³, "Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδοὺ σε θέλοντες†." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς¹⁴, "Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν¹⁵."

22 Καὶ ἐγένετο¹⁶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, "Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης" καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην¹⁷, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, "Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολύμεθα." Ὁ δὲ ἐγερθεὶς¹⁸ ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ποῦ ἐστιν¹⁹ ἡ πίστις ὑμῶν;" Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, "Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;"

26 ΚΑΙ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν²⁰, ἣτις ἐστὶν ἀντιπέραν²¹ τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήνητησεν αὐτῷ* ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδύσκετο†, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ²² ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, "Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ἰδοὺ μάστιγι μὴ με βασανίσῃς." Παρήγγελλε²³ γὰρ τῷ

¹⁰ ἂν T, αἱ ἂν γὰρ Tt. ¹¹ ἂν LT. * Παραγένετο Tr. ¹² ἀπηγγέλη LT. ¹³ — λεγόντων LT. † θέλοντές σε Tr. ¹⁴ αὐτοῖς L (οἱ πατρ.). ¹⁵ — αὐτόν LTt. ¹⁶ ἐγένετο δὲ LTt. ¹⁷ εἰς τὴν λίμνην L, πατρ. ¹⁸ διεγερθεὶς Tt. ¹⁹ — ἐστιν LTt. ²⁰ Γερασσηνῶν LTt. ²¹ ἀντιπέρα LT, ἀντίπερα T. * [αὐτῷ] Tr. †, καὶ χρόνῳ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, Tr. ²² — καὶ LT. ²³ Παρήγγελλε E.

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἰδεσμεύτο*· αἰλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων²⁴ τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος²⁵ εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων²⁶, “Τί σοι²⁷ ἐστὶν ὄνομα²⁸?” Ὁ δὲ εἶπε, “Δεγιών†.” ὅτι δαιμόνια πολλά εἰσῆλθεν²⁹ εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει³⁰ αὐτόν ἵνα³¹ μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ³² ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων³³ ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν³⁴ αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ³⁵ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν³⁶ εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες³⁷ τὸ γεγενημένον³⁸ ἔφυγον³⁹, καὶ ἀπελθόντες⁴⁰ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν⁴¹ τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον⁴² πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὐρον⁴³ καθήμενον τὸν ἄνθρωπον⁴⁴ ἀφ’ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ⁴⁵ αὐτοῖς καὶ⁴⁶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν⁴⁷ αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν⁴⁸ ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ⁴⁹ πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἰδέτο⁵⁰ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ’ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια⁵¹, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς⁵², λέγων, “Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι⁵³ ὁ Θεός.” Καὶ ἀπῆλθε, καθ’ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

* ἰδεσμεύετο Tr. ²⁴ διαρρήσων LITr. ²⁵ δαιμονίου L (non marg.) Tr. ²⁶ — λέγων L. ²⁷ ὄνομα ἐστὶν LITr. † Δεγιών Tr. ²⁸ εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλά L. ²⁹ παρεκάλουν LITr. ³⁰ βοσκομένη L (non marg.). ³¹ παρεκάλεισαν LITr. ³² εἰσῆλθον LITr. ³³ γεγενῆσεν LITr. ³⁴ ἔφυγον T. ³⁵ — ἀπελθόντες LITr. ³⁶ ἦλθον TITr. ³⁷ εὐρον TITr. ³⁸ τὸν ἄνθρωπον καθήμενον L marg. ³⁹ — καὶ LITr. ⁴⁰ ἠρώτησεν LITr. ⁴¹ Γαδαρηνῶν LITr. ⁴² — τὸ LITr. ⁴³ ἰδέτο L. ⁴⁴ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει L marg. ⁴⁵ — ὁ Ἰησοῦς TITr[L]. ⁴⁶ σοι ἐποίησεν LITr.

- 40 'ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν* τῷ ὑποστρέφαι⁴⁷ τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
- 41 Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς⁴⁸ ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν
- 42 οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκει. Ἐν δὲ τῷ ὑπά-
- 43 γειν⁴⁹ αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς
- 44 ιατροὺς⁵⁰ προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον⁵¹ οὐκ ἴσχυ-
 44 σεν ὑπ'⁵² οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ἔπισ-
 45 θεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ
- 45 παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "Τίς ὁ ἀψάμενός μου;" Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ⁵³, "Ἐπι-
 46 στάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ
- 46 λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου*;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ἦψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ἐξελθοῦσαν⁵⁴
- 47 ἀπ' ἐμοῦ." Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οἶκ' ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ⁵⁵ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ,
- 48 καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Θάρσει⁵⁶, θύγατερ⁵⁷, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρή-
 49 νην." Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ⁵⁸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ†, "Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγά-
- 50 τηρ σου· μὴ⁵⁹ σκύλλε τὸν διδάσκαλον." Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων⁶⁰, "Μὴ φοβοῦ· μόνον
- 51 πίστευ⁶¹, καὶ σωθήσεται." Εἰσελθὼν⁶² δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα⁶³, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην⁶⁴, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς

* Ἐν δὲ Ττ. 47 ὑποστρέφειν L marg. 48 αὐτός L (non marg.) Ττ. † [τοῦ] Ττ. 49 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι LT. 50 ιατροῖς LTTt. 51 + αὐτῆς L. 52 ἀπ' LTTt. 53 σὺν αὐτῷ LTTt. * [καὶ... μου;] Ττ. 54 ἐξεληλυθυῖαν TTTt. 55 - αὐτῷ LTTt. 56 - Θάρσει LTTt. 57 θυγάτηρ TTTt. 58 ἀπὸ L. † [αὐτῷ] Ττ. 59 μηκέτι LTTt. 60 - λέγων LTTt. 61 πίστευσον TTTt. 62 ἐλθὼν LTTt. 63 τινὰ σὺν αὐτῷ LTTt. 64 Ἰωάννην (Ἰωάνη Ττ) καὶ Ἰάκωβον LTTt.

καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο 52
αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε, “Μὴ κλαίετε· οὐκ⁶⁵ ἀπέθανεν,
ἀλλὰ καθεύδει.” Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι 53
ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ⁶⁶ κρατή- 54
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, “Ἡ παῖς
ἐγείρου⁶⁷.” Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φα-
γεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγει- 56
λεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΣΥΤΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς 9
αὐτοῦ¹, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα
τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν 2
αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι
τοὺς ἀσθενοῦντας². καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Μηδὲν 3
αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε βᾶβδους³, μήτε πήραν, μήτε
ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά* δύο χιτῶνας ἔχειν.
καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖ- 4
θεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν⁴ μὴ δέξωνται⁵ ὑμᾶς, ἐξερ- 5
χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ⁶ τὸν κονιορτὸν
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ’
αὐτούς.” Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, 6
εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα⁷ ἐπ’ 7
αὐτοῦ⁸ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό-
τινων, “Ὅτι Ἰωάννης† ἐγήγερται⁹ ἐκ νεκρῶν.” ὑπό 8
τινων δέ, “Ὅτι Ἡλίας¹⁰ ἐφάνη.” ἄλλων δέ, “Ὅτι
προφήτης εἰς¹¹ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Καὶ εἶπεν¹² ὁ¹³ 9
Ἡρώδης, “Ἰωάννην* ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν
οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ† ἀκούω τοιαῦτα;” Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο 10

⁶⁵ οὐ γὰρ L (non marg.) Tr. ⁶⁶ —ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ LTTt.
⁶⁷ ἐγείρει LTr. ¹ —μαθητὰς αὐτοῦ TTr. ² —τοὺς ἀσθενοῦντας T.
αἱ τοὺς ἀσθενεῖς L[Tr]. ³ βᾶβδον LTTt. * [ἀνά] Tr. ⁴ εἰάν T.
⁵ δέχωνται LTTt. ⁶ —καὶ Tr[L]. ⁷ γινόμενα L marg. ⁸ —ὑπ’ αὐτοῦ
TTt[L]. † Ἰωάννης Tr. ⁹ ἡγέρθη LTr. ¹⁰ Ἡλίας SE. ¹¹ τις Tr.
τις Tr. ¹² εἶπεν δὲ LTTt. ¹³ —ὁ LTTt. * Ἰωάννην Tr. † [ἐγὼ] Tr.

- αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης¹⁴
- 11 Βηθσαιδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος¹⁵ αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας
- 12 ἰάτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, “Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες¹⁶ εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς* ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὖρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν
- 13 ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν¹⁷.” Οἱ δὲ εἶπον¹⁸, “Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες¹⁹, εἰ μῆτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
- 14 τοῦτον βρώματα.” Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “Κατα-
- 15 κλίνατε αὐτοὺς κλισίας²⁰ ἀνὰ πεντήκοντα.” Καὶ
- 16 ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν† ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε,
- 17 καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθεῖναι²¹ τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεύσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινος δώδεκα.
- 18 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας²², συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, “Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι²³
- 19 εἶναι;” Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον²⁴, “Ἰωάννην* τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν²⁵. ἄλλοι δέ, ὅτι προ-
- 20 φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ-
- 21 τρος²⁶ εἶπε, “Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ ἐπιτι-
- 22 μῆσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν²⁷ τοῦτο, εἰπών,
- “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ

¹⁴ πόλιν καλουμένην ΤΤ. ¹⁵ ἀποδεξιόμενος ΛΤΤ. ¹⁶ πορευθέντες ΛΤΤ. * [τοὺς] Ττ. ¹⁷ φαγεῖν ὑμεῖς ΛΤ. ¹⁸ εἶπαν ΛΤΤ. ¹⁹ ἰχθύες δύο ΛΤΤ. ²⁰ +[ὡσεὶ] ΛΤ. † κατέκλιναν Ττ. ²¹ παραθεῖναι ΤΤ. ²² κατὰ μόνας ΛΤΤ. ²³ οἱ ὄχλοι λέγουσιν ΤΤ. ²⁴ εἶπαν ΛΤΤ. * Ἰωάννη Ττ. ²⁵ Ἠλίαν ΣΕ. ²⁶ Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς ΤΤ. ²⁷ λέγειν ΛΤ.

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι²⁸.”

Ἐλέγε δὲ πρὸς πάντας, “Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου²³ ἔλθαι, ἀπαρνησάσθω²⁹ ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ’ ἡμέραν³⁰, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν³¹ θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδίσας²⁵ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνηθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους³², 26 τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν 27 ὧδε³³ ἐστῆκόων³⁴, οἳ οὐ μὴ γέυσονται³⁵ θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσεὶ ἡμέραι 28 ὀκτώ, καὶ³⁶ παραλαβὼν τὸν³⁷ Πέτρον καὶ Ἰωάννην* καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ 29 ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἑξαστραπτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν 30 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς³⁸ καὶ Ἡλίας³⁹. οἱ ὀφθέντες 31 ἐν δόξῃ ἔλεγον⁴⁰ τὴν ἑξοδὸν αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ 32 ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον⁴¹ τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς 33 ἀπ’ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ⁴² Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, “Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ Μωσεὶ μίαν⁴³, καὶ μίαν Ἡλίᾳ⁴⁰.” μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, 34

²⁸ ἀναστῆναι LT.

²⁹ ἐρχεσθαι, ἀρνησάσθω LITr.

³⁰ — καθ’

ἡμέραν L.

³¹ ἂν T.

³² — λόγους T.

³³ αὐτοῦ TTr.

³⁴ ἐστῶτων LITr.

³⁵ γεύσονται LITr.

³⁶ [καὶ] L.

³⁷ — τὸν LITr.

³⁸ Μωσῆς LITr.

³⁹ Ἡλ. SE.

⁴⁰ + [δὲ] L.

⁴¹ ἵδων T.

⁴² — ὁ T.

⁴³ μίαν Μωσεί LITr.

ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν⁴⁴ αὐτούς· ἐφοβήθησαν
 35 δὲ ἐν τῷ ἐκείνῳ εἰσελθεῖν⁴⁵ εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ
 ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν ὁ
 36 υἱός μου ὁ ἀγαπητός⁴⁶. αὐτοῦ ἀκούετε.” Καὶ ἐν τῷ
 γενέσθαι τὴν φωνήν, εὗρέθη ὁ⁴⁷ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ
 αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν⁴⁸.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν* τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν
 38 ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. Καὶ
 ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε⁴⁹, λέγων, “Δι-
 δάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψόν⁵⁰ ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
 39 ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι⁵¹. καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει
 αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν
 μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ’ αὐτοῦ, συντρί-
 40 βον⁵² αὐτόν. καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα
 41 ἐκβάλλωσιν⁵³ αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.” Ἀποκρι-
 θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεσ-
 τραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι
 42 ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.” Ἔτι δὲ προσ-
 ερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ
 συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι
 τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν
 43 αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήρσοντο δὲ πάντες
 ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμα-
 ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν⁵⁴ ὁ Ἰησοῦς⁵⁵, εἶπε
 44 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα
 ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 45 μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.” Οἱ δὲ
 ἡγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον
 ἀπ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο
 46 ἐρωτῆσαι⁵⁶ αὐτόν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθε
 δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τίς ἂν εἴη μείζων

⁴⁴ ἐπεσκίαζεν L marg. TTt. ⁴⁵ εἰσελθεῖν αὐτοὺς TTt. ⁴⁶ ἐκλελεγ-
 μένος L marg. TTt. ⁴⁷ — ὁ LTTt. ⁴⁸ ἑώρακαν T, ἑώρακαν Tt.

* [ἐν] Tt. ⁴⁹ ἐβόησεν LTTt. ⁵⁰ ἐπιβλεψαί T, ἐπιβλεψαί Tt. ⁵¹ μοι
 ἐστίν LTTt. ⁵² συντρίβον LT. ⁵³ ἐκβάλλωσιν LTTt. ⁵⁴ ἐποίη-
 σεν LTTt. ⁵⁵ — ὁ Ἰησοῦς TTt. ⁵⁶ ἐπερωτῆσαι L.

αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς 47
καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον*, ἔστησεν αὐτὸ
παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ὃς ἐὰν⁵⁷ δέξηται 48
τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά
με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος
ἔσται⁵⁸ μέγας.”

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ⁵⁹ Ἰωάννης† εἶπεν, “Ἐπιστάτα, 49
εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ⁶⁰
δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν⁶¹ αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
μεθ' ἡμῶν.” Καὶ εἶπε⁶² πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ 50
κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν⁶³, ὑπὲρ ἡμῶν⁶³
ἐστίν.”

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας 51
τῆς ἀναλήψεως⁶⁴ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ⁶⁵ ἐστήριξε⁶⁶ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ 52
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ⁶⁷. καὶ πο-
ρευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε⁶⁸
ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ 53
πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ* Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης† 54
εἶπον⁶⁹, “Κύριε, θέλεις εἰπώμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ⁷⁰
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, ὡς καὶ Ἡλίας⁷¹
ἐποίησε⁷¹.” Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, 55
“Οὐκ οἴδατε ὅλον πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ 56
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολίσσαι, ἀλλὰ
σῶσαι⁷².” Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

Ἐγένετο δὲ⁷³ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ 57
τις πρὸς αὐτόν, “Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν⁷⁴ ἀπέρ-
χῃ, κύριε⁷⁵.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Αἱ ἀλώ- 58
πεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ

* παιδίον Tr. ⁵⁷ ἐὰν L. ⁵⁸ ἐστίν L (non marg.) TTr. ⁵⁹ — ὁ
LTr. † Ἰωάννης Tr. ⁶⁰ — τὰ LTr. ⁶¹ ἐκωλύομεν L marg.
⁶² εἶπεν δὲ L (non marg.) Tr. ⁶³ ὑμῶν LTr. ⁶⁴ ἀναλήψεως
LTr. ⁶⁵ [αὐτοῦ] LTr. ⁶⁶ ἐστήριξεν TTr. ⁶⁷ ἐαυτοῦ T. ⁶⁸ ὡς L
marg. * [αὐτοῦ] Tr. ⁶⁹ εἶπαν TTr. ⁷⁰ ἐκ L. ⁷¹ — ὡς καὶ
Ἡλίας ἐποίησε TTr. ⁷² Omittunt LTr ab καὶ εἶπεν v. 55 ὑπερβα-
λὼν v. 56. ⁷³ καὶ TTr. ⁷⁴ ἐὰν LTr. ⁷⁵ — κύριε LTr.

κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
 59 τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.” Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον,
 “Ἀκολουθεῖ μοι.” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε, ἐπίτρεψόν
 60 μοι ἀπελθόντι πρῶτον⁷⁶ θάψαι τὸν πατέρα μου.” Εἶπε
 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς⁷⁷, “Ἀφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
 61 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, “Ἀκο-
 λουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀπο-
 62 τάσθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.” Εἶπε δὲ πρὸς
 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς⁷⁸, “Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν⁷⁹ τὴν χεῖρα
 αὐτοῦ* ἐπ’ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐ-
 θετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν⁸⁰ τοῦ Θεοῦ.”

10 **ΜΕΤΑ** δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους
 ἑβδομήκοντα¹, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ
 2 ἔμελλεν³ αὐτὸς ἐρχεσθαι⁴. Ἐλεγεν οὖν⁵ πρὸς αὐτούς,
 “Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
 3 θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ
 4 ἐργάτας⁶ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδού,
 4 ἐγὼ⁷ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ
 βαστάζετε βαλάντιον⁸, μὴ πῆραν, μηδὲ* ὑποδήματα·
 5 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ’
 ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε⁹, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνῃ τῷ
 6 οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν μὲν¹⁰ ἢ ἐκεῖ¹¹ υἱὸς εἰρήνης,
 ἐπαναπαύσεται ἐπ’ αὐτὸν ἡ εἰρήνῃ ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
 7 ἐφ’ ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
 ἐσθιόντες¹² καὶ πίνοντες τὰ παρ’ αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ
 ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι¹³. μὴ μεταβαίνετε
 8 ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ’¹⁴ ἂν πόλιν εἰσέρ-
 χησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
 9 ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ

⁷⁶ πρῶτον ἀπελθεῖν L, πρῶτον ἀπελθόντι Tr. ⁷⁷ —ὁ Ἰησοῦς TTr[L].

⁷⁸ —πρὸς αὐτὸν T, αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν LTr.

⁷⁹ ἐπιβάλλων L.

* [αὐτοῦ] Tr. ⁸⁰ τῇ βασιλείᾳ LTr. † [καὶ] Tr. ¹ +[δύο] L.

³ ἔμελλεν LTr. ⁴ εἰσέρχεσθαι L marg. ⁵ δὲ LTr. ⁶ ἐργάτας

ἐκβάλλῃ T, αὐτὸν ἐκβάλλῃ ἐργάτας L, ἐργάτας ἐκβάλλῃ Tr. ⁷ —ἐγὼ LTr.

⁸ βαλλάντιον LTr. * μὴ Tr. ⁹ εἰσέλθῃτε οἰκίαν TTr, αὐτὴν οἰκίαν

εἰσέλθῃτε L. ¹⁰ —μὲν LTr. ¹¹ ἐκεῖ ἢ L marg. ¹² +ὁ E.

¹³ ἐσθιόντες LTr. ¹⁴ —δ’ LTr.

λέγετε αὐτοῖς, Ἥγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε¹⁵, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἶπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πό- 11
λεως ὑμῶν¹⁶ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώ-
σκετε, ὅτι ἥγγικεν ἐφ' ὑμᾶς¹⁷ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω δὲ¹⁸ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 12
ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαὶ σοι, 13
Χοραζὶν¹⁹, οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ²⁰. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο²¹ αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι²² μετενόη-
σαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 14
τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καπερναούμ²³, ἡ²⁴ ἕως τοῦ²⁵ 15
οὐρανοῦ ὑψωθείσα²⁶, ἕως²⁶ ἄδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν²⁷ ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστειλαντά με." Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα²⁸ μετὰ χαρᾶς, 17
λέγοντες, "Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου." Εἶπε δὲ αὐτοῖς, "Ἐθεώ- 18
ρον τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
σόντα. ἰδοὺ, δίδωμι²⁹ ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν 19
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύ-
ναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ³⁰. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν 20
ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ μᾶλλον³¹ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη³² ἐν τοῖς οὐρανοῖς." Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ 21
ἠγαλλιᾶσατο τῷ πνεύματι³³ ὁ Ἰησοῦς³⁴, καὶ εἶπεν, "Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνेतῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πα-

¹⁵ εἰσέλθῃτε LITr.¹⁶ + εἰς τοὺς πόδας LITr (+ ἡμῶν T).¹⁷ — ἐφ' ὑμᾶς LITr.¹⁸ — δὲ TTr(L).¹⁹ Χωραζὶν B, Χοραζὶν TTr.²⁰ Βηθσαϊδᾶ L marg.²¹ ἐγενήθησαν LITr.²² καθήμενοι LITr.²³ Καπερναοὺμ LITr.²⁴ μὴ εἰ ὑψωθήσῃ; L (non marg.) Tr.²⁵ — τοῦ LITr.²⁶ + τοῦ TTr.²⁷ ὑμῶν ἀκούων L marg.²⁸ + [δύο] L²⁹ δέδωκα L marg. TTr.³⁰ ἀδικήσῃ BELTr.³¹ — μᾶλλον LITr.³² ἐγγέγραπται TTr.³³ + τῷ ἁγίῳ LITr.³⁴ — ὁ Ἰησοῦς LTr.

- τῆρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία³⁵ ἔμπροσθέν σου.”
- 22 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε³⁶, “ Πάντα παρεδόθη μοι³⁷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἔαν³⁸ βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.” Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ’ ἰδίαν εἶπε, “ Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον³⁹· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.”
- 25 Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, “ Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, “ Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, “ Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος⁴⁰ σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας⁴¹ σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.”
- 28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, “ Ὅρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, 29 καὶ ζήσῃ.” Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν⁴² ἑαυτὸν εἶπε πρὸς 30 τὸν Ἰησοῦν, “ Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;” Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “ Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχά⁴³, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα⁴⁴. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, 32 καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Δευτέτης⁴⁵, γενόμενος* κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν⁴⁶ 33 ἀντιπαρῆλθε⁴⁷. Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ’ 34 αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν⁴⁸ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελ-

³⁵ εὐδοκία ἐγένετο LITr. ³⁶ — Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε BETr. ³⁷ μοι παρεδόθη LITr. ³⁸ ἂν LITr. ³⁹ εἶδαν Tr. * [καὶ] Tr. † [τῆς] Tr. ⁴⁰ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ L (non marg.) Tr. ⁴¹ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ LITr. ⁴² δικαιοῦσαι LITr. ⁴³ Ἱεριχώ T. ⁴⁴ — τυγχάνοντα LITr. ⁴⁵ Δευτέτης Tr. * — γενόμενος Tr. ⁴⁶ + αὐτόν L. ⁴⁷ ἀντιπαρῆλθεν SE (non B). ⁴⁸ — αὐτόν T(LITr).

θὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβίβασας δὲ⁴⁹ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐξελθὼν⁵⁰, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια 35 ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ⁵¹, Ἐπεμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν⁵² τούτων 36 τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον⁵³ γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὁ ποιήσας 37 τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ.” Εἶπεν οὖν⁵⁴ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.”

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν* τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ⁵⁵ 38 αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς†. καὶ 39 τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα⁵⁶ παρὰ⁵⁷ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ⁵⁸ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλήν 40 διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, “Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε⁵⁹ διακονεῖν; εἰπέ⁶⁰ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.” Ἀποκρι- 41 θείς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς⁶¹, “Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάῃ⁶² περὶ πολλά· ἐνὸς δέ ἐστι 42 χρεῖα· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ’⁶³ αὐτῆς.”

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ- 11 ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, “Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης* ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ὅταν προσεύχησθε¹, λέ- 2 γετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς², ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω³ ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ

⁴⁹ καὶ ἐπιβίβασας L.⁵⁰ — ἐξελθὼν LTr.⁵¹ — αὐτῷ TTr[L].⁵² — οὖν T[LTr].⁵³ πλησίον δοκεῖ σοι TTr.⁵⁴ δὲ LTr.

* Ἐν δὲ Tr.

⁵⁵ [καὶ] LTr.

† [αὐτῆς] Tr.

⁵⁶ παρακαθεσθεῖσα TTr.⁵⁷ πρὸς L marg. TTr.⁵⁸ κυρίου L (non marg.) TTr.⁵⁹ κατέλειπε Tr.⁶⁰ εἰπόν Tr.⁶¹ κύριος L marg. T.⁶² θυρβάζει LTr.⁶³ [ἀπ’] LTr.

* Ἰωάννης Tr.

¹ προσεύχεσθε T.² — ἡμῶν ὁ ἐν

τοῖς οὐρανοῖς TTr.

³ ἐλθάτω TTr.

3 θέλημά σου⁴, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς⁵. τὸν
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέ-
 4 ραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ
 αὐτοὶ ἀφίμεν⁶ παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγ-
 κης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
 5 πονηροῦ⁷.” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει
 φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ
 6 εἴπῃ⁸ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ
 φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω
 7 ὃ παραθήσω αὐτῷ· κακείνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη,
 Μὴ μοι κόπους παρέχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ
 τὰ παῖδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
 8 δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
 οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον*,
 διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
 9 ὅσων χρήζει. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθή-
 σεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε, καὶ ἀνοι-
 10 γήσεται⁹ ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ
 11 ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται¹⁰. τίνα
 δὲ¹¹ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
 ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ¹² καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
 12 ἐπιδώσει αὐτῷ¹³; ἢ καὶ ἐάν[†] αἰτήσῃ¹⁴ ὠόν, μὴ ἐπιδώ-
 13 σαι αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχον-
 τες οἴδατε ἀγαθὰ δόματα¹⁵ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
 πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ¹⁶ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα
 Ἁγίον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;”
 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν* κωφόν·
 ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος¹⁷, ἐλάλησεν ὁ
 15 κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
 εἶπον¹⁸, “Ἐν Βεελζεβούλ¹⁹ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
 16 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.” Ἄλλοι δὲ πειράζοντες ση-

⁴ — γενεθήτω τὸ θέλημά σου TTr.

γῆς TTr[L].

⁶ ἀφίμεν LTr.

⁷ — ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ

πονηροῦ TTr.

⁸ εἶπῃ L.

* φίλον αὐτοῦ Tr.

⁹ ἀνοιχθήσεται T.

¹⁰ ἀνοιχθήσεται LT.

¹¹ + ἐξ LTr.

¹² ἢ LTr.

¹³ αὐτῷ ἐπιδώσει

L παρ. TTr. † — ἐάν Tr.

¹⁴ αἰτήσῃ ETr.

¹⁵ δόματα ἀγαθὰ LTr.

¹⁶ + ὑμῶν L. * [καὶ αὐτὸ ἦν] Tr.

¹⁷ ἐκβληθέντος L.

¹⁸ εἶπαν TTr.

¹⁹ + τῷ LTr.

μείον παρ' αὐτοῦ ἐξήτουν ἐξ οὐρανοῦ²⁰. Αὐτὸς δὲ 17
εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα²¹ εἶπεν αὐτοῖς, "Πᾶσα
βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ
οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει· εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' 18
ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-
τοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ
δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ 19
δαιμόνια, οἱ²² υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ²³ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ 20
Θεοῦ^{*} ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος 21
φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπ' αὐτὸν δὲ ὁ²⁴ ἰσχυρότερος αὐτοῦ 22
ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει,
ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκύλα²⁵ αὐτοῦ διαδίδωσιν.
ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων 23
μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 24
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων
τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον²⁶ λέγει,
Ἵποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ 25
ἐλθὼν²⁷ εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε 26
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐπ' αὐτὸ ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ²⁸, καὶ εἰσελθόντα²⁹ κατοικεῖ ἐκεῖ·
καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
τῶν πρώτων."

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά 27
τις γυνὴ φωνήν³⁰ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, "Μακαρία
ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλα-
σας." Αὐτὸς δὲ εἶπε, "Μενοῦνγετ' μακάριοι οἱ ἀκού- 28
οντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν³¹."
Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, "Ἡ 29
γενεὰ αὕτη³² πονηρά ἐστι· σημεῖον ἐπιζητᾷ³³, καὶ

²⁰ ἐξ οὐρανοῦ ἐξήτουν παρ' αὐτοῦ LTTx. ²¹ τὰ διανοήματα αὐτῶν L.
²² —οὶ L. ²³ αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ L, αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν Tr. * [ἐγὼ] Tr.
²⁴ —ὁ LTr. ²⁵ σκύλα BLT. ²⁶ +[.τότε] L. ²⁷ ἐλθὼν T. ²⁸ ἕτερα
πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπ' αὐτὸ TTr. ²⁹ ἐλθόντα T. ³⁰ φωνὴν γυνὴ
LT. † —γε Tr. ³¹ —αὐτόν LTTx. ³² +γενεὰ LTTx. ³³ ζητεῖ TTr.

σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰω
 30 τοῦ προφήτου³⁴. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον
 τοῖς Νινευίταις³⁵, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 31 τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται
 ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης
 καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περὶ
 τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος³⁶, καὶ ἰδοὺ
 32 πλεῖον Σολομῶντος³⁷ ὧδε. ἄνδρες Νινευῆ³⁷ ἀναστ
 σονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
 κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κῆρυγ
 Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

33 “Οὐδεὶς δὲ* λύχνον ἄψας εἰς κρυπτήν³⁸ τίθησ
 οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ’³⁹ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα
 34 εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος⁴⁰ βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ
 σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός⁴¹. ὅταν οὖν⁴² ὁ ὀφθα
 λμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεῖν
 ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτ
 35 νόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστ
 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον
 μέρος⁴⁴ σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὥς ὅταν
 λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.”

37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι⁴⁵, ἡρώτα⁴⁶ αὐτὸν Φαρισαῖ
 οὖς⁴⁷ ὅπως ἀριστήσῃ παρ’ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέ
 38 σεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον
 39 ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς
 αὐτόν, “Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ σώ
 40 ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ
 41 ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν⁴⁸ ἐποίησε; πλὴν
 ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθα
 42 ῥαῖα ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ’⁴⁹ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ π

³⁴ — τοῦ προφήτου LITr.

³⁵ τοῖς Νινευίταις σημεῖον Ἰ

³⁶ Σολομῶντος LITr.

³⁷ Νινευῖται LTr, Νινευῆ T.

* — δὲ

³⁸ κρυπτήν ELITr, κρύπτειν T.

³⁹ ἀλλὰ E.

⁴⁰ φῶς LITr.

⁴¹ +

LITr. ⁴² — οὖν LITr.

⁴³ — καὶ L.

⁴⁴ μέρος τι L

⁴⁵ + αὐτόν L.

⁴⁶ ἐρωτᾷ LTr, ἐρώτα Tr.

⁴⁷ — τινες Ἰ

⁴⁸ ἔσωθεν καὶ τὸ ἔξωθεν L marg.

⁴⁹ ἀλλὰ T.

λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
 τοῦ Θεοῦ· ταῦτα⁵⁰ ἔδα⁵¹ ποιῆσαι, καὶ κείνα μὴ ἀφί-
 ναι⁵². οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν 43
 πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσ-
 πασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς⁵³. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς 44
 καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί⁵⁴, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ
 ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ⁵⁵ περιπατοῦντες ἐπάνω
 οὐκ οἶδασιν.” Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει 45
 αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.”
 Ὁ δὲ εἶπε, “Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτί- 46
 ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ
 ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορ-
 τίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν 47
 προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
 ἄρα μαρτυρεῖτε⁵⁶ καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν 48
 πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
 ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα⁵⁷. διὰ τοῦτο 49
 καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς
 προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
 νοῦσι καὶ ἐκ⁵⁸ διώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάν- 50
 των τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον⁵⁸ ἀπὸ καταβολῆς
 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ⁵⁹ αἵματος 51
 Ἀβελ ἕως τοῦ⁶⁰ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου
 μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω
 ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ 52
 ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
 σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθετε⁶⁰, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
 ἐκωλύσατε.” Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς⁶¹, 53
 ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέ-
 χειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλεϊόνων, ἐνε- 54
 δρεύνοντες αὐτόν, καὶ⁶² ζητοῦντες⁶³ θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ
 στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ⁶⁴.

⁵⁰ + δὲ T[Tr][L]. ⁵¹ δεῖ L marg. ⁵² παρῆναι LTT[Tr]. ⁵³ + [καὶ τὰς
 πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις] L. ⁵⁴ — γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
 ὑποκριταί TTT[Tr][L]. ⁵⁵ — οἱ LT. ⁵⁶ μάρτυρές ἐστε TTT[Tr]. ⁵⁷ — αὐτῶν
 τὰ μνημεῖα TTT[Tr][L]. * [ἐκ] Tr. ⁵⁸ ἐκχυννόμενον LT, ἐκκεχυμένον Tr.
⁵⁹ — τοῦ LTT[Tr]. ⁶⁰ εἰσῆλθατε LTT[Tr]. ⁶¹ Κακείθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ
 TTT[Tr]. ⁶² — καὶ TTT[Tr]. ⁶³ — ζητοῦντες LT[Tr][Tr]. ⁶⁴ — ἵνα κατηγορήσωσιν
 αὐτοῦ TTT[Tr].

- 12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, “Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ’ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων¹ τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν² τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν ἐξουσίαν ἔχοντα³ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται⁴ ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον 7 τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηνται. μὴ οὖν⁵ φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν 9 τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον⁶ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν 10 ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν δὲ προσφέρωσιν⁷ ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε⁸ πῶς ἢ τί^{*} 12 ἀπολογήσῃσθε, ἢ τί εἶπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.” 13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, “Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ’ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.” 14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνθρωπε, τίς με κατέ-

¹ ἀποκτεινόντων LTr. ² περισσόν L. ³ ἔχοντα ἐξουσίαν LTr. ⁴ πωλοῦνται Tr. ⁵ —οὖν TTr[L]. ⁶ ἔμπροσθεν L. ⁷ φέρωσιν T, εἰσφέρωσιν Tr. ⁸ μεριμνήσητε L marg. Tr. * [ἢ τί] Tr.

στησε δικαστήν⁹ ἢ μεριστήν ἐφ' ὑμᾶς; Ἐἶπε δὲ πρὸς 15
αὐτούς, “Ὁράτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς¹⁰ πλεο-
νεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὲ ἢ ζωῇ αὐτοῦ
ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ¹¹.” Ἐἶπε δὲ παρα- 16
βολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, “Ἀνθρώπου τινὸς πλου-
σίου εὐφόρησεν¹² ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, 17
λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου; καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου 18
τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω
ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά¹³ μου* καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ 19
ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός¹⁴, “Ἀφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν 20
ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν¹⁵ ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας,
τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς 21
Θεὸν πλουτῶν.”

Ἐἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ¹⁶, “Διὰ τοῦτο 22
ὑμῖν λέγω*, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν¹⁷, τί φάγητε·
μηδὲ τῷ σώματι¹⁸, τί ἐνδύσησθε. ἡ¹⁹ ψυχὴ πλεϊόν 23
ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κα- 24
τανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ²⁰ σπεύρουσιν, οὐδὲ²¹
θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέ-
ρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν²² δύ- 25
ναι προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ²³ πῆχυν ἑνα²⁴;
εἰ οὖν οὕτε²⁵ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ 27
κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει²⁶. λέγω δὲ ὑμῖν²⁷, οὐδὲ Σολομὼν²⁸
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα²⁹, καὶ αὔριον 28

⁹ κριτὴν LTr.¹⁰ πάσης LTr.¹¹ αὐτῷ L (non marg.) Tr.¹² εὐφόρησεν L.¹³ τὰ γενήματα BE, αἱ τὸν εἶπον Tr.

* - μου Tr.

¹⁴ κύριος L marg.

† αἰτοῦσιν Tr.

¹⁵ [αὐτοῦ] L.

* λέγω ὑμῖν Tr.

¹⁶ - ὑμῶν LTr.¹⁷ + [ὑμῶν] L.¹⁸ + [γὰρ] LTr.¹⁹ οὔτε Tr.²⁰ οὔτε Tr.²¹ - μεριμνῶν Tr.²² ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι Tr.²³ - ἑνα Tr [Tr].²⁴ οὐδὲ LTr.²⁵ οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει Tr.²⁶ + [ὅτι] L.²⁷ Σολομὼν SL.²⁸ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον

Tr, αἱ τὸν χόρτον σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα LTr.

εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφέννυσσι²⁹,
 29 πόσῃ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ
 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ³⁰ τί πίνητε καὶ μὴ μετεωρί-
 30 ζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
 ζητεῖ³¹. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων.
 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³², καὶ ταῦτα
 32 πάντα³³ προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν
 ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
 33 τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν,
 καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια³⁴
 μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐ-
 ρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς δια-
 34 φθείρει· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ
 35 ἡ καρδιά ὑμῶν ἐστὶ. Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες³⁵
 36 περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καίόμενοι· καὶ ὑμεῖς
 ὁμοιοὶ ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,
 πότε ἀναλύσει³⁶ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ
 37 κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ
 δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὕρησει γρηγο-
 ροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνα-
 38 κλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ
 ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ* ἐν τῇ τρίτῃ
 φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη σὺν τῷ, μακάριοί εἰσιν οἱ
 39 δοῦλοι³⁷ ἐκεῖναι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ
 οἰκοδεσπότης πόλιν ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγό-
 ρησεν αὐν, καὶ οὐκ ἂν³⁸ ἀφῆκε διορνηθῆναι³⁹ τὸν οἶκον
 40 αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς οὖν⁴⁰ γίνεσθε ἑτοιμοὶ· ὅτι ἡ ὥρα
 41 οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.” Εἶπε δὲ
 αὐτῷ⁴¹ ὁ Πέτρος, “Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
 42 ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;” Εἶπε δὲ ὁ Κύ-
 ριος, “Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ⁴² φρόνι-
 μος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐ-

²⁹ ἀμφιάζει L, ἀμφίζει TTr.³⁰ καὶ TTr.³¹ ἐπιζητοῦσιν TTr.³² αὐτοῦ L (non marg.) TTr. ³³ — πάντα TTr[L]. ³⁴ βαλλάντια LTr.³⁵ αἱ ὀσφύες ὑμῶν L. ³⁶ ἀναλύσει LTr. * καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ TTr.³⁷ — οἱ δοῦλοι T[Tr]. ³⁸ — ἂν TTr. ³⁹ διορνηθῆναι T. ⁴⁰ — οὖν LTr.⁴¹ — αὐτῷ LTr. † Καὶ εἶπεν TTr. ⁴² ὁ L (non marg.) TTr.

τοῦ, τοῦ⁴³ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ* σιτομέτριον; μακάριος 43
ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει
ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι 44
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ⁴⁴ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 45
εἶπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ
κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖ-
δας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ με-
θύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 46
ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει·
καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ 47
θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ⁴⁵, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς·
ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται 48
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται
παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον
αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐς⁴⁶ τὴν γῆν, 49
καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπ- 50
τισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ⁴⁷ τελεσθῇ; δο- 51
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ;
οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν. ἔσονται γὰρ 52
ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐν⁴⁸ διαμεμερισμένοι,
τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. διαμερισθήσεται⁴⁹ 53
πατὴρ ἐφ'⁵⁰ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
θυγατρὶ⁵¹, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ⁵². πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς†.”
Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, “Ὅταν ἴδῃτε τὴν⁵³ νε- 54
φέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθὺς λέγετε,⁵⁴
“Ὁμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. καὶ ὅταν νότον 55
πνέοντα, λέγετε, “Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.
ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ 56
οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δο-
κιμάετε*; τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δί- 57

⁴³ — τοῦ L [Tr]. * — τὸ Tr. ⁴⁴ αὐτοῦ L marg. ⁴⁵ αὐτοῦ L Tr. ⁴⁶ ἐπὶ
L Tr. ⁴⁷ οὐτο L Tr. ⁴⁸ ἐν οἴκῳ L (non marg.) Tr. ⁴⁹ Juxta
L Tr. τρισὶν διαμερισθήσονται, ⁵⁰ ἐπὶ Tr. ⁵¹ θυγάτηρ L Tr. τὴν
θυγάτηρ Tr. ⁵² τὴν μητέρα L Tr. † — αὐτῆς Tr. ⁵³ — τὴν L Tr.
⁵⁴ + ὅτι Tr [L]. * οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν Tr.

58 καιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ⁵⁵ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε 59 βάλῃ⁵⁶ εἰς φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ* καὶ τὸ⁵⁷ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.”

13 ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλά- 2 τος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς¹ εἶπεν αὐτοῖς, “Δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα² πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε³, πάντες ὡσαύτως⁴ ἀπολείσθε. 4 ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ⁵ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι⁶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας⁷ ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν* Ἱερουσαλὴμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε⁷, πάντες ὁμοίως⁸ ἀπολείσθε.” 6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. “Συκὴν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην⁹. καὶ ἦλθε καρπὸν 7 ζητῶν¹⁰ ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὑρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἔκκοψον¹¹ αὐτήν· 8 ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως 9 ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κοπρίαν¹². κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον* ἔκκοψεις αὐτήν.”

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 11 σάββασιν· καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν¹³ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ¹⁴ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ

⁵⁵ παραδίδωμι LTT. ⁵⁶ βαλεῖ LTT. * -οὗ Tr. ⁵⁷ τὸν T. 1 - ὁ Ἰησοῦς TTr[L]. † ταῦτα Tr. ² μετανοήσητε L (non marg.) T. ³ ὁμοίως LTr. 4 [καὶ] LTr. ⁵ αὐτοὶ LTT. ⁶ + τοὺς LTT. * - ἐν Tr. ⁷ μετανοήσητε LTT. ⁸ ὡσαύτως TTr. ⁹ πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ LTT. ¹⁰ ζητῶν καρπὸν LTT. † + ἀφ' οὗ Tr. ¹¹ + οὖν L. ¹² κόπρια ELTT. * εἰς τὸ μέλλον, εἰ δὲ μή γε Tr. 13 - ἦν LTT. 14 [καὶ] LTr.

μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ 12
αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Γύ-
ναι, ἀπολέλυσαι¹⁵ τῆς ἀσθενείας σου.” Καὶ ἐπέθηκεν 13
αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη¹⁶, καὶ
ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, 14
ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς,
ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, “¹⁷Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργά-
ζεσθαι· ἐν ταύταις¹⁸ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.” Ἀπεκρίθη ὅτι¹⁹ αὐτῷ 15
ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, “Ὑποκριταί²⁰, ἕκαστος ὑμῶν τῷ
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βουνὸν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ
τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, 16
θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ Σατανᾶς,
ιδού, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ
δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ 17
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀν-
τικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ’ αὐτοῦ.

Ἐλεγε δὲ²¹, “Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ 18
Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ 19
σινάπεως, ὃν²² λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον
ἐαυτοῦ· καὶ ᾤξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα²³,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ.” Καὶ πάλιν εἶπε, “Τίνι ὁμοιώσω 20
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λα- 21
βοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν²⁴ εἰς ἀλεύρον σάτα τρία, ἕως
οὗ ἐξυμώθη ὅλον.”

ΚΑΙ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσ- 22
κων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ²⁵. εἶπε 23
δὲ τις αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;” Ὁ
δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ 24
τῆς στενῆς πύλης²⁶· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητή-
σουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ’ οὗ ἂν 25

¹⁵ + ἀπὸ L.¹⁶ ἀνωρθώθη LITt.¹⁷ + ὅτι T.¹⁸ αὐταῖς LITt.¹⁹ δὲ LITt.²⁰ Ὑποκριταί LITt.²¹ ἔλεγεν ὅτι L. παρθ. TITt.²² ὁ E.²³ [μέγα] LITt.²⁴ ἐκρύψεν TITt.²⁵ Ἱερουσόλυμα

L marg.

²⁶ θύρας L (πορτ marg.) TITt.

- ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, Κύριε²⁷, ἄνοιξον ἡμῖν καὶ ἀποκρι-
 26 θεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. τότε ἄρξῃσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
 27 καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς²⁸, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε
 28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ²⁹ ἐργάται τῆς³⁰ ἀδικίας. ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
 ὄψῃσθε* Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας
 τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ
 29 ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ
 δυσμῶν, καὶ ἀπὸ³¹ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθῇ-
 30 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν
 ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσον-
 ται ἔσχατοι.”
- 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ³² προσῆλθόν* τινες Φαρισαῖοι,
 λέγοντες αὐτῷ, “Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι
 32 Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 “Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκ-
 βάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιταλῶ³³ σήμερον καὶ
 33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ³⁴ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με
 σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι
 οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσα-
 34 λήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα
 τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμέ-
 νους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ
 τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν³⁵ ἐαυτῆς νοσσιάν³⁶
 35 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ, ἀφίεται
 ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἱερῆμος³⁷. ἀμὴν δὲ λέγω³⁸ ὑμῖν, ὅτι³⁹
 οὐ μὴ με ὤψῃτε⁴⁰ ἕως ἂν⁴¹ ἤξῃ⁴², ὅτε⁴³ εἰπῇτε, Εὐλογη-
 μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.”

27 — Κύριε TTr[L]. 28 — ὑμᾶς TTr[L]. 29 — οἱ TTr. 30 — τῆς LTr.
 * ὄψεσθε Tr. 31 [ἀπὸ] LTr. 32 ἄρξ T. * προσῆλθάν TTr. 33 ἀπο-
 τελῶ LTr. 34 + [ἡμέρᾳ] L. 35 τὰ L (non marg.). 36 νοσσία L (non
 marg.). 37 — ἱερῆμος LTr. 38 λέγω δὲ LTr. 39 — ὅτι Tr[L]. 40 ὠψήτε
 με LTr. 41 — ἂν TTr. 42 ἤξει LT[Tr]. 43 [ὅτε] Tr.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος¹⁴ τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδού, 2 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ 3 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων¹, “Εἰ² ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν³ 4;” Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰά- 4 σατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς 5 εἶπ⁴, “Τίνος ὑμῶν ὄνος⁵ ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσέται⁶, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν⁷ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ⁸ 6 πρὸς ταῦτα.

Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, 7 ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, “Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, 8 μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ’ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν 9 ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ’⁹ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ’ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσον¹⁰ 10 εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, εἴπῃ¹¹ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον¹² τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι 11 πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινὼν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, “Ὅταν ποιῇς 12 ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι¹³, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα¹⁴. ἀλλ’ ὅταν 13 ποιῇς δοχὴν, καλεῖ πτωχοὺς, ἀναπήρους¹⁵, χωλοὺς, τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα- 14

¹ [λέγων] L. ² - Εἰ TTr. ³ θεραπεύσαι LTr. ⁴ + ἢ οὐ TTr[L].
⁵ εἶπεν πρὸς αὐτούς L. - ἀποκριθεὶς tantum Tr. ⁶ νίδε LTr. ⁷ πε-
 σείταί LTr. ⁸ - ἐν Tr[L]. ⁹ - αὐτῷ Tr. ¹⁰ μετὰ LTr. ¹¹ ἀνάπεσε
 LTr. ¹² ἐρεῖ TTr. ¹³ + πάντων LTr. ¹⁴ ἀντικαλέσωσίν σε L. (non
 marg.) TTr. ¹⁵ ἀνταπόδομά σοι TTr. ¹⁶ ἀναπήρους LTr.

ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.”

- 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, “Μακάριος, ^{δε*} φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνθρωπὸς τις ἐποίησεν¹⁶ δείπνον μέγα¹⁷, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἑτοιμά ἐστι πάν-
18 τα¹⁸. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες¹⁹.²⁰ ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη²¹ ἐλθεῖν καὶ²² ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
19 παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε
20 με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα,
21 καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἐκείνος²³ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πό-
22 λεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους²⁴ καὶ χωλοὺς
23 Κύριε, γέγονεν ὥς* ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα
24 γεμισθῇ ὁ οἶκος μου²⁵. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.”
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στρα-
26 φεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, “Εἴτις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ²⁷, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ²⁸ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύ-
27 ναταί μου μαθητὴς εἶναι²⁹. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει

16 ποίει TT. 17 μέγα LT.

18 [πάντα] LT.

19 + [καὶ] L. 21 ἀνάγκη L. † ἐξ-

22 - καὶ TT. 23 - ἐκεῖνος LT. 24 ἀναπαύει LT.

25 οἶκος μου LT. * ὁ TT. 26 μου ὁ οἶκος TT.

27 αὐτοῦ TT. 28 τε L (non marg.) TT.

29 εἶναι μου μαθητὴς TT.

τὸν σταυρὸν αὐτοῦ³⁰, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι³¹ μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων 28 πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ³² πρὸς³³ ἀπαρτισμόν; ἵνα 29 μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ³⁴, λέγοντες, "Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο 30 οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. "Ἡ τίς βα- 31 σιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ³⁵ εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται³⁶ εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι³⁷ τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ 32 πόρρῳ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσ- 33 σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι³⁸ μαθητής. Καλὸν³⁹ τὸ ἅλας· εἰ δὲ⁴⁰ τὸ ἅλας 34 μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε 35 εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω."

ἮΞΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ¹ πάντες οἱ τελῶναι καὶ 15 οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ² 2 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, "Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς." Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, 3 "Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ 4 ἀπολέσας* ἐν ἑξ αὐτῶν³, οὐ καταλείπει τὰ ἐνεννηκονταενία⁴ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολω- λός, ἕως εὗρη αὐτό; καὶ εὗρων ἐπιτίθῃσιν ἐπὶ τοὺς 5 ὤμους ἑαυτοῦ† χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγ- 6 καλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπο- λωλός. λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ 7

³⁰ ἑαυτοῦ LIT. ³¹ εἶναι μου L marg. TIT. ³² - τὰ TIT. ³³ εἰς LIT. ³⁴ αὐτῷ ἐμπαίζειν LIT. ³⁵ ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν LIT. ³⁶ βουλευέσθαι L marg. ³⁷ ὑπαντῆσαι LIT. ³⁸ εἶναι μου LIT. ³⁹ + οὖν TIT. ⁴⁰ + καὶ LIT. ¹ αὐτῷ ἐγγίζοντες LIT. ² + τε LIT. ³ ἀπολέσῃ Tr. ⁴ ἐξ αὐτῶν ἐν TIT. ⁵ ἐνενήκοντα ἐννία LIT. ⁶ αὐτοῦ Tr.

οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννοη-
 8 κοντασεννά⁸ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετα-
 λήσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτεϊ λύχνον, καὶ σαροῖ
 9 τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ⁹ εὖρη; καὶ
 εὐροῦσα συγκαλεῖται⁵ τὰς φίλας καὶ τὰς⁶ γείτονας,
 λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὖρον τὴν δραχμὴν ἣν
 10 ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται⁷ ἐνώπιον
 τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι.”

11, 12 Εἶπε δέ, “Ἀνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν
 ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπι-
 βάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ⁸ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν
 13 βίον. καὶ μετ’ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα⁹
 ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ
 ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυ-
 ρὸς¹⁰. κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
 15 ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολι-
 τῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς
 16 ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ
 17 χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλ-
 θὼν εἶπε¹¹, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύ-
 18 ουσιν¹² ἄρτων, ἐγὼ δὲ¹³ λιμῷ¹⁴ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς
 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ,
 Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·
 19 καὶ¹⁵ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν
 20 με ὥς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς
 τὸν πατέρα ἑαυτοῦ¹⁶. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχον-
 τος, εἶδεν¹⁷ αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
 καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
 21 κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός¹⁸, Πάτερ,

⁸ οὐ Ττ.⁵ συγκαλεῖ Τ.⁶ — τὰς LITtr.⁷ γίνεται χαρὰ TTtr.⁹ ὁ δὲ LTr.⁹ πάντα LTr.¹⁰ ἰσχυρὰ LITtr.¹¹ εἶφη Τ.¹² περισσεύονται TTtr.¹³ + ὥδε TTtr.¹⁴ + ἔδε L.¹⁵ — καὶ

LITtr.

¹⁶ αὐτοῦ LTr.¹⁷ ἶδεν Τ.¹⁸ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Τ.

ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ¹⁹
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. Εἶπε δὲ ὁ²²
πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ²⁰, Ἐξενέγκατε τῇ²¹
στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες²³ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν²³
θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς²⁴
μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν²⁵, καὶ
εὗρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς²⁵
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος
ἤγγισε²⁴ τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ²⁶
προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν αὐτοῦ²⁵, ἐπυνθάν-
ετο τί²⁶ εἶη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός²⁷
σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτόν ἀπέλαβεν. Ὡργίσθη²⁸
δὲ, καὶ οὐκ ἠθέλω²⁷ εἰσελθεῖν. ὁ οὖν²⁸ πατὴρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ²⁹
πατρὶ²⁹, Ἰδού, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέ-
ποτε ἐντολὴν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδω-
κας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε³⁰
δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον
μετὰ³⁰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν³¹. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ’³¹
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν. εὐφρανθῆναι³²
δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
ἦν, καὶ ἀνέζησε²². καὶ ἀπολωλὼς ἦν²⁵, καὶ εὗρέθη.”

ἜΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ¹, “Ἄν-¹⁶
θρώπος τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ
οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτόν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο²
ἀκούω περὶ σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ* ἐτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν³

¹⁹ — καὶ LITr. ²⁰ + Ταχὺ L[Tr]. ²¹ — τὴν LITr. ²² φέρετε Tr.
²³ ἢ ἀπολωλὼς LITr. ²⁴ ἤγγισεν L marg. ²⁵ — αὐτοῦ BEITr.
²⁶ + ἄν Tr[L]. ²⁷ ἠθέλησεν L marg. ²⁸ δὲ LITr. ²⁹ + αὐτοῦ
LITr. ³⁰ + τῶν LITr. ³¹ σιτευτὸν μόσχον Tr. ³² ἐξήσεν Tr.
³³ — ἢ LITr. ¹ — αὐτοῦ Tr. * δύνη Tr.

- 1 αὐτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου
 ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
 4 ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνω τί ποιήσω, ἵνα,
 ὅταν μετασταθῶ³ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς
 5 τοὺς οἶκους αὐτῶν³. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἑκα-
 στον τῶν χρεωφειλετῶν⁴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἔλεγε τῷ
 6 πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν,
 Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ⁵ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι
 σου τὸ γράμμα⁶, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
 7 κοντα. Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ⁷ λέγει αὐτῷ,
 Δέξαι σου τὸ γράμμα⁸, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
 8 Καὶ ἐπῆνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας,
 ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν
 9 γενεὰν τὴν αὐτῶν εἰσι. Καθὼ⁹ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε
 ἑαυτοῖς⁹ φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν
 ἐκλίπη¹⁰, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς¹¹.
 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστί.
 καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
 12 ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ
 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει*;
 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
 γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
 ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ
 δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.¹²
 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάρ-
 15 γυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς
 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρ-
 δίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα
 16 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν¹³. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

² + ἐκ Ττ[Λ]. ³ αὐτῶν ΤΤτ. ⁴ χρεωφειλετῶν ΛΤττ. ⁵ ὁ δὲ ΛΤττ.

⁶ τὸ γράμμα L (non marg.) ΤΤτ. ⁷ — Καὶ ΛΤττ. ⁸ καὶ ἐγὼ ΤΤτ.

⁹ ἑαυτοῖς ποιήσατε T.

¹⁰ ἐκλίπη L (non marg.) Ττ. ἐκλείπη T.

¹¹ + [αὐτῶν] L.

¹² δώσει ὑμῖν Ττ. ¹³ — ἐστιν ΛΤττ.

ὥς¹³ Ἰωάννου*. ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐ-
 αγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώ- 17
 τερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
 ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων 18
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ
 πᾶς¹⁴ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο 19
 πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν¹⁵ ὀνόματι Λάζαρος, δε¹⁶ 20
 ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλκωμένος¹⁷ καὶ 21
 ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν¹⁸ πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
 κύνες ἐρχόμενοι ἀπθαιχον¹⁹ τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο 22
 δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ²⁰ Ἀβραάμ·
 ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ²³
 ᾄδι ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
 σάνοις, ὁρᾷ τὸν²¹ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λά-
 ζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας 24
 εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λά-
 ζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶ-
 μαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, 25
 μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ²² τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ
 ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ δε²³
 παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. καὶ ἐπὶ²⁴ πᾶσι τού- 26
 τοις, μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεθῶν²⁵ πρὸς ὑμᾶς, μὴ
 δύνωνται, μηδὲ οἱ²⁶ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερώσιν.
 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ σὲ σε²⁷, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν 27
 εἰς τὸν οἶκόν τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ- 28
 φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ

¹³ μέχρι TTr. * Ἰωάννου Tr. ¹⁴ — πᾶς LTr. ¹⁵ — ἦν TTr(L).
¹⁶ — δε TTr(L). ¹⁷ εἰλκωμένος LTr. ¹⁸ — ψυχίων τῶν TTr(L). [τῶν
 ψυχίων] τῶν Tr. ¹⁹ ἐπέλειχον LTr. ²⁰ — τοῦ LTr. ²¹ — τὸν LTr.
²² — σὺ TTr. ²³ δε LTr. ²⁴ ἐν L παργ. ²⁵ ἐνθεν LTr. ²⁶ — οἱ
 LTr. ²⁷ σε σὺν LTr.

29 ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου· λέγει²⁹
 αὐτῷ* Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσά²⁹ καὶ τοὺς προφήτας·
 30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ
 Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
 31 αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσῆς³⁰
 καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ³¹, ἐάν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.”

17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς¹, “Ἀνένδεκτόν ἐστι
 τοῦ² μὴ ἔλθαι τὰ σκάνδαλα³. οὐαὶ δὲ⁴ δι' οὗ ἔρχεται.
 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μῆλος θνητὸς⁵ περίκειται περὶ τὸν
 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ
 3 ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων⁶. προσέχετε
 ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ⁷ ἁμάρτη εἰς σέ⁸ ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
 4 τίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ
 ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτη⁹ εἰς σέ, καὶ¹⁰ ἐπτάκις
 τῆς ἡμέρας¹¹ ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ¹², λέγων, Μετανοῶ,
 ἀφήσεις αὐτῷ.”

5 Καὶ εἶπον¹³ οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, “Πρόσθεες
 6 ἡμῖν πίστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Εἰ ἔχετε¹⁴ πίστιν,
 ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ,
 Ἐκκριθῶντι, καὶ φυτεύῃτι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
 7 ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ[†] ὑμῶν δοῦλον ἔχων
 ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
 8 ἀγροῦ ἐρεῖ¹⁵ εὐθέως, Παρελθὼν¹⁶ ἀνάπαισαι¹⁷. ἀλλ'
 οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζω-
 σάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πῖω· καὶ μετὰ
 9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει¹⁸ τῷ
 δούλῳ ἐκείνῳ¹⁹, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ²⁰;
 10 οὐ δοκῶ²¹. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ

²⁹ + δὲ LTr. * [αὐτῷ] Tr. ³⁰ Μωσά LTr. ³¹ Μωσῆς LTr. ¹ οὐδ' LTr. ² + αὐτοῦ LTr. ³ - τοῦ BE. ⁴ τὰ σκάν-
 δαλα μὴ ἔλθαι LTr. ⁵ πλὴν οὐαὶ LTr. ⁶ λίθος μυλικὸς LTr. ⁷ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα Tr. ⁸ - εἰς σέ LTr. ⁹ ἁμάρτησιν LTr. ¹⁰ + [ἐάν] L. ¹¹ - τῆς ἡμέρας LTr. ¹² - ἐπὶ
 σέ T, αὐτὸς σέ LTr. ¹³ εἶπαν LTr. ¹⁴ ἔχετε Tr. ¹⁵ [ἐξ] Tr. ¹⁶ + αὐτῷ Tr[L]. ¹⁷ Εὐθέως παρελθὼν LTr. ¹⁸ ἀνάπαισαι LTr. ¹⁹ ἔχει χάριν L (non marg.) Tr. ²⁰ - αὐτῷ
 LTr. ²¹ - οὐ δοκῶ Tr[L].

διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, "Ὅτι²² δούλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ὅτι²³ ὃ ὀφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν."

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν²⁴ εἰς Ἱερου- 11
σαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου²⁴ Σαμαρείας
καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα 12
κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ²⁵ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ
ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, 13
"Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς." Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14
αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱε-
ρεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρί-
σθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, 15
μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν 16
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν
αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17
Ἰησοῦς εἶπεν, "Ὅχι²⁶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ
δὲ²⁷ ἑνὴν καὶ οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦ- 18
ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;" Καὶ 19
εἶπεν αὐτῷ, "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέ-
σωκέ σε."

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται 20
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν,
"Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρή-
σεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ²⁸ ἐκεῖ. ἰδοὺ 21
γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν." Εἶπε 22
δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς²⁹, "Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ 23
ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ³⁰. μὴ ἀπέλθῃτε, μὴδὲ διώξῃτε. ὥσπερ 24
γὰρ ἡ ἀστραπή ἡ† ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' ³¹ οὐρανὸν
εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ³² ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ³³. πρῶτον δὲ δεῖ 25
αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς
γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26

²² — Ὅτι L. ²³ — ὅτι LTr. ²⁴ [αὐτὸν] Tr. ²⁵ μέσου LTr.
²⁶ — αὐτῷ L[Tr]. ²⁷ Οὐχ LTr. ²⁸ — ἐκεῖ L[Tr]. ²⁹ — ἰδοὺ T.
³⁰ + αὐτοῦ L. ³¹ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε TTr. ³² † [ἢ] Tr. ³³ ὑπὸ τῶν
LTr. ³⁴ — καὶ TTr[L]. ³⁵ — ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ L.

- ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, Κύριε²⁷, ἄνοιξον ἡμῖν καὶ ἀποκρι-
 26 θεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. τότε ἄρξῃσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
 27 καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς²⁸, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε
 28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ²⁹ ἐργάται τῆς³⁰ ἀδικίας. ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
 ὤψῃσθε* Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας
 τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ
 29 ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ
 δυσμῶν, καὶ ἀπὸ³¹ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθή-
 30 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν
 ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσον-
 ται ἔσχατοι.”
- 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ³² προσῆλθόν* τινες Φαρισαῖοι,
 λέγοντες αὐτῷ, “Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι
 32 Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 “Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκ-
 βάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιταλῶ³³ σήμερον καὶ
 33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ³⁴ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με
 σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι
 οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσα-
 34 λήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα
 τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμέ-
 νους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναῖξαι τὰ
 τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν³⁵ ἐαυτῆς νοσσιάν³⁶
 35 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ, ἀφίεται
 ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος³⁷. ἀμὴν δὲ λέγω³⁸ ὑμῖν, ὅτι³⁹
 οὐ μὴ με ἴδῃτε⁴⁰ ἕως ἂν⁴¹ ἤξῃ⁴², ὅτε⁴³ εἴπητε, Εὐλόγη-
 μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.”

27 — Κύριε TTr[L]. 28 — ὑμᾶς TTr[L]. 29 — οἱ TTr. 30 — τῆς LTr.
 * ὤψῃσθε Tr. 31 [ἀπὸ] LTr. 32 ἄρξ T. * προσῆλθόν TTr. 33 ἀπο-
 ταλῶ LTr. 34 + [ἡμέρᾳ] L. 35 τὰ L (non marg.). 36 νοσσία L (non
 marg.). 37 — ἔρημος LTr. 38 λέγω δὲ LTr. 39 — ὅτι Tr[L]. 40 ἴδῃτε
 με LTr. 41 — ἂν TTr. 42 ἤξει LTr[Tr]. 43 [ὅτε] Tr.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος¹ τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδού, ² ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ³ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων¹, “Εἰ² ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν³ ὅτι;” Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰά- ⁴ σατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς ⁵ εἶπε⁶, “Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσέται⁷, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν⁸ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ⁹ ⁶ πρὸς ταῦτα.

Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ⁷ ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, “Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, ⁸ μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ’ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ⁹ ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἑρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ’¹⁰ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ’ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσον¹¹ εἰς ¹⁰ τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, εἰπῇ¹² σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον¹³ τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι ¹¹ πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν, “Ὅταν ποιῇς ¹² ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι¹³, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα¹⁴. ἀλλ’ ὅταν ¹³ ποιῇς δοχὴν, καλεῖ πτωχοὺς, ἀναπήρους¹⁵, χωλοὺς, τυφλοὺς καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα- ¹⁴

¹ [λέγων] L. ² - Εἰ TTr. ³ θεραπεύσαι LTr. ⁴ + ἢ οὐ TTr(L). ⁵ εἶπεν πρὸς αὐτούς L. - ἀποκριθεὶς τῷ αὐτῷ TTr. ⁶ οὐδὲ LTr. ⁷ πεσέται LTr. ⁸ - ἐν TTr(L). ⁹ - αὐτῷ TTr. ¹⁰ μετὰ LTr. ¹¹ ἀνάπεσε LTr. ¹² ἔρεῖ TTr. ¹³ + πάντων LTr. ¹⁴ ἀντικαλέσωσιν σε L (non marg.) TTr. ¹⁵ ἀνταπόδομά σοι TTr. ¹⁶ ἀναπήρους LTr.

ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.”

- 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, “Μακάριος, ὃς* φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνθρώπος τις ἐποίησε¹⁶ δείπνον μέγα¹⁷, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἑτοιμά ἐστι πάν-
16 τα¹⁸. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες¹⁹. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη²¹ ἐλθεῖν καὶ²² ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
19 παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πάντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε
20 με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἐκείνος²³ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πό-
22 λεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους²⁴ καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς²⁵ εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος, Κύριε, γέγονεν ὡς* ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ
23 εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἐξέλθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα
24 γεμισθῇ ὁ οἶκος μου²⁶. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.”
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στρα-
26 φεῖς εἶπε πρὸς αὐτούς, “Εἴτις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ²⁷, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δε²⁸ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύ-
27 ναταί μου μαθητὴς εἶναι²⁹. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει

* ὅστις Tt. ¹⁶ ἐποίησεν TTr.

¹⁷ μέγαν LT.

¹⁸ [πάντα] LTt.

¹⁹ πάντες παραιτεῖσθαι LTt.

²⁰ + [καὶ] L.

²¹ ἀνάγκην ἔχω L. † ἐξ-

ελθεῖν Tt. ²² — καὶ TTr.

²³ — ἐκεῖνος LTt.

²⁴ ἀναπεύρους LTt.

²⁵ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς LTt.

* ὁ Tt.

²⁶ μου ὁ οἶκος TTr.

²⁷ αὐτοῦ

LTt. ²⁸ τε L (non marg.) TTr.

²⁹ εἶναι μου μαθητὴς TTr.

τὸν σταυρὸν αὐτοῦ²⁰, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι²¹ μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων 28
 πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει
 τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ²² πρὸς²³ ἀπαρτισμόν; ἵνα 29
 μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος
 ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαῖαν
 αὐτῷ²⁴, λέγοντες, "Οτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο 30
 οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βα- 31
 σιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἐτέρῃ βασιλεῖ²⁵ εἰς πό-
 λεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται²⁶ εἰ δυνατός
 ἐστίν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι²⁷ τῷ μετὰ εἴκοσι
 χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ 32
 πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς
 εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσ- 33
 σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου
 εἶναι²⁸ μαθητής. Καλὸν²⁹ τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ³⁰ τὸ ἅλας 34
 μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε 35
 εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἐξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ
 ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω."

ἮΞΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ¹ πάντες οἱ τελῶναι καὶ 15
 οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ² 2
 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, "Ὅτι οὗτος
 ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς." Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, 3
 "Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ 4
 ἀπολέσας³ ἓν ἐξ αὐτῶν³, οὐ καταλείπει τὰ ἐννεήκον-
 τας⁴ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολω-
 λός, ἕως εὕρῃ αὐτό; καὶ εὕρων ἐπιτίθῃσιν ἐπὶ τοὺς 5
 ὦμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγ- 6
 καλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς,
 Συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπο-
 λωλός. λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ 7

²⁰ αὐτοῦ LT. ²¹ εἶναι μου L marg. TT. ²² -τὰ TT. ²³ εἰς LT. ²⁴ αὐτῷ ἐμπαῖαν LTT. ²⁵ ἐτέρῃ βασιλεῖ συμβαλεῖν LTT. ²⁶ βουλευέσθαι L marg. ²⁷ ἀπαντῆσαι LTT. ²⁸ εἶναι μου LTT. ²⁹ + οὐδὲν TT. ³⁰ + καὶ LTT. ¹ αὐτῷ ἐγγίζοντες LTT. ² + τε LTT. ³ ἀπολέσας TT. ⁴ ἐξ αὐτῶν ἐν TT. ⁵ ἐννεήκοντα ἐννέα LTT. ⁶ αὐτοῦ TT.

οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἔντα
 κοντασιν⁴ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι με-
 8 νοίας. *Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰς αἱ
 λήσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σα-
 9 τήν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ^{*} εὕρῃ; ἡ
 εὐροῦσα συγκαλεῖται⁵ τὰς φίλας καὶ τὰς⁶ γείτον-
 λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν
 10 ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται⁷ ἐνώπ-
 τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ με-
 νοοῦντι.”

11, 12 Εἶπε δέ, “Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἷς
 ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐ-
 βάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ⁸ διεῖλεν αὐτοῖς ἡ
 13 βίον. καὶ μετ’ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαν
 ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν,
 ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτῳ
 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἐν-
 ρός⁹. κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξ-
 15 ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πο-
 τῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τὴν
 16 ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμί-
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον
 17 χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ
 θῶν εἶπε¹¹, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισ-
 18 ουσιν¹² ἄρτων, ἐγὼ δὲ¹³ λιμῷ¹⁴ ἀπόλλυμαι; ἀνασ-
 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐ-
 Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σ-
 19 καὶ¹⁵ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιή-
 20 με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε π-
 τὸν πατέρα ἑαυτοῦ¹⁶. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχ-
 τος, εἶδεν¹⁷ αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσ-
 καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,
 21 κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός¹⁸, Πά-
 τερ,

² οὐδ Ττ. ³ συγκαλεῖ Τ. ⁴ — τὰς LTTT. ⁷ γίνεται χαρὰ Τ.

⁸ ὁ δὲ LTT. ⁹ πάντα LTT. ¹⁰ ἰσχυρὰ LTTT. ¹¹ ἐξ

¹² περισσεύονται TTT. ¹³ + ὡς ΤΤΤ. ¹⁴ + ὡς L. ¹⁵ καὶ
 LTTT. ¹⁶ αὐτοῦ LTT. ¹⁷ ἶδεν Τ. ¹⁸ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Τ.

ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ¹⁹
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. Εἶπε δὲ ὁ 12
πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ²⁰, Ἐξενέγκατε τὴν²¹
στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες²² τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν 23
θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς 24
μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν²³, καὶ
εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς 25
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος
ἤγγισε²⁴ τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ 26
προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν αὐτοῦ²⁵, ἐπυνθάν-
ετο τί²⁶ εἶη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός 27
σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὡργίσθη 28
δέ, καὶ οὐκ ἤθελον²⁷ εἰσελθεῖν. ὁ οὖν²⁸ πατήρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ 29
πατρί²⁹, Ἰδού, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέ-
ποτε ἐντολὴν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδω-
κας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε 30
δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον
μετὰ³⁰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν³¹. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' 31
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. εὐφρανθῆναι 32
δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
ἦν, καὶ ἀνέζησε³². καὶ ἀπολωλὼς ἦν³³, καὶ εὐρέθη.”

ἜΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ¹, “Ἄν- 16
θρωπὸς τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ
οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο 2
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ* ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν 3

19 — καὶ LTr. 20 + ταχὺ L[Tr]. 21 — τὴν LTr. 22 φέρετε Tr. 23 ἢ ἀπολωλὼς LTr. 24 ἤγγισεν L marg. 25 — αὐτοῦ BE[Tr]. 26 + ἐν Tr[L]. 27 ἠθέλησεν L marg. 28 δὲ LTr. 29 + αὐτοῦ LTr. 30 + τῶν LTr. 31 σιτευτὸν μόσχον Tr. 32 ἐζησεν Tr. 33 — ἦν LTr. 1 — αὐτοῦ Tr. * δύνῃ Tr.

- ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου
 ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
 4 ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα,
 ὅταν μετασταθῶ³ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς
 5 τοὺς οἴκους αὐτῶν³. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκα-
 στον τῶν χρεοφειλετῶν⁴ τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ
 6 πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν,
 Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ⁵ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι
 σου τὸ γράμμα⁶, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
 7 κοντά. Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ⁷ λέγει αὐτῷ,
 Δέξαι σου τὸ γράμμα⁶, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
 8 Καὶ ἐπῆνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας,
 ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν
 9 γενεάν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Καὶ γὰρ⁸ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε
 ἑαυτοῖς⁹ φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν
 ἐκλείπη¹⁰, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς¹¹.
 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστί.
 καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
 12 ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἄλλοτρίῳ
 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ἡμῖν δώσει¹²;
 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
 γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
 ἐνὸς ἀντιθέεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ
 δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.”
 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάρ-
 15 γυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς
 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρ-
 δίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα
 16 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν¹³. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

³ + ἐκ Ττ[Λ]. ⁴ ἑαυτῶν ΤΤτ. ⁵ χρεοφειλετῶν ΛΤττ. ⁶ ὁ δὲ ΛΤττ.

⁷ τὰ γράμματα L (non marg.) ΤΤτ. ⁸ — Καὶ ΛΤττ. ⁹ καὶ ἐγὼ ΤΤτ.

¹⁰ ἑαυτοῖς ποιήσατε T. ¹¹ ἐκλείπη L (non marg.) Ττ. ἐκλείπη T.

¹² + [αὐτῶν] L. ¹³ δώσει ὑμῖν Ττ. ¹⁴ — καὶ Ττ. ¹⁵ — ἐστίν ΛΤττ.

13 ¹³ Ἰωάννου*. ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐ-
 αγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώ 17
 τερὸν δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
 ἡ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων 18
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ
 πᾶς¹⁴ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
 Ἀνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο 19
 πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν
 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν¹⁵ ὀνόματι Δάζαρος, 20
 ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλωμένος¹⁷ καὶ 21
 ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν¹⁸ πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
 κύνες ἐρχόμενοι ἀπώλειον¹⁹ τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο 22
 δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ²⁰ Ἀβραάμ.
 ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ 23
 ᾧδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
 σάνοις, ὡρᾷ τὸν²¹ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Δά-
 ζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας 24
 εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Δά-
 ζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶ-
 μαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, 25
 μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ²² τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ
 ζωῇ σου, καὶ Δάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ 26
 παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. καὶ ἐπὶ²⁴ πᾶσι τοῦ- 26
 τοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεθῶν²⁵ πρὸς ὑμᾶς, μὴ
 δύνωνται, μηδὲ οἱ²⁶ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ σὺν σε²⁷, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν 27
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ- 28
 φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ

¹³ μέχρι TT. * Ἰωάννου Tr. ¹⁴ — πᾶς LTT. ¹⁵ — ἦν TTr[L].
¹⁶ — 25 TTr[L]. ¹⁷ εἰλωμένος LTT. ¹⁸ — ψυχίων τῶν T[L], [τῶν
 ψυχίων] τῶν Tr. ¹⁹ ἐπώλειον LTT. ²⁰ — τοῦ LTT. ²¹ — τὸν LTT.
²² — σὺ TTr. ²³ ᾧδε LTT. ²⁴ ἐν L marg. ²⁵ ἐνθεν LTT. ²⁶ — οἱ
 LTr. ²⁷ σε σὺν LTT.

- 29 ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου· λέγει²⁹
 αὐτῷ* Ἀβραάμ, Ἐχουσι Μωσέα³⁰ καὶ τοὺς προφῆτας·
 30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ
 Ἀβραάμ· ἀλλ' εἴαν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
 31 αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσῆς³⁰
 καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ³¹, εἴαν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.”
- 17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς¹, “Ἀνένδεκτόν ἐστι
 τοῦ² μὴ ἔλθαι τὰ σκάνδαλα³· οὐαὶ δὲ⁴ δι' οὗ ἔρχεται.
 2 λυσitelεῖ αὐτῷ εἰ μέλος ὀνικὸς⁵ περίκειται περὶ τὸν
 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ῥριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ
 3 ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων⁶. προσέχετε
 ἑαυτοῖς. εἴαν δὲ⁷ ἁμάρτη εἰς σέ⁸ ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
 4 τίμησον αὐτῷ· καὶ εἴαν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ
 εἴαν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτη⁹ εἰς σέ, καὶ¹⁰ ἐπτάκις
 τῆς ἡμέρας¹¹ ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ¹², λέγων, Μετανοώ,
 ἀφήσεις αὐτῷ.”
- 5 Καὶ εἶπον¹³ οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, “Πρόσθε-
 6 ῖμιν πίστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Εἰ ἔχετε¹⁴ πίστιν,
 ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ,
 Ἐκκριώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
 7 ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων
 ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
 8 ἀγροῦ ἐρεῖ¹⁵ εὐθέως, Παρελθὼν¹⁶ ἀνάπεσαι¹⁷. ἀλλ'
 οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζω-
 σάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίνω· καὶ μετὰ
 9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει¹⁸ τῷ
 δούλῳ ἐκεῖνῳ¹⁹, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ²⁰;
 10 οὐ δοκῶ²¹, οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ

²⁹ + δὲ LTr. ³⁰ [αὐτῷ] Tr. ³⁰ Μωσέα LTr. ³⁰ Μωσῆς LTr.
³¹ οὐδ' LTr. ¹ + αὐτοῦ LTr. ² - τοῦ BE. ³ τὰ σκάν-
 δαλα μὴ ἔλθαιν TTr. ⁴ πλὴν οὐαὶ ETr. ⁵ λίθος μυλικὸς LTr.
⁶ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα TTr. ⁷ - δὲ LTr. ⁸ - εἰς σέ LTr.
⁹ ἁμαρτήσῃ LTr. ¹⁰ + [εἴαν] L. ¹¹ - τῆς ἡμέρας LTr. ¹² - ἐπὶ
 σέ T, αὐτὸς σε LTr. ¹³ εἶπαν LTr. ¹⁴ ἔχετε Tr. ¹⁵ [ἐξ] Tr.
¹⁶ + αὐτῷ TTr[L]. ¹⁶ Εὐθέως παρελθὼν LTr. ¹⁷ ἀνάπεσαι LTr.
¹⁸ ἔχει χάριν L (non marg.) TTr. ¹⁹ - ἐκεῖνῳ LTr. ²⁰ - αὐτῷ
 LTr. ²¹ - οὐ δοκῶ Tr[L].

διαταχέντα ὑμῖν, λέγετε, Ὅτι²² δούλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ὅτι²³ ὁ ὠφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.”

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν²⁴ εἰς Ἱερου- 11
σαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου²⁵ Σαμαρείας
καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα 12
κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ²⁶ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ
ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, 13
“Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.” Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14
αὐτοῖς, “Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱε-
ρεῦσι.” Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρί-
σθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, 15
μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεισεν 16
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν
αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17
Ἰησοῦς εἶπεν, “Ὅχι²⁷ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ
δὲ²⁸ ἑννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦ- 18
ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;” Καὶ 19
εἶπεν αὐτῷ, “Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέ-
σωκέ σε.”

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται 20
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν,
“Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρή- 21
σεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ²⁹ ἐκεῖ. ἰδοὺ 22
γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.” Εἶπε 23
δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς³⁰, “Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ 24
ᾧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ³¹. μὴ ἀπέλθῃτε, μὴδὲ διωξήτε. ὥσπερ 25
γάρ ἡ ἀστραπή ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ’³² οὐρανὸν
εἰς τὴν ὑπ’ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ³³ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ³⁴. πρῶτον δὲ δεῖ 26
αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς
γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26

²² — Ὅτι L. ²³ — ὅτι LTr. ²⁴ [αὐτὸν] Tr. ²⁵ μέσου LTr.
²⁶ — αὐτῷ L[Tr]. ²⁷ Οὐχ LTr. ²⁸ — δὲ L[Tr]. ²⁹ — ἰδοὺ Tr.
³⁰ + αὐτοῦ L. ³¹ ἐκεῖ, ἰδοὺ ᾧδε Tr. ³² ὑπ’ Tr.
LTr. ³³ — καὶ Tr[L]. ³⁴ — ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ L.

τοῦ²⁴ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ²⁵ υἱοῦ
 27 τοῦ ἀνθρώπου. ἥσθιον, ἔπινον, ἐγάμον, ἐξεγαμίζον-
 το²⁶, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,
 καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας²⁷.
 28 ὁμοίως καὶ ὡς* ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Δώτ· ἥσθιον,
 29 ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὑποδοόμενον· ἡ
 δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Δώτ ἀπὸ Σοδομων, ἔβρεξε πῦρ καὶ
 30 θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας²⁷. κατὰ
 ταῦτα²⁸ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκα-
 31 λύπεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ
 δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
 βάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ²⁹ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ
 32 ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς γυναι-
 33 κὸς Δώτ. ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσαι³⁰,
 ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν³¹, ζωογο-
 34 νήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο
 ἐπὶ κλίνης μιᾶς³². ὁ³³ εἰς παραληφθήσεται³⁴, καὶ ὁ ἕτε-
 35 ρος ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται³⁵ ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ
 αὐτό· ὁ³⁶ μία παραληφθήσεται³⁴, καὶ ἡ³⁷ ἑτέρα ἀφεθή-
 37 σεται.” Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, “Ποῦ,
 κύριε;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
 συναχθήσονται³⁸ οἱ δέοι³⁹.”

18 ἘΛΕΓΕ δὲ καὶ¹ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν
 2 πάντοτε προσεύχεσθαι², καὶ μὴ ἐκκαεῖν³, λέγων,
 “Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβοῦ-
 3 μενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ⁴ ἦν
 ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα,
 4 Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ
 ἠθέλησεν⁵ ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα⁶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ,
 Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ⁷ ἐν-

²⁴ - τοῦ LITr. ²⁵ - τοῦ E. ²⁶ ἐγαμίζοντο LITr. ²⁷ πάντας LTr.
 * καθὼς Tr. ²⁸ ταῦτα L, τὰ αὐτὰ TTr. ²⁹ - τῷ TTr. ³⁰ περιποιή-
 σασθαι TTr. † ἂν Tr. ³¹ - αὐτήν Tr[L]. ³² [μιᾶς] L. ³³ - ὁ LITr.
³⁴ παραληφθήσεται LITr. ³⁵ ἔσονται δύο LITr. ³⁶ + ἡ BEL[Tr].
³⁷ ἡ δὲ TTr. ³⁸ + v. 86. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἰς παραληφ-
 θήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται BE. ³⁹ + [καὶ] L, αἱ ⁴⁰ καὶ
 οἱ δέοι ἐπισυναχθήσονται TTr. ¹ - καὶ L[Tr]. ² + αὐτοῦς
 LITr. ³ ἐκκαεῖν LTr, ἐνκαεῖν T. ⁴ + τις BE. ⁵ ἠθέλων LITr.
⁶ ταῦτα δὲ TTr. ⁷ οὐδὲ ἄνθρωπον LITr.

τρέπομαι· διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν 5
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
ὑπωπιάζῃ με.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Ἀκούσατε τί ὁ 6
κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ 7
τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς
αὐτὸν⁸ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν¹⁰ ἐπ’ αὐ-
τοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν 8
ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα
εὐρήσῃ τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;”

Εἶπε δὲ καὶ¹¹ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ’ 9
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοι-
πούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· “Ἀνθρωποι δύο ἀνέ- 10
βησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ¹² εἰς Φαρισαῖος,
καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς 11
ἑαυτὸν ταῦτα¹³ προσηύχετο, ‘Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι,
ὅτι οὐκ εἰμὶ ἄσπις¹⁴ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρ-
παγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς σὺτος ὁ τελώνης¹⁵.
νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα 12
κτῶμαι. Καὶ ὁ¹⁶ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ᾔθε- 13
λεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι¹⁷.
ἀλλ’ ἐτυπτεν εἰς¹⁸ τὸ στήθος αὐτοῦ*, λέγων, ‘Ὁ Θεός,
ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Δέγω ὑμῖν¹⁹, κατέβη 14
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκείνος²⁰.
ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ²¹ ταπει-
νῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν 15
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν²² αὐτοῖς.
ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν²³, “Ἀφετε 16
τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά.
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν 17
λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν²⁴ μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.”

⁸ ποιήσῃ LTTx. ⁹ αὐτῷ TTx. ¹⁰ μακροθυμί LTTx. ¹¹ [καὶ] L.
¹² — ὁ LTTx. ¹³ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν L marg. Tx. ¹⁴ ὡς LTTx.
¹⁵ ὁ τελώνης σὺτος L marg. ¹⁶ ὁ δὲ L marg. ¹⁷ ἐπάροι εἰς τὸν
οὐρανὸν L marg. TTx. ¹⁸ — εἰς LTTx. * ἑαυτοῦ Tx. ¹⁹ + [ὅτι] L.
²⁰ παρ’ ἐκείνου LTx, ἢ γὰρ ἐκείνος T. ²¹ καὶ ὁ L. ²² ἐπετίμωσαν
LTTx. ²³ προσκαλέσατο (+ αὐτὰ Tx) λέγων L marg. Tx. ²⁴ ἂν LTTx.

- 18 Καὶ ἐπὶ ῥώτῃσέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, “Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;” Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύῃς· μὴ φονεύῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου²⁵.” Ὁ δὲ εἶπε, “Ταῦτα πάντα ἐφύλαξάμην²⁶ ἐκ νεότητός μου²⁷.” Ἀκούσας δὲ ταῦτα²⁸ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἔτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος²⁹ πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ³⁰. καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι.”
- 23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο³¹. ἦν γὰρ 24 πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον³² εἶπε, “Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³³. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμαλῖα³⁴ ῥαφίδος³⁵ εἰσελθεῖν³⁶, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.” Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, 27 “Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;” Ὁ δὲ εἶπε, “Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ³⁷.”
- 28 Εἶπε δὲ ὁ³⁷ Πέτρος, “Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, 29 καὶ³⁸ ἠκολουθήσαμεν σοι.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα³⁹, ἢ τέκνα, ἐνεκεν 30 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ⁴⁰ μὴ ἀπολάβῃ⁴¹ πολυπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.”
- 31 ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα⁴², καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν 32 τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς

²⁵ — σου LTr. ²⁶ ἐφύλαξα LTr. ²⁷ — μου T[Tr]. ²⁸ — ταῦτα LTr. ²⁹ δὸς L. ³⁰ τοῖς οὐρανοῖς L (non marg.) Tr. ³¹ ἐγενήθη Tr. ³² — περίλυπον γενόμενον T[Tr]. ³³ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται Tr. ³⁴ τρήματος βελόνης LTr. ³⁵ διελθεῖν L. ³⁶ παρὰ (+ τῷ T[Tr]) θεῷ ἐστίν LTr, αὐτὸς ἐστίν παρὰ θεῷ L marg. ³⁷ — ὁ T. ³⁸ ἀφέντες τὰ ἴδια LTr. ³⁹ ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς T. ⁴⁰ οὐχὶ T. ⁴¹ λάβῃ L (non marg.). ⁴² Ἱερουσαλήμ Tr.

ἔθνεσι, καὶ ἐμπαυχθήσεται, καὶ ἰβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενεύσιν 33 αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.” Καὶ 34 αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτόν εἰς Ἱεριχὺ⁴³, 35 τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν⁴⁴ ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τι⁴⁵ 36 εἶη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, “Ὅτι Ἰησοῦς ὁ 37 Ναζωραῖος παρέρχεται.” Καὶ ἐβόησε, λέγων, “Ἰη- 38 σου, υἱὲ Δαβὶδ⁴⁶, ἐλέησόν με.” Καὶ οἱ προάγοντες⁴⁷ 39 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ⁴⁸. αὐτὸς δὲ πολλῷ μάλ- λον ἔκραζεν, “Υἱὲ Δαβὶδ⁴⁹, ἐλέησόν με.” Σταθεῖς 40 δὲ ὁ⁵⁰ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτόν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων⁵¹, 41 “Τί σοι θέλεις ποιήσω;” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνάβλε- 42 ψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ παραχρῆμα 43 ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΚΑΙ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχὺ¹. καὶ ἰδού, 19 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν 2 ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν² πλούσιος· καὶ ἐζήτει ἰδεῖν 3 τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχ- λου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμῶν ἐμ- 4 προσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραῖαν³, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι⁴ ἐκείνης ἡμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ 5 τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ⁵ εἶπε πρὸς αὐτόν, “Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σῆ- μερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι.” Καὶ 6 σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. καὶ 7 ἰδόντες ἅπαντες⁶ διεγόγγυζον, λέγοντες, “Ὅτι παρὰ

⁴³ Ἱεριχὺς T. ⁴⁴ ἐπαιτῶν LITr. ⁴⁵ + [δν] LTr. ⁴⁶ Δαυιδ IITr. ⁴⁷ παράγοντες L marg. ⁴⁸ σιγήσῃ LITr. ⁴⁹ — ὁ TITr]. ⁵⁰ — λέγων TITr]. ¹ Ἱεριχὺς T. ² αὐτὸς (+ [ἦν] L) LTr. ³ συκομωράαν ETr, συ- κομωράαν LT. ⁴ — δι· LITr. ⁵ — εἶδεν αὐτόν, καὶ Tt. ⁶ πάντες LITr.

- 8 ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλύσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, “Ἰδού, τὰ ἡμίση⁶ τῶν ὑπαρχόντων μου⁷, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς⁸. καὶ εἰ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλῶν.”
- 9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
- 10 Ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.”
- 11 ἈΚΟΥΟΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ⁹, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία
- 12 τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν, “Ἀνθρωπὸς τις ἐγγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ
- 13 βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς
- 14 αὐτούς, Πραγματεύσασθε ἕως¹⁰ ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τούτον
- 15 βασιλεῦσαι ἐφ’ ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε¹¹ τὸ
- 16 ἀργύριον, ἵνα γνῷ¹² τίς τίς διεπραγματεύσατο*. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσ-
- 17 εργάσατο δέκα¹³ μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ¹⁴, ἀγαθὸ δούλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
- 18 ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου¹⁵ ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω¹⁶ πέντε πόλεων.
- 20 Καὶ¹⁷ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἵρεις ὁ οὐκ ἔθηκας,
- 22 καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ¹⁸ αὐτῷ, Ἐκ

⁶ ἡμίση L, ἡμίσεια TTr. ⁷ μου τῶν ὑπαρχόντων TTr. ⁸ τοῖς πτωχοῖς δίδωμι TTr. ⁹ εἶναι αὐτὸν Ἱερουσαλὴμ L, αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν TTr. ¹⁰ ἐν ᾧ LTr. ¹¹ δαδούκει L (non marg.) Tr. ¹² γνοὶ LTr. * τί διεπραγματεύσατο Tr. ¹³ δέκα προσεργάσατο LTr (προσεργ. Tr.). ¹⁴ εἴγε LTr. ¹⁵ ἡ μνᾶ σου, κύριε TTr. ¹⁶ ἐπάνω γίνου Tr. ¹⁷ + ὁ LTr. ¹⁸ - δὲ TTr.

τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις
ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων ὁ οὐκ ἐθήκα,
καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ 23
ἀργύριόν μου¹⁹ ἐπὶ τὴν²⁰ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ²¹ ἐλθὼν
σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό²²; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν 24
εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς
δέκα μνᾶς ἔχοντι. (Καὶ εἶπον²³ αὐτῷ, Κύριε, ἔχει 25
δέκα μνᾶς.) Λέγω γὰρ²⁴ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι 26
δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει ἀρ-
θήσεται ἀπ' αὐτοῦ²⁵. Πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου ἐκεί- 27
νους²⁶, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐ-
τούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε²⁷ ἐμπροσθέν
μου." Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἐμπροσθεν, ἀνα- 28
βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν²⁸ καὶ Βη- 29
θανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν²⁹, ἀπέ-
στειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³⁰, εἰπὼν³¹, "Ὑπάγετε 30
εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὐρή-
σετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώ-
πων ἐκάθισε·³² λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις 31
ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ³³, "Ὅτι
ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει." Ἀπελθόντες δὲ οἱ 32
ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· λύνοντων δὲ 33
αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον³⁴ οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ-
τούς, "Τί λύετε τὸν πῶλον;" Οἱ δὲ εἶπον³⁵, "Ὅ 34
Κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει." Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς 35
τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες³⁶ ἑαυτῶν³⁷ τὰ ἱμάτια
ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευο- 36
μένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια αὐτῶν* ἐν
τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα- 37
βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεόν

¹⁹ μου τὸ ἀργύριον LTTt. ²⁰ —τὴν LTTt. ²¹ καίγω LTr. ²² αὐτὸ
ἔπραξα LTr. ²³ εἶπαν LTTt. ²⁴ [γὰρ] LTr. ²⁵ [ἀπ' αὐτοῦ] L.

²⁶ τούτους TTt. ²⁷ + αὐτούς TTt. ²⁸ Βηθφαγὴ L. ²⁹ ἐλαιῶν

LTTt. ³⁰ —αὐτοῦ T[Tr]. ³¹ λέγων LTr.

³² —αὐτῷ Tr[L]. ³⁴ εἶπαν LTTt. ³⁵ + ὅτι LTr. ³⁶ ἐπιρρίψαν-
τες LTTt. ³⁷ αὐτῶν LTr. * ἑαυτῶν TTt.

38 φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν³⁸ ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες, “Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνῃ ἐν οὐρανῷ³⁹, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.” Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον⁴⁰ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς 40 μαθηταῖς σου.” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς⁴¹, “Λέγω ὑμῖν, ὅτι*, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν⁴², οἱ λίθοι κεκρά- 41 ξονται⁴³.” Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν 42 ἐπ’ αὐτῇ⁴⁴, λέγων, “Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σύ, καὶ γέ⁴⁵ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου⁴⁶ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου⁴⁷. νῦν δὲ 43 ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν⁴⁸ οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ 44 περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἑδαφιούσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ⁴⁹. ἀνθ’ ὧν οὐκ ἔγnows τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.”

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς 46 πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας⁵⁰, λέγων αὐτοῖς, “Γέγραπται, ‘⁵¹Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν⁵².’” ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.”

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ’ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπο- 48 λέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὗρισκον⁵³ τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ᾧπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων¹, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς² καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν 2 τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον³ πρὸς αὐτόν, λέγοντες⁴, “Εἰπέ⁵ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς

³⁸ πάντων LTr. ³⁹ ἐν οὐρανῷ εἰρήνῃ TTr. ⁴⁰ εἶπαν LTr. ⁴¹ — αὐτοῖς T[Tr]. * [ὅτι] Tr. ⁴² σιωπήσουσιν LTr. ⁴³ κράξουσιν TTr. ⁴⁴ αὐτὴν LTr. ⁴⁵ — καὶ γέ Tr[L]. ⁴⁶ — σου LTr. ⁴⁷ [σου] LTr. ⁴⁸ παρεμβαλοῦσιν L marg. ⁴⁹ λίθον ἐπὶ λίθῳ (λίθον Tr) ἐν σοὶ LTr. ⁵⁰ — ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας TTr. ⁵¹ + ὅτι L (non marg.). ⁵² καὶ εἶσαι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς L marg. TTr. ⁵³ εὗρισκον LTr. ¹ — ἐκείνων LTr. ² ἱερεῖς T. ³ εἶπον TTr. ⁴ λέγοντες πρὸς αὐτόν L, αὐ — λέγοντες TTr. ⁵ Εἰπὼν TTr.

ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;” Ἀποκριθεὶς 3
δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα⁶
λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου* ἐξ 4
οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ συνελογίσαντο⁷ 5
πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, “Ὅτι εἰάν εἴπωμεν, Ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ἐρεῖ⁸, Διατί⁹ οὖν¹⁰ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; εἰάν 6
δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς¹¹ καταλιθάσει
ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην† προφήτην
εἶναι.” Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ 7,8
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν¹² τὴν παραβολὴν 9
ταύτην· “Ἀνθρωπὸς τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα¹³, καὶ
ἐξέδετο¹⁴ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἰκα-
νούς. καὶ ἐν¹⁵ καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς 10
δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν¹⁶
αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν
κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον¹⁷ δοῦλον· οἱ δὲ 11
κακείνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν
κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον¹⁸. οἱ δὲ καὶ 12
τούτον¹⁹ τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος 13
τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου
τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τούτον ἰδόντες²⁰ ἐντραπήσονται.
Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο²¹ πρὸς 14
ἑαυτοὺς²², λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῖ-
τε²³, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται²⁴ ἡ κλη-
ρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 15
ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσῃ αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς 16
τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.” Ἀκού-
σαντες δὲ²⁵ εἶπον²⁶, “Μὴ γένοιτο.” Ὁ δὲ ἐμβλέψας 17

6 — ἓνα LITr. * Ἰωάννου Tr. 7 συνελογίζοντο L. 8 — ἡμῖν L.
9 Διὰ τί BELITr. 10 — οὖν TTr[L]. 11 ὁ λαὸς ἅπας L marg. TTr.
† Ἰωάννην Tr. 12 λέγειν πρὸς τὸν λαὸν L. 13 — τις LITr, ἀτ' ἀμπελῶνα
ἐφύτευσεν ἄνθρωπος L. 14 ἐξέδετο T. 15 — ἐν LITr. 16 δώσουσιν LITr.
17 ἕτερον πέμψαι LITr. 18 τρίτον πέμψαι LITr. 19 κακείνον L.
20 — ἰδόντες LITr. 21 διελογίσαντο L. 22 ἀλλήλους TTr. 23 — δεῖτε LITr.
24 ἔσται L marg. 25 οἱ δὲ ἀκούσαντες L (non marg.). 26 εἶπαν LITr.

αὐτοῖς εἶπε, “Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τοῦτο, ‘Δίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;’ Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ’ ἐκείνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικ-
19 μῆσει αὐτόν.” Καὶ ἐξήτησαν²⁷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς²⁸ ἐπιβαλεῖν ἐπ’ αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε²⁹.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου*, εἰς τὸ³⁰ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ

21 τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ’ ἐπ’

22 ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν

23 ἡμῖν³¹ Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ;” Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί με

24 πειράζετε³²; ἐπιδείξατέ³³ μοι δηνάριον³⁴. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν;” Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον³⁵,

25 “Καίσαρος.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς³⁶, “Ἀπόδοτε τοῖνυν³⁷ τὰ Καίσαρος³⁸ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ

26 Θεῷ.” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες³⁹ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,

28 λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς⁴⁰ ἔγραψεν ἡμῖν, ἵνα τίνος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ⁴¹, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 Ἐπτά οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖ-

²⁷ ἐζήτησαν L (non marg.). ²⁸ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς LTTt.

²⁹ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην LTTt. * λόγον Tt. ³⁰ ὥστε LTTt.

³¹ ἡμῖς TTTt. ³² — Τί με πειράζετε TTTt. ³³ δείξατε LTTt. ³⁴ + [οἱ δὲ εἶδον. καὶ εἶπεν] L. ³⁵ εἶπαν TTTt. ³⁶ πρὸς αὐτούς TTTt.

³⁷ Τοῖνυν ἀπόδοτε TTTt. ³⁸ + τῷ TTTt. ³⁹ λέγοντες L non marg. Tt.

⁴⁰ Μωσῆς LTTt. ⁴¹ ἢ L (non marg.) Tt.

κα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ἔλαβεν⁴³ ὁ δεύτερος τὴν 30
 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος⁴³. καὶ ὁ τρίτος 31
 ἔλαβεν αὐτήν⁴⁴. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ⁴⁵ οὐ κατέ-
 λιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον⁴⁶. ὕστερον δὲ πάντων⁴⁷ 32
 ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή⁴⁸. ἐν τῇ οὖν⁴⁹ ἀναστάσει, τίνος 33
 αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυ-
 ναῖκα.” Καὶ ἀποκριθεὶς⁵⁰ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Οἱ 34
 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐγκαμίσκονται⁵¹.
 οἱ δὲ καταξιοθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ 35
 τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 ἐγκαμίσκονται⁵². οὔτε⁵³ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται. 36
 ἰσάγγελοι γάρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ⁵⁴ Θεοῦ, τῆς
 ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. “Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, 37
 καὶ Μωσῆς⁵⁵ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύ-
 ριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν⁵⁶ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ
 τὸν⁵⁷ Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ 38
 ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.” Ἀποκριθέντες 39
 δὲ τινες τῶν γραμματέων εἶπον⁵⁸, “Διδάσκαλε, καλῶς
 εἶπας.” Οὐκ ἔτι⁵⁷ δὲ⁵⁸ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν 40
 οὐδέν.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν 41
 υἱὸν Δαβὶδ⁵⁹ εἶναι⁶⁰; καὶ αὐτὸς Δαβὶδ⁵⁹ λέγει ἐν βίβ- 42
 λῳ⁶¹ ψαλμῶν, ‘Εἶπεν ὁ⁶² Κύριος τῷ κυρίῳ μου,
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου 43
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.’ Δαβὶδ⁵⁹ οὖν κύριον αὐ- 44
 τὸν⁶³ καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ⁶⁴ ἔστιν;” Ἀκούοντος 45
 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ⁶⁵,
 “Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελούντων 46
 περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν
 ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-

⁴³ — ἔλαβεν TTr. ⁴³ — τὴν γυναῖκα ad fln. vers. TTr. ⁴⁴ + [ὡσαύ-
 τως] L. ⁴⁵ + καὶ BE. ⁴⁶ ἀπέθαναν T. ⁴⁷ — δὲ πάντων LTr.
⁴⁸ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν TTr. ⁴⁹ ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ T. ⁵⁰ — ἀπο-
 κριθεὶς LTr. ⁵¹ γαμίσκονται LTr, at ἐγκαμίσκονται T. ⁵² γαμί-
 ζονται LTr, at ἐγκαμίσκονται T. ⁵³ οὐδέ LTr. ⁵⁴ — τοῦ TTr.
⁵⁵ — τὸν LTr. ⁵⁶ εἶπεν LTr. ⁵⁷ Οὐκέτι LTr. ⁵⁸ γὰρ TTr.
⁵⁹ Δαυεὶδ LTr. ⁶⁰ εἶναι Δαυεὶδ υἱόν; T. ⁶¹ + τῶν L.
⁶² — ὁ LTr. ⁶³ αὐτὸν κύριον TTr. ⁶⁴ αὐτοῦ υἱὸς TTr. ⁶⁵ πρὸς
 αὐτούς T, at — αὐτοῦ tantum T.

47 γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθί-
ουσι⁶⁶ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ⁶⁷
προσεύχονται⁶⁸. οὗτοι λήψονται⁶⁹ περισσότερον κρί-
μα⁷⁰.”

21 ἈΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα
2 αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον¹ πλουσίους· εἶδε δὲ καὶ
τινα² χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά³,
3 καὶ εἶπεν, “ Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ
4 αὕτη⁴ πλείον⁵ πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες⁶ γὰρ οὗτοι ἐκ
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ
Θεοῦ⁷, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα⁸
τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.”

5 ΚΑΙ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις
6 καλοῖς καὶ ἀναθήμασι⁹ κεκόσμηται, εἶπε, “ Ταῦτα ἂ
θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται
7 λίθος ἐπὶ λίθῳ¹⁰, ὃς οὐ καταλυθήσεται.” Ἐπηρώ-
τησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, “ Διδάσκαλε, πότε οὖν
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα
γίνεσθαι;”

8 Ὁ δὲ εἶπε, “ Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, “Ὅτι¹¹
ἐγὼ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν¹² πορευ-
9 θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ
ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι¹³
10 πρῶτον, ἀλλ’ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.” Τότε ἔλεγεν
αὐτοῖς, “ Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ¹⁴ ἔθνος, καὶ βασι-
11 λεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους
καὶ¹⁵ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ¹⁶ ἔσονται, φόβητρά¹⁷ τε καὶ
12 σημεῖα ἀπ’ οὐρανοῦ¹⁸ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων
ἀπάντων¹⁹ ἐπιβαλοῦσιν ἐφ’ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,

⁶⁶ οἱ κατεσθίοντες L. ⁶⁷ μακρὰ S. ⁶⁸ προσευχόμενοι L. ⁶⁹ λήμ-
ψονται LTr. ⁷⁰ κρίμα L. ¹ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν
Tr. ² [καί] τινα L, τινα καὶ T, τινα Tr. ³ λεπτά δύο L marg.
Tr. ⁴ αὕτη ἢ πτωχὴ L (non marg.) Tr. ⁵ πλείω LT. ⁶ πάντες L
⁷ — τοῦ Θεοῦ T[Tr]. ⁸ πάντα LTr. ⁹ ἀναθήμασιν LT. ¹⁰ + ὧδε L
¹¹ [ὅτι] LTr. ¹² — οὖν LTr. ¹³ γενέσθαι ταῦτα T. ¹⁴ ἐπ’ LTr.
¹⁵ καὶ κατὰ τόπους Tr. ¹⁶ λοιμοὶ καὶ λιμοὶ LTr. ¹⁷ φόβητρά
LTr. ¹⁸ ἀπ’ οὐρανοῦ σημεῖα L. ¹⁹ πάντων LTr.

καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς* συναγωγὰς καὶ φυλα-
κὰς, ἀγομένους²⁰ ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ† ὑμῖν εἰς μαρτύ- 13
ριον· θέσθε²¹ οὖν εἰς τὰς καρδίας²² ὑμῶν, μὴ προμε- 14
λετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα 15
καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστή-
ναι²³ πάντες²⁴ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε 16
δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μι- 17
σούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου²⁵. καὶ θριξί 18
ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπο- 19
μονῇ ὑμῶν κτήσασθε²⁶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ 20
ἴδῃτε κυκλοουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν²⁷ Ἱερουσα-
λήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ 21
οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς
χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι 22
ἐκδικήσεως αὐταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι²⁸ πάντα τὰ
γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ²⁹ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ 23
ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται
γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν³⁰ τῷ
λαῷ τούτῳ. καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας†, καὶ 24
αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη³¹. καὶ Ἱερου-
σαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι³² 33 πλη-
ρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται³⁴ σημεῖα ἐν ἡλίῳ 25
καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἡχούσης³⁵ θαλάσσης καὶ σάλου,
ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας 26
τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν 27
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφελῇ³⁶ μετὰ δυνά-
μεως καὶ δόξης πολλῆς.

* + τὰς Tr. ²⁰ ἀπαγομένους TTr. † [δὲ] Tr. ²¹ θέτε LTr. ²² ἐν ταῖς
καρδίαις LTr. ²³ ἀντιστῆναι οὐδὲ (at ἡ T) ἀντειπεῖν LT, ἀντιστήνας
[ἢ ἀντειπεῖν] Tr. ²⁴ ἀπαντες TTr. ²⁵ διὰ τὸ ὄνομά μου ὑπὸ πάντων T.
²⁶ κτήσεσθε LTr. ²⁷ —τὴν LTr. ²⁸ πλησθῆναι LTr. ²⁹ —δὲ LTr.
³⁰ —ἐν LTr. † μαχαίρης Tr. ³¹ τὰ ἔθνη πάντα L (non marg.) Tr.
³² ἄχρις L. ³³ + οὐ LTr. ³⁴ ἔσονται LTr. ³⁵ ἡχους LTr.
³⁶ νεφέλαις L marg.

- 28 “Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.”
- 29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, “Ἴδετε τὴν συκὴν
30 καὶ πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προβάλωσιν ἡδὴ, βλέποντες ἀφ’ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἡδὴ ἐγγὺς τὸ θέρος
31 ἐστίν. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη,
33 ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-
34 σονται³⁷, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι³⁸. Προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν³⁹ ὑμῶν αἱ καρ-
δίαι⁴⁰ ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
35 καὶ αἰφνίδιος ἐφ’ ὑμᾶς ἐπιστῇ⁴¹ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὥς
παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται⁴² ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
36 ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε σὺν⁴³ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιώθῃτε* ἐκφυγεῖν
ταῦτα πάντα⁴⁴ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῇναι
ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.”
- 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων⁴⁵. τὰς δὲ
νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλού-
38 μενον Ἐλαιῶν⁴⁶. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθρὶζε πρὸς αὐ-
τὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.
- 22 ἮΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη
2 πάσχα· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς,
τό, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλού-
μενον⁴⁷ Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·
4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι⁴⁸ καὶ τοῖς⁴⁹
5 στρατηγοῖς, τό, πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς⁵⁰. καὶ ἐχά-

³⁷ παρελεύσεται L marg. ³⁸ παρελεύσονται LITr. ³⁹ βαρυνθῶσιν LITr. ⁴⁰ αἱ καρδίαι ὑμῶν LITr. ⁴¹ ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς αἰφνίδιος L marg. TTr, αὐτὴ αἰφνίδιος ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς L. ⁴² ἐπεσελεύσεται γὰρ L (non marg.) Tr, αὐτὴ γὰρ ἐπεσελεύσεται L marg. T. ⁴³ δὲ B (non marg.) TTr. * κατισχύσῃτε Tr. ⁴⁴ πάντα ταῦτα L marg. T. ⁴⁵ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ L marg. Tr. ⁴⁶ ἐλαιῶν LITr. ⁴⁷ -ὁ LITr. ⁴⁸ καλούμενον TTr. ⁴⁹ + καὶ τοῖς γραμματεῦσιν L. ⁵⁰ - τοῖς TTr. ⁵¹ αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν L (non marg.) TTr.

ρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ 6
ἐξωμολόγησέ⁶, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι⁷
αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὀχλοῦ⁸.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν^{*} ᾗ ἔδει θύεσθαι 7
τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην†, εἰ- 8
πών, “Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
φάγωμεν.” Οἱ δὲ ἀπον⁹ αὐτῷ, “Ποῦ θέλεις ἐτοιμά- 9
σωμεν¹⁰;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰδοῦ, εἰσελθόντων 10
ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κερά-
μιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν 11
οἰκίαν οὗ¹¹ εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ 11
τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ
κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; Κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγειον¹² μέγα ἐστρω- 12
μένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.” Ἀπελθόντες δὲ εὗρον κα- 13
θὼς ἔρχεν¹³ αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα¹⁴ 14
ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἐπε- 15
θυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ’
ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ- 16
κέτι¹⁵ οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ¹⁶, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Καὶ δεξάμενος¹⁷ ποτήριον, 17
εὐχαριστήσας εἶπε, “Δάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε
ἑαυτοῖς¹⁸. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι¹⁹ οὐ μὴ πῖω* ἀπὸ τοῦ 18
γεννήματος²⁰ τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου† ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.” Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλα- 19
σε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, “Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον²¹ μετὰ 20
τὸ δειπνῆσαι, λέγων, “Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ
διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυν-
θέν.

⁶ — καὶ ἐξωμολόγησε L. ⁷ ἵνα παραδῶ L marg. ⁸ ἄτερ ὀχλου
αὐτοῖς L (non marg.) TTr. * — ἐν Tr. † Ἰωάννην Tr. ⁹ ἀπον
LTr. ¹⁰ + [σοι] L. ¹¹ εἰς ἣν LTr. ¹² ἀνάγειον LTr. ¹³ εἰρήκει L
(non marg.) Tr. ¹⁴ — δώδεκα LTr. ¹⁵ [οὐκέτι] LTr. ¹⁶ αὐτὸ LTr.
¹⁷ + τὸ L. ¹⁸ εἰς ἑαυτούς LTr. ¹⁹ — ὅτι TTr. * + [ἀπὸ τοῦ νῦν] Tr.
²⁰ γεννήματος LTr. † οὐ Tr. ²¹ καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως TTr.

21 **μενον**²². Πλὴν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με
 22 μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς²³ τοῦ
 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον²⁴. πλὴν οὐαὶ
 23 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδίδοται." Καὶ αὐτοὶ
 ἤρξαντο ²⁵ συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τό, τίς ἄρα εἶη ἐξ
 24 αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλον πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ
 φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τό, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.
 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύ-
 ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται
 26 καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν
 ὑμῖν γενέσθω* ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
 27 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-
 νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν†
 28 ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι
 ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν,
 30 ἵνα ἐσθίητε²⁶ καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ
 βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσσηθε²⁷ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες
 31 τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ." Εἶπε δὲ ὁ Κύριος²⁸,
 "Σίμων, Σίμων, ἰδοῦ, ὁ Σατανᾶς ἐξηγήσατο ὑμᾶς,
 32 τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ
 σου, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ²⁹ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε
 33 ἐπιστρέψας στήριξον³⁰ τοὺς ἀδελφούς σου." Ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῷ, "Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς
 34 φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι." Ὁ δὲ εἶπε³¹,
 "Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ³² φωνήσῃς σήμερον ἀλέκ-
 35 τωρ, πρὶν ἢ³³ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με³⁴." Καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαν-
 τίου³⁵ καὶ πῆρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερή-
 36 σατε;" Οἱ δὲ εἶπον³⁶, "Οὐδενός³⁷." Εἶπεν οὖν* αὖ
 τοῖς, "Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον³⁸ ἀράτω, ὁμοῦ

²² ἐκχυνόμενον LTTt. ²³ ὅτι ὁ υἱὸς μὲν TTr, αὐ καὶ ὁ υἱὸς ἰ
 L marg. ²⁴ κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται LTTt. ²⁵ συν LTTt. * γι
 σθω Tr. † ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι Tr. ²⁶ ἐσθίητε LTTt. ²⁷ καθίσσεσθε ἰ
 καθήσεσθε Tr. ²⁸ — Εἶπε δὲ ὁ κύριος T[Tr]. ²⁹ ἐκλίπη LTTt. ³⁰ στ
 σον LTTt. ³¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ L marg. ³² — μὴ TTr. ³³ ἕως L
³⁴ με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι LTr. ³⁵ βαλλαντίου LTTt. ³⁶ εἶπεν ἰ
³⁷ Οὐδένος TTr. * δὲ Tr. ³⁸ βαλλάντιον LTTt.

καὶ πῆραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ³⁷ ὅτι ἔτι³⁹ τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό⁴⁰, ‘Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη’ καὶ γὰρ⁴¹ τὰ* περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.” Οἱ δὲ εἶπον⁴², “Κύριε, ³⁸ ἰδού, μάχαιραι ὥδε δύο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰκανόν ἐστι.”

ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος ³⁹ τῶν Ἑλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ⁴³. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, ⁴⁰ “Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.” Καὶ ⁴¹ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν ὥσεί λίθον βολήν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων, “Πάτερ, εἰ βού- ⁴² λει παρενεγκέιν⁴⁴ τὸ ποτήριον τοῦτο⁴⁵ ἀπ’ ἐμοῦ· πλήν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω⁴⁶.” Ὡφθη ⁴³ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ’⁴⁷ οὐρανοῦ ἐπισχύων αὐτόν. καὶ ⁴⁴ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὥσεί θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν⁴⁸. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ⁴⁵ ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητάς⁴⁹, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους⁵⁰ ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί καθεύ- ⁴⁶ δετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.”

Ἐτι δὲ⁵¹ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος, καὶ ὁ λεγό- ⁴⁷ μενος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προσήρχετο αὐτῶν⁵², καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοὺς⁵³ ⁴⁸ εἶπεν αὐτῷ, “Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;” Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσό- ⁴⁹ μενον εἶπον⁵⁴ αὐτῷ⁵⁵, “Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ⁵⁶,” Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δούλον ⁵⁰ τοῦ ἀρχιερέως⁵⁷, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς⁵⁸ τὸ δεξιόν.

³⁹ — ἔτι LTr. ⁴⁰ ὅτι L. ⁴¹ [γὰρ] LTr. * τὸ Tr. ⁴² εἶπαν LTr.
⁴³ — αὐτοῦ TTr. ⁴⁴ παρενεγκε LTr. ⁴⁵ τοῦτο τὸ ποτήριον TTr.
⁴⁶ γενέσθω TTr. ⁴⁷ ἀπὸ τοῦ LTr. ⁴⁸ ν. 43, 44, υπερίσῃς ἐνcluded L.
(ἰδρῶς Tr). ⁴⁹ + αὐτοῦ BE. ⁵⁰ κοιμωμένους αὐτοὺς TTr. ⁵¹ — ἐξ LTr.
⁵² αὐτοὺς LTr. ⁵³ Ἰησοῦς δὲ TTr. ⁵⁴ εἶπαν LTr. ⁵⁵ — αὐτῷ TTr.
⁵⁶ μαχαίρῃ TTr. ⁵⁷ τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον TTr. ⁵⁸ τὸ οὖς αὐτοῦ LTr.

- 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐὰτε ἕως τούτου.”
 Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ⁵⁹, ἰάσατο αὐτόν.
 52 Εἶπε δὲ ὁ⁶⁰ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ’
 αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσ-
 βυτέρους, “Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε⁶¹ μετὰ μα-
 53 χαιρῶν καὶ ξύλων; καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν
 ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ. ἀλλ’⁶²
 αὕτη ὑμῶν ἐστίν⁶³ ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτόυς.”
 54 ΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα-
 γον αὐτόν⁶⁴ εἰς τὸν οἶκον⁶⁵ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτ-
 55 ρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων⁶⁶ δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων⁶⁷ αὐτῶν⁶⁸, ἐκάθητο ὁ
 56 Πέτρος ἐν μέσῳ⁶⁹ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ,
 57 εἶπε, “Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.” Ὁ δὲ ἠρνήσατο
 58 αὐτόν⁷⁰, λέγων, “Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν⁷¹.” Καὶ μετὰ
 βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, “Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
 εἶ.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν⁷², “Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.”
 59 Καὶ διαστάσης ὥσεί ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῶχυρί-
 ζετο, λέγων, “Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ
 60 ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος,
 “Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.” Καὶ παραχρῆμα,
 61 ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ⁷³ ἀλέκτωρ· καὶ
 στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπε-
 μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὅτι, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι⁷⁴, ἀπαρνήσῃ
 62 με τρίς.” Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος* ἔκλαυσε
 πικρῶς.
 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν⁷⁵ ἐνέπαι-
 64 ζον αὐτῷ, δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπ-
 τον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ⁷⁶ ἐπηρώτων αὐτόν⁷⁷, λέ-

⁵⁹ - αὐτοῦ TTr. ⁶⁰ - ὁ LTr. ⁶¹ ἐξήλθατε LTr. ⁶² ἀλλὰ TTr.
⁶³ ἐστὶν ὑμῶν LTr. ⁶⁴ - αὐτὸν LTr. ⁶⁵ τὴν οἰκίαν TTr. ⁶⁶ περιαιψ-
 άντων TTr. ⁶⁷ περικαθισάντων L (non παργ.), συγκαθισάντων T.
⁶⁸ - αὐτῶν LTr. ⁶⁹ μέσος TTr. ⁷⁰ - αὐτὸν LTr. ⁷¹ Οὐκ
 οἶδα αὐτόν, γύναι TTr. ⁷² ἔφη TTr. ⁷³ - ὁ LTr. ⁷⁴ + σήμερον TTr
 * - ὁ Πέτρος Tr. ⁷⁵ αὐτὸν LTr. ⁷⁶ - ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον
 καὶ TTr[L]. ⁷⁷ αὐτόν TTr.

γοντες, “Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παίσας σε;”
Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 65

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον 66
τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον*
αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἐαυτῶν†, λέγοντες, “Εἰ σὺ εἶ 67
ὁ Χριστός, εἰπέ⁷⁸ ἡμῖν.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ἐὰν ὑμῖν
εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καλ⁷⁹ ἐρωτήσω, οὐ 68
μὴ ἀποκριθῇτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε⁸⁰. ἀπὸ τοῦ νῦν 69
⁸¹ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν
τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.” Εἶπον⁸² δὲ πάντες, “Σὺ 70
οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;” Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη,
“Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι.” Οἱ δὲ εἶπον⁸³, “Τί 71
ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας⁸⁴; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.”

ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν¹ 23
αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐ- 2
τοῦ, λέγοντες, “Τοῦτον εὑρομεν² διαστρέφοντα τὸ
ἔθνος³, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους⁴ διδόναι, ⁵λέ-
γοντα ἐαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.” Ὁ δὲ Πιλά- 3
τος ἐπηρώτησεν⁶ αὐτόν, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, “Σὺ
λέγεις.” Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4
καὶ τοὺς ὄχλους, “Οὐδὲν εὐρίσκω αἷτιον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ.”

Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, “Ὅτι ἀνασείει τὸν 5
λαόν, διδάσκων καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, *ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.” Πιλάτος δὲ ἀκούσας 6
Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός
ἐστι· καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου 7
ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς⁷ Ἡρώδην, ὄντα καὶ
αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ 8
δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ

* ἀπήγαγον Ττ. † αὐτῶν Ττ. ⁷⁸ εἶπεν ΤΤτ. ⁷⁹ — καὶ ΛΤττ.
⁸⁰ — μοι ἢ ἀπολύσητε Τ[Ττ]. ⁸¹ + δὲ ΛΤττ. ⁸² εἶπαν ΤΤτ. ⁸³ εἶπαν
ΛΤττ. ⁸⁴ ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν ΤΤτ. ¹ ἤγαγον ΛΤττ. ² εὑρομεν
ΤΤτ. ³ + ἡμῶν ΛΤττ. ⁴ φόρους Καίσαρι ΛΤττ. ⁵ + καὶ Ττ[Λ].
⁶ ἠρώτησεν ΤΤτ. * + καὶ Ττ. ⁷ + τὸν Λ.

θλων ἐξ ἱκανοῦ⁹ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ⁹
 περὶ αὐτοῦ· καὶ ἡλπίζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ
 9 γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
 10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες
 11 αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς
 στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐ-
 τὸν¹⁰ ἐσθῆτα¹¹ λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πι-
 12 λάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης¹²
 ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπήρχον γὰρ
 13 ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς*. Πιλάτος δὲ συγκαλε-
 σάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν
 14 λαόν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Προσηνέγκατέ μοι τὸν
 ἄνθρωπον τούτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ
 ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν† εὑρον ἐν τῷ
 ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ·
 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν,
 καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον
 16, 17 αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” Ἀνάγκη
 18 δὲ εἶχεν ἀπολύνειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα¹³. ἀνέκραξαν¹⁴
 δὲ¹⁵ παμπληθεῖ, λέγοντες, “ Αἶρε τούτον, ἀπόλυσον
 19 δὲ ἡμῖν τὸν¹⁶ Βαραββᾶν.” ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα
 γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυ-
 20 λακὴν¹⁷. Πάλιν οὖν¹⁸ ὁ Πιλάτος προσεφώνησέ¹⁹,
 21 θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέ-
 22 γοντες, “ Σταύρωσον, σταύρωσον²⁰ αὐτόν.” Ὁ δὲ
 τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν
 οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ· παιδεύ-
 23 σας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς
 μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατ-
 24 ἰσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων²¹. Ὁ δὲ²²

⁹ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων LTr. ⁹ — πολλὰ TTr. ¹⁰ — αὐτόν T(LTr).

¹¹ ἐσθῆτα E. ¹² Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος L marg. Tr. * αὐτούς Tr.

† οὐθέν Tr. ¹³ Deest v. 17 in TTr. υπὲρ τῆς ἐλευθερίας L. ¹⁴ ἀνέκραγον

TTr. ¹⁵ παν T. ¹⁶ — τὸν TTr. ¹⁷ βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ TTr.

¹⁸ δὲ LTr. ¹⁹ προσεφώνησεν αὐτοῖς L. ²⁰ Σταύρου, σταύρου LTr.

²¹ [καὶ τῶν ἀρχιερέων] LTr. ²² καὶ LTr.

Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν· ἀπέ- 25
λυσε δὲ αὐτοῖς²³ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
μένον εἰς τὴν²⁴ φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός 26
τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου²⁵ ἀπ' αὐτοῦ, ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἦκο- 27
λούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναι-
κῶν, αἱ καὶ²⁷ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στρα- 28
φεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ²⁸ Ἰησοῦς εἶπε, “Θυγατέρες
Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται 29
ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ* κοι-
λῖαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν²⁹.
τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε³⁰ ἐφ' ἡμᾶς· 30
καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι, εἰ ἐν τῇ† 31
ὕγρῳ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;
Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ 32
ἀναιρεθῆναι.

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον³¹ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον 33
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦρ-
γους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ³³ ὁ δὲ 34
Ἰησοῦς ἔλεγε, “Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· σὺ γὰρ οἶδασι τί
ποιοῦσι.” Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβα-
λον κλῆρον³². καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμν- 35
κτῆρίζον δὲ καὶ³⁴ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς³⁵, λέγοντες,
“Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ
Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός³⁶.” Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ 36
καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ³⁷ ὄξος προσ-
φέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, “Εἰ³⁸ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 37
τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.” Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα- 38

²³ - αὐτοῖς TTr[L]. ²⁴ - τὴν LTr. ²⁵ Σίμωνά τινα Κυρηναῖον
ἐρχόμενον LTr. ²⁶ ἀπὸ L. ²⁷ - καὶ LTr. ²⁸ - ὁ TTr. * + αἱ Tr.
²⁹ ἐθρεψαν LTr. ³⁰ Πέσατε TTr. † [τῷ] Tr. ³¹ ἦλθον LTr. ³² Δὲ
ἐπίτιο v. 34 usque ad ποιοῦσιν ἐκείνῃς ἐκλειδί L. ³³ κλῆρον
L marg. T. ³⁴ - καὶ L. ³⁵ - σὺν αὐτοῖς Tr[L]. ³⁶ ὁ ἐκ-
λεκτός τοῦ Θεοῦ L marg., τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός T. ³⁷ - καὶ TTr[L].
³⁸ [Εἰ] L.

φή γεγραμμένη³⁹ ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς⁴⁰, “Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων⁴¹.”

39 Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων⁴², “Εἰ⁴³ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων⁴⁴, “Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἁτο-
42 πον ἐπραξε.” Καὶ ἔλεγε τῷ⁴⁵ Ἰησοῦ, “Μνήσθητί μου, Κύριε⁴⁶, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ⁴⁷ σου.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς⁴⁸, “Ἀμὴν λέγω σοι⁴⁹, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.”

44 Ἦν δὲ⁵⁰ ὥσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης⁵¹. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον·
46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, “Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσμαι⁵² τὸ πνεῦμά μου.” Καὶ ταῦτα⁵³ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος* τὸ γινόμενον ἐδόξασε⁵⁴ τὸν Θεόν, λέγων, “Ὀντως ὁ
48 ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.” Καὶ πάντες οἱ⁵⁵ συμ- παραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεω- ροῦντες⁵⁶ τὰ γινόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν⁵⁷ τὰ στήθη ἐνύπνευστον. εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐ- τοῦ⁵⁸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι⁶⁰ αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 ΚΑΙ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρ-
51 χων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συγκα-

³⁹ — γεγραμμένη T, αὐτὴ ἐπιγεγραμμένη L[Tr]. ⁴⁰ — γράμμασιν *ισχυρὸς* αὐτῷ Ἑβραϊκοῖς TTr[L]. ⁴¹ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος L (non marg.) TTr ([οὗτος] L), αὐτὸς [οὗτός ἐστιν] ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων L marg. ⁴² — λέγων T[Tr]. ⁴³ Οὐχὶ L marg. TTr. ⁴⁴ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἐφῆ TTr. ⁴⁵ — τῷ TTr (, Ἰησοῦ, Tr). ⁴⁶ — Κύριε TTr[L], αὐτὸς [Κύριε] μνήσθητί μου L marg. ⁴⁷ εἰς τὴν βασιλείαν L marg. ⁴⁸ — ὁ Ἰησοῦς T[Tr]. ⁴⁹ σοι λέγω TTr. ⁵⁰ Καὶ ἦν ἡδὴ L (non marg.) TTr ([ἡδὴ] Tr). ⁵¹ ἐνάτης LTr. ⁵² παρατίθεμαι LTr. ⁵³ καὶ τοῦτο L (non marg.), τοῦτο δὲ L marg. TTr. ⁵⁴ ἑκατοντάρχης Tr. ⁵⁵ ἐδόξασεν L (non marg.) TTr. ⁵⁶ συν T. ⁵⁷ θεωρήσαντες L (non marg.) TTr. ⁵⁸ — ἑαυτῶν TTr. ⁵⁹ αὐτῷ LTr. ⁶⁰ + ἀπὸ L. ⁶⁰ συνακολουθεῖν TTr.

τατεθειμένος⁶¹ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ⁶² προσεδέχετο καὶ αὐτὸς⁶³ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος 52 προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ⁶⁴ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ 53 ἔθηκεν αὐτὸ⁶⁵ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς⁶⁶ κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῇ⁶⁷, καὶ⁶⁸ 54 σάββατον ἐπέφωσκε.

Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ⁶⁹ 70 γυναῖκες, αἵτινες 55 ἦσαν συνελλυθῦναι αὐτῷ* ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ 56 τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. τῇ 24 δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὀρθρου βαθύς¹, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρουσai ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς².

ΕΥΡΟΝ δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ 2 μνημείου, καὶ εἰσελθούσαις³ οὐχ εὔρον τὸ σῶμα τοῦ 3 κυρίου Ἰησοῦ⁴. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι⁵ αὐτάς 4 περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες⁶ ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν⁷ ἀστραπτούσαις⁸. ἐμφόβων δὲ γενομέ- 5 νων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον⁹ εἰς τὴν γῆν, εἶπον¹⁰ πρὸς αὐτάς, “Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ’¹¹ ἡγέρθη· μνησθήτε 6 ὡς¹² ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων, 7 “Οτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου¹³ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.” Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη- 8 μάτων αὐτοῦ· καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, 9

⁶¹ συνκατατεθειμένος T, αἱ συνκατατιθέμενος L. marg. ⁶² — καὶ LTr.
⁶³ — καὶ αὐτὸς LTr. ⁶⁴ — αὐτὸ LTr. ⁶⁵ αὐτὸν L (non marg.) TTr.
⁶⁶ οὐδεὶς οὐπω LTr. ⁶⁷ παρασκευῇς LTr. ⁶⁸ — καὶ T.
⁶⁹ — καὶ LTr. ⁷⁰ + αἱ LTr. * [αὐτῷ] Tr. ¹ βαθύς LTr. ² — καὶ
 τινες σὺν αὐταῖς LTr. ³ εἰσελθούσαι δὲ LTr. ⁴ — τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ T. ⁵ ἀπορεῖσθαι LTr. ⁶ ἄνδρες δύο LTr.
⁷ ἐσθήσεσιν E, ἐσθῆτι LTr. ⁸ ἀστραπτούση LTr. ⁹ τὰ πρόσωπα TTr.
¹⁰ εἶπαν LTr. ¹¹ ἀλλὰ TTr. ¹² ὡς L. marg. ¹³ τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ TTr.

- ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα¹⁴ τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς
 10 λοιποῖς. ἦσαν¹⁵ δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα*
 καὶ Μαρία¹⁶ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς,
 11 αἱ¹⁷ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφά-
 νησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσεί ἄνθρωποι τὰ ῥήματα αὐτῶν¹⁸,
 12 καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ¹⁹ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν
 ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κεί-
 μενα† μόνα· καὶ ἀπήλθε πρὸς αὐτὸν* θαυμάζων τὸ
 γεγονός.
 13 Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ
 τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα
 14 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἣ ὄνομα Ἑμμαούς· καὶ αὐτοὶ
 ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβη-
 15 κόντων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ
²⁰συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ²¹ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπο-
 16 ρεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ
 17 μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Τίνες
 οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
 18 περιπατοῦντες, καὶ ἐστε σκυθρωποί;†” Ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ²² εἰς²³, ᾧ ὄνομα²⁴ Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν,
 “Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν²⁵ Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως
 19 τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;” Καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ποῖα;” Οἱ δὲ εἶπον²⁶ αὐτῷ, “Τὰ περὶ
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου²⁷, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ²⁸ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ
 20 παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκεν αὐτόν²⁹ οἱ ἄρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα³⁰ θανάτου,
 21 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐ-
 τὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ
 γε³¹ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
 22 σήμερον*, ἀφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες

¹⁴ πάντα ταῦτα T.¹⁵ ἦν T, αἱ [ἦσαν δὲ] Tr.

* Ἰωάννα Tr.

¹⁶ + ἡ LTTT.¹⁷ - αἱ LTr.¹⁸ ταῦτα LTr.¹⁹ v. 12 *desert* ἐν T.²⁰ *inopis* *includunt* LTr. † - κείμενα Tr. * αὐτόν Tr. ²¹ σὺν LTTT.²² - ὁ TTr.

† (καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί) Tr.

²³ - ὁ LTTT.²⁴ + [ἐξ αὐτῶν] L. ²⁵ ἐνόματι L marg. Tr. ²⁶ - ἐν TTr. ²⁷ εἶπεν TTr.²⁸ Ναζαρηνοῦ L marg. Tr.²⁹ + [ἐν] L.³⁰ αὐτόν παρέδωκεν L.³¹ κρίμα L.³² + καὶ LTTT.

* [σήμερον] Tr.

τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι²³ ὁρθρῖαι²⁴ ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὐρούσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, 23 ἦλθον²⁴, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέσαι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν 24 ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ²⁵ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.” Καὶ αὐτοὺς 25 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὁ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηταί· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελ- 26 θεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μω- 27 σέως²⁶ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διερμήνευσεν²⁷ αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ²⁸. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ 28 αὐτοὺς προσεποιεῖτο²⁹ πορρωτέρω⁴⁰ πορεύεσθαι. καὶ 29 παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, “Μείνον μεθ’ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν⁴¹ ἡ ἡμέρα.” Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 30 κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ’ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε⁴², καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ 31 διηνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ’ αὐτῶν. Καὶ εἶπον⁴³ 32 πρὸς ἀλλήλους, “Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν*, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ⁴⁴ ὡς διηνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;” Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ 33 ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους⁴⁵ τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέ- 34 γοντας, “Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως⁴⁶, καὶ ὤφθη Σίμωνι.” Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ 35 ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς⁴⁷ 36 ἔσθη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνη

²³ γενόμεναι T. ²⁴ ὁρθρῖναι LITr. ²⁴ ἦλθον T. ²⁵ —καὶ LTr.
²⁶ Μωυσέως LITr. ²⁷ διερμήνευσεν LT, διερμήνευσεν Tt. ²⁸ αὐτοῦ BE, αὐτοῦ LITr. ²⁹ προσεποιήσατο L (non marg.) Tt. ⁴⁰ πορρωτέρω LITr. ⁴¹ + ἡδὴ Tt[L]. ⁴² εὐλόγησεν L. ⁴³ εἶπον TTr. * (ἐν ἡμῖν) Tt.
⁴⁴ —καὶ LITr. ⁴⁵ ἠθροισμένους LITr. ⁴⁶ ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος LITr.
⁴⁷ —ὁ Ἰησοῦς LITr.

37 ὑμῖν⁴⁸.⁴⁹ Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι
 38 ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί
 τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαί-
 39 νουσιν ἐν ταῖς καρδίαις⁵⁰ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου
 καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι⁵¹. ψηλαφή-
 σατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ
 40 ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν
 41 ἐπέδειξεν⁵² αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας⁵³. ἔτι δὲ
 ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων⁵⁴,
 42 εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;” Οἱ δὲ
 ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισ-
 43 σίου κηρίου⁵⁵. καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
 44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς⁵⁶, “Οὗτοι οἱ λόγοι⁵⁷, οὓς ἐλάλησα
 πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
 πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως⁵⁸ καὶ*προ-
 45 φήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.” Τότε διήνοιξεν
 46 αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς, “Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει⁵⁹ παθεῖν
 τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
 47 ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετά-
 νοιαν καὶ ἄφεςιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξά-
 48 μενον⁶⁰ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ. ὑμεῖς δὲ ἐστε⁶¹ μάρτυρες
 49 τούτων. καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω⁶² τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ πατρὸς μου ἐφ’ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
 πόλει Ἱερουσαλὴμ⁶³, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ
 οὐρῶν⁶⁴.
 50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω⁶⁵ ἕως εἰς⁶⁶ Βηθανίαν· καὶ
 51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
 ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ’

⁴⁸ — καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν T. ⁴⁹ + [ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε] L. ⁵⁰ τῇ καρδίᾳ L (non marg.) TTr. ⁵¹ ἐγὼ εἰμι αὐτός L (non marg.) TTr. ⁵² ἔδειξεν LTr. ⁵³ v. 40 *desse in T, uncis in incluidit T*. ⁵⁴ καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς L. ⁵⁵ — καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου L[Tr]. ⁵⁶ πρὸς αὐτούς L marg. TTr. ⁵⁷ + μου TTr[L]. ⁵⁸ Μωσέως LTr. * + [τοῖς] Tr. ⁵⁹ — καὶ οὕτως ἔδει TTr[L]. ⁶⁰ ἀρξάμενον L marg., ἀρξάμενοι Tr. ⁶¹ — δὲ ἐστε T, [ἐστε] Tr. ⁶² ἐξαποστέλλω TTr. ⁶³ — Ἱερουσαλὴμ LTr. ⁶⁴ ἐξ οὐρῶν δύναμιν TTr. ⁶⁵ — ἐξω Tr[L]. ⁶⁶ πρὸς L (non marg.) Tr.

αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν⁶⁷. καὶ αὐτοὶ 52
προσκυνήσαντες αὐτόν⁶⁸, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ 53
ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ* εὐλογοῦντες⁶⁹ τὸν Θεόν. Ἀμήν⁷⁰.⁷¹

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ¹ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ².

ἘΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν 1
Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς 2
τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ 3
ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν³. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν⁴, καὶ ἡ 4
ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ 5
σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνο- 6
μα αὐτῷ Ἰωάννης†. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα 7
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι 8
δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ- 8
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ 9
φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ 10
ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ 11
ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον⁵ αὐτόν, 12
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, 13
οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
δρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν 14
ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς

⁶⁷ — καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν T. ⁶⁸ — προσκυνήσαντες αὐτόν T.

* [αἰνοῦντες καὶ] Tt. ⁶⁹ — καὶ εὐλογοῦντες T. ⁷⁰ — Ἀμήν TTr (L).

⁷¹ + Tὸ κατὰ Δουκᾶν εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις βιβλίου, κεφαλαίου
τμβ B. + κατὰ Δουκᾶν Tt. ¹ — Ἅγιον BE. ² Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάν-
νην LTr (Ἰωάννην Tt). ³ Ὁ γέγονεν, LTr (Tt εἶπε,). ⁴ ἔστιν L (ποπ-
marg.). [†] Ἰωάννης Tt. ⁵ ἔλαβον TTr.

μονογενοῦς παρὰ πατρός,) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

- 15 Ἰωάννης* μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων,
 “Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, “Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
 16 ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.” Καὶ
 ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν
 17 καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως⁷
 ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 18 ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὃτ' μονογενὴς
 υἱός⁸, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξη-
 19 γήσατο. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου*,
 ὅτε ἀπέστειλαν⁹ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
 καὶ Λευῖτας¹⁰, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, “Σὺ τίς εἶ;”
 20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγη-
 21 σεν, “Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγώ¹¹ ὁ Χριστός.” Καὶ ἠρώτησαν
 αὐτόν, “Τί οὖν; Ἠλίας¹² εἶ σὺ;” Καὶ λέγει, “Οὐκ
 εἰμὶ.” “Ὁ προφήτης εἶ σὺ;” Καὶ ἀπεκρίθη, “Οὐ.”
 22 Εἶπον¹³ οὖν¹⁴ αὐτῷ, “Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δῶμεν
 23 τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;” Ἔφη,
 “Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐυθύνετε τὴν
 ὁδὸν Κυρίου·” καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας¹⁵ ὁ προφήτης.”
 24, 25 Καὶ οἱ* ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ
 ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Τί οὖν βαπτί-
 ζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε¹⁷ Ἠλίας¹², οὔτε¹⁷ ὁ
 26 προφήτης;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης* λέγων,
 “Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ¹⁸ ὑμῶν ἔστηκεν¹⁹,
 27 ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. αὐτός ἐστιν²⁰ ὃτ' ὀπίσω μου ἐρ-
 χόμενος, δεῖ ἔμπροσθέν μου γέγονεν²¹. οὐ ἐγώ²² οὐκ
 εἰμὶ²³ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδή-
 28 ματος.” Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ²⁴ ἐγένετο πέραν τοῦ
 Ἰορδάνου, ὅπου ἦν²⁵ Ἰωάννης* βαπτίζων.

* Ἰωάννης Tr. ⁶ ὅτι L (non marg.) TTr. ⁷ Μωυσέως LITr. † —ὁ Tr.
⁸ υἱός L marg. Tr. * Ἰωάννου Tr. ⁹ + πρὸς αὐτὸν LTr. ¹⁰ Λευεΐτας
 TTr. ¹¹ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ LTr. ¹² Ἠλίας SE. † σὺ Ἠλίας εἶ Tr. ¹³ εἶπαν
 LITr. ¹⁴ —οὖν L. ¹⁵ Ἡσαΐας L. * —οἱ Tr. ¹⁶ εἶπαν LITr. ¹⁷ οὐδὲ
 LITr. ¹⁸ —δὲ TTr. ¹⁹ στήκει L marg. Tr. ²⁰ —αὐτός ἐστιν TTr(L).
 † [ὁ] Tr. ²¹ —δε ἔμπροσθέν μου γέγονεν TTr(L). ²² —ἐγώ TTr(L).
²³ + ὅτι T[Tr]. ²⁴ Βηθαβαρᾶ E, Βηθανία LITr. ²⁵ + ὁ LTr.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης²⁶ τὸν Ἰησοῦν ἐρ- 29
 χόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, “Ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ
 Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός 30
 ἐστι περὶ²⁷ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ,
 ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ γὰρ 31
 οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ
 τοῦτο ἦλθον ἐγὼ²⁸ ἐν τῷ²⁹ ὕδατι βαπτίζων.” Καὶ 32
 ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης* λέγων, “Ὅτι τεθέαμαι τὸ
 Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ³⁰ περιστεράν ἐξ οὐρανοῦ,
 καὶ ἔμεινεν ἐπ’ αὐτόν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ’ 33
 ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκείνός μοι εἶπεν,
 Ἐφ’ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
 ἐπ’ αὐτόν, οὗτός³¹ ἐστίν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
 Ἀγίῳ. καὶ γὰρ εἶώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός 34
 ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.”

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ³² Ἰωάννης*, καὶ ἐκ 35
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ 36
 περιπατοῦντι, λέγει, “Ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ³³.” Καὶ 37
 ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ³⁴ λαλοῦντος, καὶ ἤκο-
 λούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ 38
 θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, “Τί 39
 ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον³⁵ αὐτῷ, “Ῥαββί³⁶,” (ὃ λέγεται
 ἐρμηνευόμενον³⁷, Διδάσκαλε,) “ποῦ μένεις;” Λέγει 40
 αὐτοῖς, “Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε³⁸.” Ἦλθον³⁹ 40 καὶ εἶδον⁴¹
 ποῦ μένει· καὶ παρ’ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκεί-
 νην· ὥρα δὲ⁴² ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν⁴³ Ἀνδρέας ὁ ἀδελ- 41
 φὸς Σίμωνος Πέτρου, εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
 παρὰ Ἰωάννου†, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὗρίσκει 42
 οὗτος πρῶτος⁴⁴ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ
 λέγει αὐτῷ, “Εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν,” (ὃ ἐστι μεθ-
 ερμηνευόμενον, ὁ⁴⁵ Χριστός·) καὶ⁴⁶ ἤγαγεν αὐτὸν 43

²⁶ — ὁ Ἰωάννης LITr. ²⁷ (ν) ὑπάρ LITr. ²⁸ ἐγὼ ἦλθον L marg.

²⁹ — τῷ LITr. * Ἰωάννης Tr. ³⁰ ὡς LITr. ³¹ αὐτός L marg.

³² — ὁ LITr. ³³ + [ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου] L. ³⁴ οἱ δύο
 μαθηταὶ αὐτοῦ L marg. ³⁵ εἶπον LITr. ³⁶ Ῥαββί Tr. ³⁷ μεθερ-
 μηνευόμενον LITr. ³⁸ ὁψεσθε TITr. ³⁹ ἦλθον TITr. ⁴⁰ + ὅτε Tr(L).
⁴¹ εἶδαν LITr. ⁴² — δὲ LITr. ⁴³ + [δὲ] L. † Ἰωάννου Tr.

⁴⁴ πρῶτον LITr. ⁴⁵ — ὁ LITr. ⁴⁶ — καὶ TITr(L).

πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας διὰ⁴⁷ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, “Σὺ εἰ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ⁴⁸. σὺ κληθήσῃ Κη-
φᾶς.” ὁ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

- 44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς⁴⁹ ἐξελθεῖν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ εὗρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ⁵⁰,
45 “Ἀκολουθεῖ μοι.” Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
46 σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὗρίσ-
κει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ὁν
ἔγραψε Μωσῆς⁵¹ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρή-
καμεν, Ἰησοῦν τὸν⁵² υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζα-
47 ρέτ.⁵³” Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, “Ἐκ Ναζαρέτ⁵⁴
δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;” Λέγει αὐτῷ⁵⁵ Φίλιππος,
48 “Ἐρχου καὶ ἴδε.” Εἶδεν ὁ⁵⁶ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ
ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, “Ἴδε
49 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης⁵⁷, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.” Λέγει
αὐτῷ Ναθαναήλ, “Πόθεν με γινώσκεις;” Ἀπεκρίθη
ὁ⁵⁸ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
50 φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν, εἰδόν σε.” Ἀπε-
κρίθη⁵⁹ Ναθαναήλ καὶ λέγει⁶⁰ αὐτῷ⁶¹, “Ραββί⁶², σὺ εἰ
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς⁶³ τοῦ Ἰσραήλ.”
51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὅτι εἰπὸν σοι,
⁶⁴Εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τού-
52 των ὄψαι⁶⁵.” Καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπ’ ἄρτι⁶⁶ ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγγόμενον, καὶ
τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.”

2 ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ¹ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ²
τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί αὐτοῦ εἰς
3 τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
4 τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, “Οἶνον οὐκ ἔχουσι.”³ Λέγει

⁴⁷ — διὰ TTr. ⁴⁸ Ἰωάννου L (non marg.) Tr, Ἰωάννου T. ⁴⁹ — ὁ Ἰησοῦς LTr. ⁵⁰ + ὁ Ἰησοῦς LTr. ⁵¹ Μωσῆς LTr.
⁵² — τὸν L[Tr]. ⁵³ Ναζαρέθ BE. ⁵⁴ + ὁ LTr. ⁵⁵ — ὁ LTr.
⁵⁶ Ἰσραηλίτης TTr. ⁵⁷ — ὁ LTr. ⁵⁸ + αὐτῷ Tr[L]. ⁵⁹ — καὶ λέγει TTr[L]. ⁶⁰ — αὐτῷ LTr. ⁶¹ Ραββί T. ⁶² ὁ βασιλεὺς εἰ L, βασιλεὺς εἰ TTr. ⁶³ + ὅτι LTr. ⁶⁴ ὄψη LTr. ⁶⁵ — ἀπ’ ἄρτι LTr. ¹ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ L marg. Tr. ² Κανᾷ BELTr. ³ + καὶ Tr[L]

αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.” Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, 5 “Ὁ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.” Ἦσαν δὲ ἐκεῖ 6 ὕδριαί λίθιναι⁴ ἐξ κείμεναι⁵ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.” Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 8 “Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε, τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.” Καὶ⁶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ 9 ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ, 10 “Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθῃσι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε⁷ τὸν ἐλάσσων· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.” Ταύτην ἐποίησε τὴν⁸ 11 ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ⁹ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφάνέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ⁹, αὐτὸς καὶ 12 ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ¹⁰, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν¹¹ οὐ πολλὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 13 εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ 14 τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φρα- 15 γέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας. καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα¹², καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ 16 τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν, “Ἀρατε ταῦτα ἐντεῦθεν·¹³ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.” Ἐμνήσθησαν δὲ¹⁴ οἱ μαθηταὶ αὐ- 17 τοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, “Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου

⁴ λίθιναι ὑδρίαί L (non marg.) TTr.

TTr in locum post Ἰουδαίων.

⁵ κείμεναι transferunt.

⁶ οἱ δὲ L marg. Tr.

⁷ [τότε] LTr.

⁸ (ν) — τὴν LTr.

⁹ Καφαρναοὺμ LTr.

¹⁰ — αὐτοῦ Tr[L].

¹¹ ἔμεινεν L marg.

¹² τὰ κέρματα L marg. Tr.

¹³ + [καὶ] L.

¹⁴ — δὲ TTr[L].

18 σου κατέφαγέ¹⁸ με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον¹⁹ αὐτῷ, “Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;” Ἀπεκρίθη δ¹⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Λύσατε τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν^{*} τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.” Εἶπον¹⁸ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Τεσσαράκοντα¹⁹ καὶ ἐξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, 21 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;” Ἐκείνος δὲ 22 ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς²⁰. καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ 23 τῷ λόγῳ ᾧ²¹ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν²² Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν²³ τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα 24 ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ²⁴ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν²⁵ 25 αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ²⁶ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὁ ὄνομα αὐτοῦ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν¹ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ῥαββί², οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται³ ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾗ ὁ 3 Θεὸς μετ’ αὐτοῦ.” Ἀπεκρίθη δ⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” 4 Λέγει πρὸς αὐτὸν δὲ Νικόδημος, “Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ 5 γεννηθῆναι;” Ἀπεκρίθη δ^{*} Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ 6 Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον⁵ ἐκ τῆς σαρκός, σὰρξ ἐστι·

¹⁸ καταφάγεται LTTx. ¹⁹ εἶπαν LTTx. ¹⁷ — ὁ LTTx. ^{*} [ἐν] Tr. ¹⁸ εἶπαν LTTx. ¹⁹ Τεσσαράκοντα TTx. ²⁰ — αὐτοῖς LTTx. ²¹ ἐν LTTx. ²² + τοῖς LTTx. ²³ [ἐν] LTTx. ²⁴ — ὁ LTTx. ²⁵ αὐτὸν LTTx. ²⁶ — τοῦ L. ¹ αὐτὸν LTTx. ² Ῥαββεί T. ³ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα LTTx. ⁴ — ὁ LTTx. [†] — ὁ Tr. ^{*} — ὁ LT[Tr]. ⁵ γεγεννημένον E.

καὶ τὸ γεγεννημένον⁶ ἐκ τοῦ πνεύματος, πνευμά ἐστι μὴ θαυμάσης ὅτι εἰπὸν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἡ ἀνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν 8 αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ’* οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ⁷ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.” Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, 9 “Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;” Ἀπεκρίθη δ’ Ἰη 10 σοὺς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 11 ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ 12 ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέ- 13 βηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ 14 καθὼς Μωσῆς⁸ ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ⁹ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ 15 πιστεύων εἰς αὐτὸν¹⁰ μὴ ἀπόληται, ἀλλ’¹¹ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, 16 ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’¹² ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ† 17 εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνε- 18 ται· ὁ δὲ¹² μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν 19 κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν¹³ τὰ ἔργα. πᾶς 20 γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ 21 δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.”

* ἀλλὰ Tr. ⁶ † L. 7 — ὁ LITr. ⁸ Μωσῆς LITr. ⁹ δεῖ ὑψωθῆναι L marg. ¹⁰ ἐπ’ αὐτὸν L (text.), ἐν αὐτῷ L marg. TTr. ¹¹ — μὴ ἀπόληται ἀλλ’ TTr[L]. † [αὐτοῦ] Tr. ¹² [δε] LITr. ¹³ αὐτῶν πονηρὰ LITr.

22 Ἄκουε ταῦτα ἄνθρωποι ἰσχυροὶ καὶ ἡ μαθητῶν ἐκ-
 τὴν αἰῶνος τοῦ Ἰουδαίου γῆς. καὶ οὐκ ἔμελλε ἀπὸ
 23 αὐτῶν καὶ ἐξελθῆναι. ἦν γὰρ καὶ Ἰωάννης²¹ ἐξελθὼν
 ἐν Ἰούδα ἔρχετο τοῦ Σαδδαίου ἰσχυροῦ τινος ἦν
 24 ἐκεῖ· καὶ παρεστῶσιν καὶ ἐξετάζουσιν. αὐτὰ γὰρ
 25 ἦν ἐξελθὼν εἰς τὴν φυλακὴν²² Ἰωάννης²³. Ἐχέ-
 νειν οὖν ἐρχομένη ἐκ τῆς μαθητῶν Ἰωάννης²⁴ μετὰ
 26 Ἰουδαίου²⁵ πρὸς καθίστασθαι καὶ φάσιν²⁶ τῶς τῶν
 Ἰωάννης²⁷ καὶ αὐτῶν εἶπεν, “Ραββί²⁸, ἵς ἦ μετὰ σοῦ
 πέμψῃ τὴν Ἰερουσαλὴμ, ἥ οὐ καμνησθήσεται. ὡς οὗτος
 27 βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.” Ἀπε-
 κρήνη Ἰωάννης²⁹ καὶ εἶπεν, “Οἱ δύνανται εὐφρανέσθαι
 λαμβάνοντες ὕδιν, ἐάν μὴ ἡ δεινότερον αὐτῷ ἐκ τοῦ
 28 ὕδατος. αὐτὰ ἡμεῖς μοι μαρτυροῦμεν ὅτι εἶπεν, Οὐκ
 ἀπὸ ἐγώ³⁰ ὁ Χριστός, ἀλλ’ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι
 29 ἐμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος
 ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστῶς καὶ
 ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμ-
 30 φίλου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ τεκλήρωται. ἐκῶσιν
 31 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ ἄνωθεν ἐρχό-
 μενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
 τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
 32 νοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί, καὶ³³ ὁ εἶδεν
 καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐ-
 33 τοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν,
 34 ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὅν γὰρ ἀπέ-
 στείλειν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
 35 ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός³⁶ τὸ Πνεῦμα. ὁ πατήρ
 ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
 36 τοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ
 δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὀργὴ
 τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.”

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι,
 ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ

²¹ Ἰωάννης Tr.

† [δ] Tr.

²² Ἰωάννου Tr.²³ Ἰουδαίου Tr.²⁴ ἦσαν Tr.

† Ἰωάννην Tr.

²⁵ εἶπαν Tr.²⁶ Ραββί Tr.²⁷ Ἐγὼ

οὐκ εἰμι L (non marg.).

²⁸ — καὶ Tr(L).²⁹ — ὁ Θεός Tr(L).

Ἰωάννης*· (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, 2
 ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ 3
 ἀπῆλθε πάλιν¹ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρ- 4
 χεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5
 τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ², πλησίον τοῦ χω-
 ρίου³ ὃ⁴ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ 6
 ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ
 τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα
 ἦν ὥσε⁴ ἕκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀν- 7
 τλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Δός μοι πιεῖν”.
 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8
 ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ 9
 Σαμαρείτις, “Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ’ ἐμοῦ πιεῖν⁵
 αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος⁷;⁶” οὐ γὰρ συγ-
 χρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 10
 καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν⁹, σὺ ἂν ᾔτησας
 αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν.” Λέγει αὐτῷ 11
 ἡ γυνή, “Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
 ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ 12
 μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
 τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπινε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
 καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” Ἀπεκρίθη ὁ¹⁰ Ἰησοῦς καὶ 13
 εἶπεν αὐτῇ, “Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου,
 διψήσει πάλιν· ὃς δ’ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ 14
 δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ¹¹ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
 ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ¹², γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος
 ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.” Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ 15
 γυνή, “Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
 μηδὲ ἐρχομαι¹³ ἐνθάδε ἀντλεῖν.” Λέγει αὐτῇ ὁ¹⁴ 16
 Ἰησοῦς¹⁵, “Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου¹⁶, καὶ
 ἔλθε ἐνθάδε.” Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν¹⁷, “Οὐκ ἵ

* Ἰωάννης Ττ. ¹ — πάλιν Τ. ² Συχάρ BE. ³ ὁ LT. ⁴ ὡς LTTt.

⁵ πείν TTT. ⁶ πίν L, πείν TTT. ⁷ γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὗσης LTTt.

⁸ συν Τ. ⁹ πείν TTT. ¹⁰ — ὁ LTTt. ¹¹ διψήσῃ LTTt.

¹² αὐτὸν οὐ μὴ ὡς αὐτὸν δώσω αὐτῷ uncia inis includit L. ¹³ ἐρχομαι TTT.

¹⁴ — ὁ LT. ¹⁵ — Ἰησοῦς T[L], [ὁ Ἰησοῦς] Ττ. ¹⁶ σου τὸν ἄνδρα Τ.

¹⁷ + [αὐτῷ] L.

- ἔχω ἄνδρα.” Δέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Καλῶς εἶπας,
 18 Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω¹⁸. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ
 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρη-
 19 κας. Δέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Κύριε, θεωρῶ ὅτι προ-
 20 φήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει¹⁹
 προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
 21 μοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν²⁰.” Δέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Γύναι, πίστευσόν μοι²¹, ὅτι ἔρχεται
 ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύ-
 22 μοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ
 οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ
 23 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ’²² ἔρχεται ὥρα
 καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσ-
 κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας
 24 αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούντας
 αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.”
 25 Δέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται·”
 (ὁ λεγόμενος Χριστός·) “ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγ-
 26 γελεῖ ἡμῖν πάντα²³.” Δέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγώ
 27 εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.” Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον²⁴ οἱ μαθη-
 τὰὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν²⁵ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, “Τί ζητεῖς;” ἢ, “Τί λαλεῖς μετ’
 αὐτῆς;”
 28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλ-
 29 θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, “Δεῦτε,
 ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα·
 30 μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;” ²⁶Ἐξῆλθον οὖν²⁷ ἐκ
 τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
 31 Ἐν δὲ²⁸ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταί, λέ-
 32 γοντες, “Ῥαββί²⁹, φάγε.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐγὼ
 33 βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.” Ἐλεγον

¹⁸ ἔχεις L marg.¹⁹ τῷ ὄρει τούτῳ L (non marg.) TTr.²⁰ προσκυνεῖν δεῖ LTTT. ²¹ Πίστευέ μοι γύναι L marg. TTr, at Γύναιπίστευέ μοι L lect. ²² ἀλλὰ LTTT. ²³ ἅπαντα TTr. ²⁴ ἦλθον TTr.²⁵ ἐθαύμαζον LTTT. ²⁶ +[καὶ] L. ²⁷ -οὖν LTTT. ²⁸ -δὲ TTr(L).²⁹ Ῥαββεὶ T.

οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, “Μήτις ἤνεγκεν
 αὐτῷ φαγεῖν;” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐμὸν ³⁴
 βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ³⁰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
 με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ³⁵
 ὅτι ἔτι τετράμηνόν³¹ ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
 ἰδού, λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
 καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θε-
 ρισμὸν ἤδη³². καὶ³³ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ ³⁶
 συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον. ἵνα καὶ* ὁ σπείρων
 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ³⁷
 ἐστὶν ὅτ' ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ
 ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ ³⁸
 οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκουσι, καὶ ὑμεῖς
 εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.” Ἐκ δὲ τῆς ³⁹
 πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
 Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρού-
 σης, “Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα* ἐποίησα.” Ὡς οὖν ⁴⁰
 ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖ-
 ναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ ⁴¹
 πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ ⁴²
 τε γυναικὶ ἔλεγον, “Ὅτι³⁴ οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λα-
 λιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν
 ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ
 Χριστός³⁵.”

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ⁴³
 ἀπῆλθεν³⁶ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ³⁷ Ἰησοῦς ⁴⁴
 ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν
 οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ- ⁴⁵
 ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ³⁸ ἐποί-
 ησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ
 ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς³⁹ πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς ⁴⁶
 Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις

³⁰ ποιήσω LTr. ³¹ τετράμηνός LTr. ³² ἤδη T. ³³ — καὶ TTr[L].
 * — καὶ Tr. † — ὁ Tr. * ἃ Tr. ³⁴ [ὅτι] L. ³⁵ — ὁ Χριστός
 LTr. ³⁶ — καὶ ἀπῆλθεν TTr[L]. ³⁷ — ὁ LTr. ³⁸ ὅσα LTr.
³⁹ — ὁ Ἰησοῦς LTr.

47 βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει ἐν Καπερναούμ⁴⁰. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν⁴¹ ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλε γὰρ 48 ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, “Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.” 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, “Κύριε, κατάβηθι 50 πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.” Καὶ⁴² ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ· ^ψ43 εἶπεν αὐτῷ ⁴⁴ Ἰησοῦς, 51 καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν⁴⁵ αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν* λέγοντες, “⁴⁶ Ὅτι ὁ παῖς σου⁴⁶ ζῇ.” Ἐπύθετο οὖν παρ’ αὐτῶν τὴν ὥραν⁴⁷ ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον⁴⁸ αὐτῷ, “⁴⁹ Ὅτι χθές⁴⁹ ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ 53 πυρετός.” Ἐγνώ οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “⁵⁰ Ὅτι⁵⁰ ὁ υἱός σου ζῇ.” 54 Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο* πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5 ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 2 δ’ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἣ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθσάδα², πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ³ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἑκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος 4 κίνησιν. ἄγγελος γὰρ⁵ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ⁶ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβαῖς μετὰ τὴν παραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ^ψ5 δῆποτε⁷ κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος 6 ἐκεῖ τριακονταοκτὼ⁸ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ⁹. τοῦτον

⁴⁰ Καφαρναούμ LTTt. ⁴¹ — αὐτόν TTr[L]. ⁴² — καὶ T[LTr]. ⁴³ ὃν LTr. ⁴⁴ + ὁ LTTt. ⁴⁵ ἀπῆντησαν LTTt. * [καὶ ἀπήγγειλαν] Tr. ⁴⁶ αὐτοῦ LTr. ⁴⁷ τὴν ὥραν παρ’ αὐτῶν LTTt. ⁴⁸ εἶπον οὖν TTr. ⁴⁹ ἐχθές LTTt. † [ἐν] Tr. ⁵⁰ — Ὅτι LTr. * + δὲ Tr. ¹ — ὁ LTTt. ² Βηθσαιδά L marg. ³ — πολὺ TTr[L]. ⁴ αὐτὸν ἐκδεχομένων v. 8 usque ad fin. v. 4 οὐκ ἐκείνη TTr. ⁵ + [κυρίου] L. ⁶ ἐταράσσεται τὸ L marg. ⁷ οὐκ ἐκείνη ποσὸν L. ⁸ τριάκοντα καὶ (— καὶ Tr[L]) ὀκτὼ LTTt. ⁹ + αὐτοῦ TTr[L].

ιδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολλὴν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, “Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, “Κύριε, ἀνθρωπον γ οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ¹⁰ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ* ἐμοῦ καταβαίνει.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγεραι¹¹, ¹²ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν ⁹κράββατον¹³ αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ¹⁰ τεθεραπευμένῳ, “Σάββατόν ἐστιν· ¹⁴οὐκ ἐξεστὶ σοι ἄραι τὸν ¹⁵κράββατον¹⁵.” ¹⁶Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “Ὁ ¹¹ποιήσας με ὑγιῇ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Ἠρώτησαν οὖν¹⁷ αὐτόν, “Τίς ἐστιν ὁ ἀνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου¹⁸, καὶ περιπάτει;” Ὁ δὲ ἰαθεὶς¹⁹ οὐκ ¹³ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὅχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ¹⁴ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι²⁰ γένηται.” ²¹Ἀπηλθεν ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε²² τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῇ.

Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι²³, ¹⁶καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι²⁴, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, “Ὁ ¹⁷πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι.” Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ¹⁸ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ¹⁹“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν

¹⁰ βάλλῃ LITr. * πρὸς S. ¹¹ Ἐγεραι LITr. ¹² + [καὶ] L. ¹³ κράββατον LITr. ¹⁴ + [καὶ] LITr. ¹⁵ + σου L. ¹⁶ + ὅς ἐστιν LITr. ¹⁷ - οὖν T[LITr]. ¹⁸ - τὸν κράββατόν σου T[Tr]. ¹⁹ ἀσθενῶν T. ²⁰ σοὶ τι LITr. ²¹ + [καὶ] L. ²² εἶπεν L παργ. ²³ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν L (non marg.) TTr. ²⁴ - καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι TTr[L].

ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα
 ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ²⁵, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς
 20 ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ²⁶ τὸν υἱόν, καὶ
 πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
 21 τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσ-
 περ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
 22 οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ
 πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε
 23 τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι
 τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πα-
 24 τέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
 ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρ-
 χεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
 25 ζωὴν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
 νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται* τῆς φωνῆς τοῦ
 26 υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται²⁷. ὥσπερ
 γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ
 27 υἱῷ²⁸ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
 28 καὶ²⁹ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ
 θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν
 29 τοῖς μνημείοις ἀκούσονται* τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ
 ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστα-
 σιν ζωῆς· οἱ δὲ³⁰ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν
 30 κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαντοῦ οὐδέν.
 καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἣ ἐμὴ δικαία
 ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ
 31 θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός³¹. Ἐὰν ἐγὼ μαρ-
 τυρῶ περὶ ἑμαντοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀλη-
 32 θής. ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα
 ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
 33 “Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην†, καὶ μεμαρ-
 34 τύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν

²⁵ ἐκεῖνος ποιεῖ L marg., αἱ [ἀν] tantum Tr.

* ἀκούουσιν Tr.

marg. Tr.

²⁷ ζήσουσιν LTr.

²⁹ — καὶ LTr.

³⁰ — δὲ T(LTr).

† Ἰωάννην Tr.

²⁶ ἀγαπᾷ L marg.

²⁸ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν L

³¹ — πατρός LTr.

μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ἱμεῖς
σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαι-
νων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι²² πρὸς ὥραν
ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μετὰ²³
τοῦ Ἰωάννου*. τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ²⁴ μοι ὁ πατήρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ²⁵ ποιῶ, μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέστειλε· καὶ ὁ
πέμψας με πατήρ, αὐτὸς²⁶ μεμαρτίρηνκε περὶ ἐμοῦ.
οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε²⁷, οὔτε εἶδους αὐ-
τοῦ ἐωράκατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ-
νοντα ἐν ὑμῖν²⁸, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τοῦτο
ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε²⁹ τὰς γραφάς, ὅτι
ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖ-
ναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε
ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δύξαν παρὰ ἀν-
θρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ'³⁰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλή-
λυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβά-
νετέ με· εἰς ἄλλον ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήψετε³¹. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν
τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ³² οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς³³, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ³⁴, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ
γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ-
μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύ-
σετε;”

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θα-
λάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολού-
θη αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων¹ αὐτοῦ² τὰ σημεῖα
αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος 3

²² ἀγαλλιασθῆναι LITr, αὐτὸς πρὸς ὥραν ἀγαλλιασθῆναι L par. ²³ μετὰ
ζων LTr. * Ἰωάννου Tr. ²⁴ δέδωκεν Tr. ²⁵ — ἐγὼ LTr. ²⁶ ἐκεῖνος
L par. Tr. ²⁷ πώποτε ἀκηκόατε LTr. ²⁸ ἐν ὑμῖν μένοντα L
par. Tr. ²⁹ ἐρευνᾶτε Tr. ³⁰ ἀλλὰ LITr. ³¹ λήψετε LITr.

³² [Θεοῦ] L. ³³ Μωσῆς LITr. ³⁴ Μωυσεῖ LITr.
¹ ἠκολούθει δὲ LITr. ² ἐδεώρων LTr. ³ — αὐτοῦ LITr.

18 σου κατέφαγέ¹⁵ με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Τί σημεῖον δεῖκνύεις ἡμῖν, ὅτι 19 ταῦτα ποιεῖς;” Ἀπεκρίθη δ¹⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Δύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν^{*} τρισὶν ἡμέ- 20 ραις ἐγερῶ αὐτόν.” Εἶπον¹⁸ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Τεσ- 21 σαράκοντα¹⁹ καὶ ἐξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, 22 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;” Ἐκεῖνος δὲ 23 εἶλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν 24 ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι 25 τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς²⁰. καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ 26 τῷ λόγῳ ᾧ²¹ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν²² Ἱεροσο- 27 λύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν²³ τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευ- 28 σαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα 29 24 ᾧ ἐποίει. αὐτὸς δὲ δ²⁴ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν²⁵ 30 25 αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ 31 26 χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ²⁶ ἀνθρώπου· 32 27 αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος 33 2 ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς 34 3 τὸν Ἰησοῦν¹ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ῥαββί², οἶδαμεν 35 4 ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦ- 36 5 τα τὰ σημεῖα δύναται³ ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾗ ὁ 37 6 Θεὸς μετ’ αὐτοῦ.” Ἀπεκρίθη δ⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 38 7 αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ 39 8 ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” 40 9 4 Δέγει πρὸς αὐτὸν δ† Νικόδημος, “Πῶς δύναται ἄν- 41 10 θρωπος γεννηθῆναι γέρον ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν 42 11 κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ 43 12 γεννηθῆναι;” Ἀπεκρίθη δ^{*} Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν 44 13 λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύ- 45 14 ματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ 46 15 Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον⁵ ἐκ τῆς σαρκός, σὰρξ ἐστι·

¹⁵ καταφάγεται LTTt. ¹⁶ εἶπαν LTTt. ¹⁷ — ὁ LTTt. ¹⁸ [ἐν] Tt. ¹⁹ εἶπαν LTTt. ²⁰ Τεσσαράκοντα TTT. ²¹ — αὐτοῖς LTTt. ²² ἐν LTTt. ²³ + τοῖς LTTt. ²⁴ [ἐν] LTTt. ²⁵ — ὁ LTTt. ²⁶ αὐτὸν LTTt. ²⁷ — τοῦ LTTt. ²⁸ αὐτὸν LTTt. ²⁹ Ῥαββί Tt. ³⁰ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα LTTt. ³¹ — ὁ LTTt. ³² † — ὁ Tt. ³³ — ὁ LT[Tt]. ³⁴ γεγεννημένον E.

καὶ τὸ γεγεννημένον⁵ ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι
 μὴ θανατώσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι 7
 ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν 8
 αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ’^{*} οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ⁶
 ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
 πνεύματος.” Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, 9
 “Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;” Ἀπεκρίθη δ’ Ἰη- 10
 σοὺς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσ-
 ραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 11
 ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦ-
 μεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ 12
 ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω
 ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέ- 13
 βηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 βάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ 14
 καθὼς Μωσῆς⁸ ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως
 ὑψωθῆναι δεῖ⁹ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ 15
 πιστεύων εἰς αὐτὸν¹⁰ μὴ ἀπόληται, ἀλλ’¹¹ ἔχῃ ζωὴν
 αἰώνιον. οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, 16
 ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ
 πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’^{*} ἔχῃ ζωὴν
 αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ† 17
 εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σωθῇ
 ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνε- 18
 ται· ὁ δὲ¹² μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίσ-
 τευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν 19
 κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκό-
 τος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν¹³ τὰ ἔργα. πᾶς 20
 γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχε-
 ται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ 21
 δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα
 φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασ-
 μένα.”

* ἀλλὰ Tr. ⁶ ἢ L. ⁷ — ὁ LITr. ⁸ Μωσῆς LITr. ⁹ δεῖ ὑψωθῆναι L marg. ¹⁰ ἐπ’ αὐτὸν L (text.), ἐν αὐτῷ L marg. Tr. ¹¹ — μὴ ἀπό-
 ληται ἀλλ’ Tr[L]. † [αὐτοῦ] Tr. ¹² [δὲ] LITr. ¹³ αὐτῶν πονηρὰ LITr.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
 τοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν. καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ'
 23 αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης*¹ βαπτίζων
 ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν
 24 ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. οὐπω γὰρ
 25 ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὅτ' Ἰωάννης*¹. Ἐγέ-
 νετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου*² μετὰ
 26 Ἰουδαίων¹⁴ περὶ καθαρισμοῦ· καὶ ἦλθον¹⁵ πρὸς τὸν
 Ἰωάννην† καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Ραββί¹⁷, ὅς ἦν μετὰ σοῦ
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἶδε οὗτος
 27 βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.” Ἀπε-
 κρίθη Ἰωάννης*¹ καὶ εἶπεν, “Οὐ δύναται ἄνθρωπος
 λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
 28 οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ
 εἰμὶ ἐγώ¹⁸ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
 29 ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος
 ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ
 ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμ-
 30 φίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον
 31 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ ἄνωθεν ἐρχό-
 μενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
 τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
 32 νοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί, καὶ¹⁹ ὁ ἐώρακε
 καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐ-
 33 τοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν,
 34 ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέ-
 στειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
 35 ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός²⁰ τὸ Πνεῦμα. ὁ πατήρ
 ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
 36 τοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ
 δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὀψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ
 τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.”

4 ὍΣ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι,
 ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ

*¹ Ἰωάννης Tr. † [ὁ] Tr. *² Ἰωάννου Tr. ¹⁴ Ἰουδαίου LITr.
¹⁵ ἦλθαν Tr. † Ἰωάννην Tr. ¹⁶ εἶπαν Tr. ¹⁷ Ραββεί Tr. ¹⁸ Ἐγὼ
 οὐκ εἰμὶ L (non marg.). ¹⁹ — καὶ Tr(L). ²⁰ — ὁ Θεός Tr(LITr).

Ἰωάννης* (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, 2 ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ 3 ἀπῆλθε πάλιν¹ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρ- 4 χεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5 τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ², πλησίον τοῦ χω- ρίου 8³ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ 6 ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὥσπερ⁴ ἔκτη. Ἐρχεται γυνή ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀν- 7 τλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Δός μοι πῖν⁵”. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8 ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνή ἡ 9 Σαμαρεῖτις, “Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὦν παρ’ ἐμοῦ πῖν⁶ αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρεΐτιδος⁷;” οὐ γὰρ ⁸συν- χρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεΐταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 10 καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πῖν⁸, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν.” Λέγει αὐτῷ 11 ἡ γυνή, “Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ 12 μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπινε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” Ἀπεκρίθη δ¹⁰ Ἰησοῦς καὶ 13 εἶπεν αὐτῇ, “Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ’ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ 14 δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ¹¹ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ δὲ δώσω αὐτῷ¹², γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.” Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ 15 γυνή, “Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχομαι¹³ ἐνθάδε ἀντλεῖν.” Λέγει αὐτῇ δ¹⁴ 16 Ἰησοῦς¹⁵, “Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου¹⁶, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.” Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν¹⁷, “Οὐκ 17

* Ἰωάννης Ττ. ¹ — πάλιν Τ. ² Συχάρ ΒΕ. ³ οὐ LT. ⁴ ὥς LTTt.
⁵ πῖν TTT. ⁶ πῖν L, πῖν TTT. ⁷ γυναικὸς Σαμαρεΐτιδος οὗσης LTTt.
⁸ συν T. ⁹ πῖν TTT. ¹⁰ — ὁ LTTt. ¹¹ διψήσει LTTt.
¹² ἀδ οὐ μὴ ὡς αὐτὸς δώσω αὐτῷ ὑποκρίναις ἐν αἰῶνι L. ¹³ ἔρχομαι TTT.
¹⁴ — ὁ LT. ¹⁵ — Ἰησοῦς T[L], [ὁ Ἰησοῦς] Ττ. ¹⁶ σου τὸν ἄνδρα T.
¹⁷ + [αὐτῷ] L.

- ἔχω ἄνδρα.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Καλῶς εἶπας,
 18 Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω¹⁸. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ
 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρη-
 19 κας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Κύριε, θεωρῶ ὅτι προ-
 20 φήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει¹⁹
 προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
 21 μοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν²⁰.” Λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Γύναι, πίστευσόν μοι²¹, ὅτι ἔρχεται
 ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύ-
 22 μοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ
 οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν· ὅτι ἡ
 23 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ’²² ἔρχεται ὥρα
 καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσ-
 κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας
 24 αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
 αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.”
 25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται.”
 (ὁ λεγόμενος Χριστός·) “ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγ-
 26 γελεῖ ἡμῖν πάντα²³.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγώ
 27 εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.” Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον²⁴ οἱ μαθη-
 ται αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν²⁵ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, “Τί ζητεῖς;” ἢ, “Τί λαλεῖς μετ’
 αὐτῆς;”
 28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλ-
 29 θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, “Δεῦτε,
 ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα·
 30 μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;” ²⁶Ἐξῆλθον οὖν²⁷ ἐκ
 τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
 31 Ἐν δὲ²⁸ τῷ μεταξύ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέ-
 32 γοντες, “Ῥαββί²⁹, φάγε.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐγὼ
 33 βρώσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε.” Ἐλεγον

¹⁸ ἔχεις L marg.¹⁹ τῷ ὄρει τούτῳ L (non marg.) TTt.²⁰ προσκυνεῖν δεῖ LTTt. ²¹ Πίστευέ μοι γύναι L marg. TTt, αὶ Γύναιπίστευέ μοι L text. ²² ἀλλὰ LTTt. ²³ ἅπαντα TTt. ²⁴ ἦλθον TTt.²⁵ ἐθαύμαζον LTTt. ²⁶ + [καὶ] L. ²⁷ —οὖν LTTt. ²⁸ —δὲ TTt(L).²⁹ Ῥαββεὶ T.

οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, “Μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐμὸν 34 βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ³⁰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. ἀλλ’ ὑμεῖς λέγετε, 35 ὅτι ἔτι τετράμηρὸν³¹ ἐστὶ, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη³². καὶ³³ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ 36 συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ³⁴ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος 37 ἐστὶν ὅτι ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ 38 σὺν ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκουσι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.” Ἐκ δὲ τῆς 39 πύλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης, “Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα³⁵ ἐποίησα.” Ὡς οὖν 40 ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ’ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ 41 πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ 42 τε γυναικὶ ἔλεγον, “Ὅτι³⁶ οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός³⁷.”

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ 43 ἀπῆλθεν³⁸ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ³⁹ Ἰησοῦς 44 ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ- 45 ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ἃ⁴⁰ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς⁴¹ πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς 46 Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις

³⁰ ποιήσω LTr. ³¹ τετράμηρὸς LTr. ³² ἤδη Tr. ³³ — καὶ TTr[L].
³⁴ — καὶ Tr. ³⁵ — ὁ Tr. ³⁶ & Tr. ³⁷ [ὅτι] L. ³⁸ — ὁ Χριστός LTr.
LTr. ³⁹ — καὶ ἀπῆλθεν TTr[L]. ⁴⁰ — ὁ LTr. ⁴¹ ὅσα LTr.
⁴² — ὁ Ἰησοῦς LTr.

47 βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ⁴⁰. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν⁴¹ ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ 48 ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, “Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.” 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, “Κύριε, κατάβηθι 50 πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.” Καὶ⁴² ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ⁴³ εἶπεν αὐτῷ⁴⁴ Ἰησοῦς, 51 καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δούλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν⁴⁵ αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν* λέγοντες, “Ὅτι ὁ παῖς σου⁴⁶ ζῇ.” Ἐπύθετο οὖν παρ’ αὐτῶν τὴν ὥραν⁴⁷ ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον⁴⁸ αὐτῷ, “Ὅτι χθές⁴⁹ ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ 52 πυρετός.” Ἐγὼ οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐντὶ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι⁵⁰ ὁ υἱός σου ζῇ.” 54 Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο* πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5 ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 2 δ’ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἣ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά³, πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ³ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἑκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος 4 κίνησιν. ἄγγελος γὰρ⁵ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ 5 δῆποτε⁷ κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος 6 ἐκεῖ τριακονταοκτὼ⁸ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ⁹. τοῦτον

⁴⁰ Καπερναούμ LTr. ⁴¹ — αὐτόν TTr[L]. ⁴² — καὶ T[LTr]. ⁴³ ἐν LTr. ⁴⁴ + δὲ LTr. ⁴⁵ ἀπήντησαν LTr. * [καὶ ἀπήγγειλαν] Tr. ⁴⁶ αὐτοῦ LTr. ⁴⁷ τὴν ὥραν παρ’ αὐτῶν LTr. ⁴⁸ εἶπον οὖν TTr. ⁴⁹ ἐχθές LTr. † [ἐν] Tr. ⁵⁰ — Ὅτι LTr. * + δὲ Tr. ¹ — δὲ LTr. ² Βηθσαιδά L marg. ³ — πολὺ TTr[L]. ⁴ ἀδ ἐκδεχομένων v. 8 usque ad fin. v. 4 omittunt TTr. ⁵ + [κυρίου] L. ⁶ ἐτάρασσετο τὸ L marg. ⁷ οἰφδεη ποτὺν L. ⁸ τριάκοντα καὶ (-καὶ Tr[L]) ὀκτὼ LTr. ⁹ + αὐτοῦ TTr[L].

ιδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνούς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, “Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, “Κύριε, ἀνθρωπον γ οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ¹⁰ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ* ἐμοῦ καταβαίνει.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγεραι¹¹, ¹²ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν γ κράββατον¹³ αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ¹⁰ θεραπευμένῳ, “Σάββατόν ἐστιν· ¹⁴οὐκ ἔξεστὶ σοι ἄραι τὸν ¹⁵κράββατον¹⁵.” ¹⁶Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “Ὁ ¹¹ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Ἠρώτησαν οὖν¹⁷ αὐτόν, “Τίς ἐστιν ὁ ἀνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου¹⁸, καὶ περιπάτει;” Ὁ δὲ λαθεῖς¹⁹ οὐκ ¹³ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ¹⁴ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι²⁰ γένηται.” ²¹Ἀπῆλθεν ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε²² τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι²³, ¹⁶καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι²⁴, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, “Ὁ ¹⁷πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὼ ἐργάζομαι.” Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ¹⁸ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλue τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ¹⁹“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν

¹⁰ βάλλῃ LTTt. * πρὸς S. ¹¹ Ἐγεραι LTTt. ¹² + [καὶ] L. ¹³ κράββατον LTTt. ¹⁴ + [καὶ] LTTt. ¹⁵ + σου L. ¹⁶ + ὅς δὲ LTTt.

¹⁷ — οὖν T[LTTt]. ¹⁸ — τὸν κράββατόν σου T[TTt]. ¹⁹ ἀσθενῶν T.

²⁰ σοί τι LTTt. ²¹ + [καὶ] L.

²² οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν L (non marg.) TTTt. ²⁴ — καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι TTT[L].

ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα
 ποιούντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ²⁵, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς
 20 ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ²⁶ τὸν υἱόν, καὶ
 πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
 21 τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσ-
 περ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
 22 οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ
 πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε
 23 τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι
 τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πα-
 24 τέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
 ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρ-
 χεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
 25 ζωὴν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
 νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται* τῆς φωνῆς τοῦ
 26 υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουνται²⁷. ὥσπερ
 γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ
 27 υἱῷ²⁸ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
 28 καὶ²⁹ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ
 θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν
 29 τοῖς μνημείοις ἀκούσονται* τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ
 ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστα-
 σιν ζωῆς· οἱ δὲ³⁰ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν
 30 κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν.
 καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
 ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ
 31 θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός³¹. Ἐὰν ἐγὼ μαρ-
 τυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀλη-
 32 θής. ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα
 ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
 33 “Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην†, καὶ μεμαρ-
 34 τύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν

²⁵ ἐκεῖνος ποιεῖ L marg., at [ἀν] tantum Tr.

* ἀκούσονται Tr.

²⁷ ζήσουν Tr.

²⁶ ἀγαπᾷ L marg.

²⁸ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν L marg. Tr.

²⁹ — καὶ LTr.

³⁰ — δὲ T(LTr).

³¹ — πατρός LTr.

† Ἰωάννην Tr.

μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαί- 35
νων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι³² πρὸς ὧραν
ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μέζω³³ 36
τοῦ Ἰωάννου*. τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ³⁴ μοι ὁ πατήρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ³⁵ ποιῶ, μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε· καὶ ὁ 37
πέμψας με πατήρ, αὐτὸς³⁶ μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ.
οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε³⁷, οὔτε εἶδος αὐ-
τοῦ ἑώρακατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ- 38
νοντα ἐν ὑμῖν³⁸, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ
ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε³⁹ τὰς γραφάς, ὅτι 39
ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖ-
ναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε 40
ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀν- 41
θρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ'⁴⁰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν 42
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλή- 43
λυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβά-
νετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκείνον λήψεσθε⁴¹. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, 44
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν
τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ⁴² οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε 45
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς⁴³, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ⁴⁴, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ 46
γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ- 47
μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύ-
σετε;”

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θα- 6
λάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολού- 2
θα¹ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώραν² αὐτοῦ τὰ σημεῖα
αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος 3

³² ἀγαλλιασθῆναι LITr, αὐτὸς πρὸς ὧρας ἀγαλλιασθῆναι L marg. ³³ μέ-
ζων LITr. * Ἰωάννου Tr. ³⁴ δέδωκέν Tr. ³⁵ — ἐγὼ LITr. ³⁶ ἐκεῖνος
L marg. Tr. ³⁷ πώποτε ἀκηκόατε LITr. ³⁸ ἐν ὑμῖν μένοντα L
marg. Tr. ³⁹ ἐρευνᾶτε Tr. ⁴⁰ ἀλλὰ LITr. ⁴¹ λήψεσθε LITr.

⁴² [Θεοῦ] L. ⁴³ Μωσῆς LITr. ⁴⁴ Μωσεί LITr.
¹ ἠκολούθει δὲ LITr. ² ἑώρακον LITr. ³ — αὐτοῦ LITr.

4⁴ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
 4 τοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἢ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
 5 ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς⁵, καὶ θεασά-
 μενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει
 πρὸς τὸν⁶ Φίλιππον, “Πόθεν ἀγοράσομεν⁷ ἄρτους,
 6 ἵνα φάγωσιν οὗτοι;” Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐ-
 7 τόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε⁸ ποιεῖν. ἀπεκρίθη
 αὐτῷ Φίλιππος, “Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ
 ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν⁹ βραχύ τι¹⁰
 8 λάβῃ.” Λέγει αὐτῷ εἰς ἓκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
 9 Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, “Ἔστι παιδά-
 ριον ἐν¹¹ ᾧδε, δ¹² ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο
 10 ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους;” Εἶπε
 δὲ¹³ ὁ Ἰησοῦς, “Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπε-
 σεῖν.” ἦν δὲ χόρτος πολὺς¹⁴ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον¹⁵
 οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ* πεντακισχίλιοι.
 11 ἔλαβε δὲ¹⁶ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας
 διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ¹⁷ τοῖς ἀνακειμέ-
 12 νοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ᾗθελον. ὡς
 δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Συν-
 αγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι
 13 ἀπόληται.” Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα
 κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κρι-
 14 θίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν¹⁸ τοῖς βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄν-
 θρωποι ἰδόντες δ ἐποίησαν σημεῖον¹⁹ ὁ Ἰησοῦς²⁰, ἔλεγον,
 “Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος
 15 εἰς τὸν κόσμον.” Ἰησοῦς οὖν γνούς ὅτι μέλλουσιν
 ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν²¹
 βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 17 ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ[†] πλοῖον, ἤρ-

4 — ὁ LTTt. 5 τοὺς ὀφθαλμούς ὁ Ἰησοῦς LTTt. 6 — τὸν LTTt.

7 ἀγοράσωμεν LTTt. 8 ἤμελλεν T. 9 — αὐτῶν LTTt.

10 — τι Tt[L]. 11 — ἐν Tt[L]. 12 δε LTTt. 13 — δὲ TtTt[L].

14 πολὺς χόρτος L marg. 15 ἀνέπεσαν LTTt. * ὡς Tt. 16 +(ν) οὖν LTTt. 17 — τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ LTTt. 18 ἐπερίσσευσαν LTTt. 19 ἃ ἐποίησεν σημεῖα L marg. 20 — ὁ Ἰησοῦς TTT.

21 — αὐτὸν LTTt. † — τὸ Tt.

χοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ²². καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ²³ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἧ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος 18 διηγείρετο²⁴. ἐληλακότες οὖν ὡς²⁵ σταδίους εἰκοσι- 19 πέντε²⁶ ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, 20 “Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.” Ἦθελον οὖν λαβεῖν 21 αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο²⁷ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ- 22 σης, ἰδὼν²⁸ ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκάνο εἰς δὲ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ²⁹, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον³⁰, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, ἀλλὰ δὲ* ἦλθε πλοία³¹ ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ 23 τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν 24 ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ³² αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα³³, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναούμ³⁴, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσ- 25 σης, εἶπον αὐτῷ, “Ῥαββί³⁴, πότε ὧδε γέγονας;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “Ἀμὴν ἀμὴν 26 λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ’ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργά- 27 ζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.” Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, “Τί 28 ποιῶμεν³⁵, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;” Ἀπε- 29 κρίθη δὲ³⁶ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεῦσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν

²² Καπερναούμ LITr. ²³ οὐκ L (non marg.) Tr. ²⁴ διηγείρετο TTr. ²⁵ ὡσεὶ L. ²⁶ εἰκοσι πέντε LITr. ²⁷ ἐγένετο τὸ πλοῖον LITr. ²⁸ εἶδον LTr. ²⁹ —ἐκεῖνο εἰς δὲ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ LITr. ³⁰ πλοῖον LTr. * —δὲ Tr. ³¹ πλοῖα L. ³² —καὶ LITr. ³³ πλοία³⁴ LITr. ³⁴ Ῥαββί T. ³⁵ ποιῶμεν ELITr. ³⁶ —δὲ T. † πιστεύετε Tr.

30 ἐκεῖνος.” Εἶπον οὖν αὐτῷ, “Τί οὖν ποιεῖς σὺ ση-
 μεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθὼς ἐστι γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδω-
 32 κεν αὐτοῖς φαγεῖν.” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς³⁷ δέδωκεν³⁸ ὑμῖν
 τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ’ ὁ πατήρ μου δί-
 δωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
 34 οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς³⁹ τῷ κόσμῳ.” Εἶπον οὖν
 πρὸς αὐτόν, “Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον
 35 τούτου.” Εἶπε δὲ⁴⁰ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι ὁ
 ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με*, οὐ μὴ πεινά-
 σῃ⁴¹· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ⁴² πώ-
 36 ποτε. ἀλλ’ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με⁴³, καὶ οὐ
 37 πιστεύετε. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμέ
 ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·
 38 ὅτι καταβέβηκα ἐκ⁴⁴ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ
 θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
 39 τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός⁴⁵,
 ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
 40 ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο δέ⁴⁶
 ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με⁴⁷, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν
 τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
 καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ⁴⁸ ⁴⁹τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.”
 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν,
 42 “Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.” καὶ
 ἔλεγον, “Οὐχ* οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
 οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς
 οὖν⁵⁰ λέγει οὗτος⁵¹, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-
 43 βηκα;” Ἀπεκρίθη οὖν⁵² ὁ⁵³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
 44 τοῖς, “Μὴ γογγύζετε μετ’ ἄλλήλων. οὐδεὶς δύναται

³⁷ Μωσῆς LTTt.³⁸ ἔδωκεν LTTt.³⁹ διδοὺς ζωὴν L marg.⁴⁰ —δὲ TTTt[L]. * ἐμέ Tr. ⁴¹ πεινάσει L. ⁴² διψήσει LTTt. ⁴³ [με] L.⁴⁴ ἀπὸ LTTt. ⁴⁵ —πατρός LTTt. † —ἐν Tr. ⁴⁶ γάρ LTTt. ⁴⁷ πατρόςμον L (non marg.) TTTt. ⁴⁸ [ἐγὼ] L. ⁴⁹ + ἐν LT. * Οὐχί Tr.⁵⁰ οὖν TTTt. ⁵¹ —οὗτος Tr[L]. ⁵² —οὖν TTTt[L]. ⁵³ —ὁ TTTt. † μετὰ Tr.

ἐλθεῖν πρὸς με⁵⁴, εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με
ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγώ⁵⁵ ἀναστήσω αὐτὸν⁵⁶ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ· ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, ‘Καὶ 45
ἔσονται πάντες διδασκατοὶ τοῦ⁵⁷ Θεοῦ.’ Πᾶς οὖν⁵⁸ ὁ
ἀκούσας⁵⁹ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς
με* οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν⁶⁰, εἰ μὴ ὁ ὢν 46
παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν 47
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ⁶¹, ἔχει ζωὴν
αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες 48, 49
ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ⁶², καὶ ἀπέθανον·
οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, 50
ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ εἰμι ὁ 51
ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰ μὴ τις
φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν
ἐγὼ δώσω⁶³ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.” Ἐμάχοντο 52
οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι⁶⁴ λέγοντες, “Πῶς δύ-
ναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα⁶⁵ φαγεῖν;” Εἶπεν 53
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ
μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ 54
τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγώ⁶⁶ ἀναστήσω αὐτὸν⁶⁷ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς⁶⁸ ἐστὶ βρώσις, καὶ 55
τὸ αἷμά μου ἀληθῶς⁶⁸ ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου 56
τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει,
καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, 57
καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κεῖνος
ζήσεται⁶⁹ δι’ ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ⁷⁰ 58
οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες
ὑμῶν⁷¹ τὸ μάννα⁷², καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τούτον

⁵⁴ ἐμέ TTr.⁵⁵ καὶ ἐγὼ LTr.⁵⁶ + ἐν LTr.⁵⁷ — τοῦ LTr.⁵⁸ — οὖν LTr.⁵⁹ ἀκούων T.

* ἐμέ Tr.

⁶⁰ ἑώρακεν τις LTr.⁶¹ — εἰς ἐμέ T[Tr].⁶² ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα L (non marg.) Tr.⁶³ — ἣν ἐγὼ δώσω LTr.⁶⁴ οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους L (non marg.).⁶⁵ + αὐτοῦ L.⁶⁶ καὶ ἐγὼ LTr.⁶⁷ + ἐν T[L].⁶⁸ ἀληθῶς LTr.⁶⁹ ζήσεται LTr.⁷⁰ ἐξ LTr.⁷¹ — ὑμῶν LTr.⁷² — τὸ

μάννα Tr.

59 τὸν ἄρτον, ⁷³ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.” Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ⁷⁴.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, “Σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος⁷⁵. τίς δύναται

61 αὐτοῦ ἀκούειν;” Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν

62 αὐτοῖς, “Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρήτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ

63 πρότερον; τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ⁷⁶ ὑμῖν,

64 πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. ἀλλ’^{*} εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν.” Ἦιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ

Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν

65 ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, “Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ᾧ

66 δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου⁷⁷.” Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ⁷⁸ εἰς τὰ ὀπίσω,

67 καὶ οὐκ ἔτι⁷⁹ μετ’ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, “Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπά-

68 γειν;” Ἀπεκρίθη οὖν⁸⁰ αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·

69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ

70 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς⁸¹ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος⁸².” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς⁸³, “Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώ-

δεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν;”

71 Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην⁸⁴. οὗτος γὰρ ἡμελλεν⁸⁵ αὐτὸν παραδιδόναι⁸⁶, εἰς ὧν⁸⁷ ἐκ τῶν δώδεκα.

7 **ΚΑΙ** περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα¹ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ᾗθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι

2 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν. Ἦν δὲ ἐγγὺς

⁷³ ζήσει TTr.

⁷⁴ Καφαρναούμ LTr.

⁷⁵ ὁ λόγος οὗτος LTr.

⁷⁶ λελάληκα LTr.

^{*} ἀλλὰ Tr.

⁷⁷ —μου LTr.

⁷⁸ ἐκ ([ἐκ]L) τῶν

μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον LTr.

⁷⁹ οὐκέτι BELTr.

⁸⁰ —οὖν LTr.

⁸¹ ὁ ἅγιος LTr.

⁸² —τοῦ ζῶντος LTr.

⁸³ —ὁ Ἰησοῦς T.

⁸⁴ Ἰσκαριώτην LTr.

⁸⁵ ἡμελλεν LTr.

⁸⁶ παραδιδόναι αὐτόν LTr.

⁸⁷ —ὧν LTr.

¹ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ ([ὁ]Tr) Ἰησοῦς LTr.

ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν 3
 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, “Μετάβηθι ἐντεῦθεν,
 καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου
 θεωρήσωσι² τὰ ἔργα σου³ ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
 κρυπτῷ τι⁴ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς⁵ ἐν παρρησίᾳ εἶναι.
 εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.”
 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5
 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω 6
 πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν
 ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ 7
 μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρά ἐστίν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν 8
 ταύτην⁶. ἐγὼ οὐπω⁷ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην,
 ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς⁸ οὐπω πεπλήρωται.” Ταῦτα δι⁹ 9
 εἰπὼν αὐτοῖς¹⁰, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς 10
 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν¹¹, οὐ φανερώς, ἀλλ’¹² ὡς ἐν
 κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ 11
 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, “Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;” Καὶ γογ- 12
 γυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν¹³ ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν
 ἔλεγον, “Ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν.” ἄλλοι δι¹⁴ ἔλεγον,
 “Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.” Οὐδεὶς μέντοι 13
 παρρησία ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων.

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ¹⁵ Ἰησοῦς 14
 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ θαύμαζον¹⁶ οἱ Ἰου- 15
 δαῖοι λέγοντες, “Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ με-
 μαθηκώς;” Ἀπεκρίθη¹⁷ αὐτοῖς ὁ¹⁸ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, 16
 “Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
 τός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνῶ- 17
 σεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν,
 ἢ ἐγὼ ἀπ’ ἐμαντοῦ λαλῶ. ὁ ἀπ’ ἐαυτοῦ λαλῶν, 18

² θεωρήσουσιν TTr.³ σου τὰ ἔργα L.⁴ τι ἐν κρυπτῷ LTr.⁵ αὐτὸ L.⁶ — ταύτην LTr.⁷ οὐκ TTr.⁸ ἐμὸς καιρὸς LTr.⁹ — δι TTr.¹⁰ αὐτὸς T.¹¹ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη LTr.¹² ἀλλὰ LTr.¹³ περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς LTr.¹⁴ — δι T.¹⁵ — ὁ LTr.¹⁶ θαύμαζον οὖν LTr.¹⁷ + οὖν LTr.¹⁸ — ὁ T.

τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ καὶ ἀδικία
19 ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ Μωσῆς¹⁸ δέδωκεν¹⁹ ὑμῖν τὸν
νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με
20 ζητεῖτε ἀποκτείνειν;” Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε²⁰,
21 “Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτείνειν;” Ἀπε-
κρίθη ὁ²¹ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐν ἔργον
22 ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωσῆς²²
δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μω-
σέως²³ ἐστίν, ἀλλ’ ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν²⁴ σαβ-
23 βάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβά-
νει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος
Μωσέως²³, ἔμοι χολᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ
24 ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ’ ὄψιν, ἀλλὰ
25 τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε²⁵.” Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ
τῶν Ἱεροσολυμιτῶν²⁶, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν
26 ἀποκτείνειν; καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι
27 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς²⁷ ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴ-
δαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται²⁸,
28 οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.” Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, “Κἀμὲ οἴδατε,
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ’ ἐμαντοῦ οὐκ ἐλή-
λυθα, ἀλλ’ ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς
29 οὐκ οἴδατε· ἐγὼ δὲ²⁹ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ’ αὐτοῦ εἰμι,
30 καὶ ἐκείνός με ἀπέστειλεν.” Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά-
σαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν³⁰ ἐπ’ αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι
31 οὐκ ᾔδειν ὅτι ὦρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ
ὄχλου³¹ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, “Ὅτι³² ὁ
Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι³³ πλείονα σημεῖα τούτων³⁴
32 ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;” Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι
τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέ-

¹⁸ Μωσῆς LITr. ¹⁹ ἔδωκεν LITr. ²⁰ — καὶ εἶπε LITr. ²¹ — ὁ TTr.

²² Μωσῆς LITr. ²³ Μωσέως LITr. ²⁴ [ἐν] L. ²⁵ κρίνετε LITr.

²⁶ Ἱεροσολυμιτῶν T.

²⁷ — ἀληθῶς LITr.

²⁸ ἔρχεται E.

²⁹ — δὲ LITr.

³⁰ ἔβαλεν L marg.

³¹ Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ

πολλοὶ LITr.

³² — Ὅτι LITr.

³³ μή LITr.

³⁴ — τούτων LITr.

στειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς³⁵ ὑπηρέτας³⁶, ἵνα
 πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς³⁷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐτι 33
 μικρὸν χρόνον³⁸ μεθ’ ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
 πέμψαντά με. ζητήσετε με, καὶ οὐχ εὐρήσετε³⁹. καὶ 34
 ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθεῖν.” Εἶπον οὖν 35
 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, “Ποῦ οὗτος μέλλει⁴⁰ πο-
 ρεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
 τὴν διασποράν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι,
 καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ 36
 λόγος⁴¹ ὃν εἶπε, Ζητήσετε με, καὶ οὐχ εὐρήσετε⁴².
 καί, Ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθεῖν;”

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς 37
 εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, “Ἐάν τις
 διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς 38
 ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας
 αὐτοῦ ρεύσουσιν⁴³ ὕδατος ζῶντος.” Τοῦτο δὲ εἶπε 39
 περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον⁴⁴ λαμβάνειν οἱ πισ-
 τεύοντες⁴⁵ εἰς αὐτόν. οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον⁴⁶ 47,
 ὅτι ὁ⁴⁸ Ἰησοῦς οὐδέπω⁴⁹ ἐδοξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ 40
 τοῦ ὄχλου⁵⁰ ἀκούσαντες τὸν λόγον⁵¹ 52, ἔλεγον, “Οὗ-
 τὸς ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης.” Ἄλλοι⁵³ ἔλεγον, 41
 “Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.” Ἄλλοι⁵⁴ δὲ ἔλεγον, “Μὴ
 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ⁵⁵ ἡ 42
 γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ⁵⁶, καὶ ἀπὸ
 Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ⁵⁶, ὁ Χριστὸς ἔρ-
 χεται⁵⁷;” Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο⁵⁸ δι’ αὐτόν. 43
 τινὲς δὲ ἠθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ’ οὐδεὶς 44
 ἐπέβαλεν⁵⁹ ἐπ’ αὐτόν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ ὑπη- 45
 ρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον
 αὐτοῖς ἐκεῖνοι, “Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν;” Ἀπε- 46

³⁵ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι LTr. ³⁶ ὑπηρέτας post ἀπέστειλαν T.

³⁷ — αὐτοῖς LTr.

³⁸ χρόνον μικρὸν LTr.

³⁹ + με L.

⁴⁰ μέλλει οὗτος T.

⁴¹ ὁ λόγος οὗτος LTr.

⁴² + με L.

⁴³ ρεύσουσι E.

⁴⁴ ἔμελλον T.

⁴⁵ πιστεύσαντες LTr.

⁴⁶ — Ἅγιον

LTr. ⁴⁷ + δεδομένον L.

⁴⁸ — ὁ LTr.

⁴⁹ οὐπω LTr.

⁵⁰ ὁ χλος οὖν LTr.

⁵¹ τῶν λόγων LTr.

⁵² + τούτων LTr.

⁵⁴ οἱ LTr. οἱ T.

⁵⁵ οὐχ LTr.

⁵⁶ Δαυεὶδ LTr.

⁵⁷ ἔρχεται ὁ

Χριστὸς LTr.

⁵⁸ ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ LTr.

⁵⁹ ἐβαλεν LTr.

κρίθησαν οἱ ὑπηρέται, “Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν”⁶⁰
 47 ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος⁶¹.” Ἀπεκρίθησαν
 οὖν⁶² αὐτοῖς* οἱ Φαρισαῖοι, “Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλά-
 48 νησθε; μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ-
 49 τόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ’⁶³ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ
 50 μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί⁶⁴ εἰσι.” Λέ-
 γει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς⁶⁵ πρὸς
 51 αὐτόν⁶⁶, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν, “Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει
 τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ἀκούσῃ παρ’ αὐτοῦ πρότερον⁶⁷,
 52 καὶ γινῶ τί ποιεῖ;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον⁶⁸ αὐτῷ,
 “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον⁶⁹ καὶ
 ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας⁷⁰ οὐκ ἐγγίγεται⁷¹.”
 53 ⁷²Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8 ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν·
 2 ὁ ὄρος δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ
 λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν
 γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατελημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν
 4 ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνή
 5 κατελήφθη¹ ἐπαντοφάρῳ μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ
 Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι·
 6 σὺ οὖν τί λέγεις;” Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν,
 ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας,
 7 τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· ὡς δὲ ἐπέμεινον ἐρω-
 τῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὁ ἀναμάρ-
 8 τητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ’ αὐτὴν βαλέτω.” καὶ
 9 πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δέ, ἀκού-
 σαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο
 εἰς καθέως², ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν
 ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνή
 10 ἐν μέσῳ ἐστῶσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα

⁶⁰ ἐλάλησεν οὕτως LITr.⁶¹ — ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος LT[Tr].⁶² — οὖν T. ⁶³ [αὐτοῖς] Tr.⁶⁴ ἀλλὰ LITr.⁶⁵ ἐπάραιοι LITr.⁶⁶ — νυκτὸς LITr. ⁶⁷ + πρότερον LITr. ⁶⁸ πρῶτον παρ’ αὐτοῦ LITr.⁶⁹ εἶπαν LITr.⁷⁰ ἐρεύνησον Tr.⁷¹ ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφή-

της LITr. ⁷² ἐγγίγεται LTr. ⁷³ a cap. vii. v. 53 usque ad cap. viii.
 v. 11 in textu prorsus omittunt LITr, at in notis criticis textum
 Stephani e codicibus emendant. ¹ κατελήφθη SBE. ² καθ’ εἰς BE.

θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· “Ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου, οὐδεὶς σε κατέκρινεν;” Ἡ δὲ εἶπεν, “Οὐδεὶς, κύριε.” Εἶπε δὲ αὐτῇ 11 ὁ Ἰησοῦς, “Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.”

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε³ λέγων, “Ἐγὼ 12 εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί⁴, οὐ μὴ περιπατήσει⁵ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ’ ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.” Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, “Σὺ περὶ 13 σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Κὰν 14 ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαντοῦ, ἀληθὴς ἐστίν ἡ μαρτυρία μου⁶. ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς 15 κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ 16 ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής⁸ ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ’ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο 17 ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθὴς ἐστίν. ἐγὼ εἰμι ὁ 18 μαρτυρῶν περὶ ἐμαντοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.” Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, “Ποῦ ἐστίν 19 ὁ πατήρ σου;” Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, “Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν¹⁰.” Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλη- 20 σεν ὁ Ἰησοῦς¹¹ ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς¹¹, “Ἐγὼ ὑπά- 21 γω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.” Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Μήτι ἀπο- 22 κτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, “Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;” Καὶ εἶπεν¹² αὐτοῖς, “Ὑμεῖς ἐκ 23

³ αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ ([ὁ] Tr) Ἰησοῦς LTTt. ⁴ μοι LTTt.

πατήρη LTTt.

⁵ ἀληθινῇ LTTt.

Ἰησοῦς LTTt.

⁶ ἡ μαρτυρία μου ἀληθὴς ἐστίν L marg.

⁷ — ὁ LTTt.

⁸ ἐλεγεν LTTt.

⁹ ἀν ᾔδειτε LTTt.

¹⁰ ἀν ᾔδειτε LTTt.

¹¹ περὶ ἡ TTTt.

¹² — ὁ

τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου¹³ ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου
 24 τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ
 25 εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.” Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, “Σὺ τίς εἶ;” Καὶ¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς ὁ*
 26 Ἰησοῦς, “Τὴν ἀρχὴν ὃ τι¹⁵ καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ’ ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστι, καὶ γὰρ ἡκουσα παρ’ αὐτοῦ, ταῦτα
 27 λέγω¹⁶ εἰς τὸν κόσμον.” Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς¹⁷ ὁ Ἰησοῦς,
 “Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ἀπ’ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου¹⁸, ταῦτα λαλῶ.
 29 καὶ ὁ πέμψας με, μετ’ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέ με μόνον ὁ πατήρ¹⁹, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.” Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
 31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, “Ἐὰν ὑμεῖς μένητε ἐν τῷ λόγῳ
 32 τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.”
 33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ²⁰, “Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, ὅτι
 34 ἐλεύθεροι γενήσεσθε;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ²¹ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
 35 τίαν, δούλος ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
 36 αἰῶνα· ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
 33 χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὁ²² ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου²³, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἑώρακατέ²⁴ παρὰ τῷ πατρί²⁵

¹³ τούτου τοῦ κόσμου LITr. ¹⁴ — Καὶ LITr. * [ὁ] Tr. ¹⁵ ὅτι B.
¹⁶ λαλῶ LITr. ¹⁷ — αὐτοῖς LITr. ¹⁸ — μου LITr. ¹⁹ — ὁ πατήρ LITr.
²⁰ πρὸς αὐτόν LITr. ²¹ — ὁ [Tr]. ²² ὁ ἐγὼ LITr.
²³ — μου LITr. ²⁴ ὁ ἑκούσατε LITr. ²⁵ τοῦ πατρὸς LITr.

θμῶν³⁶, ποιεῖτε.” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον³⁷ αὐτῷ, 39
 “Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι.” Λέγει αὐτοῖς δ’
 Ἰησοῦς, “Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε³⁸, τὰ ἔργα τοῦ
 Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἂν³⁹. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
 κτείνειν, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα,
 ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ
 ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.” 41
 Εἶπον οὖν⁴⁰ αὐτῷ, “Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγενή-
 μεθα⁴¹. ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.” Εἶπεν οὖν⁴²
 αὐτοῖς δ’⁴³ Ἰησοῦς, “Εἰ ὁ Θεὸς⁴⁴ πατὴρ ὑμῶν ἦν,
 ἡγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξήλθον καὶ
 ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ’ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ’ ἐκεῖνός
 με ἀπέστειλε. διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώ- 43
 σκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
 ὑμεῖς ἐκ⁴⁵ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπι- 44
 θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀν-
 θρωποκτόνος ἦν ἀπ’ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
 ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή-
 τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ
 ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω⁴⁶, 45
 οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ 46
 ἁμαρτίας; εἰ δ’⁴⁷ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ
 πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ 47
 Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ
 τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.” Ἀπεκρίθησαν οὖν⁴⁸ οἱ Ἰουδαῖοι 48
 καὶ εἶπον⁴⁹ αὐτῷ, “Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι
 Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;” Ἀπεκρίθη 49
 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν
 πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ 50
 ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν⁵¹ 51
 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.”

³⁶ — ὑμῶν LTTt. ³⁷ εἶπαν LTTt. * [ὁ] Tt. ³⁸ ἐστέ LTr. ³⁹ — ὅν
 TTt. ⁴⁰ — οὖν LTTt. ⁴¹ οὐκ ἐγεννήθημεν LTr. ⁴² — οὖν LTTt.
⁴³ — ὁ L[Tr]. ⁴⁴ + ὁ L. ⁴⁵ + τοῦ LTTt. ⁴⁶ + [ὑμῶν] L.
⁴⁷ — δ’ LTTt. ⁴⁸ — οὖν LTTt. ⁴⁹ εἶπαν LTTt. ⁵⁰ ἐμὸν

- 52 Εἶπον οὖν⁴¹ αὐτῇ οἱ Ἰουδαῖοι, “Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι
 δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται,
 καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ
 53 μὴ γένηται⁴² θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ
 οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ⁴³ ποιεῖς;”
 54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω⁴⁴ ἐμαντόν, ἡ
 δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἐστὶν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων
 55 με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ὑμῶν⁴⁵ ἐστὶ, καὶ οὐκ
 ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν⁴⁶ εἶπω
 ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν⁴⁷, ψεύστης·
 ἀλλ’⁴⁸ οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
 56 Ἀβραάμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν
 57 ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.” Εἶπον οὖν
 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, “Πεντήκοντα ἔτη οὕτω
 58 ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἐώρακας;” Εἶπεν αὐτοῖς δ’⁴⁹ Ἰη-
 σοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γε-
 59 νέσθαι, ἐγὼ εἰμι.” Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν
 ἐπ’ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
 ἱεροῦ, ⁵⁰διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτω⁵¹.
 9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες,
 “Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
 3 τυφλὸς γεννηθῇ;” Ἀπεκρίθη δ’ Ἰησοῦς, “Οὔτε οὐ-
 4 ρωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ* δεῖ ἐργάζεσθαι
 τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται
 5 νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ
 6 κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.” Ταῦτα εἰπὼν,
 ἔπτυσσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος,
 καὶ ἐπέχρισε⁴ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
 7 τυφλοῦ⁵, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὑπαγε νίψαι⁶ εἰς τὴν

⁴¹ — οὖν LTTt. ⁴² γένεσθαι LTTt. ⁴³ — σὺ LTTt. ⁴⁴ δοξάσω
 L (non marg.) TTr. ⁴⁵ ὑμῶν TTr. ⁴⁶ κἀν LTr. ⁴⁷ ὑμῖν LTr.

⁴⁸ ἀλλὰ LTTt. ⁴⁹ — δ TTr. ⁵⁰ — διελθὼν ad fin. capitula LTTt.

⁵¹ οὕτως BE. ¹ ἴδεν T. ² Ῥαββί T. ³ — δ LTTt.

⁴ ἡμάς Tr. ⁵ + (ν) αὐτοῦ LTTt. ⁶ — τοῦ τυφλοῦ Tr[L]. ⁷ [νίψαι] L.

κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ," ὁ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλ-
μένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρό- 8
τερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, "Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ
καθήμενος καὶ προσαιτῶν;" Ἄλλοι ἔλεγον, "Ὅτι 9
οὗτός ἐστιν." ἄλλοι δέ*, "Ὅτι ὁμοιος αὐτῷ ἐστιν."
Ἐκεῖνος¹⁰ ἔλεγεν, "Ὅτι ἐγὼ εἰμι." Ἐλεγον οὖν¹⁰
αὐτῷ, "Πῶς¹¹ ἀνέχθησάν¹² σου¹³ οἱ ὀφθαλμοί;"
Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν¹⁴, "Ἄνθρωπος* λεγόμενος¹¹
Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφ-
θαλμούς, καὶ εἶπέ μοι,¹⁵ Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν
τοῦ¹⁶ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν δέ¹⁷ καὶ¹⁸ νηψά-
μενος, ἀνέβλεψα." † Εἶπον¹⁹ οὖν²⁰ αὐτῷ, "Ποῦ ἐστιν¹²
ἐκεῖνος;" Λέγει, "Οὐκ οἶδα."

Ἀγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε¹³
τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον, ὅτε²¹ τὸν πηλὸν ἐποίησεν¹⁴
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέψξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν¹⁵
οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μούς μου²², καὶ ἐνύψαμην, καὶ βλέπω." Ἐλεγον οὖν¹⁶
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, "Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι
παρὰ τοῦ Θεοῦ²³, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ." Ἄλλοι
ἔλεγον, "Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα
σημεῖα ποιεῖν;" Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέ-¹⁷
γουσι²⁴ τῷ τυφλῷ πάλιν, "Σὺ τί* λέγεις περὶ αὐτοῦ,
ὅτι ἡνοίξεν σου τοὺς ὀφθαλμούς;" Ὁ δὲ εἶπεν, "Ὅτι
προφήτης ἐστίν." Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι¹⁸
περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν²⁵ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου
ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, καὶ¹⁹

⁷ προσαίτης LTTx. ⁸ — δὲ TTr[L]. ⁹ ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ' TTr, ἔλεγον [Οὐχί, ἀλλ'] L text, ἔλεγον [ὅτι] L marg. ¹⁰ + δὲ L

¹¹ + οὖν T[L]. ¹² ἠνέχθησαν LTTx. ¹³ σοι BEL marg.

¹⁴ — καὶ εἶπεν TTr[L]. * + ὁ Tt. ¹⁵ + ὅτι TTr. ¹⁶ τὸν LTTx.

¹⁷ οὖν LTTx. ¹⁸ — καὶ Tt. † + [καὶ] Tt. ¹⁹ εἶπεν LTTx.

²⁰ — οὖν LTTx. ²¹ ἐν ἡμέρῃ LTTx. ²² μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς LTTx.

²³ Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος L text. TTr, αὶ L marg.

Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν παρὰ Θεοῦ. ²⁴ + (ν) οὖν LTTx.

* Τί σὺ Tt. † ἠνέωξεν Tt.

²⁵ ἦν τυφλὸς L marg. TTr.

ἤρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, “Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς
 20 οὖν ἄρτι βλέπει²⁶ ;” Ἀπεκρίθησαν²⁷ αὐτοῖς²⁸ οἱ γονεῖς
 αὐτοῦ καὶ εἶπον²⁹, “Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 21 ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει,
 οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς,
 ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτή-
 22 σατέ³⁰, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ* λαλήσει.” Ταῦτα εἶπον οἱ
 γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἡδὴ
 γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα εἰάν τις αὐτὸν
 23 ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ
 τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον³¹, “Ὅτι ἡλικίαν ἔχει,
 24 αὐτὸν ἐρωτήσατε.” Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν
 ἄνθρωπον³² ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον³³ αὐτῷ, “Δὸς
 δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος³⁴
 25 ἁμαρτωλὸς ἐστιν.” Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν³⁵,
 “Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς
 26 ὢν, ἄρτι βλέπω.” Εἶπον δὲ³⁶ αὐτῷ πάλιν³⁷, “Τί
 ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;”
 27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “Εἶπον ὑμῖν ἡδὴ, καὶ οὐκ ἤκού-
 σατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
 28 αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;” Ἐλοιδόρησαν οὖν³⁸ αὐτόν,
 καὶ εἶπον, “Σὺ εἰ μαθητὴς³⁹ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ
 29 Μωσέως⁴⁰ ἐσμέν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆς⁴¹
 λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν
 30 ἐστίν.” Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 “Ἐν γὰρ τούτῳ⁴² θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ
 οἶδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέφεξέ⁴³ μου τοὺς ὀφθαλμούς.
 31 οἶδαμεν δὲ⁴⁴ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς⁴⁵ οὐκ ἀκούει· ἀλλ’
 εἰάν τις θεοσεβῇς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,

²⁶ βλέπει ἄρτι L (non marg.) TTr. ²⁷ + οὖν L. ²⁸ — αὐτοῖς TTr[L]. ²⁹ εἶπαν TTr. ³⁰ αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς (— αὐτὸς TTr) ἡλικίαν ἔχει LTr. * εἰ αὐτοῦ Tr. ³¹ εἶπαν LTr. ³² τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου L (non marg.) TTr. ³³ εἶπαν LTr. ³⁴ οὗτος ὁ ἄνθρωπος L. ³⁵ — καὶ εἶπεν LTr. ³⁶ οὖν LTr. ³⁷ — πάλιν LTr. ³⁸ + οἱ δὲ Tr. ³⁹ — οὖν LTr. ⁴⁰ μαθητὴς εἰ LTr. ⁴¹ Μωυσεὺς LTr. ⁴² τούτῳ γὰρ TTr. ⁴³ + τὸ TTr. ⁴⁴ ἤνοιξεν L(—εἰ) Tr. ⁴⁵ — δὲ LTr. ⁴⁶ ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν L (non marg.) Tr.

τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ³² ἤνοιξέ* τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ ³³ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν.” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον⁴⁷ αὐτῷ, “Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ³⁴ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;” Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν δὲ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον ³⁵ αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρὼν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ*, “Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;” Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ³⁶ καὶ εἶπε⁴⁸, “⁴⁹Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;” Εἶπε δὲ⁵⁰ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Καὶ ἑώρακας⁵¹ ³⁷ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.” Ὁ δὲ ³⁸ ἔφη, “Πιστεύω, Κύριε.” καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, “Εἰς κρίμα⁵² ἐγὼ εἰς τὸν κόσ- ³⁹ μον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.” Καὶ⁵³ ἤκουσαν ⁴⁰ ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ’ αὐτοῦ⁵⁴, καὶ εἶπον αὐτῷ, “Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;” Εἶπεν ⁴¹ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν⁵⁵ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

“ἈΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος ¹⁰ διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστῆς· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ² ἐστὶ τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ ³ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ¹ κατ’ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. καὶ² ⁴ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα³ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκο- ⁵ λουθήσωσιν⁴, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ’ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.” Ταύτην τὴν ⁶

* ἠνεῴξεν Tr. ⁴⁷ εἶπαν LITr. † [ὁ] Tr. * [αὐτῷ] Tr. ⁴⁸ — καὶ εἶπε L. ⁴⁹ + Καὶ TTr. ⁵⁰ (εἶπεν) — δὲ LITr. ⁵¹ ἑώρακας Tr. ⁵² κρίμα ST. ⁵³ — Καὶ TTr. ⁵⁴ μετ’ αὐτοῦ ὄντες LITr. ⁵⁵ — οὖν TTr[L]. ¹ φωνεῖ LITr. ² — καὶ TTr. ³ πάντα LITr. ⁴ ἀκολουθήσουσιν LITr.

παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν* ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

- 7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς⁵ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι⁶ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον⁷, κλέπται εἰσὶ καὶ λησ-
9 ταί· ἀλλ’ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι’ ἐμοῦ ἂν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.
10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισ-
11 σὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβά-
12 των. ὁ μισθωτὸς δέ⁸, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ⁹ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισ-
13 θωτὸς φεύγει⁹, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν¹⁰.
15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβά-
16 των. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνά με δεῖ¹¹ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται⁴ μία ποίμνη,
17 εἰς ποιμὴν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με¹² ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ’ ἐμοῦ, ἀλλ’ ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ’ ἑμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν
19 ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.” Σχίσμα οὖν¹³ πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, “Δαιμόνιον ἔχει καὶ
21 μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;” Ἄλλοι ἔλεγον, “Ταῦτα

* ᾗ Ττ. ⁵ αὐτοῖς πόλιν Τ. ⁶ — ὅτι Ττ[Λ]. ⁷ ἦλθον πρὸ ἐμοῦ ΛΤτ.

† [δὲ] Ττ. ⁸ ἐστὶν ΛΤτ. ⁹ — τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει Ττ[Λ].

¹⁰ γινώσκουσιν με τὰ ἐμά ΛΤτ. ¹¹ δεῖ με ΛΤτ. ¹² γενήσονται Ττ.
¹³ με ὁ πατήρ ΛΤτ. ¹³ — οὖν ΛΤτ.

τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν¹⁴·”

ἘΓΙΝΕΤΟ δὲ τὰ ¹⁵ἑγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ- 22
μοις, καὶ ¹⁶χειμῶν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ ¹⁷Ἰησοῦς ἐν 23
τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος¹⁷. ἐκύκλωσαν 24
οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, “Ἔως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἵρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ
ἡμῖν παρρησίᾳ.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ¹⁸Ἰησοῦς, “Εἰ- 25
πον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· ἀλλ’ ¹⁸ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ¹⁹ἐστε ἐκ 26
τῶν προσβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν²⁰. τὰ 27
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γὰρ γι-
νώσκω αὐτά· καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, καὶ γὰρ ζωὴν αἰῶ- 28
νιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου.
ὁ πατὴρ μου θεὸς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων²¹ ἐστί· 29
καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου²². ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν.” Ἐβάστα- 30, 31
σαν οὖν ²³πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πολλὰ καλὰ 32
ἔργα²³ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου²⁴. διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον λιθάσετε με²⁵ ;” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 33
Ἰουδαῖοι λέγοντες²⁶, “Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζο-
μέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρω-
πος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ²⁷Ἰη-
σοῦς, “Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν,
‘²⁷Ἐγὼ εἶπα²⁸, θεοὶ ἐστε ;’ Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, 35
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο²⁹, καὶ οὐ δύναται
λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ἡγάσσε καὶ ἀπέστει- 36
λεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, “Οτι βλασφημεῖς,

¹⁴ ἀνοίξει TTr. ¹⁵ ἐν T. ¹⁶ — καὶ TTr. * [ὁ] Tr. ¹⁷ Σολομῶντος LTr (τοῦ Σ. Tr).

¹⁸ ἀλλὰ LTr.

¹⁹ ὅτι οὐκ L marg. Tr.

²⁰ — καθὼς εἶπον ὑμῖν Tr[L].

† ἀκούουσιν Tr.

* δίδωμι αὐτοῖς

ζωὴν αἰώνιον Tr.

† ὁ Tr.

²¹ πάντων μείζων TTr (μείζων Tr).

²² — μου T[Tr].

* [οὖν] Tr.

²³ ἔργα καλὰ L.

²⁴ — μου T[LTr].

²⁵ με (ἐμὲ TTr) λιθάσετε L marg. TTr. ²⁶ — λέγοντες LTr. † [ὁ] Tr.

²⁷ + ὅτι LTr.

²⁸ εἶπον T.

²⁹ ἐγένετο τοῦ Θεοῦ T.

37 ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
38 τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, καὶ
ἐμοὶ μὴ πιστεύητε³⁰, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε³¹. ἵνα
γνώτε καὶ πιστεύσητε³², ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ
39 ἐν αὐτῷ³³.” Ἐζήτουν οὖν* πάλιν αὐτὸν³⁴ πιάσαι· καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 ΚΑΙ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν
τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης† τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ
41 ἔμεινεν³⁵ ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ
ἔλεγον, “Ὅτι Ἰωάννης† μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν·
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης† περὶ τούτου, ἀληθῆ
42 ἦν.” Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ³⁶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν³⁷.

11 ἮΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ
τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
2 ἦν δὲ Μαρία* ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκ-
μάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ
3 ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελ-
φαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι, “Κύριε, ἶδε ὃν φιλεῖς
4 ἀσθενεῖ.” Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Αὕτη ἡ
ἀσθενεία οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι’
5 αὐτῆς.” Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν
6 ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὥς οὖν ἤκουσεν
ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο
7 ἡμέρας. Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς¹,
8 “Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.” Λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί, “Ῥαββί², νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ
9 Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;” Ἀπεκρίθη ὁ³
Ἰησοῦς, “Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι⁴ τῆς ἡμέρας; ἐάν
τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
10 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περι-
πατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν
11 ἐν αὐτῷ.” Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς,

³⁰ πιστεύετε T. ³¹ πιστεύετε LTr. ³² γνώσκητε LTr. ³³ τῷ πατρί L
(non marg.) Tr. * [οὖν] Tr. ³⁴ αὐτόν πάλιν T. † Ἰωάννης Tr.
³⁵ ἔμεινεν L. ³⁶ πολλοὶ ἐπίστευσαν LTr. ³⁷ εἰς αὐτόν ἐκεῖ LTr. * Μα-
ριάμ Tr. ¹ + [αὐτοῦ] T. ² Ῥαββεί T. ³ - ὁ LTr. ⁴ ὥραι εἰσιν LTr.

“Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.” Εἶπον οὖν⁵ οἱ μαθηταί⁶ 12 αὐτοῦ⁷, “Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.” Εἰρήκει 13 δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν⁸ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, “Λάζαρος 14 ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι’ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι 15 οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλ’⁹ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.” Εἶπεν 16 οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς¹⁰ συμμαθηταῖς, “Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’ αὐτοῦ.”

Ἐλθὼν¹¹ οὖν ὁ Ἰησοῦς¹² εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας 17 ἡμέρας ἤδη¹³ ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βηθανία 18 ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ πολλοί¹⁴ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς 19 περὶ¹⁵ Μάρθαν καὶ Μαρίαν¹⁶, ἵνα παραμυθῶνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν¹⁷. ἡ οὖν Μάρθα ὡς 20 ἤκουσεν ὅτι ὁ¹⁸ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ¹⁹ 21 Μάρθα πρὸς τὸν^{*} Ἰησοῦν, “Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει²⁰. ἀλλὰ²¹ καὶ νῦν οἶδα ὅτι 22 ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.” Λέγει 23 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.” Λέγει αὐτῷ²² Μάρθα, “Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἐν τῇ 24 ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” Εἶπεν αὐτῇ ὁ 25 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ 26 ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;” Λέγει αὐτῷ, “Ναί, Κύριε· 27 ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.” Καὶ ταῦτα²⁸ 28

⁵ + αὐτῷ LTr.⁶ — οἱ μαθηταί T.⁷ — αὐτοῦ LTr, αὐτῷ Tr.⁸ [οὖν] L.⁹ ἀλλὰ LTr.¹⁰ συν T.¹¹ ἦλθεν L.¹² + καὶ L.¹³ ἤδη ἡμέρας L παρ. Tr, αὐτῷ — ἡδη T.¹⁴ πολλοί

δὲ LTr.

¹⁵ τῇν LTr.¹⁶ Μαρίας LTr.¹⁷ — αὐτῶν Tr.¹⁸ — ὁ LTr.¹⁹ — ἡ L.^{*} [τὸν] Tr.²⁰ οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός

μου LTr, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει T.

²¹ — ἀλλὰ Tr LTr.²² + ἡ LTr.²³ τοῦτο Tr.

εἰποῦσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν²⁴ τὴν ἀδελ-
 φὴν αὐτῆς λάθρα²⁵, εἰποῦσα*, “Ὁ διδάσκαλος πά-
 29 ρος εἰσι καὶ φωνεῖ σε.” Ἐκεῖνη†ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται²⁶
 30 ταχὺ καὶ ἔρχεται²⁷ πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐληλύθει
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν²⁸ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
 31 ὑπῆντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες
 μετ’ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν,
 ἰδόντες τὴν Μαρίαν²⁹ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
 ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες*, “Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
 32 μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.” Ἡ οὖν Μαρία³⁰ ὡς
 ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ³¹ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν εἰς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ³², λέγουσα αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ἦς
 33 ὦδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου³³ ὁ ἀδελφός.” Ἰησοῦς οὖν
 ὡς εἶδεν³⁴ αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας
 αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύ-
 34 ματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε, “Ποῦ τεθεί-
 κατε αὐτόν;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἔρχου καὶ
 35, 36 ἴδε.” Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
 37 “Ἰδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.” Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον,
 “Οὐκ ἡδύνατο³⁵ οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
 τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;”
 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος³⁶ ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται
 εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο
 39 ἐπ’ αὐτῷ. λέγει ὁ³⁷ Ἰησοῦς, “Ἀρατε τὸν λίθον.”
 Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος³⁸ Μάρθα, “Κύ-
 40 ριε, ἥδη ὄξει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.” Λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, “Οὐκ εἰπὸν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει³⁹
 41 τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;” Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ
 τεθνηκὼς κείμενος⁴⁰. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλ-
 μούς ἄνω, καὶ εἶπε, “Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 42 ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις·

²⁴ Μαριάμ LTTTr. ²⁵ λάθρα L. * εἶπασα Tr. † + δὲ Tr. ²⁶ ἠγέρθη LTr. ²⁷ ἔρχετο L marg. Tr. ²⁸ + ἔτι LTr. ²⁹ Μαριάμ LTTTr. * δόξαντες Tr. ³⁰ Μαριάμ TTTr. ³¹ —ὁ LTTTr. ³² αὐτοῦ εἰς (πρὸς Tr) τοὺς πόδας TTTr. ³³ μου ἀπέθανεν TTTr. ³⁴ ἶδεν T. ³⁵ ἡδύνατο LTTTr. ³⁶ ἐμβριμώμενος L marg. ³⁷ —ὁ L[Tr]. ³⁸ τετελευτηκότος LT, τελευτηκότος Tr, errore, ut videtur. ³⁹ ὄψη LTTTr. ⁴⁰ —οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος LTTTr.

ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πισ-
τεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, 43
φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, “Λάζαρε, δεῦρο ἕξω.” Καὶ 44
ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς
χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέ-
ετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 45, “Λύσατε αὐτόν, καὶ
ἄφετε 46 ὑπάγειν.”

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς 45
τὴν Μαρίαν 44, καὶ θεασάμενοι αὐτὴν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς 45,
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον 46
πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς αὐτὸν ἐποίησεν
ὁ 47 Ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 47
Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, “Τί ποιούμεν; ὅτι
οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ 48. ἐὰν ἀφῶ 48
μεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ
ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν
τόπον καὶ τὸ ἔθνος.” Εἰς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, 49
ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς,
“Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίσθε 49, ὅτι 50
συμφέρει ἡμῖν 50, ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.” Τοῦτο 51
δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφῆτευσεν 51 ὅτι ἐμελλεν 52 ὁ 53 Ἰη-
σοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ 52
τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ἀπ’ ἐκείνης 53
οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο 54 ἵνα ἀποκτείνωσιν
αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι 55 παρρησίᾳ περιεπάτει 54
ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ 56 λεγομένην
πόλιν, κακεῖ διέτριβε* μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 57. ἦν 55
δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν

41 — Καὶ ΤΤr.

42 Ἰησοῦς αὐτοῖς Τr.

43 + αὐτὸν Τ[Τr].

44 Μαρίας ΛΤr. * ὁ Τr. 45 — ὁ Ἰησοῦς ΛΤr. 46 ὁ L (non parat).

47 — ὁ ΛΤr.

48 ποιεῖ σημεῖα ΛΤr.

49 λογίσθε ΛΤr.

50 ὑμῖν ΤΤr. 51 ἐπροφῆτευσεν ΛΤr. 52 ἐμελλεν ΛΤr. 53 — ὁ ΛΤr.

54 ἐβουλεύσαντο ΛΤr.

† ὁ οὖν Ἰησοῦς Τr.

55 οὐκέτι ΛΤr.

56 Ἐφραῖμ LT.

* ἐμεινεν Τr.

57 — αὐτοῦ ΤΤr.

πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
 56 πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστη-
 κότες, “Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
 57 ἑορτήν;” Δεδώκεισαν δὲ καὶ⁵⁸ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι ἐντολήν⁵⁹, ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστι, μη-
 νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ Οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
 ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς¹, ὃν
 2 ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν². ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ,
 καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἡν³ τῶν
 3 συνανακειμένων⁴ αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία* λαβοῦσα λίτ-
 ραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς
 πόδας τοῦ[†] Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς
 4 ὁσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης⁵, ὁ μέλλων αὐτὸν
 5 παραδιδόναι, “Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη
 6 τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;” Εἶπε δὲ
 τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'
 ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ* τὰ
 7 βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “Ἄφες
 αὐτήν·⁶ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετή-
 8 ρηκεν⁷ αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ'
 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.”

9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ
 ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα
 καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 11 ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν
 Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
 ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς⁸ εἰς Ἱεροσόλυμα,

⁵⁸ — καὶ LTTt. ⁵⁹ ἐντολὰς TTr. ¹ [ὁ τεθνηκώς] LTr. ² + ὁ Ἰησοῦς LTTt. ³ + ἐκ T. ⁴ ἀνακειμένων σὺν LTTt. * Μαριάμ Tr. [†] [τοῦ] Tr. ⁵ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ (— ἐκ Tr) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ TTr. ⁶ ἔχων Tr. ⁷ + ἵνα LTTt. ⁸ τηρήσῃ LTTt. ⁸ — ὁ Ἰησοῦς, αὐτὸς Ἰησοῦς ἔρχεται L marg.

ἔλαβον τὰ βατὰ τῶν φοινίκων, καὶ ἐξήλθον εἰς ὑπάν- 13
τησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον⁹, ¹⁰ “Ὡσαννά¹¹. εὐλογημένος
ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,^{*} ¹² δ¹³ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραὴλ.” Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ’ 14
αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον, “Μὴ φοβοῦ, θύγα- 15
τερ¹³ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος
ἐπὶ πῶλον ὄνου.” ταῦτα δὲ¹⁴ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθη- 16
ται αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ’ ὅτε ἐδοξάσθη¹⁵ ὁ Ἰησοῦς,
τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’ αὐτῷ γεγραμ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ 17
ὄχλος ὁ ὢν μετ’ αὐτοῦ, ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ <

ἐμὸς ἔσται· καὶ²⁴ εἰάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

- 27 “Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης*. ἀλλὰ διὰ τοῦτο
28 ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.” Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, “Καὶ
29 ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.” Ὁ οὖν²⁵ ὄχλος ὁ ἐστὼς²⁶ καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. ἄλ-
30 λοι ἔλεγον, “Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.” Ἀπεκρίθη
δ²⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “Οὐ δι’ ἐμέ αὕτη ἡ φωνή²⁸
31 γέγονεν, ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθή-
32 σεται ἔξω· καὶ γὰρ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας
33 ἑλκύσω²⁹ πρὸς ἐμαυτόν.” Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων
34 ποῖω θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, “Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις³⁰,
“Ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν
35 οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ’ ὑμῶν³¹
ἐστι. περιπατεῖτε ἕως³² τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ
36 οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕως³³ τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.” Ταῦτα ἐλάλησεν
δ³⁴ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ’ αὐτῶν.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσ-
38 θεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος
Ἡσαΐου³⁴ τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, ‘Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίον Κυρίου
39 τίνι ἀπεκαλύφθη;’ Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πισ-
40 τεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας³⁴, ‘Τετύφλωκεν αὐ-
τῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πεπώρωκεν³⁵ αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι

²⁴ — καὶ LTTt.

* ταύτης; Tt.

²⁵ [οὖν] LTr.

²⁶ ἐστήκως L.

²⁷ — ὁ TTt. ²⁸ ἡ φωνὴ αὕτη LTTt.

²⁹ ἑλκύσω E. ³⁰ λέγεις σὺ TTt.

³¹ ἐν ὑμῖν LTTt.

³² ὡς LTTt.

³³ — ὁ LTTt.

³⁴ Ἡσ. L.

³⁵ ἐπώρωσεν TTt.

τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσι³⁶, καὶ ἰάσωμαι³⁷ αὐτούς.
 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας³⁴, ὅτε³⁸ εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, 41
 καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ· ὁμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν 42
 ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ
 τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνά-
 γωγοὶ γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀν- 43
 θρώπων μᾶλλον ἢ περ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, “Ὁ πιστεύων εἰς 44
 ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ’³⁹ εἰς τὸν πέμψαντά με·
 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ 45, 46
 φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
 εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τις μου 47
 ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ⁴⁰, ἐγὼ οὐ
 κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,
 ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ 48
 λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν·
 ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· 49
 ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε⁴¹,
 τί εἶπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ 50
 ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ⁴², καθὼς εἴρηκέ
 μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.”

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς **13**
 ὅτι ἐλήλυθεν¹ αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσ-
 μου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους
 τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ 2
 δείπνου γενομένου², τοῦ διαβόλου ἥδη βεβληκότος
 εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν
 παραδῶ³, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς⁴, ὅτι πάντα δέδωκεν* αὐτῷ ὁ 3
 πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ
 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ 4
 τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-

³⁶ στραφῶσιν LTTt. ³⁷ ἰάσωμαι L (non marg.) TTr. ³⁸ ὅτι LTTt.
³⁹ ἀλλὰ LTTt. ⁴⁰ φυλάξῃ LTTt. ⁴¹ δέδωκεν LTTt. ⁴² ἐγὼ
 λαλῶ LTr. ¹ ἦλθεν LTTt. ² γενομένου TTr. ³ ἵνα παραδοῖ
 αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης L marg. TTr; L text. cum recepit.
 sed legiti παραδοῖ αὐτόν. ⁴ —ὁ Ἰησοῦς TTr[L]. * ἔδωκεν Tr.

5 τόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο
 νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ
 6 λεντίῳ ᾧ ἦν διεξωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
 Πέτρον· καὶ⁵ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, “Κύριε, σὺ μου
 7 νίπτεις τοὺς πόδας;” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ
 8 μετὰ ταῦτα.” Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νίψῃς
 τοὺς πόδας μου· εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς, “Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’
 9 ἐμοῦ.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, μὴ τοὺς
 πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
 10 φαλήν.” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος
 σὺ χρεῖαν ἔχει¹⁰ ἢ¹¹ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ’ ἔστι
 11 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ’ οὐχὶ
 πάντες.” Ἦιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
 τοῦτο εἶπεν, “¹²Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.”
 12 Ὅτε οὖν ἔνυψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ¹³ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ¹⁴ἀναπεσὼν¹⁵ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, “Γι-
 13 νώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ
 διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ
 14 γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἐνύψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος
 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπ-
 15 τειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα
 16 καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε. ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δούλος μείζων τοῦ κυρίου
 αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιήτε αὐτά.
 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ¹⁶ οἶδα οὗς* ἐξελεξά-
 μην· ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ‘Ὁ τρώγων μετ’
 ἐμοῦ[†] τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.’
 19 ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γέ-
 20 νηται, πιστεύσητε¹⁷ ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω

⁵ - καὶ TTr. ⁶ - ἐκεῖνος LTr[Tr]. ⁷ μου τοὺς πόδας L (ποη παρ.) TTr. ⁸ Ἰησοῦς αὐτῷ LTr. ⁹ - ὁ T[Tr]. ¹⁰ οὐκ ἔχει χρεῖαν LTr. ¹¹ εἰ μὴ LTr. ¹² + ὅτι LTr. ¹³ - καὶ L. ¹⁴ + καὶ LTr. ¹⁵ ἀνέπεσεν TTr. ¹⁶ + [γὰρ] L. * τίνος Tr. † μου Tr. ¹⁷ πιστεύσητε (πιστεύητε Tr) ὅταν γένηται L παρ. TTr.

ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἴαν¹⁸ τινὰ πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει·
ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.”

Ταῦτα εἰπὼν ὁ¹⁹ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, ²¹
καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” Ἐβλεπον οὖν²⁰ εἰς ²²
ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.
ἦν δὲ²¹ ἀνακείμενος εἰς²² τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ ²³
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν ²⁴
τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη²³ περὶ οὗ
λέγει. ἐπιπεσὼν²⁴ δὲ²⁵ ἐκείνος²⁶ ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ ²⁵
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, “Κύριε, τίς ἐστιν;” Ἀποκρί- ²⁶
νεται²⁷ ὁ²³ Ἰησοῦς, “Ἐκείνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας²⁹
τὸ ψωμίον ἐπιδώσω³⁰.” Καὶ ἐμβάψας³¹ τὸ ψωμίον,
³² δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ³³. καὶ μετὰ τὸ ²⁷
ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς. λέγει
οὖν αὐτῷ ὁ²⁴ Ἰησοῦς, “Ὁ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον.”
Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν ²⁸
αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶ- ²⁹
χεν ὁ²⁵ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ²⁶ Ἰησοῦς, “Ἀγορά-
σον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν.” ἢ τοῖς πτω-
χοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος, εὐ- ³⁰
θέως ἐξῆλθεν²⁷. ἦν δὲ νύξ ὅτε ³¹ ἐξῆλθε.

Λέγει ὁ ³⁰ Ἰησοῦς, “Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ³¹
ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ³²
ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ⁴⁰, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν
ἑαυτῷ*, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν ³³
μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς
Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ⁴¹, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολήν καὶ νῦν διδωμι ³⁴
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς,

¹⁸ ἂν LITr. ¹⁹ — ὁ TTr. ²⁰ — οὖν T[Tr]. ²¹ — δὲ TTr. ²² + ἐκ LITr. ²³ καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν LITr. ²⁴ ἀναπεσὼν LITr. ²⁵ — δὲ TTr. ²⁶ + οὕτως T[Tr]. ²⁷ + οὖν T[L]. ²⁸ — ὁ T[Tr]. ²⁹ ἐμβάψας L, βάψω TTr. ³⁰ καὶ δώσω αὐτῷ TTr. ³¹ βάψας οὖν L marg. TTr. ³² + λαμβάνει καὶ TTr. ³³ Ἰσκαριώτου TTr. ³⁴ — ὁ TTr. ³⁵ — ὁ LITr. ³⁶ — ὁ T[Tr]. ³⁷ ἐξῆλθεν εὐθὺς L (non marg.) TTr. ³⁸ + οὖν BELTTr (ὅτε οὖν ἐξῆλθεν cum v. 31 conjuncto). ³⁹ — ὁ TTr. ⁴⁰ [εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ] LITr. * αὐτῷ TTr. ⁴¹ ἐγὼ ὑπάγω LITr.

- 5 τὸν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο
 νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ
 6 λεντίῳ ᾧ ἦν διεξωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
 Πέτρον· καὶ⁵ λέγει αὐτῷ ἐκένος⁶, “Κύριε, σὺ μου
 7 νίπτεις τοὺς πόδας;” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ
 8 μετὰ ταῦτα.” Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νύψης
 τοὺς πόδας μου· εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς⁸, “Ἐὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’
 9 ἐμοῦ.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, μὴ τοὺς
 πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
 10 φαλήν.” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος
 σὺ χρεῖαν ἔχει¹⁰ ἢ¹¹ τοὺς πόδας νύψασθαι, ἀλλ’ ἔστι
 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ’ οὐχὶ
 11 πάντες.” Ἦιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
 τοῦτο εἶπεν, “¹²Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.”
 12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ¹³ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ¹⁴ἀναπεσὼν¹⁵ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, “Γι-
 13 νώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ
 διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ
 14 γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος
 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπ-
 15 τειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα
 16 καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμήν
 ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δούλος μείζων τοῦ κυρίου
 αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ¹⁶ οἶδα ἐξ ἡμερῶν
 μην· ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἐν ἐμοί·
 ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρην ἐπὶ τὸν ἥμαρ
 19 ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸς τὸν πατέρα· ἵνα
 20 νηται, πιστεῦσητε¹⁷

⁵ - καὶ TTr.

παργ.) TTr.

χρεῖαν LTr.

¹⁴ + καὶ LTr.

¹⁷ πιστεῦσητε (πιστεῦσθε)

5 τόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο
 νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ
 6 λεντίῳ ᾧ ἦν διεξωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
 Πέτρον· καὶ⁵ λέγει αὐτῷ ἐκένος⁶, “Κύριε, σὺ μου
 7 νίπτεις τοὺς πόδας;” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ
 8 μετὰ ταῦτα.” Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νύψης
 τοὺς πόδας μου· εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς⁸, “Ἐὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’
 9 ἐμοῦ.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, μὴ τοὺς
 πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
 10 φαλήν.” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος
 σὺ χρεῖαν ἔχει¹⁰ ἢ¹¹ τοὺς πόδας νύσασθαι, ἀλλ’ ἔστι
 11 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ’ οὐχὶ
 πάντες.” Ἦιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
 τοῦτο εἶπεν, “¹²Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.”
 12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ¹³ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ¹⁴ἀναπεσὼν¹⁵ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, “Γι-
 13 νώσκετε τί πεποιήκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ
 διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ
 14 γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος
 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπ-
 15 τεῖν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα
 16 καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε. ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δούλος μείζων τοῦ κυρίου
 αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστε ἐὰν ποιήτε αὐτά.
 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ¹⁸ οἶδα οὗς* ἐξελεξά-
 μην· ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ‘Ὁ τρώγων μετ’
 ἐμοῦ† τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.’
 19 ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γέ-
 20 νηται, πιστεύσῃτε¹⁷ ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω

⁵ — καὶ TTr. ⁶ — ἐκένος LT[Tr]. ⁷ μου τοὺς πόδας L (non
 marg.) TTr. ⁸ Ἰησοῦς αὐτῷ LTr. ⁹ — ὁ T[Tr]. ¹⁰ οὐκ ἔχει
 χρεῖαν LTr. ¹¹ εἰ μὴ LTr. ¹² + ὅτι LTr. ¹³ — καὶ L.
¹⁴ + καὶ LTr. ¹⁵ ἀνέπεσεν TTr. ¹⁶ + [γὰρ] L. * τίνες Tr. † μου Tr.
¹⁷ πιστεύσῃτε (πιστεύητε Tr) ὅταν γένηται L marg. TTr.

ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἴαν¹⁸ τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει·
ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.”

Ταῦτα εἰπὼν ὁ¹⁹ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, 21
καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, “Δμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” Ἐβλεπον οὖν²⁰ εἰς 22
ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.
ἦν δὲ²¹ ἀνακείμενος εἰς²² τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ 23
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν 24
τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη²³ περὶ οὗ
λέγει. ἐπιπεσὼν²⁴ δὲ²⁵ ἐκεῖνος²⁶ ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ 25
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, “Κύριε, τίς ἐστιν;” Ἀποκρί- 26
νεται²⁷ ὁ²⁸ Ἰησοῦς, “Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας²⁹
τὸ ψωμίον ἐπιδώσω³⁰.” Καὶ ἐβάψας³¹ τὸ ψωμίον,
³² δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη³³. καὶ μετὰ τὸ 27
ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει
οὖν αὐτῷ ὁ³⁴ Ἰησοῦς, “Ὁ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον.”
Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν 28
αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶ- 29
χεν ὁ³⁵ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ³⁶ Ἰησοῦς, “Ἀγόρα-
σον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν.” ἢ τοῖς πτω-
χοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐ- 30
θέως ἐξῆλθεν³⁷. ἦν δὲ νύξ ὅτε³⁸ ἐξῆλθε.

Λέγει ὁ³⁹ Ἰησοῦς, “Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ 31
ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς 32
ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ⁴⁰, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν
αὐτῷ*, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν 33
μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς
Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ⁴¹, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι 34
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς,

¹⁸ ἂν LITr. ¹⁹ -ὁ TTr. ²⁰ -οὖν T[Tr]. ²¹ -δὲ TTr. ²² +ἐκ LITr. ²³ καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν LITr. ²⁴ ἀναπεσὼν LITr. ²⁵ -δὲ TTr. ²⁶ +οὕτως T[Tr]. ²⁷ +οὖν T[L]. ²⁸ -ὁ T[Tr]. ²⁹ ἐμβάψας L, βάψω TTr. ³⁰ καὶ δώσω αὐτῷ TTr. ³¹ βάψας οὖν L marg. TTr. ³² +λαμβάνει καὶ TTr. ³³ Ἰσκαριώτου TTr. ³⁴ -ὁ TTr. ³⁵ -ὁ LITr. ³⁶ -ὁ T[Tr]. ³⁷ ἐξῆλθεν εὐθὺς L (non marg.) TTr. ³⁸ +οὖν BELTTr (ὅτε οὖν ἐξῆλθεν cum v. 31 conjuncto). ³⁹ -ὁ TTr. ⁴⁰ [εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ] LITr. * αὐτῷ TTr. ⁴¹ ἐγὼ ὑπάγω LITr.

35 ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
 36 ἐν ἀλλήλοις.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, ποῦ ὑπάγεις;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁴³ Ἰησοῦς, “Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον δὲ
 37 ἀκολουθήσεις μοι⁴³. Λέγει αὐτῷ ὁ⁴⁴ Πέτρος, “Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι* ἄρτι; τὴν ψυχὴν
 38 μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁴⁵ Ἰησοῦς, “Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ⁴⁶ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ⁴⁷ με τρίς.

14 “Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς
 2 τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν
 3 ὑμῖν· ἵπορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ² ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον†, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι³ ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν· ἵνα ὅπου εἰμι
 4 ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾔητε. καὶ ὅπου ἐγώ⁴ ὑπάγω οἴδατε,
 5 καὶ⁵ τὴν ὁδὸν οἴδατέ⁶.” Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, “Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ⁷ πῶς δυνάμεθα τὴν
 6 ὁδὸν εἰδέναι⁸;” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
 7 τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκετε ἂν¹⁰. καὶ¹⁰ ἀπ’ ἄρτι γινώσκετε
 8 αὐτόν, καὶ ἑώρακατε αὐτόν¹¹.” Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, “Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.”
 9 Λέγει αὐτῷ ὁ¹² Ἰησοῦς, “Τοσοῦτον χρόνον¹³ μεθ’ ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμέ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ¹⁴ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον
 10 ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ¹⁵

⁴³ — αὐτῷ ὁ LTTt. ⁴³ ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον LTTt. ⁴⁴ — ὁ LTTt.

* ἀκολουθεῖν Tr. ⁴⁵ ἀποκρίνεται LTTt. ⁴⁶ φωνήσῃ LTTt. ⁴⁷ ἀρνήσῃ L (non marg.) Tr. ¹ + ὅτι LTTt. ² — καὶ L. † τόπον ὑμῖν Tr.

³ παραλήψομαι LTTt. ⁴ [ἐγώ] L. ⁵ — καὶ TTT[L]. ⁶ — οἴδατε TTT[L].

⁷ — καὶ L (non marg.) Tr. ⁸ οἶδαμεν τὴν ὁδὸν L (non marg.) Tr.

⁹ — ὁ T. * ἂν ᾔδειτε Tr. ¹⁰ — καὶ Tr[L]. ¹¹ [αὐτόν] LTTt. ¹² — ὁ T.

¹³ τοσοῦτον χρόνον L. ¹⁴ — καὶ L[Tr]. ¹⁵ λέγω TTTt.

ὑμῖν, ἀπ' ἑμαντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατήρ ὁ¹⁶ ἐν ἐμοὶ
 μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα¹⁷ ¹⁸. πιστεύετε μοι ὅτι ¹¹
 ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί¹⁹. εἰ δὲ μή,
 διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι²⁰. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ¹²
 ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐγὼ ποιῶ, κα-
 κείνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι
 ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου²¹ πορεύομαι. καὶ ὁ ¹³τι ἂν
 αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα
 δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ νύῳ. ἐάν ¹⁴τι αἰτήσητε²² ἐν
 τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ²³ ποιήσω.

“Ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή- ¹⁵
 σατε²⁴. καὶ ἐγὼ²⁴ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον ¹⁶
 παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
 αἰῶνα²⁵, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ ¹⁷
 δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει
 αὐτό²⁶. ὑμεῖς δὲ²⁷ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν
 μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται²⁸. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφα- ¹⁸
 νούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος ¹⁹
 με οὐκ ἔτι²⁹ θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ
 ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε³⁰. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώ- ²⁰
 σεσθε ὑμεῖς³¹ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν
 ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν· ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ ²¹
 τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
 πῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ
 ἐγὼ³² ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαντόν.”
 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, “Κύριε, ²²τί
 γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ
 οὐχὶ τῷ κόσμῳ;” Ἀπεκρίθη ὁ³⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν ²³
 αὐτῷ, “Ἐὰν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
 καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν
 ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν³⁵. ὁ μὴ ²⁴

¹⁶ — ὁ T[LTTr]. ¹⁷ ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ (αὐτοῦ Tr) TTr. ¹⁸ + [αὐ-
 τοῦ] L. ¹⁹ + ἐστίν BE. ²⁰ — μοι T[LTTr]. ²¹ — μου LTTr. ²² + [με] L.
²³ τοῦτο L marg. * τηρήσετε Tr. ²⁴ καὶ ἐγὼ LTTr. ²⁵ μεθ' ὑμῶν εἰς
 τὸν αἰῶνα ἢ L, ἢ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα TTr. ²⁶ [αὐτό] L. ²⁷ — ἐὰν
 T[LTTr]. ²⁸ ἐστίν LTTr. ²⁹ οὐκέτι LT. ³⁰ ζήσετε TTr. ³¹ [ὑμεῖς]
 γνώσεσθε L, ὑμεῖς γνώσεσθε Tr. ³² Καὶ ἐγὼ LTTr. ³³ + καὶ T.
³⁴ — ὁ LTTr. ³⁵ ποιησόμεθα LTTr.

ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25,26 “Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ’ ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, 27 καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ ταρασ- 28 σέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον²⁶, Πορεύομαι πρὸς 29 τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου²⁷ μεῖζων μου ἐστί. καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 “Οὐκ ἔτι²⁸ πολλὰ λαλήσω μεθ’ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου²⁹ ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ 31 ἔχει οὐδέν· ἀλλ’ ἵνα γινῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ⁴⁰ καθὼς ἐνετελοῦμαι⁴¹ μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεύθευ.

15 “ἘΓΩ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ 2 μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθ- 3 αἶρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν¹ φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. 4 μέναιτε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ² ἐν τῇ ἁμπέλῃ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μέ- 5 νητε³. ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μὴ τις μένῃ⁴ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς⁵ πῦρ

²⁶ — εἶπον LTr.²⁷ — μου TTr[L].²⁸ οὐκέτι LT.²⁹ — τούτου LTr.⁴⁰ [καὶ] L.⁴¹ ἐντολὴν ἔδωκεν LTr.¹ καρπὸν πλείονα LTr.² μένη L παργ.³ μένητε LTr.⁴ μένη LTr.⁵ + τὸ TTr.

βάλλουσι, καὶ καίεται. εἰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ 7
 ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν⁸ θέλητε αἰτήσασθε,⁹
 καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ 8
 μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσασθε⁸ ἐμοὶ
 μαθηταί. Καθὼς ἡγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἡγά- 9
 πησα ὑμᾶς⁹. μέيνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. εἰν τὰς 10
 ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·
 καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός¹⁰ μου¹¹ τητήρηκα,
 καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, 11
 ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμῇ ἐν ὑμῖν μείνη¹², καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν
 πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῇ, ἵνα ἀγαπάτε 12
 ἀλλήλους, καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης 13
 ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ
 ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, εἰν 14
 ποιῇτε ὅσα¹³ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι ὑμᾶς 15
 λέγω¹⁴ δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
 ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ 16
 ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς,
 καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέ-
 ρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ¹⁵ ὑμῖν. ταῦτα 17
 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ 18
 κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
 μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν 19
 τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ,
 ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
 τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λό- 20
 γου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δούλος μείζων
 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξου-
 σιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
 τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν¹⁶ 21
 διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με.

⁸ ἐν L.⁷ αἰτήσασθε LITr.⁸ γένησθε LITr.⁹ ὑμᾶς

ἡγάπησα L (non marg.).

¹⁰ τοῦ πατρός τὰς ἐντολάς L marg. T.¹¹ - μου LT.¹² ᾗ LITr.¹³ ᾗ LITr, ὁ T.¹⁴ λέγω ὑμᾶς LITr.¹⁵ δωη T.¹⁶ εἰς ὑμᾶς L (non marg.) TTr.

22 εἰ μὴ ἔλθον καὶ ἐλάβησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
 23 τίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.
 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποιήσα ἐν αὐτοῖς, ἀ σὺδεῖς ἄλλος
 πεποιήκει¹⁷, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχον¹⁸. νῦν δὲ καὶ ὁρέ-
 κασι¹⁹, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου
 25 ἄλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ νόμῳ
 26 αὐτῶν²¹, "Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν." Ὅταν δὲ² ἔλθῃ
 ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός,
 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπο-
 27 ρεύεται, ἐκείνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ
 μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

16 "Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα,
 ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρεῖν προσφέ-

3 ρειν τῷ Θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ἑνὶ¹, ὅτι οὐκ

4 ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελά-

ληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα³, μνημονεύητε αὐ-
 τῶν†, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς

5 οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς

τὸν πέμψαντά με, καὶ σὺδεῖς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με,

6 Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ

7 λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν

ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.

ἐὰν γὰρ⁸ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται^{*}

πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς

8 ὑμᾶς· καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ

ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

9, 10 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ

δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου⁴ ὑπάγω,

11 καὶ οὐκ ἔτι⁵ θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ

ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 "Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν⁶, ἀλλ' οὐ δύνασθε

¹⁷ εἶχσαν LITr.

¹⁸ ἐποίησαν LITr

¹⁹ εἶχσαν LITr.

²⁰ ἐώρακασιν T. ²¹ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος LITr * [δὲ] Tr.

¹ - ὑμῖν LITr. ² + αὐτῶν LITr. † [αὐτῶν] Tr. ³ + ἐγὼ LITr. * οὐ μὴ ἔλθῃ Tr. ⁴ - μου TITr. ⁵ οὐκέτι LITr. ⁶ ὑμῖν λέγειν LITr

βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκείνος, τὸ πνεῦμα¹³
 τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν·
 οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν⁸ ἀκούσῃ⁹
 λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκείνος¹⁴
 ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται¹⁰, καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμά ἐστι· διὰ¹⁵
 τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται¹¹, καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ οὐ¹² θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν¹⁶
 μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέ-
 ρα¹³.” Εἶπον¹⁴ οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ-
 17 λήλους, “Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ
 θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με; καί,
 “Ὅτι ἐγὼ¹⁵ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;” Ἔλεγον οὖν,¹⁸
 “Τοῦτο τί ἐστιν¹⁶ ὃ λέγει, τὸ*μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί
 λαλεῖ.” Ἐγὼ οὖν ὁ¹⁷ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρω-
 19 τᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ'
 ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
 πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,²⁰
 ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χα-
 ρήσεται· ὑμεῖς δὲ¹⁸ λυπηθῆσεσθε, ἀλλ'¹⁹ ἡ λύπη
 ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ,²¹
 λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεν-
 νήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι²⁰ μνημονεύει τῆς θλίψεως,
 διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσ-
 μον. καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν²¹ ἔχετε²². πάλιν δὲ²²
 ὀψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν
 χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἰρεῖ²³ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ²³
 ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, ὅτι²⁴ ὅσα ἂν²⁵ αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
 ματί μου, δώσει ὑμῖν²⁶. ἕως ἄρτι οὐκ ᾔτησατε οὐδέν²⁴

⁷ εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν LITr, ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάση T. ⁸ — ἂν LITr.
⁹ ἀκούσει TTr. ¹⁰ λήψεται LITr. ¹¹ λαμβάνει L text. TTr, λήμ-
 ψεται L marg. ¹² οὐκέτι L (non marg.), οὐκ ἔτι Tr. ¹³ — ὅτι ἐγὼ
 ad fin. vers. TTr, [ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα] L. ¹⁴ εἶπαν T.
¹⁵ — ἐγὼ LTr. ¹⁶ τί ἐστιν τοῦτο LTr. * — τὸ Tr. ¹⁷ — οὖν ὁ TTr.
¹⁸ — δὲ LTr. ¹⁹ ἀλλὰ TTr. ²⁰ οὐκέτι LTr. ²¹ νῦν μὲν λύπην LITr.
²² ἔχετε L (non marg.). ²³ αἰρεῖ L (non marg.) Tr. ²⁴ — ὅτι TTr(L).
²⁵ ἂν τι L text. TTr, ὃ τι ἂν L marg. ²⁶ δώσει ὑμῖν ἐν τῷ
 ὀνόματί μου TTr.

ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε²⁷, ἵνα ἡ
 25 χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη. ταῦτα ἐν παροιμίαις
 λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ²⁸ ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι²⁹ ἐν
 παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
 26 πατρὸς ἀναγγελῶ³⁰ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
 ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ
 27 ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
 φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπισ-
 28 τεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ³¹ Θεοῦ* ἐξῆλθον. ἐξῆλθον
 παρὰ³² τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·
 πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν
 πατέρα.”

29 Λέγουσιν αὐτῷ³³ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Ἴδε νῦν
³⁴ παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
 30 νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα
 τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
 31 ἐξῆλθες.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ³⁵ Ἰησοῦς, “Ἄρτι
 32 πιστεύετε; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν³⁶ ἐλήλυθεν,
 ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ³⁷ μόνον
 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ
 33 ἐστί. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
 ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν³⁸ ἔχετε³⁹. ἀλλὰ θαρσεῖτε,
 ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.”

17 ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε¹ τοὺς ὀφ-
 θαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ² εἶπε, “Πάτερ,
 ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ³ ὁ
 2 υἱός σου⁴ δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ⁵ αὐ-
 3 τοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα
 γινώσκωσί⁶ σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν
 4 ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ
 τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα⁷ ὃ δέδωκάς μοι ἵνα

²⁷ λήψεσθε LITr. ²⁸ — ἀλλ' TTr[L]. ²⁹ οὐκέτι LT. ³⁰ ἀπαγγε-
 λῶ LITr. ³¹ — τοῦ L. * πατρὸς Tr. ³² ἐκ L (non marg.) TTr.

³³ — αὐτῷ TTr[L]. ³⁴ + ἐν LITr. ³⁵ — ὁ TTr. ³⁶ — νῦν LITr.

³⁷ ἐμὲ TTr. ³⁸ θλίψιν TTr. ³⁹ ἔχετε TTr, ἔχετε S. ¹ ἐπάρας L (non
 marg.) Tr. ² — καὶ L (non marg.) Tr. ³ — καὶ LITr. ⁴ — σου TTr.

⁵ δώσει T.

⁶ γνωσκουσιν TTr.

⁷ τελεώσας LITr.

ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυ- 5
 τῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ
 σοί. Ἐφανερώσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς 6
 δέδωκάς⁸ μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ⁹ αὐ-
 τοὺς δέδωκας¹⁰. καὶ τὸν λόγον σου τητήρηκας¹¹. νῦν 7
 ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς¹² μοι, παρὰ σοῦ
 ἐστίν¹³. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς¹⁴ μοι, δέδωκα αὐ- 8
 τοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν¹⁵ ἀληθῶς, ὅτι
 παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέ-
 στειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου 9
 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. καὶ 10
 τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασ-
 μαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔτι¹⁶ εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ 11
 οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ¹⁷ πρὸς σε ἔρχομαι.
 πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς¹⁸
 δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν, καθὼς¹⁹ ἡμεῖς. ὅτε ἡμην 12
 μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ²⁰, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ
 ὀνόματί σου· οὓς²¹ δέδωκάς μοι²² ἐφύλαξα, καὶ οὐ-
 δεῖς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, 13
 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν
 τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς*. ἐγὼ δέδωκα αὐ- 14
 τοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς,
 ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ
 τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ 15
 κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου 16
 οὐκ εἰμὶ²³. ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου²⁴. ὁ 17
 λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας 18
 εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσ-
 μον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ²⁵ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καὶ 19
 αὐτοὶ ὥσιν²⁶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τού- 20

⁸ ἔδωκας LTr. ⁹ καί μοι TTr. ¹⁰ ἔδωκας LTr. ¹¹ τητήρηκαν LTr.
¹² ἔδωκας L. ¹³ εἰσὶν TTr. ¹⁴ ἔδωκας LTr. ¹⁵ (καὶ ἔγνωσαν) L.
¹⁶ οὐκέτι LTr. ¹⁷ καὶ ἐγὼ LTr. ¹⁸ ὅς LTr. ¹⁹ + καὶ TTr. ²⁰ — ἐν τῷ
 κόσμῳ LTr. ²¹ ὅς TTr. ²² + καὶ TTr. [L]. * ἑαυτοῖς TTr. ²³ οὐκ εἰμὶ ἐκ
 τοῦ κόσμου LTr. ²⁴ — σου LTr. ²⁵ [ἐγὼ] L. ²⁶ ὥσιν καὶ αὐτοὶ LTr.

των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόν-
 21 των²⁷ διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἔν
 ὧσι· καθὼς σύ, πάτερ²⁸, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα
 καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν²⁹ ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ*
 22 ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ³⁰ τὴν δόξαν ἣν δέδω-
 κάς³¹ μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς
 23 ἐν ἔσμεν³². ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σύ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσι
 τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ³³ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι
 σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμέ
 24 ἡγάπησας. Πάτερ³⁴, οὗς³⁵ δέδωκάς³⁶ μοι, θέλω ἵνα
 ὅπου εἰμὶ ἐγώ, κακεῖνοι ὧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
 τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν ἔδωκάς³⁷ μοι, ὅτι ἡγάπησάς
 25 με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πάτερ³⁸ δίκαιε, καὶ ὁ
 κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι
 26 ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐ-
 τοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν
 ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.”

18 ΤΑΥΤΑ εἰπὼν δ' Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων², ὅπου
 ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
 2 αὐτοῦ. ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτόν,
 τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη δ' Ἰησοῦς ἐκεῖ
 3 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν
 σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ⁴ Φαρισαίων ὑπη-
 ρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ
 4 ὄπλων. Ἰησοῦς οὖν⁵ εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
 5 αὐτόν, ἐλθὼν εἶπεν⁶ αὐτοῖς, “Τίνα ζητεῖτε;” Ἀπε-
 κρίθησαν αὐτῷ, “Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.” Λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι⁷.” Εἰστῆκει δὲ καὶ
 6 Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅτι⁷ ἐγὼ εἰμι,” ἀπῆλθον⁸ εἰς τὰ

²⁷ πιστευόντων LITr. ²⁸ πατήρ TTr. ²⁹ —ἐν TTr[L]. * πιστεύῃ Tr.
³⁰ καὶ γὰρ LITr. ³¹ ἔδωκας L. ³² —ἐσμεν TTr. ³³ —καὶ LITr.
³⁴ πατήρ LITr. ³⁵ ὁ TTr. ³⁶ ἔδωκας L. ³⁷ δέδωκας LITr. ³⁸ πατήρ
 LITr. ¹ —ὁ TTr. ² τῶν κέδρων B, τοῦ Κε'ραῖν L. ³ —ὁ TTr.
⁴ + τῶν LTr. ⁵ δὲ TTr. ⁶ ἐξῆλθεν καὶ λέγει LITr. ⁷ —ὁ Ἰησοῦς TTr.
 αὐτὸς Ἐγὼ εἰμι ὁ Ἰησοῦς L marg. ⁸ —Ὅτι LITr. ⁹ ἀπῆλθον LITr.

ὀπίσω, καὶ ἔπεσον⁹ χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώ- 7
 τησε¹⁰, “Τίνα ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον, “Ἰησοῦν τὸν
 Ναζωραῖον.” Ἀπεκρίθη δ¹¹ Ἰησοῦς, “Εἶπον ὑμῖν, 8
 ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπά-
 γειν.” ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, “Ὅτι οὓς 9
 δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.” Σίμων 10
 οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἰλκυσεν αὐτήν, καὶ
 ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐ-
 τοῦ τὸ ὠτίον¹² τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
 Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, “Βάλε 11
 τὴν μάχαιράν σου¹³ εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ
 δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;”

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται 12
 τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν
 αὐτόν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν¹⁴ πρὸς Ἀνναν πρῶτον· 13
 ἦν γὰρ πενθερός τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ
 ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας 14
 τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσ-
 θαι¹⁵ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σί- 15
 μων Πέτρος, καὶ ὁ¹⁶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής
 ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς¹⁷ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ
 Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος 16
 εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής
 ὁ ἄλλος ὃς ἦν¹⁸ γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ¹⁹, καὶ εἶπε τῇ
 θυρωρῷ, καὶ εἰσῆγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν ἡ 17
 παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ²⁰, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
 μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Λέγει ἐκεῖνος,
 “Οὐκ εἰμί.” Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπη- 18
 ρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος²¹ ἦν, καὶ
 ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ’ αὐτῶν ὁ Πέτρος²² ἐστῶς
 καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν 19

⁹ ἔπεσαν LITr.¹⁰ ἐπηρώτησεν αὐτούς LITr.¹¹ — ὁ LITr.¹² ὠτίριον TTr.¹³ — σου LITr.¹⁴ ἤγαγον [αὐτὸν] L, ἤγαγον Tr.¹⁵ ἀποθανεῖν LTr.¹⁶ — ὁ L[Tr].¹⁷ γνωστὸς ἦν L καὶ Tr.¹⁸ ὁ TTr.¹⁹ τοῦ ἀρχιερέως TTr.²⁰ τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ²¹ θυρωρὸς L (non marg.) TTr.
μετ’ αὐτῶν L (non marg.) Tr.²² ψύχος LT.²³ καὶ ὁ Πέτρος

Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
 20 χῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ²³ ὁ²⁴ Ἰησοῦς, “Ἐγὼ παρ-
 ρησίᾳ ἐλάλησα²⁵ τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα
 ἐν τῇ²⁶ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε²⁷ οἱ
 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.
 21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον²⁸ τοὺς ἀκηκοότας, τί
 ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.”
 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστη-
 κώς²⁹ ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, “Οὕτως ἀπο-
 23 κρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ³⁰ Ἰησοῦς,
 “Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ·
 24 εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;” Ἀπέστειλεν³¹ αὐτὸν ὁ
 Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος·
 εἶπον οὖν αὐτῷ, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
 εἶ;” Ἠρνήσατο ἐκείνος, καὶ εἶπεν, “Οὐκ εἰμί.”
 26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς
 ὧν οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, “Οὐκ ἐγώ σε εἶδον
 27 ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐτοῦ;” Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ³²
 Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
 28 ἈΓΟΥΣΙΝ οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς
 τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωτὰ³³, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλ-
 θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ’ ἵνα³⁴
 29 φάγωσι τὸ πᾶσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος³⁵ πρὸς
 αὐτούς, καὶ εἶπε³⁶, “Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ
 30 τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον³⁷
 αὐτῷ, “Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός³⁸, οὐκ ἂν σοι παρ-
 31 ἐδώκαμεν αὐτόν.” Εἶπεν οὖν³⁹ αὐτοῖς ὁ⁴⁰ Πιλάτος,
 “Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
 κρίνατε αὐτόν.” Εἶπον οὖν⁴¹ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι,
 32 “Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτείνειν οὐδένα.” ἵνα ὁ λόγος

²³ [αὐτῷ] L. ²⁴ —ὁ TTr. ²⁵ λελάληκα LTTTr. ²⁶ —τῇ LTTTr.

²⁷ πάντοθεν BE, πάντες LTTTr. ²⁸ ἐρωτᾷς; ἐρώτησον LTTTr. ²⁹ παρ-
 εστηκώς τῶν ὑπηρετῶν LTTTr, αὐ τῶν παρεστώτων ὑπηρετῶν L marg.

³⁰ —ὁ LTTTr. ³¹ +οὖν BEL[Tr]. ³² —ὁ LTTTr. ³³ πρωτῇ LTTTr.

³⁴ ἀλλά LTr. ³⁵ +ἔξω LTr. ³⁶ φησὶν TTr. ³⁷ εἶπαν LTTTr.

³⁸ κακὸν ποιῶν L marg. TTr. ³⁹ [οὖν] L. ⁴⁰ —ὁ TTr.

⁴¹ —οὖν LTTTr.

του Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε σημαίνων ποῖω θανά-
 τῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραι- 33
 τῳριον πάλιν⁴³ ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν,
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;”
 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀφ’ ἑαυτοῦ⁴⁴ σὺ τοῦτο 34
 λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον* περὶ ἐμοῦ;” Ἀπεκρίθη ὁ 35
 Πιλάτος, “Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
 σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίη-
 σας;” Ἀπεκρίθη ὁ⁴⁵ Ἰησοῦς, “Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ 36
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
 τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
 ἡγωνίζοντο†, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ
 ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.” Εἶπεν οὖν 37
 αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;” Ἀπε-
 κρίθη ὁ⁴⁶ Ἰησοῦς, “Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι
 ἐγώ*. ἐγὼ⁴⁷ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλή-
 λυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ.
 πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.”
 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Τί ἐστιν ἀλήθεια;” Καὶ 38
 τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
 καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω ἐν
 αὐτῷ⁴⁸. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπο- 39
 λύσω⁴⁹ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω⁴⁹
 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Ἐκραύγασαν οὖν πά- 40
 λιν πάντες, λέγοντες, “Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαρ-
 αββᾶν” ἣν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής. Τότε οὖν 19
 ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστιγώσε.
 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, 2
 ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ¹, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
 περιέβαλον αὐτόν², καὶ ἔλεγον, “Χαῖρε, ὁ βασι- 3
 λεὺς τῶν Ἰουδαίων.” καὶ ἰδίδουν³ αὐτῷ ῥαπίσματα.
 Ἐξῆλθεν οὖν⁵ πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐ- 4

⁴³ πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον LTTt. ⁴⁴ — αὐτῷ ὁ LTTt. ⁴⁵ ἀπὸ σεαυ-
 τοῦ LTTt. * εἶπον σοι (sic) Tr. ⁴⁶ — ὁ LTTt. † οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο ἂν Tr.
⁴⁷ — ὁ T. * — ἐγὼ Tr. ⁴⁸ [ἐγὼ] L. ⁴⁹ εὗρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν LTTt.
⁴⁹ ἀπολύσω ὑμῖν LTTt. ¹ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν L πατρ. ² + καὶ ἤρχοντο
 πρὸς αὐτόν LTTt. ³ ἰδίδουσιν LTTt. ⁴ + καὶ LTTt. ⁵ — οὖν LTTt.

τοῖς, “Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν
5 αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω.” Ἐξήλθεν οὖν ὁ
Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ
πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἴδετ' ὁ ἄν-
6 θρωπος.” Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, “Σταυρώσον, σταυ-
ρώσον.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “Δάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐ-
7 τῷ αἰτίαν.” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει
ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ¹⁰ ἐποίησεν.”

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον,
9 μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον
πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, “Πόθεν εἰ σύ;” Ὁ δὲ
10 Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν¹¹
αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπο-
11 λῦσαι σε¹²,” Ἀπεκρίθη¹³ ὁ¹⁴ Ἰησοῦς, “Οὐκ εἶχες
ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ¹⁵, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον¹⁶
ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς¹⁷ μέ σοι μείζονα
12 ἁμαρτίαν ἔχει.” Ἐκ τούτου ἐζητεῖ ὁ Πιλάτος¹⁸ ἀπο-
λῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον¹⁹ λέγοντες,
“Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος.
πᾶς ὁ βασιλεῖα αὐτὸν²⁰ ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καί-
13 σαρι.” Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον²¹,
ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ²² βή-
ματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ
14 δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα
δὲ ὥσε²³ ἔκτῃ· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, “Ἴδε ὁ
15 βασιλεὺς ὑμῶν.” Οἱ δὲ ἐκραύγασαν²⁴, “Ἄρον, ἄρον,

⁶ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ LTr, αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὐρίσκω T. * [ὁ] Tr. † Ἰδοὺ Tr. ⁷ ἴδον T. ⁸ + αὐτόν L. ⁹ - ἡμῶν LTr.
¹⁰ υἱὸν Θεοῦ ἑαυτὸν LTr, ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ BE. ¹¹ - οὖν T.
¹² ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε LTr. ¹³ + αὐτῷ Tr[L].
¹⁴ - ὁ LTr. ¹⁵ κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν LTr. ¹⁶ δεδομένον σοι LTr.
¹⁷ παραδούς L. ¹⁸ ὁ Πιλάτος ἐζητεῖ LTr. ¹⁹ ἐκραύγασον LT, ἐκραύ-
γασαν Tr. ²⁰ αὐτόν LTr. ²¹ τῶν λόγων τούτων LTr. ²² - τοῦ
LTr. ²³ ἦν ὥς LTr. ²⁴ ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι L παργ. Tr.

σταύρωσον αὐτόν.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;” Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, “Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.” Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον διὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον²⁵. καὶ 17 βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ²⁷, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὅπου λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ’ αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν 19 ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένος, “Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.” Τοῦτον οὖν 20 τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος²⁹, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένος Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί³⁰. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν 21 Ἰουδαίων, “Μὴ γράφῃ, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ’ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων*.” Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, “Ὁ γέγραφα, γέγραφα.” 22 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, 23 ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἀρραφος³¹, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι’ ὅλου. εἶπον³² οὖν πρὸς ἀλλήλους, “Μὴ σχίσωμεν 24 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται” ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἣ λέγουσα³³, ‘Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.’

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· εἰσή- 25 κεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς 26 οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα

²⁵ οὖν LITΓ.²⁶ — καὶ ἀπήγαγον LITΓ.²⁷ αὐτῷ τὸν

σταυρὸν LITΓ.

²⁸ ὁ LITΓ.²⁹ ὁ τόπος τῆς πόλεως LITΓ.³⁰ Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί TIT.

* τῶν Ἰουδαίων εἰμί T.

† τέσσαρα T.

³¹ ἀραφος TIT.³² εἶπαν T.³³ — ἡ λέγουσα L.

ὃν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ³⁴, “Γύναι, ἰδοὺ³⁵ ὁ
 27 υἱός σου.” Εἰτα λέγει τῷ μαθητῇ, “Ἰδοὺ³⁵ ἡ μήτηρ
 σου.” Καὶ ἀπ’ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ
 28 μαθητὴς³⁶ εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς³⁷
 ὅτι πάντα ἤδη³⁸ τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή,
 29 λέγει, “Διψῶ.” Σκευὸς οὖν³⁹ ἔκειτο ὄξους μεστόν·
 οἱ δέ, πλησαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσώπῳ⁴⁰ περι-
 30 θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν
 ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ^{*} Ἰησοῦς, εἶπε, “Τετέλεσται.” καὶ
 κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.
 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
 τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν†. ἦν
 γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου⁴¹ τοῦ σαββάτου· ἠρώ-
 τησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέ-
 32 λη, καὶ ἀρθῶσιν. ἤλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ
 μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
 33 ⁴²συνσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόν-
 τες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη⁴³ τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν
 34 αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ’ εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ
 αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξέ, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν⁴⁴ αἷμα καὶ
 35 ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινῇ
 αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κάκωνος⁴⁵ οἶδεν ὅτι ἀληθὴ
 36 λέγει, ἵνα⁴⁶ ὑμεῖς πιστεύσητε*. ἐγένετο γὰρ ταῦτα,
 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ‘Ὅσοι οὖν οὐ συντριβήσεται
 37 αὐτοῦ.’ Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ‘Ὅψονται
 εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.’
 38 ΜΕΤΑ δὲ⁴⁷ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ⁴⁸ Ἰω-
 σήφ ὁ⁴⁹ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ,
 κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
 ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος·
 39 ἤλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ⁵⁰. ἤλθε δὲ

³⁴ - αὐτοῦ Tr[L].³⁵ ἰδε LTr.³⁶ ὁ μαθητὴς αὐτὴν Tr.³⁷ Ἰησοῦς εἰδὼς L marg.³⁸ ἤδη πάντα LTr.³⁹ -οὖν LTr.⁴⁰ σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ (ὑσσ. Tr)LTr.

* [ὁ] Tr.

[†] ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἐν ἰουδαίᾳ ἵνα μὴ transferi Tr.⁴¹ ἐκείνη E.⁴² συν LTr.⁴³ ἤδη αὐτὸν Tr.⁴⁴ ἐξῆλθεν εὐθὺς L marg. Tr.⁴⁵ καὶ ἐκείνος LTr.⁴⁶ + καὶ LTr.

* πιστεύητε? Tr.

⁴⁷ -ἐὰν Tr.⁴⁸ -ὁ LTr.⁴⁹ -ὁ LTr.⁵⁰ αὐτοῦ LTr.

καὶ Νικοδήμους ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν⁵¹ νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα⁵² σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσαύ⁵³ λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 40 καὶ ἔδησαν αὐτὸ⁵⁴ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ 41 ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ οὖν 42 διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ 20 ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ 2 πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Ἐξῆλθεν οὖν 3 ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος 4 μαθητής προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κει- 5 μενα τὰ ὀθόνια⁵, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν 6 *Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σου- 7 δάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητής ὃς 8 ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίσ- τευσεν· οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ 9 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν 10 πρὸς ἑαυτοὺς³ οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς 11 τὸ μνημεῖον⁴ κλαίουσα ἕως⁵. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέ- κυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν 12 λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα

⁵¹ αὐτὸν LTTt. ⁵² μίγμα IT. ⁵³ ὡς LTTt. ⁵⁴ + ἐν T. ¹ ὁ δὲ L. ² τὰ ὀθόνια κείμενα L (ποη παρο.). * + καὶ Tt. ³ αὐτοὺς Tt. ⁴ τῷ μνημείῳ LTTt. ⁵ —ἕως L, αὐτὸς ἕως κλαίουσα Tt.

- πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
 13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, “Γύναι, τί κλαίεις;”
 Λέγει αὐτοῖς, “Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ
 14 οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐστρά-
 φη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα.
 15 καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, “Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;” Ἐκείνη
 δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, “Κύριε,
 εἰ σὺ ἐβάστας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκες”.
 16 καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Μα-
 ρία¹⁰.” Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ¹¹, “Ῥαβ-
 17 βουνί.” ὃ λέγεται, διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ¹²
 Ἰησοῦς, “Μὴ μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα
 πρὸς τὸν πατέρα μου¹³. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
 φούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πα-
 τέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν
 18 ὑμῶν.” Ἔρχεται Μαρία¹⁴ ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγελ-
 λουσα¹⁵ τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε¹⁶ τὸν Κύριον, καὶ
 ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
 19 Οὕσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν¹⁷
 σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν
 οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι¹⁸, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
 δαίων, ἦλθεν ὁ¹⁹ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ
 20 λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνῃ ὑμῖν.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν
 ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ²⁰.
 21 ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς²¹ πάλιν, “Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς
 22 ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.” Καὶ
 τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, “Λάβετε
 23 Πνεῦμα Ἅγιον. ἂν²² τινων²³ ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας,
 ἀφίενται²⁴ αὐτοῖς· ἂν²³ τινων²³ κρατῆτε, κεκράτην-
 24 ται.” Θωμᾶς δέ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος

⁶ — Καὶ LITr. ⁷ — ὁ LITr. ⁸ ἔθηκες αὐτόν LITr. ⁹ — ὁ LITr.

¹⁰ Μαρίαμ TTr. ¹¹ + Ἑβραϊστί TTr[L]. ¹² — ὁ LITr. ¹³ — μου

TTr[L]. ¹⁴ Μαρίαμ TTr. ¹⁵ ἀγγέλλουσα LITr. ¹⁶ ἑώρακα

L marg. Tr. ¹⁷ — τῶν LITr. ¹⁸ — συνηγμένοι LITr. ¹⁹ — ὁ T.

²⁰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς LITr. ²¹ — ὁ Ἰησοῦς TTr.

²² ἂν L. ²³ τινος L marg. ²⁴ ἀφίενται L (non marg.) Tr.

Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ²⁵ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, “Ἐώρακαμεν²⁶ 25 τὸν Κύριον.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον²⁷ τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου²⁸ εἰς τὴν πλευράν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.” Καὶ μεθ' ἡμέρας ὁκτὼ πάλιν ᾔσαν ἔσω 26 οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, “Εἰρήνῃ ὑμῖν.” Εἵτα λέγει τῷ²⁷ Θωμᾷ, “Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.” Καὶ²⁹ ἀπεκρίθη ὁ³⁰ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, 28 “Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ³¹ 29 Ἰησοῦς, “Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ³¹, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.”

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰη- 30 σοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³², ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, 31 ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ³³ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν³⁴ ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς¹ 21 τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνέρωσε δὲ οὕτως· ᾔσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, 2 καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναήλ* ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σί- 3 μων Πέτρος, “Ὑπάγω ἀλιεύειν.” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.” ²Ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν³ εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς⁴, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ

²⁵ — ὁ LTTx.
τὴν χεῖρά TTr.

³¹ — Θωμᾶ LTTx.

³⁴ + [αἰώνιον] L.

² + [καὶ] L.

²⁶ Ἐώρακαμεν T.

²⁹ — Καὶ LTTx.

³² — αὐτοῦ LTTx.

¹ — ὁ Ἰησοῦς T, — ὁ Tt.

³ ἀνέβησαν LTTx.

²⁷ τόπον LT.

³⁰ — ὁ LTTx.

³¹ [ὁ] Tt.

³² — ὁ LTTx.

⁴ — εὐθὺς LTTx.

* Ναθαναὴλ ἔρχεται θ.

4 ἐπίασαν οὐδέν. πρωίας δὲ ἤδη γενομένης⁵ ἔστη δὲ
 Ἰησοῦς εἰς⁶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδειςαν οἱ
 5 μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς, “ Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ” Ἀπε-
 6 κρίθησαν αὐτῷ, “ Οὐ̃. ” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “ Βάλετε
 εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρή-
 σετε. ” Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι⁷ αὐτὸ ἐλκύσαι¹⁰ ἰσ-
 7 χυσαν¹¹ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ
 μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ,
 “ Ὁ Κύριός ἐστι. ” Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι
 ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ
 8 γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ
 δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν
 μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ’¹² ὥς ἀπὸ πηχῶν διακοσ-
 9 ῶν, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν
 ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν¹³ ἀνθρακιὰν κειμέ-
 10 νην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐ-
 τοῖς δὲ¹⁴ Ἰησοῦς, “ Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν
 11 ἐπιάσατε νῦν. ” Ἀνέβη¹⁵ Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε
 τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς¹⁶, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων¹⁷
 ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν¹⁸. καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ
 ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς δὲ¹⁹ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς
 13 θῆ²⁰ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, “ Σὺ τίς
 εἶ; ” εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν· ἔρχεται οὖν δὲ²¹ Ἰη-
 σοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς,
 14 καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανε-
 ρώθη δὲ²² Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²³ ἐγερθεὶς ἐκ
 νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἡρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ
 Ἰησοῦς, “ Σίμων Ἰωνᾶ²⁴, ἀγαπᾷς με πλεον²⁵ τού-
 των; ” Λέγει αὐτῷ, “ Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλω

⁵ γενομένης TTr. ⁶ — δ LTr. ⁷ ἐπὶ L. ⁸ [δ Ἰησοῦς] L, [δ] Ἰησοῦς Tr. ⁹ οὐκέτι LT. ¹⁰ ἐλκύσαι BELT. ¹¹ ἰσχυον LTr. ¹² ἀλλὰ TTr. ¹³ εἶδαν L marg. ¹⁴ [δ] Tr. ¹⁵ † + οὖν Tr. ¹⁶ εἰς τὴν γῆν LTr. ¹⁷ μεγάλων ἰχθύων L (non marg.). ¹⁸ πενήκοντα τριῶν LTr. ¹⁹ — δὲ T[Tr]. ²⁰ — οὖν δ LTr. ²¹ — δ LTr. ²² — αὐτοῦ LTr. ²³ Ἰωάννου LT, Ἰωάννου T. ²⁴ πλεον LTr.

σε." Λέγει αὐτῷ, "Βόσκει τὰ ἀρνία μου." Λέγει 16
αὐτῷ πάλιν²⁵ δεύτερον, "Σίμων Ἰωάννη", ἀγαπᾷς με;"
Λέγει αὐτῷ, "Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε."
Λέγει αὐτῷ, "Ποίμαινε τὰ πρόβατά²⁶ μου." Λέγει 17
αὐτῷ τὸ τρίτον, "Σίμων Ἰωάννη", φιλεῖς με;" Ἐλι-
πήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, "φιλεῖς
με;" καὶ²⁷ εἶπεν²⁸ αὐτῷ, "Κύριε, σὺ πάντα²⁹ οἶδας·
σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε." Λέγει αὐτῷ ὁ³⁰ Ἰησοῦς,
"Βόσκει τὰ πρόβατά³¹ μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 18
ὅτε ἡς νεώτερος ἐξώνυς σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις
ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς
σου, καὶ ἄλλος σε ἱάσεται, καὶ οἴσει³² ὅπου οὐ θέ-
λεις." Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῃ θανάτῳ δοξά- 19
σει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, "Ἀκο-
λούθει μοι." Ἐπιστραφεὶς δὲ³³ ὁ Πέτρος βλέπει 20
τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς
καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ
εἶπε, "Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;" Τοῦτον³⁴ 21
ιδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, "Κύριε, οὗτος δὲ
τί;" Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μέ- 22
νειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ ἀκολουθεῖ μοι³⁵."
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος³⁶ εἰς τοὺς ἀδελφούς, 23
"Ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει." καὶ οὐκ
εἶπεν³⁷ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ',
"Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;"

ΟΥΤΟΣ³⁸ ἐστὶν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τού- 24
των, καὶ³⁹ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς
ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ⁴⁰. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ 25
ἔσονται⁴¹ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ'
ἐν, οὐδὲ⁴² αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι⁴³ τὰ γρα-
φόμενα βιβλία. Ἀμὴν⁴⁴.

²⁵ πάλιν λέγει αὐτῷ L marg. ²⁶ προβατία T. ²⁷ [καὶ] L.
²⁸ λέγει L marg. ²⁹ πάντα σὺ LITr. ³⁰ — ὁ LITr. * [Ἰησοῦς] Tr.
³¹ προβατία T. † ζώσει σε Tr. ³² + [σε] L. ³³ — δὲ LITr.
³⁴ + οὖν LITr. ³⁵ μοι ἀκολουθεῖ LITr. ³⁶ οὗτος ὁ λόγος LITr.
³⁷ οὐκ εἶπεν δὲ L marg. Tr. ³⁸ + ὁ LITr. ³⁹ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία
δοτρί TTr. ⁴⁰ α LITr. ⁴¹ οὐδ' LITr. ⁴² χωρῆσαι T εντοτε, χωρήσειν Tr.
⁴³ — Ἀμὴν LITr. ⁴⁴ Subscriptio deest in S. Bn. + Κατὰ Ἰωάννην Tr.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ¹ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1 ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων ὃ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ² Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀναλή-
3 φθη³. οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα⁴ ὅπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ
4 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, “ἣν
5 ἡκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι⁵ Ἁγίῳ, οὐ μετὰ
6 πολλὰς ταύτας ἡμέρας.” Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐκκληρώτων⁶ αὐτὸν λέγοντες, “Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;⁷
7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Οὐχ ὑμῶν ἐστι γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξου-
8 σίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε⁸ δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι⁹ μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν⁹ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ
9 καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτόν
10 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
11 δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήτι λευκῇ¹⁰, οἳ καὶ εἶπον¹¹ “Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς¹² ἀφ'

¹ - τῶν ἁγίων LT. ² - ὁ LT. ³ ἀναλήμφθη LT. ⁴ τεσσαράκοντα LT.
⁵ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε LT. ⁶ ἐκκληρώτων LT.
⁷ λήψεσθε LT. ⁸ μου LT. ⁹ - ἐν LT. ¹⁰ ἐσθήσεσθε (VT)
Λευκαῖς LT. ¹¹ εἶπαν LT. ¹² ἀναλημφθεὶς LT.

ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον
ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.”
Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ 12
καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ,
σαββάτου ἔχον ὁδόν.

Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερφῶν¹³ οὗ 13
ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης¹⁴ καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρ-
θολομαῖος καὶ Ματθαῖος¹⁵, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ
Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι 14
πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσ-
ευχῇ καὶ τῇ δεήσει¹⁶, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίας¹⁷ τῇ
μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν¹⁸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

ΚΑΙ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν 15
μέσῳ τῶν μαθητῶν¹⁹ εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων
ἐπιτοαυτοῦ²⁰ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν· “Ἄνδρες ἀδελφοί, 16
ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην²¹, ἣν προείπε
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ²², περὶ
Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν²³
Ἰησοῦν· ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν²⁴ ἡμῖν, καὶ ἔλαχε 17
τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.” Οὗτος μὲν οὖν 18
ἐκτίησατο χωρίον ἐκ τοῦ²⁵ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ
πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα
τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς 19
κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον
ἐκείνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμά²⁶, τουτ-
έστι²⁷ χωρίον αἵματος. “γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ 20
Ψαλμῶν, Ἐγνηθήτω ἡ ἑπαυλὶς αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ
ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ.” Καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐ-
τοῦ λάβοι²⁸ ἕτερος.” Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν 21
ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν²⁹ ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ’ ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπ- 22

¹³ εἰς τὸ ὑπερφῶν ἀνέβησαν L.T.

¹⁴ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος L.T.

¹⁵ Ματθαῖος L.T.

¹⁶ — καὶ τῇ δεήσει L.T.

¹⁷ Μαρίας T.

¹⁸ — σὺν L.

¹⁹ ἀδελφῶν L.T.

²⁰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ B.E.I.L.T.

²¹ — ταύτην L.

²² Δανιὲλ L.T.

²³ — τὸν L.T.

²⁴ ἐν L.T.

²⁵ — τοῦ L.T.

²⁶ Ἀκελδαμάχ L.T.

²⁷ τοῦτ’ ἐστὶν T.

²⁸ λαβέτω L.T.

²⁹ — ἐν L.T.

τίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη³⁰ ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν³¹ ἡμῖν ἓνα τούτων.” Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβάν³², ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστός, καὶ³³ Ματθίαν³⁴. καὶ προσευξάμενοι εἶπον³⁵, “Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο³⁶ ἓνα ὃν ἐξελέξω³⁷ λαβεῖν τὸν κλῆρον³⁸ τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ³⁹ ἧς παρέβη Ἰούδας, πο-⁴⁰ρευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἰδίον.” Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν⁴⁰, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν³⁹, καὶ⁴⁰ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

2 ΚΑΙ ἐν τῷ ἑ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεν-
2 τηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν² ἐπιτοαυτό³. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ³ ἦσαν καθήμενοι⁴. καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὥσεί πυρός, ἐκάθισέ τε⁵ ἐφ' ἓνα ἕκαστον⁴ αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες⁵ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ⁵ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι⁷. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς⁶ ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνε-
χύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λα-
7 λούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες⁸ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους⁹, “Οὐκ¹⁰ ἰδοὺ πάντες¹¹ οὗτοί⁸ εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού-
ομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθη-
9 μεν, Πάρθοι καὶ Μηδοὶ καὶ Ἑλαμίται¹², καὶ οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καπ-

³⁰ ἀνελήφθη LT. ³¹ σὺν ἡμῖν γενέσθαι LT. ³² Βαρσαβ-
βάν LT. ³³ Ματθίαν T. ³⁴ εἶπαν LT. ³⁵ ὃν ἐξελέξω
ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα LT. ³⁶ τόπον LT. ³⁷ ἀφ' LT.
³⁸ αὐτοῖς LT. ³⁹ Ματθίαν L. ⁴⁰ συν T. ¹ συν T.
² πάντες ὁμοῦ LT. ³ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELT. ⁴ καθεζόμενοι LT.
⁵ καὶ ἐκάθισεν L. ⁶ πάντες L. ⁷ ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς LT.
⁸ — πάντες LT. ⁹ — πρὸς ἀλλήλους LT. ¹⁰ Οὐχ L, Οὐχί T.
¹¹ ἅπαντες LT. ¹² Ἑλαμίται T.

παδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ 10
 Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς
 κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
 δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες ἀκού- 11
 ομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
 μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;” Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διη- 12
 πόρου¹³, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, “Τί ἂν θέλοι¹⁴
 τοῦτο εἶναι;” Ἄλλοι δὲ χλευάζοντες¹⁵ ἔλεγον, “Ὅτι 13
 γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ.”

Σταθεῖς δὲ¹⁶ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρε τὴν 14
 φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, “Ἄνδρες
 Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες¹⁷,
 τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥή-
 ματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι 15
 μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ 16
 τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ¹⁸,
 ‘Καὶ¹⁹ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, 17
 ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ
 προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν·
 καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσ-
 βύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια²⁰ ἐνυπνιασθήσονται. καὶ γε 18
 ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν
 ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,
 καὶ προφητεύσουσι. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ 19
 ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
 ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκό- 20
 τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ²¹ ἔλθῃν τὴν²²
 ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται, 21
 πᾶς ὃς ἂν²³ ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσε-
 ται.” Ἄνδρες Ἰσραηλῖται²⁴, ἀκούσατε τοὺς λόγους 22
 τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ
 Θεοῦ ἀποδεδειγμένον²⁵ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι
 καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι’ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ

¹³ διηποροῦντο T.¹⁴ θέλει L.¹⁵ διαχλευάζοντες LT.¹⁶ + ὁ L.¹⁷ πάντες L.¹⁸ - Ἰωήλ L.¹⁹ - Καὶ T.²⁰ ἐνυπνίοις LT.²¹ - ἢ L.²² - τὴν LT.²³ ἂν T.²⁴ Ἰσραηλῖται T.²⁵ ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ L. παρὰ T.

23 ὑμῶν, καθὼς καὶ²⁶ αὐτοὶ οἶδατε, τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ
 βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτον λαβόντες²⁷,
 24 διὰ χειρῶν²⁸ ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνεῖλατε²⁹. ὃν ὁ
 Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὥδιναις τοῦ θανάτου,
 καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
 25 Δαβὶδ³⁰ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, 'Προορώμην³¹ τὸν Κύ-
 ριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου
 26 ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη³² ἡ καρ-
 δία μου³³, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ
 27 καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ'³⁴ ἐλπίδι· ὅτι οὐκ
 ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδου³⁵, οὐδὲ δώσεις
 28 τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδούς
 ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώ-
 29 που σου.' Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρ-
 ρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ³⁰, ὅτι
 καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστίν
 30 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν
 ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός,
 ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστή-
 σαι τὸν Χριστόν³⁶, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου³⁷ αὐτοῦ,
 31 προῖδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
 ὅτι οὐ κατελείφθη³⁸ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ³⁹ εἰς ᾄδου⁴⁰, οὐδὲ⁴¹
 32 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν
 ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.
 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε ἐπαγγελίαν
 τοῦ Ἀγίου Πνεύματος⁴² λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός,
 34 ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν⁴³ ὑμεῖς⁴⁴ βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ
 γὰρ Δαβὶδ³⁰ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,
 'Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν
 35 μου· ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
 36 ποδῶν σου.' Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς⁴⁵ οἶκος

²⁶ — καὶ LT.²⁷ — λαβόντες LT.²⁸ χειρὸς LT.²⁹ ἀνείλατε LT.³⁰ Δαυεὶδ LT.³¹ Προορώμην LT.³² ἠεὐφράνθη LT.³³ μου ἡ καρδία T.³⁴ ἐφ' LT.³⁵ ᾄδην LT.³⁶ — τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν LT.³⁷ τὸν θρόνον LT.³⁸ οὔτε ἐγκατελείφθη LT.³⁹ — ἡ ψυχὴ αὐτοῦ LT.⁴⁰ ᾄδην T.⁴¹ οὔτε LT.⁴² πνεύματος τοῦ ἁγίου LT.⁴³ — νῦν LT.⁴⁴ + καὶ T.⁴⁵ + ὁ LT.

Ἰσραήλ, ὅτι καὶ⁴⁶ κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν⁴⁷ ὁ Θεὸς ἐποίησέ⁴⁸, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.”

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ⁴⁹, εἰπόν τε³⁷ πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, “Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;” Πέτρος δὲ ἔφη⁵⁰ πρὸς³⁸ αὐτούς, “Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ⁵¹ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν⁵² ἁμαρτιῶν⁵³. καὶ λήψεσθε⁵⁴ τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς³⁹ τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους⁵⁵ ἂν προσκαλέσῃται κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.” Ἐτέροις τε⁴⁰ λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο⁵⁶ καὶ παρεκάλει⁵⁷ λέγων, “Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.” Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως⁵⁸ ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ⁴¹ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν⁵⁹ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.

Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες⁶⁰ τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-⁴²στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ⁶¹ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο⁶² δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος,⁴³ πολλά τε τέρατα καὶ σημεία διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπιτοαντό⁶³,⁴⁴ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς⁴⁵ ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρειαν εἶχε· καθ’ ἡμέραν τε προσκαρ-⁴⁶τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ’ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ⁴⁷ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ’ ἡμέραν τῇ ἐκ-κλησίᾳ⁶⁴.

⁴⁶ — καὶ BE. ⁴⁷ αὐτὸν καὶ Χριστὸν LT. ⁴⁸ ἐποίησεν ὁ θεός T. ⁴⁹ τὴν καρδίαν LT. ⁵⁰ — ἔφη LT. ⁵¹ ἐν L. ⁵² + τῶν L. ⁵³ + ὑμῶν L. ⁵⁴ λήψεσθε LT. ⁵⁵ οὓς L. ⁵⁶ διεμαρτύρατο LT. ⁵⁷ + αὐτούς L. ⁵⁸ — ἀσμένως LT. ⁵⁹ + ἐν LT. ⁶⁰ + [ἐν] L. ⁶¹ — καὶ LT. ⁶² ἐγένετο LT. ⁶³ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELT. ⁶⁴ — τῇ ἐκκλησίᾳ L. (ἡμετέρας ἐπὶ τὸ αὐτὸ αὐτ. cap. II).

- 3** ἘΠΙΤΟΑΥΤΟ¹ δὲ Πέτρος² καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ²ἐννάτην³. καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὀραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων ³εἰς τὸ ἱερόν. ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἡρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ⁴ἀπενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, ⁵“Βλέψον εἰς ἡμᾶς.” Ὁ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν ⁶τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος, “Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁷τοῦ Ναζωραίου, ἔγειραι⁴ καὶ περιπάτει.” Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε⁵. παραχρῆμα δὲ ἔστε- ⁸ρεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις⁶ καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἔξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς ⁹εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ⁷ αἰνῶν τὸν Θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς⁸ περιπατοῦντα ¹⁰καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· ἐπεγίνωσκόν τε⁹ αὐτὸν ὅτι σῶτος¹⁰ ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὀραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. ¹¹Κρατοῦντος δὲ τοῦ λαθόντος χωλοῦ¹¹ τὸν Πέτρον καὶ¹² Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς¹³ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομώντος¹⁴, ἔκθαμβοι. ¹²ἰδὼν δὲ¹⁵ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, “Ἄνδρες Ἰσραηλίται¹⁶, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀπενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι ¹³τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ¹⁷ Ἰσαὰκ καὶ¹⁷ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν

¹ Ἐπὶ τὸ αὐτὸ B^{ET}.³ ἐνάτην L^T.

αὐτοῦ L.

¹⁰ αὐτὸς L.λαὸς πρὸς αὐτοὺς L^T.¹⁶ Ἰσραηλίται T.⁴ ἔγειρε L^T.⁷ —καὶ T[L].¹¹ αὐτοῦ L^T.¹⁴ Σολομώντος T.¹⁷ + θεὸς L.² *Incertū car.* III. Πέτρος δὲ ἐν L.⁵ +(ν) αὐτόν L.⁸ πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν L^T.¹² + τὸν L.¹³ πᾶς ὁ¹⁵ + δὲ L^T.

παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς¹⁸ παρεδώκατε, καὶ ἡρνήσασθε αὐτὸν¹⁹ κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον¹⁴ ἡρνήσασθε, καὶ ᾔτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ¹⁵ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν¹⁶ θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε²⁰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἀρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἂν προκατήγγειλε διὰ¹⁸ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθεῖν τὸν Χριστόν²¹, ἐπλήρωσεν οὕτω. μετανσήσατε οὖν καὶ¹⁹ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον²² 20 ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν²³, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι²¹ ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων²⁴ ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος²⁵. Μωσῆς²⁶ μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας²⁷ 22 εἶπεν, Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν²⁸ μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ- 23 φήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται²⁹ ἐκ τοῦ λαοῦ. Καὶ 24 πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν³⁰ τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε³¹ υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ²⁵ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς³² πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Ὁ Θεὸς³³ τῷ σπέρματί

¹⁸ + μὲν L.T.¹⁹ - αὐτὸν L.²⁰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ L.²¹ παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ L.T.²² προκεχειρισμένον L.T.²³ Χριστὸν Ἰησοῦν L. (non marg.) T.²⁴ τῶν L.T.²⁵ ἀπ'

αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν L.T.

²⁶ Μωσῆς L.T.²⁷ - γὰρ πρὸς

τοὺς πατέρας L.T.

²⁸ εἰάν T.²⁹ ἐξολοθρευθήσεται L.T.³⁰ κατήγγειλαν L.T.³¹ + οἱ L.T.³² ὁ Θεὸς διέθετο L.³³ + ἐν L.T.

σου ἐνευλογηθήσονται πάσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.
 26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας²⁴ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰησοῦν²⁵, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ
 ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν²⁶.”

4 ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστη-
 σαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
 2 οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐ-
 τοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν
 3 ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς
 χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν
 4 γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν
 λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη δ' ἄριθμὸς τῶν
 5 ἀνδρῶν ὡσεὶ² χιλιάδες πέντε. * Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν
 αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ³ πρεσ-
 6 βυτέρους καὶ³ γραμματεῖς εἰς⁴ Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἄν-
 7 ναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξ-
 7 ανδρον⁵, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ
 στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ⁶ μέσῳ ἐπυνθάνοντο, “Ἐν
 ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
 8 ὑμεῖς;” Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου,
 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἀρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
 9 τεροι τοῦ Ἰσραὴλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα
 ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέ-
 10 σωσται· γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
 λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν
 ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
 11 ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν
 τῶν οἰκοδομούντων⁷, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὔτε⁸ γὰρ
 ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
 ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.”

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ

²⁴ ἀναστήσας ὁ Θεὸς T.²⁵ — Ἰησοῦν LT.²⁶ αὐτῶν L.¹ — ὁ L.² — ὡσεὶ T, αἰ [ὡς] L.³ + τοὺς LT.⁴ ἐν LT.⁵ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος L.⁶ — τῷ T.⁷ — τοῦ Ἰσραὴλ L.⁸ οἰκοδόμων LT.⁹ οὐδὲ LT.

Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοὶ εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε
αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν δὲ¹⁰ ἄνθρωπον¹⁴
βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον,
οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω¹⁵
τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον¹¹ πρὸς ἀλλήλους,
λέγοντες, “Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ¹⁶
ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι’ αὐτῶν, πᾶσι
τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
μεθα ἀρνήσασθαι¹². ἀλλ’ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανε-¹⁷
μηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ¹³ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώ-
πων.” Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς¹⁴ ¹⁸
τὸ¹⁵ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀπο-¹⁹
κριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον¹⁶, “Εἰ δίκαιόν ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,
κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ ἐδομεν¹⁷ καὶ ²⁰
ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.” Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ²¹
ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον
τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων ²²
τεσσαράκοντα¹⁸ ὁ ἄνθρωπος ἐφ’ ὃν ἐγεγόνει¹⁹ τὸ ση-
μεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ²³
ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι εἶπον²⁰. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ²⁴
ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον²⁰, “Δέσποτα,
σὺ ὁ Θεὸς²¹ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ στό- ²⁵
ματος²² Δαβὶδ²³ τοῦ²⁴ παιδός σου εἰπών, ‘Ἰνατί ἐφρύ-
αξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν ²⁶

¹⁰ τε LT. ¹¹ συνέβαλλον LT. ¹² ἀρνεῖσθαι L. ¹³ — ἀπειλῇ L.
¹⁴ — αὐτοῖς LT. ¹⁵ — τὸ L. ¹⁶ εἶπον (εἶπαν T) πρὸς αὐτοὺς LT.
¹⁷ εἶδαμεν LT. ¹⁸ τεσσαράκοντα T. ¹⁹ γεγόνει LT.
²⁰ εἶπαν LT. ²¹ — ὁ Θεὸς LT. ²² ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ
πνεύματος ἁγίου στόματος L. ²³ Δαυεὶδ LT. ²⁴ — τοῦ LT.

οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ
 27 αὐτοῦ. Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας²⁵ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,
 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου²⁶ προώρισε
 29 γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίδε²⁷ ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας
 30 πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεὶρά σου²⁸ ἐκτείνειν σε²⁹ εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.”
 31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου³⁰, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.
 32 ΤΟΥ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ³¹ καρδία καὶ ἡ³¹ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ* εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα³²
 33 κοινά. καὶ μεγάλη δυνάμει³³ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ³⁴,
 34 χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδογῆς τις ὑπῆρχεν³⁵ ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς
 35 τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο³⁶ δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.
 36 Ἰωσήφ³⁷ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ³⁸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστι μεθερμηνεύμενον, υἱὸς παρα-
 37 κλήσεως, Λευΐτης³⁹, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντας αὐτῷ ἄγρου, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρήμα, καὶ ἔθηκε
 5 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. Ἀνὴρ δέ τις

²⁵ + ἐν τῇ πόλει ταύτῃ L.T.²⁶ - σου L.²⁷ ἐπίδε L.T.²⁸ - σου L.²⁹ - σε T.³⁰ τοῦ ἁγίου πνεύματος L.T.³¹ - ἡ L.³² οὐδ' E.³³ πάντα L.³⁴ δυνάμει μεγάλη L.³⁵ τοῦ

κυρίου Ἰησοῦ [χριστοῦ] τῆς ἀναστάσεως L.

³⁶ ἦν L.³⁷ διεδίδοτο L.T.³⁸ Ἰωσήφ L.T.³⁹ ἀπὸ L.T.⁴⁰ Λευΐτης T.

Ἀνανίας ὀνόματι¹, σὺν Σαπφείρῃ² τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,³ συνειδυίας⁴ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ⁵, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ⁶ Πέτρος, “Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σα-³ τανάς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι⁸ ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ⁴ ἐξουσίᾳ ὑπήρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.” Ἀκούων δὲ⁷ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,⁵ πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα⁸. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι⁶ συνέστευλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ⁹ αὐτῇ¹⁰ ὁ¹¹ Πέτρος, “Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;” Ἡ δὲ εἶπε, “Ναί, τοσούτου.” Ὁ δὲ⁹ Πέτρος εἶπε¹² πρὸς αὐτήν, “Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; ἰδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.” Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ¹³ τοὺς πόδας¹⁰ αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον¹⁴ αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ’¹¹ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο¹⁵ ση-¹² μεία καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά¹⁶. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες¹⁷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομώντος¹⁸. τῶν δὲ¹³ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ’ ἐμεγαλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο¹⁴

¹ ὀνόματι Ἀνανίας L. ² Σαπφείρῃ L. ³ συνειδυίας LT.
⁴ — αὐτοῦ LT. ⁵ + ὁ LT. ⁶ + σε T. ⁷ + ὁ LT.
⁸ — ταῦτα LT. ⁹ — δὲ T. ¹⁰ πρὸς αὐτήν LT. ¹¹ — ὁ L.
¹² — εἶπε LT. ¹³ πρὸς LT. ¹⁴ εὗραν T. ¹⁵ ἐγένετο BELT.
¹⁶ πολλά ἐν τῷ λαῷ L. ¹⁷ πάντες L. ¹⁸ Σολομώντος T.

πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
 15 κῶν· ὥστε κατὰ¹⁹ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθε-
 νεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν²⁰ καὶ κραββάτων²¹, ἵνα
 ἐρχομένου Πέτρου καὶ ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλήθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς²²
 Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
 ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο
 ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
 ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζή-
 18 λου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν²³ ἐπὶ τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.
 19 ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς²⁴ νυκτὸς ἠνοιξε²⁵ τὰς θύρας
 20 τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε, “Πορεύεσθε,
 καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
 21 ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.” Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον
 ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. παρα-
 γενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλ-
 εσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν
 υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον,
 22 ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι²⁶ οὐχ
 εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγ-
 23 γειλαν, λέγοντες, “Ὅτι τὸ μὲν²⁷ δεσμωτήριον εὔρο-
 μεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύ-
 λακας ἔξω²⁸ ἐστῶτας πρὸ²⁹ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες
 24 δέ, ἔσω οὐδένα εὔρομεν.” Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λό-
 γους τούτους ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ³⁰ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο
 25 τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς
 λέγων³¹, “Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυ-
 λακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
 26 λαόν.” Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέ-
 ταις, ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ

¹⁹ καὶ εἰς L.²⁰ κλιναρίων LT.²¹ κραβάττων LT.²² — εἰς L.²³ — αὐτῶν LT.²⁴ — τῆς LT.²⁵ ἀνοίξας T.²⁶ παραγενόμενοι ὑπηρέται LT.²⁷ — μὲν LT.²⁸ — ἔξω LT.²⁹ ἐπὶ LT.³⁰ — ἱερεὺς καὶ ὁ L.³¹ — λέγων LT.

τὸν λαόν, ἵνα³² μὴ λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς 27
 ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
 ἀρχιερεὺς, λέγων, “Ὅτ³³ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν 28
 ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ³⁴; καὶ ἰδοὺ
 πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν,
 καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ’ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
 θρώπου τούτου.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ³⁵ Πέτρος καὶ οἱ 29
 ἀπόστολοι εἶπον³⁶, “Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ
 ἀνθρώποις. ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰη- 30
 σοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
 τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ 31
 αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν
 ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες³⁷ τῶν ῥη- 32
 μάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δέ³⁸ τὸ Ἅγιον, ὃ
 ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.”

Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο³⁹ 33
 ἀνελεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φα- 34
 ρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
 παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχύ τι τοὺς ἀποστό-
 λους⁴⁰ ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες Ἰσ- 35
 ραηλῖται⁴¹, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
 τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν 36
 ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ
 προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὥσει⁴² τετρακοσίων· ὃς
 ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύ-
 θησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη 37
 Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς,
 καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν⁴³ ὀπίσω αὐτοῦ· κακείνος
 ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορ-
 πίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ 38
 τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατέ⁴⁴ αὐτούς· ὅτι εἰάν
 ᾗ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο,
 καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε⁴⁵ 39

32 — ἵνα L. 33 — Οὐ LT. 34 , LT. 35 — ὁ LT. 36 εἶπαν LT.

37 ἐν αὐτῷ μάρτυρές ἐσμεν L.

38 — δε L.

39 ἐβουλεύοντο L.

40 τοὺς ἀνθρώπους LT. 41 Ἰσραηλῖται T. 42 προσεκλήθη ἀνδρῶν

ἀριθμὸς ὡς LT.

43 — ἱκανὸν LT.

44 ἄφετε L.

45 δυνήσεσθε LT.

καταλύσαι αὐτό⁴⁶, μήποτε καὶ θεομάχοι εὗρεθῇτε.”
 40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
 ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
 41 τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς⁴⁷. Οἱ
 μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
 συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν⁴⁸
 42 ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ’
 οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
 Ἰησοῦν τὸν Χριστόν⁴⁹.

6 ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
 μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
 τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ
 2 τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι
 δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον¹, “Οὐκ
 ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ
 3 Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν², ἀδελ-
 φοί³, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις
 Πνεύματος Ἀγίου⁴ καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν⁵
 4 ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
 5 τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.” Καὶ
 ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ
 ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη⁶ πίστεως καὶ
 Πνεύματος Ἀγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ
 Νικάνορα, καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον
 6 προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἕστησαν ἐνώπιον τῶν
 ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
 7 χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥαυε, καὶ ἐπληθύ-
 νετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφό-
 δρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
 8 ΣΤΕΦΑΝΟΣ δὲ πλήρης⁷ πίστεως καὶ δυνάμεως
 9 ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέσ-
 τησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης
 Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ

⁴⁶ αὐτούς LT.⁴⁷ — αὐτούς T.⁴⁸ κατηξιώθησαν ὑπὲρ

τοῦ ὀνόματος (—αὐτοῦ) LT.

⁴⁹ τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν LT.¹ εἶπαν LT.² εἶπεν L.³ — ἀδελφοί L.⁴ — ἁγίου LT.⁵ καταστήσωμεν E.⁶ πλήρης L.⁷ χάριτος LT.

τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας⁸, ὁμιλοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ¹⁰ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, ¹¹ “Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν¹⁰ καὶ τὸν Θεόν.” Συνεκίνησάν τε ¹² τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς ¹³ λέγοντας, “Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα¹¹ λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τοῦτου¹² καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ¹⁴ “Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς¹³.” Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες¹⁴ οἱ ¹⁵ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον¹⁵ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἁγγέλου.

Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, “Εἰ ἄρα¹ ταῦτα οὕτως ἔχει;” ⁷ Ὁ δὲ ἔφη, “Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ² ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, “Ἐξέλθε ἐκ τῆς ³ γῆς σου καὶ ἐκ² τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς³ γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.” Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλ- ⁴ δαίων, κατέκησεν ἐν Χαρράν· κακεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετέκτισεν αὐτόν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ⁵ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι⁴ εἰς κατάσχεσιν αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ’ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, “Ὅτι ἔσται τὸ ⁶ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἁλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια. καὶ ⁷ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐάν⁵ δουλεύσωσι⁶, κρινῶ ἐγώ,” εἶπεν ὁ

⁸ — καὶ Ἀσίας L.⁹ συν LT.¹⁰ Μωσῆν LT.¹¹ — βλάσφημα LT.¹² — τοῦτου LT.¹³ Μωσῆς B.¹⁴ πάντες L.¹⁵ εἶδαν T.¹ — ἄρα L.² — ἐκ T(L).³ + τὴν LT.⁴ δοῦναι αὐτῷ LT.⁵ ἐν L.⁶ δουλεύουσιν T.

Θεός⁷. 'καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύ-
 8 σουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.' Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
 διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ,
 καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ⁸
 Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ⁸ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πα-
 9 τριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ
 ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
 10 καὶ ἐξέλειτο⁹ αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
 ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βα-
 σιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
 11 ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ
 λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου¹⁰ καὶ Χαναάν, καὶ
 θλίψις¹¹ μεγάλη· καὶ οὐχ εὗρισκον χορτάσματα οἱ
 12 πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰ-
 γύπτῳ¹², ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελ-
 φοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
 14 τοῦ¹³ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο
 τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ¹⁴, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν
 15 αὐτοῦ¹⁵, ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε¹⁶. κατέβη δὲ¹⁷
 Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον¹⁸, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ
 16 πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέ-
 θησαν ἐν τῷ μνήματι¹⁹ ὡνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς
 ἀργυρίου, παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ²⁰ τοῦ²¹ Συχέμ.
 17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμο-
 σεν²² ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπλη-
 18 θύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρις²³ οὗ ἀνέστη βασιλεὺς
 19 ἕτερος²⁴, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασο-
 φισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας
 ἡμῶν²⁵, τοῦ ποιεῖν ἐκθετα τὰ βρέφη²⁶ αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
 20 ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς²⁷, καὶ

7 ὁ Θεὸς εἶπεν L. 8 -ὁ L. 9 ἐξέλειτο LT. 10 Αἴγυπ-
 τον L. 11 θλίψις L. 12 σῖτα εἰς Αἴγυπτον LT. 13 -τοῦ LT.
 14 Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ LT. 15 -αὐτοῦ LT. 16 ἐβδομη-
 κονταπέντε BE. 17 καὶ κατέβη LT. 18 -εἰς Αἴγυπτον T.
 19 ἐ LT. 20 Ἑμμὼρ LT. 21 +ἐν L. 22 ὡμολόγησεν LT.
 23 ἄχρι LT. 24 +ἐπ' Αἴγυπτον L. 25 -ἡμῶν LT. 26 τὰ
 βρέφη ἐκθετα LT. 27 Μωσῆς LT.

ἦν ἀστείος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ²⁸. ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν²⁹, ἀνεί- 21
 λετο³⁰ αὐτόν ἡ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτόν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς²⁷ 31 22
 πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν³² 23
 ἔργοις³³. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 24
 κονταετῆς³⁴ χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσ-
 ραήλ. καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἡμύνατο καὶ 24
 ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐ- 25
 τοῦ³⁵, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν³⁶. οἱ δὲ οὐ συνήκαν. τῇ τε³⁷ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ 26
 ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν³⁸ αὐτούς εἰς εἰρήνην, εἰπών, ‘Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς³⁹. ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;’ Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον 27
 ἀπώσατο αὐτόν, εἰπών, ‘Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ’ ἡμᾶς⁴⁰; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, 28
 ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς⁴¹ τὸν Αἰγύπτιον;’ Ἐφυγε δὲ 29
 Μωσῆς²⁷ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱούς δύο. Καὶ πληρω- 30
 θέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα⁴², ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου⁴³ ἐν φλογὶ πυρὸς⁴⁴
 βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς²⁷ ἰδὼν ἐθαύμασε⁴⁵ τὸ ὄραμα· 31
 προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν⁴⁶, ‘Εγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, 32
 ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεός⁴⁷ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεός⁴⁷ Ἰακώβ.’ Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς²⁷ οὐκ ἐτόλμα
 κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, ‘Λῦσον τὸ ὑπό- 33
 δημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν⁴⁸ ᾧ ἔστηκας, γῇ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ 34

²⁸ — αὐτοῦ LT.²⁹ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ L.³⁰ ἀνείλατο LT.³¹ + ἐν T.³² — ἐν LT.³³ + αὐτοῦ LT.³⁴ τεσσαρα-

κονταετῆς T.

³⁵ — αὐτοῦ LT.³⁶ σωτηρίαν αὐτοῖς LT.³⁷ δὲ BE.³⁸ συνήλασεν L.³⁹ — ὑμεῖς LT.⁴⁰ ἡμῶν LT.⁴¹ ἐχθὲς LT.⁴² τεσσαράκοντα T.⁴³ — κυρίου LT.⁴⁴ πυρὶ φλογὸς T.⁴⁵ ἐθαύμαζεν T.⁴⁶ — πρὸς αὐτόν LT.⁴⁷ — ὁ Θεός LT.⁴⁸ ἐφ’ LT.

μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν⁴⁹
 ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
 35 δεῦρο, ἀποστελῶ⁵⁰ σε εἰς Αἴγυπτον.’ Τοῦτον τὸν
 Μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, ‘Τίς σε κατέστησεν
 ἄρχοντα καὶ δικαστήν;’ τοῦτον ὁ Θεός⁵¹ ἄρχοντα καὶ
 λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν⁵² χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος
 36 αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας
 τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ⁵³ Αἰγύπτου⁵⁴ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ
 37 θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τισσαράκοντα⁴³. Οὗ-
 τός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν⁵⁵ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
 ‘Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος⁵⁶ ὁ Θεὸς ὑμῶν⁵⁷
 ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε⁵⁸.’
 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
 ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
 39 ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσ-
 θαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ’⁵⁹ ἀπώσαντο, καὶ ἐστρά-
 40 φησαν⁶⁰ ταῖς καρδίαις⁶¹ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες
 τῷ Ἀαρών, ‘Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται
 ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς³⁷ οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ
 41 γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν⁶² αὐτῷ.’ Καὶ
 ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγα-
 γον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔρ-
 42 γοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ
 παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,
 ‘Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τισ-
 43 σαράκοντα⁴³ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ; καὶ ἀνελά-
 βετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ
 θεοῦ ὑμῶν⁶³ Ῥεμφάν⁶⁴, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
 προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
 44 βυλῶνος.’ Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν⁶⁵ τοῖς

⁴⁹ αὐτοῦ L.
 τάλκεν σὺν LT.

⁵⁰ — κύριος LT.

⁵¹ ἀλλὰ LT.

⁵² — ὑμῶν LT.

⁵³ ἀποστείλω LT.

⁵⁴ τῇ L.

⁵⁵ — ὑμῶν LT.

⁵⁶ + ἐν L.

⁵⁷ Ῥεμφάν LT.

⁵⁸ + καὶ LT.

⁵⁹ Αἰγύπτῳ LT.

⁶⁰ — αὐτοῦ ἀκούσεσθε LT.

⁶¹ τῇ καρδίᾳ T.

⁶² ἐγένετο L.

⁶³ — ἐν LT.

πατράσιν ἡμῶν ἐν[†] τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ
 λαλῶν τῷ Μωσῇ⁶⁶, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον
 ὃν ἐωράκει· ἦν καὶ εἰσῆγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέ- 45
 ρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν,
 ὧν ἔξωσεν⁶⁷ ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
 ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ⁶⁸. ὃς εὔρε χάριν ἐνώ- 46
 πιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾔτησατο εὔρεῖν σκηνῶμα τῷ
 Θεῷ⁶⁹ Ἰακώβ. Σολομῶν δὲ ᾤκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
 Ἄλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς⁷⁰ κατοί- 48
 κεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, “Ὁ οὐρανός μοι 49
 θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον
 οἶκον οἰκοδομήσετε μοι; λέγει Κύριος· ἡ τίς τόπος
 τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε 50
 ταῦτα πάντα⁷¹;”

“Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ⁷² 51
 καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντι-
 πίπτετε, ὥς⁷³ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν 52
 προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκ-
 τειναν τοὺς προκαταγγέιλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως
 τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγέ-
 ησθε⁷⁴. οἷτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς 53
 ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.” Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, 54
 διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
 ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος 55
 Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ,
 καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν, 56
 “Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεφγμένους⁷⁵, καὶ τὸν
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.”
 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐ- 57
 τῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν· καὶ ἐκβαλ- 58
 όντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυ-
 ρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν⁷⁶ παρὰ τοὺς πόδας
 νεανίου καλουμένου Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν 59

† ἐν transfert S in locum post διαδεξάμενοι.

⁶⁶ ἐξῶσεν L.

⁶⁸ Δαβὶδ LT.

⁶⁹ οἶκον L.

⁶⁶ Μωσῇ LT.

⁷⁰ — ναοῖς LT.

⁷¹ πάντα ταῦτα T.

⁷² καρδίαις L.

⁷³ καθὼς L.

⁷⁴ ἐγένεσθε LT.

⁷⁵ διηρηγμένους LT.

⁷⁶ — αὐτῶν T.

Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, “Κύριε Ἰη-
60 σοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.” Θεὸς δὲ τὰ γόνατα,
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, “Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς
τὴν ἁμαρτίαν ταύτην⁷⁷.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγέν-
ετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε¹ διε-
σπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
2 ρείας, πληρὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν
Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο² κοπετὸν
3 μέγαν ἐπ’ αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλη-
σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε
4 ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. οἱ
μὲν οὖν διασπαρέντες διεήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
λόγον.

5 ΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ κατελθὼν εἰς³ πόλιν τῆς Σαμα-
6 ρείας, ἐκήρυσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσείχον
τε⁴ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
7 σημεῖα αὐτοῦ ἐποίει. πολλῶν⁵ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύ-
ματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρχετο⁶. πολ-
λοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
8,9 καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη⁷ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ
δέ τις ὀνόματι Σίμων προὔπῃρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστῶν⁸ τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
10 εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσείχον πάντες⁹ ἀπὸ
μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, “Οὗτός ἐστιν ἡ δύ-
11 ναμις τοῦ Θεοῦ ἡ¹⁰ μεγάλη.” Προσείχον δὲ αὐτῷ,
διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις¹¹ ἐξεστακέσαι αὐ-
12 τούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο-
μένῳ τὰ¹² περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ὀνόματος τοῦ¹³ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
13 τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε,

⁷⁷ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν L. ¹ δὲ LT. ² ἐποίησαν L. ³ +τὴν L.
⁴ δὲ LT. ⁵ πολλοὶ L. ⁶ φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο LT.
⁷ ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ LT. ⁸ ἐξιστῶν L. ⁹ - πάντες T.
¹⁰ +καλουμένη LT. ¹¹ μαγείας T. ¹² - τὰ LT. ¹³ - τοῦ LT.

καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεω-
ρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενας¹⁴, ἐξίσ-
τατα. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱερουσαλίμοις ἀπόστο- 14
λοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν¹⁵ Πέτρον καὶ Ἰωάννην
οἵτινες καταβάντες προσήξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως 15
λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον. ὅπου¹⁶ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ 16
αὐτῶν ἐπιτεκνωτός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ἐπὴρ-
χον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθει¹⁷ 17
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον Πνεῦμα
Ἅγιον. Θεωσάμενος¹⁸ δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέ- 18
σεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον¹⁹, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, 19
“Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἐγὼ ἐπιθῶ
τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον.” Πέτρος δὲ 20
εἶπε πρὸς αὐτόν, “Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς
ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρη-
μάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κληρὸς ἐν 21
τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα
ἐνώπιον²¹ τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας 22
σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ²², εἰ ἄρα ἀφεθή-
σεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν 23
πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.” Ἀπο- 24
κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, “Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὡς
εἰρήκατε.”

Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν 25
λόγον τοῦ Κυρίου, ἐπέστρεψαν²³ εἰς Ἱερουσαλὴμ²⁴, πολ-
λὰς τε κύμας τῶν Σαμαρειτῶν ἐηγγελίσαντο²⁵.

Ἀγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέ- 26
γων, “Ἀνάστηθι καὶ πορεύου²⁶ κατὰ μεσημβρίαν,
ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ

¹⁴ δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα T. ¹⁵ — τὸν LT. ¹⁶ οὐδέ-
πω LT. ¹⁷ ἐπετίθεισαν LT. ¹⁸ ἰδοὺ LT. ¹⁹ — τὸ Ἅγιον LT.
²⁰ ὡς ἐγὼ BELT. ²¹ ἐναντι LT. ²² κυρίου LT. ²³ ἐπι-
στρέφον LT. ²⁴ Ἱεροσόλυμα LT. ²⁵ ἐηγγελίζοντο LT.
²⁶ πορεύεσθαι L.

27 εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης τῆς²⁷ βασιλείσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, δι²⁸ ἐληλύθει προσκυνησὼν
 28 εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἣν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε²⁹ τὸν προφήτην
 29 τὴν Ἑσαΐαν³⁰. εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ,
 30 “Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.” Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἑσαΐαν³¹, καὶ εἶπεν, “Ἄρά γε
 31 γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ εἶπε, “Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, εἰ μὴ τις ὁδηγήσῃ³² με;” Παρεκάλεσέ
 32 τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, ‘Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνός ἐναντίον τοῦ κείροντος³³ αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ
 33 στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ³⁴ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, τὴν δι³⁵ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.’ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, “Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ
 35 ἑτέρου τινός;” Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγε-
 36 γελίσσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος,
 37 “Ἴδου ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;” Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, “Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν.” Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, “Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
 38 εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν³⁶.” Καὶ ἐκέλευσε στήναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.
 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ

²⁷ — τῆς L.T.²⁸ — δις L.²⁹ ἀνεγίνωσκέν τε L.³⁰ Ἑσαΐαν L.³¹ Ἑσαΐαν (Ἑσ. L) τὸν προφήτην L.T.³² ὁδογήσει (εἰς) T.³³ κείρωντος T.³⁴ — αὐτοῦ L.³⁵ — δις L.³⁶ Deest v. 87 in L.T.

εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Ὁ ΔΕ Σαῦλος ἔτι ἱμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου θ εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ᾤκησατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς 2 τὰς συναγωγάς, ὅπως εἰάν τινες εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν 3 τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἑξαίφνης² περιήστραψεν αὐτὸν³ φῶς ἀπὸ⁴ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε 4 φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, “Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;” Εἶπε δέ, “Τίς εἰ, Κύριε;” Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν⁵, 5 “Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς⁶ ὃν σὺ διώκεις· σκληρὸν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.” Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε, 6 “Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;” Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν⁷, “Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι τί⁸ σε δεῖ ποιεῖν.” Οἱ δὲ ἄνδρες 7 οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἔννοι¹⁰, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἡγέρθη δὲ 8 ὁ¹¹ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεφγμένων¹² δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα¹³ ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας 9 τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν 10 δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι¹⁴, “Ἀνανία.” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε.” Ὁ δὲ Κύριος πρὸς 11 αὐτόν, “Ἀναστὰς¹⁵ πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι. Ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,

¹ ἐν T.² ἑξαίφνης τε LT.³ περιήστραψεν αὐτόν E,

αὐτὸν περιήστραψεν L.

⁴ ἐκ LT.⁵ — κύριος εἶπεν LT.⁶ + [ὁ Ναζωραῖος] L.⁷ Desunt omnia in LT a v. 6 σκληρὸν

μαρτυρῶ αὐτὸν.

⁸ + ἀλλὰ LT.⁹ ὅ τι LT.¹⁰ ἐννοι LT.¹¹ — ὁ LT.¹² ἡνεωγμένων LT.¹³ οὐδέν LT.¹⁴ ἐν ὁράματι ὁ κύριος LT.¹⁵ Ἀνάστα L.

- 12 καὶ εἶδεν ἐν δράματι¹⁶ ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν¹⁷ εἰσελ-
 θόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα¹⁸, ὅπως ἀναβλέψῃ.”
 13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ¹⁹ Ἀνανίας, “Κύριε, ἀκήκοα²⁰ ἀπὸ
 πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε
 14 τοῖς ἁγίοις σου²¹ ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξου-
 σίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δηῆσαι πάντας τοὺς ἐπικα-
 15 λουμένους τὸ ὄνομά σου.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
 Κύριος, “Πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς μοι ἐστίν²²
 οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον²³ ἐθνῶν²⁴
 16 καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
 αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.”
 17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν,
 καὶ ἐπιθεὶς ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, “Σαοὺλ ἀδελ-
 φέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθεὶς σοι
 ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς
 18 Πνεύματος Ἁγίου.” Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ²⁵ ὥσει²⁶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παρα-
 19 χρῆμα²⁷, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφήν
 ἐνίσχυσεν· Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος²⁸ μετὰ τῶν ἐν
 20 Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν²⁹, ὅτι οὗτός ἐστιν
 21 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
 καὶ ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερου-
 σαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε
 εἰς τοῦτο ἐληλύθει³⁰ ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
 22 ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;” Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυνα-
 μοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
 τας ἐν Δαμασκῷ, ³¹συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 23 Χριστός. ὥς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-
 24 βουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη
 δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε³²

¹⁶ — ἐν δράματι LT.¹⁷ Ἀνανίαν ὀνόματι LT.¹⁸ τὰς χεῖρας L.¹⁹ — ὁ LT.²⁰ ἤκουσα L.²¹ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν LT.²² ἐστίν μοι LT.²³ + τῶν L.²⁴ + τε LT.²⁵ ἀπέπεσαν²⁶ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν LT.²⁷ ὥς L.²⁸ — παραχρῆμα LT.²⁹ — ὁ Σαῦλος LT.³⁰ Ἰησοῦν LT.³¹ ἐλήλυθεν T.³² συν T.³³ παρετηροῦντο δὲ καὶ LT.

τὰς† πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέ-
 λωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταί²³ νυκτός, κα- 25
 θήκαν διὰ τοῦ τείχους²⁴ ²⁵, χαλάσαντες ἐν σφυρίδι.
 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος²⁶ εἰς²⁷ Ἱερουσαλήμ, 26
 ἐπαράτο²⁸ κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
 ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς 27
 ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ
 εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν
 Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ²⁹ Ἰη-
 σοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπο- 28
 ρευόμενος ἐν³⁰ Ἱερουσαλήμ, καὶ³¹ παρρησιαζόμενος 29
 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ³², ἐλάλει τε καὶ
 συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν
 αὐτὸν ἀνελεῖν³³. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον 30
 αὐτόν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν³⁴ εἰς
 Ταρσόν. Αἱ³⁵ μὲν οὖν ἐκκλησίαι³⁶ καθ' ὅλης τῆς 31
 Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον³⁷ εἰρή-
 νην, οἰκοδομούμεναι³⁸ καὶ πορευόμεναι³⁹ τῷ φόβῳ τοῦ
 Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 ἐπληθύνοντο⁴⁰.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, 32
 κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
 Λύδδαν⁴¹. εὑρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὄνό- 33
 ματι⁴², ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρεβάτῳ⁴³,
 ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, 34
 “Αἰνέα, ἰᾷταί σε Ἰησοῦς ὁ⁴⁴ Χριστός· ἀνάστηθι
 καὶ στρώσον σεαυτῷ.” Καὶ εὐθὺς ἀνέστη· καὶ 35
 εἶδον⁴⁵ αὐτόν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν⁴⁶ καὶ
 τὸν Σαρωνᾶν⁴⁷, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

† τὰ 8 errore.
 23 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ LT. 34 διὰ τοῦ
 τείχους καθήκαν LT. 35 + αὐτὸν L. 36 -ὁ Σαῦλος LT.
 37 ἐν LT. 38 ἐπείραζεν L. 39 -τοῦ LT. 40 εἰς LT.
 41 -καὶ LT. 42 -Ἰησοῦ LT. 43 ἀνελεῖν αὐτόν LT.
 44 -αὐτόν L. 45 Ἡ...ἐκκλησία...εἶχεν...οἰκοδομουμένη...
 πορευομένη...ἐπληθύνετο LT. 46 Λύδδα LT. 47 ὀνόματι
 Αἰνέαν LT. 48 κρεβάττου LT. 49 -ὁ L. 50 εἶδαν LT.
 51 Λύδδα LT. 52 Σάρωνα BET, Σαρῶνα L.

- 36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά,
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης
37 ἀγαθῶν ἔργων⁵³ καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀπο-
θανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν⁵⁴ ὑπερῶφ.
38 ἔγγυς δὲ οὗτης Λύδδης⁵⁵ τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ
ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν
δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὑκνῆσαι⁵⁶
39 διελθεῖν ἕως αὐτῶν⁵⁷. ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν
αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶφ,
καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι
καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει
40 μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάν-
τας ὁ Πέτρος, ⁵⁸θεὶς τὰ γόνατα προσηύχато· καὶ
ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, “Ταβιθά, ἀνά-
στηθι.” Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ
41 ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα,
ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς
42 χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγέν-
ετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν⁵⁹
43 ἐπὶ τὸν Κύριον· ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μένειν
αὐτὸν⁶⁰ ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.
- 10 ἌΝΗΡ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνή-
λιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπειρῆς τῆς καλουμένης Ἰτα-
2 λικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε¹ ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
3 λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός². εἶδεν ἐν
ὁράματι φανερώς, ὥσει⁴ ὥραν ἐννάτην⁵ τῆς ἡμέρας,
ἄγγελόν τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰ-
4 πόντα αὐτῷ, “Κορνήλιε.” Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμβοσος γενόμενος εἶπε, “Τί ἐστι, Κύριε;” εἶπε
δὲ αὐτῷ, “Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον⁶ τοῦ Θεοῦ.

⁵³ ἔργων ἀγαθῶν LT.⁵⁴ + τῷ L.⁵⁵ Λύδδας T.⁵⁶ ὑκνῆσθαι LT.⁵⁷ ἡμῶν LT.⁵⁸ + καὶ L.⁵⁹ ἐπίστευσαν πολ-λοι LT. ⁶⁰ αὐτὸν ἡμέρας ἱκανὰς μένειν L.¹ - ἦν LT.² - τε L.³ διὰ παντός LT.⁴ + περὶ L.⁵ ἐνάτην LT.⁶ ἐμπροσθεν LT.

καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας⁷, καὶ μετάπεμψαι 5
 Σίμωνα⁸ ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται 6
 παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θά-
 λασσαν· οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιῆν⁹.” Ὡς 7
 δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ¹⁰,
 φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ¹¹, καὶ στρατιώτην
 εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησά- 8
 μενος αὐτοῖς ἅπαντα¹², ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
 Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ 9
 τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα
 προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσ- 10
 πεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ
 ἐκείνων¹³, ἐπέπεσον¹⁴ ἐπ’ αὐτὸν ἑκστασις καὶ θεωρεῖ 11
 τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐκ αὐτῶν¹⁵
 σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
 δεδεμένον, καὶ¹⁶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχε 12
 πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς¹⁷ καὶ τὰ θηρία¹⁸ καὶ τὰ¹⁹
 ἔρπετά καὶ τὰ¹⁹ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο 13
 φωνὴ πρὸς αὐτόν, “Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ
 φάγε.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, “Μηδαμῶς, Κύριε· 14
 ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ²⁰ ἀκάθαρτον.”
 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, “Ἄ 15
 Θεὸς ἑκαθάρισε²¹, σὺ μὴ κοίνου.” Τοῦτο δὲ ἐγένετο 16
 ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη²² τὸ σκεῦος εἰς τὸν
 οὐρανόν.

Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ 17
 ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ²³ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
 ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν²⁴
 Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· καὶ φωνή- 18
 σαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενός Πέ-
 τρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου ἐνθυμονομένου²⁵ 19

⁷ ἄνδρας εἰς Ἰόππην LT.

⁸ + τινα LT.

⁹ - οὗτος ad fin.

808a. LT.

¹⁰ αὐτῷ LT.

¹¹ - αὐτοῦ LT.

¹² ἅπαντα

αὐτοῖς LT.

¹³ αὐτῶν LT.

¹⁴ ἐγένετο LT.

¹⁵ - ἐκ

αὐτῶν LT.

¹⁶ - δεδεμένον καὶ L.

¹⁷ τῆς γῆς post ἄρκετά

romani LT.

¹⁸ - καὶ τὰ θηρία LT.

¹⁹ - τὰ LT.

²⁰ καὶ LT.

²¹ ἑκαθάρισεν T.

²² εὐθὺς ἀνελήμφθη LT.

²³ - καὶ L.

²⁴ + τοῦ LT.

²⁵ διενθυμονομένου LT.

περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα²⁶, “ Ἰδού,
 20 ἄνδρες τρεῖς²⁷ ζητοῦσί σε· ἀλλὰ ἀναστὰς κατὰβηθι,
 καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· διότι²⁸
 21 ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.” Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς
 τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου
 πρὸς αὐτόν²⁹, εἶπεν, “ Ἰδού, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς
 22 ἡ αἰτία δι’ ἣν πάρεστε;” οἱ δὲ εἶπον³⁰, “ Κορνήλιος
 ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν
 Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν
 Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου, μετα-
 πέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκούσαι
 23 ῥήματα παρὰ σοῦ.” Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς
 ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος³¹ ἐξῆλθε σὺν
 αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς³² Ἰόππης
 24 συνῆλθον αὐτῷ. καὶ τῇ³³ ἐπαύριον εἰσῆλθον³⁴ εἰς
 τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν
 αὐτούς, ³⁵συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ
 τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
 25 Ὡς δὲ ἐγένετο³⁶ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντή-
 σας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας
 26 προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε³⁷ λέγων,
 27 “ Ἀνάστηθι· καὶ γὰρ αὐτὸς ἄνθρωπός· εἰμι.” Καὶ
 συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὗρίσκει συνεληλυ-
 28 θότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, “ Ὑμεῖς ἐπί-
 στασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι
 ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ³⁸ ὁ Θεὸς ἐδειξε³⁹
 29 μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ
 καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι
 30 οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;” Καὶ ὁ Κορνή-
 λιος ἔφη, “ Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
 ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ⁴⁰ τὴν ἐννάτην⁴¹ ὥραν⁴² προσ-

²⁶ τὸ πνεῦμα αὐτῷ L.T. ²⁷ — τρεῖς T. ²⁸ ὅτι L.T. ²⁹ — τοὺς
 ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν L.T. ³⁰ εἶπαν L.T.
³¹ ἀναστὰς L.T. ³² — τῆς L.T. ³³ τῇ δὲ L.T. ³⁴ εἰσῆλθεν L.T.
³⁵ συν T. ³⁶ + τοῦ L.T. ³⁷ ἤγειρεν αὐτόν L.T. ³⁸ καί μοι L.T.
³⁹ ἐδείξεν ὁ Θεός T. ⁴⁰ — νηστεύων καὶ L. ⁴¹ ἐνάτην L.T.
⁴² — ὥραν L.T.

ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, καὶ φησι, ‘Κορινθί-³¹ λιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύ- ναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον³² οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικα- λεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι⁴³·’ Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς³³ ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώ- πιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκούσαι πάντα τὰ προστε- ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ⁴⁴.”

Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, “Ἐπ’ ἀλη-³⁴ θείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης⁴⁵ ὁ Θεός, ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ³⁵ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι. τὸν³⁶ λόγον θν⁴⁶ ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελι- ζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (οὗτός ἐστι πάν- των Κύριος) ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ’³⁷ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον⁴⁷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰησοῦν τὸν³⁸ ἀπὸ Ναζαρέτ⁴⁸, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβό- λου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς ἔσμεν⁵⁰³⁹ μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν⁵¹ Ἱερουσαλήμ· ὃν ἀνέλον⁵² κρεμά- σαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ⁴⁰ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῇ γενέσθαι· οὐ παντὶ⁴¹ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνε- πίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι⁵³ τῷ λαῷ, καὶ διαμαρ-⁴² τύρασθαι, ὅτι αὐτός⁵⁴ ἐστίν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ

⁴³ —ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι L.⁴⁴ ἀπὸ τοῦ κυρίου LT.⁴⁵ προσωπολήπτης LT.⁴⁶ —θν L.⁴⁷ ἀρξάμενος L παρῃ.⁴⁸ +[γὰρ] L.⁴⁹ Ναζαρέθ BELT.⁵⁰ —ἔσμεν LT.⁵¹ —ἐν T(L).⁵² καὶ ἀνέκλιναν LT.⁵³ κηρύξαι LT.⁵⁴ αὐτός L (ποσι παρῃ).

43 Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ
 προφῆται μαρτυροῦσιν, ἅφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ
 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐ-
 44 τόν.” Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα,
 ἐπέπεσε⁵⁵ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς
 45 ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτο-
 μῆς πιστοὶ ὅσοι⁵⁶ συνῆλθον⁵⁷ τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ
 τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁵⁸ ἐκκέχυται.
 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
 λυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ⁵⁹ Πέτρος,
 47 “Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύνатаί⁶⁰ τις τοῦ μὴ βαπ-
 τισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλα-
 48 βον καθὼς⁶¹ καὶ ἡμεῖς;” προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπ-
 τισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου⁶². τότε ἠρώτησαν
 αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11 ἮΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
 ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο
 2 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε¹ ἀνέβη Πέτρος εἰς
 Ἱεροσόλυμα², διακρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
 3 τομῆς, λέγοντες, “Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίας
 4 ἔχοντας εἰσῆλθες³, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.” Ἀρ-
 ξάμενος δὲ ὁ⁴ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς
 5 λέγων, “Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευ-
 χόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἑκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον
 σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
 καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις⁵ ἐμοῦ.
 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετρά-
 ποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ
 7 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ⁶ φωνῆς λεγούσης
 8 μοι, ‘Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. εἶπον δέ,
 ‘Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν⁷ κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
 9 ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.’ ἀπεκρίθη δέ μοι⁸

⁵⁵ ἐπεσε (sio) L. ⁵⁶ οἱ L. ⁵⁷ συνῆλθον T. ⁵⁸ πνεύματος
 τοῦ ἁγίου L. ⁵⁹ — ὁ LT. ⁶⁰ δύναται κωλύσαι LT. ⁶¹ ὡς LT.
⁶² ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι L. ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
 κυρίου βαπτισθῆναι T. ¹ ὅτε δὲ LT. ² Ἱερουσαλήμ LT.
³ εἰσῆλθες transferunt LT in locum post Ὅτι. ⁴ — ὁ LT.
⁵ ἄχρις T. ⁶ + καὶ LT. ⁷ — πᾶν LT. ⁸ — μοι LT.

φωνή ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, “Α ὁ Θεὸς ἐκαθέ-
 ρισε, σὺ μὴ κοῖνου.” τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ 10
 πάλιν ἀνεσπάσθη¹⁰ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ, 11
 ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ
 ἦμην¹¹, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. εἶπε 12
 δέ μοι τὸ πνεῦμα¹², συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινέ-
 μενον¹³. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοῖ οὗτοι,
 καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγειλέ 13
 τε¹⁴ ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
 σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ¹⁵, “Ἀπόστείλον εἰς Ἰόπ-
 πην ἄνδρα¹⁶, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλού-
 μενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς 14
 σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.” ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί 15
 με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς,
 ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥή- 16
 ματος¹⁷ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, “Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν
 ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.”
 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ 17
 ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
 ἐγὼ δὲ¹⁸ τίς ἡμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;” Ἀκού- 18
 σαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον¹⁹ τὸν Θεόν,
 λέγοντες, “Ἄραγε²⁰ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν
 μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν²¹.”

Οἱ μὲν οὖν διασπαρμέντοι ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς 19
 γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ²², διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ
 Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον
 εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις, ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες 20
 Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἀσελθόντες²³ εἰς Ἀν-
 τιόχειαν, ἐλάλουν²⁴ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς²⁵ εὐαγγε-
 λιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου 21
 μετ’ αὐτῶν· πολὺς τε ἄριθμὸς²⁶ πιστεύσας ἐπέστρεψεν

⁹ ἐκαθέρισεν T.¹⁰ ἀνεσπάσθη πάλιν LT.¹¹ ἦμεν L.¹² τὸ πνεῦμά μοι LT.¹³ —μηδὲν διακρινόμενον T, αὐτὸν μὲν δια-

κρινόμενα L.

¹⁴ δὲ L.¹⁵ —αὐτῷ L.¹⁶ —ἀνδρὰς LT.¹⁷ + τοῦ L.¹⁸ —δὲ L.¹⁹ ἐδόξασαν L.²⁰ Ἄρα L.²¹ εἰς ζωὴν ἔδωκεν L.²² Στεφάνου L.²³ ἐλθόντες LT.²⁴ + καὶ L.²⁵ Ἑλλήνας LT.²⁶ + ὁ LT.

22 ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὤτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις²⁷ περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν²⁸ ἕως Ἀντιοχείας.
 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν²⁹ τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρ-
 24 δίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως, καὶ προσε-
 25 τέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν
 26 ὁ Βαρνάβας³⁰ ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὗρων αὐτὸν³¹ ἤγαγεν αὐτὸν³¹ εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς³² ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίζειν τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ
 27 τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς
 28 Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγα-
 βος, ἐσήμανε³³ διὰ τοῦ Πνεύματος, λιμὸν μέγαν³⁴ μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις³⁵
 29 καὶ³⁶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος³⁷. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ἠύπορεύτό³⁸ τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐ-
 τῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
 30 Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστέλλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 ΚΑΤ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς
 2 ἐκκλησίας. ἀνείλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου
 3 μαχαίρα¹. καὶ ἰδὼν² ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ³ ἡμέραι
 4 τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παρα-
 δούς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν
 5 τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·

²⁷ Ἱεροσολῶν LT. ²⁸ - διελθεῖν L. ²⁹ + τὴν L.
³⁰ - ὁ Βαρνάβας LT. ³¹ - αὐτὸν LT. ³² αὐτοῖς καὶ LT.
³³ ἐσήμαινεν L. ³⁴ μεγάλην LT. ³⁵ ἦτις LT. ³⁶ - καὶ L.
³⁷ - Καίσαρος LT. ³⁸ εὐπορεύτό LT. ¹ μαχαίρη T. ² ἰδὼν δὲ LT.
³ + αὶ LT.

προσευχὴ δὲ ἦν ἑκτηνῆς⁴ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ⁵ αὐτοῦ.

Ὅτε δὲ ἤμελλεν⁶ αὐτὸν προάγειν⁷ ὁ Ἑρώδης, τῇ 6
νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο
στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσεισι δυσί, φύλακές τε πρὸ
τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. καὶ ἰδού, ἄγγελος 7
Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι·
πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν
λέγων, “Ἀνάστα ἐν τάχει.” Καὶ ἐξέπεσον⁸ αὐτοῦ αἱ
ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ τε⁹ ὁ ἄγγελος πρὸς 8
αὐτόν, “Περῶσαι¹⁰, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά
σου.” Ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ, “Περι-
βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.” Καὶ 9
ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ¹¹. καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς
ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ¹² τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα
βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέ- 10
ραν, ἦλθον¹³ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρου-
σαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη¹⁴ αὐτοῖς·
καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ’ αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος 11
ἐν ἑαυτῷ¹⁵, εἶπε, “Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε
Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξέλατό¹⁶ με ἐκ χειρὸς
Ἑρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
Ἰουδαίων.” συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν¹⁷ Μαρίας 12
τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ
ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου¹⁸ τὴν θύραν τοῦ πυλῶ- 13
νος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακούσας, ὀνόματι Ῥόδη·
καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς 14
οὐκ ᾔνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
ἐστάναι¹⁹ τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς 15
αὐτὴν εἶπον²⁰, “Μαίνη.” Ἡ δὲ διῤυσχυρίζετο οὕτως

⁴ ἑκτηνῶς L.⁵ περὶ LT.⁶ ἤμελλεν T.⁷ προαγαγεῖν

αὐτὸν LT.

⁸ ἐξέπεσαν LT.⁹ δὲ L.¹⁰ ἴωσαι LT.¹¹ — αὐτῷ LT.¹² ὑπὸ T.¹³ ἦλθαν LT.¹⁴ ἠνοίγη LT.¹⁵ ἐν ἑαυτῷ γενόμενος LT.¹⁶ ἐξέλατό LT.¹⁷ + τῆς LT.¹⁸ αὐτοῦ LT.¹⁹ ἐστάναι SBE.²⁰ εἶπαν LT.

- 16 ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον²¹, “Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν²².” Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον²³
 17 αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ
 σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς²⁴ πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξή-
 γαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δέ²⁵, “Ἀπαγγεῖλατε
 Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.” Καὶ ἐξελθὼν
 18 ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν
 τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ
 19 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ
 μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχ-
 θῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν²⁶
 20 Καισαρείαν διέτριβεν. Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης²⁷ θυμομαχῶν
 Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς
 αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος
 τοῦ βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι
 αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.
 21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα
 βασιλικήν, καὶ²⁸ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγό-
 22 ρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, “Θεοῦ φωνὴ
 23 καὶ οὐκ ἀνθρώπου.” παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν
 ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν²⁹ δόξαν τῷ
 24 Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ δὲ
 25 λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας
 δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώ-
 σαντες τὴν διακονίαν³⁰ συμπαραλαβόντες καὶ³¹ Ἰωάν-
 νην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.
 13 ἮΣΑΝ δὲ τινες¹ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν
 ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας
 καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ
 Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύν-
 2 τροφος, καὶ Σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ
 Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,
 “Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε² Βαρνάβαν καὶ τὸν³

²¹ δὲ εἶπαν L, δὲ ἔλεγον T.²² ἐστίν αὐτοῦ LT.²³ εἶδαν LT.²⁴ — αὐτοῖς T.²⁵ τε LT.²⁶ — τὴν L.²⁷ — ὁ Ἡρώδης LT.²⁸ [καὶ] L.²⁹ — τὴν L.³⁰ συν T.³¹ — καὶ L.¹ — τινες LT.² — τε LT.³ — τὸν LT.

Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.” Τότε 3
 νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς
 χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. Οὗτοι⁴ μὲν οὖν ἐκπεμφ- 4
 θέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου⁵, κατήλθον εἰς
 τὴν⁶ Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν⁷
 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν 5
 λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·
 εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ⁸ τὴν 6
 νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν⁹ τινα μάγον ψευδοπροφή-
 την Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρῆσους, ὃς ἦν σὺν τῷ 7
 ἀνθυπάτῃ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος
 προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν
 ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς 8
 Ἐλύμας, ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς
 πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύ- 9
 ματος Ἁγίου, καὶ¹⁰ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν, “Ὁ 10
 πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὰ
 διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ καύσῃ δια-
 στρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδού, 11
 χεὶρ τοῦ¹⁰ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων
 τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.” Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν¹¹
 ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει 12
 χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός 12
 ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυ-
 ρίου.

Ἀναθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν¹² 13
 Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάν-
 νης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερο-
 σόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, 14
 παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας¹³, καὶ εἰς-
 ελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
 βάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ 15

⁴ αὐτοὶ LT.⁵ ἁγίου πνεύματος LT.⁶ —τὴν L.⁷ + ἄλλην LT.⁸ + ἀνδρα LT.⁹ —καὶ LT.¹⁰ —τοῦ LT.¹¹ ἔπεσεν L.¹² —τὸν LT.¹³ τὴν

Πισιδίαν LT.

νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, “ Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ¹⁴ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν¹⁵ παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, 16 λέγετε.” Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασεύσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, “ Ἄνδρες Ἰσραηλῖται¹⁶, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ¹⁷ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν· καὶ τὸν λαὸν ὑψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ¹⁸, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· 18 καὶ ὡς τεσσαρακονταετῇ¹⁹ χρόνον ἐτροποφόρησεν²⁰ αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν, κατεκληροδότησεν²¹ αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. 20 καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτι τετρακοσίους καὶ πενήκοντα²², 21 ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· καὶ κεῖθεν ἡγήσαντο βασιλεία, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαουλ υἱὸν Κεὶς²³, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν²⁴, ἔτη 22 τεσσαράκοντα²⁵. καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ²⁶ εἰς βασιλεία, ὃς καὶ εἶπε μαρτυρήσας, ‘Εὗρον Δαβὶδ²⁷ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.’ 23 Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ’ ἐπαγγελίαν 24 ἤγαγε²⁸ τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξας τὸν Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ²⁹ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, ‘Τίνα με³⁰ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ’ ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν 26 λῦσαι.’ Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς 27 σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη³¹. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγ-

¹⁴ + τις LT.¹⁵ (ν) ἐν ὑμῖν λόγος L.¹⁶ Ἰσραηλῖται T.¹⁷ - Ἰσραὴλ T.¹⁸ Αἰγύπτου L.¹⁹ τεσσαρακονταετῇ T.²⁰ ἐτροποφόρησεν LT.²¹ κατεκληροδόμησεν LT.²² εἰς²³ ἔτι τετρακοσίους καὶ πενήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα L.²⁴ Κεὶς LT.²⁵ Βενιαμίν LT.²⁶ τεσσαράκοντα T.²⁷ τὸν Δαβὶδ αὐτοῖς LT.²⁸ Δαβὶδ LT.²⁹ ἤγαγεν LT.³⁰ - ὁ L.³¹ τί ἐμὲ L.³² ἀπεπεστάλη LT.

νοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ
 πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλή-
 ρωσαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἡτή- 28
 σαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτὸν. ὥς δὲ ἐτέλεσαν 29
 ἅπαντα³² τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ
 τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ Θεὸς ἡγειρεν 30
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὃς ᾤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς 31
 συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσα-
 λὴμ, οἵτινές³³ εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέ- 32
 ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκ-
 πεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν³⁴, ἀναστήσας Ἰη-
 σοῦν· ὥς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ³⁵ γέγραπται, 33
 ‘Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.’ Ὅτι 34
 δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα
 ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν, ‘Ὅτι
 δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ³⁷ τὰ πιστά.’ διδ³⁸ καὶ ἐν 35
 ἐτέρῳ λέγει, ‘Οὐ δώσεις τὸν ὀσιόν σου ἰδεῖν διαφ-
 θοράν.’ Δαβὶδ³⁷ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ 36
 τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προστετέθη πρὸς τοὺς
 πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ὃν δὲ ὁ Θεὸς 37
 ἡγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω 38
 ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
 ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· καὶ³⁷ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ 39
 ἠδυνήθητε ἐν τῷ³⁸ νόμῳ Μωσέως³⁹ δικαιωθῆναι, ἐν
 τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οὖν μὴ 40
 ἐπέλθῃ ἐφ’ ὑμᾶς⁴⁰ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,
 ‘Ἰδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἄφα- 41
 νίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι⁴¹ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ὑμῶν, ἔργον ᾧ⁴² οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῇ-
 ται ὑμῖν.’”

Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων⁴³, 42
 παρεκάλουν τὰ ἔθνη⁴⁴ εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-

³² πάντα LT. ³³ + οὖν LT. ³⁴ ἡμῶν L. ³⁵ τῷ πρώτῳ
 ψαλμῷ γέγ. T, αὐτῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ πρώτῳ L.
³⁷ — καὶ L. ³⁸ — τῷ LT. ³⁹ Μωυσέως LT. ⁴⁰ — ἐφ’ ὑμᾶς LT.
⁴¹ ἐργάζομαι ἐγὼ LT. ⁴² ὁ LT. ⁴³ αὐτῶν LT. ⁴⁴ — τὰ ἔθνη LT.

- 43 θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς⁴⁵, ἐπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν⁴⁶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
- 44 Τῷ δὲ⁴⁷ ἐρχομένῳ⁴⁸ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ⁴⁹. ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ⁵⁰ Παύλου λεγομένοις⁵¹, ἀντιλέγοντες καὶ⁵² βλασφημοῦντες. παρρησιασάμενοι δὲ⁵³ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον⁵⁴, “Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ⁵⁵ ἀπωθείσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα
- 47 εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, ‘Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.’” Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
- 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας.
- 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ⁵⁶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν⁵⁷ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
- 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν⁵⁸ ἐπ’ αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. οἱ δὲ⁵⁹ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.
- 14 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες¹ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν

⁴⁵ — αὐτοῖς T. ⁴⁶ προσμένειν LT. ⁴⁷ τε T. ⁴⁸ ἐχο-
 μένῳ LT. ⁴⁹ κυρίου LT. ⁵⁰ — τοῦ L. ⁵¹ λαλουμένους L.
⁵² — ἀντιλέγοντες καὶ L. ⁵³ τε LT. ⁵⁴ εἶπαν LT. ⁵⁵ — δὲ L.
⁵⁶ — καὶ LT. ⁵⁷ — τὸν LT. ⁵⁸ — αὐτῶν LT. ⁵⁹ τε LT.
¹ ἀπειθήσαντες LT.

ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν σὺν χρόνον διέτριψαν παρρη-
σιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ
τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ² δίδοντι σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ⁴
πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰου-
δαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο⁵
ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, συνιδόντες⁶
κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Ἀύστραν
καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περὶχωρον, κακεῖ ἦσαν εὐαγγε-
λιζόμενοι⁷.

Καί τις ἀνὴρ ἐν Αὐστροῖς ἀδύνατος τοῖς ποσὶν⁸
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων⁹,
ὃς οὐδέποτε περιπεπατήκει⁶. οὗτος ἤκουε⁷ τοῦ Παύ-
λου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι
πίστιν ἔχε⁸ τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλη τῇ⁹ φωνῇ,¹⁰
“¹⁰ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός.” Καὶ
ἤλλετο¹¹ καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ¹² ὄχλοι ἰδόντες ὁ¹¹
ἐποίησεν ὁ¹³ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες, “Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς” ἐκάλουν τε τὸν μὲν¹⁴ Βαρ-
νάβαν, Δία¹⁵. τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς
ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ¹⁶ ἱερεὺς τοῦ Διὸς¹³
τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν¹⁷, ταύρους καὶ στέμ-
ματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
ἤθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνά-
βας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἐξεπήδησαν¹⁸ εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες καὶ λέγοντες,¹⁵
“Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς
ἔσμεν ὑμῖν¹⁹ ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ
τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν²⁰ Θεὸν τὸν²⁰

² — καὶ LT.³ + εἰς L.⁴ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν L.⁵ — ὑπάρχων LT.⁶ περιπεπατήκει E, περιπατήσεν LT.⁷ ἤκουσεν LT.⁸ ἔχει πίστιν LT.⁹ — τῇ L.¹⁰ + Σοὶ

λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ L.

¹¹ ἤλατο LT.¹² τε LT.¹³ — ὁ LT.¹⁴ — μὲν LT.¹⁵ Δίαν T.¹⁶ δ τε LT.¹⁷ — αὐτῶν LT.¹⁸ ἐξεπήδησαν LT.¹⁹ ὑμῖν ἰσμεν L παρ.²⁰ — τὸν LT.

- ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
 16 θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρ-
 ψυχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι
 17 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ τοι γε²¹ οὐκ ἁμάρτυρον ἑαυτὸν²²
 ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν²³, οὐρανόθεν ἡμῖν²⁴ ὑέτους διδούς
 καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλὼν τροφῆς καὶ
 18 εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν²⁵.” Καὶ ταῦτα λέ-
 γοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν
 αὐτοῖς.
 19 Ἐπῆλθον²⁶ δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰου-
 δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες
 τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζαντες²⁷
 20 αὐτὸν τεθνάναι²⁸. κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθη-
 τῶν²⁹, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ
 21 ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐ-
 αγγελισάμενοι³⁰ τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύ-
 σαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ³¹
 22 Ἰκόνιον καὶ³¹ Ἀντιόχειαν· ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυ-
 χὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίσ-
 τει, καὶ “ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελ-
 23 θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” χειροτονήσαντες
 δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ’ ἐκκλησίαν³², προσευξά-
 μενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς
 24 ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν,
 25 ἦλθον εἰς³³ Παμφυλίαν· καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ
 26 τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν³⁴. κακεῖθεν
 ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδο-
 μένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν,
 ἀνήγγειλαν³⁵ ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ’ αὐτῶν, καὶ
 28 ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ
 ἐκεῖ³⁶ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

²¹ — γε L.²² αὐτὸν L.²³ ἀγαθουργῶν LT.²⁴ ὑμῖν LT.²⁵ ὑμῶν LT.²⁶ ἐπῆλθον LT.²⁷ νομίζοντες LT.²⁸ τεθνη-

κέναι LT.

²⁹ τῶν μαθητῶν αὐτὸν LT.³⁰ εὐαγγελιζόμενοι LT.³¹ + εἰς LT.³² κατ’ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους LT.³³ + τὴν T.³⁴ Ἀττάλειαν T.³⁵ ἀνήγγελλον LT.³⁶ — ἐκεῖ LT.

ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασ- 15
 κον τοὺς ἀδελφούς, “Ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθῃ¹ τῷ
 ἔθει² Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.” Γενομένης 2
 οὖν³ στάσεως καὶ συζητήσεως⁴ οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ
 καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν
 Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν
 πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερου-
 σαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν 3
 προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν⁵
 Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστρο-
 φὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι
 τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, 4
 ἀπεδέχθησαν⁶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων
 καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς
 ἐποίησε μετ’ αὐτῶν. ἐξάνεστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ 5
 τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες,
 “Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν
 τὸν νόμον Μωϋσέως.”

Συνήχθησαν δὲ⁸ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι 6
 ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ⁹ συζητήσεως 7
 γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἄν-
 δρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ’ ἡμερῶν
 ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο¹⁰ διὰ τοῦ στόματός
 μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ
 πιστεῦσαι· καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν 8
 αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς¹¹ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ
 ἡμῖν· καὶ οὐδὲν¹² διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, 9
 τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί 10
 πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχη-
 λον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε
 ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος¹³ 11
 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ’
 ὃν τρόπον κακέينوι.” Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλήθος, 12

¹ περιτεμνῆσθαι LT.² + τῷ L.³ δὲ T.⁴ ζητήσεως LT.⁵ + τε LT.⁶ παρεδέχθησαν LT.⁷ ἀπὸ T.⁸ τε T.⁹ συν LT.¹⁰ ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς LT.¹¹ — αὐτοῖς T.¹² οὐδὲν T.¹³ + τοῦ LT.¹⁴ — Χριστοῦ T.

- καὶ ἤκούον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα
ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι'
13 αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη
Ἰάκωβος λέγων, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.
14 Συμμεῶν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέ-
ψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ¹⁵ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν,
16 καθὼς γέγραπται, ‘Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοι-
κοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ¹⁶ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ
τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω
17 αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ’ οὓς
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐκ’ αὐτούς· λέγει Κύριος
18 ὁ¹⁷ ποιῶν ταῦτα πάντα¹⁸. Γνωστὰ¹⁹ ἀπ’ αἰῶνός ἐστι
19 τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ²⁰. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ
παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
20 τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
ἀπὸ²¹ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας
21 καὶ τοῦ²² πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωσῆς²³ γὰρ ἐκ
γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγι-
νωσκόμενος.”
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρ-
νάβᾳ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν²⁴, καὶ
23 Σίλταν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά-
ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε²⁵, “Οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ²⁶ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀν-
τιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
24 ἐθνῶν, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευά-
ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ

¹⁵ — ἐπὶ LT.¹⁶ Δαυεὶδ LT.¹⁷ — ὁ L.¹⁸ — πάντα LT.¹⁹ γνωστὸν L.²⁰ — ἐστὶ ἀδ. β. τα. T, αὐτὸς L. habet τῷ κυρίῳ

τὸ ἔργον αὐτοῦ.

²¹ — ἀπὸ L.²² — τοῦ L.²³ Μωσῆς LT.²⁴ Καλούμενον Βαρσαβᾶν LT.²⁵ — τάδε LT.²⁶ — καὶ αὐτὸς L.

τηρεῖν τὸν νόμον³⁷, οἷς οὐ διεστείλαμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν 25
 γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους³⁸ ἄνδρας πέμψαι
 πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ
 Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν 26
 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς 27
 διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ 28
 Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
 ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπιτάγες τούτων³⁹, ἀπέχεσθαι 29
 εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ⁴⁰ καὶ πορνείας·
 ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράττετε. ἔρρωσθε.”

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον⁴¹ εἰς Ἀντιόχειαν· 30
 καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
 λήν. ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 31
 Ἰούδας τε⁴² καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφηῆται ὄντες, 32
 διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
 ἐπιστήριξαν⁴³. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33
 μετ’ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
 λους⁴⁴. ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ⁴⁵. Παῦλος 34, 35
 δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκον-
 τες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν,
 τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

ΜΕΤΑ δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρ- 36
 νάβαν⁴⁶, “Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
 ἀδελφούς ἡμῶν⁴⁷ κατὰ πᾶσαν πόλιν⁴⁸, ἐν αἷς κατηγ-
 γείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.” Βαρ- 37
 νάβας δὲ ἐβουλεύσατο⁴⁹ 40 συμπααραλαβεῖν τὸν⁴¹ Ἰωάν-
 νην τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἡξίου, τὸν 38
 ἀποστάντα ἀπ’ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συν-
 ελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπααραλαβεῖν⁴²
 τοῦτον. ἐγένετο οὖν⁴³ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισ- 39

³⁷ — λέγοντες περιτέμεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον LT.

³⁸ ἐκλεξ-
 αμένοις L. ³⁹ — τούτων T, αὐτῶν L habet τούτων τῶν ἐπιτάγες.

⁴⁰ πνικτῶν LT. ⁴¹ κατήλθον L. ⁴² δὲ BE. ⁴³ ἐπιστήρισαν T.

⁴⁴ ἀποστείλαντας αὐτούς LT. ⁴⁵ v. 34 deest in LT. ⁴⁶ πρὸς

Βαρνάβαν Παῦλος LT. ⁴⁷ — ἡμῶν LT. ⁴⁸ πόλιν πᾶσαν LT.

⁴⁹ ἐβούλετο L. ⁴⁰ συν T. ⁴¹ καὶ LT. ⁴² συμ(μ)ον T)

πααραλαβεῖν LT. ⁴³ δὲ LT.

θῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παρα-
 40 λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον· Παῦ-
 λος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ
 41 χάριτι τοῦ Θεοῦ⁴⁴ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ
 τὴν Συρίαν καὶ⁴⁵ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
 16 σίας. Κατήντησε δὲ¹ εἰς Δέρβην καὶ Ἀύστραν·
 καὶ ἰδού, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος,
 υἱὸς γυναικὸς τινος² Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ
 2 Ἑλλήνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Αὐστροῖς καὶ
 3 Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν
 αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ
 τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
 ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἑλλήν⁴
 4 ὑπῆρχεν. ὥς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδί-
 δουν⁵ αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα
 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν⁶ πρεσβυτέρων* τῶν ἐν
 5 Ἱερουσαλὴμ⁷. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστεροεῦντο τῇ
 πίστει, καὶ ἐπερίσσευν τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
 6 Διελθόντες⁸ δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν⁹ Γαλατικὴν
 χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λα-
 7 λῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες¹⁰ κατὰ τὴν
 Μυσίαν ἐπείραζον κατὰ¹¹ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι¹².
 8 καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα¹³. παρελθόντες δὲ
 9 τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. καὶ ὄραμα
 διὰ τῆς¹⁴ νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ¹⁵. Ἀνὴρ τις ἦν
 Μακεδὼν¹⁶ ἐστὼς, ¹⁷παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων,
 10 “Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.” Ὡς δὲ
 τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς
 τὴν¹⁸ Μακεδονίαν, ¹⁹συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται
 11 ἡμᾶς ὁ Κύριος²⁰ εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. Ἀναχθέν-
 τες οὖν²¹ ἀπὸ τῆς²² Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς

⁴⁴ κυρίου LT. ⁴⁵ + τὴν L. ¹ + καὶ L. ² + εἰς L.
³ — τινος LT. ⁴ πάντες ὅτι Ἑλλήν· ὁ πατὴρ αὐτοῦ L. ⁵ παρε-
⁶ δίδον LT. ⁶ — τῶν LT. * πρεσβυτέρων E. ⁷ Ἱεροσολύμοις LT.
⁸ διήλθον L. ⁹ — τὴν LT. ¹⁰ + δὲ L. ¹¹ εἰς LT.
¹² πορευθῆναι LT. ¹³ + Ἰησοῦ LT. ¹⁴ — τῆς LT.
¹⁵ τῷ Παύλῳ ὤφθη T. ¹⁶ Μακεδὼν τις ἦν LT. ¹⁷ + καὶ L.
¹⁸ — τὴν L. ¹⁹ συν T. ²⁰ Θεὸς L. ²¹ δὲ T. ²² — τῆς L.

Σαμοθράκην†, τῇ τε²³ ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, ἐκείθεν¹² τε²⁴ εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς²⁵ Μακεδονίας πόλις, κολώνια²⁶.

Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ²⁷ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω¹³ τῆς πόλεως²⁸ παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομίζετο προσευχή²⁹ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναίξιν. Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπω-¹⁴ λισ πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν. ἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὥς δὲ ἐβαπτίσθη,¹⁵ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, “Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μένατε³⁰.” καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγέ-¹⁶ νετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς³¹ προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσιν πνεῦμα Πύθωνος³² ἀπαντῆσαι³³ ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ¹⁷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραξε³⁴ λέγουσα, “Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι δούλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν³⁵ ὁδὸν σωτηρίας.” Τοῦτο δὲ¹⁸ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, “Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ³⁶ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ’ αὐτῆς.” Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες¹⁹ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν³⁷ Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον³⁸,²⁰ “Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη²¹ ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥω-

† Σαμοθράκην BEI. 23 δὲ L. 24 ἐκείθεν L. 25 — τῆς L.
²⁶ κολώνεια T. 27 αὐτῇ T. 28 πύλης LT. 29 ἐνομίζομεν
προσευχὴν L. 30 μένετε L. 31 + τὴν LT. 32 πύθωνα LT.
³³ ἀπαντῆσαι T. 34 ἔκραξεν T, εντοτε? 35 ὑμῖν BEI.
³⁶ — τῷ LT. 37 — τὸν T. 38 εἶπαν LT.

- 22 **μαίοις οὖσι.** Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες³⁹ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, 23 ἐκέλευον ῥαβδίζειν· πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ 24 δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην ἐληφώς⁴⁰, ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλί- 25 σατο⁴¹ εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· 26 ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἀνεψχθησάν⁴² τε⁴³ παραχρῆμα αἱ θύραι 27 πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεαμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος⁴⁴ μάχαιραν, ἔμελλεν⁴⁵ ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς 28 δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος⁴⁶ λέγων, “Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ 29 ἐσμεν ἐνθάδε.” Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ⁴⁷ 30 Σίλᾳ· καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, “Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;” Οἱ δὲ εἶπον⁴⁸, “Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν⁴⁹, καὶ σωθήσῃ 32 σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.” Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ⁵⁰ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ 34 οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα· ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ⁵¹ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἡγαλιάσατο πανοικί⁵² πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, “Ἀπόλυσον τοὺς ἀν-

³⁹ περιρρήξαντες LT.⁴⁰ λαβὼν L.⁴¹ ἡσφαλίσατο

αὐτῶν LT.

⁴² ἠνεψχθησαν LT.⁴³ δὲ L.⁴⁴ + τὴν L.⁴⁵ ἔμελλεν LT.⁴⁶ Παῦλος φωνῇ μεγάλῃ L, μεγάλη φωνῇ

ὁ Παῦλος T.

⁴⁷ - τῷ LT.⁴⁸ εἶπαν LT.⁴⁹ - Χριστόν LT.⁵⁰ σὺν LT.⁵¹ - αὐτοῦ LT.⁵² ἡγαλλιάσατο πανοικί T.

θρώπους ἐκείνους.” Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ³⁶ τοὺς λόγους τούτους³⁵ πρὸς τὸν Παῦλον, “Ὅτι ἀπεσ-
τάλκασιν³⁴ οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῇτε· νῦν οὖν
ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.” Ὁ δὲ Παῦλος³⁷
ἔφη πρὸς αὐτούς, “Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατα-
κρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἐβαλον³⁸
εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα³⁹ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν;
οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.”
Ἀνήγγειλαν⁴⁰ δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ³⁸
ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν³⁹ ἀκούσαντες ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσι, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ³⁹
ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐλθεῖν⁴⁰ τῆς πόλεως. ἐξελθόν-⁴⁰
τες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς⁴⁰ τὴν Λυδίαν·
καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς⁴¹, καὶ
ἐξῆλθον.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ¹ 17
Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ²
συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ²
Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
διελέγετο³ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ³
παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ “ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ⁴ Χρισ-
τὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.” Καὶ τινες⁴
ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων⁵ Ἑλλήνων
πολὺ πλῆθος⁶, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβό-⁵
μενοι⁷ τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας⁸ πονηρούς, καὶ
ὄχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες
τε⁹ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν¹⁰ εἰς
τὸν δῆμον· μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον τὸν¹¹ 6

³³ — τούτους L.³⁴ ἀπέσταλκαν LT.³⁵ ἔβαλαν LT.³⁶ λάθρα L.³⁷ ἀπήγγειλαν LT.³⁸ ἐφοβήθησαν δὲ LT.³⁹ ἀπελθεῖν ἀπὸ LT.⁴⁰ πρὸς LT.⁴¹ παρεκάλεσαν τοὺς

ἀδελφούς L.

¹ + τὴν L.² — ἡ L.³ διελέξατο L.⁴ — ὁ L.⁵ + καὶ L.⁶ πλῆθος πολὺ LT.⁷ προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι⁸ οἱ ἀπειθοῦντες T, at — ἀπειθοῦντες tantum L.⁹ ἀνδρας τινὰς LT.¹⁰ καὶ ἐπιστάντες L.¹¹ προαγαγεῖν L.¹² — τὸν L.

Ἰάσονα καὶ τινας ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιάρχας, βοῶντες, “Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι¹², βασιλέα λέγοντες ἕτερον¹³ εἶναι, Ἰησοῦν.” Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς¹⁴ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν¹⁵. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ¹⁶ καθ’ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὥς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κακεῖ σαλεύοντες¹⁷ τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς¹⁸ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ¹⁹ ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ καθιστώντες²⁰ τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν²¹ ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὥς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήρσαν. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι²² κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ²³ τῶν Ἐπικουρείων

¹² πράσσουσιν LT.¹³ ἕτερον λέγοντες L.¹⁴ — τῆς LT.¹⁵ ἀπήσαν τῶν Ἰουδαίων T.¹⁶ — τὸ T.¹⁷ + καὶ ταρασσ-
ουσιν LT.¹⁸ ἕως L.¹⁹ ὑπέμεινεν τε LT.²⁰ καθιστά-
ουσιν LT.²¹ — αὐτὸν LT.²² θεωροῦντος LT.²³ + καὶ LT.

καὶ τῶν Στωϊκῶν²⁴ φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον, “Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν;” Οἱ δέ, “Ἕένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι.” ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγέλιζτο²⁵. ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ 19 τὸν Ἀρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, “Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἢ καινὴ αὕτη ἡ²⁶ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῇ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς 20 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θελοῖ²⁷ ταῦτα εἶναι.” Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες 21 ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν²⁸, ἢ λέγειν τι καὶ²⁹ ἀκούειν³⁰ καινότερον.

Σταθεῖς δὲ ὁ³¹ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πά- 22 γου, ἔφη, “Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισι- δαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ 23 ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ‘Ἀγνώστῳ Θεῷ.’ θν³² οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον³³ ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ 24 Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων³⁴, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀν- 25 θρώπων³⁵ θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ³⁶ πάντα· ἐποίησέ 26 τε ἐξ ἑνὸς αἵματος³⁷ πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον³⁸ τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγ- μένους³⁹ καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν Κύριον⁴⁰, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν 27 αὐτὸν καὶ⁴¹ εὔροιεν, καίτοιγε⁴² οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ 28 κινούμεθα καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ’ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, ‘Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.’ Γέ- 29

²⁴ Στωϊκῶν (—τῶν) LT.²⁵ εὐηγγέλιζτο αὐτοῖς L, αὐ — αὐτοῖς T.²⁶ — ἡ L.²⁷ τίνα θέλει L.²⁸ ἡυκαίρουν LT.²⁹ ἢ LT.³⁰ + τὴ L.³¹ — ὁ L.³² ὁ LT.³³ τοῦτο LT.³⁴ ὑπάρχων κύριος LT.³⁵ ἀνθρωπίνων LT.³⁶ καὶ τὰ BELT.³⁷ — αἵματος L.³⁸ παντὸς προσώπου LT.³⁹ πρὸς τεταγ-⁴⁰ μένους L, προστεταγμένους T.⁴¹ θεόν LT.⁴² καί γε LT.

νος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομί-
 ζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
 30 ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὁμοιον. Τοὺς
 μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ
 νῦν⁴³ παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι⁴⁴ πανταχοῦ
 31 μετανοεῖν· διότι⁴⁵ ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει
 κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ
 ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν
 32 ἐκ νεκρῶν.” Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ
 μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον⁴⁶, “Ἀκουσόμεθά σου
 33 πάλιν περὶ τούτου⁴⁷.” Καὶ⁴⁸ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλ-
 34 θεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες
 αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ⁴⁹ Ἀρεο-
 παγίτης⁵⁰, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν
 αὐτοῖς.

18 ΜΕΤΑ δὲ¹ ταῦτα χωρισθεῖς ὁ Παῦλος² ἐκ τῶν
 2 Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον· καὶ εὗρών τινα Ἰου-
 δαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσ-
 φάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν
 γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαῦδιον χωρί-
 ζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ³ τῆς Ῥώμης,
 3 προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι,
 ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ ἐργάζετο⁴. ἦσαν γὰρ σκηνο-
 4 ποιοὶ τὴν τέχνην⁵. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ
 κατὰ πᾶν σάββατον, ἕπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλ-
 5 ληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε
 Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι⁶ ὁ
 Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις⁷ τὸν Χρισ-
 6 τὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασ-
 φημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-
 τοὺς, “Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν·
 καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.”

⁴³ τανῦν BE.⁴⁴ πάντας L.⁴⁵ καθότι LT.⁴⁶ εἶπαν T.⁴⁷ περὶ τούτου καὶ πάλιν LT.⁴⁸ — Kai LT.⁴⁹ — ὁ L.⁵⁰ Ἀρεοπαγίτης T.¹ — δὲ L.² — ὁ Παῦλος LT.³ ἀπὸ LT.⁴ ἐργάζετο LT.⁵ τῇ τέχνῃ LT.⁶ λόγῳ LT.⁷ + εἶναι L.

Καὶ μεταβαῖς ἐκεῖθεν ἦλθεν⁸ εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι 7
 Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνο-
 μοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνά- 8
 γωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
 καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσαν καὶ
 ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ⁹ 9
 τῷ Παύλῳ, “Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιω-
 πήσης· διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθή- 10
 σεται σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι
 πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.” Ἐκάθισέ τε¹⁰ ἐνιαυτὸν 11
 καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος¹¹ τῆς Ἀχαΐας, κατεπ- 12
 ἔστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ
 ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα λέγοντες, “Ὅτι παρὰ 13
 τὸν νόμον οὗτος ἀναπαίθεται¹² τοὺς ἀνθρώπους σέβεισ-
 θαι τὸν Θεόν.” Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν 14
 τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
 “Εἰ μὲν οὖν¹³ ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν,
 ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην¹⁴ ὑμῶν· εἰ δὲ 15
 ζήτημά¹⁵ ἐστὶ περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμον
 τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὤψεσθε αὐτοί· κριτὴς γάρ¹⁶ ἐγώ
 τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.” Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς 16
 ἀπὸ τοῦ βήματος· ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἑλ- 17
 ληνες¹⁷ Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμ-
 προσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλ-
 λίωνι ἔμελεν.

Ὁ ΔΕ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, 18
 τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν,
 καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος
 τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς¹⁸. εἶχε γὰρ εὐχὴν. κατὴν- 19
 τῆς¹⁹ δὲ εἰς Ἐφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ²⁰.

⁸ εἰσῆλθεν L.¹¹ ἀνθυπάτου οὗτος L.¹⁴ ἀνεσχόμην L.¹⁷ —οἱ Ἕλληνες LT.¹⁹ κατήντησαν LT.⁹ ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος L.¹² ἀναπαίθεται οὗτος LT.¹⁵ ζητήματά LT.¹⁸ ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν LT.²⁰ ἐκεῖ L.¹⁰ δὲ L.¹³ —οὖν LT.¹⁶ —γάρ LT.

αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη²¹
 20 τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα
 21 χρόνον μείναι παρ' αὐτοῖς²², οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλ'
 ἀπετάξατο αὐτοῖς²³, εἰπὼν, “Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν
 τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα²⁴. πάλιν δέ²⁵
 ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος.” Καὶ²⁶
 22 ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν,
 ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν,
 23 κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινά,
 ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν
 καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίων²⁷ πάντας τοὺς μαθητάς.
 24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς
 τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον,
 25 δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος
 τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει
 καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου²⁸, ἐπιστά-
 26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οὗτός τε ἤρ-
 ξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες
 δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα²⁹, προσελάβοντο
 αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
 27 Θεοῦ ὁδόν³⁰. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν
 Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
 μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος
 συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·
 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ,
 ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰη-
 σοῦν.

19 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κο-
 ρίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν
 2 εἰς Ἐφεσον· καὶ εὐρών¹ τινας μαθητάς, εἶπε² πρὸς
 αὐτούς, “Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες;”
 Οἱ δὲ εἶπον³ πρὸς αὐτόν, “Ἄλλ’ οὐδὲ⁴ εἰ Πνεῦμα

²¹ διελέξατο L. ²² — παρ' αὐτοῖς LT. ²³ ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ LT. ²⁴ — Δεῖ με usque ad Ἱεροσόλυμα LT. ²⁵ — δέ LT. ²⁶ — Καὶ LT. ²⁷ στηρίζων L. ²⁸ Ἰησοῦ LT. ²⁹ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας L. ³⁰ ὁδὸν τοῦ Θεοῦ L. ¹ εὐρεῖν LT. ² + τε LT. ³ — εἶπον LT. ⁴ οὐδ' L.

“Αγίον ἔστιν, ἠκούσαμεν.” Εἰπέ τε πρὸς αὐτούς⁵, 3
 “Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε;” Οἱ δὲ εἶπον⁶, “Εἰς τὸ
 Ἰωάννου βάπτισμα;” Εἶπε δὲ Παῦλος, “Ἰωάννης 4
 μὲν⁷ ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων,
 εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα πιστεύωσι, τουτέ-
 στιν⁸ εἰς τὸν Χριστὸν⁹ Ἰησοῦν.” Ἀκούσαντες δὲ 5
 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ 6
 ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς¹⁰ χεῖρας, ἦλθε τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις
 καὶ προεφήτεον¹¹. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ 7
 δεκάδύο¹². Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρ- 8
 ρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων
 τὰ¹³ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσ- 9
 κληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
 ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’ αὐτῶν ἀφώρισε
 τοὺς μαθητάς, καθ’ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ¹⁴
 Τυράννου τινός¹⁵. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε 10
 πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκούσαι τὸν
 λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹⁶, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλη-
 νας· Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς¹⁷ 11
 διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθε- 12
 νοῦντας ἐπιφέρεισθαι¹⁸ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδά-
 ρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ’ αὐτῶν τὰς
 νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ’
 αὐτῶν¹⁹. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ²⁰ τῶν περιερ- 13
 χομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς
 ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-
 ρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, “Ὁρκίζομεν²¹ ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν
 ὃν ὁ²² Παῦλος κηρύσσει.” Ἦσαν δέ τινες²³ υἱοὶ²⁴ 14
 Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπὶ τοῦτο ποιοῦν-
 τες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε²⁵, 15

⁵ — πρὸς αὐτούς LT. ⁶ εἶπαν LT. ⁷ — μὲν L. ⁸ τοῦτ’
 ἔστιν T. ⁹ — Χριστὸν LT. ¹⁰ — τὰς LT. ¹¹ ἐπροφή-
 τεον LT. ¹² δώδεκα L. ¹³ — τὰ LT. ¹⁴ — τινός LT.
¹⁵ — Ἰησοῦ LT. ¹⁶ ὁ Θεὸς ἐποίει L. ¹⁷ ἀποφέρεισθαι LT.
¹⁸ ἐκπορεύεσθαι (— ἀπ’ αὐτῶν) LT. ¹⁹ καὶ LT. ²⁰ Ὁρκίζο LT.
²¹ — ὁ LT. ²² τινος L. ²³ υἱοὶ transferunt LT in locum
 post ἐπὶ τὰ. ²⁴ — οἱ L. ²⁵ + (v) αὐτοῖς L.

16 "Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι·
 16 ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;" Καὶ ἐφαλλόμενος²⁶ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
 ἄνθρωπος²⁷ ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ²⁸
 κατακυριεύσας αὐτῶν²⁹, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε
 17 ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις
 τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ
 ἐπέπεσε³⁰ φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο
 18 τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοὶ τε τῶν πε-
 πιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγ-
 19 γέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ
 περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους
 κατέκαιον ἐνώπιον πάντων καὶ συνεψήφισαν τὰς τι-
 20 μὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτω
 κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου³¹ ἤρξανε καὶ ἴσχυεν.
 21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ
 πνεύματι, διελθὼν³² τὴν Μακεδονίαν καὶ³³ Ἀχαΐαν
 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ³⁴, εἰπὼν, "Ὅτι μετὰ τὸ
 22 γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν." "Ἀπο-
 στείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούν-
 των αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἑραστον, αὐτὸς ἐπέσχε
 23 χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν
 24 ἐκείνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημή-
 τριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς
 ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο³⁵ τοῖς τεχνίταις ἔργα-
 25 σίαν οὐκ ὀλίγην³⁶. οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ
 τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, "Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι
 26 ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν³⁷ ἐστί. καὶ
 θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ³⁸
 σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας
 μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ
 27 οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κιν-

²⁶ ἐφαλλόμενος L.²⁷ ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς LT.²⁸ - καὶ LT.²⁹ ἀμφοτέρων LT.³⁰ ἐπέσεν L.³¹ τοῦ κυρίου ὁ λόγος LT.³² διελθεῖν L.³³ + τὴν L.³⁴ Ἱεροσόλυμα LT.³⁵ παρείχε L.³⁶ οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν L.³⁷ τῶν LT.³⁸ + καὶ L.

δυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν³⁹ εἰς οὐδέν⁴⁰ λογισθῆναι, μέλλειν⁴¹ δὲ⁴² καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα⁴³ αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.” Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι 28 πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, “Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.” Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὄλη⁴⁴ συγ- 29 χύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γαῖον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ⁴⁵ Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου⁴⁷ βουλο- 30 μένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ³¹ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι³² ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκεν⁴⁸ συνελήλυθαισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν⁴⁹ Ἀλέξανδρον, προβαλ- 33 ὄντων⁵⁰ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεύσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντων⁵¹ δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο 34 μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, “Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.” Καταστείλας δὲ ὁ³⁵ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, “Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος⁵² ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης θεᾶς⁵³ Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν 36 ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν⁵⁴. ἡγάγετε γὰρ³⁷ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεάν⁵⁵ ὑμῶν⁵⁶. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ 38 οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς τινα λόγον ἔχουσιν⁵⁷, ἀγοραῖοι⁵⁸ ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν

³⁹ ἱερὸν Ἀρτέμιδος T. ⁴⁰ οὐθέν LT. ⁴¹ λογισθήσεται, μέλλει L. ⁴² τε BELT. ⁴³ τῆς μεγαλειότητος L. ⁴⁴ - ὄλη LT. ⁴⁵ + τῆς T. ⁴⁶ - τοῦ LT. ⁴⁷ Παύλου δὲ L. ⁴⁸ ἕνεκα L. ⁴⁹ συνεβίβασαν L. ⁵⁰ προβαλλόντων EL. ⁵¹ ἐπιγνόντες LT. ⁵² ἀνθρώπων LT. ⁵³ - θεᾶς LT. ⁵⁴ πράσσειν LT. ⁵⁵ Θεὸν LT. ⁵⁶ ἡμῶν L. ⁵⁷ ἔχουσι (ν T) πρὸς τινα λόγον LT. ⁵⁸ ἀγόραμοι LT.

39 ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων⁵⁹ ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ
 40 ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύο-
 μεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
 αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι⁶⁰
 41 λόγον⁶¹ τῆς συστροφῆς ταύτης.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
 ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20 **ΜΕΤΑ** δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλε-
 σάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ¹ ἀσπασάμενος,
 2 ἐξῆλθε πορευθῆναι² εἰς τὴν³ Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ
 τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
 3 ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς,
 γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς⁴ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλ-
 λοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ
 4 ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ
 ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος⁵ Βεροιαῖος· Θεσσαλονι-
 κέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος⁶, καὶ Γαῖος Δερ-
 βαῖος καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρό-
 5 φιμος. οὗτοι⁷ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι⁸.
 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων
 ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
 Τρωάδα⁹ ἄχρις¹⁰ ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέ-
 7 ρας ἑπτὰ. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων
 τῶν μαθητῶν τοῦ¹¹ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο
 αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε
 8 τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ἦσαν δὲ λαμπάδες
 9 ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦσαν¹² συνηγμένοι. καθήμε-
 νος¹³ δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος,
 καταφερόμενος ὑπνῷ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύ-
 λου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν
 10 ἀπὸ τοῦ τριστεγού κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. καταβὰς
 δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ¹⁴ συμπεριλαβὼν
 εἶπε, “Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ

⁵⁹ περαιτέρω LT.⁶⁰ δοῦναι T.⁶¹ + περὶ L.¹ + παρακαλέσας, L.² πορεύεσθαι L.³ — τὴν L.⁴ ἐπιβου-

λῆς αὐτῷ LT.

⁵ + Πύρρου LT.⁶ Σέκουνδος T.⁷ + δὲ L.⁸ Τρωάδι LT.⁹ Τρωάδα LT.¹⁰ ἄχρι LT.¹¹ ἡμῶν LT.¹² ἦμεν LT.¹³ καθεζόμενος LT.¹⁴ συν T.

ἐστιν.” Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας¹⁵ ἄρτον καὶ γευσάμε- 11
νος, ἐφ’ ἱκανόν τε ὁμλήσας ἄχρις¹⁶ αὐγῆς, οὕτως
ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλή- 12
θησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ 13
πλοῖον, ἀνῆχθήμεν εἰς¹⁷ τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-
τες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγ-
μένος¹⁸, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὥς δὲ συνέβαλεν¹⁹ 14
ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς
Μιτυλήνην· κακεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ 15
κατηντήσαμεν ἀντικρὺ²⁰ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβά-
λομεν εἰς Σάμον· καὶ μέναντες ἐν Τρωγυλίᾳ, τῇ
ἐχομένῃ²¹ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. ἔκρινε²² γὰρ ὁ Παῦ- 16
λος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ
δυνατὸν ἦν²³ αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς
γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα²⁴.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον, μετε- 17
καλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὥς δὲ 18
παρεγένοντο πρὸς αὐτόν²⁵, εἶπεν αὐτοῖς, “Ὑμεῖς
ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ’ ἧς ἐπέβην εἰς
τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ’ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενό-
μην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύ- 19
νης καὶ πολλῶν²⁶ δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμ-
βάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὥς 20
οὐδὲν ὑπεστείλαμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ’
οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι 21
τὴν εἰς τὸν²⁷ Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν²⁸ εἰς
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν²⁹. καὶ νῦν ἰδοὺ 22
ἐγὼ δεδεμένος³⁰ τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσα-
λήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν 23

¹⁵ + τὸν I.T. ¹⁶ ἄχρι T. ¹⁷ ἐπὶ I.T. ¹⁸ διατεταγμένος
ἦν L. ¹⁹ συνέβαλλεν L. ²⁰ ἀντικρὺς I.T. ²¹ τῇ δὲ
ἐχομένῃ L. αὐτῇ Tρωγυλίᾳ ταπεινὴν μισίαν T. ²² κεκρίκει I.T.
²³ εἴη L. ²⁴ Ἱερουσαλήμ T. ²⁵ + ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν L.
²⁶ - πολλῶν I.T. ²⁷ - τὸν T. ²⁸ - τὴν L. ²⁹ - Χριστόν I.T.
³⁰ δεδεμένος ἐγὼ I.T.

ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται³¹
 24 λέγων³² ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις³³ μένουσιν. ἀλλ'
 οὐδενὸς λόγον ποιῶμαι, οὐδὲ ἔχω³⁴ τὴν ψυχὴν μου³⁵
 τιμίαν ἐμαυτῷ, ὥς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ
 χαρᾶς³⁶, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ
 Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 25 χάριτος τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκ
 ἔτι³⁷ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς
 26 διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³⁸. διὸ
 μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς
 27 ἐγώ³⁹ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλά-
 μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν⁴⁰ πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ
 28 Θεοῦ. προσέχετε ὅν⁴¹ ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ,
 ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους,
 ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ⁴², ἣν περιποιή-
 29 σατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος⁴³. ἐγὼ γὰρ⁴⁴ οἶδα τοῦτο⁴⁵,
 ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξίν μου λύκοι βαρεῖς
 30 εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν
 αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
 31 μένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ
 γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ
 ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
 32 ἕκαστον. καὶ τανῦν⁴⁶ παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί⁴⁷,
 τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυνα-
 μένῳ ἐποικοδομῆσαι⁴⁸ καὶ δοῦναι ὑμῖν⁴⁹ κληρονομίαν
 33 ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ
 34 ἱματισμοῦ οὐδενὸς⁵⁰ ἐπεθύμησα· αὐτοὶ δὲ⁵¹ γινώσκετε
 ὅτι ταῖς χρεαῖς μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέ-
 35 τησαν αἱ χεῖρες αὐται. πάντα⁵² ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι
 οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούν-

³¹ + μοι LT.³² λέγων T.³³ καὶ θλίψεις με LT.³⁴ - οὐδὲ ἔχω T, αὐτὸς οὐδὲ ποιῶμαι L.³⁵ - μου LT.³⁶ - μετὰ χαρᾶς LT.³⁷ οὐκέτι BELT.³⁸ - τοῦ Θεοῦ LT.³⁹ εἰμι L, ε⁴⁰ ὑμῖν *transferi* L (non marg.) *ad finem versae.*⁴¹ [ὅν] L.⁴² κυρίου LT.⁴³ αἵματος τοῦ ἰδίου LT.⁴⁴ - γὰρ L.⁴⁵ - τοῦτο L.⁴⁶ τὰ νῦν LT.⁴⁷ - ἀδελφοί LT.⁴⁸ οἰκοδομῆσαι L.⁴⁹ - ὑμῖν LT.⁵⁰ οὐδενὸς T.⁵¹ - δὲ LT.⁵² αὐταὶ πάντα L.

των, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, ‘Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον⁵³ ἢ λαμβάνειν.’” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα³⁶ αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ³⁷ ἐγένετο κλαυθμὸς⁵⁴ πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν· ὁδυνώ-³⁸μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας²¹ ἀπ’ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν¹, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κακείθεν εἰς Πάταρα. καὶ² εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες³ δὲ τὴν Κύπρον, καὶ κατα-³λιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν⁵ εἰς Τύρον· ἐκείσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον⁴ ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες⁵ τοὺς⁴ μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ⁶ ἡμέρας ἑπτὰ· οἷτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν⁷ εἰς Ἱερουσαλήμ⁸. ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι⁹ τὰς⁵ ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα. καὶ ἀσπασάμενοι¹⁰ ἀλλήλους,¹¹ ἐπέβημεν¹² εἰς τὸ⁶ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς⁷ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ’ αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον⁸ ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον¹³ ἦλθον¹⁴ εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ¹⁵ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν

⁵³ μᾶλλον διδόναι LT.⁵⁴ κλαυθμὸς ἐγένετο LT.¹ Κῶ LT.² ἀναφανέντες BELT.³ κατήλθομεν L.⁴ τὸ πλοῖον ἦν L.⁵ ἀνευρόντες δὲ LT.⁶ αὐτοῖς L.⁷ ἐπιβαίνειν LT.⁸ Ἱεροσόλυμα LT.⁹ ἐξαρτίσαι ἡμᾶς LT.¹⁰ προσευξάμενοι

ἀποσπασάμεθα LT.

¹¹ + καὶ LT.¹² ἐνέβημεν L, ἀνέβημεν T.¹³ —οἱ περὶ τὸν Παῦλον LT.¹⁴ ἦλθομεν BEL, ἤλθομεν T.¹⁵ —τοῦ LT.

- 9 παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσ-
 10 σαρες¹⁶ προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν¹⁷ ἡμέ-
 ρας πλείους κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφή-
 11 τῃς ὀνόματι Ἀγαβος· καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς, καὶ
 ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας τε¹⁸ αὐτοῦ τὰς
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας¹⁹ εἶπε, “Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα
 τὸ Ἅγιον, ‘Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δῆ-
 σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσου-
 12 σιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.’” Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα,
 παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀνα-
 13 βαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. ²⁰ἀπεκρίθη δὲ²¹ ὁ
 Παῦλος, “Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές
 μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
 καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτοιμῶς ἔχω ὑπὲρ τοῦ
 14 ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.” Μὴ πειθομένου δὲ
 αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, “Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου
 γενέσθω²².”
- 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι²³
 16 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ²⁴. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν
 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ
 ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
- 17 ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμέ-
 18 νως ἐδέξαντο²⁵ ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει
 ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρε-
 19 γέγοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς,
 ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα καστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς
 20 ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες
 ἐδόξαζον τὸν Κύριον²⁶. εἰπόν τε²⁷ αὐτῷ, “Θεωρεῖς,
 ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων²⁸ τῶν πεπισ-
 τευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
 21 χουσι. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν
 διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως²⁹ τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας³⁰

¹⁶ τέσσαρες παρθένοι L, αἱ παρθένοι θυγατέρες τέσσαρες T.

¹⁷ -ἡμῶν LT.

¹⁸ -τε LT.

¹⁹ αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τοὺς χεῖρας

LT. ²⁰ +τότε L.

²¹ τε T, αἱ -δὲ L.

²² Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα

γενέσθω LT.

²³ ἐπισκευασάμενοι LT.

²⁴ Ἱεροσόλυμα LT.

²⁵ ἀπεδέξαντο LT.

²⁶ Θεόν LT.

²⁷ εἰπόντες L. ²⁸ ἐν τοῖς

Ἰουδαίοις LT.

²⁹ Μωσέως LT.

³⁰ -πάντας L.

Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μὴδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστι; πάντως 22 δεῖ πλῆθος συνελθεῖν³¹. ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες 23 τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παρα- 24 λαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται³² τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσι³³ πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων³⁴. περὶ 25 δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν³⁵, κρίναντες μὴδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ³⁶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ³⁷ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν." Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν 26 τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. ὥς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ 27 ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον³⁸ πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον³⁹ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν⁴⁰, κράζον- 28 τες, "Ἄνδρες Ἰσραηλῖται⁴¹, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ⁴² διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλλήνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τούτον." Ἦσαν γὰρ προεωρακότες 29 Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκί- 30 νήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ⁴³ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ 31 χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται⁴⁴ Ἱερου-

³¹ συνελθεῖν πλῆθος LT.³² ξυρήσονται T.³³ γνῶσονται LT.³⁴ φυλάσσων τὸν νόμον LT.³⁵ ἀπεστείλαμεν L.³⁶ —μὴδὲν

usque ad εἰ μὴ L.

³⁷ —τὸ LT.³⁸ συνέχεον L.³⁹ ἐπέβαλαν T.⁴⁰ ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας LT.⁴¹ Ἰσραηλῖται T.⁴² πανταχῇ L, πανταχῇ T.⁴³ τε LT.⁴⁴ συγχύνεται L.

- 32 σαλήμ· ὃς ἐξαντῆς παραλαβὼν⁴⁵ στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους⁴⁶, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο
33 τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσεισι
34 ποιηκῶς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων⁴⁸ ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ⁴⁹ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.
35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ
36 ὄχλου. ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον⁵⁰,
“ Αἶρε αὐτόν.”
37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, “ Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν
38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
39 τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “ Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.”
40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ
41 σιγῆς γενομένης⁵², προσεφώνησε τῇ Ἑβραίδι δια-
22 λέκτῳ λέγων, “ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκού-
42 σατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν¹ ἀπολογίας.” Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραίδι διαλέκτῳ προσεφώνει²
43 αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν,
3 “ Ἐγὼ μὲν³ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος

⁴⁵ λαβὼν L.⁴⁶ ἑκατοντάρχας LT.⁴⁷ — ἂν L.⁴⁸ ἐπεφώνουν LT.⁴⁹ δυνάμενον δὲ αὐτοῦ LT.⁵⁰ κράζοντες LT.⁵¹ — τὴ T.⁵² γεναμένης T.¹ νυνὶ LT.² προσφωνεῖ T.³ — μὲν L.

κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ἡλωτῆς ὑπάρ-
 χων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·
 ὡς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων ⁴
 καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας,
 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσ- ⁵
 βυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
 τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα
 τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγί- ⁶
 ζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ·
 ἔπεσόν⁴ τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγού- ⁷
 σης μοι, 'Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;' Ἐγὼ δὲ ⁸
 ἀπεκρίθην, 'Τίς εἰ Κύριε;' Εἶπέ τε πρὸς με⁵, 'Ἐγώ
 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.' Οἱ δὲ σὺν ⁹
 ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμβοβοι ἐγί-
 νοντο⁶. τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός
 μοι. εἶπον δέ, 'Τί ποιήσω Κύριε;' Ὁ δὲ Κύριος ¹⁰
 εἶπε πρὸς με, 'Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν·
 κακεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται
 σοι ποιῆσαι.' Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης ¹¹
 τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόν-
 των μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ¹²
 ἀνὴρ εὐσεβεὶς⁷ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ
 πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς με⁸ ¹³
 καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, 'Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον.'
 Καγὼ αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν, ¹⁴
 'Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινώ-
 ναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκού-
 σαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔση μάρτυς ¹⁵
 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρακας καὶ ἤκου-
 σας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ¹⁶
 ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
 ὄνομα τοῦ Κυρίου⁹. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι ¹⁷

⁴ ἔπεσά LT.
⁷ εὐλαβὴς LT.

⁵ ἐμέ L.
⁸ ἐμέ L.

⁶ — καὶ ἔμβοβοι ἐγένοντο L.
⁹ αὐτοῦ LT.

- εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένον μου ἐν τῷ ἱερῷ,
 18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά
 μοι, ‘Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ·
 διότι οὐ παραδέξονται σου τὴν¹⁰ μαρτυρίαν περὶ
 19 ἐμοῦ.’ Καὶ γὰρ εἶπον, ‘Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι
 ἐγὼ ἡμῃ φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς
 20 τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἔξεχετο¹¹ τὸ αἷμα
 Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἡμῇ ἐφεσ-
 τῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ¹², καὶ φυλάσ-
 21 σων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.’ Καὶ εἶπε
 πρὸς με, ‘Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-
 στελῶ σε.’”
- 22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, “Αἶρε ἀπὸ τῆς
 γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθήκον¹³ αὐτὸν ζῆν.”
- 23 Κραυγαζόντων δὲ¹⁴ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια,
 24 καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα, ἐκέλευσεν
 αὐτὸν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι¹⁵ εἰς τὴν παρεμβολήν,
 εἰπὼν¹⁶ μαστίξιν ἀνετάξεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι’
 25 ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὥς δὲ προέτεινεν¹⁷
 αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρ-
 χον ὁ Παῦλος, “Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατά-
 26 κριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίξιν;” Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκα-
 τόνταρχος¹⁸, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ¹⁹ λέ-
 γων, “Ὅρα²⁰ τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος
 27 οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.” Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος
 εἶπεν αὐτῷ, “Λέγε μοι, εἰ²¹ σὺ Ῥωμαῖός εἶ;” Ὁ δὲ
 28 ἔφη, “Ναί.” Ἀπεκρίθη τε²² ὁ χιλιάρχος, “Ἐγὼ
 πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
 μην.” Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, “Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέν-
 29 νημαι.” Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλ-
 λοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη,

¹⁰ - τὴν L.

αὐτοῦ LT.

¹¹ ἐξεχύνετο LT.¹³ καθήκεν T.¹⁴ τε LT.¹² - τῇ ἀναιρέσει¹⁵ ὁ χιλιάρχος

εἰσαγεσθαι αὐτόν LT.

¹⁶ εἶπας LT.¹⁷ προέτειναν LT.¹⁸ ἑκατοντάρχης LT.¹⁹ τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν LT.²⁰ - Ὅρα ... ; LT.²¹ - εἰ LT.²² - τε T, αὐτὸς L.

ἐπιγνούς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν²³.
δεδεκώς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, 30
τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ²⁴ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν²⁵, καὶ ἐκέλευσεν ἔλθαι²⁶ τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον²⁷ τὸ συνέδριον αὐτῶν²⁸. καὶ κατα-
γαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας²⁹
δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ¹ εἶπεν, “Ἄνδρες ἀδελφοί,
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ
ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.” Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας 2
ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ
στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, “Τύπτειν 3
σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη
κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις
με τύπτεσθαι;” Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον², “Τὸν 4
ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;” Ἔφη τε ὁ Παῦλος, 5
“Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται
γάρ, “Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.”
Γινούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδου- 6
καίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν³ ἐν τῷ συνε-
δρίῳ, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς
Φαρισαίου⁴. περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
ἐγὼ κρίνομαι.” Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος⁵, ἐγένετο 7
στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν⁶ Σαδδουκαίων, καὶ
ἐσχίσθη⁷ τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν⁸ γὰρ λέγουσι 8
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ⁹ ἄγγελον μήτε πνεῦμα·
Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ 9
κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ¹⁰ γραμματεῖς τοῦ
μέρους¹¹ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, “Οὐδὲν
κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν¹².”
Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς¹³ ὁ χιλίαρ- 10

²³ αὐτὸν ἦν L.²⁴ ὑπὸ L.²⁵ —ἀπὸ τῶν δεσμῶν LT.²⁶ συνελθεῖν LT.²⁷ πᾶν LT.²⁸ —αὐτῶν LT.¹ —ὁ T, αὐτῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος L.² εἶπαν T.³ ἔκραξεν T.⁴ Φαρισαίων LT.⁵ εἰπόντος L.⁶ —τῶν LT.⁷ + μὲν L.⁸ —μὲν L.⁹ μήτε L.¹⁰ —οἱ LT.¹¹ τινὲς L.¹² (r) —μὴ θεομαχῶμεν LT.¹³ στάσεως γενομένης φοβηθεὶς L.

χος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

- 11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἑνὶ ἐπιστάς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, “Θάρσει Παῦλε¹⁴. ὥς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
12 τυρῆσαι.” Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν¹⁵, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μὴτε φαγεῖν μὴτε πιεῖν ἕως οὐ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα¹⁶
13 οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποικότες¹⁷. οἷτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον¹⁸, “Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδε-
15 νος¹⁹ γεύσασθαι ἕως οὐ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὐριον²⁰ αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς²¹ ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν† ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ
16 ἀνελεῖν αὐτόν.” Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ ἐνέδρον²², παραγενόμενος²³ καὶ εἰσελθὼν εἰς
17 τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατοντάρχων²⁴, ἔφη, “Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρ-
18 χον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι²⁵ αὐτῷ.” Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, “Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ὑρώτησε, τοῦτον τὸν νεανίαν²⁶ ἀγαγεῖν πρὸς σε,
19 ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.” Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ’ ἰδίαν ἐπυνθάνετο, “Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;”
20 Εἶπε δέ, “Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτησαί σε, ὅπως αὐριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦ-

¹⁴ — Παῦλε LT. ¹⁵ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι LT. ¹⁶ τεσσαράκοντα T. ¹⁷ ποιησάμενοι LT. ¹⁸ εἶπαν LT. ¹⁹ μηθενὸς T.
²⁰ — αὐριον LT. ²¹ καταγάγῃ αὐτὸν εἰς LT. [†] διαγινώσκειν B.
²² τὴν ἐνέδραν BEL. ²³ παραγενάμενος T. ²⁴ ἑκατοντάρχων T.
²⁵ ἀπαγγεῖλαι τι L. ²⁶ νεανίσκον LT.

λον²⁷, ὡς μέλλοντες²⁸ τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι 21 γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα¹⁶, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἑτοιμοὶ εἰσι²⁹ προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.” Ὁ μὲν 22 οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν³⁰, παραγγείλας μηδενὶ ἐκκαλῆσαι, “ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.” Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων²⁴ 23 εἶπεν, “Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαν- 24 τες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα.” γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν³¹ τὸν τύπον 25 τοῦτον· “Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26 Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα³² 27 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ’ αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξιλόμην³³ αὐτόν³⁴, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. βουλόμενος δὲ 28 γνῶναι³⁵ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκα- 29 λούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα³⁶. μηνυ- 30 θείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν³⁷ ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων³⁸, ἑξαυτῆς³⁹ ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς αὐτόν⁴⁰ ἐπὶ σοῦ. Ἐρρωσο⁴¹.”

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον 31 αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς⁴² νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον ἔασαν- 32 τες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι⁴³ σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν

²⁷ τὸν Παῦλον καταγάγης εἰς τὸ συνέδριον LT.

²⁸ μέλλων LT.

²⁹ εἰσὶν ἑτοιμοὶ LT.

³⁰ νεανίσκον LT.

³¹ ἔχουσαν L.

³² συλλημφθέντα LT.

³³ ἐξελάμην LT.

³⁴ — αὐτόν L.

³⁵ τε ἐπιγνῶναι LT.

³⁶ ἔχοντα ἔγκλημα LT.

³⁷ — μέλλειν L.

³⁸ — ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων LT.

³⁹ ἐξ αὐτῶν L.

⁴⁰ αὐτοὺς LT.

⁴¹ — Ἐρρωσο LT.

⁴² — τῆς LT.

⁴³ ἀπέρχεσθαι L.

33 εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν
 Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγε-
 34 μόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς
 δὲ ὁ ἡγεμὼν⁴⁴, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας
 35 ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, “Διακούσο-
 μαί σου,” ἔφη, “ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παρα-
 γένωνται.” Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν⁴⁵ ἐν τῷ πραιτωρίῳ
 τοῦ⁴⁶ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι⁴⁷.

24 ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνα-
 νίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων¹ καὶ ῥήτορος Τερτύλλου
 τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύ-
 2 λου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρ-
 3 τυλλος λέγων, “Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 σοῦ, καὶ κατορθωμάτων² γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
 διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀπο-
 δεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε³ ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκού-
 5 σαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὐρόντες
 γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ κινοῦντα στάσιν⁴
 πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρω-
 6 τοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως· ὃς καὶ
 τὸ ἱερὸν ἐπέιρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν
 7 καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίναι. παρ-
 ελθὼν δὲ Δυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ
 8 τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς κατηγόρους
 αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ⁵. παρ’ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα-
 κρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώναι ὧν ἡμεῖς
 9 κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.” Συνέθεντο⁶ δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
 φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ⁷ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
 ἡγεμόνος λέγειν, “Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
 τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον⁸ τὰ περὶ

⁴⁴ —ὁ ἡγεμὼν LT.⁴⁵ κελεύσας LT.⁴⁶ —τοῦ T.⁴⁷ + αὐτόν LT.¹ πρεσβυτέρων τινῶν L.² διορθωμάτων L.³ ἐν T.⁴ στάσεις L.⁵ Desunt omnia in LT a v 8⁶ συνεθέσαμεν usque ad par’ οὗ v. 8.⁶ συνεθέθεντο LT.⁷ τε LT.⁸ εὐθύμως LT.

ἐμμαντοῦ ἀπολογουμαι· δυναμένου σου γνῶναι⁹ ὅτι 11
οὐ πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ¹⁰ δεκαδύο¹¹, ἀφ' ἧς
ἀνέβην προσκυνήσων ἐν¹² Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν 12
τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπιστ-
στασιν¹³ ποιούντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε¹⁴ παραστήσαί με¹⁵ δύναν- 13
ται¹⁶ περὶ ὧν νῦν¹⁷ κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ 14
τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν,
οὕτω λατρεύω τῷ πατρὶ¹⁸ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς
κατὰ τὸν νόμον καὶ¹⁸ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
ἐλπὶδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ- 15
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν¹⁹, δι-
καίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ δὲ²⁰ αὐτὸς ἀσκή, 16
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεόν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός²¹. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων 17
παρεγενόμενην²² ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου
καὶ προσφοράς· ἐν οἷς²³ εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ 18
ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ²⁴
ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς δὲ²⁵ ἐπὶ σοῦ παρῆναι 19
καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με²⁶. ἢ αὐτοὶ οὗτοι 20
εἰπάτωσαν, εἴ²⁷ τι εὐρον ἐν ἐμοὶ²⁸ ἀδίκημα, στάντος
μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου. ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, 21
ἧς ἔκραξα²⁹ ἐστὼς ἐν αὐτοῖς³⁰, “Ὅτι περὶ ἀναστάσεως
νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ³¹ ὑμῶν.”

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς³², ἀκ- 22
ριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν³³, “Ὅταν
Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶς.” διαταξάμενός τε³⁴ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι 23
τὸν Παῦλον³⁵, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν
τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι³⁶ αὐτῷ.

⁹ ἐπιγνῶναι LT. ¹⁰ — ἢ LT. ¹¹ δέκα L. ¹² εἰς LT.
¹³ ἐπίστασιν L. ¹⁴ οὐδὲ LT. ¹⁵ — με BELT. ¹⁶ + σοι L.
¹⁷ νῦν LT. ¹⁸ + ἐν BET. ¹⁹ — νεκρῶν LT. ²⁰ καὶ LT.
²¹ διὰ παντός LT. ²² παρεγενόμενην *transferred* LT *in locum*
post μου. ²³ αἰς L. ²⁴ — δὲ BE. ²⁵ ἔδει BELT.
²⁶ ἐμέ LT. ²⁷ — εἰ LT. ²⁸ — ἐν ἐμοὶ L. ²⁹ ἐέκραξα T.
³⁰ ἐν αὐτοῖς ἐστὼς LT. ³¹ ἐφ' LT. ³² ἀνεβάλετο δὲ αὐτούς
ὁ Φῆλιξ (Φῆλιξ L *passim*) LT. ³³ εἰπας LT. ³⁴ — τε LT.
³⁵ αὐτόν LT. ³⁶ — ἢ προσέρχεσθαι LT.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς³⁷ παραγεγόμενος ὁ Φῆλιξ
 σὺν Δρουσίλλῃ τῇ³⁸ γυναικὶ αὐτοῦ³⁹ οὔσῃ Ἰουδαία,
 μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
 25 τῆς εἰς Χριστὸν⁴⁰ πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ
 περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
 τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι⁴¹, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ
 ἀπεκρίθη, “Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλα-
 26 βὼν μετακαλέσομαί σε.” ἅμα δὲ⁴² καὶ ἐλπίζων, ὅτι
 χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως
 λύσῃ αὐτόν⁴³. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπό-
 27 μενος ὠμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χά-
 ριτας⁴⁴ καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε
 τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς
 2 ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνε-
 φάνισαν δὲ¹ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς² καὶ οἱ πρῶτοι τῶν
 Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,
 3 αἰτούμενοι χάριν κατ’ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται
 αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν
 4 αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη,
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ³, ἐαυτὸν δὲ μέλ-
 5 λειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. “Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν
 ὑμῖν,” φησί⁴, “συγκатаβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ
 6 ἀνδρὶ τούτῳ⁵, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.” Διατρίψας
 δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας⁷ πλείους⁸ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς
 Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
 7 ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παραγεγομένου δὲ
 αὐτοῦ, περιέστησαν⁹ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβε-
 βηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέρον-
 8 τες κατὰ τοῦ Παύλου¹⁰, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι, ἀπο-

³⁷ τινὰς ἡμέρας L.³⁸ + ἰδίᾳ L.³⁹ — αὐτοῦ LT.⁴⁰ + Ἰησουν L.⁴¹ — ἔσεσθαι L.⁴² — δὲ LT.⁴³ — ὅπως

λύσῃ αὐτόν LT.

⁴⁴ χάριτα L.¹ τε LT.² οἱ ἀρχιε-

ρεῖς LT.

³ εἰς Καισάρειαν LT.⁴ ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ LT.⁵ συν T.⁶ ἀποπον L.⁷ + οὐ LT.⁸ + δέκα LT.⁹ + αὐτόν L.¹⁰ αἰτιάματα καταφέροντες (— κατὰ τοῦ Παύλου) LT.

λογουμένον αὐτοῦ¹¹, “Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἡμαρτον.” Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων¹² χάριν 9· καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, “Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι¹³ ἐπ’ ἐμοῦ;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “Ἐπὶ τοῦ βήματος Καί- 10 σαρος ἐστὼς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις· εἰ 11 μὲν γὰρ¹⁴ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστίν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται ἀντοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.” Τότε ὁ Φῆσ- 12 τος¹⁵ συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, “Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.”

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βα- 13 σιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας 14 διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων, “Ἄνῃρ τις ἐστὶ καταλε- λειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου 15 μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ’ αὐτοῦ δίκην¹⁶. πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος 16 Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν¹⁷, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν¹⁸ ἐνθάδε, ἀνα- 17 βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ 18 οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον¹⁹ ὧν ὑπενόουν ἐγώ²⁰. ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19 δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν²¹.

¹¹ τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου LT.¹² θέλων τοῖς Ἰουδαίοις LT.¹³ κριθῆναι LT.¹⁴ οὗν LT.¹⁵ συν T.¹⁶ καταδικῆν LT.¹⁷ —εἰς ἀπώλειαν LT.¹⁸ —αὐτῶν T.¹⁹ ἔφερον LT.²⁰ ἐγὼ ὑπενόουν πονηρὰν LT.²¹ ζῆν BE.

20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου²² ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ²³,
 21 κακεὶ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικα-
 λεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
 διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω²⁴
 22 αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.” Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆσ-
 τον ἔφη²⁵, “Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀκοῦσαι.” Ὁ δὲ²⁶, “Αὔριον,” φησὶν, “ἀκούσῃ
 αὐτοῦ.”

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς
 Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων
 εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε τοῖς²⁷ χιλιάρχοις καὶ
 ἀνδράσι τοῖς κατ’ ἐξοχὴν οὖσι²⁸ τῆς πόλεως, καὶ
 24 κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἦχθη ὁ Παῦλος. καί
 φησιν ὁ Φῆστος, “Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες
 οἱ²⁹ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
 οὗ πᾶν³⁰ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν
 τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες³¹ μὴ δεῖν
 25 ἔξῃ³¹ αὐτὸν³² μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος³³ μηδὲν
 ἄξιον θανάτου αὐτόν³⁴ πεπραχέναι, καὶ³⁵ αὐτοῦ δὲ
 τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμ-
 26 πειν αὐτόν³⁶. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ
 οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μά-
 λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνα-
 27 κρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι³⁷. ἄλογον γάρ μοι
 δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ’ αὐτοῦ
 αἰτίας σημᾶναι.”

26 ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, “Ἐπι-
 τρέπεταί σοι ὑπὲρ¹ σεαυτοῦ λέγειν.” Τότε ὁ Παῦ-
 2 λος ἀπελογεῖτο², ἐκτείνας τὴν χεῖρα, “Περὶ πάντων
 ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 ἡγῆμαι ἐμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ

²² τούτων LT.²³ Ἱεροσόλυμα LT.²⁴ ἀναπέμψω LT.²⁵ — ἔφη LT.²⁶ — Ὁ δὲ LT.²⁷ — τοῖς LT.²⁸ — οὖσι LT.²⁹ σὺν T.³⁰ ἅπαν LT.³¹ βοῶντες L.³² αὐτὸν ζῆν L.³³ καταλαβόμεν L.³⁴ αὐτὸν θανάτου LT.³⁵ — καὶ L.³⁶ — αὐτόν LT.³⁷ γράψω LT.¹ περὶ LT.² ἀπολογεῖτο

transfert L in locum post χεῖρα.

σου σήμερον³. μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων 3
 τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθνῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ
 δέομαί σου⁴, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. τὴν μὲν οὖν 4
 βίωσίν μου τὴν⁵ ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομέ-
 νην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν⁶ Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες
 οἱ⁷ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, εἰς θέλωσι 5
 μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
 ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' 6
 ἐλπίδι τῆς πρὸς⁸ τοὺς πατέρας⁹ ἐπαγγελίας γενομέ-
 νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ 7
 δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ¹⁰ νύκτα καὶ ἡμέραν
 λατρεῖον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγ-
 καλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα¹¹, ὑπὸ τῶν¹² Ἰουδαίων¹³.
 τί¹⁴ ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς 8
 ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα 9
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι·
 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς¹⁵ τῶν 10
 ἁγίων ἐγὼ¹⁶ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
 κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς 11
 πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
 περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ
 εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ¹⁷ πορευόμενος εἰς τὴν 12
 Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ¹⁸
 τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, 13
 βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
 πάντων δὲ¹⁹ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα 14
 φωνὴν λαλοῦσαν²⁰ πρὸς με καὶ λέγουσαν²¹ τῇ Ἑβραΐδι
 διαλέκτῳ, 'Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν
 σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.' Ἐγὼ δὲ εἶπον²², 'Τίς 15

³ ἐπὶ σοῦ μέλλον σήμερον ἀπολογεῖσθαι (ἀπολ. σήμ. T) LT.

⁴ -σου LT.

⁵ -τὴν T.

⁶ +τε LT.

⁷ -οἱ LT.

⁸ εἰς LT.

⁹ +ἡμῶν L.

¹⁰ ἐκτενεία T.

¹¹ -βασιλεῦ

Ἀγρίππα LT.

¹² -τῶν LT.

¹³ +βασιλεῦ LT.

¹⁴ ; BE.

¹⁵ +τε LT.

¹⁶ +ἐν LT.

¹⁷ -καὶ L.

¹⁸ -τῆς παρὰ L.

¹⁹ τε LT.

²⁰ λέγουσαν L.

²¹ -καὶ λέγουσαν L.

²² εἶπα LT.

εἰ Κύριε; Ὁ δὲ²³ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ
 16 διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας
 σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε
 ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί
 17 σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ²⁴ τῶν ἐθνῶν,
 18 εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω²⁵, ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐ-
 τῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
 ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν
 αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασ-
 19 μένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 20 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ
 τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον²⁶ καὶ²⁷ Ἱεροσολύμοις, εἰς²⁸
 πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν,
 ἀπαγγέλλων²⁹ μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
 21 Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα
 τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ,
 22 ἐπειρώντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν
 τῆς παρὰ³⁰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσ-
 τηκα, μαρτυρούμενος³¹ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν
 ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων
 23 γίνεσθαι καὶ Μωσῆς³², εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ
 πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγ-
 24 γέλλειν τῷ³³ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
 ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη³⁴,
 “Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν
 25 περιτρέπει.” Ὁ δὲ³⁵, “Οὐ μαίνομαι,” φησί, “κρά-
 τιστε Φῆστε, ἀλλ’³⁶ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥή-
 26 ματα ἀποφθέγγομαι· ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ
 βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λαν-
 θάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν³⁷. οὐ
 27 γὰρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις
 βασιλεῦ Ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πισ-

²³ + Κύριος LT.²⁴ + ἐκ L.²⁵ ἐγὼ ἀποστέλλω σε LT.²⁶ + τε LT.²⁷ + ἐν L.²⁸ - εἰς L.²⁹ ἀπῆγγελλον BELT.³⁰ ἀπὸ LT.³¹ μαρτυρόμενος LT.³² Μωσῆς LT.³³ + τε LT.³⁴ φησὶν LT.³⁵ + Παῦλος L.³⁶ ἀλλὰ LT.³⁷ - οὐδέν L.

αὐτὸ οὐδέν T.

τεύεις." Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη²⁸, 28
 "Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι²⁹." Ὁ 29
 δὲ Παῦλος εἶπεν⁴⁰, "Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν
 ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ⁴¹ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας
 τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους
 ὅποῖος καὶ γώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων."
 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ⁴², ἀνέστη⁴³ ὁ βασιλεὺς καὶ 30
 ὁ ἡγεμὼν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθηήμενοι αὐ-
 τοῖς. καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους 31
 λέγοντες, "Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν⁴⁴
 πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος." Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆσ- 32
 τῳ ἔφη, "Ἀπολελύσθαι ἰδύνατο⁴⁵ ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
 εἰ μὴ ἐπεκέλητο⁴⁶ Καίσαρα."

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν²⁷
 παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινες ἑτέρους δεσμώ-
 τας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρῆς Σεβασ-
 τῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττήνῳ, μέλλοντες¹ 2
 πλεῖν² τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν,
 ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλο-
 νικέως. τῇ τε ἐτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλαν- 3
 θρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέ-
 τρεψε πρὸς³ φίλους πορευθέντα⁴ ἐπιμελείας τυχεῖν.
 κακείθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ 4
 τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος τὸ 5
 κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες,
 κατήλθομεν⁵ εἰς Μύρα⁶ τῆς Λυκίας. Κακεῖ εὐρὼν ὁ 6
 ἑκατόνταρχος⁷ πλοῖον Ἀλεξανδρίνον⁸ πλέον εἰς τὴν
 Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ 7
 ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ
 τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπε-
 πλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην· μόλις τε 8

²⁸ — ἔφη LT.²⁹ ποιῆσαι L.⁴⁰ — εἶπεν LT.⁴¹ μεγάλῳ LT.⁴² — Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ LT.⁴³ + τε LT.⁴⁴ ἢ δεσμῶν ἄξιον L.⁴⁵ ἡδύνατο L.⁴⁶ ἐπικέκλητο LT.¹ μέλλοντι LT.² + εἰς L.³ + τοὺς BLT.⁴ πορευθέντι L.⁵ κατήλθαμεν T.⁶ Μύρρα L.⁷ ἑκατοντάρχης LT.⁸ Ἀλεξανδρινὸν T.

παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ κα-
 λούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὃ ἐγγὺς ἦν πόλις Λα-
 9 σαία⁹. Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος
 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν
 10 ἤδη παρεληλυθέναι, παρῆναι ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς,
 “Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας
 οὐ μόνον τοῦ φόρτου¹⁰ καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
 11 ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.” Ὁ δὲ
 ἑκατόνταρχος⁷ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπέ-
 θετο μᾶλλον¹¹ ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ¹² Παύλου λεγομένοις.
 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει-
 μασίαν, οἱ πλείους¹³ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κα-
 κείθεν¹⁴, εἰπὼς δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
 παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
 13 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου,
 δοξάντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέσαι, ἄραντες ἄσ-
 14 σον¹⁵ παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ’ οὐ πολὺ δὲ
 ἔβαλε κατ’ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος
 15 Εὐροκλύδων¹⁶. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ
 μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
 16 ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
 Κλαύδην¹⁷, μόλις ἰσχύσαμεν¹⁸ περικρατεῖς γενέσθαι
 17 τῆς σκάφης· ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο-
 ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 σύρτιν¹⁹ ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
 18 ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς
 19 ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν
 20 σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν²⁰. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε
 ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός
 τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα
 21 ἑλπίς²¹ τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ²² ἀσιτίας
 ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν

⁹ Ἄλασσα L, Δασία T.

ἐπέθετο LT.

¹² - τοῦ L.¹⁰ φορτίον LT.¹³ πλείονες L.¹¹ μᾶλλον¹⁴ ἐκείθεν L.¹⁵ Ἄσσον B, ἄσσον E.¹⁶ εὐρακῦλων L.¹⁷ Καῦδα L.¹⁸ ἰσχύσαμεν μόλις LT.¹⁹ σύρτιν L.²⁰ ἐρρίψαν L.

ἅπας πᾶσα LT.

²² τε LT.

εἶπεν, “Ἐδεῖ μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδήσαι τέ τὴν ὑβρίν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τανῦν²³ παραινῶ ὑμᾶς²² εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ²⁴ ταύτῃ²⁴ ἄγγελος²⁵ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι²⁶, ᾧ καὶ λατρεύω, λέγων, ‘Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παρα-²⁴ στήναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.’ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω²⁵ γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ’ ὃν τρόπον λελά- ληται μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.”²⁶ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαυδεκάτῃ νυξ ἐγένετο²⁷, διαφορο-²⁷ μένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυῖας εἴκοσι· βραχὺ δὲ²⁸ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυῖας δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως²⁸ εἰς²⁹ τραχεῖς τό-²⁹ πους ἐκπέσωσιν³⁰, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσ-³⁰ σαρας, ἤρχοντο³¹ ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν³⁰ ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὥς ἐκ πῶρας³² μελλόντων ἀγκύρας³³ ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦ-³¹ λος τῷ ἐκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, “Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.” Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν³⁴ τὰ σχοινία³² τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ³³ οὐ ἔμελλεν ἡμέρα³⁵ γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, “Τεσσαρεσκαυδεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι δια-³⁴ τελεῖτε, μηδὲν³⁶ προσλαβόμενοι³⁷. διὸ παρακαλῶ³⁴ ὑμᾶς προσλαβεῖν³⁸ τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς

²³ τὰ νῦν LT. ²⁴ ταύτῃ τῇ νυκτὶ LT. ²⁵ ἄγγελος *trans-*
ferunt LT *in locum post* λατρεύω. ²⁶ + ἐγώ L. ²⁷ ἐπεγένετο T.
²⁸ μήπου T. ²⁹ κατὰ LT. ³⁰ ἐκπέσωμεν LT. ³¹ εὗχοντο T.
³² πῶρας L. ³³ ἀγκύρας μελλόντων LT. ³⁴ ἀπέκοψαν
οἱ στρατιῶται LT. ³⁵ ἡμέρα ἡμελλεν L, ἡμελλεν ἡμέρα T.
³⁶ μηθέν LT. ³⁷ προσλαμβανόμενοι L. ³⁸ μεταλαβεῖν LT.

ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς³⁹ γὰρ ὑμῶν
 35 θρῖξ ἐκ⁴⁰ τῆς κεφαλῆς πεσέται⁴¹·” Εἰπὼν⁴² δὲ ταῦτα,
 καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον
 36 πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γε-
 νόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς·
 37 ἡμεῖς⁴³ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ⁴⁴ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσiai
 38 ἐβδομηκονταῖς⁴⁵. κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον
 τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασ-
 39 σαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνω-
 σκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν,
 εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο⁴⁶, εἰ δύναιτο⁴⁷, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἰων εἰς τὴν θάλασσαν,
 ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
 ραντες τὸν ἀρτέμονα⁴⁸ τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν
 41 αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον,
 ἐπέκειλαν⁴⁹ τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα⁵⁰ ἐρείσασα
 ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς
 42 βίας τῶν κυμάτων⁵¹. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκ-
 43 κολυμβήσας διαφύγοι⁵². ὁ δὲ ἑκατόνταρχος⁷ βουλό-
 μενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
 βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν,
 44 ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίέναι, καὶ τοὺς
 λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν
 ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασω-
 θῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28 ΚΑΙ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν¹ ὅτι Μελίτη ἡ
 2 νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ² βάρβαροι παρέχον³ οὐ τὴν
 τυχοῦσαν φιланθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες⁴ γὰρ πυράν,
 προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
 3 στῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος⁵. Συστρέψαντος δὲ τοῦ

³⁹ οὐθενὸς L.⁴³ ἡμεθα LT.

ψυχαί.

⁴⁷ δυνατόν T.⁵⁰ πρῶρα L.¹ ἐπέγνωμεν LT.⁴ ψύχος LT.⁴⁰ ἀπὸ LT.⁴¹ ἀπολείται LT.⁴² εἶπας LT.⁴⁴ ἐν τῷ πλοίῳ transferunt LT ἐν locum post⁴⁵ ἐβδομήκοντα εἰς LT.⁴⁶ ἐβουλεύοντο L.⁴⁸ ἀρτέμονα LT.⁴⁹ ἐπέκειλαν LT.⁵¹ — τῶν κυμάτων LT.⁵² διαφύγη LT.² τε LT.³ παρέιχαν LT.⁴ ὀψαντες L.

Παύλου φρυγάνων⁶ πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ' τῆς θερμῆς ἐξελθοῦσα⁸ καθήψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον⁹ οἱ βάρβαροι κρεμáμενον 4 τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους¹⁰, “ Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.” Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας¹¹ τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν 5 οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμ- 6 πρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι¹² ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι¹³. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον 7 ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου 8 πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ¹⁴ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἴασατο αὐτόν. τούτου οὖν¹⁵ 9 γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ¹⁶, προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολ- 10 λαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν¹⁷.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρα- 11 κεχειμακότεν ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ¹⁸, παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἔπε- 12 μείναμεν ἡμέρας τρεῖς¹⁹. ὅθεν περιελθόντες κατηντή- 13 σαμεν εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ 14 εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐκ²⁰ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθο- 15 μεν²¹. κακεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν,

⁶ + τι LT.⁷ ἀπὸ LT.⁸ διεξελθοῦσα T.⁹ εἶδαν T.¹⁰ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον LT.¹¹ ἀποτιναξάμενος T.¹² μεταβα-

λόμενοι T.

¹³ αὐτὸν εἶναι θεόν LT.¹⁴ δυσεντερίᾳ LT.¹⁵ δὲ LT.¹⁶ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας LT.¹⁷ τὰς

χρεῖας LT.

¹⁸ Ἀλεξανδρίνῳ T.¹⁹ ἡμέραις τρισὶν LT.

+ εἰς 8 ante.

²⁰ παρ' ἡ²¹ ἦλθαμεν εἰς Ῥώμην LT. εἰς τὴν

Ῥώμην ἦλθαμεν T.

ἐξήλθον²² εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις²³ Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὗς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

- 16 ὍΤΕ δὲ ἤλθομεν²⁴ εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ²⁵. τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη²⁶ μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς²⁷ συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον²⁸ τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ²⁹ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορήσαι³⁰. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περι-
21 κειμαι.” Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον³¹, “Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα³² ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλά-
22 λησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἵρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν³³ ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.”
23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον³⁴ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ³⁵ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως³⁶ καὶ τῶν
24 προφητῶν, ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἐσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπεί-
25 θοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι

²² ἤλθον L, ἦλθαν T.

²³ ἄχρι T.

²⁴ εἰσῆλθομεν L,

εἰσῆλθαμεν T.

²⁵ — ὁ ἑκατόνταρχος usque ad στρατοπεδάρχῃ LT.

²⁶ ἐπετράπη τῷ Παύλῳ LT.

²⁷ σὺν T.

²⁸ αὐτὸν LT.

²⁹ Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, LT.

³⁰ κατηγορεῖν LT.

³¹ εἶπαν LT.

³² ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ LT.

³³ ἡμῖν ἐστὶν L.

³⁴ ἦλθον L.

³⁵ — τὰ LT.

³⁶ Μωυσέως LT.

δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, “Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἑσαίου³⁷ τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν³⁸, λέγον³⁹, ‘Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν 26 τοῦτον καὶ εἰπέ⁴⁰, Ἐκοῦντες, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη 27 γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὥσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὣσιν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι⁴¹ αὐτούς.’ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς 28 ἔθνεσιν ἀπεστάλη⁴² τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.” Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ 29 Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζητήσιν⁴³.

“ΕΜΕΙΝΕ⁴⁴ δὲ ὁ Παῦλος⁴⁵ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ 30 μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ 31 Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ², κλητὸς ἀπόστο- 1
λος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ὃ προεπηγ- 2
γείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος 3
Δαβὶδ³ κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν 4
δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἀγωγσύνης, ἐξ ἀναστάσεως

³⁷ Ἑσαίου L.

³⁸ ἡμῶν LT.

³⁹ λέγων T.

⁴⁰ εἰπόν LT.

⁴¹ ἰάσομαι T.

⁴² + τοῦτο LT.

⁴³ Deest v. 29 ἐν LT.

⁴⁴ Ἐνέμεινεν T.

⁴⁵ — ὁ Παῦλος LT.

¹ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ LT.

² Χριστοῦ

Ἰησοῦ T.

³ Δαβιδ LT.

- 5 νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ
 ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως
 6 ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν
 7 οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσι
 τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις·
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ὑπὲρ⁴ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
 9 καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· μάρτυς γάρ μου
 ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν
 ὑμῶν ποιούμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
 10 δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελή-
 11 ματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γάρ
 ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματι-
 12 κόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δὲ ἐστὶ⁵, ὅσμη-
 παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
 13 ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ-
 φοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα⁷ σχῶ καὶ
 14 ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἑλλήσι
 τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 15 εἰμί· οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν
 16 Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ⁸. δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν
 εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
 17 τον⁹ καὶ Ἑλληνι. δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀπο-
 καλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται,
 'Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.'
- 18 ὙΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρα-
 νοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῷ
 19 τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ γνω-
 στὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς¹⁰

⁴ περὶ LT.

⁵ τουτέστιν L παργ.

⁶ συν T.

⁷ τινα

ἀποστολῶν LT.

⁸ — τοῦ Χριστοῦ LT.

⁹ [πρωτον] L.

¹⁰ θεὸς γὰρ LT.

αὐτοῖς ἐφάνερωσε· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί- 20
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ
τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι
αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ 21
ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν¹¹, ἀλλ' ἐματαιώ-
θησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ 22
ἐμωράνθησαν, καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου 23
Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ
πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν. διὸ καὶ¹² 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ
σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς¹³. οἵτινες μετήλλαξαν τὴν 25
ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς
ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ τοῦτο 26
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε
γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε¹⁴ καὶ οἱ ἄρρενες¹⁵ 27
ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύ-
θησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν
ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν 28
Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπλη- 29
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ¹⁶, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ,
κακίᾳ¹⁷. μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κα-
κοθηείας· ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοσυγείς, ὕβρι- 30
στάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετάς κακῶν, γο-
νεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀσπόνδους¹⁸, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ 32
Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι

¹¹ ὑχαρίστησαν L.T.¹² — καὶ L.¹³ αἰτοῖς L.T.¹⁴ δὲ L.T.¹⁵ ἄρσενες E.L.T.¹⁶ — πορνεία L.T.¹⁷ κακία

πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ, L.

¹⁸ — ἀσπόνδους L.T.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς³⁷ παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ
 σὺν Δρουσίλλῃ τῇ³⁸ γυναικὶ αὐτοῦ³⁹ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ,
 μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
 25 τῆς εἰς Χριστὸν⁴⁰ πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ
 περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
 τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι⁴¹, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ
 ἀπεκρίθη, “Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλα-
 26 βῶν μετακαλέσομαί σε.” ἅμα δὲ⁴² καὶ ἐλπίζων, ὅτι
 χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως
 λύσῃ αὐτόν⁴³. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπό-
 27 μενος ὠμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χά-
 ριτας⁴⁴ καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε
 τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς
 2 ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνε-
 φάνισαν δὲ¹ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς² καὶ οἱ πρῶτοι τῶν
 Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,
 3 αἰτούμενοι χάριν κατ’ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται
 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν
 4 αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη,
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ³, ἐαυτὸν δὲ μέλ-
 5 λειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. “Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν
 ὑμῖν,” φησί⁴, “⁵συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ
 6 ἀνδρὶ τούτῳ⁶, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.” Διατρίψας
 δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας⁷ πλείους⁸ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς
 Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
 7 ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι παραγενομένου δὲ
 αὐτοῦ, περιέστησαν⁹ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβε-
 βηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέρον-
 8 τες κατὰ τοῦ Παύλου¹⁰, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, ἀπο-

³⁷ τινὰς ἡμέρας L.³⁸ + ἰδίᾳ L.³⁹ — αὐτοῦ LT.⁴⁰ + Ἰησοῦν L.⁴¹ — ἔσεσθαι L.⁴² — δὲ LT.⁴³ — ὅπως

λύσῃ αὐτόν LT.

⁴⁴ χάριτα L.¹ τε LT.² οἱ ἀρχιε-

ρεῖς LT.

³ εἰς Καισάρειαν LT.⁴ ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ LT.⁵ συν T.⁶ ἄσπονον L.⁷ + οὐ LT.⁸ + ἑκτὼ LT.⁹ + αὐτόν L.¹⁰ αἰτιάματα καταφέροντες (— κατὰ τοῦ Παύλου) LT

λογουμένου αὐτοῦ¹¹, “Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον.” Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων¹² χάριν 9· καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, “Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι¹³ ἐπ’ ἐμοῦ;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “Ἐπὶ τοῦ βήματος Καί- 10 σαρὸς ἐστὼς ἐγώ, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις· εἰ 11 μὲν γάρ¹⁴ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστίν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.” Τότε ὁ Φῆσ- 12 τος¹⁵ συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, “Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.”

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βα- 13 σιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρείαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον. ὥς δὲ πλείους ἡμέρας 14 διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων, “Ἀνὴρ τις ἐστὶ καταλε- λειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου 15 μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ’ αὐτοῦ δίκην¹⁶. πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος 16 Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν¹⁷, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν¹⁸ ἐνθάδε, ἀνα- 17 βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ 18 οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον¹⁹ ὧν ὑπενόουν ἐγώ²⁰. ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19 δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν²¹.

¹¹ τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου LT.¹² θέλων τοῖς Ἰουδαίοις LT.¹³ κριθῆναι LT.¹⁴ οὐδὲν LT.¹⁵ συν T.¹⁶ καταδίκην Σ.¹⁷ —εἰς ἀπώλειαν LT.¹⁸ —αὐτῶν T.¹⁹ ἔφερον LT.²⁰ ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν L.²¹ ζῆν BE.

- 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου²² ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ²³,
 21 καὶ ἐκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω²⁴
 22 αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.” Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη²⁵, “Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσαι.” Ὁ δὲ²⁶, “Αὔριον,” φησίν, “ἀκούσῃ αὐτοῦ.”
 23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε τοῖς²⁷ χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ’ ἐξοχὴν οὖσι²⁸ τῆς πόλεως, καὶ
 24 κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. καὶ φησιν ὁ Φῆστος, “Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ²⁹ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν³⁰ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνένυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες³¹ μὴ δεῖν
 25 ζῆν³² αὐτόν³³ μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος³⁴ μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτόν³⁵ πεπραχέναι, καὶ³⁶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμ-
 26 πειν αὐτόν³⁷. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτόν ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μά-
 27 λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνα-
 κρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι³⁸. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ’ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.”
 26 ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, “Ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ¹ σεαυτοῦ λέγειν.” Τότε ὁ Παῦ-
 2 λος ἀπελογεῖτο², ἐκτείνας τὴν χεῖρα, “Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ
²² τούτων LT. ²³ Ἱεροσόλυμα LT. ²⁴ ἀναπέμψω LT.
²⁵ — ἔφη LT. ²⁶ — Ὁ δὲ LT. ²⁷ — τοῖς LT. ²⁸ — οὖσι LT.
²⁹ συν T. ³⁰ ἅπαν LT. ³¹ βοῶντες L. ³² αὐτὸν ζῆν L.
³³ καταλαβόμεν L. ³⁴ αὐτὸν θανάτου LT. ³⁵ — καὶ L.
³⁶ — αὐτόν LT. ³⁷ γράψω LT. ¹ περὶ LT. ² ἀπελογεῖτο
εἰς ἀνακρίσιν L *in locum post* χεῖρα.

σοῦ σήμερον³. μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων 3
 τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθνῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ
 δέομαί σου⁴, μακροθύμως ἀκούσαί μου. τὴν μὲν οὖν 4
 βίωσίν μου τὴν⁵ ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομέ-
 νην ἐν τῷ ἐθνεί μου ἐν⁶ Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες
 οἱ⁷ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, εἰάν θέλωσι 5
 μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
 ἡμετέρας θρησκείας ἐζησα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' 6
 ἐλπίδι τῆς πρὸς⁸ τοὺς πατέρας⁹ ἐπαγγελίας γενομέ-
 νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ 7
 δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ¹⁰ νύκτα καὶ ἡμέραν
 λατρεῖον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγ-
 καλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα¹¹, ὑπὸ τῶν¹² Ἰουδαίων¹³.
 τί¹⁴ ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς 8
 ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαντῶ πρὸς τὸ ὄνομα 9
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·
 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς¹⁵ τῶν 10
 ἁγίων ἐγὼ¹⁶ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
 κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς 11
 πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
 περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίδωκον ἕως καὶ
 εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ¹⁷ πορευόμενος εἰς τὴν 12
 Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ¹⁸
 τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, 13
 βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
 πάντων δὲ¹⁹ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα 14
 φωνὴν λαλοῦσαν²⁰ πρὸς με καὶ λέγουσαν²¹ τῇ Ἑβραϊδί
 διαλέκτῳ, 'Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν
 σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.' Ἐγὼ δὲ εἶπον²², 'Τίς 15

³ ἐπὶ σοῦ μέλλον σήμερον ἀπολογεῖσθαι (ἀπολ. σήμ. T) LT.

⁴ - σου LT.

⁵ - τὴν T.

⁶ + τε LT.

⁷ - οἱ LT.

⁸ εἰς LT.

⁹ + ἡμῶν L.

¹⁰ ἐκτενεία T.

¹¹ - βασιλεῦ

Ἀγρίππα LT.

¹² - τῶν LT.

¹³ + βασιλεῦ LT.

¹⁴ ; BE.

¹⁵ + τε LT.

¹⁶ + ἐν LT.

¹⁷ - καὶ L.

¹⁸ - τῆς παρὰ L.

¹⁹ τε LT.

²⁰ λέγουσαν L.

²¹ - καὶ λέγουσαν L.

²² εἶπα LT.

παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ κα-
 λούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὃ ἐγγὺς ἦν πόλις Λα-
 9 *σαία*⁹. Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος
 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν
 10 ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς,
 “Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας
 οὐ μόνον τοῦ φόρτου¹⁰ καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
 11 ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.” Ὁ δὲ
 ἐκατόνταρχος¹¹ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπέ-
 θετο μᾶλλον¹¹ ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ¹² Παύλου λεγομένοις.
 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει-
 μασίαν, οἱ πλείους¹³ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κα-
 κάθεν¹⁴, εἰπὼς δύναιντο κατανήσαντες εἰς Φοίνικα
 παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
 13 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου,
 δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκένοι, ἄραντες ἄσ-
 14 στον¹⁵ παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ’ οὐ πολὺ δὲ
 ἔβαλε κατ’ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος
 15 *Εὐροκλίδων*¹⁶. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ
 μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
 16 ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
*Κλαύδην*¹⁷, μόλις ἰσχύσαμεν¹⁸ περικρατεῖς γενέσθαι
 17 τῆς σκάφης· ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο-
 ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 σύρτιν¹⁹ ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
 18 ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς
 19 ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν
 20 σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν²⁰. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε
 ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός
 τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρείτο πᾶσα
 21 *ἀλπὶς*²¹ τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ²² ἀσιτίας
 ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν

⁹ Ἀλασσα L, Λασία T.

¹¹ ἐπέθετο LT.

¹⁵ ἄστρον B, ἄστρον E.

¹⁹ ἰσχύσαμεν μόλις LT.

²¹ ἀλπὶς πᾶσα LT.

¹⁰ φορτίον LT.

¹³ πλείονες L.

¹⁶ εὐρακύνων L.

¹⁹ σύρτιν L.

²² τε LT.

¹¹ μᾶλλον

¹⁴ ἐκείθεν L.

¹⁷ Καῦδα L.

²⁰ ἐρρίψαν L.

εἶπεν, “Ἐδὲι μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ
 ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν
 ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τανῦν²³ παραινῶ ὑμᾶς²²
 εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ
 ὑμῶν, πλην τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ²³
 ταύτῃ²⁴ ἄγγελος²⁵ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι²⁶, ᾧ καὶ λατρεύω,
 λέγων, ‘Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παρα-²⁴
 στῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς
 πλέοντας μετὰ σοῦ.’ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω²⁵
 γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ’ ὃν τρόπον λελά-
 ληται μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.”²⁶
 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο²⁷, διαφορο-²⁷
 μένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
 ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν·
 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ²⁸
 διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς
 δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως²⁸ εἰς²⁹ τραχεῖς τό-²⁹
 πους ἐκπέσωσιν³⁰, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσ-
 σαραι, ἤρχοντο³¹ ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν³⁰
 ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων
 τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὥς ἐκ
 πύρας³² μελλόντων ἀγκύρας³³ ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦ-³¹
 λος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, “Ἐὰν
 μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ
 δύνασθε.” Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν³⁴ τὰ σχοινία³²
 τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ³³
 οὐ ἤμελλεν ἡμέρα³⁵ γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
 ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, “Τεσσαρεσκα-
 δεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι δια-
 τελεῖτε, μηδὲν³⁶ προσλαβόμενοι³⁷. διὸ παρακαλῶ³⁴
 ὑμᾶς προσλαβεῖν³⁸ τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς

²³ τὰ νῦν LT.²⁴ ταύτῃ τῇ νυκτὶ LT.²⁵ ἄγγελος trans-

ferunt LT in locum post λατρεύω.

²⁶ + ἐγώ L.²⁷ ἐπεγένετο T.²⁸ μήπου T.²⁹ κατὰ LT.³⁰ ἐκπέσωμεν LT.³¹ εὗχοντο T.³² πρύμνης L.³³ ἀγκύρας μελλόντων LT.³⁴ ἀπέκοψαν³⁵ οἱ στρατιῶται LT.³⁶ ἡμέρα ἡμελλεν L.³⁷ ἡμελλεν ἡμέρα T.³⁸ μηδὲν LT.³⁹ προσλαμβάνόμενοι L.⁴⁰ μεταλαβεῖν LT.

ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς³⁹ γὰρ ὑμῶν
 35 θριξὲς⁴⁰ τῆς κεφαλῆς πεσέναι⁴¹.” Εἰπὼν⁴² δὲ ταῦτα,
 καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον
 36 πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γε-
 νόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς·
 37 ἡμεν⁴³ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ⁴⁴ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσμαι
 38 ἐβδομηκονταῖς⁴⁵. κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον
 τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασ-
 39 σαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνω-
 σκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν,
 εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο⁴⁶, εἰ δύναιτο⁴⁷, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν,
 ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
 ραντες τὸν ἀρτέμονα⁴⁸ τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν
 41 αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον,
 ἐπέκειλαν⁴⁹ τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πῶρα⁵⁰ ἐρείσασα
 ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς
 42 βίας τῶν κυμάτων⁵¹. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκ-
 43 κολυμβήσας διαφύγῃ⁵². ὁ δὲ ἑκατόνταρχος⁵³ βουλό-
 μενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
 βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν,
 44 ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς
 λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν
 ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασω-
 θῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28 ΚΑΙ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν¹ ὅτι Μελίτη ἡ
 2 νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ² βάρβαροι παρέχον³ οὐ τὴν
 τυχοῦσαν φιланθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες⁴ γὰρ πυράν,
 προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
 3 στῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος⁵. Συστρέψαντος δὲ τοῦ

³⁹ οὐδενὸς L.⁴³ ἡμεθα LT.

ψυχαί.

⁴⁷ δυνατὸν T.⁵⁰ πῶρα L.¹ ἐπέγνωσαν LT.⁵ ψύχος LT.⁴⁰ ἀπὸ LT.⁴¹ ἀπολείται LT.⁴² εἶπας LT.⁴⁴ ἐν τῷ πλοίῳ *transfertur* LT *in locum post*⁴⁵ ἐβδομήκοντα ἔξ LT.⁴⁶ ἐβουλεύοντο L.⁴⁸ ἀρτέμονα LT.⁴⁹ ἐπέκειλαν LT.⁵¹ — τῶν κυμάτων LT.⁵² διαφύγῃ LT.² τε LT.³ παρέχον LT.⁴ ἀψαντες L.

Παύλου φρυγάνων⁶ πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ⁷ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα⁸ καθήψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον⁹ οἱ βάρβαροι κρεμάμενον⁴ τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους¹⁰, “ Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.” Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας¹¹ τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν⁵ οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμ-⁶πρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μὴδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι¹² ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι¹³. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνῳ⁷ ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου⁸ πυρετοῖς καὶ δυσαντερίᾳ¹⁴ συνεχόμενον κατακεῖσθαι πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν¹⁵ 9 γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ¹⁶, προσήρχοντο καὶ ἰθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολ-¹⁰λαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένους ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν¹⁷.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνῆχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-¹¹κεχειμακότεν ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ¹⁸, παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπε-¹²μείναμεν ἡμέρας τρεῖς¹⁹. ὅθεν περιελθόντες κατηντή-¹³σαμεν εἰς τὴν Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ¹⁴ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐκ²⁰ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθο-¹⁵μεν²¹. κακεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, 15

⁶ + τι LT.⁷ ἀπὸ LT.⁸ διεξελθοῦσα T.⁹ εἶδαν T.¹⁰ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον LT.¹¹ ἀποτιναξάμενος T.¹² μεταβα-

λόμενοι T.

¹³ αὐτὸν εἶναι θεόν LT.¹⁴ δυσαντερίᾳ LT.¹⁵ δὲ LT.¹⁶ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας LT.¹⁷ τὰς

χρεῖας LT.

¹⁸ Ἀλεξανδρίνῳ T.¹⁹ ἡμέρας τρεῖς LT.

+ εἰς B εσθγοα.

²⁰ παρ' L.²¹ ἤλθαμεν εἰς Ῥώμην L, εἰς τὴν

Ῥώμην ἤλθαμεν T.

ἐξήλθον²² εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις²³ Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὗς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

- 16 ὍΤΕ δὲ ἤλθομεν²⁴ εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ²⁵. τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη²⁶ μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς²⁷ συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον²⁸ τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ²⁹ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι 20 κατηγορήσαι³⁰. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περι- 21 κειμαι.” Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον³¹, “Ἡμεῖς οὐτε γράμματα περὶ σοῦ ἰδεξάμεθα³² ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὐτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλά- 22 λησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν³³ ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.” 23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον³⁴ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ³⁵ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως³⁶ καὶ τῶν 24 προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ 25 θοῦντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι

²² ἦλθον L, ἦλθαν T.

²³ ἄχρι T.

²⁴ εἰσῆλθομεν L,

εἰσῆλθαμεν T.

²⁵ — ὁ ἑκατόνταρχος *usque ad* στρατοπεδάρχῃ LT.

²⁶ ἐπετράπη τῷ Παύλῳ LT.

²⁷ σὺν T.

²⁸ αὐτὸν LT.

²⁹ Ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, LT.

³⁰ κατηγορεῖν LT.

³¹ εἶπαν LT.

³² ἰδεξάμεθα περὶ σοῦ LT.

³³ ἡμῖν ἐστὶν L.

³⁴ ἦλθον L.

³⁵ — τὰ LT.

³⁶ Μωυσέως LT.

δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν, "Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἑσαίου³⁷ τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν³⁸, λέγον³⁹, 'Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν 26 τοῦτον καὶ εἰπέ⁴⁰, Ἄκοῃ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη 27 γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι⁴¹ αὐτούς.' Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς 28 ἔθνεσιν ἀπεστάλη⁴² τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται." Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ 29 Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν⁴³.

"ΕΜΕΙΝΕ⁴⁴ δὲ ὁ Παῦλος⁴⁵ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ 30 μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ 31 Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ², κλητὸς ἀπόστο- 1
λος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ὃ προεπηγ- 2
γείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος 3
Δαβὶδ³ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν 4
δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἀγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως

³⁷ Ἑσαίου L.

³⁸ ἡμῶν LT.

³⁹ λέγων T.

⁴⁰ εἰπόν LT.

⁴¹ ἰάσομαι T.

⁴² + τοῦτο LT.

⁴³ Deest v. 29 ἐν LT.

⁴⁴ Ἐνέμεινε T.

⁴⁵ - ὁ Παῦλος LT.

¹ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ LT.

² Χριστοῦ

Ἰησοῦ T.

³ Δαβιδ LT.

- 5 νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ
 ἔλαβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως
 6 ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν
 7 οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσι
 τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις·
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ὑπὲρ⁴ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
 9 καταγγέλλεται ἐν ὅλῃ τῇ κόσμῳ· μάρτυς γὰρ μου
 ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν
 ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
 10 δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐδοωθήσομαι ἐν τῷ θελή-
 11 ματι τοῦ Θεοῦ, ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ
 ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματι-
 12 κόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δὲ ἐστὶ⁵, ὁ συμ-
 παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
 13 ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ-
 φοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα⁷ σχῶ καὶ
 14 ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἑλληνί-
 15 τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 16 Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ⁸. δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν
 εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
 17 τον⁹ καὶ Ἑλληνι. δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀπο-
 καλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται,
 ‘Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.’
- 18 ἈΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ’ οὐρα-
 νοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν
 19 τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ γνω-
 στον τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεός¹⁰

⁴ περί LT.
 αἰσίων LT.

⁵ τουτέστιν L marg.

⁶ συν T.

⁷ τινα

⁸ — τοῦ Χριστοῦ LT. ⁹ [πρωτον] L. ¹⁰ θεὸς γὰρ LT.

αὐτοῖς ἐφάνερωσε· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί- 20
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ
τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι
αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ 21
ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν¹¹, ἀλλ' ἐματαιώ-
θησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ 22
ἐμωράνθησαν, καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου 23
Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ
πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ¹⁸ 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ
σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς¹⁵. οἵτινες μετέλλαξαν τὴν 25
ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς
ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ τοῦτο 26
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε
γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε¹⁴ καὶ οἱ ἄρρενες¹⁵ 27
ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκά-
θησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν
ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν 28
Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπλη- 29
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ¹⁶, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ,
κακίᾳ¹⁷. μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κα-
κοηθείας· ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβρι- 30
στάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετάς κακῶν, γο-
νεύσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀσπόνδους¹⁸, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ 32
Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι

¹¹ ἡ εὐχαρίστησαν I.T.¹⁴ δε I.T.¹⁵ ὄρσενες E.L.T.

πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ, L.

¹² — καὶ L.¹⁶ — πορνείᾳ I.T.¹⁸ — ἀσπόνδους I.T.¹⁵ αὐτοῖς I.T.¹⁷ κακίᾳ

θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιούσιν¹⁹, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι²⁰ τοῖς πράσσουσιν.

- 2 ΔΙΟ ἀναπολόγητος εἰ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων·
 ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις·
 2 τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ
 κρίμα² τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ
 3 τοιαῦτα πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὃ ἄνθρωπε
 ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν
 4 αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα³ τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ
 πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ
 τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-
 5 στὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν
 σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρί-
 ζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
 6 δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ
 7 τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγα-
 θοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν
 8 αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν⁴ τῇ
 ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή⁴,
 9 θλίψις⁵ καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
 τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον
 10 καὶ Ἑλλήνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
 τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
 11 Ἑλληνι· οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία⁶ παρὰ τῷ Θεῷ.
 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολούνται·
 καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται,
 13 (οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ⁷ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ⁸
 Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ⁷ νόμου δικαιωθήσονται
 14· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ
 νόμου ποιῇ⁹, οὗτοι¹⁰ νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι
 15 νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου
 γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ¹¹συμμαρτυροῦσης
 αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν

¹⁹ ποιῶντες L marg.

L marg.

θυμός L.T.

⁸ [τῷ] L

² κρίμα T.

⁵ θλίψις L.

⁹ ποιῶν L.T.

²⁰ συνευδοκοῦντες L marg.

³ — μὲν L.

⁶ προσωποληψία L.T.

¹⁰ οἱ τοιοῦτοι L marg.

¹ γὰρ

⁴ ὀργή καὶ

⁷ — τοῦ L.T.

¹¹ συν T.

λογισμῶν κατηγοροῦντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,) ἐν 16
 ἡμέρᾳ ὅτε¹² κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων,
 κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἴδε¹³ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ¹⁴ 17
 νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέ- 18
 λημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος
 ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι 19
 τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, 20
 διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μórφωσιν τῆς γνώ-
 σεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ὁ οὖν διδάσκων 21
 ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπ-
 τειν, κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; 22
 ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα, ἱεροσυλεῖς; ὅς ἐν νόμῳ 23
 καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν
 ἀτιμάζεις; Ὁ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασ- 24
 φημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται. Περι- 25
 τομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, εἰς νόμον πράσσης· εἰς δὲ
 παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία
 γέγονεν. εἰς οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ 26
 νόμου φυλάσσει, οὐχί¹⁵ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
 περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως 27
 ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελούσα, σὲ τὸν διὰ γράμμα-
 τος καὶ περιτομῆς, παραβάτην νόμου; οὐ γὰρ ὁ ἐν 28
 τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν
 σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ¹⁶ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, 29
 καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι·
 οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.
 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια 3
 τῆς περιτομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον 2
 μὲν γὰρ¹ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. τί 3
 γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
 πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; μὴ γένοιτο· γινέσθω 4
 δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
 γέγραπται, Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου,

¹² ἢ L. ¹³ Ἴδε E, εἰ δὲ LT.
¹⁶ ἀλλά L non marg.) T.

¹⁴ — τῷ LT.
¹ — γὰρ L.

¹⁵ οὐχ L.

- 5 καὶ νικήσῃς² ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία
 ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ
 ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρω-
 6 πον λέγω· μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν
 7 κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ
 ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
 8 καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασ-
 φημούμεθα, καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,
 “Ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ;” ὣν
 τὸ κρίμα³ ἔνδικόν ἐστι.
- 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προηγιάσαμεθα
 γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας πάντας ὑφ’ ἁμαρτίαν
 10 εἶναι, καθὼς γέγραπται, “Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ
 11 εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ⁴ συνιῶν⁵, οὐκ ἔστιν ὁ⁶ ἐκζητῶν τὸν
 12 Θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν⁷. οὐκ
 13 ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός. τάφος
 ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
 14 ἐδολιούσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὣν
 15 τὸ στόμα⁸ ἄρας καὶ πικρίας γέμει. ὅξεῖς οἱ πόδες
 16 αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ τάλαιπωρία ἐν
 17 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.
 18 οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
 19 τῶν. Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν
 τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος
 20 γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου
 οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
 νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
- 21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμον δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέ-
 ρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφη-
 22 τῶν· δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας⁹ τοὺς πιστεύοντας·
 23 οὐ γὰρ ἔστι διαστολή· πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ
 24 ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δω-

² νικήσεις L marg.³ κρίμα BT.⁴ -ὁ L.⁵ συνιῶν L.⁶ [ὁ] L.⁷ ἠχρεώθησαν L marg. T.⁸ +[αὐτῶν] L.⁹ -καὶ ἐπὶ πάντας L.

ρεάν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ 25 τῆς¹⁰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς¹¹ 26 ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ¹². Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ 27 ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα οὖν¹³, πιστεῖ δικαιοῦσθαι¹⁴ ἄν- 28θρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς 29 μόνον¹⁵; οὐχὶ δὲ¹⁶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπεὶ 30 περ¹⁷ εἰς ὁ Θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταρ- 31 γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν¹⁸.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέ- 4 ναι¹ κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν² Θεόν. τί 3 γὰρ ἡ γραφή λέγει; 'Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.' Τῷ δὲ 4 ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ³ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύ- 5 οντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ Δαβὶδ⁴ 6 λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων, 'Μακάριοι ὧν ἀφέ- 7 θησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ ᾧ⁵ οὐ μὴ λογίσσεται Κύριος 8 ἁμαρτίαν.' Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περι- 9 τομήν, ἡ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ 10 ὅτι⁶ ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

¹⁰ — τῆς L.T.¹¹ + τὴν L.T.¹² — Ἰησοῦ T.¹³ γὰρ L.¹⁴ δικαιοῦσθαι πιστεῖ L.T.¹⁵ μόνων T.¹⁶ — δὲ L.T.¹⁷ εἰ περ L.¹⁸ ἱστῶμεν L.T.¹ εὐρηκεῖναι² οὐ L. παρ. T.³ — τὸν L.T.⁴ — τὸ L.T.⁵ Δαβὶδ L.T.⁶ [ὅτι] L.

- 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκρο-
 11 βυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ
 σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης
 τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι
 αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι'⁷ ἀκρο-
 βυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν⁸ δικαιο-
 12 σύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν
 τῇ⁹ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
 13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ
 σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ¹⁰
 14 κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ
 νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήρ-
 15 γηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργά-
 ζεται· οὐ γὰρ¹¹ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.
 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
 βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ
 ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀ-
 17 βραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν, (καθὼς γέγραπ-
 ται, 'Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε,') κατέ-
 ναντι οὐ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς
 18 νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὁς
 παρ' ἐλπίδα ἐπ'¹² ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι
 αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον,
 19 'Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου' καὶ μὴ ἀσθενήσας
 τῇ πίστει, οὐ¹³ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη¹⁴
 νεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
 20 νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη
 21 τῇ πίστει, δούς δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ¹⁵ πληροφορηθεὶς
 22 ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ
 23 καὶ¹⁶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη
 24 δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ δι'

⁷ διὰ L (non marg.) T.⁸ εἰς L marg.⁹ — τῇ I.T.¹⁰ — τοῦ I.T.¹¹ δι' L.¹² ἐφ' I.T.¹³ — οὐ L.¹⁴ — ἡδ, T[L].¹⁵ — καὶ T.¹⁶ [καὶ] L.

ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἡγήθη 25 διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχο- 5 μεν¹ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ 2 πίστει² εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν· καὶ καυχώμεθα ἐπ'³ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ³ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις⁴ ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ 4 ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς 5 οὐ κατασχίνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ἐξί γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, 6 κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ 7 δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ 8 ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός⁵, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶ οὖν μάλ- 9 λον, δικαιοθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ 10 ὄντες καταλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 11 καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς 12 τὸν κόσμον⁷ εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος⁸ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νόμου 13 ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἔλογίζετο⁹, μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' 10 ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ 14

¹ ἔχομεν L marg.² —τῇ πίστει T[L].³ ἐφ' T.⁴ θλίψις L⁵ + ἐτι L.⁷ αἰς

τὸν κόσμον ἡ ἁμαρτία T.

⁸ —ὁ θάνατος T.⁹ ἔλογίζετο

L marg.

¹⁰ ἀλλὰ T.

Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως¹¹ καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαν-
 τας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς
 15 ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παρά-
 πτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς
 παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἢ
 χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς
 ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσ-
 16 σενσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρη-
 μα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα¹² ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ
 δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς¹³ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασί-
 λευσε διὰ τοῦ ἐνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισ-
 σείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς¹⁴ τῆς δικαιοσύνης
 λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνός
 18 Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώ-
 ματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα· οὕτω
 καὶ δι' ἐνός δικαίωματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς
 19 δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ
 ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί,
 οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστα-
 20 θήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρισηλθεν, ἵνα
 πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
 21 τία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασί-
 λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις
 βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενομέν¹ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ
 2 χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἷτινες ἀπεθάνομεν
 3 τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν³ ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε
 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν
 4 θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐ-
 τῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ
 ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς,
 οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

¹¹ Μωυσέως LT.¹⁴ [τῆς δωρεᾶς] L.¹² κρίμα BT.¹ ἐπιμένωμεν LT.¹³ ἐν ἐνὶ L. παργ. T.³ ζήσομεν L. παργ.

Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανά- 5
του αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο 6
γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνε-
σταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀπο- 7
θανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπε- 8
θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ ³συζήσομεν
αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ 9
ἔτι ⁴ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι ⁵κυριεύει.
⁶ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ. ⁸ ¹⁰
δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυ- ¹¹
τοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι· τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ
Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν⁸. Μὴ οὖν ¹²
βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι,
εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν⁹ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ·
μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ¹³
ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς¹⁰
ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιο-
σύνης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ ¹⁴
γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ¹¹ ὑπὸ χάριν.

Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν¹², ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον, ¹⁵
ἀλλ' ¹³ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ὧ ¹⁶
παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί
ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ
ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε ¹⁷
δούλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς
ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. ἐλευθερωθέντες δὲ ¹⁸
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἄν- ¹⁹
θρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ
εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ²⁰

³ συν LT.
⁷ — εἶναι LT.

⁴ οὐκέτι BELT.

⁵ οὐκέτι LT.

⁶ ὁ Θεός

⁹ — αὐτῇ ἐν LT.

⁸ — τῷ Κυρίῳ ἡμῶν LT.

¹⁰ αὐτῇ ἐν LT.

¹⁰ ὡς LT.

¹¹ ἀλλὰ LT.

¹² ἁμαρτήσομεν LT.

¹³ ἀλλὰ LT.

- 21 ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ· τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε
 τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ¹⁴ γὰρ τέλος
 22 ἐκείνων, θάνατος· νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
 ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
 23 ὑμῶν εἰς ἀγασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον· τὰ
 γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα
 τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 7 ἡμῶν. * Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ νόμον
 λαλῶ)· ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ'
 2 ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι
 ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρ-
 3 γηται ἀπὸ τοῦ νόμου¹ τοῦ ἀνδρός· ἄρα οὖν ζῶντος
 τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ
 ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ
 τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην
 4 ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώ-
 θητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
 γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
 5 καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ· ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ
 σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
 ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφο-
 6 ρῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ
 νόμου, ἀποθανόντες² ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δου-
 λεύειν ἡμᾶς³ ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιό-
 τητι γράμματος.
- 7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο·
 ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν
 τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν,
 8 'Οὐκ ἐπιθυμήσεις'· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία
 διὰ τῆς ἐντολῆς κατεργάσατο⁴ ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυ-
 9 μίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· ἐγὼ δὲ ἔζων
 χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ
 10 ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὗρέθη
 11 μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον· ἡ γὰρ

¹⁴ + μὲν L.— ² [ἡμᾶς] L.¹ — τοῦ νόμου E.⁴ κατηργάσατο T.² ἀποθανόντες BE.

ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-
τησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ¹²
ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ ¹³
οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε⁵ θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ⁶
ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἶδαμεν ¹⁴
γάρ⁷ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρ-
κικός⁸ εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ ¹⁵
κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο⁹
πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, ¹⁶
ταῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ ¹⁷
οὐκ ἔτι¹⁰ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ¹¹ ἡ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, ¹⁸
τουτίστω¹² ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλει
παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ
εὐρίσκω¹³. οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ ¹⁹
θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγώ¹⁴, ²⁰
τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι¹⁰ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ'
ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον ²¹
τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν
παράκειται. συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ ²²
τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς ²³
μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με¹⁵ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω- ²⁴
πος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου
τούτου; εὐχαριστῶ¹⁶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ²⁵
Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοὶ δου-
λεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.
Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁸
μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα¹. ὁ ²
γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

⁵ ἐγένετο L.⁹ — τοῦτο T.

ἐστιν T.

¹⁶ χάρις LT.⁶ ἀλλ' L.¹⁰ οὐκέτι LT.¹³ οὐ LT.¹ — μὴ κατὰ σάρκα ad fin. vers. LT.⁷ δὲ L marg.¹¹ ἀλλὰ LT.¹⁴ — ἐγώ L.⁸ σάρκινός LT.¹² τοῦτ'¹⁵ — ἐν T.

ἡλευθέρωσε με² ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
 3 θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει
 διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν
 ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέ-
 4 κρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα
 τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα
 5 περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ
 σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ
 6 πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
 σαρκός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
 7 ζωὴ καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός,
 ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσ-
 8 σεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ
 9 ἀρέσκει οὐ δύναται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί,
 ἀλλ'³ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
 εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
 10 αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν
 11 δι'⁴ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ
 δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ
 ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν⁵ Χριστὸν⁶ ἐκ νεκρῶν ζωοποιή-
 σει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ
 πνεῦμα⁷ ἐν ὑμῖν.
 12 ἌΡΑ οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκί,
 13 τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλ-
 λετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ
 14 σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι
 15 Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ⁸. οὐ γὰρ ἐλά-
 βετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ'⁹ ἐλά-
 βετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κρᾶζομεν, “Ἀββᾶ, ὁ
 16 πατήρ.” Αὐτὸ τὸ πνεῦμα¹⁰ συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύ-
 17 ματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ
 κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, ¹⁰συγκληρονόμοι
 δὲ Χριστοῦ· εἴπερ ¹⁰συνπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξ-

² σε L marg.³ ἀλλὰ T.⁴ διὰ LT.⁵ - τὸν LT.⁶ + [Ἰησοῦν] L.⁷ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος BE.

οὗ εἰσιν Θεοῦ LT, αἱ υἱοὶ Θεοῦ εἰσιν L marg.

⁹ ἀλλὰ LT.

συν T.

ασθῶμεν. Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθή- 18
ματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν
ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία 19
τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ
ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, 20
οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἕκ¹¹ ἐλπίδι, 21
ὅτι καὶ αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δου-
λείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν
τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις 22
¹⁰ στυγεράζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μόνον 23
δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
ἔχοντες¹², καὶ ἡμεῖς¹³ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν,
υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώ-
ματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπίς δὲ 24
βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, τί
καὶ¹⁴ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι¹⁵ 25
ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦ- 26
μα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις¹⁶ ἡμῶν· τὸ
γὰρ τί προσευξόμεθα¹⁷ καθὼς δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ¹⁸
αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν¹⁹ στεναγ-
μοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ 27
φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει
ὑπὲρ ἁγίων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν 28
πάντα συνεργεῖ¹⁹ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισε συμ- 29
μόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὗς δὲ 30
προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὗς ἐκάλεσε,
τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὗς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους
καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ 31
Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου 32
υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ²⁰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-
δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν

¹¹ ἐκ' T.¹² + [ἡμεῖς] L.¹³ - ἡμεῖς LT.¹⁴ - καὶ L.¹⁵ τῇ ἀσθενείᾳ LT.¹⁶ προσευξόμεθα T.¹⁷ ἀλλὰ T.¹⁸ - ὑπὲρ ἡμῶν LT.¹⁹ + ὁ Θεὸς L.²⁰ ἀλλὰ LT.

33 χαρίζεται; τίς ἐγκαλίσσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς
 34 ὁ δικαίων. τίς ὁ κατακρίνων²¹; Χριστὸς²² ὁ ἀποθα-
 νών, μᾶλλον δὲ καὶ²³ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ²⁴ ἔστιν ἐν δεξιᾷ
 35 τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς
 χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις²⁵, ἡ
 στενοχωρία, ἡ διωγμός, ἡ λιμός, ἡ γυμνότης, ἡ κίν-
 36 δυνος, ἡ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται, "Ὅτι ἕνεκά²⁶
 σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς
 37 πρόβατα σφαγῆς." Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερ-
 38 νικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ
 ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί,
 39 οὔτε δυνάμεις²⁷, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε
 ὑψωμα οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται
 ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ²⁸ ἡμῶν.

9 ἈΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ· ψεύδομαι,
 ὁ συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύ-
 2 ματι Ἀγίῳ, ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιά-
 3 λειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου· πνύχόμην γὰρ αὐτὸς
 ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι¹ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
 4 φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινές
 εἰσιν Ἰσραηλῖται², ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ
 διαθήκαι⁴ καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
 5 ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ
 κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς
 6 τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ
 λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι
 7 Ἰσραὴλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες
 τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.
 8 Τουτέστιν†, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα
 τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται
 9 εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, ὅτι Κατὰ

²¹ κατακρινῶν L.²² + [Ἰησοῦς] L.²³ - καὶ L.²⁴ [καὶ] L.²⁵ θλίψις L.²⁶ ἕνεκεν LT.²⁷ οὔτε δυνάμεις

ἐν Ἰουδαίᾳ post μέλλοντα transferunt LT.

²⁸ τοῦ κυρίου L. marg.¹ σὺν T.² ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ LT.³ Ἰσραηλῖται T.⁴ ἡ διαθήκη L (post marg.).

† τοῦτ' ἐστὶν T.

τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.⁹ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς¹⁰ κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν μήπω¹¹ γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακόν⁵, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις⁶ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρήθη⁷ αὐτῇ,¹² “Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.” καθὼς¹³ γέγραπται, “Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ⁸ ἐμίσησα.”

Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ¹⁴ γένοιτο. τῷ γὰρ Μωσῇ⁹ λέγει, “Ἐλεήσω ὃν ἂν¹⁵ ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.” Ἄρα οὖν οὐ¹⁶ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος¹⁰ Θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφή τῷ Φαραῶ, “Ὅτι¹⁷ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.” Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεᾷ¹¹. ὃν δὲ¹⁸ θέλει, σκληρύνει. Ἐρεῖς σὺν μοι¹², “Τί¹³ ἔτι μέμ-¹⁹φεται; τῷ γὰρ¹⁴ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;” Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε¹⁵, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος²⁰ τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, “Τί με ἐποίησας οὕτως;” Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς²¹ τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ²² Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ ἵνα γνωρίσῃ²³ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προσητοίμασεν εἰς δόξαν; οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ²⁴ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὥς καὶ ἐν²⁵ τῷ Ὡση¹⁶ λέγει, “Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην.” “Καὶ²⁶

⁵ φαῦλον LT.⁶ πρόθεσις τοῦ Θεοῦ LT.⁷ ἐρρήθη LT.⁸ Ἡσαὺ E.L.T.⁹ Μωσῇ γὰρ I., Μωσεί γὰρ L. marg., Μωϋσεῖ

γὰρ T.

¹⁰ ἐλεῶντος LT.¹¹ ἐλεᾷ T.¹² μοι σὺν LT.¹³ + σὺν LT.¹⁴ — γὰρ E.¹⁵ ὦ ἄνθρωπε, μενοῦν γ' I.¹⁶ Ὡση T.

ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη¹⁷ αὐτοῖς¹⁸, Οὐ λαός μου
 27 ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.¹⁹ Ἦσατας¹⁹
 δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, Ἐὰν ἡ ὁ ἀριθμὸς τῶν
 υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατὰ-
 28 λαμμα²⁰ σωθήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συν-
 τέμνων ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον²¹ ποιή-
 29 σει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.²² Καὶ καθὼς προεῖρηκεν
 Ἦσατας¹⁹, Ἐἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν
 σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα
 30 ἂν ὁμοιωθῇμεν²³. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ
 διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιο-
 31 σύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον
 δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης²⁴ οὐκ ἔφθασε.
 32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου²⁴.
 33 προσέκοψαν γὰρ²⁵ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς
 γέγραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμ-
 ματος, καὶ πέτραι σκανδάλου· καὶ πᾶς²⁶ ὁ πιστεύων
 ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνθήσεται.

10 ἈΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ
 ἡ δέησις ἡ¹ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστίν²
 2 εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ
 3 ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ἀγνοοῦντες γὰρ
 τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην³
 ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπέ-
 4 τάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην
 5 παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς⁴ γὰρ γράφει τὴν δι-
 καιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι⁵ ὁ ποιήσας αὐτὰ⁶
 6 ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.⁷ Ἡ δὲ ἐκ πίστεως
 δικαιοσύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ⁸ καρδίᾳ
 σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστι
 7 Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν

¹⁷ ἐρρήθη L.T.¹⁸ [αὐτοῖς] L.¹⁹ Ἦσατας L.²⁰ ὑπόλειμμα L.T.²¹ —ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον L.²² ὁμοιωθῇμεν L. marg. T.²³ —δικαιοσύνης L.²⁴ —νόμου L.T.²⁵ —γὰρ L.²⁶ —πᾶς L.T.¹ —ἡ L.T.² αὐτῶν L.T.³ —δικαιοσύνην L.⁴ Μωσῆς L.T.⁵ ὅτι *transfert* L.⁶ παρὰ. ἐν locum post γράφει.⁷ [αὐτὰ] L..⁸ αὐτῇ L.⁹ —τῇ E.

ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
 ἀλλὰ τί λέγει; 'Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ 8
 στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.' τοῦτ' ἔστι τὸ
 ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογή- 9
 σης ἐν τῷ στόματί σου Κέριον 'Ιησοῦν', καὶ πισ-
 τεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ
 νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιο- 10
 σύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει 11
 γὰρ ἡ γραφή, 'Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασι-
 χυνθήσεται.' Οὐ γὰρ ἐστι διαστολὴ 'Ιουδαίου τε 12
 καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλου-
 τῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 'Πᾶς 13
 γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσε-
 ται.' Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται¹⁰ εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευ- 14
 σαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν¹¹ οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς
 δὲ ἀκούσουσι¹² χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξου- 15
 σιν¹³, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται, 'Ὡς
 ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην'¹⁴, τῶν
 εὐαγγελιζομένων τὰ¹⁵ ἀγαθὰ.' Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπὴ- 16
 κουσιν τῷ εὐαγγελίῳ. 'Ἡσαΐας'¹⁶ γὰρ λέγει, 'Κύριε,
 τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἄρα ἡ πίστις ἐξ 17
 ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ'¹⁷. ἀλλὰ λέγω, 18
 Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν
 ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
 οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.' Ἀλλὰ λέγω, Μὴ 19
 οὐκ ἔγνω 'Ισραὴλ'¹⁸; πρῶτος Μωσῆς¹⁹ λέγει, 'Εγὼ
 παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ
 παροργιῶ ὑμᾶς.' 'Ἡσαΐας'¹⁶ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, 20
 'Εὐρέθην²⁰ τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενό-
 μην²⁰ τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.' πρὸς δὲ τὸν 'Ισραὴλ 21
 λέγει, 'Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
 πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.'

⁹ ὅτι κύριος Ἰησοῦς L marg.

¹⁰ ἐπικαλέσονται L

¹¹ πιστεύουσιν L (non marg.).

¹² ἀκούουσιν L

¹³ κηρύ-

ξουσιν L

¹⁴ — τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην L

¹⁵ — τὰ L

¹⁶ 'Ἡσαΐας L

¹⁷ χριστοῦ L

¹⁸ 'Ισραὴλ οὐκ ἔγνω L.

¹⁹ Μωσῆς LT.

²⁰ + [ἐν] L.

- 11 ΛΕΓΩ οὖν, Μὴ ἀπόστατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ¹; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης² εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν³. οὐκ ἀπόστατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλίου⁴ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, λέγων⁵, ‘Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· καγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου.’ Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; ‘Κατέλιπον ἐμαντῷ ἐπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.’ Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ’ ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι⁶ ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι⁷ γίνεται χάρις. αὐτὸ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι⁸ ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι⁹ ἐστὶν ἔργον⁹. Τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τούτου¹⁰ οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθὼς γέγραπται, ‘Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,’ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαβὶδ¹⁰ λέγει, ‘Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντός¹¹ ¹²σύγκαμψον.’ Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἡττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν; Ὑμῖν γὰρ¹³ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ’ ὅσον μέν¹⁴ εἰμι ἐγὼ ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἰ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσ-

¹ +[, ὃν προέγνω] L.² Ἰσραηλείτης T.³ Βενιαμίν LT.⁴ Ἡλίου S.⁵ — λέγων LT.⁶ — καὶ LT.⁷ οὐκέτι LT.⁸ — εἰ δὲ ἐξ ἔργων ad fin. vers. L.⁹ τούτου LT.¹⁰ Δαυεὶδ LT.¹¹ διὰ παντός BLT.¹² συν T.¹³ δὲ L.¹⁴ + οὖν L.

μου, τίς ἢ πρόσληψις¹⁵, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ¹⁶
 ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία,
 καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθη-¹⁷
 σαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς,
 καὶ ¹⁸συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς
 ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ¹⁸
 κατακαυχᾶσαι, σὺ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ’¹⁶
 ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν, “Ἐξεκλάσθησαν οἱ¹⁷ κλάδοι, 19
 ἵνα ἐγὼ ¹⁸ἐγκεντρισθῶ.” Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐκκλά-²⁰
 σθησαν¹⁹, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλοφρό-
 νει²⁰, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν 21
 κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως²¹ οὐδέ σου φείσεται²².
 Ἴδε† οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν 22
 τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν²³. ἐπὶ δέ σε, χρηστότητα²⁴,
 εἰς ἐπιμείνῃς²⁵ τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
 πήσῃ. καὶ ἐκεῖνοι²⁶ δέ, εἰς μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπισ-²³
 τία, ¹⁸ἐγκεντρισθῇσονται· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς
 πάλιν ¹⁸ἐγκεντρίσαι αὐτούς· εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ 24
 φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
 τρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
 φύσιν, ¹⁸ἐγκεντρισθῇσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ 25
 θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,
 ἵνα μὴ ᾔτε παρ’²⁷ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἀπὸ
 μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα
 τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθή- 26
 σεται, καθὼς γέγραπται, “Ἡξεῖ ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,
 καὶ²⁸ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη 27
 αὐτοῖς ἡ παρ’ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
 ἁμαρτίας αὐτῶν.” Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ 28
 δι’ ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
 πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ 29
 κλήσις τοῦ Θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ καὶ²⁹ ὑμῖς ποτε³⁰ 30

¹⁵ πρόσληψις LT.¹⁶ ἀλλὰ T.¹⁷ —οἱ L.¹⁸ ἐν T.¹⁹ ἐκλάσθησαν L.²⁰ ὑψηλὰ φρόνει L παργ.²¹ —μήπως L.²² φείσεται LT.

† Ἴδε B.

²³ ἀποτομία LT.²⁴ χρηστότης

θεοῦ LT.

²⁵ ἐπιμείνῃς L παργ.²⁶ ἐκεῖνοι LT.²⁷ ἐν Ἰ.²⁸ —καὶ LT.²⁹ —καὶ LT.³⁰ ποτε ὑμεῖς L παργ.

ἡπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἡλεήθητε τῇ τούτων
 31 ἀπειθείᾳ· οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἡπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ†
 32 ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ³¹ ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ
 Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας
 33 ἐλεήσῃ. Ὡς³² βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
 Θεοῦ. ὥς ἀνεξερεύνητα³³ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀν-
 34 ἐξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυ-
 35 ρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέ-
 36 δωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ
 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ
 ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

12 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρ-
 μῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν
 ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λα-
 2 τρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ 'συσχηματίζεσθε' τῷ αἰῶνι
 τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε² τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς
 ὑμῶν⁴, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ
 3 Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω
 γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι
 ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστω ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε
 4 μέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μὴ
 πολλὰ⁵ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει
 5 πρᾶξιν· οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ,
 6 ὁ δὲ καθέας⁷ ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα
 κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε
 7 προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε
 διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ
 8 διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ
 μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ·
 ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονη-
 10 ρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς

† ἡμετέρῳ E.

1 συν T.

4 — ὑμῶν LT.

31 + [νῦν] L.

2 συσχηματίζεσθαι L.

5 πολλὰ μέλη L.

32 Ὡς ET.

33 ἀνεξερεύνητα T.

2 μεταμορφοῦσθαι L.

7 καθ' ὡς BELT.

ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ καιρῷ⁸ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες, 12 τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ταῖς χρεαίαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦντες, τὴν 13 φιλοξενίαν διώκοντες· εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας 14 ὑμᾶς⁹· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ 15 χαιρόντων, καὶ¹⁰ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς 16 ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ 17 ἀποδιδόντες. προνοοῦμενοι καλὰ¹¹ ἐνώπιον πάντων¹² ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων 18 ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, 19 ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, 'Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.' Ἐὰν οὖν¹³ πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν· 20 ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ 21 ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

ΠΑΣΑ ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασ- **13**
σέσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ¹ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίαι² ὑπὸ τοῦ³ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ 2 διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα⁴ λήφονται⁵. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος 3 τῶν ἀγαθῶν ἔργων⁶, ἀλλὰ τῶν κακῶν⁷. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ 4 ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ⁸ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἐκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη 5

⁸ Κυρίῳ BELT.⁹ — ὑμᾶς T.¹⁰ — καὶ LT.¹¹ + [ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ] L.¹² τῶν L.¹³ ἀλλὰ Ἐὰν L.¹ ὑπὸ L.² — ἐξουσίαι LT.³ — τοῦ LT.⁴ κρίμα SBBEL.⁵ λήμψονται LT.⁶ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ LT.⁷ τῷ κακῷ LT.⁸ εἰκῇ L.

ὑποτάσσεσθαι⁹, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ
 6 διὰ τὴν συνειδήσιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τε-
 λεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
 7 προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν¹⁰ πᾶσι τὰς ὀφειλάς·
 τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος·
 τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.
 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους¹¹.
 9 ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. τὸ
 γάρ, 'Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, σὺ
 ψευδομαρτυρήσεις¹², οὐκ ἐπιθυμήσεις,' καὶ εἴ τις ἑτέρα
 ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ¹³ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ¹⁴,
 10 'Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν'¹⁵. 'Ἡ
 ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
 οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.
 11 ΚΑΙ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς
 ἤδη¹⁶ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
 12 ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νύξ προέκοψεν,
 ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
 13 σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα¹⁷ τὰ ὄπλα¹⁸ τοῦ φωτός. ὡς
 ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις
 καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι¹⁹ καὶ
 14 ζήλῳ· ἀλλ'²⁰ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
 θυμίας.

14 ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε,
 2 μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει
 3 φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ
 ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ¹
 μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ
 4 αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
 οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθή-
 σεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς² στήσαι αὐτόν.

⁹ προτάσσεσθαι E omitt.¹⁰ - οὖν LT.¹¹ ἀλλήλους

ἀγαπᾶν LT.

¹² - οὐ ψευδομαρτυρήσεις LT.¹³ τῷ λόγῳ

τούτῳ L (non marg.) T.

¹⁴ [ἐν τῷ] L¹⁵ σεαυτὸν LT.¹⁶ ἤδη ἡμᾶς L¹⁷ ἐνδυσώμεθα δὲ LT.¹⁸ ἔργα L marg.¹⁹ ἐρισι L marg.²⁰ ἀλλὰ T.¹ ὁ δὲ LT.² δυνατεῖ

γὰρ ὁ κύριος LT.

^αὉς μὲν^β κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει 5
 πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφο-
 ρεῖσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ 6
 μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ^γ. ^δὁ ἐσθίων,
 Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ
 ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀπο- 7
 θνήσκει. εἴαν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· εἴαν τε 8
 ἀποθνήσκωμεν^ε, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. εἴαν τε οὖν
 ζῶμεν, εἴαν τε ἀποθνήσκωμεν^ε, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. εἰς 9
 τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ^ζ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ
 ἀνέβησεν^ς, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ 10
 δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξου-
 θενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησό-
 μεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ^θ. γέγραπται γάρ, 'Ζῶ 11
 ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ
 πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται^ι τῷ Θεῷ.' Ἄρα οὖν^{ιι} 12
 ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει^{ιβ} τῷ Θεῷ^{ιγ}.
 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε 13
 μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ
 σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, 14
 ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ^{ιδ}. εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι
 κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ δὲ^{ιε} διὰ βρῶμα ὁ 15
 ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι^{ις} κατὰ ἀγάπην περι-
 πατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ
 οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν 16
 τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ 17
 βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ
 χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτοις^{ιζ} δον- 18
 λεύων τῷ^{ιη} Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος^{ιθ}
 τοῖς ἀνθρώποις. Ἄρα^{ιθ} οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν^{ικ}, 19

^β + [γάρ] L.^γ — καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ L.^δ + καὶ LT.^ε ἀποθνήσκομεν L.^ζ — καὶ LT.^ς ἐβήσεν LT.^θ Θεοῦ LT.^ι ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα L.^{ιι} — οὖν L.^{ιβ} ἀποδώσει L (non marg.).^{ιγ} [τῷ Θεῷ] L.^{ιδ} αὐτοῦ L.

(non marg.) T.

^{ιε} γάρ LT.^{ις} οὐκέτι LT.^{ιζ} τούτῳ LT.^{ιθ} — τῷ L.^{ικ} δοκίμοις L marg.^{ικ} ἄρα L marg.^{ικ} διώκωμεν L marg.

20 καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν
 βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν
 21 καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμ-
 22 ματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ
 23 πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει
 24 ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν²² ἔχεις; κατὰ
 25 σαυτὸν²³ ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρί-
 26 νων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, εἰς
 27 φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ
15 οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς
 οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν,
 2 καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ
 πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.
 3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρесе, ἀλλὰ, καθὼς
 γέγραπται, ‘Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέ-
 4 πσον² ἐπ’ ἐμέ.’ Οσα γὰρ προεγράφη³, εἰς τὴν ἡμε-
 5 τέραν διδασκαλίαν προεγράφη⁴, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
 6 καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχω-
 7 μεν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως
 8 δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
 9 Ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε
 τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 10 στοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ
 11 ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς⁵ εἰς δόξαν⁶ Θεοῦ. λέγω
 12 δέ, Ἰησοῦν⁷ Χριστὸν διάκονον γεννησθαι⁸ περιτομῆς
 ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγ-
 9 γελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξά-
 10 σαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται, ‘Διὰ τοῦτο ἐξομο-
 11 λογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.’
 12 Καὶ πάλιν λέγει, ‘Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ
 11 αὐτοῦ.’ Καὶ πάλιν¹⁰, ‘Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ
 12 ἔθνη¹¹, καὶ ἐπαινέσατε¹² αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.’ Καὶ

²² + ἦν L (ἰ. προσέχεις οπίσσω).²³ σαυτὸν LT.¹ — γὰρ LT.² ἐπέπεσαν LT.³ ἐγράφη L marg.⁴ ἐγράφη LT.⁵ + διὰ L.⁶ ἡμᾶς L (non marg.) T.⁷ + τοῦ LT.⁸ γὰρ (— Ἰησοῦν) LT.⁹ γεννησθαι L.¹⁰ + λέγει L.¹¹ πάντα¹² ἐπαινεσάτωσαν LT.¹³ ἐπαινεσάτωσαν LT.

πάλιν Ἡσαΐας¹³ λέγει, 'Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσοῦ,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπι-
οῦσιν.' Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς¹³
πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης¹⁴ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύ-
ματος Ἀγίου.

ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ¹⁴
περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης,
πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλή-
λους νουθετεῖν. τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-
φοί¹⁵, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν
χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί¹⁶
με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁶ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερου-
γούντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσ-
φορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύ-
ματι Ἀγίῳ. ἔχω οὖν¹⁷ καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ¹⁷
τὰ πρὸς¹⁸ Θεόν· οὐ γὰρ τολμήσω¹⁹ λαλεῖν τι²⁰ ὧν οὐ¹⁸
καταργάσατο²¹ Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν,
λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν¹⁹
δυνάμει πνεύματος Θεοῦ²². ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον²³
εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα
μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλά, καθὼς²¹
γέγραπται, 'Οἱς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὅφονται·
καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.' Διὸ καὶ ἐνεκοπ-
τόμην τὰ πολλὰ²⁴ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ²³
μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιπο-
θίαν δὲ ἔχων τοῦ²⁵ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν²⁶
ἑτῶν, ὡς ἂν²⁷ πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι²⁴
πρὸς ὑμᾶς²⁸. ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεᾶσασθαι.

¹³ Ἡσαΐας L.

εἰρήνη L marg.

¹⁷ +τὴν LT.²⁰ τι λαλεῖν LT.²⁶ φιλοτιμούμαι L.²⁷ ἂν LT.¹⁴ πληροφορήσαι ὑμῶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ¹⁵ —ἀδελφοί L.¹⁸ +τὸν LT.²¹ καταργάσατο T.²⁴ πολλάκις L.²⁸ —ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς L.¹⁶ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.¹⁹ τολμῶ L marg.²³ ἁγίου L αὐ — Θεοῦ T.²⁵ [τοῦ] L.²⁸ ἱκανῶν T.

ὕμᾱς, καὶ ὑφ' ²⁵ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν
 25 πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πορεύομαι
 26 εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις. εὐδόκησαν
 γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
 σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερου-
 27 σαλὴμ· εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἶναι ³⁰.
 εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη,
 ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐ-
 28 τοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος
 αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς
 29 τὴν ³¹ Σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾱς, ἐν
 πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ³² Χριστοῦ
 30 ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾱς, ἀδελφοί ³³, διὰ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
 τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσ-
 31 ευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ
 τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ³⁴ ἡ διακονία ³⁵
 μου ἢ εἰς ³⁶ Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς
 32 ἁγίοις ³⁷. ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾱς διὰ θελήματος
 33 Θεοῦ ³⁸, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν ³⁹. ὁ δὲ Θεὸς τῆς
 εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν ⁴⁰.

16 ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν¹,
 οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ²Κεγχρεαῖς·
 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε³ ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων,
 καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι·
 καὶ γὰρ αὕτη⁴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
 3 ἐμοῦ⁵. Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν⁶ καὶ Ἀκύλαν τοὺς
 4 συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· οἵτινες ὑπὲρ τῆς
 ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ
 ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
 5 τῶν ἐθνῶν· καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.

²⁵ ὑφ' LT.³⁰ εἰσὶν αὐτῶν LT.³¹ -τὴν LT.²³ - τοῦ εὐαγγελίου τοῦ LT.³³ - ἀδελφοί T.³⁴ - ἵνα LT.²⁵ δωροφορία L.³⁶ ἐν L.³⁷ τοῖς ἁγίοις γένηται L.³⁸ κυρίου

Τησοῦ L.

³⁹ - καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν L.⁴⁰ [ἀμήν] L.¹ ὑμῶν L marg.² Κεν T.³ προσδέξησθε αὐτὴν LT.⁴ αὐτῇ LT.⁵ ἐμοῦ αὐτοῦ LT.⁶ Πρίσκα LT.

ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον† τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας⁷ εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε Μα- 6
ρίαν⁸, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς⁹. ἀσπάσασθε 7
Ἀνδρόνικον καὶ Ἰούνιαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ
συναιχμαλώτους μου· οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν¹⁰ ἐν Χριστῷ.
ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν¹¹ τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ. 8
ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χρισ- 9
τῷ¹², καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου. ἀσπάσασθε 10
Ἀπελλὴν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς
ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡροδίωναν† τὸν 11
συγγενὴ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου,
τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ 12
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε
Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυ-
ρίῳ¹³. ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, 13
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε Ἀσύγ- 14
κριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν¹⁴, Πατρόβαν, Ἑρμῆν¹⁴, καὶ
τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον 15
καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα¹⁵ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. ἀσ- 16
πάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι¹⁶ τοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ 17
ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε,
ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦ- 18
τοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ¹⁷ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν,
ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας
καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· χαίρω οὖν 19
τὸ ἐφ' ὑμῶν¹⁸. θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν¹⁹ εἶναι εἰς τὸ

† Ἐπαίνετον ST.

7 Ἀσίας LT.

8 Μαρίαν L.

9 ὑμᾶς L.

10 γέγοναν LT.

11 Ἀμπλιᾶτον L marg.

12 κυρίῳ L.

† Ἡροδίωναν LT.

13 ἀσπάσασθε Περσίδα ad fin. vers. uncinia

inclusit L.

14 Ἑρμᾶν et Ἑρμῆν transferunt LT.

15 Ἰουνίαν.

Νηρέαν L marg.

16 + πάσαι LT.

17 — Ἰησοῦ LT.

18 ἐφ' ὑμῶν οὐτ' χαίρω LT.

19 — μὲν LT.

20 ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς
 εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
 ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 21 μεθ' ὑμῶν²⁰. Ἀσπάζονται²¹ ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνερ-
 γός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ
 22 συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ
 23 γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς
 Γαῖος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης²². ἀσπά-
 ζεται ὑμᾶς Ἑραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ
 Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
 25 πάντων ὑμῶν. ἀμήν²³. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι
 κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰω-
 26 νίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γρα-
 φῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ,
 εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισ-
 27 θέντος, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας²⁴. ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης
 τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας²⁵.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΤΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹.

1 ΠΑΥΛΟΣ κλητὸς² ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 2 διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένους ὁ ἀδελφός, τῇ
 ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ⁴, ἡγιασμένοις

²⁰ + ἀμήν BE.
 σίας LT.

²¹ ἀσπάζεται LT.

²² ὅλης τῆς ἐκκλη-

²³ v. 24 deest in L.
 scriptionem omittunt LT.

²⁴ + τῶν αἰώνων L.
¹ Sic BE: ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους

ἐπιστολὴ πρώτη S, πρὸς Κορινθίους dLT.

² [κλητὸς] L.

³ Χρι-

στοῦ Ἰησοῦ LT.

⁴ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ ἀπὸ κλητῶν προσηλ. LT.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς
ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε⁵ καὶ ἡμῶν· χάρις 3
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ 4
τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ· ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν 5
παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον 6
τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ 7
ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους
τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν 8
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. πισ- 9
τὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος 10
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέ-
γητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ᾗτε δὲ
κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.
ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν 11
Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι· λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι 12
ἕκαστος ὑμῶν λέγει, “Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ
δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.” Με- 13
μέρισται ὁ Χριστός⁵; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ⁷
ὑμῶν, ᾗ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχα- 14
ριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ
Κρίσπον καὶ Γάϊον· ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν 15
ὄνομα ἐβάπτισα⁸. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἱ- 16
κον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

Οὐ γὰρ ἀπέστείλέ με⁹ Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ'¹⁰ 17
εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ
ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ 18
τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σωζο-

⁵ — τε L. ⁶ . L. ⁷ περὶ L. (non parit.). ⁸ ἐβαπτίσθητε LL.
⁹ + [ἐ] L. ¹⁰ ἀλλὰ T.

19 μένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ. γέγραπται γάρ,
 ‘Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν
 20 τῶν συνετῶν ἀθετήσω.’ Ποῦ σοφός; ποῦ γραμ-
 ματεύς; ποῦ ¹¹ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ
 ἐμώραnen ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου¹²;
 21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσ-
 μος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
 τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας·
 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον¹³ αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες
 23 σοφίαν ζητοῦσιν. ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν
 ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι¹⁴
 24 δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ
 Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.
 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων
 ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
 26 ἀνθρώπων ἐστί. Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν,
 ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
 27 λοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
 κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισ-
 χύνη¹⁵. καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός¹⁶,
 28 ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσ-
 μου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ¹⁷ τὰ
 29 μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχῇ-
 30 σθῇ¹⁸ πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ¹⁹. ἐξ αὐτοῦ δὲ
 ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν
 σοφία²⁰ ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ
 31 ἀπολύτρωσις· ἵνα, καθὼς γέγραπται, ‘Ὁ καυχώ-
 2 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.’ Καγὼ ἐλθὼν πρὸς
 ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ’ ὑπεροχὴν λόγου ἢ
 σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.
 2 οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ¹ εἰδέναι τι² ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν
 3 Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καὶ ἐγὼ³ ἐν

¹¹ συν LT.¹² — τούτου LT.¹³ σημεῖα LT.¹⁴ ἔθνεσιν LT.¹⁵ καταισχύνη τοὺς σοφοὺς LT.¹⁶ L *inopis includit omnia**ad ἵνα pñm. ad Θεός secund.*¹⁷ — καὶ LT.¹⁸ καυχῆσθαι E.¹⁹ τοῦ Θεοῦ LT.²⁰ σοφία ἡμῖν LT.¹ — τοῦ LT.² εἰ εἰδέναι L (non marg.) T.³ καγὼ L.

ἀσθενεία καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμφῳ πολλῷ ἐγενόμην
πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου ⁴
οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης⁴ σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ⁵
ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει
Θεοῦ.

Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ ⁶
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
τούτου, τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν ⁷
Θεοῦ⁵ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώ-
ρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν ⁸
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύ-
ρωνσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ⁹
“Ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ ⁹
εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
οὐκ ἀνέβη, ¹⁰
ἀ⁶ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν· ἡμῖν δὲ⁷ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε⁸ διὰ τοῦ πνεύ- ¹⁰
ματος αὐτοῦ⁹. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ¹⁰, καὶ τὰ
βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ¹¹
ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν
αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν¹¹, εἰ μὴ
τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ ¹²
κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ,
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ¹³
“Α ¹³
καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου¹², πνευ-
ματικοῖς πνευματικὰ ¹⁴
συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄν- ¹⁴
θρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι
πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρί- ¹⁵
νει μὲν¹⁴ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ¹⁶
ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ¹⁵ ἔχομεν. Καὶ ἐγώ¹, ἀδελφοί, ³

⁴ — ἀνθρωπίνης LT.⁵ θεοῦ σοφίαν LT.⁶ ὅσα LT.⁷ γὰρ T.⁸ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς LT.⁹ — αὐτοῦ LT.¹⁰ ἐρευνᾷ T.¹¹ ἔγνωκεν LT.¹² — Ἁγίου LT.¹³ συν' T.¹⁴ τὰ T[LT].¹⁵ κυρίου L (non marg.).¹⁶ ἐγώ LT.

οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ'
 2 ὡς σαρκικοῖς², ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. γάλα ὑμᾶς
 ἐπότισα, καὶ³ οὐ βρώμα· οὐπω γὰρ ἠδύνασθε⁴, ἀλλ'
 3 οὔτε⁵ ἐτι⁶ νῦν δύνασθε· ἐτι γὰρ σαρκικοί ἐστε⁷. ὅπου
 γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι⁸, οὐχὶ
 4 σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν
 γὰρ λέγῃ τις, “Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου,” ἕτερος δέ,
 “Ἐγὼ Ἀπολλῶ,” οὐχὶ σαρκικοί⁹ ἐστε;
 5 Τίς¹⁰ οὖν ἐστὶ Παῦλος¹¹, τίς¹⁰ δὲ¹² Ἀπολλῶς¹¹, ἀλλ'
 ἡ¹³ διάκονοι δι’ ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ
 6 Κύριος ἔδωκεν; ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν,
 7 ἀλλ’¹⁴ ὁ Θεὸς ἡῤῥξανε· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τις,
 8 οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ’ ὁ αὐξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ
 καὶ ὁ ποτίζων ἔν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν
 9 λήψεται¹⁵ κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν
 10 συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε. Κα-
 τὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς
 ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα¹⁶, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ·
 11 ἕκαστος δὲ βλέπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ
 ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς
 12 ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός¹⁷. εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ
 τὸν θεμέλιον τοῦτον¹⁸, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τι-
 13 μίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον
 φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν
 πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὅποῖόν
 14 ἐστὶ, τὸ πῦρ¹⁹ δοκιμάσει· εἴ τινος τὸ ἔργον μένει²⁰,
 15 ὁ ἐποικοδόμησεν²¹, μισθὸν λήψεται²². εἴ τινος τὸ ἔργον
 κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται,
 16 οὕτω²³ δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ
 17 ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις
 τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον²⁴ ὁ Θεός·

² σαρκίνους LT.³ —καὶ LT.⁴ ἐδύνασθε LT.⁵ οὐδὲ LT.⁶ [ἐτι] L.⁷ ἐστε σαρκικοί T.⁸ —καὶ διχοστασίαι LT.⁹ οὐκ ἄνθρωποι LT.¹⁰ τί L (non marg.).¹¹ Παῦλος

στ Ἀπολλῶς transponunt LT.

¹² +ἐστὶν LT.¹³ —ἀλλ’ ἡ L.¹⁴ ἀλλὰ L (non marg.) T.¹⁵ λήμψεται LT.¹⁶ ἐθήκα L.¹⁷ Χριστὸς Ἰησοῦς LT.¹⁸ —τοῦτον L.¹⁹ +αὐτὸ LT.²⁰ μένει LT.²¹ ἐποικοδόμησεν T.²² λήμψεται LT.²³ οὕτως BE(LT).²⁴ αὐτὸν L.

ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18
Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι 18
ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένη-
ται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία 19
παρὰ τῷ²⁵ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ, 'Ὁ δρασσό-
μενος τοὺς σοφούς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.' καὶ 20
πάλιν, 'Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμούς τῶν
σοφῶν, ὅτι εἰςὶ μάταιοι.' Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω 21
ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε Παῦλος, 22
εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή,
εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστώτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα
ὑμῶν ἐστιν²⁶. ὑμεῖς δέ, Χριστοῦ· Χριστὸς δέ, Θεοῦ. 23
Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χρι- 4
στοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. 8 διὰ λοιπόν, 2
ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ,
ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, 3
ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνα-
κρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύννοδα· ἀλλ' οὐκ ἐν 4
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.
ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ 5
Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ
φανερῶσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ
ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν 6
καὶ Ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ
ὑπὲρ δ' γέγραπται φρονεῖν²⁷, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς
φυσιολῶσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ σε διακρίνει; 7
τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καν-
χᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη 8
ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφε-
λόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν ὑμνοῦμεν·
συμβασι-
λεύσωμεν. δοκῶ γὰρ ὅτι²⁸ ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο- 9
στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι
θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ

²⁵ — τῷ LT.
οὐκ π. 1).

²⁶ — ἐστιν LT.
²⁷ — φρονεῖν LT.

¹ ὡς LT (jungst L. ὡς.
² συν LT. ³ — ὅτι LT.

10 ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρό-
 νιμοὶ ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
 11 ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας
 καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν⁶, καὶ
 12 κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ἐργα-
 ζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λαιδορούμενοι, εὐλογοῦ-
 13 μεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· βλασφημούμενοι⁷, πα-
 ρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενή-
 14 θημεν, πάντων περιύψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων
 ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ
 15 νουθετῶ. ἔὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
 Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
 16 Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. πα-
 17 ρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ τοῦτο
 ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶ τέκνον μου⁸ ἀγαπητὸν
 καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει. τὰς ὁδοὺς
 μου τὰς ἐν Χριστῷ⁹, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
 18 κλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς
 19 ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς
 ὑμᾶς, ἔὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν
 20 λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ
 γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.
 21 τί θέλετε; ἐν ράβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
 πνεύματί τε πραότητος¹⁰;

5 ὉΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη
 πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν ταῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται¹, ὥστε
 2 γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς πεφυσιω-
 μένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἔφα-
 3 θῇ² ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας³; ἐγὼ
 μὲν γὰρ ὡς⁴ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύ-
 ματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατερ-
 4 γασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ⁶, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-

⁶ γυμνιτεύομεν L.T.⁷ δυσφημούμενοι T.⁸ μου τέκνον L.T.⁹ + Ἰησοῦ L.¹⁰ πραότητος L.T.¹ - ὀνομάζεται L.T.² ἐφθῇ L.T.³ πράξας T.⁴ - ὡς L.⁵ [ἡμῶν] L.⁶ - Χριστοῦ L.T.

ματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς τὸ ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ⁷. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ἐν ἡμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν⁸ τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νεόν φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν⁹ ἐτίθη¹⁰ Χριστός. ὥστε ἐορτάζωμεν¹¹, 8 μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγ- 9 νυσθαι πόρνοις· καὶ¹² οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ¹³ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε¹⁴ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεῖν. νυνὶ¹⁵ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσ- 11 θαι, εἴαν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ¹⁶ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδόρος, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι 12 καὶ¹⁷ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε¹⁸; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει¹⁹. καὶ ἐξαεῖτε²⁰ 13 τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΤΟΛΜΑΙ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἐτε- 6 ρον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων¹; οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρι- 2 νοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους 3 κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; βιωτικά μὲν οὖν κρι- 4 τήρια εἴαν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω². 5 οὕτως οὐκ ἔστιν⁴ ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἰς⁵, ὃς δυνησεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ἀλλὰ 6 ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίσ-

7 — Ἰησοῦ Τ, [ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ] L.

8 — οὖν LT.

9 — ὑπὲρ ἡμῶν LT.

10 ἐτίθη BE.

11 ἐορτάζωμεν L marg.

12 — καὶ LT.

13 καὶ LT.

14 ὀφείλετε L (non marg.) T.

15 νυν L (non marg.).

16 ἢ BELT.

17 — καὶ L.

18 L.

19 κρίνει; L, κρίνει T.

20 ἐξάρατε LT.

1 L.

2 + ἢ LT.

3 λαλῶ L.

4 ἐν LT.

5 οὐδεὶς σοφός L.

7 των; Ἡδὴ μὲν οὖν ὅλως ἡτήτημα ἐν⁶ ὑμῖν ἐστίν, ὅτι
κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον
8 ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ
ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα⁷ ἀδελφούς.
9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ βασιλείαν Θεοῦ⁸ οὐ κληρονο-
μήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλο-
λάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἄρσενικοῖ-
10 ται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε⁹ μέθυσοι,
οὐ λοῖδωδοι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ¹⁰ κλη-
11 ρονομήσουσι. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ¹¹ ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλ'¹² ἐδικαιώθητε ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου¹³ Ἰησοῦ¹⁴, καὶ ἐν τῷ πνεύματι
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει·
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι
13 ὑπὸ τινος. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία
τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα
καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ
14 Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν
Κύριον ἡγεῖρε, καὶ ἡμᾶς¹⁵ ἐξεγερᾷ¹⁶ διὰ τῆς δυνάμεως
15 αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη
Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ,
16 ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ¹⁷ οὐκ οἴδατε
ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἐν σώμα¹⁸ ἐστίν; Ἐσον-
17 ται γάρ, φησὶν¹⁸, 'οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν'· ὁ δὲ κολ-
18 λώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνευμά¹⁹ ἐστι. Φεύγετε τὴν
πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ
19 ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα¹⁹
ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὗ
20 ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἡγορά-
σθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ

⁶ - ἐν LT.⁷ τοῦτο LT.⁸ Θεοῦ βασιλείαν LT.⁹ οὐ T.¹⁰ - οὐ LT.¹¹ ἀλλ' LT.¹² ἀλλὰ T.¹³ + [ἡμᾶς] LT.¹⁴ + Χριστοῦ LT.¹⁵ ὑμᾶς E.¹⁶ ἐξεγείρει

LT (non marg.)

¹⁷ - ἢ T.¹⁸ [φησιν] LT.¹⁹ τὰ

σώματα T.

σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ²⁰.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι¹, καλὸν ἀνθρώπῳ γυ-
ναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος 2
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον
ἄνδρα ἐχέτω. Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην 3
ἐκδοῖαν² ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ³ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.
ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ⁴ ἐξουσιάζει, ἀλλ'⁴ ὁ 4
ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
ἐξουσιάζει, ἀλλ'⁵ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, 5
εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολά-
ζητε⁶ τῇ νηστείᾳ καὶ⁶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ
τὸ αὐτὸ συνέρχησθε⁷, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκрасίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ⁸ συγ- 6
γνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. θέλω γάρ⁹ πάντα ἀν- 7
θρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ'¹⁰ ἕκαστος ἴδιον
χάρισμα ἔχει¹¹ ἐκ Θεοῦ, δε¹² μὲν οὕτως, δε¹² δὲ οὕτως.
Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν 8
αὐτοῖς ἔστιν¹³ εἶν¹⁴ μένωσιν ὡς καὶ ἐγώ. εἰ δὲ οὐκ 9
ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρείττον¹⁵ γάρ ἐστι
γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγ- 10
γέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ'¹⁶ ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀν-
δρὸς μὴ χωρισθῆναι¹⁷. εἰ δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω 11
ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυ-
ναῖκα μὴ ἀφίεναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω¹⁸, οὐχ 12
ὁ Κύριος, εἰ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ
αὐτὴ¹⁹ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐ-
τήν· καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς²⁰ 13
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν²¹.
ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ 14
ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ²². ἐπεὶ ἄρα

²⁰ — καὶ ἐν τῷ πνεύματι ad fln. vers. LT. ¹ — μοι T. ² ὀφειλὴν LT.

³ [δὲ] L. ⁴ δὲ B error. ⁴ ἀλλὰ LT. ⁵ σχολάσητε LT.

⁶ — τῇ νηστείᾳ καὶ LT. ⁷ ἦτε LT, αὶ συνέρχεσθε B. ⁸ συν T.

⁹ δὲ LT. ¹⁰ ἀλλὰ T. ¹¹ ἔχει χάρισμα LT. ¹² ὁ LT.

¹³ — ἔστιν LT. ¹⁴ + [οὕτως] L. ¹⁵ κρείττον L (non παση).
¹⁶ ἀλλὰ LT. ¹⁷ χωρίζεσθαι L. ¹⁸ λέγω ἐγὼ LT.

¹⁹ αὐτὴ LT. ²⁰ οὗτος LT. ²¹ τὸν ἄνδρα LT. ²² ἀδελφῇ LT.

τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἁγιά ἐστιν.
 15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδουλώ-
 ται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ
 16 εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς²³ ὁ Θεός· τί γὰρ οἶδας, γύναι,
 εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυ-
 17 ναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός²⁴,
 ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος²⁴, οὕτω περιπατεῖτω·
 καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
 18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν
 19 ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη²⁵; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περι-
 τομὴ οὐδὲν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστιν,
 20 ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει
 21 ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ
 σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δυνάσται ἐλεύθερος γενέσθαι,
 22 μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος,
 ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ²⁶ ὁ ἐλεύθερος
 23 κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. τιμῆς ἡγοράσθητε·
 24 μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη,
 ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μένετω παρὰ τῷ²⁷ Θεῷ.
 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω·
 γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς
 26 εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν
 ἐνεστώσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως
 27 εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν. λέλυσαι
 28 ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμης²⁸,
 οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἢ²⁹ παρθένος, οὐχ
 ἡμαρτε· θλίψιν³⁰ δὲ τῇ σαρκὶ ἐξουσιν οἱ τοιοῦτοι·
 29 ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί,
³¹ ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· τὸ λοιπὸν ἐστίν³², ἵνα καὶ
 30 οἱ³³ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι· καὶ οἱ
 κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς
 μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχον-
 31 τες· καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ³⁴, ὡς μὴ κατα-

²³ ὑμᾶς T. ²⁴ ὁ Θεός *et* ὁ Κύριος *transponunt* LT. ²⁵ κέκλη-
 ταί τις LT. ²⁶ — καὶ LT. ²⁷ — τῷ LT. ²⁸ γαμήσης LT.
²⁹ [ἢ] L. ³⁰ θλίψιν L. ³¹ + ὅτι BE. ³² ἐστίν τὸ λοιπὸν LT.
et τὸ λοιπὸν ἐστίν *cum* *proced.* E. ³³ — οἱ E. ³⁴ τὸν κόσμον LT.

χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος³² μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ³⁵ τῷ Κυρίῳ· ὁ³³ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ³⁵ τῇ γυναικί. Μεμέρισται³⁶ ἡ γυνή³⁷ καὶ ἡ παρθένος³⁸.³⁴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἁγία καὶ³⁹ ⁴⁰ σώματι καὶ⁴⁰ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ⁴¹ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς³⁵ τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον⁴² λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσδερον⁴³ τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχη³⁶ μονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπερ- ακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἔστηκεν ἑδραῖος³⁷ ἐν τῇ καρδίᾳ⁴⁴, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ⁴⁵ καρδίᾳ αὐτοῦ⁴⁶· τοῦ⁴⁷ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιᾷ⁴⁸. ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων⁴⁹ καλῶς ποιεῖ·³⁸ ὁ δὲ⁵⁰ μὴ ἐκγαμίζων⁵¹ κρεῖσσον ποιᾷ⁵².

Γυνὴ δέδεται νόμῳ⁵³ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ³⁹ αὐτῆς· ἐὰν δὲ⁵⁴ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς⁵⁵, ἐλευθέρα ἐστὶν ὃ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. μακα-⁴⁰ ριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ καγὼ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες⁸ γινώσκοντες ἔχομεν. ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ δέ¹ τις δοκεῖ εἰδέναι² τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε³ ² καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ³ ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰ-⁴ δωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ

³⁵ ἀρέσῃ L.
³⁷ + ἡ ἄγαμος L.
⁴¹ ἀρέσῃ L.
⁴⁴ ἐν τῇ καρδίᾳ (+ αὐτοῦ L) ἑδραῖος LT.
⁴⁶ — αὐτοῦ LT.
⁵² ποιῇ L.
¹ — δέ LT.
³⁶ καὶ μεμέρισται. καὶ L; μεμέρισται καὶ T.
³⁸ Delet. L.
⁴² συμφέρον LT.
⁴⁷ — τοῦ LT.
⁵³ — νόμῳ LT.
² ἐγνωκέναι LT.
³⁹ [καὶ] L.
⁴³ εὐπρόσδερον LT.
⁴⁸ ποιῇ L.
⁵⁴ + καὶ T.
³ οὐπω ἔγω (— οὐδὲν) L.
⁴⁰ + τῷ L.
⁴⁵ + ἰδίᾳ T.
⁴⁹ γαμίζων L.
⁵⁵ — αὐτῆς LT.

5 ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος⁴ εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰςὶ
 λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς⁵ γῆς·
 6 ὥσπερ εἰςὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ'⁶
 ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
 εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ
 7 πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ
 γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνεδήσασα⁷ τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι⁸
 ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶν
 8 ἀσθενὴς οὕσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρ-
 ιστησι⁹ τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ¹⁰ ἐὰν φάγωμεν, περισ-
 9 σεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα¹¹. Βλέ-
 πετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα
 10 γένηται τοῖς ἀσθενούσιν¹². ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε¹³, τὸν
 ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ
 συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται
 11 εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολείται¹⁴ ὁ ἀσ-
 θενὼν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει¹⁵, δι' ὃν Χριστὸς
 12 ἀπέθανεν. οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς,
 καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενούσαν, εἰς
 13 Χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
 τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα,
 ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9 ΟΥΚ εἰμὶ ἀπόστολος¹; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος¹; οὐχὶ
 Ἰησοῦν Χριστὸν² τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; οὐ τὸ
 2 ἔργον μου ὑμεῖς[†] ἐστε ἐν Κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ
 ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς
 3 ἐμῆς ἀποστολῆς³ ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπο-
 4 λογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστὶ⁴. Μὴ οὐκ
 5 ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν
 ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοι-
 ποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ

⁴ — ἕτερος L.⁵ — τῆς LT.⁶ [ἀλλ'] L.⁷ συνεθεία L.⁸ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου LT.⁹ παραστήσει LT.¹⁰ — γὰρ LT.¹¹ μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα (περισσεύομεν L), οὔτε ἐὰν φάγωμεν
 περισσεύομεν (ὑστερούμεθα L) LT.¹² ἀσθενέσιν LT.¹³ [σε] L.¹⁴ ἀπόλλυται γὰρ LT.¹⁵ ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς LT.¹ ἀπόστολος εἰ ἐλεύθερος transponunt LT.² — Χριστὸν LT.[†] ἡμεῖς B.³ μου τῆς ἀποστολῆς LT.⁴ ἐστὶν αὕτη L.

Κηφᾶς; ἡ ὁ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ⁶ ἐξουσίαν τοῦ⁵ μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ⁷ ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ⁸ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ⁷ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ ⁸ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἡ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα⁸ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωσέως⁹ νόμῳ γέγραπται, ⁹ ‘Οὐ φιμώσεις¹⁰ βοῦν ἀλοῶντα.’ μὴ τῶν βοῶν μέλει * τῷ Θεῷ; ἡ δι’ ἡμᾶς πάντως λέγει; δι’ ἡμᾶς γὰρ ¹⁰ ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλπίδι ὀφείλει¹¹ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ’ ἐλπίδι¹². Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ¹¹ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν¹³; εἰ ἄλλοι τῆς ¹² ἐξουσίας ὑμῶν¹⁴ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ’ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπὴν ¹⁵ τινα¹⁵ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζό- ¹³ μενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν· οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες¹⁶, τῷ θυσιαστηρίῳ ¹⁷ συμμερίζονται; οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ- ¹⁴ αγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ ¹⁵ οὐδενὶ ἐχρησάμην¹⁸ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα ¹⁹ τις¹⁹ κενώσῃ²⁰. ἔὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ¹⁶ ἀνάγκη γάρ μοι ἐπικείται· οὐαὶ δέ²¹ μοι ἐστίν, ἔὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι²². εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, ¹⁷ μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μοι²³ ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ¹⁸ ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ²⁴, εἰς τὸ

⁵ - τοῦ L.
ταῦτα οὐ LT.

⁶ ἐπ’ ἐλπίδι LT.
L marg. T.

⁷ παρεδρεύοντες LT.

⁸ οὐδεὶς L.

⁹ εὐαγγελίσωμαι L (non marg.) T.
Χριστοῦ LT.

¹⁰ τὸν καρπὸν LT.

¹¹ Μωσέως LT.

¹² ἐπ’ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν LT.

¹³ ὑμῶν ἐξουσίας LT.

¹⁴ συν T.

¹⁵ κενώσει L (non marg.) T.

¹⁶ μου T.

¹⁷ - ἡ L.

¹⁸ κημώσεις T.

¹⁹ ὀφείλει

²⁰ θερίσομεν

²¹ τινα ἐγκοπὴν LT.

²² οὐ κέχρημαι οὐδενὶ LT.

²³ γὰρ LT.

²⁴ - τοῦ

- μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδού-
 20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην
 τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω·
 τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον²⁵, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον
 21 κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος
 Θεῷ²⁶, ἀλλ' ἐννομος Χριστῷ²⁷, ἵνα κερδήσω²⁸ ἀνόμους.
 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς²⁹ ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσ-
 θενεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ³⁰ πάντα, ἵνα
 23 πάντως τινὰς σώσω. τοῦτο³¹ δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέ-
 24 lion, ἵνα³² συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἶδατε,
 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,
 εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε, ἵνα
 25 καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγ-
 κρατεύεται· ἐκείνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον
 26 λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω
 τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα
 27 δέρων· ἀλλ' ὑποπιᾶζω³³ μου τὸ σῶμα καὶ δουλα-
 γωγῶ³⁴, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος
 γένωμαι.
 10 ΟΥ θέλω δι' ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες
 2 διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν
 Μωσῆν⁹ ἐβαπτίσαντο³ ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
 3 σῃ, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον⁴,
 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον⁵. ἔπινον
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ
 5 πέτρα⁶ ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
 αὐτῶν εὐδόκησεν⁷ ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
 6 ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ
 μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κακεῖνοι

²⁵ + μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον LT.²⁶ θεοῦ LT.²⁷ Χριστοῦ LT.²⁸ κερδάνω τοὺς LT.²⁹ —ὡς T[L].³⁰ —τὰ LT.³¹ πάντα LT.³² συν T.³³ ὑποπιᾶζω T.³⁴ δουλαγαγῶ S.¹ γὰρ LT.² Μωϋσῆν LT.³ ἐβαπτίσθησαν L.⁴ πνευματικὸν ἔφαγον βρῶμα L.⁵ πνευματικὸν ἔπιον πόμα LT.⁶ πέτρα δὲ L (non marg.) T.⁷ ἡδύοκησεν LT.

ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς 7
 τινες αὐτῶν· ὡς⁸ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς
 φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξειν· μηδὲ 8
 πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
 ἔπεσον⁹ ἐν¹⁰ μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς¹¹ χιλιάδες. μηδὲ 9
 ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν¹², καθὼς καὶ¹³ τινες αὐτῶν
 ἐπείρασαν¹⁴, καὶ ὑπὸ τῶν ὀφειῶν ἀπώλοντο. μηδὲ 10
 γογγύζετε, καθὼς καὶ¹⁵ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ
 ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ†. ταῦτα δὲ πάντα¹⁶ 11
 τύποι¹⁷ συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθε-
 σίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν¹⁸.
 ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάnai, βλέπेतω μὴ πέσῃ. Πει- 12, 13
 ρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς
 δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ
 δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν
 ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς¹⁹ ὑπενεγκεῖν. Διόπερ, 14
 ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς 15
 φρονιμίους λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. τὸ ποτήριον 16
 τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵ-
 ματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι²⁰; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν,
 οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν²¹; ὅτι 17
 εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες
 ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ 18
 κατὰ σάρκα· οὐχὶ²² οἱ ἐσθιόντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ
 τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ; τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλον²³ 19
 τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον²⁴ τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἂ 20
 θύει τὰ ἔθνη²⁵, δαιμονίοις θύει²⁶, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω
 δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύ- 21
 νασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμο-
 νίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ
 τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; 22

⁸ ὡςπερ LT. ⁹ ἔπεσαν LT. ¹⁰ — ἐν L. ¹¹ εἰκοσι τρεῖς
 LT. ¹² κύριον L. ¹³ — καὶ LT. ¹⁴ ἐξεπείρασαν L marg.
¹⁵ — καὶ LT. [†] ὀλοθρευτοῦ LT. ¹⁶ — πάντα T[L]. ¹⁷ τυπι-
 κῶς L. ¹⁸ κατήντηκεν LT. ¹⁹ — ὑμᾶς LT. ²⁰ ἐστίν τοῦ
 αἵματος τοῦ Χριστοῦ; T. ²¹ ἐστίν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; T.
²² οὐχ LT. ²³ εἰδωλον εἰ εἰδωλόθυτον τραπεζοικῆ LT.
²⁴ θύουσιν (—τὰ ἔθνη) LT. ²⁵ θύουσιν (post θεῷρον L) LT.

23 μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἔσμεν; Πάντα μοι²⁶ ἔξεστιν,
 ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι²⁶ ἔξεστιν, ἀλλ'
 24 οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω,
 25 ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος²⁷. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ
 πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν
 26 συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου²⁸ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα
 27 αὐτῆς. εἰ δέ²⁹ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ
 θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσ-
 28 θίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν.· εἰ
 δέ τις ὑμῖν εἶπη, “Τοῦτο εἰδωλόθυτόν³⁰ ἐστι·” μὴ
 ἐσθίετε, δι' ἐκείνον τὸν μὴνύσαντα καὶ τὴν συνεί-
 29 δησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς³¹.
 30 συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ
 ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
 31 ἄλλης συνειδήσεως; εἰ δέ³² ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί
 32 βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν
 ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
 33 Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους³³ καὶ
 34 Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καὶ ἐγὼ
 πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑαυτοῦ συμφέ-
 11 ρον³⁴, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. μιμηταί
 μου γίνεσθε, καθὼς καὶ ἐγὼ Χριστοῦ.

2 ἘΠΑΙΝΩ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί¹, ὅτι πάντα μου
 μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις
 3 κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
 ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ
 4 ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ² Χριστοῦ, ὁ Θεός. πᾶς ἀνὴρ προσ-
 ευχόμενος ἡ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, κατ-
 5 αισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσ-
 ευχομένη ἡ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κε-
 6 φαλῇ, καταισχύνη τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς³. ἐν γὰρ
 6 ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρμημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακα-

²⁶ — μοι L.T.²⁷ — ἕκαστος L.T.²⁸ κυρίου γὰρ L.T.²⁹ — δέ L.³⁰ ἱερόθυτον L. (non patg.) T.³¹ — τοῦ γὰρ

Κυρίου αἰσθ. vers. L.T.

³² — δέ L.T.³³ καὶ Ἰουδαίους

γίνεσθε L.T.

³⁴ σύμφορον L.T.¹ — ἀδελφοί L.² + τοῦ T.L.³ αὐτῆς L.

λύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχροὺς γυναικὶ
τὸ κείρασθαι ἢ ξυράσθαι, κατακαλύπτέσθω. ἀνὴρ 7
μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν,
εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνή δὲ δόξα ἀνδρός
ἐστίν· οὐ γάρ ἐστίν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνή 8
ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναι- 9
καίκα, ἀλλὰ γυνή διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει 10
ἡ γυνή ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς
ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνή 11
χωρὶς ἀνδρός⁵, ἐν Κυρίῳ· ὥσπερ γὰρ ἡ γυνή ἐκ τοῦ 12
ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ
πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον 13
ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;
ἢ⁶ οὐδὲ αὕτη ἡ φύσις⁷ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν 14
ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶ· γυνή δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα 15
αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
αὐτῇ⁸. εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύ- 16
την συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ
Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ⁹, ὅτι οὐκ εἰς τὸ 17
κρεῖττον¹⁰, ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον¹¹ συνέρχεσθε. πρῶτον 18
μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ¹² ἐκκλησίᾳ, ἀκούω
σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω·
δεῖ γὰρ καὶ αἵρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα¹⁴ οἱ δόκιμοι 19
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν 20
ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·
ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ 21
φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ 22
οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς
ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε
τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω¹⁵; ἐπαινέσω¹⁶ ὑμᾶς¹⁷
ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ 23

⁴ + ἡ LT.⁵ γυνή χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός LT.⁶ - ἢ LT.⁷ ἡ φύσις αὕτη LT.⁸ - αὐτῇ T.⁹ παραγ-

γέλλω οὐκ ἐπαινῶ LT.

¹⁰ κρεῖσσον LT.¹¹ ἀλλὰ T.¹² ἡσσαν LT.¹³ - τῇ LT.¹⁴ + καὶ T(L).¹⁵ εἶπω ὑμῖν LT.¹⁶ ἐπαινῶ L (non marg.).¹⁷ ; ἐν τούτῳ οὐκ BEC.

τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰη-
 24 σοὺς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο¹⁸, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ
 εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε, “Δάβετε, φάγετε¹⁹.
 τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλάμενον²⁰.
 25 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως
 καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, “Τοῦτο
 τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵ-
 ματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκεις ἂν²¹ πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
 26 ἀνάμνησιν.” Ὡσάκεις γὰρ ἂν²¹ ἐσθίητε τὸν ἄρτον
 τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο²² πίνητε, τὸν θάνα-
 τον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν²³ ἔλθῃ.
 27 Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον²⁴ ἢ²⁵ πίνῃ τὸ
 ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώ-
 28 ματος καὶ²⁶ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ
 ἄνθρωπος ἑαυτόν²⁷, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω,
 29 καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
 πίνων ἀναξίως²⁸, κρίμα²⁹ ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ
 30 διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου³⁰. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν
 πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
 31 εἰ γὰρ³¹ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα·
 32 κρινόμενοι δέ, ὑπὸ³² Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ
 33 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὡστε, ἀδελφοί μου,
 συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε·
 34 εἰ δέ³³ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω ἵνα μὴ εἰς κρίμα³⁰
 συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι³⁴.
 12 ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω
 2 ὑμᾶς ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδωλα
 3 τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω
 ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνά-
 θεμα Ἰησοῦν³. καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον
 4 Ἰησοῦν³, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. διαιρέσεις δὲ

¹⁸ παρεδίδοτο LT.νον LT. ³¹ ἐάν LT.²⁴ - τοῦτον LT.

ἄνθρωπος L marg. T.

³⁰ - τοῦ Κυρίου LT.³⁴ διατάξομαι L marg.

- Κύριος Ἰησοῦς LT.

¹⁹ - Δάβετε, φάγετε LT.²² - τοῦτο LT.²⁵ καὶ L marg. ²⁶ + τοῦ LT.²⁸ - ἀναξίως LT.³¹ δέ LT.³² + τοῦ T.¹ + ὅτε T[L].²⁰ - κλάμε-²³ - ἂν LT.²⁷ ἑαυτὸν²⁹ κρίμα DEL.³³ - δέ LT.³ Ἰησοῦς LT.

χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις 5
 διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις 6
 ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι⁵ Θεός, ὁ ἐνεργῶν
 τὰ πάντα ἐν πάσιν.

Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος 7
 πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος 8
 δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ
 τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἑτέρῳ δὲ⁶ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύ- 9
 ματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ⁷
 πνεύματι· ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ⁸ 10
 προφητεία, ἄλλῳ δὲ⁸ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ
 δὲ⁸ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεῖα⁹ γλωσσῶν·
 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 11
 διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη ἔχει 12
 πολλά¹⁰, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνός¹¹,
 πολλά ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.
 καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα 13
 ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦ-
 λοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς¹² ἐν πνεῦμα ἐπο-
 τίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος, 14
 ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, “Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, 15
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος” οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν
 ἐκ τοῦ σώματος¹³; καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, “Ὅτι οὐκ 16
 εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος” οὐ παρὰ
 τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος¹³; εἰ ὅλον τὸ σῶμα 17
 ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσ-
 φρησις; νυνὶ¹⁴ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστον 18
 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ¹⁵ 19
 πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλά μὲν¹⁶ 20
 μέλη, ἐν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ¹⁷ 18 ὀφθαλμός εἰ- 21
 πειν τῇ χειρί, “Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω.” ἡ πάλιν ἡ
 κεφαλὴ τοῖς ποσί, “Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.” ἀλλὰ 22

⁴ καὶ ὁ Τ.⁵ — ἐστὶ LT.⁶ [δὲ] L.⁷ ἐνὶ LT.⁸ — δὲ L.⁹ διερμηνεῖα L (non patg.).¹⁰ πολλά ἔχει L.¹¹ — τοῦ ἑνός LT.¹² — εἰς LT.¹³ . IIT.¹⁴ νῦν L.¹⁵ [τὰ] L.¹⁶ [μὲν] L.¹⁷ [δὲ] L.¹⁸ + δ IIT.

πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθε-
 23 νέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δοκοῦμεν
 ἀτιμότερα* εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισ-
 σοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐ-
 24 σχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα
 ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλ' ¹⁹ ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ
 25 σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι²⁰ περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα
 μὴ ᾗ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
 26 ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε²¹ πάσχει ἐν
 μέλος, ²² συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται
 27 ἐν μέλος, ²³ συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δέ ἐστε
 σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον
 ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκά-
 λους, ἔπειτα δυνάμεις, εἴτα²⁴ χαρίσματα ἱαμάτων,
 29 ἀντιλήψεις²⁴, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες
 ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
 30 σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα
 ἔχουσιν ἱαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι;
 31 μὴ πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσ-
 ματα τὰ κρείττονα²⁵. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν
 ὑμῖν δείκνυμι.

13 ἘΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
 τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς
 2 ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον¹. καὶ ἐὰν² ἔχω προφη-
 τεῖαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν
 γνώσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὅρη
 3 μεθιστάνειν³, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν⁴ εἰμι. καὶ ἐὰν⁵
 ψωμίσω⁶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν⁵ παραδῶ
 τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι⁷, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
 4 οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρησ-
 τεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη⁸ οὐ περπε-

* ἀτιμότερα Ε. ¹⁹ ὁλλὰ LT. ²⁰ ὑστερουμένης L. ²¹ εἴ τι L. (ποπ
 μαργ.). ²² συν T. ²³ ἔπειτα LT. ²⁴ ἀντιλήψεις
 LT. ²⁵ μεῖζονα LT. ¹ ἀλαλάζων L. μαργ. ² ἐὰν L.
³ μεθιστάναι L. ⁴ οὐδέν BE. ⁵ ἐὰν L. ⁶ ψωμίζω BE.
⁷ καυθήσομαι T. ⁸ [ἡ ἀγάπη] L.

ρεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ 5
 ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ 6
 χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, ὁ στυχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,
 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα 7
 ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει¹⁰. εἴτε δὲ 8
 προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύ-
 σονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσονται¹¹. ἐκ μέρους 9
 γὰρ¹² γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν 10
 δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε¹³ τὸ ἐκ μέρους καταργηθή-
 σεται. ὅτε ἡμῖν νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος 11
 ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμεν¹⁴. ὅτε δὲ¹⁵ γέγονα
 ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ 12
 ἄρτι δὲ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον
 πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ
 ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει 13
 πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τού-
 των ἡ ἀγάπη.

ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευ- 14
 ματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν 2
 γλώσση, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ¹ Θεῷ· οὐ-
 δεῖς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ 3
 προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παρά-
 κλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσση, ἑαυτὸν 4
 οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.
 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ 5
 ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ² ὁ προφητεύων ἢ ὁ
 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ
 ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ³ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν 6
 ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφε-
 λήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν
 γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ 7
 αἴψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν
 διαστολὴν τοῖς φθόγγοις⁴ μὴ δῶ⁵, πῶς γνωσθήσεται

⁹ συν Τ.¹⁰ πίπτει L.¹¹ γνώσεις, καταργηθήσονται L παρθ.¹² δὲ Τ.¹³ —τότε LT.¹⁴ ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς

νήπιος, ἐλογιζόμεν ὡς νήπιος LT.

¹⁵ —δὲ LT.¹ —τῷ LT.² δὲ LT.³ νυν L.⁴ τοῦ φθόγγου L (παρ παρθ.).⁵ δῶ L.

40 λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε³⁹. πάντα⁴⁰ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

15 ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ
2 ἐστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελι-
σάμην¹ ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ² ἐπιστεύ-
3 σατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέ-
λαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν
4 ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι
5 ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ³, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ
6 ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη
ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ
πλείους⁴ μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ⁵ ἐκοιμήθη-
7 σαν. ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα⁶ τοῖς ἀποστόλοις
8 πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, ὥσπερ ἐν τῷ ἐκτρώματι,
9 ὤφθη καὶ μοί. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀπο-
στόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος,
10 διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. χάριτι δὲ
Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ
κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσώτερον αὐτῶν πάντων
ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ'⁷ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ⁸
11 σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσο-
12 μεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσ-
σεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν⁹ ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν
13 ὑμῖν¹⁰, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνά-
στασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα¹¹ τὸ κήρυγμα
15 ἡμῶν, κενὴ δὲ¹² καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὐρισκόμεθα δὲ
καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν
κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγει-
16 ρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ
17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χρισ-

³⁹ μὴ κωλύετε ἐν ([ἐν] L) γλώσσαις LT.

⁴⁰ + δὲ LT.

¹ εὐαγγελισάμην L, *foras an ennoce*.

² εἰκῇ EL.

³ ἡμέρα τῇ

τρίτῃ LT.

⁴ πλείονες LT.

⁵ -καὶ L.

⁶ ἔπειτα L *παργ*. T

⁷ ἀλλὰ LT.

⁸ -ἡ L.

⁹ ἐκ νεκρῶν ἐστὶ T.

¹⁰ ἐν ὑμῖν

τινὲς LT.

¹¹ + καὶ T[L].

¹² -δὲ L.

Κεφ. 15. ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α. 415
 τὸς οὐκ ἐγγίγερται, ματαία ἢ πίστις ὑμῶν¹³. ἔτι
 ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέν- 18
 τες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ 19
 ἡλπιότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ¹⁴· μόνον, ἐλεεινότεροι πάν-
 των ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγγίγερται 20
 ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο¹⁵.
 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ¹⁶ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώ- 21
 πον ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ 22
 πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ
 πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ 23
 τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ¹⁷ Χριστοῦ ἐν
 τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἰτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ¹⁸ 24
 τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· δεῖ 25
 γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις¹⁹ οὗ ἂν²⁰ θῇ πάντας
 τοὺς ἐχθροὺς²¹ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος 26
 ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 'Πάντα' γὰρ 'ὑπέ- 27
 ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ' ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι²²
 'πάντα ὑποτέτακται,' δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαν-
 τος αὐτῷ τὰ πάντα· ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ 28
 πάντα, τότε καὶ²³ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ²⁴ πάντα
 ἐν πᾶσιν†. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι 29
 ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται;
 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν²⁵; τί καὶ ἡμεῖς 30
 κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, 31
 νῆ τὴν ἡμετέραν²⁶ καύχῃσιν²⁷, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριο- 32
 μάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ
 ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὖριον γὰρ ἀπο-
 θνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἡθὴ χρησθ'²⁸ 33

¹³ + [ἐστίν] L. ¹⁴ ἐν Χριστῷ ἡλπιότες ἐσμέν LT. ¹⁵ - ἐγένετο LT. ¹⁶ - ὁ L. ¹⁷ + τοῦ BLΓ. ¹⁸ παραδιδόι LT (αὐτὸν παραδιδόη L marg.). ¹⁹ ἄχρι T. ²⁰ - ἂν LT. ²¹ + [αὐτοῦ] L. ²² [ὅτι] L. ²³ [καὶ] L. ²⁴ - τὰ L. ²⁵ † πᾶσι SE. ²⁶ αὐτῶν LT. ²⁷ ἡμετέραν BLT. ²⁸ + ἀδελφοί LT. ²⁹ χρηστὰ T.

34 ὁμιλίας κακαί· ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω²⁹.

35 Ἄλλ³⁰ ἐρεῖ τις, “Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ

36 δὲ σώματι ἔρχονται;” ἀφρον³¹, σὺ δὲ σπείρεις, οὐ

37 ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκ-

38 κον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι³² σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν

39 σπερμάτων τὸ³³ ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ³⁴ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ

σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ³⁵ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν³⁶.

40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ³⁷

ἐτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἐτέρα δὲ ἡ τῶν

41 ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης,

καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέ-

42 ρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.

43 σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπεί-

ρεται ἐν αἰμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν

44 ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα

ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.³⁸ ἔστι σῶμα

45 ψυχικόν, καὶ ἔστι³⁹ σῶμα⁴⁰ πνευματικόν. οὕτω καὶ

γέγραπται, ‘Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος’⁴¹ Ἀδὰμ εἰς

ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωο-

46 ποιοῦν. ἀλλ’ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ

47 ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρω-

πος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος⁴²

48 ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·

καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·

49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέ-

σομεν⁴³ καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουραίου.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασι-

²⁹ λαλῶ L (non marg.) T.

³⁰ ἀλλὰ T.

³¹ ἀφρον LT.

³² δίδωσιν αὐτῷ LT.

²³ —τὸ L.

³⁴ —σὰρξ LT.

³⁵ +σὰρξ T[L].

³⁶ πτηνῶν, ἄλλη δι ἰχθύων LT.

³⁷ ἀλλὰ LT.

³⁸ +εἰ LT.

³⁹ ἔστιν καὶ LT.

⁴⁰ —σῶμα LT.

⁴¹ [ἄνθρωπος]

πος] L.

⁴² —ὁ Κύριος LT.

⁴³ φορέσωμεν L.

λείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ
τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ⁴⁴. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν 51
λέγω. Πάντες μὲν⁴⁵ οὐ κοιμηθησόμεθα⁴⁶. πάντες δὲ
ἀλλαγησόμεθα, ἐν ατόμῳ, ἐν ῥιπῇ⁴⁷ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ 52
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερ-
θήσονται⁴⁸ ἀφθαρτοὶ, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ 53
γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ
τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ 54
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
ὁ γεγραμμένος, ‘Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.’
‘Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον’⁴⁹; ποῦ σου, ᾄδη⁵⁰, τὸ 55
νίκος⁵¹;’ Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ 56
δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος· τῷ δὲ Θεῷ χάρις 57
τῷ δίδοντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι 58
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ
τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ
ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσ- 16
περ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτων¹ ἕκαστος 2
ὑμῶν παρ’ ἐαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὃ τι ἂν εὐοδῶ-
ται· ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.
ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἔαν² δοκιμάσητε δι’ ἐπι- 3
στολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν
εἰς Ἱερουσαλήμ· ἔαν δὲ ἡ ἄξιον³ τοῦ καμὲ πορεύ- 4
εσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς 5
ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ
διέρχομαι· πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ 6
παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὐ ἔαν
πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· 7
ἐλπίζω δὲ⁴ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἔαν ὁ

⁴⁴ κληρονομήσει L. ⁴⁵ — μὲν T[L]. ⁴⁶ κοιμηθησόμεθα, οὐ L.
⁴⁷ ῥοπή L marg. ⁴⁸ ἀναστήσονται L. ⁴⁹ κέντρον εἰς
νίκος *transfert* L (non marg.). ⁵⁰ θάνατε LT. ¹ σαββάτου LT.
² ἂν L. ³ ἄξιον ἢ L. ⁴ γὰρ LT.

8 Κύριος ἐπιτρέπη⁵. ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς
9 Πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέφυγε μεγάλη καὶ
ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γέ-
νηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται[†] ὡς
11 καὶ ἐγώ⁶. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατι
δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με⁷· ἐκδέχομαι γάρ

12 αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς
ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα
13 ἵνα· νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγο-
ρεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, ⁸κραταιοῦ-
14 σθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν
Στεφανᾶ· ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς
16 διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς
ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνερ-
17 γοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου⁹ καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τι
18 ὑμῶν¹⁰ ὑστέρημα οὗτοι¹¹ ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαι
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν
19 τοὺς τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς
Ἀσίας· ἀσπάζονται¹² ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλαι
καὶ Πρίσκυλλα¹³, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ·
20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθαι
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21, 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις οὐ φιλεῖ
τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν¹⁴, ἦτω ἀνάθεμα. μαρὰ
23 ἀθά. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁵ μεθ' ὑμῶν. ἡ
ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν¹⁶.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππου
διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ
καὶ Τιμοθέου. ¹⁷

⁵ ἐπιτρέψη LT. [†] ἐργάζεται S error. ⁶ καὶ LT. ⁷ ἐμὲ L.

⁸ + [καὶ] L. ⁹ Φουρτουνάτου LT. ¹⁰ ὑμέτερον LT. ¹¹ αὐτοὶ LT.

¹² ἀσπάζεται L marg. T. ¹³ Πρίσκα T. ¹⁴ - Ἰησοῦν Χριστόν LT.

¹⁵ - Χριστοῦ T. ¹⁶ - ἀμήν T(L). ¹⁷ + Ἐν στίχοις τῷ B, δακτυ-
 λος περιγραφή in LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ², διὰ θελή- 1
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι
τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 3
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς
πάσης παρακλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ 4
τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν
τοὺς ἐν· πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς
παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι καθὼς πε- 5
ρισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω
διὰ³ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.
εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ 6
σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· ἅτε παρακαλού-
μεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ
ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν⁴. εἰδότες ὅτι ὥσπερ⁵ 7
κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρα-
κλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, 8
ὑπὲρ⁶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν⁷ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρῆθημεν ὑπὲρ δύναμιν⁸,
ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ⁹ αὐτοὶ 9
ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα
μὴ πεποιοῦτες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ

¹ Sic BE: αὐτὸς πρὸς τοὺς Κορινθίους δευτέρα B, Πρὸς Κορινθίους B αρηδ LΓ.

² Χριστοῦ Ἰησοῦ T.

³ + τοῦ LΓ.

⁴ καὶ ἡ

ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, LΓ.

⁵ ὥς LΓ.

⁶ περὶ L.

⁷ - ἡμῖν L.

⁸ ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρῆθημεν L.

⁹ ἀλλ' L.

- 10 τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο¹⁰ ἡμᾶς καὶ ῥύεται¹¹, εἰς ὃν ἡλπίκαμεν ὅτι¹²
 11 καὶ ἔτι¹³ ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν¹⁴.
 12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι¹⁵ καὶ εἰλικρινείᾳ¹⁶ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
 13 πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ'¹⁷ ἣ ἃ ἀναγινώσκετε, ἣ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι
 14 καὶ¹⁸ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου¹⁹ Ἰησοῦ.
 15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον²⁰, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν²¹ εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν πρόπεμψθῇ-
 17 ναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλευόμενος²², μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί,
 18 καὶ τὸ οὐ οὐ; πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο²³ ναὶ καὶ οὐ· ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ²⁴ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς²⁵ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο
 20 ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ²⁶ τὸ ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός
 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα²⁷ τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

¹⁰ ἐρύσατο T.¹¹ [καὶ ῥύσεται] L.¹² [ὅτι] L, non marg¹³ - ἔτι L marg.¹⁴ ὑμῶν T.¹⁵ ἀγιότητι L.¹⁶ + τοῦ LT¹⁷ [ἀλλ'] L.¹⁸ - καὶ L.¹⁹ + [ἡμῶν] L.²⁰ πρότεροι

πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν L, πρότερον ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς T.

²¹ ἀπελθεῖν

L (non marg.).

²² βουλόμενος L.²³ ἔστιν LT.²⁴ τοῖ

θεοῦ γὰρ LT.

²⁵ Χριστὸς Ἰησοῦς T.²⁶ διὰ καὶ S

αὐτοῦ L.

²⁷ ἀρραβῶνα L.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν 23
ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς
Κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, 24
ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει
ἐστήκατε. ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν 2
ἔλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς¹. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, 2
καὶ τίς ἐστίν² ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος
ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα ὑμῖν³ τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἔλθων 3
λύπῃν ἔχω⁴ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποισθὼς ἐπὶ
πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν.
ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα 4
ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ
τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ'⁵ 5
ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ⁶ πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν 6
τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων·
ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ πα- 7
ρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν 8
ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν 9
δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι 10
χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ⁷. καὶ γὰρ ἐγὼ εἰ τι κεχάρισμαι,
ᾧ κεχάρισμαι⁸, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα 11
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ
τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα⁹ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεψγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ 13
ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με
Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάν- 14
τοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν
ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν

¹ ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἔλθεῖν L, ἐν λύπῃ ἔλθεῖν πρὸς ὑμᾶς T.

² —ἐστίν LT.

³ —ὑμῖν LT.

⁴ σχῶ T.

⁵ ἀλλὰ LT.

⁶, T (sic L).

⁷ καί γω LT.

⁸ ὁ κεχάρισμαι, εἰ τι κεχάρισμαι LT.

⁹ Τρωάδα LT.

15 παντὶ τόπῳ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν
 16 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν,
 ὁσμῇ¹⁰ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δέ, ὁσμῇ¹⁰ ζωῆς
 17 εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ικανός; οὐ γὰρ ἐσμὲν
 ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον
 3 τοῦ¹¹ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. Ἀρχόμεθα πάλιν
 ἑαυτοὺς συνιστάνειν¹; εἰ² μὴ χρηζόμεν, ὥς³ τινες,
 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἡ ἐξ ὑμῶν συ-
 2 στατικῶν⁴; ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ⁵ἐγγεγραμ-
 μένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγι-
 3 νωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι
 ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
⁵ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶν-
 τος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ'⁶ ἐν πλαξὶ καρδίας⁷
 4 σαρκίνοις. Πεποιήθσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ
 5 Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ ὅτι ικανοὶ ἐσμὲν ἀφ'
 ἑαυτῶν λογίσασθαι τι⁸, ὡς ἐξ ἑαυτῶν⁹, ἀλλ' ἡ ικανό-
 6 τῆς ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ικάνωσεν ἡμᾶς διακό-
 νους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύμα-
 τος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει¹⁰, τὸ δὲ πνεῦμα
 7 ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμα-
 σιν¹¹, ἐντετυπωμένη ἐν¹² λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ,
 ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς
 τὸ πρόσωπον Μωσέως¹³, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
 8 αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ δια-
 9 κονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακο-
 νία¹⁴ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισ-
 10 σεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν¹⁵ δόξῃ. καὶ γὰρ
 οὐδεὶς¹⁶ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέ-
 11 ρει, ἔνεκεν¹⁷ τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ

¹⁰ + ἐκ LT.¹¹ κατέναντι (-τοῦ) L.¹ συνιστᾶν L.² ἢ LT.³ + [ἐπὶ] L.⁴ - συστατικῶν L.⁵ ἐν T.⁶ ἀλλὰ E.⁷ καρδίαις L.⁸ λογίζεσθαι (λογίσασθαι) τι

ἀφ' ἑαυτῶν LT.

⁹ αὐτῶν LT.¹⁰ ἀποκτείνει L. *forgeth error*.

ἀποκτείνει T.

¹¹ γράμματι L. text.¹² - ἐν LT.¹³ Μωσέως LT.¹⁴ τῇ διακονίᾳ L. (non marg.).¹⁵ - ἐν L.¹⁶ οὐ LT.¹⁷ εἵνεκεν L. (non marg.) T.

καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ¹² παρρησίᾳ χρώμεθα· καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς¹⁸ ἐτίθει¹³ κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ¹⁹, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι¹⁴ γὰρ τῆς σήμερον²⁰ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὃ τι²¹ ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σή-¹⁵μερον, ἥνίκα ἀναγινώσκεται²² Μωσῆς¹⁸, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται· ἥνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ¹⁶ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύ-¹⁷ριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ²³ ἐλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένοι¹⁸ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἔχον-⁴τες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν¹, ἀλλ'² ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύ-²νης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες³ ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκα-³λυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου⁴ ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ ἀγᾶσαι⁴ αὐτοῖς⁵ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς* δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. οὐ⁵ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν⁶ Κύριον· ἑαυτοὺς δέ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν⁷. ὅτι⁶ ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι⁸, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς

¹⁸ Μωσῆς LT. ¹⁹ αὐτοῦ LT. ²⁰ + ἡμέρας LT. ²¹ ὅτι BLT.²² ἂν ἀναγινώσκηται L. ²³ — ἐκεῖ LT. ¹ ἐγκακοῦμεν LT.² ἀλλὰ LT. ³ συνιστάντες LT. ⁴ καταναγᾶσαι L. παργ.⁵ — αὐτοῖς LT. ⁶ τὸν E. ⁷ Ἰησοῦν χριστὸν L. ⁸ Ἰησοῦ L. παργ.⁸ λάμψει L (non marg.).

γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ⁹ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ¹⁰ Χριστοῦ.

- 7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ,
8 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στε-
νοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·
9 διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ-
10 λόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε τὴν νέκρω-
σιν τοῦ Κυρίου¹¹ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,
ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανε-
11 ρωθῇ. αἶε γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παρα-
διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
12 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν¹²
13 θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν· ἔχον-
τες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον, 'Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα,' καὶ ἡμεῖς
14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας
τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ¹³ Ἰησοῦ ἐγερεῖ,
15 καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς,
ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐ-
16 χαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ
οὐκ ἐκκακοῦμεν¹⁴. ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν¹⁵ ἀνακαινούται ἡμέρα
17 καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως
ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος
18 δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ
βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλε-
πόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.
5 οἶδαμεν γάρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ
σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
2 ἀχειροποιήτον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν
τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρα-
3 νοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἴ γε¹ καὶ ἐνδυσά-
4 μνοι², οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν

⁹ αὐτοῦ L.¹⁰ - Ἰησοῦ LT.¹¹ - Κυρίου LT.¹² - μὲν LT.¹³ σὺν LT.¹⁴ ἐγκακοῦμεν LT.¹⁵ ἔσω

ἐν L.

¹ περ L.² ἐκδυσόμενοι T.

τῷ σκῆνι στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ³ οὐ θέλο-
μεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ
τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς 5
εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός, ὁ καὶ⁴ δούς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα
τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες 6
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
Κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ 7
εἵδους· θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδη- 8
μῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν
Κύριον.

Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε 9
ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας 10
ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ⁵ τοῦ σώμα-
τος, πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν⁶. εἰ- 11
δότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθο-
μεν, Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς
συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερωθῆναι. οὐ γὰρ⁷ πάλιν 12
ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες
ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν⁸, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ⁹ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ 13
ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ 14
ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, 15
ὅτι εἰ¹⁰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες
ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες
μηκέτι ἑαυτοὺς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθα-
νόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα 16
οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ¹¹ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ
σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι¹² γινώσκομεν.
ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα 17
παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα¹³. Τὰ δὲ 18
πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ
διὰ Ἰησοῦ¹⁴ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν

³ ἐφ' ᾧ BEIT.⁴ — καὶ L.⁵ ἰδια L. marg.⁶ φαῦλον T.⁷ — γὰρ L.⁸ ὑμῶν L. marg.⁹ μὴ ἐν L.¹⁰ — εἰ L.¹¹ — δὲ L.¹² οὐκέτι IT.¹³ — τὰ πάντα L.¹⁴ — Ἰησοῦ IT.

- 19 τῆς καταλλαγῆς· ὥς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον
καταλλάσσω· μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ πα-
ραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος¹⁵ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
20 τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,
ὥς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ
21 Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ· τὸν γὰρ¹⁶ μὴ γνόν-
τα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα
6 ἡμεῖς γινώμεθα¹⁷ δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ. συνερ-
γούντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν
2 τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γάρ, 'Καιρῷ δεκτῷ
ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά
· σοι·' ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
3 σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν,
4 ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν παντὶ συνισ-
· τῶντες¹ ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ,
5 ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πλη-
γαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν
6 ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν
μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν
7 ἀγάπῃ ἀνυποκρίτως, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει
Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν
· 8 καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφη-
9 μίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· ὡς
ἀγνοοῦμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκον-
· τες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θα-
10 νατούμενοι· ὡς λυπούμενοι, αἰεὶ δὲ χαίροντες· ὡς
πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες,
καὶ πάντα κατέχοντες.
- 11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ
12 καρδιά ἡμῶν πεπλάτνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν
ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.
13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύν-
14 θητε καὶ ὑμεῖς. Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγούντες ἀπί-
στοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; τίς

¹⁵ θέμενος Ε.

· νιστάντες ΙΤ.

¹⁶ — γὰρ ΙΤ.¹⁷ γινώμεθα ΙΤ.

δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις 15
Χριστῷ³ πρὸς Βελίαν⁴; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπί-
στου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; 16
ἡμεῖς⁵ γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστέ⁶ ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ
Θεός, ‘Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἑμπεριπατήσω·
καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι⁸ λαός.
διὸ ἐξέλθατε⁷ ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει 17
Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε. καὶ γὰρ εἰσδέξο-
μαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς 18
ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος
παντοκράτωρ.’ Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, 7
ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσ-
μοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην
ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Χρηρήσατε ἡμᾶς οὐδένα ἡδίκησαμεν, οὐδένα ἐφ- 2
θείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ πρὸς κατὰ- 3
κρισιν¹ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν ἐστέ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ² συνζῆν. πολλή 4
μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύο-
μαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ 5
ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν
ἀνεσις³ ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ’ ἐν παντὶ θλιβόμενοι·
ἐξωθεν μάχαι, ἐσωθεν φόβοι. ἀλλ’ ὁ παρακαλῶν 6
τούς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός ἐν τῇ
παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 7
ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλήθη ἐφ’ ὑμῖν,
ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν
ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μάλ-
λον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπι- 8
στολῇ, οὐ μεταμέλωμαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω
γὰρ⁴ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπη-

³ ἢ τίς LT.
(non marg.).

⁸ μου L.

² συν LT.

⁴ [γὰρ] L.

³ Χριστοῦ LT.

⁶ ἐσμέν L (non marg.).

⁷ ἐξέλθατε LT.

¹ πρὸς κατάκρισιν οὐ L.

² ἔσχεν ἀνεσις L text., ἀνεσις ἔσχηκεν παρ.

⁴ Βελίαν BEL.

⁵ ἡμεῖς L.

⁷ ἐν T.

9 σεν ὑμᾶς· νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, 10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται⁵. ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται⁶. 11 ζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς⁶, πόσῃν κατειργάσατο⁷ ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογία, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ⁸ ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι ἐν⁹ τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν¹⁰ τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν¹⁰ τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' ἕνεκεν¹⁰ τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν¹¹ τὴν 13 ὑπὲρ ἡμῶν¹² πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ¹³ τῇ παρακλήσει ὑμῶν¹⁴. 14 περισσοτέρως δὲ¹⁵ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν¹⁶, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν¹⁷ ἡ ἐπὶ 15 Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου 16 ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω¹⁸ ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8 ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσειὰ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον¹ τῆς ἀπλότητος αὐτῶν· 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ² δύναμιν αὐθαίρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν,

⁵ ἐργάζεται LT.⁶ - ὑμᾶς L.⁷ + [ἐν] L.⁸ ἀλλὰ LT.⁹ - ἐν T[L].¹⁰ ἕνεκεν LT.¹¹ ἡμῶν BE¹ marg.¹² ὑμῶν BE.¹³ + δὲ LT.¹⁴ ἡμῶν LT.¹⁵ - δὲ LT.¹⁶ πάντοτε ὑμῖν ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν L marg.¹⁷ ὑμῶν L.¹⁸ + οὖν BE.¹ τὸ πλοῦτος LT.² παρὰ LT.

τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς
 τοὺς ἀγίους δέξασθαι ἡμᾶς³. καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσα- 5
 μεν, ἀλλ'⁴ ἐαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ
 ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς 6
 Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ
 εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἄλλ' ὥσπερ ἐν 7
 παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,
 καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ,
 ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ κατ' 8
 ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ
 τὸ τῆς ὑμετέρας⁵ ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσ- 9
 κετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα
 ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην 10
 ἐν τούτῳ διδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
 ξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε- 11
 λέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω
 καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία 12
 πρόκειται, καθὼς εἰς τὴν ἔχῃ τις⁶, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς
 οὐκ ἔχει, οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἀνεσις, ὑμῖν δὲ⁷ θλί- 13
 ψις⁸. ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
 περισσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ 14
 ἐκείνων περισσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα·
 ὅπως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται, 'Ὁ τὸ πολὺ,
 οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησε.'

Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν 16
 ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν παρά- 17
 κλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαί-
 ρητος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' 18
 αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
 διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 19
 χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν,
 σὺν⁹ τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν,

³ -δέξασθαι ἡμᾶς LT.⁶ -τις LT.⁷ -δὲ L.⁴ ἀλλὰ T.⁸ θλίψις L.⁵ ὑμετέρας E.⁹ ἐν LT.

πρὸς τὴν αὐτοῦ¹⁰ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν
 20 ὑμῶν¹¹. στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται
 ἐν τῇ ἀδρότητι† ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν.
 21 προνοούμενοι^{12 13} καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ
 22 καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς
 τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς
 πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιό-
 23 τερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ
 Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε
 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
 24 Τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυ-
 χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε¹⁴ καὶ¹⁵ εἰς
 9 πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ τῆς δια-
 κονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοι ἐστὶ τὸ
 2 γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν
 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαῖα παρεσ-
 κεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ¹ ὑμῶν ζήλος ἡρέ-
 3 θισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα
 μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ
 μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι
 4 ᾗτε, μὴ πως εἰάν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ
 εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, κατασυχνθῶμεν
 ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ
 5 τῆς καυχήσεως². ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρα-
 καλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς³ ὑμᾶς,
 καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελημένην⁴ εὐλογίαν
 ὑμῶν ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ
 6 μὴ ὥσπερ⁵ πλεονεξίαν. Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδο-
 μένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ'
 7 εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς
 προαιρέται⁶ τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης·
 8 ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς⁷ δὲ ὁ Θεός
 πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ

¹⁰ — αὐτοῦ L.¹¹ ἡμῶν LT.

† ἀδρότητι B.

¹² προνοούμεν L.¹³ + γὰρ LT.¹⁴ ἐνδεικνύμενοι LT.¹⁵ — καὶ LT.¹ — ἐξ L.² — τῆς καυχήσεως LT.³ πρὸς L.⁴ προεπηγ-

γαμένην LT.

⁵ ὡς LT.⁶ προήρηται L.⁷ δυνατὸν L.

πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, 9 ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα⁸ τῷ σπείροντι 10 καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν χορηγήσαι⁹, καὶ πληθύναι¹⁰ τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι¹¹ τὰ γεννήματα¹² τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν 11 ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ¹³ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ 12 μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης 13 δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν 14 δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ¹⁴ τῷ 15 Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς 10 προφύτης¹ καὶ ἐπιεικειᾶς τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσ-
ωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποι- 2
θήσει, ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογι-
ζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν 3
σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευ-
όμεθα· τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας² ἡμῶν οὐ σαρ- 4
κικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρω-
μάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα 5
ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμα-
λωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,
καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, 6
ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε³; εἴ τις πέποιθεν 7
ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ'

⁸ σπόρον L.⁹ χορηγήσει LT.¹⁰ πληθύνει LT.¹¹ αὐξήσει LT.¹² γεννήματα LT.¹³ [τῷ] L.¹⁴ —δὲ LT.¹ προφύτης LT.² στρατείας T.³ . LT.

ἐαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
 8 Χριστοῦ⁴. ἐάν τε⁵ γὰρ καὶ⁶ περισσώτερόν τι καυχῇ-
 σωμαί περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος
 9 οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν
 10 ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί,
 φησί⁸, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώ-
 11 ματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος⁹. τοῦτο
 λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι'
 ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
 12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν¹⁰ ἐγκρίναι ἢ¹¹ συγκρίναι ἑαυτούς
 τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
 τοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ¹¹ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
 13 ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν¹². ἡμεῖς δὲ οὐχί¹³ εἰς τὰ ἄμετρα
 καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ
 ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
 14 ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς¹⁴ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερ-
 εκτείνομεν ἑαυτούς¹⁵. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν
 15 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα
 καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,
 16 θῆναι κατὰ τὸν κανονα ἡμῶν εἰς περισσεΐαν, εἰς τὰ
 ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
 17 κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώ-
 18 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συν-
 ιστῶν¹⁶, ἐκείνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ'¹⁷ ὃν ὁ Κύριος
 συνίστησιν.

11 ὉΦΕΛΟΝ ἀνέχεσθ¹ μου μικρόν² τῇ ἀφροσύνῃ³.
 2 ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθ¹ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ
 ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν πα-
 3 ραστῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ μὴ πως ὡς ὁ
 ὄφεις Εὐδαν ἐξηπάτησεν⁴ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω⁵

⁴ — Χριστοῦ T.⁵ [τε] L.⁶ — καὶ L.⁷ — ἡμῖν LT.⁸ ἐπιστολαὶ μὲν φασιν L.⁹ ἐξουθενημένος L.¹⁰ ἐν T.¹¹ συν T.¹² συνιᾶσιν L.¹³ οὐκ LT.¹⁴ ὡς γὰρ L.¹⁵ ; L.¹⁶ συνιστάνων LT.¹⁷ ἀλλὰ LT.¹ ἠνέχεσθε BE.² + τε BELT.³ τῆς (— τῆς LT) ἀφροσύνης BELT.⁴ ἐξηπάτησεν Εὐδαν LT.⁵ — οὕτω L.

φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος⁶ τῆς εἰς τὸν Χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον⁴ Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνέχεσθε⁷. Λογίζομαι γὰρ⁸ 5 μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν⁹ ἀποστόλων. εἰ 6 δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες¹⁰ ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἡ ἁμαρτίαν 7 ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἅλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν 8 ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρκησα σόδονός¹¹. τὸ γὰρ ὑστέρημά 9 μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῇ ὑμῖν ἑμαυτὸν¹² ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, 10 ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται¹³ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; 11 ὁ Θεὸς οἶδεν· ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω 12 τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι 13 ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι. εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαυμαστόν¹⁴. αὐτοὺς 14 γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα- 15 σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, μή τίς με 16 δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι καγὰ¹⁵ καυχήσωμαι. ὃ 17 λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον¹⁶, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολ- 18 λοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καγὰ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· 19

⁶ + καὶ τῆς ἀγνότητος L.⁸ ὁ δὲ L.¹¹ σόδονός LT.¹⁴ θαῦμα LT.⁹ ὑπερλίαν BLT.¹² ἑμαυτὸν ὑμῖν L.¹⁵ καγὰ μικρόν τι LT.⁷ ἀνέχεσθε L, ἀνέχεσθε T.¹⁰ φανερώσαντες IT.¹³ σφραγίσεται BBLT.¹⁶ κατὰ κύριον λαλῶ L.

20 ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσ-
 θίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς ἐς
 21 πρόσωπον¹⁷ δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς
 ἡσθενήσαμεν¹⁸. ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ
 22 λέγω, τολμῶ καὶ γώ. Ἑβραῖοί εἰσι; καὶ γώ. Ἰσρα-
 ῆλται¹⁹ εἰσι; καὶ γώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; καὶ γώ.
 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ
 ἐγώ²⁰. ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλ-
 λόντως²¹, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις
 24 πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα²²
 25 παρὰ μίαν ἔλαβον, τρεῖς ἑρραβδίσθην²³, ἅπαξ ἐλιθάσ-
 θην, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πε-
 26 ποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνους ποταμῶν,
 κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ
 ἐθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ, κιν-
 27 δύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν²⁴
 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ
 καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμ-
 28 νότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπιστάσις μου²⁵ ἡ
 29 καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς
 ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
 30 ἐγώ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
 31 μου καυχήσομαι. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν²⁶ Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁷ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς
 32 τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρ-
 χης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν
 33 πόλιν²⁸, πιάσαι με θέλων²⁹. καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαρ-
 γάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς
 12 χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέροι μοι· ἐλεέ-
 σομαι γάρ· εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.
 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων·

¹⁷ εἰς πρόσωπον ὑμᾶς LT.¹⁸ ἡσθενήκαμεν L.¹⁹ Ἰσρα-ηλείται T. ²⁰ ὑπερεγώ L.²¹ ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως

ἀπὸ ἐν θανάτοις λέγεται L.

²² τεσσαράκοντα LT.²³ ἑραβ-

δίσθην LT.

²⁴ — ἐν LT.²⁵ ἐπίστασις μοι L.²⁶ — ἡμῶν LT.²⁷ — Χριστοῦ LT.²⁸ πόλιν Δαμασκη-

νῶν L.

²⁹ — θέλων LT.¹ δεῖ, οὐ συμφέρον μοι, ἐλεέσθαι

καὶ L.

εἶτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἶτε ἐκτὸς τοῦ² σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἄρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω- 3 πον· εἶτε ἐν σώματι, εἶτε ἐκτὸς³ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα⁴. ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, 4 καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ 5 ἑμμαντοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου⁵. εἰ γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι 6 ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι⁶ ἐξ ἐμοῦ.

Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων⁷ ἵνα μὴ 7 ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν⁸ ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι⁹. ¹⁰ὑπὲρ 8 τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἶρηκέ μοι, “Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· 9 ἡ γὰρ δύναμίς μου¹¹ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται¹².” ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ 10 εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέγονα ἄφρων καυχώ- 11 μνος¹³. ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὥφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν¹⁴ ἀποστολῶν, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.

Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη¹⁵ ἐν 12 ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν¹⁶ σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἡττήθητε¹⁷ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς 13 ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ 14 τρίτον¹⁸ ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ κατα-

² - τοῦ L. ³ χωρὶς L.T. ⁴ - οὐκ οἶδα L. ⁵ - μου L.
⁶ - τι L. ⁷ + διὸ L. ⁸ σατανᾶ L. ⁹ [ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι] L. ¹⁰ + [καὶ] L. ¹¹ - μου L.T. ¹² τελειοῦται L.T.
¹³ - καυχώμενος L.T. ¹⁴ ὑπερλίαν B.L.T. ¹⁵ κατειργάσθη T.
¹⁶ - ἐν L.T. ¹⁷ ἡσυνώθητε L. ¹⁸ + τοῦτο L.T.

ναρκήσω ὑμῶν¹⁹. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ²⁰ ὑμᾶς.
οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν,
15 ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπα-
νήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν·
εἰ καὶ ²¹ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἦττον ²² ἀγαπῶ-
16 μαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ²³
17 ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα
ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
18 ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν
ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχ-
νεσι;

19 Πάλιν ²⁴ δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενό-
πιον ²⁵ τοῦ ²⁶ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα,
20 ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι γάρ,
μή πως ἔλθων οὐχ οἶους θέλω εἶρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ
εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή πως ἔρρι ²⁷, ζήλοι ²⁸,
θυμοί, ἐριθίαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις,
21 ἀκαταστασίαι· μή πάλιν ἐλθόντα με ²⁹ ταπεινώσῃ ^{30 31} ὁ
Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν
προσημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκα-
θαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

13 ΤΡΙΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόμα-
τος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.
2 προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ
ἀπὼν νῦν γράφω¹ τοῖς προσημαρτηκόσι, καὶ τοῖς λοι-
ποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι.
3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χρισ-
τοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.
4 καὶ γὰρ εἰ ² ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ
δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ ³ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν ⁴ αὐτῷ,
ἀλλὰ ζησόμεθα ⁵ σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς

¹⁹ - ὑμῶν LT.²⁰ ἀλλὰ LT.²¹ - καὶ L.²² ἦσσαν L.²³ ἀλλὰ LT.²⁴ Πάλαι LT.²⁵ κατέναντι L.²⁶ - τοῦ L.²⁷ ἔρρι L.²⁸ ζήλος LT.²⁹ ἐλθόντος μου LT.³⁰ ταπεινώσει L (non παρῃ) T.³¹ + με LT.¹ - γράφω LT.

[εἰ] L.

³ + καὶ BE.⁴ σὺν L παρῃ.⁵ ζησομεν LT.

Κεφ. ι. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ. 437
 ὑμᾶς. ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαν- 5
 τοὺς δοκιμάζετε. ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι
 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν⁷; εἰ μὴ τι ἀδοκιμοί
 ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν 6
 ἀδοκιμοί. εἴχομαι⁸ δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι 7
 ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν,
 ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκι-
 μοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, 8
 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς 9
 ἀσθενώμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δι'¹⁰ καὶ
 εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα 10
 ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι,
 κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος¹¹ εἰς οἰκο-
 δομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα- 11
 λείσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς
 τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπά- 12
 σασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι¹². ἀσπάζονται
 ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ 13
 Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς
 Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ¹⁴.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ 1
 δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ

⁶ Χριστὸς Ἰησοῦς L marg. T. ⁷ —ἐστίν T[L]. ⁸ εὐχόμεθα LT.
⁹ ἀλλὰ T. ¹⁰ —διὰ LT. ¹¹ ὁ κύριος ἔδωκέν μοι L.
¹² φιλήματι ἀγίῳ L marg. ¹³ —ἀμήν. LT. ¹⁴ + Ἐν στίχοις φ' B.
Desse undescriptio in LT.
¹ Ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ
 Παύλου B, Πρὸς Γαλάτας LT.

- 2 πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν
 ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·
 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, καὶ Κυρίου
 4 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ² τῶν
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνστώ-
 5 τος αἰῶνος³ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ
 6 πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν.
 6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
 καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐ-
 7 αγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ
 ταρασσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέφαι τὸ
 8 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ
 ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται⁴ ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγ-
 9 γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὥς προειρηκάμεν,
 καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ'
 10 ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους
 πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
 γὰρ⁵ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν
 ἦμην.
 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ-
 γελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον·
 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό,
 οὔτε⁶ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χρισ-
 13 τοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν
 τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
 14 κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπ-
 τον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας
 ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων
 15 τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν
 ὁ Θεός⁷ ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ
 16 καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν
 υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν· εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

² περὶ LT.
 ταί L παργ.

³ αἰῶνος τοῦ ἐνστώτος L.
⁵ — γὰρ L.

⁴ εὐαγγελίσθη
⁶ οὐδέ L.

⁷ — ὁ Θεός TL.

οὐδὲ ἀνῆλθον⁸ εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ 17
 ἀποστόλους, ἀλλ'⁹ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν
 ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία 18
 ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον¹⁰, καὶ
 ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ 19
 τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
 φὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον 20
 τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ 21
 κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· ἡμην δὲ 22
 ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
 δαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, 23
 “Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
 πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει.” καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν 24
 Θεόν. Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην 25
 εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ
 Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην 26
 αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ'
 ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ
 ἔδραμον. Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, 27
 ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι. διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους 28
 ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισηλθον κατασκοπῆσαι
 τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
 ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωται². οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν 29
 εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
 διαμένῃ³ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί 30
 τι, ὅποιοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον
 Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες
 οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τὸναντίον, ἰδόντες ὅτι 31
 πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς
 Πέτρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς 32
 ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοί⁴ εἰς τὰ
 ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰά- 33
 κωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι⁵

⁸ ἀπῆλθον L.⁹ ἀλλὰ LT.¹⁰ Κηφᾶν LT.¹ συν T.² καταδουλώσουσιν LT.³ διαμένῃ L πωστg.⁴ κάμοι LT.⁵ στῦλοι LT.

εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβη κοινωνίας, ἵνα
 ἡμεῖς⁶ εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·
 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-
 11 δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος⁷
 εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι
 12 κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ
 Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον⁸,
 ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς
 13 ἐκ περιτομῆς. καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ
 λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη
 14 αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθο-
 ποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
 τῷ Πέτρῳ⁹ ἔμπροσθεν πάντων, “Εἰ σύ, Ἰουδαῖος
 ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς¹⁰, τί¹¹ τὰ
 15 ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;” Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι,
 16 καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες¹² ὅτι οὐ δικαιοῦ-
 ται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
 Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν¹⁴
 ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ,
 καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι¹⁵ οὐ δικαιοθήσεται ἐξ
 17 ἔργων νόμου¹⁶ πάντα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιοθη-
 ναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί,
 18 ἄρα¹⁷ Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος¹⁸; μὴ γένοιτο. εἰ
 γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
 19 ἑμαυτὸν συνίστημι¹⁹. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ
 20 ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
 ζῶ δέ, οὐκ ἔτι²⁰ ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ
 νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ²¹,
 τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ
 21 ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ
 νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

⁶ +[μεν] L.⁷ Κηφᾶς LT.⁸ ἦλθεν L.⁹ Κηφᾶ LT.¹⁰ καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῇς L, οὐκ *habet etiam* T.¹¹ πῶς L.¹² + δὲ LT.¹³ Χριστοῦ Ἰησοῦ T.¹⁴ Ἰησοῦν χριστὸν

L marg.

¹⁵ ὅτι L.¹⁶ ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται LT.¹⁷ ἄρα L.¹⁸ . L.¹⁹ συνίσταμαι LT.²⁰ οὐκέτι LT.²¹ θεοῦ καὶ χριστοῦ L.

ὦ ἄΝΟΗΤΟΙ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ ³
 ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς
 Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν¹ ἐσταυρωμένος· τοῦτο ²
 μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ
 πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόη- ³
 τοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτε-
 λείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ³; εἰ γε καὶ εἰκῇ³. ⁴
 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνά- ⁵
 μεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη ⁶
 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πί- ⁷
 στεως, οὗτοί εἰσιν υἱοί⁴ Ἀβραάμ. προῖδούσα δὲ ἡ ⁸
 γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
 προεγγεγέλισατο τῷ Ἀβραάμ, ὅτι ἐνευλογηθήσον-
 ται⁵ ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, ⁹
 εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ ¹⁰
 ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται
 γάρ⁶, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι
 τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
 ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται ¹¹
 παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
 ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ¹²
 ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος⁷ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό- ¹³
 μου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρᾳ· γέγραπται γάρ⁸,
 Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα ¹⁴
 εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χρισ-
 τῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λά-
 βωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον ¹⁵
 λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς
 ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρήθησαν⁹ ¹⁶
 αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει,
 Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ'

¹ — τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι LT.

² — ἐν ὑμῖν L.

³ εἰκῇ L.

⁴ υἱοὶ εἰσιν L (non marg.).

⁵ εὐλογηθήσονται BE.

⁶ + ὅτι LT.

⁷ — ἄνθρωπος LT.

⁸ ὅτι γέγραπται LT.

⁹ ἐρρήθησαν LT.

δύο υἱοὺς ἔσχεν ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ
 23 τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ μὲν¹⁷ ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ
 σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς
 24 ἐπαγγελίας. αὕτη ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ
 εἰσιν αἱ¹⁸ δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὅσους Σινῶ,
 25 εἰς δουλείαν γενῶσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ· τὸ γὰρ¹⁹
 Ἄγαρ²⁰ Σινῶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ²¹συστοιχῆ
 δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει ²²ἔτι μετὰ τῶν τέκ-
 26 των αὐτῆς. ἡ δὲ αὖτε Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρη ἐστίν,
 27 ἣτις ἐστὶ μήτηρ πάντων²³ ἡμῶν· γέγραπται γάρ,
 Ἐμφράνθητι στῆρα ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόη-
 σον ἡ οὐκ ᾠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
 28 μου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἀνδρα· Ἡμεῖς²⁴
 δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν²⁵.
 29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε
 30 τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ
 γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ²⁶ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ
 31 τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. Ἄρα²⁷, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν
 παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

5 Τῆς ἐλευθερίᾳ οὖν²⁸ ἡμεῖς²⁹ Χριστὸς ἡμᾶς³⁰ ἠλευθέρωσε,
 2 στήκετέ,³¹ καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἰδὲ³²
 ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰν περιτέμνησθε, Χρισ-
 3 τὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι δὲ πάλιν
 παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν
 4 ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ³³
 Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
 5 ἐξέπεσάτε· ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίζομεν
 6 δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ
 οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
 7 πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς³⁴.

¹⁷ [μὲν] L.

L (non marg.).

²⁴ ὑμεῖς LT.

²⁷ διό LT.

Χριστὸς LT.

⁷ καλῶν L οἷοτε.

¹⁸ -αι LT.

²¹ συν T.

²⁵ ἐστέ LT.

¹ -οὖν LT.

⁴ . στήκετε οὖν L.

¹⁹ δὲ L marg.

²² γὰρ LT.

²⁶ κληρονομήσει L (non marg.).

² -ἡ L.

³ ἡμεῖς

⁶ -τοῦ L.

²⁰ -Ἄγαρ

²³ - πάντων T[L].

τίς ὑμᾶς ἀνέκοψι⁸ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισ- 8
μονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον 9
τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ⁹ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, 10
ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς
βαστάσει τὸ κρίμα¹⁰, ὅστις ἂν¹¹ ᾤ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, 11
εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατ-
ήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ 12
ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μὴ 13
νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ
διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς 14
νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται¹², ἐν τῷ, 'Αγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν¹³. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκ- 15
νετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ¹⁴ ἀλλήλων ἀνα-
λωθῇτε.

Λέγω δέ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν 16
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ 17
τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς·
ταῦτα δι' ἀντίκειται ἀλλήλοις¹⁵, ἵνα μὴ ἂ ἂν¹⁷ θέλητε,
ταῦτα ποιῇτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ 18
νόμον. φανερά δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά 19
ἐστι μοιχεία¹⁸, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω- 20
λαλατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζήλοι¹⁹, θυμοί,
ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι²⁰, μέ- 21
θαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν,
καθὼς καὶ²¹ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς 22
τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακρο-
θυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης²², ἐγ- 23
κράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ 24
τοῦ Χριστοῦ²³, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-
θήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, 25

⁸ ἀνέκοψεν LT.⁹ + [ἐγὼ] L.¹⁰ κρίμα SBEL.¹¹ ἂν T.¹² πεπλήρωται LT.¹³ σεαυτὸν LT.¹⁴ ὑπ' L.¹⁵ γὰρ L.¹⁶ ἀλλήλοις ἀντίκειται LT.¹⁷ [ἐάν] L.¹⁸ —μοιχεία LT.¹⁹ ἔρις, ζήλος LT.²⁰ —φόνοι T[L].²¹ [καὶ] L.²² πραότης LT.²³ + Ἰησοῦ T[L].

26 πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι,
 6 ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλους²⁴ φθονοῦντες. Ἀ-
 δελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ¹ ἄνθρωπος ἐν τινι παρα-
 πτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοι-
 οῦτον ἐν πνεύματι πραότητος², σκοπῶν σεαυτὸν μὴ
 2 καὶ σὺ πειρασθῆς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε,
 3 καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε³ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ
 γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὄν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ⁴.
 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς
 ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἑτε-
 5, 6 ρον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. Κοι-
 νωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι,
 7 ἐν πάσιν ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρί-
 ζεται. ὁ γὰρ ἐὰν⁵ σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερί-
 8 σει. ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς
 σαρκὸς θερίσει φθοράν. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα,
 9 ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν
 ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν⁶. καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν,
 10 μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργα-
 ζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς
 τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
 11 ἼΔΕΤΕ πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
 12 χειρί. ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσθαι ἐν σαρκί, οὗτοι
 ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ⁷ τῷ
 13 σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται⁸. οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
 τεμνόμενοι⁹ αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν. ἀλλὰ θέλου-
 σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
 14 καυχῇσινται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι¹⁰ εἰ μὴ
 ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. δι'
 15 οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ¹¹ κόσμῳ. ἐν
 γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὗτε¹² περιτομὴ τι ἰσχύει¹³, οὔτε

²⁴ ἀλλήλους L (non marg.).

¹ προλημφθῇ LT.

² πρα-
 ῖτης T.

³ ἀναπληρώσατε L (non marg.).

⁴ φρεναπατᾷ

ἑαυτὸν LT.

⁵ ἐν L.

⁶ ἐγκακῶμεν L, ἐνκακῶμεν T.

⁷ μὴ πρὸς Χριστοῦ προσηλῆ LT.

⁸ διώκονται L marg. T.

⁹ περιτετμημένοι L (non marg.).

¹⁰ καυχῆσασθαι L marg.

¹¹ — τῷ L.

¹² οὔτε γὰρ T.

¹³ ἐστὶν L, ἐστὶν T.

Κεφ. Γ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. 447
ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι¹⁶
τούτῳ στοιχήσουσιν¹⁴, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος,
καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ¹⁷
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου¹⁵ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί
μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ¹⁸
Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης¹⁸.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΠΡΟΣ

ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ² διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῃ³ καὶ
πιωτοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη²
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν³
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ
πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Ἐφ' ὧς, καθὼς ἐξε-
λέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι
ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγά-
πῃ⁵, προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ⁶
ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ· ἐν ᾧ ἔχομεν.⁷

¹⁴ στοιχοῦσιν L marg. T. ¹⁵ — Κυρίου LT. ¹⁶ + Ἐν στί-
χοις σίγγ B. Deest subscriptio in LT. ¹ Πρὸς Ἐφεσίους Ἐπι-
στολὴ Παύλου B, Πρὸς Ἐφεσίους LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ L (πολλ.
marg.) T. ³ [ἐν Ἐφέσῃ] T. ⁴ + ἐν BBLT. ⁵ ἐν ἀγάπῃ LT.
⁶ ὥς L.

τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφ-
 σιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτος⁷ τῆς χά-
 8 ρος αὐτοῦ· ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ὑμᾶς ἐν πάσῃ σοφί-
 9 καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θε-
 λήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν πρὶ-
 10 θετο ἐν αὐτῷ· εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶ
 καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χρι-
 τῷ, τὰ τε⁸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὃ
 11 αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν¹⁰, προορισθέντες κατὰ
 πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βο-
 12 λὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ὡς
 ἔπαινον τῆς¹¹ δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότες ἐν τῇ
 13 Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς
 ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ
 καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς
 14 ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς¹² ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρο-
 νομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, ὡς
 ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν
 τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην¹³ τὴν εἰς πάντας
 16 τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν,
 μνησθὲν ὑμῶν¹⁴ ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
 17 ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
 πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀπο-
 18 καλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτισμένους τοὺς
 ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας¹⁵ ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς
 τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ¹⁶ τίς ὁ
 πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
 19 ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως
 αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν
 20 τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν¹⁷ ἐν τῷ
 Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν¹⁸ ἐν
 21 δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς¹⁹, ὑπεράνω πάσης

⁷ τὸ πλοῦτος LT.⁸ — τε LT.⁹ ἐπὶ L (non marg.).¹⁰ ἐκληρώθημεν L.¹¹ — τῆς LT.¹² δ L.¹³ — τὴν ἀγάπην L.¹⁴ — ὑμῶν L.¹⁵ καρδίας LT.¹⁶ — καὶ L.¹⁷ ἐνήργησεν L.¹⁸ καθίσας L.¹⁹ οὐρανοῖς L (non marg.).

ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέτα- 22 ξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα 23 αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ²⁰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι² καὶ ταῖς ἁμαρτίαις¹, ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ 2 τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ 3 ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει² ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, 4 διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνε- 5 ζωοποίησέ³ τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 6 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς 7 ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον⁴ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς⁵ πίστεως· 8 καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ 9 ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῇσθῇται. αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν¹⁰ ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτε⁶ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, 11 οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε ἐν⁷ τῷ καιρῷ 12 ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ-

²⁰ + τὰ L.T.¹ + ὑμῶν L.T.² φύσει τέκνα L.³ συνεζωοποίησεν [ἐν] L.⁴ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος L.T.⁵ - τῆς L.⁶ ποτὲ ὑμῖς L.T.⁷ - ἐν L.T.

γελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·
 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακ-
 ρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε⁸ ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμ-
 φότερα ἔν, καὶ τὸ μεσότηιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·
 15 τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντο-
 λῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ
 ἐν ἑαυτῷ⁹ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην·
 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι
 τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν
 17 αὐτῷ· καὶ ἔλθων εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς
 18 μακρὰν καὶ¹⁰ τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν
 προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς
 19 τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάρ-
 οικοι, ἀλλὰ¹¹ ¹² συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκείοι τοῦ
 20 Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀπο-
 στόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ
 21 Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³, ἐν ᾧ πάντα ἡ¹⁴ οἰκοδομὴ συναρ-
 22 μολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ
 καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ
 Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3 ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χρισ-
 2 τοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· εἶγε ἡκούσατε
 τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης
 3 μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι¹ κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ² μοι τὸ
 4 μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ
 δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν
 5 τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ· ὃ ἐν³ ἐτέραις γενεαῖς
 οὐκ ἐγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν
 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προ-
 6 φήταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη⁴ συγκληρονόμα
 καὶ ⁵σύσσωμα καὶ ⁶συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐ-

⁸ ἐγενήθητε ἐγγύς L.⁹ αὐτῷ L.¹⁰ + εἰρήνην LT.¹¹ ἀλλ' ἐστὲ LT.¹² συν T.¹³ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.¹⁴ — ἡ LT.¹ [ὅτι] L.² ἐγνώρισθη LT.³ — ἐν LT.⁴ συν T.⁵ σύν LT.

τοῦ⁶ ἐν τῷ⁷ Χριστῷ⁸, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἐγενόμην⁹ 7
 διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὴν
 δοθεσάν¹⁰ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 τοῦ· ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν¹¹ ἀγίων 8
 ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν¹² τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι
 τὸν¹³ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον¹⁴ τοῦ Χριστοῦ, καὶ¹⁵ 9
 φωτίσαι πάντας¹⁶ τίς ἡ κοινωνία¹⁷ τοῦ μυστηρίου τοῦ
 ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ
 πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁸, ἵνα γνωρισθῇ 10
 νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρα-
 νίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ
 Θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν, ἐν¹⁹ 11
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν 12
 παρρησίαν καὶ τὴν²⁰ προσαγωγὴν ἐν πεποιθῇ διὰ
 τῆς πίστεως αὐτοῦ. διὸ αἰτούμαι μὴ ἐκκαεῖν²¹ ἐν 13
 ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.
 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πα- 14
 τέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ²², ἐξ οὗ πᾶσα 15
 πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶῃ²³ 16
 ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον²⁴ τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει
 κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
 ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως 17
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ 18
 τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν
 πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος
 καὶ ὕψος²⁵, γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώ- 19
 σεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν
 τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα 20
 ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ²⁶ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν,
 κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ 21

⁶ — αὐτοῦ LT.⁷ — τῷ LT.⁸ + Ἰησοῦ LT.⁹ ἐγενή-

θην LT.

¹⁰ τῆς δοθείσης L.¹¹ — τῶν LT.¹² — ἐν L.¹³ τὸ LT.¹⁴ πλοῦτος LT.¹⁵ — καὶ T.¹⁶ [πάντας] L.¹⁷ οἰκονομία LT.¹⁸ — διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ LT.¹⁹ + τῷ LT.²⁰ — τὴν L.²¹ ἐγκαεῖν L, ἐνκαεῖν T.²² — τοῦ Κυρίου

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ LT.

²³ δῶ L.²⁴ τὸ πλοῦτος LT.²⁵ ὕψος καὶ βάθος L.²⁶ ὑπερεκπερισσοῦ BLT.

δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ²⁷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

4 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος¹, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν². Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ³ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει, ‘Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἡγαλώτησεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.’ Τοῦ δέ, ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον⁵ εἰς τὰ κατώτερα μέρη⁶ τῆς γῆς; ὁ καταβάς, αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβεῖα τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν⁷ τῆς πλάνης· ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ⁸ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ⁹ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ’ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς

²⁷ + καὶ L.⁴ - καὶ L.

—ὁ LT.

¹ πραότητος T.⁵ - πρῶτον L' T.⁹ συν T.² - ὑμῖν LT.⁶ - μέρη T.³ - ἡ L.⁷ μεθοδεῖαν T.

ἐκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιείται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι 17 ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ¹⁰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι¹¹ 18 τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηληγκότες 19 ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως 20 ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν 21 αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, 22 τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι¹² 23 δὲ¹³ τῷ πνεύ- 23 ματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι¹⁴ τὸν καινὸν 24 ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκασ- 25 τος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων¹⁵ μέλη. ‘Ὁργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε’ ὁ ἥλιος 26 μὴ ἐπιδύνετω ἐπὶ τῷ¹⁶ παροργισμῷ ὑμῶν, μήτε¹⁷ 27 δί- 27 δοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ‘Ὁ κλέπτων μηκέτι κλε- 28 πτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν¹⁸, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς¹⁹ ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ 29 πορευέσθω, ἀλλ’²⁰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴ λυπεῖτε 30 τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ 31 βλασφημία ἀρθήτω ἀφ’ ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· γί- 32

¹⁰ — λοιπὰ L. ¹¹ ἐσκοτωμένοι I.T. ¹² . ἀνανεοῦσθε L marg.
¹³ [δὲ] L. ¹⁴ ἐνδύσασθε L marg. ¹⁵ ἀλλήλων S, forsan
 errors. ¹⁶ — τῷ L. ¹⁷ μηδέ I.T. ¹⁸ τοῖς ἰδίαις
 χερσίν τὸ ἀγαθόν L. ¹⁹ σαρκὸς ἴ, forsan et tunc. ²⁰ ἀλλὰ
 L (non marg.) T.

1 νεσθε δι²¹ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχνοι, χαρι-
 ζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρί-
 5 σατο ὑμῖν²². Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς
 2 τέκνα ἀγαπητά· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς
 καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς¹, καὶ παρέδωκεν ἑαυ-
 τὸν ὑπὲρ ἡμῶν³ προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς
 3 ὁσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία⁴
 ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει
 4 ἀγίοις· καὶ⁴ αἰσχροτήης, καὶ⁴ μωρολογία ἢ εὐτρα-
 πελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα⁵, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
 5 τοῦτο γάρ ἐστε⁶ γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκά-
 θαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς⁷ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ
 ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ
 6 Θεοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ
 ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
 7 τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε⁸ συμμέτοχοι αὐτῶν.
 8 ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς
 9 τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύ-
 ματος⁹ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀλη-
 10 θεΐᾳ· δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.
 11 καὶ μὴ⁸ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ
 12 σκοτούς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· τὰ γὰρ κρυφῇ¹⁰
 13 γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν. τὰ δὲ
 πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν
 14 γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι· διὸ λέγει, “Ἐγει-
 15 ραι¹¹ ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ
 15 ἐπιφανύσει σοι ὁ Χριστός.” Βλέπετε οὖν πῶς ἀκρι-
 βῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,
 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί
 17 εἰσι· διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέν-
 18 τες¹² τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου¹³. καὶ μὴ μεθύσκεσθε
 οἶνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύ-

²¹ — δὲ L² ὑμῶν T.

ἀνῆκεν L.

φωτὸς LT.

Θεοῦ L marg.

²² ἡμῖν L (non marg.).³ ἀκαθαρσία πᾶσα LT.⁶ ἴστε LT.¹⁰ κρυφῇ L.⁴ ἡ L.⁷ δ L.¹¹ Ἐγειρε LT.¹ ὑμᾶς T.⁵ ἀ οὐκ⁸ συν T.¹² συνίετε L.

ματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς¹⁴ ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ 19
 ᾠδαῖς πνευματικαῖς¹⁵, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ
 καρδίᾳ¹⁶ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε 20
 ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὑποτασσόμενοι ἀλλή- 21
 λοις ἐν φόβῳ Θεοῦ¹⁷.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε¹⁸, 22
 ὡς τῷ Κυρίῳ· ὅτι ὁ¹⁹ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναι- 23
 κός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ²⁰
 αὐτός ἐστι²¹ σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ'²² ὥσπερ²³ ἡ 24
 ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ
 γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις²⁴ ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, 25
 ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν²⁵, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
 ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ
 αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ 26
 τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτήν²⁶ ἑαυτῷ 27
 ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾗ ἁγία καὶ ἄμωμος.
 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες²⁷ ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν 28
 γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
 ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν 29
 ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ'²⁸ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος²⁹ τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι 30
 μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
 καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ³⁰. 'Ἀντὶ τούτου καταλείψει 31
 ἄνθρωπος τὸν³¹ πατέρα αὐτοῦ³² καὶ τὴν³³ μητέρα, καὶ
 προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα³⁴ αὐτοῦ, καὶ
 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.' Τὸ μυστήριον τοῦτο 32
 μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς³⁵ τὴν
 ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν 33

14 + [ἐν] L.

17 Χριστοῦ LT.

19 —ὁ LT.

20 —καὶ LT.

21 —ἐστὶ LT.

22 ἀλλὰ L. (non marg.) T.

23 ὡς LT.

24 —ἰδίῳις LT.

25 —ἐαυτῶν LT.

26 αὐτὸς LT.

27 καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν L.

28 ἀλλὰ LT.

29 Χριστὸς LT.

30 —ἐκ τῆς σαρκὸς ad fin. vers. L.

31 —τὸν LT.

32 —αὐτοῦ LT.

33 —τὴν LT.

34 τῇ γυναίκα L.

15 [πνευματικαῖς] L.

16 —ὑποτάσσεσθε T, αὐτὸς ὑποτασσέσθωσαν L.

17 —καὶ LT.

18 —ἐστὶ LT.

19 ὡς LT.

20 —ἰδίῳις LT.

21 —ἐαυτῶν LT.

22 ἀλλὰ LT.

23 καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν L.

24 —ἐκ τῆς σαρκὸς ad fin. vers. L.

25 —τὸν LT.

26 —αὐτοῦ LT.

27 —τὴν LT.

28 τῇ γυναίκα L.

29 —τὴν LT.

30 —τὴν LT.

31 —τὴν LT.

32 —τὴν LT.

33 —τὴν LT.

34 —τὴν LT.

16 ταῖς καρδίαις L.

17 —ὑποτάσσεσθε T, αὐτὸς ὑποτασσέσθωσαν L.

18 —καὶ LT.

19 —ἐστὶ LT.

20 ἀλλὰ L. (non marg.) T.

21 ὡς LT.

22 —ἰδίῳις LT.

23 —ἐαυτῶν LT.

24 ἀλλὰ LT.

25 καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν L.

26 —ἐκ τῆς σαρκὸς ad fin. vers. L.

27 —τὸν LT.

28 —αὐτοῦ LT.

29 —τὴν LT.

30 —τὴν LT.

31 —τὴν LT.

32 —τὴν LT.

33 —τὴν LT.

34 —τὴν LT.

ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6 ΤΑ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυ-
2 ρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. 'Τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα·' ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν
3 ἐπαγγελίᾳ· 'ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρό-
4 νιος ἐπὶ τῆς γῆς.' Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ'² ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα³
μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας
6 ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ. μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν
ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ⁴ Χριστοῦ,
7 ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐ-
νοίας δουλεύοντες ⁵τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·
8 εἰδότες ὅτι ⁶ἴαν τι ἕκαστος⁶ ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο
κομίζεται⁷ παρὰ τοῦ⁸ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύ-
9 θερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς,
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν⁹
ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία¹⁰ οὐκ
ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 Τὸ λοιπὸν¹¹, ἀδελφοί μου¹², ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυ-
11 ρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε
τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς
12 στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας¹³ τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ
ἔστιν ἡμῖν¹⁴ ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ
πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσ-
μοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος¹⁵ τούτου, πρὸς
τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.
13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα
δυνηθῆτε ἀντιστήναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ

¹ — ἐν Κυρίῳ L.

² ἀλλὰ LT.

³ κατὰ σάρκα κυρίοις L.

⁴ — τοῦ LT.

⁵ + ὡς LT.

⁶ ἕκαστος δ' ἴαν L. *tezt.*, αὐ

ἕκαστος ἴαν τι *margin.*

⁷ κομίζεται LT.

⁸ — τοῦ LT.

⁹ αὐτῶν καὶ ὑμῶν LT.

¹⁰ προσωποληψία LT.

¹¹ τοῦ λοιποῦ L.

¹² — ἀδελφοί μου LT.

¹³ μεθοδίας T.

¹⁴ ὑμῖν L. (*non margin.*).

¹⁵ — τοῦ αἰῶνος LT.

ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι· στήτε οὖν περι- 14
ζωσάμενοι τὴν ὀσφύν¹⁶ ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυ-
σάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησά- 15
μενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
εἰρήνης· ἐπὶ¹⁷ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς 16
πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονη-
ροῦ τὰ¹⁸ πεφυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφα- 17
λαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχιαν τοῦ
πνεύματος, ὃ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύ-
ματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο¹⁹ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ
προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ²⁰ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ 19
στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον
τοῦ εὐαγγελίου²¹, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν 20
αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλήσαι.

Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς²² τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, 21
πάντα ὑμῖν γνωρίσει²³ Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς 22
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ
παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰρήνη τοῖς ἀδελ- 23
φοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐν ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν²⁴.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ²⁵.

¹⁶ ὀσφύν LT.

¹⁷ ἐν L (non marg.).

¹⁸ — τὰ L.

¹⁹ — τοῦτο LT.

²⁰ δοθῇ LT.

²¹ [τοῦ εὐαγγελίου] L.

²² καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε (ἴδτε marg.) L.

²³ γνωρίσει ὑμῖν L.

²⁴ — ἀμήν LT.

²⁵ + Ἐν στίχοις τιβ S: *deest subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

- 1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δούλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ²,
πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν
2 Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνηίᾳ ὑμῶν,
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν
5 μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ³ πρώτης ἡμέρας ἄχρι⁴
6 τοῦ νῦν· πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν
ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελέσει ἄχρις⁵ ἡμέρας Ἰησοῦ
7 Χριστοῦ². καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ⁶ τῇ ἀπολογίᾳ καὶ
βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, ὁσυνκοινωνοὺς μου τῆς
8 χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου ἐστίν⁸
ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις
9 Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ
ἀγάπη ὑμῶν ᾖ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ¹⁰ ἐν
10 ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρό-
11 σκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν¹¹
δικαιοσύνης τῶν¹² διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ
ἔπαινον Θεοῦ.
- 12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ
κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλή-

¹ Ἡ πρὸς τοὺς Φιλιππησίους ἐπιστολή S, Πρὸς Φιλιππησίους LT.

² Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) T. ³ + τῆς L. ⁴ ἀρχὴ T
ἐν τῷ.

⁵ — ἐστὶν T[L].

⁶ ἀρχὴ T. ⁷ + ἐν T[L]. ⁸ ἐστὶν T[L]. ⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT. ¹⁰ περισσεύει L
(non marg.) T. ¹¹ καρπὸν LT. ¹² τὸν T[L].

λυθεν· ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ¹³ γενέσθαι ἐν ὧ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ¹⁴ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον¹⁵ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ¹⁵ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. οἱ μὲν ¹⁴ἐξ ἐριθείας τὸν¹⁵ Χριστὸν ¹⁶καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν¹⁶ ἐπιφέρειν¹⁷ τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ ¹⁴ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπο- ¹⁷λογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. τί γάρ; πλὴν¹⁸ παντὶ ¹⁸τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτη- ¹⁹ρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδο- ²⁰κίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ ἀισχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγα- λυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, ²¹κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ²²ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συνέχομαι ²³γάρ¹⁹ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ²⁰ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαϊότερον δι' ²⁴ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιοῦς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμ- ²⁵παρμενῶ²¹ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ- ²⁶σεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγε- ²⁷λίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν, ἀκούσω²² τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες

¹³ + τοῦ θεοῦ L.¹⁴ *Præponunt* LT v. 17 ἐξ ἀγάπης... κεῖμαι¹⁵ [τὸν] L.¹⁶ ἐγγείρειν LT.¹⁷ ἐγγείρειν LT.¹⁸ + ὅτι L.¹⁹ δὲ LT.²⁰ + γὰρ BELT.²¹ παρμενῶ L.²² ἀκούω L (non marg.).

- 28 τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μη-
 δενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἦτις αὐτοῖς μὲν ἐστὶν²³
 ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν²⁴ δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ
 29 Θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον
 τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
 30 πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες ὡς εἶδετε²⁵ ἐν
 2 ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί. Εἴ τις οὖν παρά-
 κλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις
 κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα¹ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρ-
 2 μοί, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρο-
 νήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, ³σύνψυχοι, τὸ ἐν
 3 φρονούντες· μὴδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ² κενοδοξίαν,
 ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερ-
 4 ἔχοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε⁴,
 5 ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος⁵. Τοῦτο γὰρ φρονέσθω⁶
 6 ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ
 ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα⁷ Θεῷ,
 7 ἀλλ'⁸ ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν
 8 ὁμοιώματι⁹ ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὑρε-
 θεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος
 9 ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ
 καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ¹⁰
 10 ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
 πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ κατα-
 11 χθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται¹¹ ὅτι
 Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.
 12 ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε,
 μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
 μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου
 13 τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὃ¹² Θεὸς γάρ
 ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνερ-
 14 γεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογ-

²³ ἐστὶν αὐτοῖς (— μὲν) LT.²⁴ ὑμῶν LT.²⁵ εἶδετε LT.¹ τις LT.² συν T.³ μὴδὲ κατὰ LT.⁴ ἕκαστοι

σκοποῦντες LT.

⁵ ἕκαστοι LT.⁶ φρονεῖτε (— γὰρ) L.⁷ ἴσα LT.⁸ ἀλλὰ L (non marg.) T.⁹ ὁμοιώματι L. εἴροτο.¹⁰ + τὸ L.¹¹ ἐξομολογήσεται L. marg. T.¹² — ὁ LT.

γισμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε¹³ ἄμεμπτοι καὶ 15
ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα¹⁴ ἐν μέσῳ¹⁵ γενεᾶς σκο-
λιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωσ-
τῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα 16
ἔμοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον,
οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.

Ἄλλ' ¹⁶ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λει- 17
τουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ ²συνχαίρω
πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ ³συν- 18
χαίρετέ μοι.

Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ¹⁷ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως 19
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ ἐνὶ ψυχῇ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·
οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ 20
ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ- 21
σιν, οὐ τὰ τοῦ¹⁸ Χριστοῦ Ἰησοῦ¹⁹. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ 22
γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἔμοι ἐδούλευσεν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν σὺν ἐλπίζω πέμψαι, 23
ὡς ἂν ἀπέδω²⁰ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν 24
Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον 25
δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνερ-
γὸν καὶ ²συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον,
καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς²¹, καὶ ἀδημονῶν, 26
διότι ἠκούσατε ὅτι ἡσθένησε. καὶ γὰρ ἡσθένησε 27
παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ²² ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν²³,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ
λύπῃ²⁴ σχῶ. σπουδαιότερως σὺν ἔπεμψα αὐτόν, 28
ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, καὶ ἐνὶ ἀλυπότερος ᾦ.
προσδέχεσθε σὺν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, 29
καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον 30
τοῦ²⁵ Χριστοῦ²⁶ μέχρι θανάτου ἡγγισε, παραβουλευσά-
μενος²⁷ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
τῆς πρὸς με λειτουργίας.

¹³ ἦτε L.¹⁴ ἀμώμα L.¹⁵ μέσον LT.¹⁶ ἀλλὰ LT.¹⁷ χριστῷ L.¹⁸ - τοῦ LT.¹⁹ Ἰησοῦ χριστοῦ L.²⁰ ἀφίδω LT.²¹ + [ἰδεῖν] L.²² ἀλλὰ LT.²³ ἠλέησεν αὐτόν LT.²⁴ λύπην LT.²⁵ - τοῦ LT.²⁶ - Χριστοῦ T.²⁷ παραβουλευσάμενος L.

3 ΤΟ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ· τὰ
 αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ
 2 ἀσφαλές. βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς
 3 ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γάρ ἐσμεν
 ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ¹ λατρεύοντες, καὶ καυ-
 χώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποι-
 4 θότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί.
 Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον.
 5 περιτομή² ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βεν-
 ιαμίν³, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
 6 κατὰ ζήλον⁴ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ-
 7 νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἀλλ'⁵ ἄτινα
 ἦν μοι⁶ κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·
 8 ἀλλὰ μενοινεῖ⁷ καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ
 τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως⁸ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
 μου⁹, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην· καὶ ἡγοῦμαι σκύ-
 9 βαλα εἶναι¹⁰, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὐρεθῶ ἐν
 αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
 τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην
 10 ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν
 τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν¹¹ κοινωνίαν τῶν πα-
 θημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος¹² τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
 11 εἰ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν¹³ νεκρῶν·
 12 οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ
 εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην¹⁴ ὑπὸ τοῦ¹⁵
 13 Χριστοῦ Ἰησοῦ¹⁶. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαντὸν οὐ¹⁷ λογί-
 14 ζομαι κατεληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθα-
 νόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
 σκοπὸν διώκω ἐπὶ¹⁸ τὸ βραβεῖον τῆς ἁνῶ κλήσεως
 15 τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι,
 τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ

¹ Θεοῦ LT.² περιτομή LT.³ βενιαμίν LT.⁴ ζήλος LT.⁵ ἀλλὰ T(L).⁶ μοι ἦν L (non marg.).⁷ μὲν οὖν LT.⁸ + τοῦ L.⁹ ἡμῶν L marg.¹⁰ -εἶναι L.¹¹ -τὴν L.¹² συμμορφιζόμενος LT.¹³ τῶν ἐκ LT.¹⁴ κατελήφθην LT.¹⁵ -τοῦ LT.¹⁶ -Ἰησοῦ LT.¹⁷ οὐκ L marg.¹⁸ εἰς LT.

τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθά- 16
σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν¹⁹.

²⁰ Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε 17
τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον 18
ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ 19
Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια φρονούντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα 20
ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα
Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς μετασχηματίζει τὸ 21
σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ²¹
σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξει ἑαυτῷ²²
τὰ πάντα.

²³ ὩΣΤΕ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, 4
χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ,
ἀγαπητοί. Εὐωδία¹ παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρα- 2
καλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· καὶ² ἐρωτῶ καὶ σε, 3
σύζυγε γνήσι³· συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,
καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
βίβλῃ ζωῆς.

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 4
τὸ ἐπικεκῆς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ 5
Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ 6
τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ
αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ 7
εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρον-
ρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, 8
ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα,
εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ 9

¹⁹ — κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν LT.

γενέσθαι αὐτὸ LT.

² καὶ LT.

²² αὐτῷ LT.

³ γνήσιε σύνζυγε LT.

²⁰ συν T.

²¹ — εἰς τὸ

¹ Εὐωδίαν BELT.

⁴ συν T.

464 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. Κεφ. 4.
καὶ ἐμάθετε καὶ παραλάβετε καὶ ἡκούσατε καὶ εἶδετε
ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
ἔσται μεθ' ὑμῶν.

- 10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ
ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρο-
11 νείτε, ἡκαίρείσθε δέ· οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω·
12 ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, ἀντάρκης εἶναι· οἶδα
δὲ⁵ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν,
13 καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν
14 τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ⁶. πλὴν καλῶς ἐποι-
15 ἤσατε, ⁴συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ
καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλη-
σία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως⁷,
16 εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ
17 ἅπαξ καὶ δις εἰς⁸ τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ⁹ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν
18 τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· ἀπέχω δὲ πάντα,
καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπα-
φροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν
19 δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεὸς μου πλη-
ρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον¹⁰ αὐτοῦ
20 ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
22 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί· ἀσπάζονται
ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
23 σαρρος οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν¹¹ Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάντων¹² ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπα-
φροδίτου¹⁴.

⁵ καὶ LT. ⁶ - Χριστῷ LT. ⁷ λήψεως LT. ⁸ [εἰς] L.
⁹ ἀλλὰ LT. ¹⁰ τὸ πλοῦτος LT. ¹¹ - ἡμῶν LT. ¹² τοῦ
πνεύματος LT. ¹³ - ἀμήν T[L]. ¹⁴ + Ἐν στίχοις σῇ
B: *deset subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ¹

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ² ΕΠΙΣΤΟΛΗ³.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ διὰ θελή- 1
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολασ- 2
σαῖς⁵ ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ⁶. χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ⁸ πατρὶ τοῦ Κυρίου⁹
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ⁹ ὑμῶν προσευ-
χόμενοι· ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ⁴
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν¹⁰ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους,
διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα- 5
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ
εὐαγγελίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν 6
παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ¹¹ ἔστι καρποφορούμενον¹², καθὼς
καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ¹³ ἐμάθετε 7
ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς
ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν¹⁴ διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ 8
δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ 9
τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκουσαμεν, οὐ παυό-
μεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα
πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ¹⁵ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι 10
ὑμᾶς¹⁶ ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι
εἰς τὴν ἐπίγνωσιν¹⁶ τοῦ Θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυνα- 11

¹ - Παύλου τοῦ Ἀποστόλου S. ² Κολοσσαεῖς BE. ³ + Παύ-
λου S: Πρὸς Κολοσσαεῖς tantum LT. ⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.
⁵ Κολοσσαῖς BE. ⁶ + Ἰησοῦ L. ⁷ - καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
T(L). ⁸ - καὶ LT. ⁹ ὑπὲρ L. ¹⁰ ἣν ἔχετε LT. ¹¹ - καὶ L.
¹² + καὶ αὐξανόμενον LT. ¹³ - καὶ LT. ¹⁴ ἡμῶν L (nom
part.). ¹⁵ - ὑμᾶς L. ¹⁶ τῇ ἐπεγνώσει L.

μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
 12 ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· εὐχαρι-
 στοῦντες τῷ πατρὶ τῷ¹⁷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
 13 μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς
 ἐρρύσατο¹⁸ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτους, καὶ
 μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης
 14 αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος
 15 αὐτοῦ¹⁹, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστὶν εἰκὼν
 τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·
 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ²⁰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 καὶ τὰ²¹ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
 θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ
 17 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι
 18 πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ
 αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς
 ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται
 19 ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε²²
 20 πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκατ-
 ἀλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ
 τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ²³, εἴτε τὰ
 21 ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὑμᾶς ποτε
 ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 22 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν²⁴ ἐν
 τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου²⁵, πα-
 ραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
 23 κατενώπιον αὐτοῦ· εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθε-
 μελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κη-
 ρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ²⁶ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
 24 οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος. Νῦν χαίρω ἐν
 τοῖς παθήμασί μου²⁷ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ
 σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ²⁸ ἐστὶν ἡ ἐκ-

¹⁷ + καλέσαντι καὶ L.

αὐτοῦ LT.

—δι' αὐτοῦ L.

—τῇ LT.

²⁰ —τὰ L.

²¹ [τὰ] L.

²⁴ ἀποκατηλλάγητε L.

²⁷ —μου LT.

¹⁸ ἐρρύσατο T.

¹⁹ — διὰ τοῦ αἵματος

²² ἠεὶδόκησεν L marg.

²³ + [αὐτοῦ] L.

²⁸ ὃς L marg.

κλησία· ἥς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονο- 25
μίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμ- 26
μένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ²⁹ δὲ
ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς 27
γνωρίσαι, τίς ὁ³⁰ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου
τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς³¹ ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθε- 28
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα
ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα
ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ³². εἰς ὃ καὶ 29
κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν
ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ²
ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακασι³
τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ 2
καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων⁴ ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς
πάντα πλοῦτον⁵ τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς
ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ
τοῦ⁶ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς 3
σοφίας καὶ τῆς⁷ γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο δὲ 4
λέγω, ἵνα μὴ τις⁸ ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολο-
γίᾳ· εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι 5
σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν,
καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. ὥς 6
οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν
αὐτῷ περιπατεῖτε, ῥριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι 7
ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν⁹ τῇ πίστει, καθὼς ἐδι-
δάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται¹⁰ ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς 8
φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ

²⁹ νῦν L (non marg.). ³⁰ τί τὸ LT. ³¹ ὁ L (non marg.).
³² -Ἰησοῦ LT. ¹ ὑπὲρ L. ² ἑώρακαν LT. ³ συμ-
βιβασθέντες LT (συνβ. T). ⁴ πᾶν τὸ πλοῦτος LT. ⁵ -καὶ
πατρὸς καὶ τοῦ LT. ⁶ -Χριστοῦ T. ⁷ -τῆς L. ⁸ μηδαὶς LT.
⁹ -ἐν LT. ¹⁰ ἔσται ὑμᾶς L.

- 9 οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ
 10 πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ ἐστε ἐν αὐτῷ
 πεπληρωμένοι· ^{8s} ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς
 11 καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχει-
 ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδίψει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρ-
 12 τιῶν¹² τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,
 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι¹³. ἐν ᾧ καὶ
 συνηγέρθητε¹⁴ διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ
 13 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς νε-
 κροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
 τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε¹⁵ ¹⁶ σὺν αὐτῷ, χαρι-
 14 σάμενος ἡμῖν¹⁷ πάντα τὰ παραπτώματα· ἐξαλείψας
 τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν
 ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἥρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
 15 ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρ-
 χὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ,
 θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει,
 17 ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νομηνίας¹⁸ ἢ σαββάτων· ¹⁹ ἃ
 ἐστὶ σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ²⁰ Χριστοῦ.
 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβενέτω θέλων ἐν ταπεινοφρο-
 σύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ²¹ ὥρακεν²²
 ἐμβατεύων, εἰκὴ²³ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρ-
 19 κὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν
 τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγού-
 μενον καὶ ²⁴ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ
 20 Θεοῦ. Εἰ οὖν²⁵ ἀπεθάνετε σὺν τῷ²⁶ Χριστῷ ἀπὸ τῶν
 στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογ-
 21 ματίζεσθε; “Μὴ αἴψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς.”
 22 ἃ ἐστὶ πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ
 23 ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· αἰτιὰ
 ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ

¹¹ ὁ L (non marg.).¹² — τῶν ἁματιῶν LT.¹³ βαπτισμῷ

L marg.

¹⁴ συνηγέρθημεν L marg.¹⁵ συνεζωοποίησε SBE.¹⁶ + (ν) ὑμᾶς LT.¹⁷ ὑμῖν BE L marg.¹⁸ νομηνίας L (non

marg.).

¹⁹ ὁ L (non marg.).²⁰ — τοῦ T.²¹ [μὴ] L.²² ὥρακεν T.²³ εἰκὴ L.²⁴ σὺν T.²⁵ — οὖν LT.

— τῷ LT.

καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ²⁷ ἀφειδίᾳ²⁸ σώματος, οὐκ ἐν
τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ οὖν 3
συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρισ-
τός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω 2
φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ 3
ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ·
ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ 4
ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, 5
πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ
τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἧς ἔρ- 6
χεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας⁴.
ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν 7
αὐτοῖς⁵. νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὅρ- 8
γὴν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ
τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, 9
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνα- 10
καινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος
αὐτόν· ὅπου οὐκ ἔστι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ 11
καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἑλεύ-
θερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. Ἐν- 12
δύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ
ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν⁸, χρηστότητα, τα-
πεινοφροσύνην, πραότητά⁹, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι 13
ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕάν τις πρὸς τινα
ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς¹⁰ ἐχαρίσατο
ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγά- 14
πην, ἣτις¹¹ ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ 15
εἰρήνη τοῦ Θεοῦ¹² βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι
γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν 16
πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθε-

²⁷ [καὶ] L.
L marg.

⁵ τοῖς LT.
⁹ πραότητα LT.

²⁸ ἀφειδία L.
³ [ἡ] L.

⁶ + καὶ L.
¹⁰ κύριος L.

¹ ὑμῶν L marg.

⁴ — ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας T[L].

⁷ — τοῦ L.

¹¹ ὁ LT.

² διὰ

⁸ οἰκτιρμοῦ LT.

¹² Χριστοῦ LT.

τοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ¹³ ὕμνοις καὶ¹³ ᾠδαῖς
πνευματικαῖς ἐν¹⁴ χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ¹⁵ ὕμῶν
17 τῷ Κυρίῳ¹⁶. καὶ πᾶν ὃ τι ἂν¹⁷ ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν
ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ¹⁸, εὐχαρισ-
τοῦντες τῷ Θεῷ καὶ¹⁹ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις²⁰ ἀνδράσιν,
19 ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖ-
20 κας²¹, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα,
ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ
21 ἐστὶν εὐάρεστον²² τῷ²³ Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἔρεθι-
22 ζετέ²⁴ τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμώσιν. Οἱ δούλοι,
ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ²⁵ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν
23 ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Θεόν²⁶. καὶ πᾶν
ὃ τι²⁷ ἂν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ
24 καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπο-
λήψεσθε²⁸ τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ
25 γὰρ²⁹ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ὁ δὲ³⁰ ἀδίκων κο-
μῆται³¹ ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία³².
4 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις
παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
οὐρανοῖς¹.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν
3 αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου,
λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ³ καὶ δέ-
4 δεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλήσαι.
5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἕξω, τὸν καιρὸν
6 ἑξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι,
ᾧλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ

¹³ — καὶ LT.¹⁴ + τῇ LT.¹⁵ ταῖς καρδίαις L.¹⁶ θεῷ LT.¹⁷ ἂν L (non marg.) T.¹⁸ Ἰησοῦ χριστοῦ L.¹⁹ — καὶ LT.²⁰ — ἰδίοις LT.²¹ + ὑμῶν L.²² εὐάρεστον

ἐστὶν L.

²³ ἐν LT.²⁴ παροργίζετε L.²⁵ ὀφθαλ-

μοδουλείᾳ L.

²⁶ κύριον LT.²⁷ ὃ LT.²⁸ ἀπολήμ-

ψεσθε LT.

²⁹ — γὰρ LT.³⁰ γὰρ LT.³¹ κομίζεται

— (non marg.) T.

³² προσωποληψία LT.¹ οὐρανῷ LT.

'non marg.).

ἀποκρίνεσθαι. Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν 7
 Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
 καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς 8
 αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ³ τὰ περὶ ὑμῶν⁴ καὶ παρακαλέσῃ
 τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ 9
 ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν
 γνωριοῦσι⁵ τὰ ὧδε. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος 10
 ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρ-
 νάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς
 ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος 11
 Ἰούστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνε-
 ργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν
 μοι παρηγορία. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ 12
 ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ⁶, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ
 ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλειοι καὶ
 πεπληρωμένοι⁷ ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. μαρ- 13
 τυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ἰῆλον πολὺν⁸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
 τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεταιται 14
 ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς. ἀσ- 15
 πάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν⁹
 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ¹⁰ ἐκκλησίαν· καὶ ὅταν 16
 ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ
 ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
 Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε· καὶ εἶπατε Ἀρ- 17
 χίππῳ, “Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυ-
 ρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.” Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ 18
 χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ
 χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν¹¹.

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ
 καὶ Ὁνησίμου¹².

³ γνῶτε L. ⁴ ἡμῶν L. ⁵ γνωρίσουσιν L. ⁶ + Ἰησοῦ LT.
⁷ πεπληροφορημένοι LT. ⁸ πολὺν πόνον LT. ⁹ Νύμφαν L.
¹⁰ αὐτῆς L. ¹¹ —ἀμήν LT. ¹² + Ἐν στίχοις σὴ S:
 Κολοσσαεῖς BE: *deest subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹.

- 1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλονανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ².
- 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεῖαν ἡμῶν³ ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν
- 3 ἡμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·
- 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς⁴
- 5 ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς
- 6 οἴδατε οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος
- 7 Ἀγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους⁵ πᾶσι τοῖς πει-
- 8 στενέουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ⁶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε
- 9 μὴ χρειᾶν ἡμᾶς ἔχειν⁹ λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔχομεν¹⁰ πρὸς

¹ Sic BE. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ Παύλου πρώτη S. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς A LT.

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ T[L].

² — ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ

³ — ὑμῶν L.

⁴ πρὸς L.

⁵ τύπον L (non marg.) T.

⁶ + ἐν LT.

⁷ + ἐν τῇ L.

⁸ ἀλλ' LT.

⁹ ἔχειν ἡμᾶς LT.

¹⁰ ἔσχομεν LT.

ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν
εἰδῶλων, δουλεῖν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀνα- 10
μένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἡγείρεν
ἐκ¹¹ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς
ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν 2
τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ καὶ 2
προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἶδατε, ἐν Φι-
λίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλήσαι
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ 3
ἀκαθαρσίας, οὔτε² ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσ- 4
μεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον,
οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ
τῷ³ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε 5
γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἶ-
δατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς·
οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν 6
οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χρισ-
τοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι⁴ ἐν μέσῳ 7
ὑμῶν, ὡς ἀν⁵ τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως 8
ἡμαρμόμενοι⁶ ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ
μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν
ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γενένησθε⁷. μνημονεύετε 9
γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον·
νυκτὸς γὰρ⁸ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ
ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, 10
ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πισ-
τεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἶδατε, ὡς ἓνα ἕκασ- 11
τον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες
ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρούμενοι⁹, εἰς τὸ 12
περιπατήσαι¹⁰ ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος

¹¹ + τῶν LT.

¹ - καὶ LT.

² οὐδὲ L.

³ - τῷ TITL.

⁴ ἥπιοι L.

⁵ εἰς LT.

⁶ ἡμαρμόμενοι LT.

⁷ ἐγενήθητε LT.

⁸ - γὰρ LT.

⁹ μαρτυρούμενοι BT.

¹⁰ περιπατεῖν LT.

- 13 ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. ¹¹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς
- 14 πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα¹² ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
- 15 Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους¹³ προφήτας, καὶ ὑμᾶς¹⁴ ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
- 16 ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε¹⁵ δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
- 17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες¹⁶ ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώψω οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολ-
- 18 λῇ ἐπιθυμίᾳ. διὸ¹⁷ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν
- 19 ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁸ ἐν τῇ αὐτοῦ
- 20 παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ. **3** Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι
- 2 ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον¹ τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν² ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς³ περὶ⁴ τῆς πίστεως ὑμῶν,
- 3 τῷ⁵ μηδένα σαλίνεσθαι⁶ ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ
- 4 γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλί-

¹¹ + Καὶ LT.¹² τὰ αὐτὰ L (non marg.) T.¹³ - ἰδίους LT.¹⁴ ἡμᾶς BELT.¹⁵ ἐφθакεν L (non marg.).¹⁶ ἀποφα-

μισθέντες E.

¹⁷ διότι LT.¹⁸ - Χριστοῦ LT.¹ συνεργ-

γόν L (non marg.) T.

² - καὶ συνεργὸν ἡμῶν LT.³ - ὑμᾶς LT.⁴ ὑπὲρ LT.⁵ τὸ LT.⁶ μηδὲν ἀσαλίνεσθαι L.

Κεφ. 4. ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α. 475
 βεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο 5
 καὶ γὰρ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίσ-
 τιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ
 εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος 6
 Τιμοθέου πρὸς ὑμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου
 ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε
 μνηεῖαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
 ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλή- 7
 θημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ
 ἀνάγκῃ⁷ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν, 8
 ἐὰν ὑμεῖς στήκητε⁸ ἐν Κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν 9
 δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ
 τῇ χαρᾷ ἣν χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
 ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ⁹ δεόμενοι 10
 εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ
 ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς 11
 καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρισ-
 τὸς¹⁰, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς 12
 δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ
 εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς
 ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίζαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους 13
 ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹¹
 μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ¹².

ΤΟ¹ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ 4
 παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ² καθὼς παρελάβετε
 παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν
 Θεῷ³, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας 2
 παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
 τοῦτο γάρ ἐστι⁴ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμός ὑμῶν, 3
 ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι ἕκαστον⁵ 4
 ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
 τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη 5

⁷ ἀνάγκη καὶ θλίψει LT.

⁸ στήκετε T.

⁹ ὑπερεκπερισ-

σοῦ BLT.

¹⁰ — Χριστὸς LT.

¹¹ — Χριστοῦ LT.

¹² + [ἀμὴν.] L

¹ — Τὸ LT.

² + ἵνα LT.

³ + καθὼς

καὶ περιπατεῖτε LT.

⁴ + [τὸ] L.

⁵ ἕκαστος L. καὶ αὐτῶν.

6 τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
 πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
 διότι ἔκδικος ὁ⁶ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
 7 καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ
 ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ'⁷ ἐν
 8 ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἁθетῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθε-
 τεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ⁸ δόντα⁹ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ¹⁰
 τὸ Ἅγιον εἰς ἡμᾶς¹¹.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε¹² γρά-
 φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδιδασκατοὶ ἐστε εἰς τὸ
 10 ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας
 τοὺς ἀδελφούς τοὺς¹³ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ· παρα-
 καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,
 11 καὶ φιλοτιμείσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια,
 καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις¹⁴ χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν
 12 παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῇτε εὐσχημόνως πρὸς
 τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλω¹⁵ δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
 κεκοιμημένων¹⁶, ἵνα μὴ λυπῆσθε¹⁷, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ
 14 οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα· εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰη-
 σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς
 15 κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ· τοῦτο
 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ
 ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
 16 Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι
 αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου,
 καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
 17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς
 ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυ-
 18 ρίου εἰς αἴρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσο-
 μεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
 τούτοις.

⁶ — ὁ LT.

L (non marg.).

¹² ἔχομεν L

— ἐκδομένων L

⁷ ἀλλὰ T.¹³ — τοὺς L

— ἐκδομένων L

⁸ — καὶ L.¹⁰ αὐτοῦ τὸ πνεῦμα L.¹⁴ — ἰδίαις LT.¹⁷ λυπεῖσθε L marg. T.⁹ διδόντα¹¹ ὑμᾶς LT.¹⁵ θέλωμεν LT.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, 5
οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκρι- 2
βῶς οἶδατε ὅτι ἡ¹ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ
οὕτως ἔρχεται· ὅταν γὰρ² λέγωσιν, “Εἰρήνη καὶ 3
ἀσφάλεια,” τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὁλεθρος,
ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
φύγωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, 4
ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς³ ὡς κλέπτῃς⁴ καταλάβῃ· πάντες⁵ 5
ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν
νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς 6
καὶ⁶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ 7
γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυ-
σκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν*. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, 8
νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης,
καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο 9
ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ’⁷ εἰς περιποίησιν σωτη-
ρίας, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ 10
ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε
καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακα- 11
λεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
καὶ ποιεῖτε.

ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς 12
κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϋσταμένους ὑμῶν ἐν Κυ-
ρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγείσθαι αὐτοὺς 13
ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ⁸ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰ-
ρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- 14
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς
ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
πρὸς πάντας. ὁράτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ 15
ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ⁹ εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε. ἀδιαλεί- 16, 17
πτως προσεύχεσθε. ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο 18
γὰρ¹⁰ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ 19

¹ — ἡ L.T.² — γὰρ T, [δὲ] L.³ ὑμᾶς ἡ ἡμέρα L.⁴ κλέπτῃς L.⁵ + γὰρ L.T.⁶ — καὶ L.⁷ μεθύουσιν B.⁸ ἀλλὰ T.⁹ ὑπερεκπερισσοῦ B, ὑπερεκπερισσῶς L.T.¹⁰ — καὶ L.¹¹ + ἐστὶν L.

20 πνεῦμα μὴ σβέννυτε¹¹. προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.
 21, 22 πάντα¹² δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παν-
 23 τὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς
 τῆς εἰρήνης ἀγιασαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον
 ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 24 τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
 25, 26 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε¹³ περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε
 27 τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ὀρκίζω¹⁴
 ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
 28 τοῖς ἁγίοις¹⁵ ἀδελφοῖς· ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν¹⁶.
 Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν¹⁷.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ
 2 Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
 πατρὸς ἡμῶν² καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ
 ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
 ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου
 4 πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν
 ὑμῖν καυχᾶσθαι³ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ

¹¹ ζβέννυτε T.

¹² + δὲ LT.

¹³ + [καὶ] L.

¹⁴ ἐνορκίζω LT.

¹⁵ - ἁγίοις L.

¹⁶ - ἀμήν. LT.

¹⁷ + Ἐν στίχοις ργ S: subscriptio deest in LT.

ἀποστόλου S: αὐτὸς πρὸς Θεσσαλονικεῖς B tantum LT.

¹ - Παύλου τοῦ
 2 - ἡμῶν

T[L].

³ ἐγκαυχᾶσθαι (ἐν T) LT.

τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διω-
γμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδει- 5
γμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιω-
θῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε· εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν⁴, καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις 7
ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,
ἐν πυρὶ φλογός⁵, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι 8
Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶. οἵτινες δίκην τίσου- 9
σιν, ὁλεθροῦ⁷ αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ 10
ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι
ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν⁸, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύ-
ριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς δὲ καὶ 11
προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ
τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν
εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
μει· ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν 12
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ.

ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρου- 2
σίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν
ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευ- 2
θῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, μήτε¹ θροεῖσθαι, μήτε
διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς
ὥς δι' ἡμῶν, ὥς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ³.
Μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι 3
ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ
ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ 4
ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμε-
νον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ

⁴ θλίψιν L. ⁵ φλογὶ πυρὸς L (non marg.). ⁶ -Χριστοῦ
T[L]. ⁷ ὁλεθρίον L (non marg.). ⁸ πιστεύουσιν LT.
¹ μηδὲ LT. ² κυρίου LT.

Θεοῦ ὡς Θεὸν³ καθίστα, ἀποδεικνύοντα⁴ ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ
 5 Θεός. οὐ μνημονεύετε ὅτι ἐπὶ ᾧ πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα
 6 ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ
 7 ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ
 μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὃ
 8 κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀπο-
 καλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος⁵ ἀναλώσει⁶
 τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει
 9 τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὐ ἐστὶν ἡ
 παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνά-
 10 μει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ
 ἀπάτῃ τῆς⁷ ἀδικίας ἐν⁸ τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν
 τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἔδέξαντο εἰς τὸ σωθῆ-
 11 ναι αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμψα⁹ αὐτοῖς ὁ Θεὸς
 ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
 12 ἵνα κριθῶσι πάντες¹⁰ οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ,
 13 ἀλλ' εἰδοκῆσαντες ἐν¹¹ τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ ὀφεί-
 λομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
 φοί ἡγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι ἔλατο¹² ὑμᾶς ὁ Θεὸς
 ἀπ' ἀρχῆς¹³ εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ
 14 πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς¹⁴ διὰ τοῦ εὐαγ-
 γελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 15 Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ
 κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ
 16 λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. αὐτοὺς δὲ ὁ Κύριος
 ἡμῶν Ἰησοῦς¹⁵ Χριστός, καὶ ὁ¹⁶ Θεὸς κατ'¹⁷ πατὴρ
 ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν αἰω-
 17 νίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι
 ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηριξάι ὑμᾶς¹⁸ ἐν παντὶ
 λόγῳ καὶ ἔργῳ¹⁹ ἀγαθῷ.

3 ΤΟ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν,
 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς

³ —ὡς Θεὸν LT.⁴ ἀποδεικνύοντα L marg.⁵ + Ἰησοῦς LT.⁶ ἀναλεῖ L.⁷ —τῆς LT.⁸ —ἐν LT.⁹ πέμπει LT.¹⁰ (ν) ἅπαντες L marg. T.¹¹ [ἐν] L.¹² ἔλατο LT.¹³ ἀπαρχὴν L.¹⁴ ἡμᾶς L.¹⁵ + ὁ L.¹⁶ [ὁ] L.¹⁷ ὁ L (non marg.).¹⁸ —ὑμᾶς LT.¹⁹ ἔργα καὶ λόγια LT.

καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων²
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
πιστὸς δέ ἐστιν* ὁ Κύριος¹, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυ-
λάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ⁴
ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν³, καὶ⁵ ποιεῖτε
καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς⁵
καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς⁴ ὑπομονὴν
τοῦ Χριστοῦ.

Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ⁶
Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ
παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ
κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβε⁶ παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γ
γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἡτακ-
τήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά⁸
τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν⁷
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν·
οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον⁹
δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε¹⁰
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ
τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν¹¹
γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς δὲ τοι-¹²
ούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁸, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργα-
ζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελ-¹³
φοί, μὴ ἐκκακήσητε⁹ καλοποιούντες. εἰ δέ τις οὐχ¹⁴
ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον
σημειοῦσθε, καὶ¹⁰ μὴ συναναμίγνυσθε¹¹ αὐτῷ, ἵνα ἐν-
τραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγείσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε¹⁵
ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῶη¹⁶
ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ¹². ὁ
Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

* ἐστι B. ¹ θεός L. ² — ὑμῖν T. ³ [ὑμῖν καὶ ἐποιήσατε καὶ] ποιεῖτε L. ⁴ + τὴν BLT. ⁵ — ἡμῶν T[L]. ⁶ παρέλαβετε L. ⁷ νυκτὸς καὶ ἡμέρας L. (ποτ. παργ.).
παρελάβοσαν L. ⁸ παργ. T. ⁹ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ LT. ¹⁰ ἐγκακήσητε (ἐνκ. T) LT.
¹¹ —, καὶ L. ¹² συναναμίγνυσθαι L. ¹³ τόπῳ L.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ ση-
18 μείον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω. ἡ χάρις
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν¹⁴.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ², κατ' ἐπι-
ταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ Κυρίου³ Ἰησοῦ Χρι-
2 στοῦ⁴ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέε⁵ γνησίῳ τέκνῳ ἐν
πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν⁶
3 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς
παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδι-
4 δασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις
ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσῃς παρέχουσι μᾶλλον ἢ
5 οἰκονομίαν⁶ Θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς
παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ
6 συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· ὧν
τινες ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,
7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ
8 λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται· οἶδαμεν
δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται⁷,
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ
καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις

¹³ — ἀμήν T.

¹⁴ + Ἐν στίχοις ρς B: *deset subscritio in* LT.

¹ — Παύλου τοῦ ἀποστόλου B: Πρὸς Τιμόθεον A *tantum* LT, *et in* L
ἐπιτροπὴν Epistola ad Hebraeos.

² — Κυρίου LT.

³ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.

⁴ — ἡμῶν LT.

⁵ οἰκονομίαν BE.

⁷ χρῆσται L.

καὶ βεβήλοις, πατραλφαῖς⁸ καὶ μητραλφαῖς⁹, ἀνδρο-
φόνους, πόρνοισι, ἀρσενικοῖταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύ- 10
στασις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδα-
σκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης 11
τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. καὶ¹⁰ χάριν 12
ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,
τὸν¹¹ πρότερον ὄντα¹² βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ 13
ὑβριστήν· ἀλλ'¹³ ἡλείθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν
ἀπιστίᾳ· ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν 14
μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χρι- 15
στὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶ-
σαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, 16
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς¹⁴ τὴν
πᾶσαν¹⁵ μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόν-
των πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ 17
βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ¹⁶
Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν. ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, 18
τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προ-
φητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρα-
τείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες 19
ἀπώσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· ὧν ἔστιν 20
Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ,
ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεή- 2
σεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάν-
των ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν 2
ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διά-
γωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο γὰρ¹ 3
καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς 4
ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. εἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ 5

⁸ πατρολφαῖς LT.⁹ μητρολφαῖς LT.¹⁰ — καὶ LT.¹¹ τὸ LT.¹² + με LT.¹³ ἀλλὰ LT.¹⁴ Χριστὸς LT.

Τησοῦς LT.

¹⁵ πᾶσαν LT.¹⁶ — σοφῷ LT.¹ — γὰρ LT.

μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰη-
 6 σοῦς, ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ
 7 μαρτύριον² καιροῖς ἰδίους, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ³
 καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ⁴, οὐ ψεύ-
 δομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.
 8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ
 τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
 9 διαλογισμοῦ⁵. ὡσαύτως καὶ⁶ τὰς⁷ γυναῖκας ἐν κατα-
 στολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν
 ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ⁸ χρυσῷ⁹, ἢ μαργαρίταις,
 10 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγ-
 11 γελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. Ὡς ἡ
 12 ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. γυναικὶ δὲ
 διδάσκειν¹⁰ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός,
 13 ἀλλ' ¹¹εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη,
 14 εἴτα Εὐὰ¹². καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνή
 15 ἀπατηθεῖσα¹³ ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ
 διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ
 καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3 ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται,
 2 καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνε-
 πώλητον¹ εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον²,
 3 σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ πάρ-
 οινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ³, ἀλλ' ⁴ἐπιεικῆ,
 4 αμαχον, ἀφιλάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ-
 στάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης
 5 σεμνότητος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι
 6 οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ
 νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα⁵ ἐμπέσῃ τοῦ
 7 διαβόλου. δεῖ δὲ αὐτὸν⁶ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
 ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ
 8 παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμ-

² — τὸ μαρτύριον LT.³ κήρυξ L.⁴ — ἐν Χριστῷ LT.⁵ διαλογισμῶν T.⁶ — καὶ L.⁷ — τὰς LT.⁸ καὶ LT.⁹ χρυσίῳ L.¹⁰ διδάσκειν δὲ γυναικὶ L.¹¹ ἀλλὰ L.¹² Εὐὰ S, Εὐὰ LT.¹³ ἐξαπατηθεῖσα LT.¹ ἀνεπώληκτον LT.² νηφάλιον BELT.³ — μὴ αἰσχροκερδῆ LT.⁴ ἀλλὰ L.⁵ κρίμα SBEL.⁶ — αὐτὸν LT.

νοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ
 αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως 9
 ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθω- 10
 σαν πρῶτον, εἴτα διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.
 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους⁷, 11
 πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἕστωσαν μιᾷς γυναικὸς 12
 ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων
 οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυ- 13
 τοῖς καλὸν περιποιῶνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν
 ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, 14
 ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον⁸. εἰ δὲ βραδύνω, 15
 ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
 ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος⁹ καὶ ἑδραίωμα
 τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς 16
 εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς¹⁰ ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
 ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν
 ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη¹¹ ἐν δόξῃ.

ΤΟ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς 4
 ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύ-
 μασι πλάνθις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει 2
 ψευδολόγων, κεκατηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,
 κωλύόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς 3
 ἔκτισεν εἰς μετάληψιν¹ μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς
 καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ 4
 καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμ-
 βανόμενον. ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐν- 5
 τεύξως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς 6
 ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ², ἐντρεφόμενος τοῖς
 λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ
 παρηκολούθηκας³. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις 7
 μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσε-
 βειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐσ- 8
 τὶν ὠφέλιμος. ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος
 ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ-

⁷ νηφαλίους BELT.⁸ ἐν τάχει L.⁹ στῦλος LT.¹⁰ ὁς LT.¹¹ ἀνελήμφθη LT.¹ μετάληψιν LT.² Χριστοῦ

Ἰησοῦ LT.

³ παρηκολούθησας L. marg.

9 λούσης. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
 10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ⁴ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα⁵, ὅτι
 ἤλπικαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστὶ σωτὴρ πάντων
 11 ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα
 12 καὶ διδάσκει. μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω,
 ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
 φῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι⁶, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ.
 13 ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει,
 14 τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ
 ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χει-
 15 ρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις
 16 ἴσθι· ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερά ᾖ ἐν⁷ πᾶσιν. ἔπεχε
 σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο
 γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς
 σου.

5 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩι μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει
 2 ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας,
 ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ.
 3,4 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα
 ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον
 εὖσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
 τοῦτο γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ¹ ἀποδεκτὸν² ἐνώπιον τοῦ
 5 Θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ
 τὸν³ Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς
 6 προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα,
 7 ζῶσα τέθνηκε. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπί-
 8 ληπτοὶ⁴ ᾖσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν⁵
 οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται, καὶ ἐστὶν
 9 ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον
 10 ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις
 καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδό-
 χησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνύψεν, εἰ θλιβομένους ἐπήρ-
 11 κεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. Νεωτέ-

⁴ — καὶ L.⁵ ἀγωνιζόμεθα L.⁶ — ἐν πνεύματι LT.⁷ — ἐν LT.¹ ἐστὶν (— καλὸν καὶ) LT.² ἀπόδεκτον LT.

etiam SBE surra II. 3.

³ [τὸν] L.⁴ ἀνεπίληπτοι LT.⁵ — τῶν L.

ρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι⁶ τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα⁷, ὅτι 12 τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαί 13 μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκ- 14 νογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξε- 15 τράπησαν⁸ ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἰ τις πιστὸς ἢ⁹ 16 πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω¹⁰ αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς 17 ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή, 'Βοῦν ἀλωῶντα 18 οὐ φιμώσεις¹¹·' καί, 'Ἀξίος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.' Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα- 19 δέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. Τοὺς¹² ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα 20 καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώ- 21 πιον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν¹⁴. Χεῖρας 22 ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἁλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει· μηκέτι ὕδροπό- 23 τει, ἀλλ'¹⁵ οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου¹⁶ καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ 24 ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως¹⁷ καὶ τὰ καλὰ 25 ἔργα¹⁸ πρόδηλά ἐστι¹⁹. καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται²⁰.

ὍΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπό- 6 τας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ

⁶ καταστρηνιάσουσιν L marg. T. ⁷ κρίμα SBEL. ⁸ ἐξετράπησάν τινες L marg. T. ⁹ —πιστὸς ἢ L. ¹⁰ ἐπαρκείσθω L (non marg.).

¹¹ οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλωῶντα L. ¹² + δὲ L.

¹³ Χριστοῦ Ἰησοῦ (—Κυρίου) LT. ¹⁴ πρόσκλησιν L. ¹⁵ ἀλλὰ LT.

¹⁶ —σου L. ¹⁷ + δὲ L. ¹⁸ ἔργα τὰ καλὰ LT.

¹⁹ —ἐστι LT. ²⁰ δύναται LT.

ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.
 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης, μὴ καταφρονεί-
 τωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύε-
 τωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐε-
 ρεσίας ἀντιλαμβανόμενοι ταῦτα δίδασκε καὶ παρα-
 3 κάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται
 ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 4 Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύ-
 φωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητή-
 σεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος,¹
 5 βλασφημίας, ὑπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαί² διεφ-
 θαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων
 τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέ-
 6 βειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων³. Ἔστι δὲ πορι-
 7 σμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειᾶς. οὐδὲν
 γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον⁴ ὅτι οὐδὲ
 8 ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ
 9 σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα. Οἱ δὲ βου-
 λόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
 παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
 βεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλε-
 10 θρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν
 ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανή-
 θησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
 11 ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ⁵ Θεοῦ,
 ταῦτα φεῦγε· δίδωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πί-
 12 στιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα⁶. ἀγωνίζου τὸν
 καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου
 ζωῆς, εἰς ἣν καὶ⁷ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν κα-
 13 λὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παρ-
 αγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος⁸ τὰ
 πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρησαντος ἐπὶ
 14 Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαι
 σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον⁹, μέχρι τῆς

¹ ἔρεις T.
 τοιούτων LT.
⁷ — καὶ LT.

² διαπατριβαὶ LT.

⁴ — δῆλον L.

⁸ ζωογονούντος LT.

³ — ἀφίστασο ἀπὸ τῶν
⁶ πραΰνάθειαν LT.

⁵ — τοῦ L.
⁹ ἀνεπίληπτον LT.

ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν 15
 καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυρι-
 ευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσ- 16
 ιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται,
 ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. ἀμήν.

Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ 17
 ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἡλπιεῖναι¹⁰ ἐπὶ πλούτου ἀδηλό-
 τητι, ἀλλ' ἐν¹¹ τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι¹², τῷ παρέχοντι
 ἡμῖν¹³ πλουσίως πάντα¹⁴ εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθοεργεῖν, 18
 πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοι-
 νωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν 19
 εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου¹⁵ ζωῆς.
 Ὡς Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην¹⁶ φύλαξον, ἐκτρεπό- 20
 μενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς
 ψευδωνύμου γνώσεως· ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, 21
 περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ¹⁷.
 ἀμήν¹⁸.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἧτις
 ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. 19

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελή- 1
 ματος Θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ, Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰς 2

¹⁰ ἡλπιεῖναι L *errore*. ¹¹ ἐπὶ L. ¹² — τῷ ζῶντι LT.
¹³ + τὰ L. ¹⁴ πάντα πλουσίως LT. ¹⁵ ὄντως LT. ¹⁶ παρα-
 θήκην LT. ¹⁷ μεθ' ὑμῶν L. ¹⁸ — ἀμήν LT. ¹⁹ + ἔσο
 στίχοις σλ S: *deest subscriptio in LT.* ¹ — Παύλου τοῦ ἀποστό-
 λου S: Πρὸς Τιμόθεον B *tantum* LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ T.

ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

- 3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νύκτος καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, 5 ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ· ὑπόμνησιν λαμβάνων³ τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνέγκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνείκῃ⁴, 6 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ 7 ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνά- 8 μεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ ⁵συγκακοπάθησον τῷ εὐ- 9 αγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ'⁶ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν 10 ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ 11 εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ⁸ καὶ ἀπόστολος 12 καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παρα- 13 θήκην⁹ μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, 14 ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τὴν καλὴν παρακαταθήκην¹⁰ φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἀγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστρά- 15 φησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φύγελλος¹¹

³ λαβὼν LT.

⁴ Εὐνίκη BELT.

⁵ συν T.

⁶ κατὰ LT.

⁷ Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) T.

⁸ κήρυξ L.

⁹ παρακαταθήκην B.

¹⁰ παραθήκην LIT.

¹¹ Φύγελλος LIT.

καὶ Ἑρμογένης¹². Δὴ ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησι- 16
φόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν
ἀλυσίν μου οὐκ ἐπσχύνθη¹³, ἀλλὰ γενόμενος ἐν 17
Ῥώμῃ, σπουδαιότερον¹⁴ ἐζήτησέ με καὶ εὔρε· δὴ 18
αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ 2
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ 2
πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώ-
ποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. σὺ 3
οὖν κακοπάθησον¹, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ². οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ 4
βίου πραγματείαις³, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί- 5
μως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν 6
καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει δ' λέγω· δὴ⁵ γάρ 7
σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσι. Μνημόνευε Ἰησοῦν 8
Χριστὸν ἐγγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος
Δαβὶδ⁶, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ 9
μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ 10
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς 11
ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ ⁸συζήσομεν· εἰ 12
ὑπομένομεν, καὶ ⁸συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα⁹,
καὶ ἐκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος 13
πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι¹⁰ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ 14
Κυρίου¹¹ μὴ λογομαχεῖν¹² εἰς¹³ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ κα-
ταστροφῇ τῶν ἀκούοντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκι- 15
μον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον,

¹² Ἑρμογένης T.¹³ ἐπασχύνθη LT.¹⁴ σπουδαίως L.¹ συγκακοπάθησον (συνκ. T) LT.² Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.³ πραγ-

ματίαις T.

⁴ ὁ LT.⁵ δώσει LT.⁶ Δαυιδ LT.⁷ ἀλλὰ LT.⁸ συν T.⁹ ἀρνησόμεθα LT.¹⁰ + γάρ LT.¹¹ θεοῦ L. marg.¹² λογομάχει L.¹³ εἰς LT.

- 16 ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλείων γὰρ
 17 προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει· ὧν ἔστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός,
 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστούχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινῶν
 19 πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, “Ἐγὼ Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ,” καί, “Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
 20 ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ¹⁴.” ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς
 21 ἀτιμίαν. εἰάν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ¹⁵ εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοίμασμένον.
 22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ¹⁶ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 24 γεννώσι μάχας· δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ’¹⁷ ἡπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,
 25 ἐν πραότητι¹⁸ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε δι’¹⁹ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν
 26 ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐξωγρημένοι ὑπ’ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκεῖνου θέλημα.
3 ΤΟΥΤΟ δὲ γίνωσκε¹, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις
 2 ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
 4 ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρηνημένοι· καὶ τούτους
 6 ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς

¹⁴ κυρίου LT.¹⁵ πρᾶσθηται LT.¹⁶ — καὶ LT.¹⁷ διψή LT.¹⁸ + πάντων L.¹⁹ ἢ γινώσκετε L (πολλοὶ πατρ.).

τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ² γυναικάρια σεσω-
 ρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
 πάντοτε μαυθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν 7
 ἀληθείας ἔλθειν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ 8
 Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω* καὶ οὗτοι ἀνθί-
 στανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψ- 9
 ουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος
 ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ 10
 παρηκολούθηκάς³ μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ
 προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
 ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι 11
 ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις·
 οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύ-
 σατο⁴ ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς 12
 ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ 13
 ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμα- 14
 θες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος⁵ ἔμαθες, καὶ ὅτι
 ἀπὸ βρέφους τὰ⁶ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά 15
 σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χρισ-
 τῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος 16
 πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον⁷, πρὸς ἐπανόρθω-
 σιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος 17
 ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
 ἐξηρτισμένος. Διαμαρτύρομαι σὺν ἐγὼ¹ ἐνώπιον τοῦ 4
 Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ², τοῦ μέλλοντος
 κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ⁸ τὴν ἐπιφάνειαν
 αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν λόγον, 2
 ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον,
 παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.
 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας 3
 οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας⁴

² αἰχμαλωτίζοντες (—τὰ) LT. * οὕτως SBELT. ³ παρηκο-
 λούθησάς L. ⁴ ἐρύσατο L (ποπ marg.) T. ⁵ τίνων LT.
⁶ [τὰ] L. ⁷ ἐλεγμών LT. ¹ —σὺν ἐγὼ LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ
 (—τοῦ Κυρίου) LT. ³ καὶ LT. ⁴ ἰδίας ἐπιθυμίας LT.

ἐαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν
 4 ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀπο-
 5 στρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. Σὺ
 δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσων εὐαγ-
 6 γελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ
 γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως⁵
 7 ἐφέστηκε. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν⁶ ἠγωνίσμαι, τὸν
 8 δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπόν,
 ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀπο-
 δώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος
 κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγα-
 πηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

- 9, 10 Σπούδασον ἔλθειν πρὸς με ταχέως. Δημᾶς γάρ
 με ἐγκατέλειπεν⁷, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
 ρεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν,
 11 Τίτος εἰς Δαλματίαν⁸. Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ.
 Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε⁹ μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ
 12 μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
 13 εἰς Ἐφεσον. Τὸν φαλόνην¹⁰ ὃν ἀπέλειπον¹¹ ἐν Τρω-
 ἀδι¹² παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία,
 14 μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς
 πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει¹³ αὐτῷ ὁ Κύριος
 15 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν
 16 γὰρ ἀνθέστηκε¹⁴ τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ
 μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαραγέμετο¹⁵, ἀλλὰ πάν-
 17 τες με ἐγκατέλειπον¹⁶. μὴ αὐτοῖς λογισθῇ· ὁ δὲ
 Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι'
 ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ¹⁷ πάντα
 18 τὰ ἔθνη· καὶ ἐρρύσθην¹⁸ ἐκ στόματος λέοντος. καὶ¹⁹
 ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ,
 καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον
 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

⁵ ἀναλύσεως μου L.⁶ καλὸν ἀγῶνα L.⁷ ἐγκατέλειπεν T.⁸ Δελματίαν L.⁹ ἄγαγε T.¹⁰ φαλόνην BELT.¹¹ ἀπέ-

λειπον T.

¹² Τρωάδι LT.¹³ ἀποδώσει L.¹⁴ ἀνθέστη L.¹⁵ παραγέμετο L, συμπαραγέμετο T.¹⁶ ἐγκατέλειπον T.¹⁷ ἀκούσῃ LT.¹⁸ ἐρρύσθην LT.¹⁹ — καὶ LT.

*Ασπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησι- 19
φόρου οἶκον. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρό- 20
φιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπού- 21
δασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν.

Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος²⁰,
καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ὁ Κύριος 22
Ἰησοῦς²¹ Χριστὸς²² μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν. ἀμήν²³.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας
πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ
Καίσαρι Νέρωνι. ²⁴

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ¹
Χριστοῦ², κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰῶ- 2
νίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων
αἰωνίων, ἐφάνέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον 3
αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ 4
κοινὴν πίστιν, χάρις, ἔλεος³, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός,
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν κατέλιπόν⁵ σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ 5
λείποντα ἐπιδιωρῶσῃ⁶, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν
πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην· εἴ τις ἐστὶν 6

²⁰ Λίνος I.T.

²¹ — Ἰησοῦς T.

²² — Χριστὸς I.T.

²³ — ἀμήν I.T.

²⁴ + Ἐν στίχοις ροβ 8: *deest subscriptio in*

I.T. ¹ Ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ Παύλου 8: Πρὸς Τίτον *tantum* I.T.

² Χριστοῦ Ἰησοῦ T. ³ καὶ T. ⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ (— Κυρίου) I.T.

⁵ ἀπέλιπον L, ἀπέλειπον T.

⁶ ἐπιδιωρῶσῃς L.

ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά,
 7 μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ
 τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον·
 μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
 8 μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώ-
 9 φρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ
 κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
 παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ
 10 τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ
 ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα⁸
 11 οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους
 οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ
 12 κέρδους χάριν· εἰπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
 φήτης, Ἐρῆτες αἰεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες
 13 ἀργαί· ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν
 αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
 14 τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ
 ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν.
 15 πάντα μὲν⁹ καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμασμέ-
 νοις¹⁰ καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμΐανται
 16 αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις, Θεὸν ὁμολο-
 γοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ
 ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδό-
 κιμοι.

2 ΣΥ δὲ λάλει ἅ πρόπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ·
 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας,
 3 ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσ-
 βύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς¹, μὴ
 διαβόλους, μὴ οἷνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
 4 δασκάλους, ἵνα σωφρονίζωσι² τὰς νέας φιλάνδρους
 5 εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουροῦς³, ἀγα-
 θάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ
 6 λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηῇται. Τοὺς νεωτέρους
 7 ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν

7 - καὶ L.
 μένοις LT.
 παργ. T.

8 + [δὲ] L.
 1 ἱεροπρεπεῖ L. παργ.
 2 οἰκουροῦς LT.

3 - μὲν LT.

10 μεμασμέ-
 2 σωφρονίζουσιν L.

παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν⁴, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν⁵, λόγον ὑγιῆ⁶, 8 ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν⁷ φαῦλον. Δούλους ἰδίοις δεσπό- 9 ταις⁸ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν⁹ 10 ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν⁹ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν¹⁰ Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ¹¹ σωτήριος 11 πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμε- 12 νοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ 13 ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ 14 ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ 15 ἔλεγε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις 3 ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, 2 ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα³ πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, 3 ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης 4 καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν⁵ ἐποιή- 5 σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν⁴ αὐτοῦ ἔλεον⁴ ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ⁵ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως

⁴ ἀφθορίαν LT.⁵ — ἀφθαρσίαν BELT.⁶ λέγειν περὶ

ἡμῶν LT.

⁷ δεσπόταις ἰδίοις L (non marg.) T.⁸ πᾶσαν

πίστιν L.

⁹ + τὴν LT.¹⁰ ἡμῶν BELT.¹¹ — ἡ L.¹ — καὶ LT.² πραότητα LT.³ ἡ L.⁴ τὸ ... ἔλεος LT.⁵ παλιν T.

- 6 Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,
 7 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιω-
 θέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα⁶ κατ'
 8 ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ
 τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντί-
 ζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες
 τῷ⁷ Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ⁸ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
 9 ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ
 ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιύστασο· εἰσὶ γὰρ ἀν-
 10 ωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ
 11 μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν⁹ παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὣν αὐτοκα-
 τὰκριτος.
- 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπου-
 δασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέ-
 13 ρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολ-
 λῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.
 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊ-
 στασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν
 15 ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες.
 ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις
 μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν¹⁰.

Πρὸς Τίτον¹¹, τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκο-
 πον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς
 Μακεδονίας.

⁶ γενηθῶμεν LT.

καὶ δευτέραν T.

⁷ — τῷ LT.

¹⁰ — ἀμήν T[L].

στίχοις 45 S: *deest subscriptio in* LT.

⁸ — τὰ LT.

¹¹ Τίτον S.

⁹ νοθεσίαν

¹² + Ἐν

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ¹
ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
καὶ Ἀπφία τῇ ἀγαπητῇ², καὶ Ἀρχίππῳ τῷ ³ συστρα-
τιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ³
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεΐαν σου ⁴
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ⁵
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς⁴ τὸν Κύριον
Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία ⁶
τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παν-
τὸς ἀγαθοῦ τοῦ⁵ ἐν ὑμῖν⁶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν⁷. χάριν⁸ ⁷
γὰρ ἔχομεν πολλήν⁹ καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ
σοῦ, ἀδελφέ. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ⁸
ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην ⁹
μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος¹⁰ πρεσ-
βύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ¹¹. παρα- ¹⁰
καλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
δεσμοῖς μου¹², Ὀνήσιμον, τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, ¹¹
νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· σὺ ¹²
δὲ¹³ αὐτόν, τουτέστι¹⁴ τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ¹⁵.
ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ ¹³
σοῦ διακονῇ μοι¹⁶ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

¹ Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Φιλήμονα tantum
LT ² ἀδελφῇ L. ³ συν LT. ⁴ εἰς L. ⁵ - τοῦ L.
⁶ ἡμῖν LT. ⁷ - Ἰησοῦν L. ⁸ χαρὸν BEL. ⁹ πολλήν
ἔσχον L. ¹⁰ (ὡς Παῦλος) L. ¹¹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.
¹² - μου LT. ¹³ σοι, (-δὲ) L. ¹⁴ τοῦτ' ἐστὶν T.
¹⁵ - προσλαβοῦ LT. ¹⁶ μοι διακονῇ LT.

14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι,
 ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ᾗ, ἀλλὰ
 15 κατὰ ἐκούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
 16 ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· οὐκέτι¹⁷ ὡς δούλον,
 ἀλλ' ὑπὲρ δούλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί,
 17 πόσω δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ; εἰ
 οὖν ἐμὰ¹⁸ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
 18 Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει¹⁹.
 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
 μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.
 20 Ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυ-
 21 σόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ²⁰. πεποιθὼς τῇ
 ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ²¹ λέγω
 22 ποιήσεις. Ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
 γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι
 23 ὑμῖν. Ἀσπάζονται²² σε Ἐπαφράς ὁ συναιχμαλώτος
 24 μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δη-
 25 μᾶς, Λουκάς, οἱ συνεργοί μου. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
 ἀμήν²³.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου
 οἰκέτου. ²⁴

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς
 2 λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχά-

¹⁷ οὐκ ἔτι T.

¹⁸ με LT.

¹⁹ ἐλλόγει LT.

²⁰ Χριστῷ LT.

²¹ & L.

²² ἀσπάζεται LT.

²³ —ἀμήν LT.

²⁴ + Ἐν στίχοις

Λ5 S: *desse subscriptio* in LT.

¹ Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ

Παύλου S: Πρὸς Ἑβραίους tantum LT.

Κεφ. 2. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. 501
των² τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν
ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας
ἐποίησεν³, ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ³
τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥή-
ματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ⁴ καθαρισμόν
ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν⁵ ἡμῶν⁶, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτῳ κρείττων⁴
γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ'
αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε⁵
τῶν ἀγγέλων, 'Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
νηκά σε'; καὶ πάλιν, 'Εγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν'; ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-⁶
γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει,
'Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.'
Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, 'Ὁ ποιῶν τοὺς⁷
ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς
αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.' πρὸς δὲ τὸν υἱόν, 'Ὁ θρόνος⁸
σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ῥάβδος⁹
εὐθύτητος ἢ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἡγάπησας⁹
δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέ
σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ
τοὺς μετόχους σου.' Καί, 'Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε,¹⁰
τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰ-
σὶν οἱ οὐρανοί. αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις.¹¹
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ¹²
περιβόλαιον ἐλίξεις¹⁰ αὐτούς¹¹ καὶ ἀλλαγῇσονται.
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.'
Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέ ποτε, 'Κάθου ἐκ¹³
δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου'; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύ-¹⁴
ματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλ-
λοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισ-²
σοτέρως ἡμᾶς προσέχειν¹ τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε

² ἐσχάτου LT.

³ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας LT.

⁴ - δι'

ἑαυτοῦ L.

⁵ τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος L.

⁶ - ἡμῶν LT.

⁷ + καὶ LT.

⁸ + τῆς L.

⁹ - ἡ L.

¹⁰ ἐλίξεις B.

¹¹ +, ὡς ἱμάτιον, L.

¹ προσέχειν ἡμᾶς LT.

2 παραρνωμέν². εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος
 ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή
 3 ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξό-
 μεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρ-
 χὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν
 4 ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦν-
 τος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις
 δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ
 τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν
 6 μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· διεμαρτύρατο δέ πού-
 τις λέγων, 'Τί³ ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐ-
 7 τοῦ· ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; ἡλάτ-
 τωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ
 τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ
 8 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου⁴. πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ.' Ἐν γὰρ τῷ⁵ ὑποτάξει αὐτῷ⁶ τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ
 9 οὐπω ὀρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν δὲ
 βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
 σουῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύ-
 10 σθαι θανάτου. Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα
 καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγα-
 γόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθη-
 11 μάτων τελειῶσαι. ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζό-
 μενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνε-
 12 ται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 'Ἀπαγγελῶ τὸ
 ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμνήσω σε.' Καὶ πάλιν, 'Εγὼ ἔσομαι πεποισθὺς
 13 ἐπ' αὐτῷ.' Καὶ πάλιν, 'Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ
 14 μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.' Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώ-
 νηκε σαρκὸς καὶ αἵματος⁷, καὶ αὐτοὺς παραπλησίως
 μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ

² παραρνωμέν LT.³ Τίς L marg.⁴ — καὶ κατέστησας

ad fin. vers. T[L].

⁵ τῷ γὰρ LT.⁶ [αὐτῷ] L.⁷ αἵματος

σαρκός LT.

τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι⁸, τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανά- 15 του διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐδὲ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὥφειλε κατὰ 17 πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέ- 18 πονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

ᾠΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέ- 3 τοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Χριστὸν¹ Ἰησοῦν· πιστὸν ὄντα τῷ 2 ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς² ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος³ παρὰ Μωσῆν⁴ 3 ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται 4 ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ⁵ πάντα κατασκευάσας, Θεός. καὶ Μωσῆς² μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς 5 θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χρισ- 6 τὸς δέ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ⁶ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν⁷ κατάσχωμεν. Διό, 7 καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ᾠΣήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρ- 8 δίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με⁸ 9 οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με⁹, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαρῆκοντα¹⁰ ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ 10 ἐκείνῃ¹¹, καὶ εἶπον¹², ᾠἈεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ᾠμοσα ἐν τῇ 11 ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου.

⁸ τοῦτ' ἐστίν Τ.¹ — Χριστὸν ΛΤ.² Μωυσῆς ΛΤ.³ οὗτος δόξης ΛΤ.⁴ Μωυσῆν ΛΤ.⁵ — τὰ ΛΤ.⁶ ἐάν[περ] Λ,

ἐὰν Τ.

⁷ — μέχρι τέλους βεβαίαν Τ.⁸ — με ΛΤ.⁹ ἐν

δοκιμασίᾳ ΛΤ.

¹⁰ τεσσαρῆκοντα Τ.¹¹ ταύτῃ ΛΤ.¹² εἶπα Λ.

12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρ-
 διά πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ
 13 ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην
 ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
 14 ρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν¹² ἀπ' αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι
 γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ¹⁴, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς
 15 ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατὰσχωμεν· ἐν
 τῷ λέγεσθαι, 'Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
 σῃτε, μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
 16 παραπικρασμῷ.' Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκρα-
 ναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
 17 Μωσέως¹⁵. τίσι δὲ¹⁶ προσώχθισε τεσσαράκοντα¹⁰ ἔτη;
 οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ
 18 ἐρήμῳ; τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν
 19 κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέ-
 πομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι'¹⁷ ἀπιστίαν.
 4 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ
 2 ὑμῶν ὑστερηκέναι· καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι,
 καθάπερ καὶ ἐκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς
 ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκακράμενος¹ τῇ πίστει τοῖς
 3 ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ
 πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, 'Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ
 μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·'
 καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέν-
 4 των. Εἶρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, 'Καὶ
 κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ
 5 πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ·' καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, 'Εἰ
 6 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.' Ἐπεὶ οὖν
 ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρό-
 τερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι'² ἀπειθείαν,
 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, 'Σήμερον,' ἐν Δαβὶδ³ λέ-
 γων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς ἐρηται⁴, 'Σή-

¹² ἐξ ὑμῶν τις L (ποη ματρ.) T.
 13 μω LT.

¹⁴ Μωσέως LT.

¹⁵ συγκακράμενους L, συγκακράμενος T.

¹⁶ τοῦ Χριστοῦ γεγόνα-

¹⁷ + [καὶ] L.

¹⁸ διὰ T.

¹⁹ Δαβὶδ LT.

²⁰ ἐρηται LT.

μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύν-
 ητε τὰς καρδίας ὑμῶν.⁷ Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοὺς 8
 κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
 ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ 9
 Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, 10
 καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ
 ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάζωμεν οὖν εἰσελθεῖν 11
 εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις
 ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος 12
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν
 μάχαιραν δίστομον, καὶ δῦκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ
 ψυχῆς τε⁵ καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ
 κριτικὸς ἐνθυμήσεων⁶ καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ 13
 ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά
 καὶ τετραχληλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν
 ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς 14
 οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς
 ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15
 ἰσχυροῦσθαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον⁸ δὲ
 κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. προσ- 16
 ερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,
 ἵνα λάβωμεν ἔλεος⁹, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον
 βοήθειαν. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβαν- 5
 νόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν
 Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε¹ καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρ-
 τιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλα- 2
 νωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν· καὶ 3
 διὰ ταύτην² ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ
 περὶ ἑαυτοῦ³ προσφέρειν ὑπὲρ⁴ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ 4
 ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ⁵ καλούμενος
 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ⁶ καὶ ὁ⁵ Ἀαρών. οὕτω καὶ ὁ 5
 Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα,

⁵ — τε L.T.⁶ ἐνθυμήσεως L. marg.⁷ συν T.⁸ πεπειρασμένον BEL.⁹ ἔλεος L.T.¹ — τε L.² ἐκ

αὐτὴν L.T.

³ αὐτοῦ L.⁴ περὶ L.T.⁵ — ὁ L.T.⁶ καθὼς L, καθὼς περ T.

6 ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, 'Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ
 6 σήμερον γεγέννηκά σε.' καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,
 'Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
 7*Ὁς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ
 ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανά-
 του, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας,
 8 καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός,
 9 ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς
 ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν¹ αἷτιος σωτηρίας
 10 αἰωνίου· προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
 11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος
 12 λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ
 ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
 χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα
 τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν
 13 ἔχοντες γάλακτος, καὶ² οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ
 ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης·
 14 νήπιος γάρ ἐστι· τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή,
 τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόν-
 15 των πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέν-
 τες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελει-
 ότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
 μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,
 2 βαπτισμῶν διδαχῆς¹, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστά-
 3 σεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο
 4 ποιήσομεν², ἐάνπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. Ἀδύνατον γὰρ
 τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσσαμένους τε τῆς δωρεᾶς
 τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος
 5 ἁγίου, καὶ καλὸν γευσσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις
 6 τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνα-
 καινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν
 7 υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ
 πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον³ ὑετόν, καὶ

¹ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ L.

(non marg.). ² ποιήσωμεν L marg.

³ —καὶ T.

¹ διδαχῆν L

³ ἐρχόμενον πολλάκις LT.

τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέ- 8
ρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρ-
ρας ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καὺσιν. Πεπείσμεθα δὲ 9
περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείττονα⁴ καὶ ἐχόμενα σω-
τηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεός 10
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου⁵ τῆς
ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονή-
σαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν 11
δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα 12
μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ
μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ 13
γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐ-
δενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσε καθ' ἑαυτοῦ,
λέγων, ‘Ἦ⁶ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύν- 14
ων πληθυνῶ σε’ καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχεν 15
τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν⁷ γὰρ κατὰ τοῦ μεί- 16
ζονος ὁμνῶνσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας
εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμε- 17
νος ὁ Θεός ἐπιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ,
ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον 18
ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ
καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·
ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ⁸ τε καὶ 19
βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κατα-
πετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν 20
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενό-
μενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, 7
ιερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ¹ ὑψίστου, ὁ² συναντήσας Ἀβραὰμ
ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ
εὐλογήσας αὐτόν· ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρι- 2

⁴ κρείσσονα LT. ⁵ — τοῦ κόπου LT. ⁶ Εἰ LT. ⁷ — μὲν L.
⁸ ἀσφαλὴν L, ἀσφαλῆν T. ¹ — τοῦ E. ² ὅς L.

σεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς
δικαιосύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶ
3 βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος·
μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφομοιω-
μένος³ δὲ τῷ νύμφῃ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ⁴ δεκάτην Ἀβραάμ
5 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν
ἐκ τῶν νύμφῃ⁵ Δευ⁶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντο-
λὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁷ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον,
τουτέστι⁸, τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθό-
6 τας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμε-
νος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν⁹ Ἀβραάμ, καὶ τὸν
7 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας ἐλόγηκε¹⁰. χωρὶς δὲ πάσης
ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖ-
8 ται. καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι
9 λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καί,
ὡς ἔπος εἶπεν¹¹, διὰ¹² Ἀβραάμ καὶ Δευ¹³ ὁ δεκάτας
10 λαμβάνων δεδεκάτῳται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ
πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ δ¹⁴ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Δευτερικῆς¹⁵ ἱερωσύνης
ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ¹⁶ νενομοθέτητο¹⁷. τίς ἔτι
χρεία, 'κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ' ἕτερον ἀνίστασ-
θαι ἱερέα, καὶ οὐ 'κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν' λέγεσθαι;
12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ
13 νόμου μετάθεσις γίνεται· ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε
14 τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέ-
ταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερω-
15 σύνης Μωσῆς¹⁸ ἐλάλησε. Καὶ περισσότερον ἔτι
κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκικῆς¹⁹ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκατα-

³ ἀφομοιωμένος T. ⁴ - καὶ L. ⁵ - νύμφῃ L. ⁶ Δευτεῖ T.
⁷ ἀποδεκατοῦν T. ⁸ τοῦτ' ἐστὶν T. ⁹ (ν) - τὸν L.
¹⁰ ἐλόγηκεν L. ¹¹ εἶπεν L. πατρῷ. ¹² δι' L. ¹³ Δευτεῖς L.
Δευτεῖς T. ¹⁴ - ὁ L. ¹⁵ Δευτερικῆς T. ¹⁶ αὐτῆς L. ¹⁷ νενο-
μοθέτηται L. ¹⁸ περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς L. ¹⁹ σαρκικῆς L.

λύτου· μαρτυρεῖ²⁰ γάρ, ‘Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 17
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.’ Ἀθέτησις μὲν γὰρ 18
γίνεται προαγωγῆς ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
καὶ ἀνωφελές· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα- 19
γωγῇ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι’ ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.
Καὶ καθ’ ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας· οἱ μὲν γάρ, 20, 21
χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δέ, μετὰ²¹
ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, ‘Ὡμοσε
Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ²²·’ κατὰ τοσοῦτον²³ 22
κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἑγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ 23
μὲν, πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς²⁴, διὰ τὸ θανάτῳ
κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς 24
τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ 25
σῶζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους
δι’ αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν
ὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦτος γὰρ ἡμῶν²⁵ ²⁶ ἔπρεπεν ἀρχιε- 26
ρεὺς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·
ὃς οὐκ ἔχει καθ’ ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, 27
πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,
ἐπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,
ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστη- 28
σιν²⁷ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα
τετελειωμένον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον 8
ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου
τῆς μεγαλowsύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λει- 2
τουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ
Κύριος, καὶ¹ οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς 3
τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν
ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν 4

²⁰ μαρτυρεῖται I.T.²¹ μεθ’ L.²² — κατὰ τὴν τάξιν

Μελχισεδέκ T.

²³ τοσοῦτο I.T.²⁴ ἱερεῖς γεγονότες L.²⁵ ἡμῶν T, *for* *san* *errore*.²⁶ + καὶ T[L].²⁷ καθίσταται *san*L *errore*.¹ — καὶ I.T.

γάρ² ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων³
 5 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν⁴ νόμον τὰ δῶρα, οἵτινες
 ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων,
 καθὼς κεχηρημάτισται Μωσῆς⁵ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν
 σκηνὴν, "Ορα," γάρ φησι, "ποιήσης⁶ πάντα κατὰ
 6 τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει." νυνὶ⁷ δὲ
 διαφορωτέρας τέτυχε⁸ λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ-
 τονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν
 7 ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη
 8 ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐξητεῖτο τόπος. μεμ-
 φόμενος γὰρ αὐτοῖς⁹ λέγει, "Ἰδού, ἡμέραι ἔρχονται,
 λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
 9 καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν. οὐ κατὰ
 τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν
 ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου¹⁰ τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγα-
 γεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
 μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν,
 10 λέγει Κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη¹¹ ἦν διαθήσομαι
 τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
 Κύριος, διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
 καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς. καὶ ἔσομαι
 αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.
 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον¹² αὐτοῦ,
 καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γινῶθι τὸν
 Κύριον. ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐ-
 12 τῶν¹³ ἕως μεγάλου αὐτῶν. ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς
 ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 13 ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι." Ἐν τῷ λέγειν,
 "Καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. τὸ δὲ παλαιού-
 μενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.
 9 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ¹ δικαιώματα
 2 λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατε-
 σκευασθῆ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα

² οὖν L.³ - τῶν ἱερέων LT.⁴ - τὸν LT.⁵ Μωσῆς LT.⁶ ποιήσεις LT.⁷ νῦν LT.⁸ τέτυχεν LT.⁹ αὐτοῖς L.¹⁰ - μου E.¹¹ + [μου] L.¹² πολίτην LT.¹³ - αὐτῶν L.¹ - σκηνὴ LT.

καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἁγία². μετὰ 3
 δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἁγία
 ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβω- 4
 τὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυ-
 σίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ
 ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς
 διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβιμ³ δόξης, κατα- 5
 σκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέ-
 γειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, 6
 εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντός⁴ εἰσίσιν οἱ
 ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευτέ- 7
 ραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς
 αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἁγνοημάτων· τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ 8
 Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι
 τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· ἣτις παραβολὴ 9
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν⁵ δῶρά τε καὶ
 θυσῖαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνειδήσιν
 τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ 10
 πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι⁶
 σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χρισ- 11
 τὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων⁷ ἀγα-
 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ
 χειροποιήτου, τουτέστιν⁸, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,
 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ 12
 ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὰ ἁγία, αἰωνίαν
 λύτρωσιν εὐράμενος⁹. εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τρά- 13
 γων¹⁰, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοι-
 νωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύ- 14
 ματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ Θεῷ,
 καθαρῶς τὴν συνειδήσιν ὑμῶν¹¹ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
 εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι¹²; Καὶ διὰ τοῦτο δια- 15

² ἁγία BET, αἱ ἁγία. ἁγίων L.

παντός LT.

³ ἦν LT.³ Χερουβειν LT.⁴ διὰ⁶ δικαιώματα (-καὶ) LT.⁷ γενομένων L.⁸ τοῦτ' ἐστὶν T.⁹ εὐρόμενος B.¹⁰ τράγων καὶ ταύρων LT.¹¹ ἡμῶν L.¹² + καὶ ἀληθινῶς L.

θήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος¹⁵. ὅθεν οὐδ'¹⁴ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος¹⁵ ἔγκεκαίνισται. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ¹⁶ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ¹⁷ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἑρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισε¹⁸, λέγων, 'Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε¹⁸. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἵματος¹⁹ ἐκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις²⁰ παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν²¹ ὁ²⁰ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν²¹ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν²² ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· οὕτως²³ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

¹⁵ , L.T.
¹⁷ + τῶν L.T.
²⁰ - ὁ L.

¹⁴ οὐδὲ L.T.
¹⁸ ἐρράντισεν L.T.
²¹ νῦν L.T.

¹⁵ ἐν T.
²² + τῆς L.

¹⁶ + τὸν L.
¹⁹ εἰσῆλθεν ἅγια T.
²³ + καὶ L.T.

ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγα- 10
θῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ'
ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις δι¹ προσφέρουσιν εἰς
τὸ διηνεκές, οὐδέποτε δύναται² τοὺς προσερχομένους
τελειῶσαι. ἔπει οὐκ³ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι; 2
διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς
λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους⁴. ἀλλ' ἐν αὐταῖς 3
ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ 4
αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ 5
εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, 'Θυσίαν καὶ
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·
ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας⁵. 6
τότε εἶπον, 'Ἴδου ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγρα- 7
πται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά
σου.' Ἀνώτερον λέγων, 'Ὅτι θυσίαν⁶ καὶ προσ- 8
φορὰν⁷ καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας⁸, αἵτινες κατὰ τὸν⁹ νόμον
προσφέρονται, τότε εἶρηκεν, 'Ἴδου ἤκω τοῦ ποιῆσαι, 9
ὁ Θεός¹⁰, τὸ θέλημά σου.' ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα
τὸ δεύτερον στησῇ· ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσ- 10
μὲν οἱ¹¹ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ¹² Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς¹³ ἔστηκε καθ' 11
ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσ-
φέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν
ἁμαρτίας· αὐτοὺς¹⁴ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσεν- 12
έγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ
Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ 13
αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μὴ γὰρ προσ- 14
φορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἀγιαζομένους.
Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ 15
γὰρ τὸ προειρηκέναι¹⁵, 'Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθή- 16
σομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει

¹ αἷς T.
ρισμένους L.
φορὰς LT.

² δύναται L.
⁵ ἡδόκησας LT.
⁸ ἡδόκησας LT.

³ — οὐκ BE.
⁶ θυσίας LT.
⁹ — τὸν LT.

⁴ κεκαθε-
⁷ προσ-
¹⁰ — ὁ Θεός LT.

¹¹ — οἱ BE.
¹⁵ εἰρηκέναι L.

¹² — τοῦ LT.

¹³ ἀρχιερεὺς L.

- Κύριος, δίδους νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ
 17 ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹⁶ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
 18 μνησθῶ¹⁷ ἔτι· Ὅπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκ ἔτι¹⁸
 προσφορά περὶ ἁμαρτίας.
- 19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
 20 τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
 ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσμα-
 21 τος, τουτέστι¹⁹, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν
 22 ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθι-
 νῆς καρδίας ἐν πληροφωρίᾳ πίστεως, ἑρρατισμένοι²⁰
 23 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ λελουμέ-
 νοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν
 τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειάμενος·
 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης
 25 καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυνα-
 γωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦν-
 26 τες· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 τὴν ἡμέραν· Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν
 μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ
 27 ἔτι¹⁸ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· φοβερὰ δέ
 τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
 28 τος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως²¹,
 χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνή-
 29 σκει· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας
 ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης κοινὸν ἡγῆσάμενος ἐν ᾧ ἡγιασθη, καὶ τὸ
 30 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἶδαμεν γὰρ τὸν
 εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
 Κύριος· καὶ πάλιν, Ὁ Κύριος κρινεῖ²² τὸν λαὸν αὐτοῦ·
 31, 32 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζώντος. Ἀνα-
 μιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισ-
 θέντες πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων·
 33 τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι·

¹⁶ τὴν διάνοιαν L.¹⁷ μνησθήσομαι LT.¹⁸ οὐκέτι LT.¹⁹ τοῦτ' ἐστίν T.²⁰ ἑρρατισμένοι (ἑρ. L) LT.²¹ Μω-
σέως LT.

σέως LT.

²² Κρινεῖ κύριος LT.

τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γένη-
θέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου²³ συνεπαθήσατε, καὶ 34
τὴν ἄρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἐν²⁴ ἑαυτοῖς κρείτ-
τονα²⁵ ὑπαρξίν ἐν οὐρανοῖς²⁶ καὶ μένουσαν. μὴ ἀποβά- 35
λῃτε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδο-
σίαν μεγάλην²⁷. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ 36
θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγ-
γελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος 37
ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιος²⁸ ἐκ πίστεως ζήσεται· 38
καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν
αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, 39
ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

ἜΣΤΙ δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμά- 11
των ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυ- 2
ρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι 3
τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων
τὰ βλεπόμενα¹ γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν 4
Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρ-
τυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις
αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ². καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἐτι λαλεῖται³.
Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ 5
‘οὐχ εὑρίσκετο⁴, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός·’ πρὸ
γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ⁵ μεμαρτύρηται ‘εἰρησθη-
κέναι⁶ τῷ Θεῷ·’ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆ- 6
σαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ,
ὅτι ἐστί, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης
γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν
κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο
κληρονόμος. Πίστει⁷ καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν 8

²³ δεσμοῖς LT.²⁴ - ἐν LT.²⁵ ἑαυτοὺς κρείσσονα L.²⁶ - ἐν οὐρανοῖς LT.²⁷ μεγάλην μισθαποδοσίαν LT.²⁸ + μου LT.¹ τὸ βλεπόμενον LT.² τῷ Θεῷ L.³ λαλεῖ LT.⁴ ἠύρίσκετο LT.⁵ - αὐτοῦ LT.⁶ εὐα-

ρεσθηκέναι LT.

⁷ + ὁ L.

- ἐξελθεῖν εἰς τὸν⁸ τόπον ὃν ἤμελλε⁹ λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.
- 9 Πίστει παρώκησεν εἰς τὴν¹⁰ γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν¹¹ συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς
- 10 αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.
- 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν¹²,
- 12 ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν¹³, καὶ ταῦτα νεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὥσθι¹⁴ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμη-
- 13 τος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόν-
τες¹⁵ τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πεσθέντες¹⁶, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες
- 14 ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζη-
15 τοῦσι. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον¹⁷,
- 16 εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νυνὶ¹⁸ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν¹⁹, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν·
- 17 ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ
- 18 προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη, «Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·
- 19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς²⁰ ὁ
- 20 Θεός, ὃθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πί-
στει²¹ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν²² Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ
- 21 καὶ τὸν Ἡσαῦ²³. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἔκασ-
τον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε²⁴. καὶ προσεκίνησεν
- 22 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ

⁸ — τὸν LT.⁹ ἔμελλεν LT.¹⁰ — τὴν LT.¹¹ συν T.¹² — ἔτεκεν LT.¹³ ἐγενήθησαν L.¹⁴ ὡς ἡ LT.¹⁵ προσ-

δεξάμενοι L.

¹⁶ — καὶ πεσθέντες LT.¹⁷ ἐξέβησαν LT.¹⁸ νυν LT.¹⁹ τοῦτ' ἐστίν T.²⁰ ἐγείρειν δύναται L.²¹ + καὶ LT.²² ὑπλόγησεν L.²³ Ἡσαῦ E, ποτ B (cf. xii. 16).

τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημό-
νευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πί- 23
σται Μωσῆς²⁴ γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστείον τὸ παιδίον· καὶ
οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα²⁵ τοῦ βασιλέως. Πίστει 24
Μωσῆς²⁴ μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς Φαραώ, μᾶλλον ἐλόμενος¹¹ συγκακουχεῖσθαι 25
τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἣ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπό-
λουσιν· μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν²⁶ Αἰ- 26
γύπτῃ²⁷ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ·
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει κατέ- 27
λιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασι-
λέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. Πί- 28
σται πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων²⁸ τὰ πρωτότοκα, θίγῃ
αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς 29
διὰ ξηρᾶς²⁹. ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατε-
πόθησαν. Πίστει τὰ τεῖχη Ἱεριχὼ ἔπεσε³⁰, κυκλω- 30
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ 31
συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατα-
σκόπους μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει 32
γάρ με³¹ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ
τε³² καὶ³³ Σαμψὼν καὶ³³ Ἰεφθάε, Δαβὶδ³⁴ τε καὶ Σα-
μουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνί- 33
σαντο βασιλείας, ἐργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν 34
δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας³⁵, ἐνεδυνα-
μώθησαν³⁶ ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον 35
γυναῖκες³⁷ ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι
δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι 36
δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ

²⁴ Μωσῆς ΙΤ.²⁵ δόγμα L.²⁶ - ἐν T.²⁷ Αἴγυπ-

του ΙΤ.

²⁸ ὀλοθρεύων ΙΤ.²⁹ + γῆς ΙΤ.³⁰ ἔπεσαν ΙΤ.³¹ με γάρ ΙΤ.³² - τε L.³³ - καὶ L.³⁴ Δαυιδ ΙΤ.³⁵ μαχαίρας ΙΤ.³⁶ ἐδυναμώθησαν L.³⁷ γυναῖκας L.

37 δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας³⁵ ἀπέθανον· περι-
ῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὕστερου-
38 μνοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ
κόσμος· ἐν³⁸ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ
39 σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν
40 ἐπαγγελίαν³⁹, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
βλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12 ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περι-
κείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι
πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς
2 τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφορῶντες
εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυ-
ρόν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρό-
3 νου τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν¹. ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν
τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς
αὐτὸν² ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

4 Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν
5 ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρα-
κλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· 'Υιέ μου,
μὴ ὀλεγῶρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ' αὐ-
6 τοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει·
7 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.³ Εἰ³ παι-
δείαν ὑπομένετε⁴, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός·
8 τίς γὰρ ἐστίν⁵ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρὶς
ἐστε παιδείας, ἥς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νό-
9 θοι ἐστε καὶ οὐχ υἱοί⁶. εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα⁷.
οὐ πολλῶ⁸ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν
10 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας
ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ

³⁸ ἐπὶ LT.³⁹ τὰς ἐπαγγελίας LT.¹ ἐκάθισεν LT.² αὐτὸν LT.³ εἰς LT.⁴ . LT.⁵ -ίστω LT.⁶ καὶ οὐχ

υἱοὶ ἐστε LT.

⁷ ἐνετρεπόμεθα E.⁸ πολὺ LT.

τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ 11 χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. Διὸ 'τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ 12 παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε' καὶ 'τροχιάς 13 ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,' ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ 14 πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς 15 χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλή, καὶ διὰ ταύτης⁹ μαινωθῶσι¹⁰ πολλοί· μὴ τις 16 πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ¹¹, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδoto¹² τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ¹³. ἵστε γὰρ ὅτι 17 καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καί- περ μετὰ δακρύνων ἐκζητήσας αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει¹⁴, καὶ 13 κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνώφῳ, καὶ σκότῳ¹⁵, καὶ θυέλλῃ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκού- 19 σαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, 'Κἂν θηρίον 20 θίγῃ τοῦ ὄρους λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευ- θήσεται¹⁶·' καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, 21 Μωσῆς¹⁷ εἶπεν, "Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος·" ἀλλὰ 22 προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, 'Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν¹⁸ ἀγγέλων,' πανηγύρει¹⁹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς 23 ἀπογεγραμμένων²⁰, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύ- μασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας με- 24 σίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονα²¹ λα- λοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε 25

⁹ δι' αὐτῆς L.¹⁰ (ν) + οἱ LT.¹¹ Ἡσαῦ S, non E.¹² ἀπέδoto LT.¹³ ἐαυτοῦ LT.¹⁴ - ὄρει L.¹⁵ ζόφῳ LT.¹⁶ - ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται LT.¹⁷ Μωσῆς LT.¹⁸ , L.¹⁹ Συνηγμένη SLT πανηγύρει κυπ v. 22.²⁰ ἀπογεγραμμένων ἐν

οὐρανοῖς LT.

²¹ κρείττον LT.

τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον²², τὸν²³
 ἐπὶ τῆς²⁴ γῆς παραιτησάμενοι²⁵ χρηματίζοντα, πολ-
 λῶ²⁶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφό-
 26 μνοι, οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ
 ἐπήγγελλται, λέγων, "Ἐτι ἅπαξ ἐγὼ σείω²⁷ οὐ μόνον
 27 τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν." Τὸ δέ, "Ἐτι ἅπαξ,"
 δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν²⁸ μετάρθεσιν, ὡς πεποιημέ-
 28 νων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. διὸ βασιλείαν
 ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς
 λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλα-
 29 βείας²⁹. καὶ γὰρ "ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων."

13 Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ
 2 ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενί-
 3 σαντες ἀγγέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς
 συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄν-
 4 τες ἐν σώματι. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη
 ἀμιάντος· πόρνους δὲ¹ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.
 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν·
 αὐτοὺς γὰρ εἴρηκεν, "Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε
 6 ἐγκαταλείπω²." ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, "Κύριος
 ἐμοὶ βοηθός, καὶ³ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσῃ μοι
 7 ἄνθρωπος⁴." Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν,
 οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν
 ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μι-
 μείσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς⁵ καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ
 9 εἰς τοὺς αἰῶνας. διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ
 περιφέρεσθε⁶. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
 καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ
 10 περιπατήσαντες⁷. Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φα-
 γεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν⁸ οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων⁹ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας¹⁰

²² ἐξέφυγον L. ²³ — τὸν LT. ²⁴ — τῆς LT. ²⁵ + τὸν LT.

²⁶ πολὺ LT. ²⁷ σείσω LT. ²⁸ τὴν τῶν σαλευομένων L.

²⁹ εὐλαβείας καὶ δέους LT. ¹ γὰρ L. ² ἐγκαταλείπω T.

³ [καὶ] L. ⁴ · τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; LT. ⁵ χθὲς LT.

⁶ παραφέρεσθε LT. ⁷ περιπατοῦντες L. ⁸ — ἐξουσίαν T.

⁹ ζῶων L. ¹⁰ — περὶ ἁμαρτίας T, περὶ ἁμαρτίας post ἀγία πνεύματι L.

εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώ-
ματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ 12
Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν
λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἐξερχώμεθα 13
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμόν
αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πό- 14
λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ 15
οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός¹¹ τῷ
Θεῷ, τουτέστι¹², καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ 16
ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται
ὁ Θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· 17
αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
ὥς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο
ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελεῖς γὰρ ὑμῖν
τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθάμεν¹³ γάρ, 18
ὅτι καλὴν συνειδήσιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς
θέλοντες ἀναστρέφεσθαι· περισσοτέρως δὲ πα- 19
ρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ
ὑμῖν.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν 20
τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι δια-
θήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι 21
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα
αὐτοῦ, ¹⁴ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων¹⁵. ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε¹⁶ τοῦ λόγου 22
τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστεila
ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν¹⁷ Τιμόθεον ἀπολελυ- 23
μένον, μεθ' οὗ, εἰν τάχιον ἔρχηται, ὁψομαι ὑμᾶς.
Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάν- 24

¹¹ διὰ παντός L.T.¹⁴ + αὐτῷ L.¹⁷ + ἡμῶν L.¹² τοῦτ' ἔστιν T.¹⁵ — τῶν αἰώνων T.¹³ πεποιθόμεθα L.T.¹⁶ ἀνέχεσθαι L.

τας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
25 λίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμο-
θέου. ¹⁸

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ¹.

- 1 ΙΑΚΩΒΟΣ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ,
χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
3 ρασμοῖς περιπέσῃτε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾦτε τέλειοι
5 καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις
ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος
Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθῇ-
6 σεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινό-
μενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης
7 ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεται² τι παρὰ τοῦ Κυρίου.
8 ἄνῃρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
9 αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ
10 ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ,
11 ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ
ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ
τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώ-
που αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
12 πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἄνῃρ ὃς

¹⁸ + Ἐν στίχοις ψγ S: deest subscriptio in LT. ¹ — τοῦ ὁπο-
στόλου S: Ἐπιστολαὶ (— Ἐπιστ. L) καθολικαί. Ἰακώβου ἐπιστολὴ
LT. ² λήψεται LT.

ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται² τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος³ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, “Ὅτι ἀπὸ τοῦ⁴ Θεοῦ⁵ 13 πειράζομαι.” ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται, 14 ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ 15 ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα 16, 17 δόσις ἀγαθή, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ’ ᾧ οὐκ ἐνὶ παραλλαγῇ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βουλευθεὶς 18 ἀπεκύνησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ⁶ κτισμάτων.

“Ὡστε⁷, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω⁸ πᾶς ἄνθρωπος 19 ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρός, δικαιοσύνην Θεοῦ σὲ 20 κατεργάζεται⁹. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ 21 περισσεΐαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἱμνυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γί- 22 νεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί¹⁰, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου 23 ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατε- 24 νόησε γὰρ ἑαυτόν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὅποιος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον 25 τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὗτος¹¹ οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἰ¹² 11 τις 26 δοκεῖ θρησκός εἶναι ἐν ὑμῖν¹³, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ¹⁴, ἀλλ’¹⁵ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ¹⁶, τούτου μάταιος ἢ θρησκεία. θρησκεία καθαρά καὶ ἀμίαντος 27

³ — ὁ Κύριος LT.⁴ — τοῦ LT.⁵ ἑαυτοῦ T.⁶ ἴστε L.⁷ + δὲ L.⁸ οὐκ ἐργάζεται L.⁹ ἀκροαταὶ μόνον LT.¹⁰ — οὗτος L.¹¹ + δὲ L.¹² — ἐν ὑμῖν LT.¹³ ἀλλὰ LT.¹⁴ ἑαυτοῦ LT.

παρὰ τῷ¹⁵ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

- 2 ἈΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις¹ ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς
 2 δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν² συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ
 3 καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι, καὶ ἐπιβλέψῃτε³ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ εἴπητε αὐτῷ⁴, “Σὺ κάθου ὡδε καλῶς,” καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, “Σὺ στῇθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὡδε⁵ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
 4 μου.” καὶ⁶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε
 5 κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου⁷ τούτου⁸, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;
 6 ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ⁹ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι
 7 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ’ ὑμᾶς; Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφὴν, ‘Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν,’ καλῶς ποιεῖτε.
 9 εἰ δὲ προσωποληπτέτε¹⁰, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχομένοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ¹¹ δὲ ἐν ἐνί, γέγονε
 11 πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπών, ‘Μὴ μοιχεύσῃς,’ εἶπε καί, ‘Μὴ φονεύσῃς.’ εἰ δὲ οὐ μοιχεύσῃς, φονεύσῃς¹²
 12 δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες
 13 κρίνεσθαι. ἢ γὰρ κρίσις ἀνθρώπων¹³ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος. καὶ¹⁴ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.
 14 Τί τὸ¹⁵ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις¹⁶

¹⁵ —τῷ L.¹ προσωποληψίαις LT.² —τὴν L.³ ἐπιβλέψῃτε δὲ T.⁴ —αὐτῷ LT.⁵ —ὡδε LT.⁶ —καὶ T.⁷ τῷ κόσμῳ LT.⁸ —τούτου LT.⁹ οὐχί LT.¹⁰ προσωπολημ-

πτέτε LT.

¹¹ τηρήσῃ, πταίσῃ LT.¹² μοιχεύεις, φονεύεις LT.¹³ ἀνθρώπων LT.¹⁴ —καὶ LT.¹⁵ —τὸ L.¹⁶ τις λέγει L.

ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφή γυμνοὶ ὑπάρχωσι 15 καὶ λειπόμενοι ᾤσι¹⁷ τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἶπη δέ 16 τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, “Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε,” μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ¹⁸ ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίσ- 17 τις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη¹⁸, νεκρά ἐστι καθ’ ἑαυτήν. ἀλλ’ 18 ἐρεῖ τις, “Σὺ πίστιν ἔχεις, καγὼ ἔργα ἔχω.” δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ¹⁹ τῶν ἔργων σου²⁰, καγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου²¹. σὺ πισ- 19 τεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἰς ἐστὶ²². καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶ- 20 ναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων, νεκρά²³ ἐστίν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων 21 ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς 22 ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, ‘Ἐπίστευσε δὲ 23 Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην,’ καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. Ὁράτε τοίνυν²⁴ ὅτι 24 ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων 25 ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύ- 26 ματος νεκρόν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, 3 εἰδότες ὅτι μείζον κρίμα¹ ληψόμεθα². πολλὰ γὰρ 2 πταίμεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Ἰδοὺ³ τῶν ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στό- 3 ματα βάλλομεν πρὸς⁴ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν⁵, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν⁶. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα 4

¹⁷ — ᾤσι T. ¹⁸ ἔχη ἔργα LT. ¹⁹ χωρὶς LT. ²⁰ — σου LT.
²¹ — μου T. ²² εἰς ἐστίν ὁ θεός L, εἰς ὁ θεός ἐστίν T. ²³ ἀργή LT.
²⁴ — τοίνυν LT. ¹ κρίμα SBEI. ² ληψόμεθα LT.
³ εἰ δὲ LT. ⁴ εἰς LT. ⁵ ἡμῖν αὐτούς T. ⁶ μετάγομεν αὐτῶν

τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων⁷ ἐλαυνόμενα, μετὰγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν 5 ἡ ὀρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται. οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχᾷ⁸. Ἴδον 6 ὅλγον⁹ πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὃ κόσμος τῆς ἀδικίας. οὕτως¹⁰ ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ 7 φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γέεννης· πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἔρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι¹¹. 9 ἀκατάσχετον¹² κακόν, μεστή ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεόν¹³ καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν 10 Θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. σὺ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα 11 οὕτω γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς 12 βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ¹⁴ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. 13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι 14 σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν¹⁵ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε 15 κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ'¹⁶ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια¹⁷, ἐκεῖ ἀκαταστα- 17 σία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνὴ ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιά- 18 κριτος καὶ¹⁸ ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ τῆς¹⁹ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.

⁷ ἀνέμων σκληρῶν ΙΤ.⁸ μεγάλα αὐχεῖ ΙΤ.⁹ ἡλίκην ΙΤ.¹⁰ — οὕτως ΙΤ.¹¹ δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων Ι.¹² ἀκατάστα-

των ΙΤ.

¹³ κύριον ΙΤ.¹⁴ οὕτω ἀλυκὸν ΙΤ.¹⁵ ἐρίθειαν ΙΤ.¹⁶ ἀλλὰ Τ.¹⁷ ἐρίθεια ΙΤ.¹⁸ — καὶ ΙΤ.¹⁹ — τῆς ΙΤ.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦ- 4
θεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς
μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε 2
καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε
καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε θε³, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰ- 3
τεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. Μοι- 4
χοι καὶ³ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ
κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὃς ἀν⁴ οὖν βουληθῇ
φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.
ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφή λέγει⁵, ‘Πρὸς φθόνον 5
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατέκνησεν⁶ ἐν ἡμῖν;’ μείζονα 6
δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, ‘Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.’ Ὑποτά- 7
γητε οὖν τῷ Θεῷ. ἀντίστητέ⁷ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύ-
ξεται ἀφ’ ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. 8
καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρ-
δίας, δίψυχοι· ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ 9
κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω,
καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ⁸ 10
Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλα- 11
λῶν ἀδελφοῦ, καὶ⁹ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, κατα-
λαλεῖ νόμον, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις,
οὐκ εἰ ποιητῆς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς. εἰς ἐστὶν ὁ 12
νομοθέτης¹⁰ ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ¹¹
τίς εἰ θε¹² κρίνεις¹² τὸν ἕτερον¹²;

ἌΓΕ νῦν οἱ λέγοντες, “Σήμερον καὶ¹⁴ αὔριον 13
πορευσώμεθα¹⁵ εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν¹⁶
ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα¹⁷ καὶ ἐμπορευσώμεθα¹⁸, καὶ κερδήσω-
μεν¹⁹.” οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ²⁰ τῆς αὔριον· ποία 14

¹ + πόθεν LT.² — δὲ LT.³ — Μοιχοὶ καὶ LT.⁴ ἐὰν LT.⁵ ; T.⁶ κατέκνησεν L.⁷ + δὲ L.⁸ — τοῦ LT.⁹ ἢ LT.¹⁰ + καὶ κριτῆς, LT.¹¹ + δὲ LT.¹² ὁ κρίνων LT.¹³ πλησίον LT.¹⁴ ἢ BEL.¹⁵ πορευ-¹⁶ σώμεθα BELT.¹⁷ ποιήσομεν BELT.¹⁸ — ἕνα L.¹⁹ ἐμπορευσώμεθα BELT.²⁰ κερδήσομεν BELT.²¹ τὰ L.

γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ²¹ ἐστίν²² ἡ πρὸς ὀλίγον
 15 φαινομένη, ἔπειτα δὲ²³ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν
 ὑμᾶς, “Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν²⁴, καὶ
 16 ποιήσωμεν²⁵ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.” νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
 ταῖς ἀλαζονείαις²⁶ ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
 17 πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ
 ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

5 ἌΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ
 2 ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλου-
 τος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα
 3 γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατιώται,
 καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγε-
 ται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθισαυρίσατε ἐν
 4 ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν
 ἀμνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ’
 ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
 5 ὦτα Κυρίου Σαβαωθ εἰσεληλύθασιν¹. ἐτρυφήσατε ἐπὶ
 τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε. ἐθρέψατε τὰς καρδίας
 6 ὑμῶν ὡς² ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύ-
 σατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας
 τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
 καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ’ αὐτῷ, ἕως ἂν³ λάβῃ
 8 ὑετὸν⁴ πρῶϊμον⁵ καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ
 ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
 9 τοῦ Κυρίου ἤγγικε. Μὴ στεναίετε κατ’ ἀλλήλων,
 ἀδελφοί⁶, ἵνα μὴ κατακριθῆτε⁷. ἰδοὺ⁸ κριτὴς πρὸ τῶν
 10 θυρῶν ἔστηκεν. Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας,
 ἀδελφοί μου⁹, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας
 11 οἱ ἐλάλησαν¹⁰ τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν
 τοὺς ὑπομένοντας¹¹. τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε,

²¹ — γάρ L.²² ἐστε LT.²³ καὶ LT.²⁴ ζήσωμεν LT.²⁵ ποιήσωμεν BELT.²⁶ ἀλαζονείαις T.¹ εἰσελήλυθαν LT.² — ὡς LT.³ — ἂν T.⁴ — ὑετὸν LT.⁵ πρῶϊμον T.⁶ ἀδελφοί, κατ’ ἀλλήλων LT.⁷ κριθῆτε LT.⁸ — ὁ BLT.⁹ ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας (— μου) LT.¹⁰ — ἐν L.¹¹ ὑπο-
μείναντας L.

Κεφ. ι. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ Α. 529
καὶ τὸ τέλος Κυρίου ἴδετε¹², ὅτι πολὺσπλαγχνός
ἐστὶν ὁ Κύριος¹³ καὶ οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δέ, 12
ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε
τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ
ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν¹⁴ πέσητε.
Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; 13
ψαλλέτω. ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω 14
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθω-
σαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτόν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ¹⁵ Κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει 15
τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρ-
τίας ἢ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολο- 16
γεῖσθε¹⁶ ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα¹⁷, καὶ ἔσχεσθε¹⁸
ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε. πολὺ ἰσχύει δέησις
δικαίου ἐνεργουμένη. Ἡλίας¹⁹ ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο- 17
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέ-
ξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ
μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς 18
ὑετὸν ἔδωκε²⁰, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
Ἀδελφοί²¹ ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη- 19
θείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ 20
ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώ-
σει ψυχὴν²² ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν. 23

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ¹

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς 1
παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καπ-

¹² ἴδετε T. ¹³ — ὁ Κύριος T. ¹⁴ ὑπὸ κρίσιν BELT.
¹⁵ — τοῦ LT. ¹⁶ + οὖν LT. ¹⁷ τὰς ἁμαρτίας L. ¹⁸ προσέ-
χεσθε L. ¹⁹ Ἡλίας LT. ²⁰ ἔδωκεν ὑετὸν L. ²¹ + μου L.
²² + αὐτοῦ L. ²³ + Ἰακώβου ἐπιστολὴ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβ. B.
¹ Πέτρον καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη B: Πέτρον A. ταπντων LT.
34

- 2 παδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
- 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς² εἰς ἐλπίδα ζωσαν δι' ἀναστάσεως
- 4 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
- 5 οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς³, τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆ-
- 6 ναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ⁴, λυπηθέντες ἐν τοικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμώ-
- 7 τερον⁵ χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὗρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν⁶,
- 8 ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ εἰδότες⁷ ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες, πιστεύοντες δέ, ἀγα-
- 9 λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν⁸, σωτηρίαν ψυχῶν·
- 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρένησαν⁹ προφητῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,
- 11 ἔρευνῶντες¹⁰ εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
- 12 Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμεῖν¹¹ δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς ἐν¹² Πνεύματι Ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ,
- 13 εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύβαι. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ¹³ συσχηματιζόμενοι ταῖς

² ὑμᾶς Ε. ³ ὑμᾶς ΙΤ. ⁴ - ἐστὶ Τ. ⁵ πολυτιμότερον ΙΤ. ⁶ δόξαν καὶ τιμὴν ΙΤ. ⁷ ἰδόντες ΙΤ. ⁸ - ὑμῶν Τ.
⁹ ἐξηραύνησαν Τ. ¹⁰ ἐραυνῶντες Τ. ¹¹ ὑμῶν ΙΤ.
¹² - ἐν ΙΤ. ¹³ συν Τ.

πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ 15
 τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ
 ἀναστροφῇ γενήθητε· διότι γέγραπται, '14⁹ Ἅγιοι 16
 γένησθε¹⁵, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι¹⁶.' Καὶ εἰ πατέρα ἐπι- 17
 καλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως¹⁷ κρίνοντα κατὰ τὸ
 ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν
 χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀρ- 18
 γυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
 ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμῇ αἵματι ὡς 19
 ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ· προεγνωσ- 20
 μένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ
 ἐπ' ἐσχάτων¹⁸ τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, τοὺς δι' αὐτοῦ 21
 πιστεύοντας¹⁹ εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε-
 κρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν
 καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικό- 22
 τες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος²⁰ εἰς
 φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς²¹ καρδίας ἀλ-
 λήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ 23
 σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
 Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα²². διότι 'πᾶσα σὰρξ 24
 ὡς²³ χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου²⁴ ὡς ἄνθος
 χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ²⁵
 ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.' 25
 Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ 2
 ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς 2
 ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιπο-
 θήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῇτε¹, ἀπερ² ἐγεύσασθε ὅτι 3
 χρηστὸς ὁ Κύριος.

Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ- 4
 πων μὲν ἀποδοδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτόν,
 ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομείσθε, 5

¹⁴ + ὅτι T.¹⁵ ἔσεσθε LT.¹⁶ - εἰμι LT.¹⁷ ἀπροσω-

πολήπτως LT.

¹⁸ ἐσχάτου LT.¹⁹ πιστοὺς LT.²⁰ - διὰ Πνεύματος LT.²¹ - καθαρᾶς LT.²² - εἰς τὸν

αἰῶνα LT.

²³ - ὡς L.²⁴ αὐτῆς LT.²⁵ - αὐτοῦ L.¹ + εἰς σωτηρίαν LT.² εἰ L.

- οἶκος πνευματικός,³ ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ⁴ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ
 6 Χριστοῦ. Διὸ καὶ⁵ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ⁶, ‘Ἴδου
 τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον, ἐκλεκτόν, ἐντι-
 μόν· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ.’
 7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δέ,
 ‘λίθον’ ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
 8 νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,⁷ καὶ ‘λίθος προσκόμματος
 καὶ πέτρα σκανδάλου’ οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ
 9 ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· ὑμεῖς δὲ γένος ἐκ-
 λεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς
 περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ
 σκοτόντος ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστόν αὐτοῦ
 10 φῶς· οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ
 ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
 11 ἈΓΑΠΗΤΟΙ, παρακαλῶ ὥς παροίκους καὶ παρε-
 πιδήμους, ἀπέχεσθαι⁸ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵ-
 12 τινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστρο-
 φὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ
 καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
 ἔργων ἐποπτεύσαντες⁹ δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
 13 ἐπισκοπῆς· Ὑποτάγητε οὖν¹⁰ πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτί-
 σει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·
 14 εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι’ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδί-
 15 κησιν μὲν¹¹ κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι
 οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούντας
 16 φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. ὡς
 ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας
 17 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ’ ὡς δούλοι Θεοῦ¹². πάντας τιμή-
 σατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε,
 τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
- 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς
 δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν,
 19 ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ

³ + εἰς L.
 - τῇ *tantum* T.
 οντες LT.

⁴ - τῷ LT.

⁷ λίθος L.

¹⁰ - οὖν L.

⁵ διότι LT.

⁸ + ὑμᾶς L.

¹¹ - μὲν LT.

⁶ ἡ γραφή L.

⁹ ἐποπτεύ-

¹² θεοῦ δούλου T.

συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο¹³ χάρις παρὰ Θεοῦ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν¹⁴, ἡμῖν¹⁵ ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ. ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπέλει. παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως. ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν. οὐ τῷ μύλῳπι αὐτοῦ¹⁶ ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα¹⁷. ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ὍΜΟΙΩΣ, αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδί-³οις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἰ τινες ἀπειθούσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται², ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς³ τριχῶν⁴, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου⁵ πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἁγίαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν⁷ τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν⁶ καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα. ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικεῖ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι⁸ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι⁹ τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

¹³ + γὰρ LT. ¹⁴ ὑμῶν BEL. ¹⁵ ὑμῖν BELT. ¹⁶ - αὐτοῦ L.
¹⁷ πλανώμενοι LT. ¹ - αἱ L. ² κερδηθήσονται LT.
³ - τριχῶν L. ⁴ ἡ L. ⁵ ἡσυχίου καὶ πραέος L., αἱ πραέως καὶ ἡσ. T. ⁶ εἰς (-τὸν) LT. ⁷ ὑπήκουεν L. ⁸ συνελάτ.
 ρονομοῖς T. ⁹ ἐγκόπτεσθαι L.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλά-
 9 δελφοι, εὐσπλαγχοι, φιλόφρονες¹⁰. μὴ ἀποδιδόντες
 κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοῦ-
 ναντίον δὲ εὐλογοῦντες, εἰδότες¹¹ ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλή-
 10 θητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ‘Ὁ γὰρ θέλων
 ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς, παυσάτω
 τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ¹² ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη αὐτοῦ¹³
 11 τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον. ἐκκλινάτω¹⁴ ἀπὸ κακοῦ, καὶ
 ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω¹⁵ εἰρήνην, καὶ διωξάτω
 12 αὐτήν. ὅτι οἱ¹⁵ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
 ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου
 13 ἐπὶ ποιούντας κακά· Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐάν
 14 τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταί¹⁶ γένησθε; ἀλλ’ εἰ καὶ πάσχετε
 διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. ‘Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
 15 μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· Κύριον δὲ τὸν Θεὸν¹⁷
 ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

‘Ἐτοιμοὶ δὲ¹⁸ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦν-
 τι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,¹⁹ μετὰ
 16 πραύτητος* καὶ φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν,
 ἵνα ἐν ᾧ καταλαλώσιν²⁰ ὑμῶν ὡς κακοποιῶν²¹, κατα-
 σχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρι-
 17 στῷ ἀναστροφῇ. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, εἰ
 θελεῖ²² τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιούν-
 18 τας· ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε²³,
 δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς²⁴ προσαγάγῃ τῷ Θεῷ,
 θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ²⁵ πνεύματι,
 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκέρυ-
 20 ξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο²⁶ ἡ τοῦ
 Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομέ-
 νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι²⁷, τουτέστιν²⁸ ὁκτώ, ψυ-
 21 χαὶ διεσώθησαν δι’ ὕδατος, ὃ²⁹ καὶ ἡμᾶς³⁰ ἀντίτυπον

¹⁰ ταπεινόφρονες LT.¹¹ —εἰδότες LT.¹² —αὐτοῦ LT.¹³ +δὲ LT.¹⁴ —ἀγαθόν· ζητησάτω S errore.¹⁵ —οἱ LT.¹⁶ ζηλωταί L.¹⁷ Χριστὸν LT.¹⁸ —δὲ L.¹⁹ +ἀλλὰ LT.

* πραύτητος LT.

²⁰ καταλαλοῦσιν L, καταλαλεῖσθε T.²¹ —ὑμῶν

ὡς κακοποιῶν T.

²² θέλοι LT.²³ ἀπέθανεν L.²⁴ ὑμᾶς T.²⁵ —τῷ LT.²⁶ ἀπεξεδέχετο LT.²⁷ ὀλίγοι, LT.²⁸ τοῦτ’ ἐστίν T.²⁹ ὁ BE.³⁰ ὑμᾶς LT.

νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ 22 Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν¹ σαρκί, καὶ ὑμεῖς⁴ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν² σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας· εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπι-2 θυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν³ ὁ παρεληλυθὼς 3 χρόνος τοῦ βίου⁴, τὸ θέλημα⁵ τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι⁶, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς 4 τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμῳς ἔχοντι κρίναι ζῶν-5 τας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐήγγε-6 λίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε οὖν 7 καὶ νήψατε εἰς τὰς⁷ προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ τὴν 8 εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῇ ἔχοντες, ὅτι⁸ ἀγάπη καλύψει⁹ πλῆθος ἁμαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, 9 ἄνευ γογγυσμῶν¹⁰. ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, 10 εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· 11 εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός. ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς 12 πειρασμὸν ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ καθὼς¹¹ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ 13 παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς

¹ — ὑπὲρ ἡμῶν LT.² — ἐν LT.³ — ἡμῖν LT.⁴ — τοῦ

βίου LT.

⁵ βούλημα LT.⁶ κατεργάσθαι LT.⁷ — τὰς LT.⁸ + ἡ BE.⁹ καλύπτει LT.¹⁰ γογγυσμοῦ LT.¹¹ καθὼς BE.

14 δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίζεσθε
 ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης¹²
 καὶ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται·
 κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζε-
 15 ται¹³. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέ-
 16 πτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος¹⁴. εἰ δὲ ὡς
 Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν
 17 ἐν τῷ μέρῳ¹⁵ τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ
 κρίμα¹⁶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ'
 ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ
 18 εὐαγγελίῳ; καὶ 'εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ¹⁷
 19 ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεύται; ὥστε καὶ οἱ
 πᾶσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς¹⁸ πιστῶ
 κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν¹⁹ ἐν ἀγα-
 20 θοποιᾷ²⁰.

5 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς¹ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ
² συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ πα-
 θημάτων³, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
 2 δόξης κοινωνός, ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ
 Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'⁴ ἐκου-
 3 σίως⁵. μὴδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴδ'
 ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινό-
 4 μενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποί-
 μενος, κομιεῖσθε τὸν ἁμαράντινον τῆς δόξης στέ-
 φανον.

5 Ὅμοιως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάν-
 τες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι⁷, τὴν ταπεινοφροσύ-
 νην ἐγκομβώσασθε· ὅτι 'ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντι-
 6 τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.' Ταπεινώθητε
 οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
 7 ὑψώσῃ ἐν καιρῷ⁸. πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρ-
 ρώψαντες⁹ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

¹² + καὶ δυνάμει L.¹³ - κατὰ μὲν αὐτοὺς ad Rh. vers. LT.¹⁴ ἀλλοτριοεπίσκοπος L.¹⁵ ὀνόματι LT.¹⁶ κρίμα SBEL¹⁷ + δὲ T.¹⁸ - ὡς L.¹⁹ αὐτῶν LT.²⁰ ἀγαθοποιίας L.¹ οὖν L.² συν T.³ παθημάτων L. εἴ ποτε.⁴ ἀλλὰ T.⁵ + κατὰ θεόν L.⁶ μὴ T.⁷ - ὑποτασσόμενοι LT.⁸ + ἐν

σκοπῆς L.

⁹ ἐπιρρώψαντες LT.

Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι¹⁰ ὁ ἀντίδικος ὑμῶν 8
διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν τίνα
καταπή¹¹. ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες 9
τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελ-
φότητι ἐπιτελεῖσθαι.

Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς¹² εἰς 10
τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον
παθόντας, αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι¹³,
θεμελιώσαι¹⁴. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ¹⁵ τὸ κράτος εἰς τοὺς 11
αἰῶνας τῶν αἰώνων¹⁶. ἀμήν.

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ¹⁷ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς 12
λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπι-
μαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθὴ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς
ἣν ἐσθήκατε¹⁸. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι 13
συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς μου. ἀσπάσασθε 14
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι
τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν¹⁹. ²⁰ •

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

ΣΥΜΕΩΝ² Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ 1
Χριστοῦ, τοῖς ἰσοτίμοις ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δι-
καιουσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος³ Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει 2
τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ 3
πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπι-

¹⁰ -ὅτι LT.¹¹ καταπιεῖν L (non marg.).¹² ὑμᾶς LT.¹³ καταρτίσει (-ὑμᾶς), στηρίξει, σθενώσει LT.¹⁴ -θεμελιώσαι

L, αὐτὸς θεμελιώσει T.

¹⁵ -ἡ δόξα καὶ LT.¹⁶ -τῶν αἰώνων T.¹⁷ -τοῦ L.¹⁸ στήτε L.¹⁹ -Ἰησοῦ. ἀμήν LT.²⁰ +Πέτρου

ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλς. S.

1 Ἐπιστολὴ

Πέτρου καθολικὴ δευτέρα S: Πέτρου B LT.

2 Σίμων L.

³ +ἡμῶν BE.

- γνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς⁴,
 4 δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμεῖν καὶ τίμια⁵ ἐπαγγέλματα δε-
 δώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ
 φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν⁶ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμία
 5 φθορᾶς. καὶ ἀπὸ τοῦτο⁷ δέ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισ-
 ενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
 6 ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει
 τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν,
 7 ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
 τὴν φιλαδελφίαν⁸, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα⁹ καὶ πλεονάζοντα, οὐκ
 ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυ-
 9 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκίγνωσιν· ὥ γὰρ μὴ
 πάρεστι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην λα-
 βὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν¹⁰.
 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε¹¹ βεβαίαν ὑμῶν
 τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιᾶσθαι¹². ταῦτα γὰρ
 11 ποιούντες οὐ μὴ πταιστέ ποτε. οὕτω γὰρ πλου-
 σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώ-
 νιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.
 12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω¹³ ὑμᾶς ἀεὶ¹⁴ ὑπομιμνήσκειν περὶ
 τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ
 13 παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον
 εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
 14 ὑπομνήσει· εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστίν ἡ ἀπόθεσις τοῦ
 σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 15 Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε
 ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνή-
 μην ποιεῖσθαι.
 16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενη-

⁴ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ LT.

⁵ καὶ τίμια ἡμῖν LT.

⁶ + τῷ L.

⁷ αὐτοὶ L.

⁸ φιλιαδελφίαν E.

⁹ παρόντα L.

¹⁰ ἁμαρ-

τημάτων T.

¹¹ + ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων L.

¹² ποιᾶσθε L.

¹³ μελλήσω LT.

¹⁴ ἀεὶ ὑμᾶς T.

θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ 17
 Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης
 αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, “Οὗτός
 ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός¹⁵, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.”
 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἤκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ 18
 ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ¹⁶.
 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ 19
 καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὥς λύχνῳ φαίνοντι ἐν
 αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφό-
 ρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον 20
 γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπι-
 λύσεως οὐ γίνεται· οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἡνέχ- 21
 θη ποτὲ προφητεία¹⁷, ἀλλ’¹⁸ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου
 φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ¹⁹ ἅγιοι^{20 21} Θεοῦ ἄνθρωποι.

ἘΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, 2
 ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρ-
 εισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα
 αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχ-
 ινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν 2
 ταῖς ἀπωλείαις¹, δι’ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασ-
 φημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις 3
 ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα² ἔκπαλαι οὐκ
 ἄργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ 4
 ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
 σειραῖς³ ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν
 τετηρημένους⁴· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, 5
 ἀλλ’⁵ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κα-
 τακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ πόλεις Σοδό- 6
 μων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρι-
 νεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ 7
 δίκαιον Λώτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων
 ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐρρύσατο⁶· βλέμματι γὰρ 8

¹⁵ Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν T.

¹⁷ προφητεία ποτὲ T.

¹⁸ ἀλλὰ T.

¹⁶ ἁγίῳ ὄρει T.

¹⁹ — οἱ LT.

²⁰ ἀπὸ T.

²¹ + τοῦ L.

¹ ἀσελγείας LT.

² κρίμα ~~ἔκπαλαι~~

³ σιροῖς L

⁴ τηρουμένους T, κολαζομένους τηρεῖν L

⁵ ἀλλὰ

(σίο) T.

⁶ ἐρύσσατο T.

- καὶ ἀκοῇ ὁ⁷ δίκαιος, ἑγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
 9 οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους
 10 δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουνσι βλασφημοῦντες·
 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ⁹ βλάσφημον κρίσιν.
 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα¹⁰ φυσικὰ γεγεννημένα¹¹ εἰς ἄλυσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες,
 13 ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται¹², κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφῇ, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 14 ἀπάταις¹³ αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστου¹⁴ ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας¹⁵ ἔχοντες, κατάρας τέκνα,
 15 καταλιπόντες τὴν¹⁶ εὐθείαν ὁδόν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς
 16 μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν, ἔλεξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθειγόμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρο-
 17 νίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνδρου, νεφέλαι¹⁷ ὑπὸ λαίλαπος ἐλαννόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
 18 αἰῶνα¹⁸ τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθειγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς,
 19 ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας²⁰ τοὺς ἐν πλάνῃ
 19 ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ
 20 τις ἡττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ

⁷ - ὁ L.⁸ ἐν T.⁹ - παρὰ Κυρίῳ LT.¹⁰ ζῶα L.¹¹ γεγεννημένα φυσικὰ LT, φυσικὰ, γεγεννημένα BE.¹² καὶ

φθαρήσονται LT.

¹³ ἀπάταις L.¹⁴ ἀκαταπαύστου L.

πλεονεξίας LT.

¹⁶ - τὴν LT.¹⁷ καὶ νεφέλαι LT.¹⁸ αἰῶνα LT.¹⁹ + ἐν BE.²⁰ ὁλῶς ἀποφυγόντας LT.

Κυρίου²¹ καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττώνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρείττον γὰρ ἦν αὐτοῖς 21 μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἣ ἐπιγνοῦσιν²² ἐπιστρέψαι ἐκ²³ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ²⁴ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη- 22 θοῦς παροιμίας, ‘Κύνων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα.’ καί, ‘Ὑς λουσαμένη, εἰς κάλισμα²⁵ βορβόρου.’

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω 3 ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῇ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥη- 2 μάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ’ ἐσχά- 3 του² τῶν ἡμερῶν³ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας⁴ πορευόμενοι, καὶ λέγοντες, “Ποῦ ἐστὶν ἡ 4 ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ’ ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως.” Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλον- 5 τας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι’ ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι’ ὧν ὁ 6 τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν 7 οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ⁵ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω 8 ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει δ’ 9 Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγούνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς⁷ ὑμᾶς⁸, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἦξει δὲ ἡ⁹ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκ- 10

²¹ + ἡμῶν L.
ἀπὸ L.

²² + εἰς τὰ ὀπίσω L.
²⁴ (ν) — δὲ LT.

²³ ἐπιστρέψαι
²⁵ κυλισμέν T.

¹ ὑμῶν LT.

² ἐσχάτων LT.

³ + ἐν ἐμπαιγμονῇ LT.

⁴ ἐπιθυμίας αὐτῶν L.

⁵ τῷ αὐτῷ BEL, τῷ αὐτοῦ T.

⁶ — δ LT.

⁷ δι’ L.

⁸ ὑμᾶς LT.

⁹ — ἡ LT.

- τί¹⁰, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοι-
 χεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται¹¹, καὶ γῇ καὶ τὰ ἐν
 11 αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὖν¹² πάντων λυο-
 μένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀνα-
 12 στροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύ-
 δοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν
 οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυ-
 13 σούμενα τήκεται¹³; Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν
 καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα¹⁴ αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν
 14 οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσ-
 δοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ
 15 εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μα-
 κροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγείσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπη-
 τὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθείσαν¹⁵
 16 σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς¹⁶ ἐπι-
 στολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν οἷς¹⁷ ἐστι
 δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρε-
 βλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν
 17 αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώ-
 σκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
 18 συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· αὐ-
 ξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
 σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ
 εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν¹⁸. ¹⁹

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ¹.

- 1 Ὁ ὢΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν² τοῖς
 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν

¹⁰ — ἐν νυκτί LT.

¹¹ λυθήσεται L.

¹² οὕτως T.

¹³ τακήσεται L.

¹⁴ καὶ τὰ ἐπάγγελα L.

¹⁵ δοθείσαν αὐτῷ LT.

¹⁶ — ταῖς LT.

¹⁷ αἷς L.

¹⁸ — ἀμήν T.

¹⁹ Deest subscriptio

αὐτῶν ἐν B.

A LT.

¹ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου καθολικὴ πρώτη B: Ἰωάν-

² ἐώρακαμεν T.

ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ²
ἐφανερώθη, καὶ ἑώρακαμεν³, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὁ ἑώρακαμεν³
καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν³ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς
κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ
ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ ⁴
χαρὰ ἡμῶν⁴ ἡ πεπληρωμένη. Καὶ αὕτη ἐστίν⁵ ἡ ⁵
ἐπαγγελία⁶ ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλο-
μεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ
οὐκ ἐστὶν οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχο- ⁶
μεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευ-
δόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ ⁷
φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτί, κοι-
νωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ
Χριστοῦ⁷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ⁸
ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν⁸.
ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ ⁹
δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάρσιν
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ¹⁰
ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος
αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρ- ²
τητε· καὶ ἐάν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς
τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ²
ἰλασμός ἐστι¹ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν ³
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων³, “Ἐγνώκα ⁴
αὐτόν,” καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ⁵
τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη

³ + καὶ L.⁴ ὑμῶν BET.⁵ ἐστὶν αὕτη T.⁶ ἀγγελία LT.⁷ —Χριστοῦ LT.⁸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἐστὶν LT.¹ ἐστὶν ἰλασμός L.² + ὅτι T[L].

τοῦ Θεοῦ τετελείωται ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν
 6 αὐτῷ ἐσμεν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὁφείλει, καθὼς
 ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω³ περιπατεῖν.
 7 ἄδελφοί⁴, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐν-
 τολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἣ
 8 παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς⁵. πάλιν
 ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστιν ἀληθὲς ἐν
 αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ
 9 φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ
 εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ
 10 ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
 11 φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν⁶. ὁ δὲ
 μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ
 ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει,
 12 ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. γρά-
 φω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 ΓΡΑΨΩ ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν
 πονηρόν. γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πα-
 14 τέρα. Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε,
 καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε
 15 τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν
 τῷ κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ
 16 ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσ-
 μῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν
 ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία⁸ τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ
 17 τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. καὶ ὁ κόσμος
 παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
 18 θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Παιδία,
 ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ¹⁰ ἀντί-
 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγό-
 19 νασιν· ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. Ἐξ

³ οὕτως SBET, — οὕτω L.⁴ Ἀγαπητοὶ L.⁵ — ἀπ' ἀρχῆς L.⁶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ L.⁷ ἔγραψα L.⁸ ἀλαζονεία T.⁹ ἀλλὰ T.¹⁰ — ὁ L.

ἡμῶν ἐξῆλθον¹¹, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν¹², μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. Καὶ 20 ὑμεῖς χρίσμα¹³ ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα· οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλή- 21 θειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστὶν ὁ ψεῦστης, εἰ μὴ 22 ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗ- τός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν 23 πατέρα ἔχει¹⁴. Ὑμεῖς οὖν¹⁵ ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, 24 ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν¹⁶ τῷ πατρὶ με- νεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγ- 25 γείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα 26 ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσ- 27 μα¹⁸ ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει¹⁷, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ¹⁸ χρίσμα¹³ διδάσκει ὑμᾶς¹⁹ περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε²⁰ ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· 28 ἵνα ὅταν²¹ φανερωθῇ, ἔχωμεν²² παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν 29 εἰδῇτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι²³ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται²⁴.

ἸΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, **3** ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν¹. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοί, νῦν ² τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ³ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁσόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων ³ τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς

¹¹ ἐξῆλθον I.T.¹² ἐξ ἡμῶν ἦσαν T.¹³ χρίσμα I.T.¹⁴ + ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει I.T.¹⁵ - οὖν I.T.¹⁶ - ἐν L.¹⁷ μένει ἐν ὑμῖν I.T.¹⁸ αὐτοῦ T.¹⁹ ὑμᾶς²⁰ L, *forasap errore*.²¹ μένετε L.²² ἐὰν L.²³ σχῶμεν I.T.²⁴ + καὶ T.²⁵ γεγέννηται B.²⁶ + καὶ ἐσμέν L.²⁷ - δὲ I.T.

- 4 ἐκεῖνος ἄγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ³ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.
 5 καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας
 6 ἡμῶν⁴ ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ
 7 ἑώρακεν⁵ αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός
 8 ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
 9 ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,
 10 ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην⁶, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 11 ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
 12 ἀλλήλους· οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν;
 13 ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου,⁷
 14 εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν
 15 τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν⁸, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ⁹ μένουσαν. Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθεῖναι¹⁰. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ,
 18 πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; τεκνία

³ — ἡ Λ.

δικαίος Λ.

¹⁰ θείναι ΛΤ.⁴ — ἡμῶν ΛΤ.⁷ — μου ΛΔ.⁵ ἑώρακεν Τ.⁸ — τὸν ἀδελφὸν ΛΤ.⁶ ὡς⁹ ἑαυτῷ Λ

μου¹¹, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ¹² γλώσσῃ, ἀλλ'¹³
 ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ¹⁴ ἐν τούτῳ γινώσκομεν¹⁵ ὅτι 19
 ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσο-
 μεν τὰς καρδίας ἡμῶν· ὅτι¹⁶ ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν 20
 ἡ καρδιά, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν,
 καὶ γινώσκει πάντα. ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν¹⁷ 21
 μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν
 Θεόν, καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ'¹⁸ αὐτοῦ, 22
 ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ
 ἐνώπιον αὐτοῦ· ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ 23
 αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν¹⁹ τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς
 ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν²⁰. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς 24
 αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν
 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύμα-
 τος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

ἈΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ 4
 δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι
 πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.
 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦ- 2
 μα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα,
 ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι. καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
 τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα¹, ἐκ τοῦ Θεοῦ
 οὐκ ἐστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-
 κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε 4
 αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.
 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου 5
 λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ 6
 Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς
 οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου
 γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι 7

¹¹ - μου I.T.¹² + τῇ I.T.¹³ + ἐν I.T.¹⁴ - Καὶ I.¹⁵ γνωσόμεθα I.¹⁶ ὁ τι I.¹⁷ - ἡμῶν I.¹⁸ ἀπ' I.T.¹⁹ πιστεύωμεν I.²⁰ - ἡμῖν T.¹ - Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη-
λυθότα I.T.

- ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ
 8 Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγα-
 πῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
 9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς
 10 τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν
 ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ'
 ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν
 11 αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί,
 εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
 12 ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·
 εἰς ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ
 13 ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν². ἐν τούτῳ
 γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
 ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
 14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν* ὅτι ὁ
 πατήρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.
 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.
 16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγά-
 πην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ,
 καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ
 Θεὸς ἐν αὐτῷ³.
 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα
 παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
 καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ
 18 τούτῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία
 ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.
 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν⁴, ὅτι αὐτὸς⁵ πρῶτος ἠγάπησεν
 20 ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ, “Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν,” καὶ
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ
 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε⁶, τὸν Θεὸν ὃν
 21 οὐχ ἑώρακε⁷, πῶς⁸ δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν

² ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν L. * μαρτυροῦμεν B. ³ +[μένει] L.
 +οὐδὲν L. ⁴ —αὐτόν LT. ⁵ ὁ Θεὸς L. ⁶ ἑώρακεν T. ⁷ οὐ L.

ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ 5 τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν 2 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν³. αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα 3 τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ 4 Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστὶν ὁ 5 νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰη- 6 σοῦς ὁ³ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ⁴ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς 7 εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ⁵, τὸ πνεῦμα, 8 καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν*. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνο- 9 μεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν⁶ μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, 10 ἔχει τὴν μαρτυρίαν⁷ ἐν ἑαυτῷ⁸. ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ⁹, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν 11 αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστὶν. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ 12 μὴ ἔχων τὸν υἱόν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

ΤΑΥΤΑ ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα 13

¹ [καὶ] L. ² ποιῶμεν I.T.

³ — ἐν τῷ οὐρανῷ usque ad γῆ I.T.

⁷ + τοῦ θεοῦ L.

⁸ αὐτῷ T.

⁵ — δ T.

^{*} εἰσι S.

⁹ υἱῷ L.

⁴ + ἐν I.T.

⁶ ὅτι I.T.

- τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ¹⁰, ἵνα εἰδῇτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεῦνται¹¹ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
- 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι¹² αἰτῶμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν*· καὶ ἐάν¹³ οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν¹⁴ αἰτῶμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν
- 16 παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ¹⁶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ· πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶ·
- 18 καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτόν¹⁸, καὶ ὁ
- 19 πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
- 20 οἶδαμεν δὲ¹⁹ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν²⁰ τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ νύῳ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ²¹ ζωὴ αἰώνιος.
- 21 νιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς²² ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν²³. ²⁴

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

- 1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Ἐκλεκτῇ² κυρίᾳ³ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλή-

¹⁰ — τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ LT.

πιστεύοντες LT.

¹² ὃ τι ἂν L.

* ὑμῶν S *errore*.

¹³ ἂν I₂.

¹⁴ ἐάν T.

¹⁵ ἀπ' LT.

¹⁶ εἰδῇ L.

¹⁷ ἀλλὰ T.

¹⁸ αὐτόν T.

¹⁹ καὶ οἶδαμεν L.

²⁰ γινώσκωμεν T.

²¹ — ἡ LT.

²² ἑαυτὰ L.

²³ — ἀμήν LT.

²⁴ + Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν

στίχοις σογ. S.

ἐκλεκτῇ BELT.

¹ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου δευτέρα B: Ἰωάννου B LT.

³ Κυρίᾳ LT.

θειαν, διὰ τὴν ἀληθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ 2
μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· ἔσται μεθ' ἡμῶν⁴ 3
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ
Κυρίου⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν
ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περι- 4
πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν πα-
ρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία⁶, οὐκ ὡς 5
ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν⁷, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ'
ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 6
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ.
αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή⁸, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε· ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλ- 7
θον⁹ εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέ- 8
σωμεν¹⁰ ἃ ἐργασάμεθα¹¹, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολά-
βωμεν¹². πᾶς ὁ παραβαίνων¹³, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ 9
διδασχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδασχῇ τοῦ Χριστοῦ¹⁴, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν
υἱὸν¹⁵ ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν 10
διδασχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων¹⁶ αὐτῷ¹⁷ 11
χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην¹⁸ διὰ 12
χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω¹⁹ ἔλθαι²⁰ πρὸς ὑμᾶς,
καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ
πεπληρωμένη²¹. ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς 13
σου τῆς Ἐκλεκτῆς²². ἀμήν²³. 24

⁴ ὑμῶν BELT. ⁵ —Κυρίον LT. ⁶ Κυρία LT. ⁷ καινὴν
γράφω σοι L. γράφω σοι καινὴν BET. ⁸ ἡ ἐντολή ἐστὶν LT.
⁹ εἰσῆλθον LT. ¹⁰ ἀπολέσητε LT. ¹¹ εἰργάσασθε LT.
¹² ἀπολάβετε LT. ¹³ προάγων LT. ¹⁴ —τοῦ Χριστοῦ LT.
¹⁵ υἱὸν καὶ τὸν πατέρα T. ¹⁶ λέγων γὰρ LT. ¹⁷ —αὐτῷ T.
¹⁸ ἐβουλήθην LT. ¹⁹ ἐλπίζω γὰρ L. ²⁰ γενέσθαι LT. ²¹ ὑμῶν
πεπληρωμένη ἡ L. ²² ἐκλεκτῆς ELT. ²³ —ἀμήν LT.
²⁴ + Ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρα ἐγρόφη ἐν στίχους λ. β.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ¹.

- 1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ
2 ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί
σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ
3 ψυχὴ. ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
4 περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα
5 ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν² ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀ-
γαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ³ εἰς τοὺς ἀδελ-
6 φούς καὶ εἰς τοὺς⁴ ξένους, οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ
ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προ-
7 πέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος⁵
8 ἐξῆλθον⁶ μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν⁷. ἡμεῖς
οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν⁸ τοὺς τοιούτους, ἵνα συν-
9 εργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγγραψά⁹ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς¹⁰ οὐκ
10 ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω
αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν
ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κω-
11 λύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητέ, μὴ
μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ
τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὁ δὲ¹¹ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε¹² τὸν
12 Θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ'
αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ
οἴδατε¹³ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστι.
13 Πολλὰ εἶχον γράφειν¹⁴, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος
14 καὶ καλάμου σοι γράψαι¹⁵. ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε¹⁶,

¹ - Καθολικὴ B, αὐτὴ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τρίτη B: Ἰωάννου Γ ΛΤ.

² + τῇ ΛΤ.

³ ἐργάζη L.

⁴ τοῦτο ΛΤ.

⁵ + αὐτοῦ BE.

⁶ ἐξῆλθαν ΛΤ.

⁷ ἐθνικῶν ΛΤ.

⁸ ὑπολαμβάνειν ΛΤ.

⁹ + τι ΛΤ.

¹⁰ Διοτρεφῆς L.

¹¹ - δὲ ΛΤ.

¹² ἑώρακεν T.

¹³ οἴδας L.

¹⁴ γράψαι σοι ΛΤ.

¹⁵ γράφειν σοι L, σοι

γράφειν T.

¹⁶ σε ἰδεῖν ΛΤ.

καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι 15
ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ'
ὄνομα. 17

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ¹.

ἸΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ² δούλος, ἀδελφὸς δὲ 1
Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις³ καὶ Ἰησοῦ
Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2
καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν 3
ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς⁴ σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γρά-
ψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παρα-
δοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες 4
ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ
κρίμα⁵, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν⁶ μετα-
τιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην
Θεὸν⁷ καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότες ὑμᾶς⁸ ἀπαξ 5
τοῦτο⁹, ὅτι ὁ Κύριος¹⁰ λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας,
τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέ- 6
λους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν ἀρχήν,
ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
ρηκεν· ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτάς 7
πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον¹¹ ἐκπορνεύσαι,
καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται
δείγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. Ὁμοίως 8

17 + Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτῃ στίχων λβ. 8.
λή τοῦ Ἰούδα καθολικὴ 8: Ἰούδα ἐπιστολὴ LT.

Ἰησοῦ L. 3 ἡγαπημένοις LT. 4 + ἡμῶν L.

5 κρίμα SBEI.

6 χάριτα LT.

10 Ἰησοῦς L.

7 - Θεὸν LT.

8 - ὑμᾶς LT.

11 τρόπον τούτοις LT.

1 Ἐπιστο-

2 Χριστοῦ

3 ἡγαπημένοις LT.

4 + ἡμῶν L.

5 κρίμα SBEI.

6 πάντα LT.

- μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιάνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ¹² Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε¹³ τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως¹⁴ σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ'¹⁵ εἶπεν, “Ἐπιτιμῆσαι¹⁶ σοι Κύριος.” Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα¹⁷, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
- 12 Οὗτοί εἰσιν¹⁸ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευχούμενοι¹⁹, ἀφόβως²⁰ ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνδρσι, ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι²¹. δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα.
- 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνas· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζῦφος τοῦ σκότους εἰς τὸν²² αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσεν²³ δὲ καὶ τούτοις ἔβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ, λέγων, “Ἰδοὺ ἦλθε Κύριος ἐν μυριάσιν ἀγίαις²⁴ αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξει²⁵ πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν²⁶ περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ’ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.”
- 16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας
- 17 χάριν. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνησθήτε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων²⁷ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου
- 18 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι²⁸ ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ²⁹ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

¹² ὅτε L.¹³ τότε L.¹⁴ Μωυσέως LT.¹⁵ ἀλλὰ LT.¹⁶ ἐπιτιμῆσαι E.¹⁷ ζῶα L.¹⁸ +οὶ LT.¹⁹ +ὑμῖν B.²⁰ ἀφόβως, LT.²¹ παραφερόμεναι LT.²² — τὸν LT.²³ Ἐπροφήτευσεν T.²⁴ ἀγίαις μυριάσιν LT.²⁵ ἐλέγξει LT.²⁶ — αὐτῶν L.²⁷ προειρημένων ῥημάτων L.²⁸ — ὅτι L.²⁹ ἐπ’ ἐσχάτου τοῦ χρόνου LT.

Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες³⁰, ψυχικοί, πνεῦμα 19
μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἀγνωστῇ ἡμῶν 20
πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς³¹, ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ
προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, 21
προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὗς μὲν ἐλεᾶτε δια- 22
κρινόμενοι· οὗς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπά- 23
ζοντες³², μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλω-
μένον χιτῶνα.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς³³ ἀπταίστους, καὶ 24
στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν
ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ³⁴ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν³⁵, δόξα 25
καὶ³⁶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία³⁷, καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ³⁸

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ¹.

ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ 1
ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν 2
λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅσα τε² εἶδε³. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκού- 3
οντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 4
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ⁴ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ

³⁰ + ἑαυτοὺς BE.
ἡμῶν πίστει LT.

³¹ ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγνωστῇ
³² ἐλέγχετε διακρινόμενους, οὗς δὲ σώζετε ἐκ
πυρὸς ἀρπάζοντες, οὗς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ LT.

³⁴ — σοφῷ LT.

³⁵ + διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν LT.

³⁶ — καὶ LT.

³⁷ + πρὸ πάντων τοῦ αἰῶνος LT. ³⁸ + Ἐπιστολὴ Ἰουδα
καθολικῇ στίχων 24. 8.

¹ — τοῦ Θεολόγου LITL (— Ἰωάννου Tt).
² — τε LITL. ³ ἶδεν T.

⁴ — τοῦ LITL.

ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἔστιν⁵
 5 ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὁ μύρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ⁶ τῶν νεκρῶν,
 καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι⁷
 ἡμᾶς, καὶ λούσαντι⁸ ἡμᾶς ἀπὸ⁹ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 6 ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς¹⁰ βασιλεῖς
 καὶ¹¹ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα
 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων¹². ἀμήν.
 7 Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν
 πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ
 κόφονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί,
 8 ἀμήν. “Ἐγὼ εἰμι τὸ Α¹³ καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ
 τέλος¹⁴,” λέγει ὁ¹⁵ Κύριος¹⁶, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ
 ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.
 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ καὶ¹⁷ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ¹⁸ συγ-
 κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ¹⁹ βασιλείᾳ καὶ ὑπο-
 μονῇ²⁰ Ἰησοῦ Χριστοῦ²¹, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ
 καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ²²
 10 τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ²³. ἐγενόμην ἐν Πνεύ-
 ματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου
 11 φωνὴν²⁴ μεγάλην ὡς σάλπιγγος, λεγουσῆς, “Ἐγὼ
 εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος²⁵.” καὶ²⁵,
 “Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς
 26 ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ²⁷, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς
 Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα²⁸, καὶ
 εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδί-
 12 κειαν.” Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις
 ἐλάλησεν²⁹ μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον³⁰ ἑπτὰ
 13 λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ³¹ τῶν ἑπτὰ³² λυχνιῶν

⁵ - ἔστιν LTTt.⁶ - ἐκ LTTt.⁷ ἀγαπῶντι LTTt.⁸ λούσαντι L.⁹ ἐκ LTTt.¹⁰ ἡμῶν L.¹¹ βασιλείαν LTTt.¹² - τῶν αἰώνων T.¹³ ἄλφα (αὐτὸς) LTTt.¹⁴ - ἀρχὴ καὶ τέλοςLTTt. ¹⁵ - ὁ LTTt.¹⁶ + ὁ Θεός LTTt.¹⁷ - καὶ LTTt.¹⁸ συν T.¹⁹ - ἐν τῇ LTTt.²⁰ + ἐν LTTt.²¹ - Χριστοῦ

LTTt.

²² - διὰ LTTt.²³ - Χριστοῦ LTTt.²⁴ φωνὴν

ὀπίσω μου T.

²⁵ - Ἐγὼ εἰμι usque ad ἔσχατος· καὶ LTTt.²⁶ + ἑπτὰ BLTTt.²⁷ - ταῖς ἐν Ἀσίᾳ LTTt.²⁸ Θυάτειραν LT.²⁹ ἐλάλει LTTt.³⁰ ἶδον T.³¹ ἐμμέσῳ T.³² - ἑπτὰ

LTTt.

ὅμοιον νῖφ³³ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη³⁴, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς³⁵ ζώνην χρυσήν³⁶. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ³⁷ ἔριον¹⁴ λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς¹⁵ ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι³⁸. καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χεὶρ³⁹¹⁶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὁξεία ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον³⁰¹⁷ αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε⁴⁰ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα⁴¹ ἐπ' ἐμέ, λέγων μοι⁴², “Μὴ φοβοῦ. ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι¹⁸ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν⁴³. καὶ ἔχω τὰς κλείς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου⁴⁴. Γράψον⁴⁵ ἃ εἶδες⁴⁶,¹⁹ καὶ ἃ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· τὸ²⁰ μυστήριον τῶν ἑπτὰ⁴⁷ ἀστέρων ὧν⁴⁸ εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς⁴⁹ μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχναί⁵⁰ ὧς εἶδες⁵¹, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹ Ἐφεσίνης² ἐκκλησίας γράψον, 2 Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ³ τῶν ἑπτὰ λυχνίων τῶν χρυσῶν⁴. Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου⁵,² καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπειράσω⁶ τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους⁷ καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ³ ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ⁸ διὰ τὸ ὄνομά μου

³³ νῖδον T. ³⁴ ποδήρην T. ³⁵ μαζοῖς L. ³⁶ χρυσᾶν LT.
³⁷ ὡς LTr. ³⁸ πεπυρωμένης L. ³⁹ χεὶρ αὐτοῦ LTr.
⁴⁰ ἔθηκεν LTr. (ἔθηκε Tr). ⁴¹ —χεῖρα LTr. ⁴² —μοι LTr.
⁴³ —ἀμήν LTr. ⁴⁴ θανάτου καὶ τοῦ ᾄδου (Ἰδοὺ L) LTr.
⁴⁵ +ὁδὸν LTr. ⁴⁶ ἴδες T. ⁴⁷ ἑπτὰ E. ⁴⁸ οὗς LTr.
⁴⁹ ἐν τῇ δεξιᾷ L. ⁵⁰ λυχναίαι αἱ ἑπτὰ LTr. ⁵¹ —ὧς εἶδες LTr.
¹ τῷ L. ² ἐν Ἐφέσῳ LTr. ³ ἐμμέσω (sic) T. ⁴ χρυσῶν LT.
⁵ —σου LTr. ⁶ ἐπειράσας LTr. ⁷ λέγοντας αὐτοὺς ἀποστόλους (+εἶναι T) LTr.
⁸ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας LTr.

- 4 κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας⁹. Ἄλλ¹⁰ ἔχω κατὰ σου,
 5 ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας¹¹. μνημό-
 νευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας¹², καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
 πρώτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι τάχει¹³,
 καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
 6 ἐὰν μὴ μετανόησῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς
 7 τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὼ μισῶ. Ὁ ἔχων
 οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς¹⁴ ἐκκλησίαις·
 Τῷ νικῶντι¹⁵ δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς
 ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου¹⁶ τοῦ Θεοῦ¹⁷.
 8 “Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹⁸ ἐκκλησίας Σμυρναίων¹⁹ γρά-
 ψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
 9 νεκρὸς καὶ ἔζησεν. Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ²⁰ τὴν
 θλίψιν²¹ καὶ τὴν πτωχείαν· πλούσιος δὲ²² εἶ· καὶ τὴν
 βλασφημίαν²³ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς,
 10 καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. Μηδὲν²⁴
 φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ²⁵ μέλλει βαλεῖν²⁶
 ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος²⁷ εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῇτε·
 καὶ ἔξετε²⁸ θλίψιν²¹ ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι
 11 θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ
 ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
 σίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
 δευτέρου.
 12 “Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας
 γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστο-
 13 μον τὴν ὀξεῖαν· Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ²⁹ ποῦ κατοι-
 κεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ
 ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν
 ταῖς ἡμέραις ἐν³⁰ αἰς³¹ Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ
 πιστός³², ὃς ἀπεκτάνθη παρ’ ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ

⁹ καὶ οὐ κεκοπίακας LTTt (-κας Tr). ¹⁰ ἀλλὰ T. ¹¹ ἀφῆκας T.

¹² πέπτωκας LT. ¹³ -τάχει LT, αὐτὰρ BE[Tr]. ¹⁴ +ἐπὶ L.

¹⁵ νικῶντι LT. ¹⁶ τῷ παραδείσῳ LTTt. ¹⁷ +μου T.

¹⁸ τῷ L. ¹⁹ ἐν Σμύρῃ ἐκκλησίας LTTt. ²⁰ -τὰ ἔργα καὶ

LTTt. ²¹ θλίψιν L. ²² ἀλλὰ πλούσιος LTTt. ²³ +ἐκ LTTt.

²⁴ μὴ LTr. ²⁵ +δὲ Tr. ²⁶ βάλλειν LT. ²⁷ ὁ διάβολος

ἐξ ὑμῶν LTTt. ²⁸ ἔχητε L. ²⁹ -τὰ ἔργα σου καὶ LTTt.

³⁰ -ἐν LTTt. ³¹ -αἰς LTr. ³² +μου LT.

Σατανᾶς³³. Ἄλλ' ³⁴ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι³⁵ ἔχεις ¹⁴ ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν³⁶ ἐν τῷ³⁷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ³⁸, φαγεῖν εἰδωλόθута καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ¹⁵ ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν³⁹ Νικολαϊτῶν· ὃ μισῶ⁴⁰. Μετανόησον⁴¹. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί ¹⁶ σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ ¹⁷ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι⁴² δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ⁴³ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω⁴⁴ εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

“ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς⁴⁵ ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας ¹⁸ γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ⁴⁶ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ ¹⁹ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν⁴⁷ καὶ τὴν⁴⁸ ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ⁴⁹ τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. Ἄλλ' ²⁰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα⁵¹, ὅτι ἔξ⁵² τὴν γυναῖκα⁵³ Ἰεζαβήλ⁵⁴, τὴν λέγουσαν⁵⁵ ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι⁵⁶ ἑμους δούλους, πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθута φαγεῖν⁵⁷. Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορ- ²¹ νείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν⁵⁸. Ἴδου ἐγὼ⁵⁹ βάλλω ²² αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν²¹ μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν⁶⁰, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν ²³

³³ ὁ σατανᾶς κατοικεῖ LTTTr. ³⁴ ἀλλὰ T. ³⁵ — ὅτι LT[Tr].
³⁶ ἐδίδασκε B. ³⁷ τὸν BE, τῷ LTTTr. ³⁸ + καὶ T. ³⁹ — τῶν LTTTr. ⁴⁰ ὁμοίως LTTTr. ⁴¹ + οὖν LT[Tr]. ⁴² νικῶντι LT.
⁴³ — φαγεῖν ἀπὸ LTTTr. ⁴⁴ οἶδεν LTTTr. ⁴⁵ τῷ L. ⁴⁶ — αὐτοῦ L.
⁴⁷ πίστιν καὶ τὴν διακονίαν LTTTr. ⁴⁸ — τὴν L. ⁴⁹ — καὶ LTTTr.
⁵⁰ ἀλλὰ LTr. ⁵¹ — ὀλίγα LTTTr. ⁵² ἀφ' οὗ LTTTr. ⁵³ + σου LT.
⁵⁴ τὴν Ἰεζάβελ L, Ἰεζάβελ TTr. ⁵⁵ ἢ λέγουσα LTTTr. ⁵⁶ καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς LTTTr, αὐτὴ διδάσκειν καὶ πλανᾷ τοὺς B.
⁵⁷ φαγεῖν εἰδωλόθута LTTTr. ⁵⁸ καὶ οὐ θέλει (οὐκ ἠθέλησεν L marg.) μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς LTTTr. ⁵⁹ — ἐγὼ LTTTr.
⁶⁰ αὐτῆς L (non marg.) TTr.

θανάτῳ· καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ
 εἰμι ὁ ἔρουνῶν⁶¹ νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν
 24 ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ λέγω καὶ⁶²
 λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν
 διδαχὴν ταύτην, καὶ⁶³ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη⁶⁴
 τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, 'Οὐ βαλῶ⁶⁵ ἐφ' ὑμᾶς
 25 ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις⁶⁶ οὗ
 26 ἂν ἤξω.' Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ
 27 ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ
 ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεῖη τὰ
 κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καὶ γὰρ εἶληφα παρὰ τοῦ
 28 πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῒ-
 29 νόν⁶⁷. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει
 ταῖς ἐκκλησίαις.

3 "Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά-
 ψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ¹ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ
 τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ² ὄνομα
 2 ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ
 στήριξον³ τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει⁴ ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὖ-
 ρηκά σου τὰ⁵ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ⁶.
 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἶληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει
 καὶ μετανόησον· Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἤξω ἐπὶ
 σε⁷ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἤξω ἐπὶ
 4 σε. ⁸Ἐχεις ὀλίγα⁹ ὀνόματα καὶ¹⁰ ἐν Σάρδεσιν, ἃ¹¹
 οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι
 5 μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν,
 οὗτος¹² περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ
 ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς,
 καὶ ἐξομολογήσομαι¹³ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
 6 πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ
 ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
 σίαις.

⁶¹ ἔραυνῶν LT.⁶² τοῖς LTT.⁶³ — καὶ LTT.⁶⁴ βαθέα

LTT.

⁶⁵ βόλλω LTT.⁶⁶ ἄχρι LT.⁶⁷ προῖνόν T.¹ + ἑπτὰ BELTT.² — τὸ LTT.³ στήριξον LTT.⁴ ἐμελλόν

LTT.

⁵ — τὰ LT[Tr].⁶ + μου LTT.⁷ — ἐπὶ σε LT[Tr].⁸ + ἀλλὰ LT, ἀλλ' Tr.⁹ ὀλίγα ἔχεις T.¹⁰ — καὶ LTT.¹¹ οὐ T.¹² οὕτως LTT.¹³ ἐξομολογήσω LTT.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας 7
 γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
 κλεῖδα¹⁴ τοῦ¹⁵ Δαβὶδ¹⁶, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει¹⁷,
 καὶ¹⁸ κλείει¹⁹ καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει²⁰. Οἶδά σου τὰ ἔργα· 8
 ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, καὶ²¹
 οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύ-
 ναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἡρνήσω
 τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδωμι²² ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ 9
 Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
 οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα
 ἦξωσι²³ καὶ προσκυνήσωσιν²⁴ ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
 καὶ γινώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. Ὅτι ἐτήρησας 10
 τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ
 τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι
 ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας
 ἐπὶ τῆς γῆς. Ἰδοὺ²⁵ ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, 11
 ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποι- 12
 ῆσω αὐτὸν στύλον²⁶ ἐν τῷ ναῷ²⁷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ
 ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ’ αὐτὸν τὸ ὄνομα
 τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ
 μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα²⁸ ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ
 καινόν. Ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει 13
 ταῖς ἐκκλησίαις.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Δαοδικέων²⁹ γρά- 14
 ψον, Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ
 ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. Οἶδά σου 15
 τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον
 ψυχρὸς εἶης³⁰, ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ 16
 οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστός³¹, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
 στόματός μου. ὅτι λέγεις, Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ 17

¹⁴ κλεῖν LTTt.¹⁵ — τοῦ LTr.¹⁶ Δαυείδ LT, Δαυὶδ Tr.¹⁷ κλείσει LTTt.¹⁸ — καὶ Tr[L].¹⁹ κλείων L (non marg.) Tr.²⁰ ἀνοίξει T.²¹ ἦν LTTt.²² δίδω LT.²³ ἦξουσιν

LTTt (—σι Tr).

²⁴ προσκυνήσουσιν LTTt.²⁵ — Ἰδοὺ LTTt.²⁶ στύλον LT.²⁷ λαῶ E errore.²⁸ ἡ καταβαίνει BE.²⁹ ἐν Δαοδικείᾳ ἐκκλησίας LTTt.³⁰ ἦς LTTt.³¹ ζεστός οὕτως

ψυχρός TTr.

πεπλουτήκα καὶ οὐδενὸς³² χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας
ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ³³ ἐλεηνός³⁴, καὶ πτωχὸς
18 καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· συμβουλευέω σοι ἀγοράσαι
παρ' ἐμοῦ χρυσίον³⁵ πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλου-
τήσης, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλλῃ, καὶ μὴ
φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον³⁶ ἔγχρισον³⁷ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέ-
19 πῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω·
20 ζήλωσον³⁸ οὖν καὶ μετανόησον. Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ
τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς
μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,³⁹ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐ-
τόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ
μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός
22 μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.”

4 META ταῦτα εἶδον¹, καὶ ἰδὼν θύρα ἡνεφγμένη² ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλ-
πιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα³, “Ἀνάβα⁴ ὧδε,
2 καὶ δείξω σοι ἃ⁵ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα⁶.” Καὶ⁷
εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὼν θρόνος ἔκειτο
3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου⁸ καθήμενος· καὶ ὁ
καθήμενος⁹ ἦν¹⁰ ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρ-
δίνῃ¹¹. καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος¹² ὁράσει
4 σμαραγδίνῃ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι¹³ εἴ-
κοσι καὶ¹⁴ τέσσαρες¹⁵. καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς
εἴκοσι καὶ τέσσαρας¹⁶ πρεσβυτέρους καθημένους, πε-
ριβεβλημένους ἐν¹⁷ ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον¹⁸ ἐπὶ
5 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ ἐκ

32 οὐδὲν LTTtr. 33 + ὁ BLTTtr. 34 ἐλεηνός T. 35 χρυσίον
παρ' ἐμοῦ T. 36 κολλούριον TTtr. 37 ἐγχρίσαι LT, ἐγχρίσαι Tr.
38 ζήλευε LTTtr. 39 + καὶ T. 1 ἰδὼν T. 2 ἀνεφγμένη L.
3 λέγων LTTtr. 4 Ἀνάβηθι L. 5 ὅσα L. 6 μετὰ ταῦτα
cum sequentiis L. 7 — καὶ LTTtr. 8 τὸν θρόνον LT.
9 [καὶ ὁ καθημένος] Tr. 10 — ἦν LTTtr. 11 σαρδίῃ BLTTtr.
12 ὁμοία BE. 13 θρόνους L. 14 — καὶ LTTtr. 15 τέσσαρες L.
16 εἴκοσι τέσσαρες θρόνους L. θρόνους τοὺς εἴκοσι τέσσαρας T. θρόνους
εἴκοσι τέσσαρας Tr (— ἰδὼν et καὶ LTTtr). 17 — ἐν L. 18 — ἔσχον
LTTtr.

τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί¹⁹. καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσι²⁰ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου²¹ θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ. Καὶ ἐν μέσῳ²² τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα²³ ζῶα²⁴ γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον²⁴ τὸ πρῶτον ὁμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον²⁴ ὁμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον²⁴ ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπος²⁵, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον²⁴ ὁμοιον ἀετῷ πετομένῳ²⁶. καὶ²⁷ τέσσαρα²³ ζῶα²⁴, ἐν καθ' ἑαυτὸ²⁸, εἶχον²⁹ 8 ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμοντα³⁰ ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα³¹, “ Ἁγίος, ἁγίος, ἁγίος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.” Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα²⁴ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ 9 εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου³², τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ³³ 10 τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι³⁴ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι³⁵ τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, “ Ἄξιός ἐστι 11 Κύριε³⁶, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν³⁷ δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσι³⁸ καὶ ἐκτίσθησαν.”

ΚΑΙ εἶδον¹ ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ 5 θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγίδιν ἑπτά. Καὶ εἶδον¹ ἄγ- 2 γελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα² φωνῇ μεγάλῃ, “ Τίς ἐστιν³ ἄξιός ἀνοίξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφρα-

¹⁹ φωναὶ καὶ βρονταὶ LITr. ²⁰ αἱ εἰσι T. ²¹ + ὡς LITr.
²² ἐν μέσῳ T. ²³ τέσσαρα LT. ²⁴ ζῶα εἰς ζῶον *raestip* L.
²⁵ ἀνθρώπου LITr. ²⁶ πετομένη LITr. ²⁷ + τὰ LITr.
²⁸ ἐν αὐτῶν BLITr. ²⁹ ἔχον BL, ἔχων TTr. ³⁰ γέμουσιν
LITr. ³¹ λέγοντες LITr. ³² τῷ θρόνῳ L. ³³ — καὶ LITr.
³⁴ προσκυνήσουσι BELITr. ³⁵ βαλοῦσι BELITr. ³⁶ ὁ κύριος
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν LITr. ³⁷ — τὴν LT. ³⁸ ἦσαν LITr.
¹ εἶδον T. ² + ἐν LITr. ³ — ἐστιν LITr.

3 γίδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλά⁵, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι⁶ τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, “Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὦν⁷ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαβὶδ⁸, ἀνοῖξαι⁹ τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι¹⁰ τὰς ἐπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.” Καὶ εἶδον¹ καὶ¹¹ ἰδοὺ¹² ἐν μέσῳ¹³ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων¹⁴, καὶ ἐν μέσῳ¹³ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον¹⁵ κέρατα ἐπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπτὰ, οἱ εἰσι τὰ ἐπτὰ¹⁶ τοῦ Θεοῦ πνεύματα¹⁷ τὰ ἀπεσταλμένα¹⁸ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληφε τὸ βιβλίον¹⁹ ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα²⁰ ζῶα²¹ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες²² πρεσβύτεροι ἔπεσον²³ ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάρας²⁴, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, “Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς²⁵ ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας ἡμᾶς²⁶ τῷ Θεῷ ἡμῶν²⁷ βασιλεῖς²⁸ καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν²⁹ ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ εἶδον¹, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν³⁰ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων¹⁴ καὶ τῶν πρεσβυτέρων³¹. καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, “Ἄξιόν ἐστι τὸ ἁρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν

⁴ οὔτε L.⁵ πολὺ LTTt.⁶ — καὶ ἀναγνῶναι LTTt.⁷ — ὦν LTTt.⁸ Δαυεὶδ LT, Δανὺδ Tr.⁹ ὁ ἀνοίγων T.¹⁰ — λῦσαι LTTt.¹¹ — καὶ TTT.¹² — ἰδοὺ LTTt.¹³ ἐν μέσῳ T.¹⁴ ζώων L.¹⁵ ἔχων T.¹⁶ — ἐπτὰ L[Tr].¹⁷ πνεύματα

τοῦ Θεοῦ LTTt.

¹⁸ ἀπεσταλμένοι LT, ἀποστελλόμενα T.¹⁹ — τὸ βιβλίον LTTt, — τὸ B.²⁰ τέσσαρα LT.²¹ ζῶα L.²² εἰκοσι τέσσαρες LT.²³ ἔπεσαν LTTt.²⁴ κιθάραι LTTt.²⁵ — ἡμᾶς LT.²⁶ αὐτοὺς LTTt.²⁷ — τῷ Θεῷ ἡμῶν T.²⁸ βασιλεῖαν LT.²⁹ βασιλεύουσιν LTTt.³⁰ κύκλῳ LTTt.³¹ + καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων BELTTt.

δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.” Καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ¹³ ἐστὶν³³ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ³⁴, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ³⁵ ἃ³⁴ ἐστὶ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα³⁵, ἤκουσα λέγοντας³⁶, “Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου³⁷ καὶ τῷ ἁρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.” Καὶ τὰ τέσσαρα³⁸ ζῶα³¹ ἔλεγον³⁹, “⁴⁰ Ἀμήν.” ¹⁴ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες⁴¹ πρεσβύτεροι ἔπεσαν⁴², καὶ προσεκύνησαν ἱῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων⁴³.

ΚΑΙ εἶδον¹ ὅτε ἤνοιξε τὸ ἁρνίον μίαν ἐκ τῶν² 6 σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων³ λέγοντος, ὡς φωνῆς⁴ βροντῆς, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.” Ἐκαὶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ² ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγίδα⁸, ἤκουσα τοῦ ³ δευτέρου ζώου⁹ λέγοντος, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.” Καὶ ⁴ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἐδόθη αὐτῷ¹⁰ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ¹¹ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι¹². καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα¹³, ἤκουσα τοῦ ⁵ τρίτου ζώου λέγοντος, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.” Καὶ ⁶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα¹⁴ ⁶ φωνὴν ἐν μέσῳ¹⁵ τῶν τεσσάρων ζώων³ λέγουσαν, “Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς¹⁶ δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.”

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκου- ⁷

³³ — ἐστὶν LTTt. ³⁴ ἐπὶ τῆς γῆς LTTt. ³⁴ — ἃ LTr.
³⁵ , πάντας T. ³⁶ λέγοντα L. ³⁷ τῷ θρόνῳ LTTt. ³⁸ τέσ-
 σαρα LT. ³⁹ λέγοντα T. ⁴⁰ + τὸ T. ⁴¹ — εἰκοσιτέσσαρες
 LTTt. ⁴² ἔπεσον B. ⁴³ — ζῶντι ad fin. vers. LTTt.
¹ ἰδὼν T. ² + ἐπὶ LTTt. ³ ζώων L. ⁴ φωνῇ LT, φωνῇ Tr.
⁵ — καὶ βλέπε LTTt. ⁶ [καὶ εἶδον] Tr. ⁷ αὐτὸν LTTt.
⁸ σφραγίδα τὴν δευτέραν LTTt. ⁹ ζώου L. ¹⁰ [αὐτῷ] L.
¹¹ ἐκ LTTt. ¹² σφάξουσιν LTTt. ¹³ σφραγίδα τὴν τρίτην LTTt.
¹⁴ + αὖς LTr. ¹⁵ ἐμμέσῳ T. ¹⁶ κριθῶν LTTt.

σα φωνήν¹⁷ τοῦ τετάρτου ζώου⁹ λέγουσαν¹⁸, “Ἐρχου
8 καὶ βλέπε⁵.” Καὶ⁶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνα-
τος, καὶ ὁ Ἄδης¹⁹ ἀκολουθεῖ²⁰ μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη
αὐτοῖς²¹ ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς²²
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν
θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον¹ ὑπο-
κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ²³ τὴν μαρτυρίαν ἣν
10 εἶχον, καὶ ἔκραζον²⁴ φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, “Ἔως
πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ²⁵ ἀληθινός, οὐ κρίνεις
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ²⁶ τῶν κατοικούντων
11 ἐπὶ τῆς γῆς;” καὶ ἐδόθησαν²⁷ ἑκάστοις²⁸ στολαὶ λευ-
καί²⁹, καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται³⁰ ἐπὶ χρό-
νον³¹ μικρόν³², ἕως οὗ³³ πληρώσονται³⁴ καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες
ἀποκτείνεσθαι³⁵ ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον¹ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην·
καὶ ἰδοὺ³⁶ σεισμός μέγας ἐγένετο³⁷, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο
μέγας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη³⁸ ἐγένετο
13 ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν³⁹ εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει⁴⁰ τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ
14 μεγάλου ἀνέμου⁴¹ σειομένη· καὶ⁴² οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη
ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον⁴³, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος
15 ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ
χιλῖαρχοί⁴⁴, καὶ οἱ δυνατοί⁴⁵, καὶ πᾶς δούλος καὶ

17 — φωνὴν T.

18 λέγοντος LTTT.

19 Ἀδης L, ᾄδης T.

20 ἠκολουθεῖ LTT.

21 αὐτῷ Tt.

22 ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς,

23 — διὰ L.

24 ἔκραζαν LTTT.

25 — ὁ LTTT.

26 ἐκ LTTT.

27 ἐδόθη LTTT.

28 αὐτοῖς LTTT, + ἑκάστῳ L[Tt].

29 στολὴ λευκὴ LTTT.

30 ἀναπαύσονται T.

31 χρόνον ἐπὶ L.

32 — μικρόν T[Tt].

33 — οὗ LTTT.

34 πληρωθῶσι BL (-ιν).

35 ἀποκτείνεσθαι LTTT.

36 — ἰδοὺ LTTT.

37 ἐγένετο μέγας T.

38 + ὅλη LTTT.

39 ἔπεσαν B.

40 βα-

41 λούσα T.

42 ἀνέμου μεγάλου LTTT.

43 + ὁ B LTTT.

44 χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι LTTT.

45 — ἰσχυροὶ LTTT.

πᾶς⁴⁶ ἐλεύθερος ἔκρυσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι¹⁶ καὶ ταῖς πέτραις, “Πέσете⁴⁷ ἐφ’ ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου⁴⁸, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ¹⁷ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

ΚΑΙ¹ μετὰ ταῦτα² εἶδον³ τέσσαρας⁴ ἀγγέλους ἐστῶ-⁷ τας ἐπὶ τὰς τέσσαρας⁴ γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας⁴ ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν⁵ δένδρον. Καὶ εἶδον³ ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα⁶ ἀπὸ 2 ἀνατολῆς⁷ ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων, “Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασ-³ σαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ⁸ σφραγίσωμεν⁹ τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.” Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ρμδ’¹⁰ 4 χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισ-⁵ μένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισ-¹² μένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ 6 φυλῆς Νεφθαλείμ¹³, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Συμεών, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². 7 ἐκ φυλῆς Δευτ, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ¹⁴, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ 8 φυλῆς Ζαβουλών¹⁵, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ιβ’¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμέ-

⁴⁶ — πᾶς LITr.

⁴⁷ Πέσετε LT.

⁴⁸ τῷ θρόνῳ T.

¹ — Καὶ LITr.

² τοῦτο LITr.

³ ἶδον T.

⁴ τέσσαρας T.

⁵ τι LITr.

⁶ ἀναβαίνοντα BLITr.

⁷ ἀνατολῆν L.

⁸ ἄχρι

LITr.

⁹ σφραγίσωμεν BELITr.

¹⁰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα

τέσσαρες LT, ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες Tt.

¹¹ δώδεκα

LITr.

¹² — ἐσφραγισμένοι LITr.

¹³ Νεφθαλίμ T.

¹⁴ Ἰσαχάρ E.

¹⁵ Ζαβουλών L, Jotaban et Jotabe.

νοι¹². ἐκ φυλῆς Βενιαμίν¹⁶, ἰβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι

- 9 ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον⁸, καὶ¹⁷ ἰδοὺ¹⁸ ὄχλος πολὺς¹⁹, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο²⁰, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι²¹ στολὰς λευκάς, καὶ φοῖνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 10 καὶ κράζοντες²² φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, “ Ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν²³, καὶ
- 11 τῷ ἀρνίῳ.” Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεισαν²⁴ κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων²⁵, καὶ ἔπεσον²⁶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ
- 12 πρόσωπον²⁷ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, “ Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
- 13 ἀμήν²⁸.” Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, “ Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς
- 14 τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον;” καὶ εἶρηκα αὐτῷ, “ Κύριε²⁹, σὺ οἶδας.” Καὶ εἶπέ μοι, “ Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς³⁰ μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολὰς
- 15 αὐτῶν³¹ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου³² σκηνώσει ἐπ’ αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ³³ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ³⁴ μὴ πέσῃ
- 16 ἐπ’ αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀναμέσον³⁵ τοῦ θρόνου ποιμαίνει³⁶ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει³⁷ αὐτοὺς ἐπὶ ζώσας³⁸ πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἔξα-

¹⁶ Βενιαμὲν LTr.

¹⁷ - καὶ L.

¹⁸ - ἰδοὺ L[Tr].

¹⁹ ὄχλος

πολὺν L.

²⁰ ἠδύνατο LTr.

²¹ περιβεβλημένους LTr.

²² κράζουσι LTr, κράζουσιν T.

²³ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ

θρόνου (τῷ θρόνῳ LTr) BELTr.

²⁴ ἐστήκεισαν L, ἐστήκεισαν

Tr.

²⁵ ζώων L.

²⁶ ἔπεσαν LTr.

²⁷ τὰ πρόσωπα LTr.

²⁸ - ἀμήν LTr[Tr].

²⁹ + μου Tr[L].

³⁰ ἀπὸ θλίψεως L.

³¹ - στολὰς αὐτῶν T, ἀτ αὐτὰς BL[Tr].

³² τῷ θρόνῳ T.

³³ + μὴ L.

³⁴ οὐδὲ T.

³⁵ ἀνα μέσον BELTr.

³⁶ ποιμαίνει T.

³⁷ ὀδηγήσει LTr.

³⁸ ζώης LTr.

λείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ³⁹ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν."

. ΚΑΙ ὅτε¹ ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμέριον². Καὶ εἶδον³ 2 τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ ἄλλος 3 ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον⁴, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ⁵ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς 4 προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ⁶ λιβανω- 5 τόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ⁷ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ⁸ καὶ σεισμός.

Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι⁹ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγ- 6 γας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς¹⁰ ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ 7 πρῶτος ἄγγελος¹¹ ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα¹² αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν¹³. καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, 8 καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἵμα. καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν 9 τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη¹⁴. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, 10 καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς¹⁵ ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέ- 11 ρος λέγεται¹⁶ Ἀψινθος· καὶ γίνεται¹⁷ τὸ τρίτον¹⁸ εἰς

³⁹ ἐκ LITr. ¹ ὅταν LITr. ² ἡμέριον LITr. ³ ἶδον T.
⁴ τοῦ θυσιαστηρίου T. ⁵ δώσει LT. ⁶ τὸν BELTr.
⁷ αὐτὸν BELTr. ⁸ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ LITr.
⁹ +οὶ BLITr. ¹⁰ αὐτοὺς L. ¹¹ — ἄγγελος LITr. ¹² +ἐν LITr.
¹³ +καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη LITr. ¹⁴ διεφθάρησαν LITr.
¹⁵ +τῶν BLT. ¹⁶ +ὃ LITr. ¹⁷ ἐγένετο BLTr.
¹⁸ +τῶν ὑδάτων BELTr.

ἄψινθον, καὶ πολλοὶ¹⁹ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
 12 ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος
 ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ
 τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα
 σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ²⁰
 13 τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον²¹, καὶ
 ἤκουσα· ἐνὸς ἀγγέλου πετωμένου²² ἐν μεσουρανήματι,
 λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, “Οὐαί, οὐαί, οὐαί τοῖς κατ-
 οικοῦσιν²³ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
 σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλ-
 πίζειν.”

9 ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον²⁴
 ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ
 2 ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ
 ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου²⁵. καὶ ἀνέβη καπνὸς
 ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ
 ἐσκοτίσθη²⁶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ
 3 φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς
 τὴν γῆν, καὶ ἐδρόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξου-
 4 σίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ
 ἀδικήσωσι²⁷ τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν,
 οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους²⁸ οἵ-
 τινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν
 5 μετώπων αὐτῶν²⁹. καὶ ἐδόθη αὐταῖς³⁰ ἵνα μὴ ἀποκτεί-
 νωσιν αὐτούς, ἀλλ’ ἵνα βασανισθῶσι³¹· μῆνας· πέντε·
 καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου,
 6 ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις· ἐκείναις
 ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρη-
 σουσιν³² αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ
 7 φεύγεται³³ ὁ θάνατος ἀπ’ αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοιώματα
 τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλε-

¹⁹ + τῶν BLTT. ²⁰ φάινῃ LT. φαίνῃ Tr. ²¹ αὐτοῦ πετομένου
 LTT. ²² τοὺς κατοικοῦντας T. ²³ ἴδον T. ²⁴ [καὶ ἤνοιξε
 τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου] Tr. ²⁵ ἐσκοτίσθη LT. ²⁶ ἀδικήσουσιν LT.
²⁷ - μόνους LTT. ²⁸ - αὐτῶν L[Tr]. ²⁹ αὐτοῖς L. ³⁰ βασαν-
 ισθῶσι B. βασανισθήσονται LTT. ³¹ οὐ μὴ εὕρωσιν LTT.
³² Δεύγει LTT.

μον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων· καὶ εἶχον¹¹ τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ 8 ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν· καὶ εἶχον θώρακας 9 ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, 10 καὶ κέντρα ἦν¹² ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ¹³ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. Καὶ¹⁴ ἔχουσιν¹⁵ ἐφ' αὐτῶν βασιλέα¹⁶ τὸν¹⁷ ἄγγελον τῆς 11 ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν¹⁸ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει¹⁹ Ἀπολλύνων. Ἡ οὐαὶ ἡ 12 μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται²⁰ ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

ΚΑΙ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνῆς 13 μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων²¹ κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, λέγουσαν²² 14 τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ ὅς εἶχε²³ τὴν σάλπιγγα, “Ἀὔσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.” Καὶ ἐλύθησαν οἱ 15 τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς²⁴ στρατευμά- 16 των τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες²⁵ μυριάδων· καὶ²⁶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως εἶδον¹ τοὺς 17 ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ἵπδ²⁷ τῶν τριῶν²⁸ τούτων 18 ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυ-

¹¹ εἶχαν L.¹² , καὶ LT, · καὶ Tr.¹³ — καὶ LTr.¹⁴ — Καὶ LTr.¹⁵ ἔχουσαι T.¹⁶ ἐπ' αὐτῶν βασιλέα LTr,

αἱ βασιλέα ἐπ' αὐτῶν T.

¹⁷ — τὸν T.¹⁸ ἐν δὲ T.¹⁹ + ὁ B.²⁰ ἔρχεται LT.²¹ — τεσσάρων L[Tr].²² λέγοντα LTr.²³ ὁ ἔχων LT.²⁴ + τῶν LTr.²⁵ δις μυριάδες LT, δυσμυ-

ριάδες Tr.

²⁶ — καὶ LTr.²⁷ ἀπὸ LTr.²⁸ + πληρῶν LTr.

ρὸς καὶ ἐκ²⁰ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ²⁰ τοῦ θείου, τοῦ ἐκ-
 19 πορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. αἱ γὰρ ἔξου-
 σίαι αὐτῶν ἐν τῇ στόματι αὐτῶν εἰσιν²⁰. αἱ γὰρ οὐραὶ
 αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς
 20 ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ
 ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὗτε²¹ μετε-
 νόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ
 προσκυνήσωσι²² τὰ δαιμόνια, καὶ²³ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ
 καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ
 ξύλινα, ἃ οὗτε βλέπειν δύναται²⁴, οὗτε ἀκούειν, οὗτε
 21 περιπατεῖν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐ-
 τῶν, οὗτε ἐκ τῶν φαρμακείων²⁵ αὐτῶν, οὗτε ἐκ τῆς
 πορνείας αὐτῶν, οὗτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10 ΚΑΙ εἶδον¹ ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλῃν, καὶ² ἶρις
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς³, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
 2 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι⁴ πυρός· καὶ ἔχεν⁵ ἐν
 τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεργμένον⁶. καὶ ἔθηκε
 τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν⁷, τὸν δὲ
 3 εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν⁸, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη
 ὥσπερ λέων μυκάται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ
 4 ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· καὶ ὅτε ἐλάλησαν
 αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον¹⁰ γρά-
 φειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν
 μοι¹¹, “Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ¹² βρονταί,
 5 καὶ μὴ ταῦτα¹³ γράψῃς.” Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον¹
 ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν
 6 χεῖρα αὐτοῦ¹⁴ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῇ
 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὅς ἐκτισε τὸν
 οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ,

²⁰ — ἐκ LITr. ³⁰ ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἱππων ἐν τῇ στόματι αὐτῶν
 ἐστιν (ἔστι BTr) καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν BLITr. ³¹ οὐ TTr.
²² προσκυνήσουσιν LITr (-σι Tr). ²³ + τὰ LITr. ²⁴ δύνα-
 ται LT. ²⁵ φαρμακείων T. ¹ ἶδον T. ² + ἡ LITr.
³ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ LITr. ⁴ στύλοι LT. ⁵ ἔχων LITr.
⁶ ἠνεργμένον LITr. ⁷ τῆς θαλάσσης LITr. ⁸ τῆς γῆς LITr.
⁹ — τὰς φωνὰς ἑαυτῶν LITr. ¹⁰ ἔμελλον LITr. ¹¹ — μοι LITr.
¹² [ἑπτὰ] Tr. ¹³ αὐτὰ LITr. ¹⁴ + τὴν δεξιάν LITr.

καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ¹⁵, “Ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι¹⁶. ἀλλὰ¹⁷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ 7 ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τέλεσθῇ¹⁸ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις¹⁹.”

Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν 8 λαλοῦσα²⁰ μετ’ ἐμοῦ, καὶ λέγουσα²¹, “Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον²² τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ²³ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ ἀπῆλθον²⁴ πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, “Δός²⁵ 9 μοι τὸ βιβλαρίδιον.” Καὶ λέγει μοι, “Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ’ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.” Καὶ ἔλα- 10 βον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει²⁶ μοι, “Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι 11 ἐπὶ λαοῖς καὶ²⁷ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.”

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοῖος ῥάβδῳ,¹ λέγων, 11 “Ἐγειραι², καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ 2 τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν³ τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω⁴, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο⁵. Καὶ δώσω τοῖς δυὸς μάρτυσί μου, καὶ προφη- 3 τεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.” Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαίαι, 4 καὶ⁶ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ⁷ Θεοῦ⁸ τῆς γῆς ἐστῶσαι⁹. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ¹⁰ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπο- 5

¹⁵ [καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ] LTr. ¹⁶ οὐκέτι ἔσται LTr.
¹⁷ ἀλλ’ BLTr. ¹⁸ ἐτελέσθη LTr. ¹⁹ τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφῆτας LTr. ²⁰ λαλοῦσαν LTr. ²¹ λέγουσαν LTr.
²² βιβλίον LTr, βιβλιδάριον T. ²³ + τοῦ LTr. ²⁴ ἀπῆλθα LT.
²⁵ δοῦναί LT. ²⁶ λέγουσίν LTr (-σι Tr). ²⁷ + ἐπὶ T.
¹ + καὶ ὁ ἄγγελος εἰστήκει BE. ² Ἐγειρε LT. ³ ἔξωθεν BELTr. ⁴ ἔξωθεν L. ⁵ τεσσαρακονταδύο B, τεσσαράκοντα καὶ δύο LT. ⁶ + αἱ LTr. ⁷ — τοῦ L. ⁸ κυρίου LTr.
⁹ ἐστῶτες LTr. ¹⁰ θέλει LTr.

- ρεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θελῇ¹¹ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι ἔχουσιν¹² ἐξουσίαν κλείσαι τὸν οὐρανόν¹³, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑπερὶς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας¹⁴. καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν¹⁵ πάσῃ πληγῇ, ὅσακις ἐὰν θελήσωσι.
- 7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαίνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν¹⁶, καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὰ πτώματα¹⁷ αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας¹⁸ πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν¹⁹ ἐσταυρώθη.
- 9 καὶ βλέψουσιν²⁰ ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα²¹ αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ²² ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι²³
- 10 τεθῆναι εἰς μνήματα²⁴. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν²⁵ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται²⁶. καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς²⁷, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν²⁸ ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν²⁹ φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς, “Ἀνάβητε³⁰ ὧδε.” Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ
- 13 ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-

¹¹ θέλει αὐτοὺς LTTx. οὐρανὸν ἐξουσίαν κλείσαι T.

¹² +τὴν LTr (ἔχουσι Tr).

¹³ τὸν

προφητείας αὐτῶν LTTx.

¹⁴ ὑπερὶς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προ-

¹⁵ +ἐν LTTx. ¹⁶ μετ' αὐτῶν πόλεμον

LTTx. ¹⁷ τὸ πτώμα LTTx.

¹⁸ +τῆς LTTx.

¹⁹ αὐτῶν LTTx.

²⁰ βλέπουσιν LTTx.

²¹ τὸ πτώμα LTTx.

²² — καὶ T.

²³ ἀφίουσιν LTr (-σι Tr), ἀφίουσιν T.

²⁴ μνήμα LTTx.

²⁵ χα-

ρουσιν LTTx. ²⁶ εὐφραίνονται LTTx.

²⁷ ἐν αὐτοῖς LTr, αὐτοῖς Tr

²⁸ ἐπεσεν LTTx.

²⁹ ἤκουσα T.

³⁰ Ἀνάβητε LTTx.

βοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.
Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη³¹ 14
ἔρχεται ταχύ.

ΚΑΙ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο 15
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, “Ἐγένοντο
αἱ βασιλείαι³² τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ
Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.” Καὶ οἱ³³ εἴκοσι καὶ³⁴ τέσσαρες πρεσβύτε- 16
ροι οἱ³⁵ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι³⁶ ἐπὶ τοὺς θρό-
νους αὐτῶν, ἔπεσαν³⁷ ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ
προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, “Εὐχαριστοῦμέν 17
σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος³⁸, ὅτι ἐληφας³⁹ τὴν δύναμίν σου τὴν με-
γάλην, καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, 18
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κρι-
θῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ
ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλους⁴⁰, καὶ δια-
φθεῖραι τοὺς διαφθείροντας⁴¹ τὴν γῆν.”

ΚΑΙ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ⁴² ἐν τῷ οὐρανῷ⁴³, καὶ 19
ᾤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐ-
τοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη. Καὶ σημεῖον μέγα 12
ᾤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον,
καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ 2
ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει¹ ὠδίνουσα, καὶ βασανίζο-
μένη τεκεῖν. Καὶ ᾤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρα- 3
νῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός², ἔχων κεφαλὰς
ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ
διαδήματα ἐπτὰ³. καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον 4
τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν

³¹ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ T. ³² λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία LTTt.

³³ —οἱ L. ³⁴ —καὶ LTTt.

³⁵ —οἱ L.

³⁶ κάθονται Tt.

³⁷ ἔπεσαν B.

³⁸ —καὶ ὁ ἐρχόμενος LTTt.

³⁹ εἰληφες T.

⁴⁰ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους L.

⁴¹ διαφθείροντας L.

⁴² +ὁ LT.

⁴³ [ἐν τῷ οὐρανῷ] Tt.

¹ καὶ ἐκραζεν L.

² πυρρός

μέγας LTTt.

³ ἐπτὰ διαδήματα LTTt.

γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἔσθηκεν ἐνώπιον τῆς γυναίκος τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αἰ-
 5 τῆς καταφάγη. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα⁴, ὃς μέλλει
 ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
 ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ⁵ τὸν
 6 θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον,
 ὅπου ἔχει⁶ τόπον ἡτοικασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
 ἐκεῖ τρέψωσιν⁷ αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξή-
 κοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ⁸ Μιχαὴλ
 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ⁹ τοῦ δράκον-
 τος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν¹⁰, ὅτε¹¹ τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν
 9 τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφης ὁ
 ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ
 πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
 10 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ
 ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λεγούσαν ἐν τῷ οὐρανῷ¹²,
 “Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βα-
 σιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ
 αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη¹³ ὁ κατήγορος¹⁴ τῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν¹⁵ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
 11 ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ
 αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας
 αὐτῶν, καὶ οὐκ¹⁶ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι¹⁷
 12 θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ¹⁸ οὐρανοὶ καὶ οἱ
 ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι¹⁹ τὴν γῆν
 καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς
 ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν
 13 ἔχει.” Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν
 γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα²⁰.
 14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ²¹ δύο πτέρυγες τοῦ αἵτου

⁴ ἄρρεν L.T.⁵ + πρὸς L.T.T.⁶ + ἐκεῖ T.T.T.⁷ ἐκτρέ-

φωσιν T.

⁸ ὁ τε L.⁹ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ L.T.T.¹⁰ ἴσχυσαν T.¹¹ οὐδὲ L.T.T.¹² ἐν τῷ οὐρανῷ λεγούσαν L.T.T.¹³ ἐβλήθη L.T.T.¹⁴ κατήγορ L.T.T.¹⁵ αὐτοῦς L.T.¹⁶ οὐχ L.¹⁷ ἄχρι T ὅσοις α.¹⁸ — οἱ T.¹⁹ — τοῖς κατοικοῦσι L.T.T.²⁰ ἄρρεν L.T.²¹ + αἱ L.T.T.

τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται²² ἐκεῖ καιρόν, καὶ καιρούς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. . Καὶ 15 ἔβαλεν ὁ ὄφεις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ²³ ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα ταύτην²⁴ ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβόηθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ 16 ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμόν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ²⁵ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε 17 ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ²⁶ Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁷.

Καὶ ἐστάθη²⁸ ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· 18 καὶ εἶδον¹ ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον 13 κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα². καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα³ βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον⁴ ἦν ὅμοιον 2 παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου⁴, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ εἶδον⁵ μίαν⁶ τῶν κεφαλῶν 3 αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθανύμασθη⁷ ἐν⁸ ὅλῃ τῇ γῇ⁹ ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τὸν δρᾶ- 4 κοντα¹⁰ ὅς¹¹ ἔδωκεν¹² ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσε- κύνησαν τὸ θηρίον¹³, λέγοντες, “Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; 14 τίς δύναται πολεμῆσαι μετ’ αὐτοῦ;” καὶ ἐδόθη 5 αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας¹⁵. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία¹⁶ ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα¹⁷.

²² ὅπως τρέφεται B.²³ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆςγυναικὸς LTTt. ²⁴ αὐτὴν BLTTt. ²⁵ — ἐπὶ L. ²⁶ — τοῦLTTt. ²⁷ — Χριστοῦ LTTt. ²⁸ ἐστάθη LTTt. ¹ ἴδον T.² κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ LTTt. ³ ὀνόματα LTTt.⁴ ἄρκτου LTTt. ⁵ — εἶδον LTTt. ⁶ + ἐκ LTTt. ⁷ ἐθανύ-μασεν BET. ⁸ — ἐν BELTTt. ⁹ ὅλη ἡ γῆ BELTTt.¹⁰ τῷ δράκοντι LTTt. ¹¹ ὅτι LTTt. ¹² + τὴν LTTt (ἔδωκε Tt).¹³ τῷ θηρίῳ LTTt. ¹⁴ + καὶ LTTt. ¹⁵ βλάσφημα LTTt, βλασφη-μίαν T. ¹⁶ + πόλεμον BE. ¹⁷ τεσσαράκοντα LT, τεσσαράκον-

ταδύ BE.

- 6 ¹⁸δύο· καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν¹⁹
 πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
 τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ²⁰ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
 7 τας. ²¹Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι²² μετὰ τῶν
 ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία
 ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν²³ καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
 8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ²⁴ πάντες οἱ κατοικοῦν-
 τες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν²⁵ οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα²⁶ ἐν τῇ
 βίβλῳ²⁷ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου ²⁸ἐσφαγμένου ἀπὸ
 9 καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὗς, ἀκουσάτω
 10 Εἴ τις ²⁹αἰχμαλωσίαν συνάγει³⁰, εἰς αἰχμαλωσίαν
 ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ³¹ ἀποκτενεῖ³², δεῖ αὐτὸν ἐν
 μαχαίρᾳ³¹ ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ
 πίστις τῶν ἁγίων.

Καὶ εἶδον¹ ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ
 11 εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.
 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ
 ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ²³ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοι-
 κοῦντας ἐν αὐτῇ²⁴ ἵνα προσκυνήσωσι²⁵ τὸ θηρίον τὸ
 πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ·
 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ³⁶ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ κατα-
 βαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ³⁷ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν
 14 ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
 γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ᾗ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
 τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
 ποιῆσαι εἰκόνα³⁸ τῷ θηρίῳ ³⁹ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς
 15 μαχαίρας⁴⁰ καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ⁴¹ δοῦναι
 πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
 τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ⁴² ὅσοι ἄν⁴³ μὴ προσκυνήσωσι

¹⁸ + [καὶ] L.¹⁹ βλασφημίας LTr.²⁰ - καὶ LTr.²¹ - Καὶ ἐδόθη ἕως ἐκ νικῆσαι αὐτούς L.²² ποιῆσαι πόλε-μον Tr. ²³ + καὶ λαὸν LTr.²⁴ αὐτὸν LTr.²⁵ οὐ LT.²⁶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ LT, τὸ ὄνομα Tr.²⁷ τῇ βίβλῳ LTr.²⁸ + τοῦ BLTr.²⁹ + εἰς LTr.³⁰ - συνάγει LTr.³¹ μαχαίρᾳ LT.³² ἀποκτείνει L.³³ ἐποίει T.³⁴ ἐν αὐτῇ

κατοικοῦντας Tr.

³⁵ προσκυνήσουσιν LTr (-σι Tr).³⁶ καὶ

πῦρ ἵνα καταβαίῃ (- ποιῇ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ B.

³⁷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

καταβαίνειν LTr.

³⁸ εἰκόνα LT.³⁹ ὅς LT.⁴⁰ μαχαίρας LT.⁴¹ αὐτῇ L.⁴² + ἵνα LTr.⁴³ ἴαν LTr.

τὴν εἰκόνα⁴⁴ τοῦ θηρίου, ἵνα⁴⁵ ἀποκτανθῶσι. Καὶ¹⁶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ⁴⁶ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων⁴⁷ αὐτῶν, καὶ⁴⁸ ἵνα μή τις δύνῃται⁴⁹ ἀγοράσαι ἢ πωλῇ¹⁷ σαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα ἢ⁵⁰ τὸ ὄνομα⁵¹ τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ¹⁸ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν⁵² νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'⁵³.

ΚΑΙ ἶδον¹, καὶ ἰδοὺ² ἀρνίον ἱστηκὸς³ ἐπὶ τὸ ὄρος¹⁴ Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες⁴ χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα⁵ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα² φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴ³ ἤκουσα⁶ ἡ κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν, καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν⁸ καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ³ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων⁹ καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο¹⁰ μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες⁴ χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ⁴ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοί εἰσιν¹¹ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ¹². οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη⁵ δόλος¹³. ἄμωμοι γάρ¹⁴ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ¹⁵.

⁴⁴ τῇ εἰκόνι T.⁴⁵ — ἵνα LTTt.⁴⁶ δώσιν LTTt.⁴⁷ τὸ μέτωπον LTTt.⁴⁸ — καὶ L[Tr].⁴⁹ δύναται T.⁵⁰ — ἢ LTTt.⁵¹ τοῦ ὀνόματος L.⁵² — τὸν LTTt.⁵³ ἔξα-⁵⁴ κόσιοι ἐξήκοντα ἕξ LTr, αἱ ἑξακόσιοι δεκάξ L marg.⁵⁵ + τὸ LTTt.⁵⁶ ἱστὸς LT, ἱστὸς Tr.⁵⁷ τεσσαρακοντατέσσα-⁵⁸ ρες BE, τεσσαράκοντα τέσσαρες LT.⁵⁹ + αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα LTTt.⁶⁰ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα LTTt.⁶¹ + ὡς BLTTt.⁶² — ὡς T.⁶³ ζώων L.⁶⁴ ἠδύνατο LTTt.⁶⁵ — εἰσιν LT[Tr].⁶⁶ ὑπάγει LT.⁶⁷ ψεῦδος LTTt.⁶⁸ — γάρ L[Tr].⁶⁹ — ἐνώπιον τοῦ θρόνου

τοῦ Θεοῦ LTTt (εἰσι Tr).

- 6 ΚΑΙ εἶδον¹ ἄλλον ἄγγελον πετόμενον¹⁶ ἐν μεσου-
 ρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι¹⁷
 τοὺς κατοικοῦντας¹⁸ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ¹⁷ πᾶν ἔθνος καὶ
 7 φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγοντα¹⁹ ἐν²⁰ φωνῇ
 μεγάλῃ, “Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν,
 ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνή-
 8 σατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 8 ²¹θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.” Καὶ ἄλλος ²²ἄγγε-
 λος ἠκολούθησε, λέγων, “Ἐπεσεν ἔπεσε²³ Βαβυλὼν²⁴
 ἡ πόλις²⁵ ἡ μεγάλη· ὅτι²⁶ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
 9 τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα²⁷ ἔθνη.” Καὶ
²⁸τρίτος ἄγγελος²⁹ ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ
 μεγάλῃ, “Εἰ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ³⁰ καὶ τὴν εἰκόνα
 αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου
 10 αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ
 τοῦ³¹ οἴνου³² τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου
 ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασα-
 νισθῇσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν³³ ἁγίων
 11 ἁγγέλων³⁴, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων³⁵. καὶ
 οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσ-
 κυνούντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἰ τις
 12 λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.” Ὡδε³⁶
 ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ὥδε³⁷ οἱ τηροῦντες τὰς
 ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν³⁸ Ἰησοῦ.
 13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι³⁹,
 “Γράψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνή-
 σκοντες ἀπάρτι⁴⁰. Ναί,” λέγει τὸ Πνεῦμα, “ἵνα
 ἀναπαύσωνται⁴¹ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ⁴² ἔργα
 αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ’ αὐτῶν.”

¹⁶ πετόμενον LITr.¹⁷ + ἐπὶ LITr.¹⁸ καθημένους LITr.¹⁹ λέγων LITr.²⁰ - ἐν L.²¹ + τὴν B.²² + δεύτερος LT.²³ - ἔπεσε Tr.²⁴ Βαβυλῶν E.²⁵ - ἡ πόλις LITr.²⁶ ἡ LITr.²⁷ + τὰ LITr.²⁸ + ἄλλος LITr.²⁹ ἄγγελος³⁰ τρίτος LITr.³¹ προσκυνεῖ τὸ θηρίον LITr.³² - ἐκ τοῦ B.³³ + ἐκ B.³⁴ - τῶν LITr.³⁵ - ἁγίων T, αἱ ἁγγέλων³⁶ ἁγίων LITr.³⁷ εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει LITr.³⁸ + ἡ LITr.³⁹ - ὥδε LITr.⁴⁰ + τοῦ B.⁴¹ - μοι LITr.⁴² αἱ ἔργα

LITr.

⁴³ ἀναπαύσονται LT, ἀναπαύσονται Tr.⁴⁴ γὰρ LITr.

Καὶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν 14
νεφέλην καθήμενος ὁμοιος⁴³ υἱῷ⁴⁴ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς⁴⁵ αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ- 15
θεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρίζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ⁴⁶ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, “ Πέμψον τὸ δρέπανόν σου,
καὶ θέρισον, ὅτι ἤλθέ σοι⁴⁷ ἡ ὥρα τοῦ⁴⁸ θερίσαι, ὅτι
ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή- 16
μενος ἐπὶ τὴν νεφέλην⁴⁹ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν 17
τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος 18
ἄγγελος ἐξῆλθεν⁵⁰ ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἔξου-
σίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ⁵¹ μεγάλην
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, “ Πέμψον σου
τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας⁵²
τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς⁵³. ” Καὶ 19
ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς
τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην⁵⁴. καὶ 20
ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω⁵⁵ τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν⁵⁷
αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον¹ ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ 15
θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ
τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ
Θεοῦ. Καὶ εἶδον¹ ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην 2
πυρὶ, καὶ τοὺς νικῶντας² ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ³, ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

⁴³ καθήμενος ὁμοιον LTTt.⁴⁴ υἱὸν T.⁴⁵ τὴν κεφαλὴν LT.⁴⁶ φωνὴ μεγάλη LTTt.⁴⁷ - σοι LTTt (ἦλθεν).⁴⁸ - τοῦ LTTt.⁴⁹ τῆς νεφέλης LTT.⁵⁰ - ἐξῆλθεν L.⁵¹ + ὁ LT.⁵² φωνὴ LTT.⁵³ + τῆς ἀμπέλου BELTTt.⁵⁴ ἤκμασεν ἡ

σταφυλὴ τῆς γῆς T.

⁵⁵ τὸν μέγαν LTTt.⁵⁶ ἐξῆλθεν LTTt.⁵⁷ ἐξῆλθε E.¹ ἰδὼν T.² νικῶντας T.³ - ἐκ τοῦ χαράγ-

ματος αὐτοῦ LTTt.

3 καὶ ᾄδουσι τὴν ψῆδὴν Μωσέως⁴ δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ψῆδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, “Μεγάλα καὶ θαυμασὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἀγίων⁵. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε⁷, Κύριε, καὶ δοξάσῃ⁸ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὁσιος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.”

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον¹, καὶ ἰδοῦ⁹ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον¹⁰ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι¹¹ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ¹², ἐνδεδυμένοι λίνον¹³ καθαρὸν καὶ¹⁴ λαμπρόν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς. καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων¹⁵ ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς¹⁶ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο¹⁷ εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

16 ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης¹ ἐκ τοῦ ναοῦ², λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις, “Ὑπάγετε, καὶ ἐκχέετε³ τὰς⁴ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.” Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς⁵ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνούντας⁷. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα⁹ ἀπέθανεν¹⁰ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρί-

⁴ Μωσέως LTr.⁵ + τοῦ LTr.⁶ ἐθνῶν LTr.⁷ — σε

LTr.

⁸ δοξάσει LTr.⁹ — ἰδοῦ LTr.¹⁰ ἐξῆλθον T.¹¹ + οἱ LTr.¹² — ἐκ τοῦ ναοῦ T[Tr].¹³ λίθον L.¹⁴ — καὶ LTr.¹⁵ ζώων L.¹⁶ + ἐκ τοῦ T.¹⁷ ἠδύνατο LTr.¹ μεγάλης φωνῆς LTr.² [ἐκ τοῦ ναοῦ] Tr.³ ἐκχέετε LTr.⁴ + ἑπτὰ LTr.⁵ εἰς LTr.⁶ ἐπὶ LTr.⁷ προσκυνούντας⁸ εἰκόνι αὐτοῦ LTr.⁹ — ἄγγελος LTr.¹⁰ ζῶντος LTr.¹¹ +, τὰ LTr.

τος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποτα-
 μους καὶ εἰς¹¹ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο¹²
 αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέ- 5
 γοντος, “Δίκαιος, Κύριε¹³, εἰ, ὁ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ¹⁴
 ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προ- 6
 φητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας¹⁵ πίνειν¹⁶.
 ἄξιοι γάρ¹⁷ εἰσι.” Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ¹⁸ τοῦ θυσια- 7
 στηρίου, λέγοντος, “Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκρά-
 τωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.” Καὶ ὁ 8
 τέταρτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
 ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους
 ἐν πυρί· καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα 9
 μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν¹⁹ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ
 ἔχοντος²⁰ ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ
 μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 10
 ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία
 αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἔμασσω²¹ντο τὰς γλώσσας
 αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν 11
 τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν
 αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ 12
 ὁ ἕκτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
 ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ
 ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων
 τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν²² ἡλίου. Καὶ εἶδον²³ ἐκ τοῦ στό- 13
 ματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
 θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου,
 πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια βατράχοις²⁴. εἰσὶ 14
 γὰρ πνεύματα δαιμόνων²⁵ ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορεύε-
 σθαι²⁶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ²⁷ τῆς οἰκουμένης
 ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς²⁸ πόλεμον τῆς ἡμέρας

11 — εἰς LTr.

12 ἐγένοντο L.

13 — Κύριε LTr.

14 — καὶ ὁ LTr.

15 ἔδωκας LTr.

16 πίν L, πείν T.

17 — γάρ LTr.

18 — ἄλλου ἐκ LTr.

19 + οἱ ἄνθρωποι T.

20 + τὴν LTr.

21 ἔμασσω LTr.

22 ἀνατολῆς Tr.

23 ἶδον T.

24 ὡς βάτραχοι LTr.

25 δαιμονίων LTr.

26 ἡ ἐκπορεύεται

BEL (—ά L) Tr.

27 — τῆς γῆς καὶ LTr.

28 + τὸν LTr.

- ἐκαίνης τῆς μεγάλης²⁹ τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.
 15 “Ἴδου ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν,
 καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,
 16 καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.” Καὶ συνή-
 γαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊ-
 17 στὶ Ἀρμαγεδδών³⁰. Καὶ ὁ ἑβδομος ἄγγελος³ ἐξέχεε
 τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς³¹ τὸν αέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ
 μεγάλη³² ἀπὸ³³ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ³⁴, ἀπὸ τοῦ θρό-
 18 νου, λέγουσα, “Γέγονε.” Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ
 βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ³⁵, καὶ σεισμός ἐγένετο³⁶ μέγας,
 οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ’ οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο³⁷ ἐπὶ τῆς
 19 γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο
 ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν
 ἐθνῶν ἔπεσον³⁸. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ
 20 οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος
 21 ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη
 ὡς τάλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς
 ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν
 Θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν
 ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.
 17 ΚΑΙ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων
 τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ’ ἐμοῦ, λέγων μοι¹,
 “Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα² τῆς πόρνῆς τῆς μεγά-
 λης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν³ ὑδάτων τῶν³ πολλῶν.
 2 μεθ’ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύ-
 σθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες
 3 τὴν γῆν⁴.” Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι·
 καὶ εἶδον⁵ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον,
 γέμον ὀνομάτων⁶ βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ

²⁹ μεγάλης ἡμέρας L, ἡμέρας [ἐκαίνης] τῆς μεγάλης Tr. ³⁰ Ἀρμα-
 γεδδών LTT (Ἀρμ. Tr). ³¹ ἐπὶ LTT. ³² — μεγάλη L.
³³ ἐκ LTT. ³⁴ — τοῦ οὐρανοῦ LT[Tr]. ³⁵ ἀστραπαὶ καὶ
 φωναὶ καὶ βρονταὶ LTT. ³⁶ [ἐγένετο] Tr. ³⁷ ἄνθρωπος
 ἐγένετο LTT. ³⁸ ἔπεσαν LTT. ¹ — μοι LTT. ² κρίμα EL.
³ — τῶν L[Tr]. ⁴ οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς
 πορνείας αὐτῆς LTT. ⁵ εἶδα L, ἶδα Tr. ⁶ γέμοντα ὀνόματα L.

— τὰ ὀνόματα TT.

κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἡ' περιβεβλημένη πορ- 4
φύρα⁸ καὶ κοκκίνῃ⁹, καὶ¹⁰ κεχρυσωμένη χρυσῷ¹¹ καὶ
λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοὺν ποτή-
ριον¹² ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ
ἀκαθάρτητος¹³ πορνείας αὐτῆς¹⁴, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον 5
αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, “Μυστήριον, Βαβυλῶν
ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμά-
των τῆς γῆς.” Καὶ εἶδον⁵ τὴν γυναῖκα μεθύουσαν 6
ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα
μέγα.

Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, “Διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ 7
σοι ἐρῶ¹⁵ τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου
τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφα-
λὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. ¹⁶Θηρίον ὃ εἶδες¹⁷, ἦν, καὶ 8
οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου,
καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν¹⁸. καὶ θαυμάσονται¹⁹ οἱ
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται²⁰ τὰ ὀνό-
ματα²¹ ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, βλέποντες²² τὸ θηρίον ὃ, τι²³ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
καί περ ἐστίν²⁴. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ 9
κεφαλαί, ὅρη εἰσὶν ἐπτὰ²⁵, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’
αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἐπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν²⁶, 10
καὶ²⁷ ὁ εἰς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ,
ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ 11
οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ
ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα 12
ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω²⁸
ἔλαβον, ἀλλ’²⁹ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμ-
βάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχου- 13

⁷ ἦν BLITr.⁸ πορφυροῦν LITr.⁹ κόκκινον LITr.¹⁰ —καὶ T.¹¹ χρυσίῳ LITr.¹² ποτήριον χρυσοῦν LITr.¹³ τὰ ἀκάθαρτα τῆς LITr.¹⁴ τῆς γῆς T.¹⁵ ἐρῶ σοι LITr.¹⁶ + τὸ LITr.¹⁷ ἶδες T.¹⁸ ὑπάγει LT.¹⁹ θαυμα-²⁰ σθήσονται LT.²¹ οὐκ ἐγγράπτο L.²² τὸ ὄνομα LITr.²³ βλέπόντων LITr.²⁴ ὅτι LITr.²⁵ καὶ πάραστοι LITr.²⁶ ἐπτὰ ὅρη εἰσὶν LITr.²⁷ ἔπεσον B.²⁸ —καὶ LITr.²⁹ οὐκ L.³⁰ ἀλλὰ LT.

- σι³⁰, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν³¹ ἐξουσίαν αὐτῶν³² τῷ
 14 θηρίῳ διαδιδάσουσιν³³. οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολε-
 μήσουσι, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος
 κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ'
 αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.”
 15 Καὶ λέγει³⁴ μοι, “Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη
 κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι
 16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ³⁵ τὸ θηρίον, οὗτοι
 μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν
 αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται,
 17 καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ. ὁ γὰρ Θεὸς
 ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
 αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην³⁶, καὶ δοῦναι τὴν
 βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῇ τὰ ῥήματα³⁷
 18 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες³⁸, ἐστὶν ἡ πόλις ἡ
 μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς
 γῆς.”

- 18 ΚΑΙ¹ μετὰ ταῦτα εἶδον⁹ ἄγγελον καταβαίνοντα
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ
 2 ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν
 ἰσχυρί, φωνῇ μεγάλῃ³, λέγων, “Ἐπεσεν ἔπεσε⁴ Βαβυ-
 λὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων⁵,
 καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου⁶, καὶ φυ-
 λακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμνημένου
 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου⁷ τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πῆ-
 πωκε⁸ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ'
 αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς
 δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.”
 4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγου-
 σαν, “Ἐξέλθετε⁹ ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ¹⁰ συγ-

³⁰ ἔχουσιν γνώμην T. ³¹ — τὴν LT[Tr]. ³² αὐτῶν LTTt. ³³ διδάσιν LTTt. ³⁴ εἶπεν L. ³⁵ καὶ LTTt. ³⁶ — καὶ
 ποιῆσαι μίαν γνώμην L. αὐτὴν γνώμην μίαν TTTt. ³⁷ τελεσθήσονται
 οἱ λόγοι LTTt. ³⁸ ἶδες (ποπ ἰα συ. 12, 15, 16) T. ¹ — Καὶ
 LT[Tr]. ² + ἄλλον LTTt. ³ ἰσχυρῇ φωνῇ LTTt. ⁴ [ἔπεσε] Tr.
⁵ δαιμονίων L. ⁶ + καὶ μεμνημένου L. ⁷ — τοῦ οἴνου LT[Tr].
⁸ πῆπωκαν LT, πεπώκασιν Tr. ⁹ Ἐξέλθε L, Ἐξέλθ' Tr, Ἐξέλθατε T.
¹⁰ συν T.

κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε
ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς¹¹. ὅτι ἠκολούθησαν¹² αὐτῆς αἱ 5
ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ
Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ 6
αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν¹³, καὶ¹⁴ διπλώσατε αὐτῇ¹⁵ ¹⁶διπλᾶ
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε,
κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτήν¹⁷ καὶ 7
ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμόν καὶ
πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ¹⁸Κάθημαι
βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ
ἶδω. Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ 8
αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ
κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος¹⁹ ὁ Θεὸς ὁ
κρίνων²⁰ αὐτήν. Καὶ κλαύσονται²¹ αὐτήν²², καὶ κόψον- 9
ται ἐπ' αὐτῇ²³ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν²⁴ ἐστη- 10
κότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγον-
τες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πό-
λις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν²⁵ μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.
Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' 11
αὐτῇ²⁶, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ
ἔτι²⁷. γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίον, 12
καὶ μαργαρίτου²⁸, καὶ βύσσου²⁹, καὶ πορφύρας, καὶ
σηρικοῦ³⁰, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ
πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου,
καὶ κινάμωμον³¹, ³²καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ 13
λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ
σίτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ

¹¹ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε LITr. ¹² ἐκολλήθησαν
LITr. ¹³ - ὑμῖν LITr (-κε Tr). ¹⁴ - καὶ BTr. ¹⁵ - αὐτῇ
LITr. ¹⁶ + τὰ T[Tr]. ¹⁷ αὐτήν LITr. ¹⁸ + ὅτι LITr.
¹⁹ [Κύριος] Tr. ²⁰ κρίνας LITr. ²¹ κλαύσουσιν Tr (-σι Tr).
²² - αὐτήν LITr. ²³ αὐτήν Tr. ²⁴ ἀπομακρόθεν B.
²⁵ - ἐν LITr. ²⁶ οὐκέτι BELTr. ²⁷ μαργαρίτας LITr.
²⁸ βυσσίνου LITr. ²⁹ σιρικοῦ LITr. ³⁰ κινάμωμον LITr.
³¹ + καὶ ἄμωμον LITr.

- 14 ῥεδῶν, καὶ σωμαίων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ
ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου³² ἀπῆλθεν ἀπὸ
σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν³³
15 ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι³⁴ οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά³⁴. Οἱ
ἔμποροι τούτων οἱ πλοντήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ
μακρόθεν³⁴ στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισ-
16 μοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ³⁵ λέγοντες,
Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη
βύσσινον³⁶ καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον³⁶, καὶ κεχυ-
σωμένη³⁷ ἐν³⁸ χρυσῷ³⁹ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργα-
ταις⁴⁰. ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ
δυμλος⁴¹, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργά-
18 ζονται, ἀπὸ μακρόθεν³⁴ ἔστησαν, καὶ ἔκραζον⁴², ὁρῶν-
τες⁴³ τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, 'Τίς
19 ὁμοία τῇ πόλει⁴⁴ τῇ μεγάλῃ; Καὶ ἔβαλον⁴⁵ χοῦν
' ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον⁴² κλαίοντες καὶ
πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες⁴⁶ πλοῖα ἐν τῇ
θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ
20 ἡρημώθη. Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν⁴⁷, οὐρανέ, καὶ οἱ
ἅγιοι⁴⁸ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ
Θεὸς τὸ κρίμα⁴⁹ ὑμῶν ἐξ αὐτῆς."
21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μέλαν⁵⁰
μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, "Οὐ-
τως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πό-
22 λις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν
καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ

³² σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς LTTx.³³ ἀπώλετο LTTx.³⁴ αὐτὰ οὐ μὴ εὐρήσῃς (εὐρήσουσιν L) LT, οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν Tx.³⁵ -καὶ LTTx.³⁶ βύσσινον εἰ κόκκινον transferi L.³⁷ κε-

χυρωμένη BE.

³⁸ -ἐν L[Tx].³⁹ χρυσῷ LTTx.⁴⁰ μαργαρίτῃ L.⁴¹ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων LTTx.⁴² ἔκραζαν LTTx.⁴³ βλέποντες LTTx.⁴⁴ + ταύτη L.⁴⁵ ἔβαλον LT.⁴⁶ + τὰ

LTTx.

⁴⁷ αὐτῇ LTTx.⁴⁸ + καὶ οἱ LTTx.⁴⁹ κρίμα BE.⁵⁰ μύλινον LTTx.

ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν⁵¹ 23
σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ⁵² ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγα-
στᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ⁵³ σου ἐπλανή-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα⁵⁴ προφη- 24
τῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων
ἐπὶ τῆς γῆς.”

ΚΑΙ¹ μετὰ ταῦτα ἤκουσα² φωνὴν ὄχλου πολλοῦ 19
μεγάλου³ ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος⁴, “Ἀλληλούϊα· ἡ
σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ⁵ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ
τῷ Θεῷ⁶ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις 2
αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις
ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε
τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς⁷ χειρὸς αὐτῆς.”
Καὶ δεύτερον εἶρηκαν, “Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς 3
αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.” Καὶ 4
ἔπεσαν⁸ οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες⁹, καὶ τὰ
τέσσαρα¹⁰ ζῶα¹¹, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου¹², λέγοντες, “Ἀμήν· Ἀλλη-
λούϊα.” Καὶ φωνὴ¹³ ἐκ¹³ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέ- 5
γουσα, “Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν¹⁴ ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι
αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ¹⁵ οἱ μικροὶ καὶ
οἱ μεγάλοι.” Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, 6
καὶ ὡς¹⁶ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βρον-
τῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας¹⁷, “Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασί-
λευσε Κύριος ὁ Θεὸς¹⁸ ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν 7
καὶ ἀγαλλιάμεθα¹⁹, καὶ δώμεν²⁰ τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι
ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοί-
μασεν ἑαυτήν.” Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλῃται 8

51 — ἐν L. 52 — οἱ L. 53 φαρμακεία T. 54 αἵματα T.
1 — Καὶ LTTT. 2 + ὡς BELTTT. 3 μεγάλην ὄχλου πολλοῦ
LTTT. 4 λεγόντων LTTT. 5 — καὶ ἡ τιμὴ LTTT. 6 τοῦ
θεοῦ LTTT. 7 — τῆς LTTT. 8 ἔπεσον BELT. 9 εἴκοσι
τέσσαρες πρεσβύτεροι L, πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες TTT.
10 τέσσαρα LT. 11 ζῶα L. 12 τῷ θρόνῳ LTTT. 13 ἀπὸ
LTTT. 14 τῷ θεῷ LTTT. 15 — καὶ LTTT. 16 — ὡς L.
17 λεγόντων BELT. λέγοντες T. 18 + ἡμῶν TTTT. 19 ἀγα-
λλώμεν LT. 20 δώσωμεν LT.

βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν³¹. τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματά ἐστι τῶν ἁγίων³².

9 Καὶ λέγει μοι, “Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁγίου κεκλημένοι.” Καὶ λέγει μοι, “Οὗτοι οἱ λόγοι³³ ἀληθινοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ³⁴.”

10 Καὶ ἔπεσον³⁵ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, “Ὁρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ³⁶ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ³⁶ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.”

11 Καὶ εἶδον³⁷ τὸν οὐρανὸν ἀνεφεγμένον³⁸, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτόν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ

12 πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς³⁹ φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων⁴⁰

13 ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός· καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ καλεῖται⁴¹ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, “Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.”

14 Καὶ τὰ στρατεύματα⁴² ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔφ’⁴³ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν

15 καὶ⁴⁴ καθαρὸν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ⁴⁵ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ⁴⁶

16 τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ⁴⁷ ὄνομα γεγραμμένον, “Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυ-

3 17 ρίων.” Καὶ εἶδον⁴⁸ ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις⁴⁹ ἐν μεσουρανήματι, “Δεῦτε καὶ συνά-

³¹ λαμπρὸν (+καὶ) Tr) καθαρὸν LTr.

LTr (ἐστὶ Tr).

³² +οἱ LT.

³³ τῶν ἁγίων ἐστίν

³⁴ τοῦ θεοῦ εἰσὶν LTr

(εἰσὶ Tr).

³⁵ ἔπεσα LTr.

³⁶ - τοῦ LTr.

³⁷ ἰδὼν T.

³⁸ ἠνεφεγμένον LTr.

³⁹ -ὡς T.

⁴⁰ +ὀνόματα γεγραμ-

μένα καὶ T.

⁴¹ κέκληται LTr.

⁴² +τὰ BKLTr.

⁴³ ἐπὶ T.

⁴⁴ -καὶ LTr.

⁴⁵ πατάξῃ LTr.

⁴⁶ -καὶ LTr.

⁴⁷ -τὸ LTr.

⁴⁸ πετομένοις LTr.

γεσθε³⁹ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου⁴⁰ Θεοῦ, ἵνα φάγητε¹⁸ σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν⁴¹, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων⁴² καὶ δούλων, καὶ μικρῶν⁴³ καὶ μεγάλων.” Καὶ εἶδον³⁷ τὸ¹⁹ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν⁴⁴ συνηγμένα ποιῆσαι⁴⁵ πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ²⁰ τούτου⁴⁶ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην⁴⁷ ἐν τῷ⁴⁸ θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ²¹ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ⁴⁹ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

ΚΑΙ εἶδον¹ ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,²⁰ ἔχοντα τὴν κλεῖδα² τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα,² τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον³, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ⁴ Σατανᾶς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς³ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκλείσειν αὐτόν⁵, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ⁶ τὰ ἔθνη ἔτι⁷, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· καὶ⁸ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι⁹ μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον¹ θρόνους, καὶ⁴ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα¹⁰ ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ¹¹, οὐτε¹² τὴν εἰκόνα¹³ αὐτοῦ,

³⁹ συνάχθητε LTTp. ⁴⁰ τὸ μέγα τοῦ LTTp. ⁴¹ αὐτοῦς L.
⁴² +τε LTTp. ⁴³ +τε T. ⁴⁴ αὐτοῦ L. ⁴⁵ +τὸν LTTp.
⁴⁶ μετ' αὐτοῦ ὁ LTTp, ὁ μετ' αὐτοῦ T. ⁴⁷ τῆς καιομένης L.
⁴⁸ -τῷ LTTp. ⁴⁹ ἐξελευσθήσῃ LTTp. ¹ ἶδον T. ² κλεῖν LTTp.
³ ὁ ὄφιν ὁ ἀρχαῖος LT. ⁴ +ὁ LTTp. ⁵ -αὐτόν LTTp. (-σε Tr). ⁶ πλανᾶ TTTp. ⁷ ἔτι τὰ ἔθνη LTTp.
⁸ -καὶ LTTp. ⁹ λυθῆναι αὐτὸν LTTp. ¹⁰ κρίμα BEA.
¹¹ τὸ θηρίον LTTp. ¹² οὐδέ LTTp. ¹³ τῇ εἰκόνι BE.

- καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν¹⁴, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ ¹⁵Χριστοῦ τὰ ¹⁶χίλια ἔτη· ¹⁷οἱ δὲ ¹⁸λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἔως¹⁹ τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη.
- 6 αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος²⁰ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.
- 7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ
- 8 Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν²¹ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς²² πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς²³ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν²⁴ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ
- 9 Θεοῦ²⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου²⁶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
- 11 Καὶ εἶδον¹ θρόνον λευκὸν μέγαν²⁷, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ²⁸, οὗ ἀπὸ²⁹ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ
- 12 οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον¹ τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους³⁰, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ³¹, καὶ βιβλία ἠνεύχθησαν³². καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεύχθη³³, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ
- 13 τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ

¹⁴ - αὐτῶν LITr.¹⁵ + τοῦ BELTr.¹⁶ - τὰ LITr.¹⁷ + [καὶ] Tr.¹⁸ - δὲ LITr.¹⁹ ἔζησαν ἄχρι LITr.²⁰ δευτέρου θάνατος LITr.²¹ - τὸν L²² + τὸν LITr.²³ + αὐτῶν LITr.²⁴ ἐκύκλωσαν LITr.²⁵ - ἀπὸ τοῦ

Θεοῦ LT, ἀτ [ἀπὸ τοῦ Θεοῦ] post οὐρανοῦ Tr.

²⁶ + καὶ LITr.²⁷ μέγαν λευκὸν LITr.²⁸ αὐτόν T.²⁹ + τοῦ L.³⁰ τοὺς

μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς LITr.

³¹ θρόνου LITr.³² ἠνεύχ-

θησαν LITr.

³³ ἄλλο βιβλίον ἠνεύχθη LITr.

νεκρούς³⁴, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν³⁵ τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς³⁶. καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν¹⁴ εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος³⁷. καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς¹⁵ ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

ΚΑΙ εἶδον¹ οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ²¹ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρῆλθε², καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης³ εἶδον⁴ 2 τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⁵, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκου- 3 σα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⁶, λεγούσης, “Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ’ αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοί⁷ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐ- τὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ’ αὐτῶν⁸, Θεὸς αὐτῶν⁹. καὶ ἔξα- 4 λείψει ὁ Θεὸς¹⁰ πᾶν δάκρυον ἀπὸ¹¹ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι¹² τὰ πρῶτα ἀπῆλθον¹³.” Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ 5 θρόνου¹⁴, “Ἴδου, καινὰ πάντα ποιῶ¹⁵.” Καὶ λέγει μοι¹⁶, “Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί¹⁷ εἰσι.” Καὶ εἶπέ μοι, “Γέγονε¹⁸. ἐγὼ εἰμι 6 τὸ Α¹⁹ καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω²⁰ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα²¹, καὶ ἔσομαι 7 αὐτῷ²² Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ²³ υἱός. δειλοῖς δέ²⁴ 8

³⁴ νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ LTTt.

³⁵ ἔδωκεν L.

³⁶ νεκρούς

τοὺς ἐν αὐτοῖς LTTt.

³⁷ ὁ θάνατος ὁ δευτέρως ἐστὶν ἡ λίμνη τοῦ

πυρός LTTt.

¹ ἶδον T.

² ἀπῆλθαν LT, ἀπῆλθον Tr.

³ — ἐγὼ Ἰωάννης LTTt.

⁴ εἶδον (ἶδον T) *transferrunt* LTTt *in locum post* καινὴν.

⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ LTTt.

⁶ θρόνου LT.

⁷ λαὸς TTt.

⁸ μετ’ αὐτῶν ἔσται LTTt.

⁹ αὐτῶν θεός LT[Tr].

¹⁰ [ὁ Θεός] Tr.

¹¹ ἐκ L.

¹² — ὅτι L.

¹³ ἀπῆλθαν LT.

¹⁴ τῷ θρόνῳ LTTt.

¹⁵ ποιῶ πάντα LTTt.

¹⁶ — μοι LTTt.

¹⁷ πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ LTTt.

¹⁸ Γέγοναν

LTTt.

¹⁹ ἄλφα (αὐτὸς) LTTt.

²⁰ + αὐτῷ T[Tr].

²¹ ταῦτα

LTTt.

²² αὐτοῦ ὁ B.

²³ — ὁ LTTt.

²⁴ τοὺς δὲ

δειλοῖς LTTt.

καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι²⁵ καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι²⁶, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶ δεύτερος θάνατος²⁷·”

- 9 Καὶ ἦλθε πρὸς με²⁸ εἰς²⁹ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας³⁰ τῶν³¹ ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ’ ἐμοῦ, λέγων, “Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα³².”
- 10 κα³³·” Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ’³⁴ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην³⁴, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ³⁵ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ³⁶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
- 12 λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσάν τε³⁷ τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσαν³⁸ πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα³⁹, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶ⁴⁰ τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν⁴¹ υἱῶν
- 13 Ἰσραὴλ. Ἀπ’⁴² ἀνατολῆς⁴³, πυλῶνες τρεῖς· ἄπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἄπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς·
- 14 ἄπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον⁴⁵ θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς⁴⁶ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ’ ἐμοῦ, εἶχε⁴⁷ κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ
- 16 τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κείται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν⁴⁸ ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων⁴⁹ δώδεκα⁵⁰ χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ

²⁵ φαρμακοῖς LITr.

²⁶ ψεύσταις L.

²⁷ (ν) ὁ θάνατος

ὁ δεύτερος LITr.

²⁸ (ν) — πρὸς με LITr.

²⁹ + ἐκ LITr.

³⁰ τῶν γεμόντων L, ατ — τὰς T.

³¹ — τῶν T.

³² τὴν γυναῖκα

τοῦ ἀρνίου LITr.

³³ ἐπὶ LITr.

³⁴ — τὴν μεγάλην

LITr.

³⁵ ἐκ T.

³⁶ — καὶ LITr.

³⁷ ἔχουσα

LITr. ³⁸ ἔχουσα LITr.

³⁹ — καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα LITr.

⁴⁰ ἐστὶν T, + τὰ LITr

⁴¹ ὀνόματα LITr.

⁴² — τῶν LITr.

⁴³ ἀπὸ LITr.

⁴⁴ ἀνατολῶν T.

⁴⁵ + καὶ

LITr.

⁴⁶ ἔχων T.

⁴⁷ ἐπ’ αὐτῶν δώδεκα LITr.

⁴⁸ + μέτρον

LITr. ⁴⁹ — τοσοῦτόν ἐστιν LITr, ατ τοσοῦτόν ἐστι E.

⁵⁰ σταδίων

BELTr.

⁵⁰ δεκαδύο T.

ὑψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς 17
 ἑκατὸν τεσσαράκοντα⁵¹ τεσσάρων⁵² πηχῶν, μέτρον
 ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. Καὶ ἦν⁵³ ἡ ἐνδόμησις 18
 τοῦ τείχους αὐτῆς, ἱασπὶς· καὶ ἡ πόλις χρυσίον
 καθαρὸν, ὁμοία⁵⁴ ὑάλῳ καθαρῷ. καὶ⁵⁵ οἱ θεμέλιοι 19
 τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῇ κεκοσμη-
 μένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἱασπὶς· ὁ δεύτερος,
 σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμά-
 ραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ⁵⁶. ὁ ἕκτος, σάρδιος⁵⁷. 20
 ὁ ἑβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνα-
 τος⁵⁸, τοπάzion· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος⁵⁹. ὁ ἐνδέκα-
 τος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. καὶ οἱ 21
 δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται⁶⁰. ἀνὰ εἰς
 ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ
 πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος
 διαφανής⁶¹. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον¹ ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ 22
 Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ⁶² ναὸς αὐτῆς ἐστί,
 καὶ τὸ ἄρνιον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρειάν ἔχει τοῦ ἡλίου, 23
 οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν⁶³ αὐτῇ· ἡ γὰρ
 δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς
 τὸ ἄρνιον. καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ 24
 αὐτῆς περιπατήσουσι⁶⁴. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
 φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν⁶⁵ αὐτῶν εἰς αὐτήν.
 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ 25
 γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν 26
 τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς 27
 αὐτήν πᾶν κοινόν⁶⁶, καὶ ποιῶν⁶⁷ βδέλυγμα, καὶ ψεύ-
 δος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
 τοῦ ἁρνίου. Καὶ ἔδειξέ μοι καθαρὸν¹ ποταμὸν ὕδατος 22
 ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ

⁵¹ τεσσαράκοντα LTr.⁵² τεσσαρακοντατεσσαρων BE.⁵³ - ἦν L.⁵⁴ ὁμοιον LTr.⁵⁵ - καὶ LTr.⁵⁶ σαρ-

διόνυξ L.

⁵⁷ σάρδιον LTr.⁵⁸ ἑννατος BETr.⁵⁹ χρυσό-

πρασον L.

⁶⁰ μαργαρίται LTr.⁶¹ διαγής LTr.⁶² + ὁ L.⁶³ - ἐν LTr.⁶⁴ περιπατήσουσιν (-σι Tr)

τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς (-τῶν σωζομένων) LTr.

⁶⁵ - καὶ

τὴν τιμὴν LTr.

⁶⁶ κοινὸν LTr.⁶⁷ (+ ὁ Tr) ποιῶν LTr.¹ - καθαρὸν LTr.

2 τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου. ἐν μέσῳ² τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεθθεν³, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν⁴ καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα⁵ ἕνα⁶ ἕκαστον ἀποδιδούν⁷ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ πᾶν κατανάθεμα⁸ οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ⁹ καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι¹⁰ ¹¹λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου¹², ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει¹³ αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 ΚΑΙ εἶπέ μοι, “Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ¹⁴ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων¹⁵ προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ὃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. ¹⁶Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· ¹⁷μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.” Καὶ ἐγὼ¹⁸ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων¹⁹· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα²⁰, ἔπεσα²¹ προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύνοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, “Ὁρα μὴ σύνδουλός σου γάρ²² εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.” Καὶ λέγει μοι, “Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι²³ ὁ καιρὸς²⁴ ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· ²⁵καὶ ὁ ῥυπῶν²⁶ ῥυπωσάτω²⁷ ἔτι·

² ἐν μέσῳ T.³ ἐκείθεν LITr.⁴ ποιῶν T.⁵ μῆναν LTr.⁶ — ἕνα LITr.⁷ ἀποδιδούς ἕκαστον T.⁸ καταθέμα LITr.⁹ — ἐκεῖ T, αὐτῇ L[Tr].¹⁰ οὐχ ἔχουσιν (-σι Tr) χρεῖαν LTr. οὐ¹¹ χρεῖα T. ¹² + φωτὸς L[Tr]. ¹³ — ἡλίου T. ¹⁴ φωτίζει (φωτίζει T) ἐπ' ([ἐπ'] Tr) LITr.¹⁵ + ὁ L.¹⁶ πνευμάτων τῶν LITr.¹⁷ + καὶ LITr.¹⁸ + ἐρχομαι ταχύ. L, errore, ut videtur.¹⁹ καὶ LITr.²⁰ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα LITr.²¹ ὅτε²² Ἰδὼν T, ἔβλεπον Tr.²³ ἔπεσον BETr.²⁴ — γὰρ LITr.²⁵ — ὅτι LITr.²⁶ + γὰρ LITr.²⁷ [καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρὸς ῥυπαρὸς L.²⁸ ῥυπαρὸς ῥυπαρὸς T.²⁹ ῥυπαρὸς LITr.³⁰ ῥυπαρὸς L.

καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω²⁸ ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Καὶ²⁹ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ¹² ἐμοῦ³⁰, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται³¹. ἐγὼ εἰμι³² τὸ Α³³ καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος ¹³ καὶ ὁ ἔσχατος³⁴.

“Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ³⁵, ἵνα ¹⁴ ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω δὲ³⁶ οἱ ¹⁵ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ὁ³⁷ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

“Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆ- ¹⁶σαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ³⁸ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ³⁹ Δαβὶδ⁴⁰, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ⁴¹ ὀρθρινός⁴².” Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη ¹⁷ λέγουσιν, “Ἐλθε⁴³. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθε⁴⁴. καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω⁴⁵, καὶ⁴⁶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ⁴⁷ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.”

Συμμαρτυροῦμαι γὰρ⁴⁷ παντὶ⁴⁸ ἀκούοντι τοὺς λόγους ¹⁸ τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα⁴⁹, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν⁵⁰ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ¹⁹ ἀφαιρῇ⁵¹ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλου⁵² τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει⁵³ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλου⁵⁴ τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ⁵⁵ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ⁵⁶ τῶν γεγραμμένων ἐν ²⁰ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν

²⁸ δικαιосύνην ποιησάτω LTTt. ²⁹ — Καὶ LTTt. ³⁰ ἐμέ, B.
³¹ ἐστὶν αὐτοῦ LTTt. ³² — εἰμι LTTt. ³³ ἄλφα (at ω) LTTt. ³⁴ πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος LT, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος Tr. ³⁵ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν LTTt. ³⁶ — δὲ LTTt. ³⁷ — ὁ LTTt.
³⁸ — ἐπὶ T, at ἐν LTr. ³⁹ — τοῦ LTTt. ⁴⁰ Δαυεὶδ LT, Δαυὶδ Tr. ⁴¹ — καὶ T[Tr]. ⁴² ὁ πρωϊνός (προϊνός T) LTTt. ⁴³ Ἐρχου LTTt. ⁴⁴ ἐρχέσθω LTTt. ⁴⁵ — καὶ LTTt. ⁴⁶ λαβέτω LTTt. ⁴⁷ Μαρτυρῶ ἐγὼ LTTt.
⁴⁸ + τῷ LTTt. ⁴⁹ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά LTTt. ⁵⁰ + τῷ LTTt.
⁵¹ ἀφέλη LTTt. ⁵² τοῦ βιβλίου LTTt. ⁵³ ἀφελεί LTTt.
⁵⁴ τοῦ ξύλου LTTt. ⁵⁵ — ἐκ L. ⁵⁶ — καὶ LTTt. ⁵⁷ + τῷ LTTt.

373 ΑΠΟΚΑΤΕΦΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΚΑΘΑΡΟΝ
 ΤΑΙΣ. "ΝΑ ΕΣΧΗΜΑΙ ΠΙΣΤΙΣ ΙΜΩΝ." ΝΑΙ², ΕΙΧΕΤΕ,
 ΚΑΘΩΣ ΤΑΙΣ.

2. "ΕΙ ΕΙΧΕΤΕ ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΙΜΩΝ² ΙΠΠΟΥ ΙΠΠΟΥ² ΜΕΤΑ
 ΤΑΙΣ ΑΝ ΙΜΩΝ. "ΑΡΧΗ".

² κα 3 - ΝΑΙ ΠΙΣΤΙΣ ΙΜΩΝ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ² - ΙΜΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ² - ΙΠ-
 ΠΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ² - ΙΠΠΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ.

ΤΕΛΟΣ.

MONITUM.

In errorum typographicorum tabulâ Stephanicae editioni 1550 suffixâ, haec sunt notanda.

Ad fin. Matthaei addere vult: Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις ββιδ, κεφαλαίοις τνῆ.

Johan. xvi. 33 ἔχετε legere videtur pro ἔξετε, quo ex fonte manavit ἔξετε apud BE &c.

Ad fin. Johan. addere vult: Τοὺς τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὔρομεν ἀντιγράφοις.

Ad fin. subscriptionis Epist. ad Romanos addit Ἐν στίχοις λκ.

γεννεὰν Matth. xxiii. 36, λαθέντες Act. iii. 11, praeunte Stephano, taciti correximus.

Cambridge

PRELI ACADEMICI TYPIS EXCEDEBAT

G. J. CLAY, A.M.

JUNE, 1862.

PUBLISHED BY
DEIGHTON, BELL, AND CO.
Cambridge,
AGENTS TO THE UNIVERSITY.

LECTURES ON THE HISTORY OF MORAL
PHILOSOPHY IN ENGLAND. By the REV.
W. WHEWELL, D.D. Master of Trinity College, Cam-
bridge. New and Improved Edition, with Additional
Lectures. Crown 8vo. 8s.

*The Additional Lectures are printed separately in Octavo
for the convenience of those who have purchased the
former Edition. Price 3s. 6d.*

WIESELER'S CHRONOLOGICAL SYNOPSIS
OF THE FOUR GOSPELS. Translated by the Rev.
E. VENABLES, M.A. [Preparing.]

CODEx BEZÆ CANTABRIGIENSIS. Edited
with Prolegomena, Notes, and Facsimiles. By F. H.
SCRIVENER, M.A. [In the Press.]

BENTLEII CRITICA SACRA.

Notes on the Greek and Latin Text of the New Testament,
extracted from the Bentley MSS. in Trinity College
Library. With the Abbé Rulotta's Collation of the
Vatican MS., a specimen of Bentley's intended Edition,
and an account of all his Collations. Edited, with the
permission of the Master and Seniors, by the Rev. A. A.
ELLIS, M.A., late Fellow of Trinity College, Cam-
bridge. 8vo. 8s. 6d.

THE HISTORICAL AND DESCRIPTIVE
GEOGRAPHY OF THE HOLY LAND. With an
Alphabetical List of Places, and Maps. By the Rev.
GEORGE WILLIAMS, B.D. Fellow of King's College,
Cambridge. [Preparing.]

Preparing for Publication.

**THE STUDENT'S GUIDE TO THE
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE.**

Contents.

Introduction.	
On University Expenses.	
On the Choice of a College.	
Detailed Accounts of the several Colleges.	
General View of the Mode of Proceeding to Degrees in Arts and Divinity.	
General View of the Mode of Proceeding to Degrees in Law.	
.....	Medicine.
On the Course of Reading for the Mathematical Tripos.	
.....	Classical Tripos.
.....	Moral Sciences Tripos.
.....	Natural Sciences Tripos.
.....	Law Tripos.
On Medical Study as pursued in the University.	
The Theological Examinations.	
Preparation for the Examinations for the Civil Service of India.	
Local Examinations of the University of Cambridge.	

[In the Press.]

**A CONCISE GRAMMAR OF THE ARABIC
LANGUAGE.** Revised by SHEIKH ALI NADY EL
BARRANY. By W. J. BEAMONT, M.A. Fellow of Trinity
College, Cambridge, and Incumbent of St Michael's,
Cambridge, sometime Principal of the English College,
Jerusalem. Price 7s.

LIST OF BOOKS
FOR
Schools and Colleges.

ARITHMETIC AND ALGEBRA.

Elementary Arithmetic. By A. WRIGLEY, M.A.,
Assistant Professor of Mathematics at Addiscombe. [Preparing.

Principles and Practice of Arithmetic. By the Rev.
J. HIND. Ninth Edition, with Questions, 4s. 6d.
. KEY, with Questions for Examination. Second Edition. 5s.

Principles and Practice of Arithmetical Algebra,
with Examples. By the Rev. J. HIND. Third Edition. 12mo. 5s.

Elementary Algebra. By A. WRIGLEY, M.A.
[Preparing.

Elements of Algebra. By the Rev. J. HIND. Sixth
Edition, revised. 540 pp. 8vo. 10s. 6d.

Treatise on the Theory of Algebraical Equations.
By the Rev. J. HYMERS, D.D. Third Edition. 8vo. 10s. 6d.

Collection of Examples and Problems in Arith-
metic, Algebra, Geometry, Logarithms, Trigonometry, Conic Sections,
Mechanics, &c. with Answers and Occasional Hints. By the Rev.
A. WRIGLEY. Fifth Edition. 8vo. 8s. 6d.

A Companion to Wrigley's Collection of Examples
and Problems, being Illustrations of Mathematical Processes and
Methods of Solution. By J. PLATTS, Esq., and the Rev. A. WRIGLEY,
M.A. 8vo. 15s.

Elementary Course of Mathematics. By the Very
Rev. HARVEY GOODWIN, D.D. Dean of Ely. Fifth Edition. 8vo. 15s.

Collection of Problems and Examples, adapted to
the Elementary Course of Mathematics. By the Very Rev. HARVEY
GOODWIN, D.D. Dean of Ely. Second Edition. 8vo. 6s.

4 MATHEMATICAL TEXT BOOKS PUBLISHED BY

TRIGONOMETRY.

Elementary Trigonometry. By T. P. HUDSON,
M.A., Fellow of Trinity College. 3s. 6d.

Elements of Plane and Spherical Trigonometry.
By the Rev. J. HIND. Fifth Edition. 12mo. 6s.

Solutions of the Trigonometrical Problems proposed
at St John's College, Cambridge, from 1829 to 1846. By the Rev. T.
GASKIN. 8vo. 9s.

Syllabus of a Course of Lectures upon Trigonometry and the Application of Algebra to Geometry. 8vo. 7s. 6d.

MECHANICS AND HYDROSTATICS.

Elementary Hydrostatics. By W. H. BESANT,
M.A., Late Fellow of St John's College. [Preparing.

Elementary Hydrostatics for Junior Students. By
R. POTTER, M.A. late Fellow of Queens' College, Cambridge, Professor
of Natural Philosophy and Astronomy in University College, London.
7s. 6d.

The Propositions in Mechanics and Hydrostatics
which are required for those who are not Candidates for Honours. By
A. C. BARRETT, M.A. Second Edition. Crown 8vo. 6s.

Mechanical Euclid. Containing the Elements of
Mechanics and Hydrostatics. By W. WHEWELL, D.D. Fifth Edition. 5s.

Elementary Statics. By C. J. ELLICOTT, B.A.
8vo. 4s. 6d.

Elementary Statics. By the Very Rev. H. GOODWIN,
D.D. Dean of Ely. Fcp. 8vo, sewed, 2s. 6d.; cloth, 3s.

Elementary Dynamics. By the Very Rev. H.
GOODWIN, D.D. Dean of Ely. Fcp. 8vo, sewed, 2s. 6d.; cloth, 3s.

A Treatise on Statics. By the Rev. S. EARNSHAW,
M.A. Fourth Edition. 8vo. 10s.

Dynamics, or, a Treatise on Motion. By the Rev.
S. EARNSHAW. Third Edition. 8vo. 14s.

A Treatise on the Dynamics of a Rigid Body. By
the Rev. W. N. GRIFFIN. 8vo. 6s. 6d.

* * * SOLUTIONS OF THE EXAMPLES. 8vo. 6s.

Problems in illustration of the Principles of Theoretical Mechanics. By W. WALTON, M.A. Second Edition. 8vo. 18s.

Treatise on the Motion of a Single Particle and of two Particles acting on one another. By A. SANDEMAN. 8vo. 8s. 6d.

Of Motion. An Elementary Treatise. By the Rev. J. R. LUNN, M.A. Fellow and Lady Sadleir's Lecturer of St John's College. 8vo. 7s. 6d.

Chapter I. General principles of velocity and acceleration. Chapter II. Of the motion of a point in general. Analytical expressions for velocities and accelerations in certain directions. Chapter III. Of the motion of a point affected by a constant acceleration, the direction of which is always the same. Chapter IV. Of the motion of a point affected by an acceleration, the direction of which always passes through a fixed point. Chapter V. Of matter and force. Chapter VI. Of the dynamical laws of force, commonly called the laws of motion. Chapter VII. Of certain cases of free motion in nature. Chapter VIII. Of constrained motion of particles. Chapter IX. Of impulses and collision of particles. *Appendix.* Of the Cycloid.

Treatise on Hydrostatics and Hydrodynamics. By W. H. BESANT, M.A. 8vo. 9s.

The Principles of Hydrostatics. By T. WEBSTER, M.A. 8vo. 7s. 6d.

Problems in illustration of the Principles of Theoretical Hydrostatics and Hydrodynamics. By W. WALTON, M.A. 8vo. 10s. 6d.

Collection of Elementary Problems in Statics and Dynamics. Designed for Candidates for Honours, first three days. By W. WALTON, M.A. 8vo. 10s. 6d.

CONIC SECTIONS AND ANALYTICAL GEOMETRY.

Elementary Geometrical Conic Sections. By W. H. BESANT, M.A., Late Fellow of St John's College. [*Preparing.*]

Exercises on Euclid and in Modern Geometry, containing Applications of the Principles and Processes of Modern Pure Geometry. By J. McDOWELL, B.A., Pembroke College. [*Preparing.*]

Conic Sections. Their principal Properties proved Geometrically. By W. WHEWELL, D.D. Master of Trinity. Third Edition. 8vo. 2s. 6d.

6 MATHEMATICAL TEXT BOOKS PUBLISHED BY

The Geometrical Construction of a Conic Section.

By the Rev. T. GASKIN. 8vo. 3s.

Treatise on Conic Sections. By the Rev. J. HYMERS,

D.D. Third Edition. 8vo. 9s.

A Treatise on the Application of Analysis to Solid

Geometry. By D. F. GREGORY, M.A. and W. WALTON, M.A.
Second Edition. 8vo. 12s.

The Elements of Conic Sections. By J. D.

HUSTLER, B.D. Fourth Edition. 8vo. 4s. 6d.

A Treatise on Plane Co-ordinate Geometry. By

the Rev. M. O'BRIEN. 8vo. 2s.

A Treatise on Analytical Geometry of Three

Dimensions. By J. HYMERS, D.D. Third Edition. 8vo. 10s. 6d.

Problems in illustration of the Principles of Plane

Co-ordinate Geometry. By W. WALTON, M.A. 8vo. 16s.

Solutions of the Geometrical Problems proposed at

St John's College, from 1830 to 1846. By the Rev. T. GASKIN, M.A.
8vo. 12s.

DIFFERENTIAL AND INTEGRAL CALCULUS.

An Elementary Treatise on the Differential Calculus.

By W. H. MILLER, M.A. Third Edition. 8vo. 6s.

Elementary Treatise on the Differential Calculus,

in which the method of Limits is exclusively made use of. By the Rev.
M. O'BRIEN, M.A. 8vo. 10s. 6d.

A Manual of the Differential Calculus. With

Simple Examples. By HOMERSHAM COX, B.A. 4s.

Treatise on the Differential Calculus. By W.

WALTON, M.A. 8vo. 10s. 6d.

A Treatise on the Integral Calculus. By the Rev.

J. HYMERS, D.D. 8vo. 10s. 6d.

Geometrical Illustrations of the Differential Calculus.

By M. B. PELL. 8vo. 2s. 6d.

Examples of the Principles of the Differential and Integral Calculus. Collected by D. F. GREGORY. Second Edition. Edited by W. WALTON, M.A. 8vo. 18s.

ASTRONOMY.

Brünnow's Spherical Astronomy. Translated by the Rev. R. MAIN, M.A. F.R.S. Radcliffe Observer. Part. I. Including the Chapters on Parallax, Refraction, Aberration, Precession, and Nutation. 8vo. 8s. 6d.

Elementary Chapters on Astronomy from the "Astronomie Physique" of Biot. By the Very Rev. HARVEY GOODWIN, D.D. Dean of Ely. 8vo. 3s. 6d.

"They were translated with a different intention, but the admirable precision and clearness of description which characterise them led me to think that the publication of them would make a useful addition to our present list of elementary books."—*Translator's Preface.*

Elements of the Theory of Astronomy. By the Rev. J. HYMERS, D.D. 8vo. 14s.

Newton's Principia. First Three Sections, with Appendix, and the Ninth and Eleventh Sections. By the Rev. J. H. EVANS, M.A. Fourth Edition. 8vo. 6s.

A Treatise on Heat. By PHILIP KELLAND, M.A. 8vo. 9s.

Series of Figures Illustrative of Geometrical Optics. From SCHELLBACH. By the Rev. W. B. HOPKINS. Plates. Folio. 10s. 6d.

A Treatise on Crystallography. By W. H. MILLER, M.A. 8vo. 7s. 6d.

Mathematical Tracts. By the Rev. M. O'BRIEN, M.A. On Laplace's Coefficients; the Figure of the Earth; the Motion of a Rigid Body about its Centre of Gravity, Precession and Nutation. 8vo. 4s. 6d.

Physical Optics, Part II. The Corpuscular Theory of Light discussed Mathematically. By RICHARD POTTER, M.A. Late Fellow of Queens' College, Cambridge, Professor of Natural Philosophy and Astronomy in University College, London. 7s. 6d.

The Greek Testament: with a critically revised Text; a Digest of Various Readings; Marginal References to Verbal and Idiomatic Usage; Prolegomena; and a Critical and Exegetical Commentary. For the use of Theological Students and Ministers. By HENRY ALFORD, D.D. Dean of Canterbury.

Vol. I. Fourth Edition, containing the Four Gospels. 12. 8s.

Vol. II. Fourth Edition, containing the Acts of the Apostles, the Epistles to the Romans and Corinthians. 12. 4s.

Vol. III. Third Edition, containing the Epistles to the Galatians, Ephesians, Philippians, Colossians, Thessalonians,—to Timotheus, Titus and Philemon. 18s.

Vol. IV. Part I. Second Edition, containing the Epistle to the Hebrews, and the Catholic Epistle of St James and St Peter. 18s.

Vol. IV. Part II. Second Edition, containing the Epistles of St John and St Jude, and the Revelation. 14s.

A Companion to the New Testament. Designed for the use of Theological Students and the Upper Forms in Schools. By A. C. BARRETT, M.A. Caius College. Fcap. 8vo. 5s.

A general Introduction to the Apostolic Epistles, With a Table of St Paul's Travels, and an Essay on the State after Death. *Second Edition, enlarged.* To which are added a Few Words on the Athanasian Creed, on Justification by Faith, and on the Ninth and Seventeenth Articles of the Church of England. By A BISHOP'S CHAPLAIN. 8vo. 8s. 6d.

Butler (Bishop). Three Sermons on Human Nature, and Dissertation on Virtue. With a Preface and a Syllabus of the Work. Edited by W. WHEWELL, D.D. Third Edition. Fcp. 8vo. 8s. 6d.

Butler (Bishop). Six Sermons on Moral Subjects. A Sequel to the "Three Sermons on Human Nature." Edited by W. WHEWELL, D.D., with a Preface and Syllabus of the Work. Fcp. 8vo. 8s. 6d.

Humphry (Rev. W. G.) An Historical and Explanatory Treatise on the Book of Common Prayer. Second Edition, enlarged and revised. Post 8vo. 7s. 6d.

Maskew (Rev. T. R.) Annotations on the Acts of the Apostles. Designed principally for the use of Candidates for the Ordinary B.A. Degree, Students for Holy Orders, &c., with College and Senate-House Examination Papers. Second Edition, enlarged. 8mo. 6s.

Peter (Rev. R. G.) *A Manual of Prayer for Students*, consisting mostly of Selections from Various Authors. In three parts. 18mo. 1s. 6d.

Scholefield (Prof.) *Hints for some Improvements in the Authorised Version of the New Testament*. Fourth Edition. Fcap. 8vo. 4s.

A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament. With 40 facsimiles from Ancient Manuscripts. For the use of Biblical Students. By F. H. SCRIVENER, M.A. Trinity College, Cambridge. 8vo. 15s.

Tertullian, *The Apology of*. With English Notes and a Preface, intended as an Introduction to the Study of Patristical and Ecclesiastical Latinity. By H. A. WOODHAM, LL.D. Second Edition. 8vo. 8s. 6d.

Alford (Dean). *Passages in Prose and Verse from English Authors for translation into Greek and Latin; together with selected Passages from Greek and Latin Authors for Translation into English: forming a regular course of Exercises in Classical Composition*. 8vo. 6s.

Arundines Cami: sive Musarum Cantabrigiensium Lusur Canori. Collegit atque ed. H. DRURY, A.M. Editio quinta. Cr. 8vo. 7s. 6d.

Demosthenes *de Falsa Legatione*. Second Edition, carefully revised. By R. SHILLETO, A.M. 8vo. 8s. 6d.

Select Private Orations. After the Text of DINDORF, with the Various Readings of REISKE and BEKKER. With English Notes. By C. T. PENROSE, A.M. For the use of Schools. Second Edition. 12mo. 4s.

Donaldson (Dr). *Classical Scholarship and Classical Learning considered with especial reference to Competitive Tests and University Teaching. A Practical Essay on Liberal Education*. Crown 8vo. 5s.

The Theatre of the Greeks. *A Treatise on the History and Exhibition of the Greek Drama: with various Supplements*. Seventh Edition, revised, enlarged, and in part remodelled: with numerous illustrations from the best ancient authorities. 8vo. 14s

Donaldson (Dr). A Complete Greek Grammar.

Second Edition, very much enlarged and adapted for the use of University Students. 8vo. 16s.

This enlarged Edition has been prepared with the intention of placing within the reach of Students at the Universities, and in the highest classes at Schools, a Manual of Instruction and Reference, which without exceeding the limits of the most popular Works of the kind would exhibit a more exact and philosophical arrangement of the materials than any similar book; would connect itself more immediately with the researches of comparative Philologists; and would contain the sort of information which the Author's long experience as a Teacher and Examiner has indicated to him as most likely to meet the actual wants of those who are engaged in the critical study of the best Greek authors.

Without being formally based on any German Work, it has been written with constant reference to the latest and most esteemed of Greek Grammars used on the Continent.

A Complete Latin Grammar.

Second Edition, very much enlarged, and adapted for the use of University Students. 8vo. 14s.

The enlarged Edition of the Latin Grammar has been prepared with the same object as the corresponding work on the Greek language. It is, however, especially designed to serve as a convenient handbook for those students who wish to acquire the habit of writing Latin; and with this view it is furnished with an *Antibarbarus*, with a full discussion of the most important synonyms, and with a variety of information not generally contained in works of this description.

Varronianus. A Critical and Historical

Introduction to the Philological Study of the Latin Language. Third Edition, considerably enlarged. 8vo. 16s.

Euripides. Fabulæ Quatuor, scilicet, Hippolytus

Coronifer, Alcestis, Iphigenia in Aulide, Iphigenia in Tauris. Ad fidem Manuscriptorum ac veterum Editionum emendavit et Annotationibus instruxit J. H. MONK, S.T.P. Editio nova. 8vo. 12s.

Separately—Hippolytus, 8vo, cloth, 5s.; Alcestis, 8vo, sewed, 4s. 6d.

Holden (Rev. H. A.). Foliorum Silvula. Part I.

Being select Passages for Translation into Latin Elegiac and Heroic Verse. Second Edition. Post 8vo. 6s.

Foliorum Silvula. Part II. Being Select

Passages for Translation into Latin Lyric and Greek Verse. Second Edition. Post 8vo. 7s. 6d.

Foliorum Centuriæ. Selections for Trans-

lation into Latin and Greek Prose, chiefly from the University and College Examination Papers. Second Edition. Post 8vo. 8s.

Kennedy (Rev. Dr). Progressive Exercises in Greek

Tragic Senarii, followed by a Selection from the Greek Verses of Shrewsbury School, and prefaced by a short Account of the Iambic Metre and Style of Greek Tragedy. For the use of Schools and Private Students. Second Edition, altered and revised. 8vo. 8s.

Müller (C. O.) Dissertations on the Eumenides of

Æschylus. With Critical Remarks and an Appendix. Translated from the German. Second Edition. 8vo. 6s. 6d.

Plato, The Protagoras. The Greek Text, with

English Notes. By W. WAYTE, M.A. 8vo. 5s. 6d.

Plautus, (M. A.) Aulularia. Ad fidem Codicum qui

in Bibliotheca Musei Britannici exstant aliorumque nonnullorum recensuit, Notisque et Glossario locuplete instruxit J. HILDYARD, A.M. Editio altera. 8vo. 7s. 6d.

Menæchmei. Ad fidem Codicum

qui in Bibliotheca Musei Britannici exstant aliorumque nonnullorum recensuit, Notisque et Glossario locuplete instruxit J. HILDYARD, A.M. Editio altera. 7s. 6d.

Propertius. With English Notes, and a Preface on

the State of Latin Scholarship. By F. A. PALEY. With copious Indices. 10s. 6d.

Sophocles, The Œdipus Coloneus of, with Notes,

intended principally to explain and defend the Text of the manuscripts as opposed to conjectural emendations. By the Rev. C. E. PALMER, M.A. 9s.

Tacitus. (C.) Opera, ad Codices antiquissimos

exacta et emendata, Commentario critico et exegetico illustrata. 4 vols. 8vo. Edidit F. RITTER, Prof. Bonnensis. 1l. 8s.

Cambridge Examination Papers. Being a Supplement

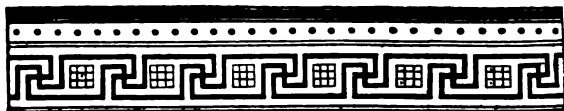
to the Cambridge University Calendar, 1859. 12mo. 5s.

Containing those set for the Tyrwhitt's Hebrew Scholarships.—Theological Examinations.—Carus Prize.—Crosse Scholarships.—Mathematical Tripos.—The Ordinary B.A. Degree.—Smith's Prize.—University Scholarships.—Classical Tripos.—Moral Sciences Tripos.—Chancellor's Legal Medals.—Chancellor's Medals.—Bell's Scholarships.—Natural Sciences Tripos.—Previous Examination.—Theological Examination. With Lists of Ordinary Degrees, and of those who have passed the Previous and Theological Examinations.

The Examination Papers of 1856, price 2s. 6d., 1857 and 8, 3s. 6d. each, may still be had.

Leapingwell (Dr). A Manual of the Roman Civil

Law, arranged according to the Syllabus of Dr HALLIFAX. Designed for the use of Students in the Universities and Inns of Court. 8vo.

Now in course of Publication,

Cambridge Greek and Latin Texts,

CAREFULLY REPRINTED FROM THE BEST
EDITIONS.

THIS series is intended to supply for the use of Schools and Students cheap and accurate editions of the Classics, which shall be superior in mechanical execution to the small German editions now current in this country, and more convenient in form.

The texts of the "*Bibliotheca Classica*" and "*Grammar-School Classics*," so far as they have been published, will be adopted. These editions have taken their place amongst scholars as valuable contributions to the Classical Literature of this country, and are admitted to be good examples of the judicious and practical nature of English scholarship; and as the editors have formed their texts from a careful examination of the best editions extant, it is believed that no texts better for general use can be found.

The volumes are well printed at the Cambridge University Press, in a 16mo. size, and are issued at short
-als,

Now ready, neatly bound in cloth,

NOVUM TESTAMENTUM Graecum, Textus Stephanici, 1550. Accedunt variae lectiones editionum Bezae, Elzeviri, Lachmanni, Tischendorffii, Tregellesii. Curante F. H. SCRIVENER, A.M. 4s. 6d.

An Edition on writing paper, for Notes. 4to. half-bound. 12s.

AESCHYLUS, ex novissima recensione F. A. PALEY, A.M.
Price 3s.

CAESAR DE BELLO GALLICO, recensuit G. LONG, A.M. 2s. .

CICERO DE SENECTUTE ET DE AMICITIA
ET EPISTOLAE SELECTAE, recensuit G. LONG, A.M. 1s. 6d.

EURIPIDES, ex recensione F. A. PALEY, A.M. Vol. I. 3s. 6d. Vol. II. 3s. 6d. Vol. III. 3s. 6d.

HERODOTUS, recensuit J. W. BLAKESLEY, S.T.B.
2 Vols. 7s.

HORATIUS, ex recensione A. J. MACLEANE, A.M.
Price 2s. 6d.

LUCRETIUS, recognovit H. A. J. MUNRO, A.M. 2s. 6d.

SALLUSTIUS CATILINA ET JUGURTHA, ex recensione G. LONG, A.M. 1s. 6d.

THUCYDIDES, recensuit J. G. DONALDSON, S.T.P.
2 Vols. 7s.

VERGILIUS, ex recensione J. CONINGTON, A.M. 3s. 6d.

XENOPHONTIS EXPEDITIO CYRI, recensuit J. F. MACMICHAEL, A.B. 2s. 6d.

OTHERS IN PREPARATION.

Saxa fugit, litusque vado labente relinquit.

Bis Tusci Rutulos egere ad moenia versos;

Bis reiecti armis respectant terga tegentes. 630

Tertia sed postquam congressi in proelia totas

Implicuere inter se acies, legitque virum vir:

Tum vero et gemitus morientum, et sanguine in alto

Armaque corporaque et permixti caede virorum

Semianimes volvuntur equi; pugna aspera surgit. 635

Orsilochus Remuli, quando ipsum horrebat adire,

Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit.

Quo sonipes ictu furit arduus, altaque iactat

Volneris inpatiens arrecto pectore crura.

Volvitur ille excussus humi. Catillus Iollan, 640

Ingentemque animis, ingentem corpore et armis

Deiicit Herminium, nudo cui vertice fulva

Caesaries, nudique humeri; nec volnera terrent;

Tantus in arma patet. Latos huic hasta per armos

Acta tremit, duplicatque virum transfixa dolore. 645

Funditur ater ubique cruor; dant funera ferro

Certantes, pulchramque petunt per volnera mortem.

At medias inter caedes exsultat Amazon,

Unum exserta latus pugnae, pharetrata Camilla;

Et nunc lenta manu spargens hastilia denset, 650

Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem;

Aureus ex humero sonat arcus et arma Dianae.

Illa etiam, si quando in tergum pulsa recessit,

Spicula converso fugientia dirigit arcu.

At circum lectae comites, Larinaque virgo 655

Tullaque et aeratam quatiens Tarpeia securim,

Italides, quas ipsa decus sibi dia Camilla

Delegit, pacisque bonas bellicue ministras:

Quales Threiciae cum flumina Thermodontis

Pulsant et pictis bellantur Amazones armis, 660

Seu circum Hippolyten, seu cum se Martia curru

Penthesilea refert, magnoque ululante tumultu

Feminea exsultant lunatis agmina peltis.

Quem telo primum, quem postremum, aspera virgo,

Deiicis? aut quot humi morientia corpora fundis? 665

Euneum Clytio primum patre; cuius apertum

Adversam longa transverberat abiete pectus.

ταπεθειμένος⁶¹ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ⁶² προσεδέχετο καὶ αὐτὸς⁶³ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος 52 προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ⁶⁴ ἐνετύλιξεν αὐτὸ συνδόνι, καὶ 53 ἔθηκεν αὐτὸ⁶⁵ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς⁶⁶ κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῇ⁶⁷, καὶ⁶⁸ 54 σάββατον ἐπέφωσκε.

Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ⁶⁹ 70 γυναῖκες, αἵτινες 55 ἦσαν συνελθυῖναι αὐτῷ* ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ 56 τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. τῇ 24 δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθύς¹, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρονσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς².

ΕΥΡΟΝ δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ 2 μνημείου, καὶ εἰσελθούσαις³ οὐχ εὑρον τὸ σῶμα τοῦ 3 κυρίου Ἰησοῦ⁴. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι⁵ αὐτάς 4 περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες⁶ ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν⁷ ἀστραπτούσαις⁸. ἐμφόβων δὲ γενομέ- 5 νων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον⁹ εἰς τὴν γῆν, εἶπον¹⁰ πρὸς αὐτάς, “Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ’¹¹ ἡγέρθη· μνησθήτε 6 ὡς¹² ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων, 7 “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου¹³ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.” Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη- 8 μάτων αὐτοῦ· καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, 9

⁶¹ συνακαταθειμένος T, αἱ συνακατατιθέμενος L. marg. ⁶² — καὶ LTr.

⁶³ — καὶ αὐτὸς LTr. ⁶⁴ — αὐτὸ LTr. ⁶⁵ αὐτὸν L (non marg.) TTr.

⁶⁶ οὐδεὶς οὕτω LTr.

⁶⁷ παρασκευῆς LTr.

⁶⁸ — καὶ T.

⁶⁹ — καὶ LTr. ⁷⁰ + αἱ LTr. * [αὐτῷ] Tr. ¹ βαθύς LTr. ² — καὶ

τινες σὺν αὐταῖς LTr. ³ εἰσελθούσαι δὲ LTr. ⁴ — τοῦ κυρίου

Ἰησοῦ T. ⁵ ἀπορεῖσθαι LTr. ⁶ ἄνδρες δύο LTr.

⁷ ἐσθήσεσιν E, ἐσθήτη LTr. ⁸ ἀστραπτούση LTr. ⁹ τὰ πρόσωπα TTr.

¹⁰ εἶπαν LTr. ¹¹ ἀλλὰ TTr. ¹² ὡς L marg. ¹³ τὸν

τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ TTr.

NOW IN COURSE OF PUBLICATION.

Uniformly printed in Foolscap 8vo.

Cambridge School and College Text Books.

*A Series of Elementary Treatises adapted for the Use of
Students in the Universities, Schools, and Candi-
dates for the Public Examinations.*

In order to secure a general harmony in the treatment, these works will be edited by Members of the University of Cambridge, and the methods and processes employed in University teaching will be followed.

Principles will be carefully explained, clearness and simplicity will be aimed at, and an endeavour will be made to avoid the extreme brevity which has so frequently made the Cambridge treatises too difficult to be used by those who have not the advantage of a private Tutor. Copious examples will be added.

Now Ready.

ELEMENTARY STATICS. By the REV. HARVEY GOODWIN, D.D. DEAN OF ELY. 2s. 6d. sewed, 3s. cl.

ELEMENTARY DYNAMICS. By the REV. HARVEY GOODWIN, D.D. DEAN OF ELY. 2s. 6d. sewed, 3s. cl.

ELEMENTARY TRIGONOMETRY. By T. P. HUDSON, M.A., Fellow of Trinity College. 3s. 6d. cl.

The following Volumes are already in progress.

ELEMENTARY HYDROSTATICS. By W. H. BESANT, M.A., Late Fellow of St John's College.

ELEMENTARY GEOMETRICAL CONIC SECTIONS. By W. H. BESANT, M.A., Late Fellow of St John's College.

ELEMENTARY CHEMISTRY. By G. D. LIVEING, M.A., Late Fellow of St John's College.

ELEMENTARY ARITHMETIC. By A. WRIGLEY, M.A., Assistant Professor of Mathematics at Addiscombe.

ELEMENTARY ALGEBRA. By A. WRIGLEY, M.A.

EXERCISES ON EUCLID AND IN MODERN GEOMETRY, containing Applications of the Principles and Processes of Modern Pure Geometry. By J. McDOWELL, B.A., Pembroke College.

